

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

RAPORTUL ANUAL

**privind activitatea
Autorității Naționale de Reglementare
în domeniul Energiei**

Aprilie 2016

CUPRINS

INTRODUCERE	4
I. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE.....	6
II. EVOLUȚII ȘI TENDINȚE LA NIVEL EUROPEAN	11
III. SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE	16
III.1 LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII.....	16
III.2. SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR	24
III.3. REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR DE REȚEA	25
III.4. EVOLUȚIA PIETEI DE ENERGIE ELECTRICĂ	50
III.5. APLICAREA SCHEMELOR DE AJUTOR DE STAT ÎN SUSȚINEREA PRODUCERII DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE ȘI A COGENERĂRII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ.....	109
IV. SECTORUL GAZELOR NATURALE	126
IV. 1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII.....	126
IV.2. REGLEMENTĂRI TEHNICE	134
IV.3. EVOLUȚIA PIETEI DE GAZE NATURALE.....	136
V. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ	187
VI. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI RĂSPUNS LA PETIȚII	231
VII. ASPECTE JURIDICE PRIVIND ACTUL DE REGLEMENTARE	236
VIII. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ, COMUNICARE ȘI INFORMAREA CLIENTULUI FINAL	238
IX. BUGET, SURSE DE FINANȚARE, ACHIZITII ȘI FORMARE PROFESIONALĂ	254
X. CONCLUZII ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ	266
ANEXE	282

ABREVIERI

CPC – Componentă Piață Concurențială

CPT – Consum Propriu Tehnologic

FUI – Furnizor de Ultimă Instanță

HG - Hotărârea Guvernului

OG - Ordonanța Guvernului

OUG - Ordonanță de urgență a Guvernului

PC-OTC – Piața Centralizată cu negociere dublă Continuă a Contractelor Bilaterale

PCCB – Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale

PCCB – NC - Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale cu Negociere Continuă

PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea

PZU – Piața pentru Ziua Următoare

OR – Operator de Rețea

OTS – Operator de Transport și Sistem

SEN - Sistemul Electroenergetic Național

SNT - Sistemul Național de Transport Gaze Naturale

UD – Unitate Dispecerizabilă

INTRODUCERE

Raportul anual de activitate pentru anul 2015 este realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (4) din Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE.

ANRE are ca obiect de activitate elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național.

ANRE dezvoltă sistemul de reglementări pentru a răspunde atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, realizarea pieței interne, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil și a unui climat investițional stabil, pentru asigurarea continuității în aprovizionarea cu energie, în condiții de siguranță și la prețuri accesibile.

În programele de reglementări pe care le întocmește anual, ANRE își stabilește obiectivele pentru anul respectiv, acestea sunt supuse consultării publice, apoi dezbătute în cadrul Consiliului consultativ și ulterior, discutate și aprobate de membrii Comitetului de reglementare. Odată aprobate, programele de reglementări sunt monitorizate periodic, astfel încât implementarea obiectivelor stabilite să fie respectată și, dacă este cazul, actualizată.

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, ANRE a elaborat și emis în anul 2015 cca. 986 de ordine, decizii și avize în conformitate cu obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană.

Programul de reglementări din anul 2015 a vizat în principal, următoarele activități:

- completarea cadrului de reglementare referitor la tranzacționarea gazelor naturale pe piețe centralizate, respectiv pe piața cu amănuntul, asigurarea accesului nediscriminatoriu la rețelele de gaze naturale și depozitele de înmagazinare, asigurarea nivelului minim al stocului de gaze naturale pentru titularii de licență,
- adaptarea cadrului de reglementare aferent pieței cu amănuntul de gaze naturale la modificările legislative privind structura pieței gazelor naturale din România ca urmare a implementării calendarului de liberalizare a prețurilor,
- revizuirea regulamentelor și condițiilor de valabilitate acordate autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale și energiei electrice,
- revizuirea regulilor pentru piața angro de energie electrică privind piața de echilibrare și piața pentru ziua următoare,

- continuarea procesului de renunțare la prețuri reglementate corelat cu gestionarea optimă a consumurilor de energie, finalizarea implementării Serviciului Universal pentru energie electrică și revizuirea cadrului de reglementare referitor la furnizarea de ultimă instanță ,
- perfecționarea cadrului de reglementare privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public,
- susținerea contorizării inteligente și a modalităților practice de utilizare eficientă a energiei,
- asigurarea condițiilor tehnice care permit dezvoltarea serviciilor energetice în favoarea clienților finali,
- îmbunătățirea cadrului de reglementare aferent schemelor de sprijin pentru promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și a cogenerării de înaltă eficiență,
- creșterea integrității și transparenței pieței angro de energie electrică și gaze naturale,
- îmbunătățirea gradului de informare a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale prin revizuirea cadrului de reglementare privind cerințele impuse furnizorilor,
- instituirea de reguli privind soluționarea plângerilor adresate furnizorilor, respectiv împotriva operatorilor de distribuție, operatorilor de transport și de sistem, precum și a divergențelor față de proprietarii de rețele/sisteme de transport;

În anul 2015 s-a finalizat procesul de liberalizare a pieței de energie pentru clienții noncasnici, odată cu finalizarea implementării etapelor calendarului de eliminare a prețurilor reglementate pentru **clienții noncasnici de energie electrică și gaze naturale**.

Pentru **clienții casnici de energie electrică** liberalizarea se va încheia la finele anului 2017. Începând cu 1 iulie 2015, 50% din energia activă aferentă facturii, la consumatorii casnici, este achiziționată de pe piața concurențială. Astfel 50% din energia consumată este de pe piața liberă, iar 50% este la preț reglementat de către ANRE. Consumatorii casnici pot să-și aleagă furnizorul care le oferă cele mai multe avantaje. Schimbarea furnizorului de energie este un drept al fiecăruia. În plus, concurența înseamnă servicii mai bune și facturi mai mici.

Pentru **clienții casnici de gaze naturale**, Guvernul împreună cu ANRE a elaborat un nou grafic de liberalizare, etapizat, pentru perioada 1 iulie 2015 - 30 iunie 2021, care a ținut cont de trendul descrescător al evoluției prețurilor din regiune ale hidrocarburilor, precum și de perioada mai lungă de aliniere agreată cu instituțiile financiare internaționale.

Cât privește prioritățile, pentru anul 2016 acestea sunt legate de creșterea eficienței piețelor de energie și integrarea acestora în piața europeană, armonizarea legislației secundare cu prevederile legislației primare și ale codurilor europene, dezvoltarea platformelor de tranzacționare, aplicarea prevederilor regulamentelor europene privind integritatea și transparența piețelor, asigurarea integrării surselor de energie regenerabile într-un mod sigur și fiabil, încurajarea investițiilor în rețele inteligente, informarea și protecția consumatorilor.

PREȘEDINTE

Niculae HAVRILEȚ

I. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE

ANRE este o autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii, independentă decizional, organizatoric și funcțional, având ca obiect de activitate elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național.

Activitatea de reglementare a ANRE s-a desfășurat în anul 2015 în baza: Legii energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012, publicată în Monitorul Oficial nr. 485/16.07.2012, cu modificările și completările ulterioare (aprobate prin Legea nr. 127/2014 și Legea nr. 174/2014), Legii nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial nr. 685/03.10.2012, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 23/2014 pentru aprobarea OUG nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, publicată în Monitorul Oficial nr. 184/14.03.2014 și a Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, publicată în Monitorul Oficial nr. 574/01.09.2014.

Principalele atribuții conferite prin legislația primară sunt:

- emiterea, modificarea sau retragerea de autorizații și licențe;
- emiterea de reglementări tehnice și comerciale, asigurarea accesului și racordarea la rețelele de energie electrică și gaze naturale;
- emiterea și aprobarea de metodologii de stabilire a prețurilor și tarifelor, aprobarea de prețuri și tarife;
- asigurarea monitorizării funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale;
- promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și cogenerare de înaltă eficiență;
- crearea cadrului legal pentru elaborarea și aplicarea politicii naționale în domeniul eficienței energetice în vederea atingerii obiectivului național de creștere a eficienței energetice.

Legea energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012, cu modificările și completările ulterioare, stabilește cadrul de reglementare pentru:

- a) desfășurarea activităților în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare, în vederea utilizării optime a resurselor primare de energie în condițiile de accesibilitate, disponibilitate și suportabilitate și cu respectarea normelor de siguranță, calitate și protecție a mediului;
- b) desfășurarea activităților privind producția, transportul, distribuția, furnizarea și înmagazinarea gazelor naturale, modalitățile de organizare și funcționare a sectorului

gazelor naturale, de acces pe piață, precum și criteriile și procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizații și/sau licențe în sectorul gazelor naturale.

Activitățile din **domeniul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare** s-au desfășurat pentru realizarea următoarelor **obiective strategice** de bază:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- diversificarea bazei de resurse energetice primare;
- crearea și asigurarea funcționării piețelor concurențiale de energie electrică;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piața de energie electrică și la rețelele electrice de interes public;
- transparența tarifelor, prețurilor și taxelor la energie electrică în cadrul unei politici de tarifare, urmărind creșterea eficienței energetice pe ciclul de producere, transport, distribuție și utilizare a energiei electrice;
- constituirea stocurilor de siguranță la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice, precum și a energiei termice produse în cogenerare;
- asigurarea funcționării interconectate a SEN cu sistemele electroenergetice ale țărilor vecine și cu sistemele electroenergetice din Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem de Energie Electrică - ENTSO-E;
- îmbunătățirea competitivității pieței interne de energie electrică și participarea activă la formarea atât a pieței regionale, cât și a pieței interne de energie a Uniunii Europene și la dezvoltarea schimburilor transfrontaliere;
- promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie;
- asigurarea protecției mediului la nivel local și global, în concordanță cu reglementările legale în vigoare;
- asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii și combaterii actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii SEN;
- asigurarea siguranței în funcționare a SEN;
- asigurarea siguranței în alimentarea cu energie electrică a clienților finali;
- promovarea producției de energie electrică realizată în sisteme de cogenerare de înaltă eficiență, asociată energiei termice livrate pentru acoperirea unui consum economic justificat.

Activitățile din **domeniul gazelor naturale** s-au desfășurat pentru realizarea următoarelor **obiective strategice** de bază:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- asigurarea continuității și a siguranței în alimentarea cu gaze naturale a clienților;
- protejarea intereselor legitime ale clienților finali de gaze naturale;
- promovarea, stimularea și asigurarea concurenței pe piața de gaze naturale;
- armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniu, cu respectarea principiului subsidiarității;
- transparența prețurilor și a tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;

- dezvoltarea sectorului gazelor naturale în condiții de eficiență economică și protecție a mediului;
- promovarea producerii și utilizării surselor noi și regenerabile de gaze;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu la sursele de gaze naturale;
- asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii și combaterii actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii sectorului gazelor naturale;
- dezvoltarea interconectărilor sistemelor de transport al gazelor naturale cu sistemele similare din țările vecine și cu alte infrastructuri de transport și integrarea Sistemului național de transport al gazelor naturale în Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem de Gaze naturale - ENTSO-G;
- asigurarea condițiilor necesare pentru buna funcționare a pieței gazelor naturale și pentru integrarea pieței naționale în piața internă europeană a gazelor naturale;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu al terților la conductele de alimentare din amonte, depozitele de înmagazinare, sistemele de transport, sistemele de distribuție a gazelor naturale, precum și la instalațiile Gaze Naturale Lichificate;
- asigurarea funcționării instalațiilor tehnologice de suprafață din câmpurile de producție, a depozitelor de înmagazinare, a sistemelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, în condiții de siguranță și eficiență;
- asigurarea capacității de înmagazinare a gazelor naturale pentru nevoile curente și pentru cele care contribuie la securitatea energetică a țării.

În **domeniul eficienței energetice** în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, s-a înființat, în cadrul ANRE, Departamentul pentru eficiență energetică care contribuie la realizarea următoarelor obiective strategice:

- îmbunătățirea eficienței energetice este un obiectiv strategic al politicii energetice naționale, datorită contribuției majore pe care o are la realizarea siguranței alimentării cu energie, dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor energetice primare și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
- implementarea politicii naționale de eficiență energetică prin:
  - eliminarea barierelor în calea promovării eficienței energetice;
  - promovarea mecanismelor de eficiență energetică și a instrumentelor financiare pentru economia de energie;
  - educarea și conștientizarea consumatorilor finali asupra importanței și beneficiilor aplicării măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice;
  - cooperarea dintre consumatorii finali, producătorii, furnizorii, distribuitorii de energie și organismele publice în vederea atingerii obiectivelor stabilite de politica națională de eficiență energetică;
  - promovarea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul utilizării eficiente a energiei.
- asigurarea măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice în toate sectoarele economiei naționale, cu referiri speciale privind:

- introducerea tehnologiilor cu eficiență energetică ridicată, a sistemelor moderne de măsură și control, precum și a sistemelor de gestiune a energiei, pentru monitorizarea, evaluarea continuă a eficienței energetice și previzionarea consumurilor energetice;
- promovarea utilizării la consumatorii finali a echipamentelor și aparaturii eficiente din punct de vedere energetic, precum și a surselor regenerabile de energie;
- reducerea impactului asupra mediului al activităților industriale și de producere, transport, distribuție și consum al tuturor formelor de energie;
- aplicarea principiilor moderne de management energetic;
- acordarea de stimulente financiare și fiscale, în condițiile legii;
- dezvoltarea pieței pentru serviciile energetice.

Programul strategic al ANRE privind activitatea de reglementare pentru perioada 2016 - 2018

Obiectivul general al ANRE pentru anul 2016 este de a își îmbunătăți continuu activitatea de reglementare prin utilizarea la maximum a resurselor umane de care dispune, în vederea dezvoltării unui cadru modern de reglementare, unitar și simplu de aplicat pentru toți participanții la piață, de la micul consumator casnic până la marile corporații active în sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

Prin activitățile avute în vedere în cadrul Programului de Reglementări pentru anul 2016, ANRE contribuie la obiectivele strategice prezentate mai jos:

- a. promovarea unei piețe interne europene de energie electrică și gaze naturale sigură, competitivă și durabilă din punct de vedere al mediului și al unei deschideri efective a acesteia în beneficiul tuturor clienților și furnizorilor din Uniunea Europeană, precum și garantarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și sigură a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, în principal prin 19 reglementări.
- b. protecția consumatorului, inclusiv prin informarea cât mai corectă și completă a consumatorilor, în principal prin 14 reglementări .
- c. dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, fiabil și eficient, orientat către consumator, care să permită promovarea eficienței energetice și integrarea surselor regenerabile de energie, precum și a producției distribuite atât în rețeaua de transport, cât și în rețeaua de distribuție, în principal prin 17 reglementări.
- d. creșterea gradului de transparență prin respectarea de către operatorii economici din sectorul energiei și gazelor naturale a obligațiilor ce le revin, în principal prin 8 reglementări .
- e. facilitarea accesului la rețea pentru capacitățile noi de producție, în special prin eliminarea obstacolelor care împiedică accesul noilor participanți la piața de energie electrică și gaze naturale sau utilizarea surselor regenerabile de energie, în principal prin 8 reglementări.
- f. creșterea eficienței funcționării sistemelor de transport și distribuție a energiei și pentru a accelera integrarea în piață pe baza asigurării de stimulente operatorilor de rețea

electrică/sisteme de gaze naturale și celorlalți utilizatori de rețele electrice/sisteme de gaze naturale, în principal prin 4 reglementări.

În vederea asigurării atât unui cadru de reglementare predictibil și transparent cât și a armonizării permanente a reglementărilor ANRE cu prevederile legislative naționale și europene din domeniul energiei, ANRE a decis revizuirea trimestrială a Programului de Reglementări.

Pentru perioada 2017-2018, activitatea de reglementare a ANRE se va concentra asupra:

- stabilirii tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție gaze naturale pentru a patra perioadă de reglementare,
- revizuirii de reglementări în vederea îmbunătățirii performanțelor piețelor cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale,
- revizuirii regulamentului de măsurare a cantităților de gaze naturale și a metodologiei de calcul a consumului tehnologic al sistemului de distribuție a gazelor naturale,
- modificării și completării ale Codului rețelei pentru sistemul național de transport gaze naturale.

În anul 2015, Comitetul de reglementare al ANRE a emis: 779 de decizii, 27 de avize și 180 de ordine.

În anexa nr.1 sunt prezentate cele **180 de acte administrative**, aferente sectorului gazelor naturale, energiei electrice și eficienței energetice, **emise în anul 2015 și publicate în Monitorul Oficial al României.**

În anexa nr. 2 este prezentată o evaluare a modului de îndeplinire a **indicatorilor de performanță** la nivelul ANRE în conformitate cu indicatorii **propuși de Consiliul Reglementatorilor Europeni în Domeniul Energiei – CEER**, pentru autoritățile naționale de reglementare din UE.

II. EVOLUȚII ȘI TENDINȚE LA NIVEL EUROPEAN

Anul 2015 a fost dedicat preponderent definirii și implementării unei strategii a uniunii energetice europene.

În acest context, Comisia Europeană a publicat, în data de **25 februarie 2015**, **strategia sa privind realizarea unei Uniuni energetice** robuste, dublată de o politică în materie de schimbări climatice orientată spre viitor. Aceasta stabilește, în cinci dimensiuni de politică interconectate - securitate energetică, solidaritate și încredere, piață internă a energiei, eficiență energetică, decarbonizare a economiei și cercetare, inovare și competitivitate -, obiectivele Uniunii energetice, precum și etapele detaliate pe care Comisia Juncker le va întreprinde pentru a atinge aceste obiective.

Principalele măsuri privesc adoptarea unei noi legislații menite să redefinească și să reformeze piața energiei electrice, asigurarea unei mai mari transparențe în ceea ce privește contractele pentru gaze naturale, dezvoltarea substanțială a cooperării regionale ca un pas important în vederea creării unei piețe integrate, cu un cadru mai strict reglementat, adoptarea de noi acte legislative pentru a asigura furnizarea de energie electrică și gaze naturale, majorarea finanțării din partea UE pentru eficiența energetică sau stabilirea unui nou pachet privind energia din surse regenerabile, orientarea strategiei europene de cercetare și inovare în domeniul energiei, raportarea anuală privind „starea Uniunii energetice”, pentru a da doar câteva exemple.

Documentul a fost însoțit de alte două comunicări. O **comunicare privind interconectarea rețelelor de energie electrică**, care stabilește măsurile necesare pentru a atinge obiectivul de 10 % privind interconexiunile de energie electrică până în anul 2020, adică minimumul necesar pentru ca energia electrică să poată circula și să poată fi comercializată între statele membre. Aceasta desemnează statele membre care îndeplinesc în prezent obiectivul, precum și proiectele necesare pentru a reduce decalajul până în 2020. O a doua comunicare care stabilește o **viziune pentru un acord global privind clima**. Se propune acord transparent, dinamic și obligatoriu din punct de vedere juridic, cu angajamente ambițioase și echitabile din partea tuturor părților.

De asemenea, ca parte a strategiei privind uniunea energetică, Comisia a prezentat în data de **15 iulie 2015** noi propuneri vizând: furnizarea de beneficii pentru consumatorii de energie, reorganizarea pieței europene de energie electrică, actualizarea sistemului de etichetare utilizat în domeniul eficienței energiei și revizuirea schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii. Propunerile CE pun în evidență principiul „eficiența energiei înainte de toate” și plasează consumatorii casnici și comerciali în centrul pieței europene a energiei.

În data de **10 iulie a.c.**, 15 țări din UE și din Comunitatea Energiei au convenit să colaboreze pentru **accelerarea construirii legăturilor de infrastructură de gaze naturale** și să abordeze aspectele tehnice și de reglementare care încă mai afectează securitatea aprovizionării și dezvoltarea în regiune a unei piețe de energie complet integrate și competitive.

Lansare oficială a acestei inițiative s-a realizat prin semnarea la Dubrovnik a unui Memorandum de înțelegere. Activitatea comună în cadrul **inițiativei Comisiei Europene pentru conectarea rețelelor de gaze în Europa Centrală și de Sud-Est (CESEC)** va pune accentul nu numai pe construirea de noi conducte de gaze naturale, ci și pe utilizarea optimă a infrastructurii existente. Planul de acțiune anexat memorandumului identifică o serie de proiecte de infrastructură care vor contribui la diversificarea surselor de aprovizionare, astfel încât fiecare stat membru din regiune să aibă acces la cel puțin trei surse

diferite de gaze naturale. Aceste proiecte prioritare vor fi monitorizate îndeaproape pentru a asigura implementarea lor rapidă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor.

Proiectele de infrastructură vor fi finanțate de către participanții la piață, dar în cazul în care este necesar pentru a asigura finalizarea la timp a acestor proiecte, țările CESEC vor lua în calcul implicarea Băncii Europene de Investiții (BEI) și a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). Inițiatorii proiectelor sunt, de asemenea, încurajați în special să utilizeze oportunitățile oferite de noul Fond european pentru investiții strategice (FEIS).

Memorandumul de înțelegere și planul său de acțiune au fost semnate de vicepreședintele Comisiei Europene, Maroš Šefčovič, de comisarul UE Miguel Arias Cañete și de către miniștrii energiei și reprezentanții acestora din Austria, Bulgaria, Croația, Grecia, Ungaria, Italia, România, Slovacia, Slovenia, Albania, fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Serbia și Ucraina (Bosnia și Herțegovina și Republica Moldova vor semna într-un stadiu ulterior).

Primul raport privind starea uniunii energetice a fost publicat în data de **18 noiembrie 2015**. Raportul analizează progresele înregistrate pe parcursul ultimelor nouă luni și identifică aspecte care necesită atenție în 2016, formulând concluzii politice la nivel de stat membru, regional și european.

În ceea ce privește schimbările climatice, starea uniunii energetice subliniază contribuția Europei la negocierile de la Paris. În acest sens, UE susține un obiectiv cu caracter obligatoriu de reducere a emisiilor la nivelul întregii economii interne cu cel puțin 40 % până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990.

Pentru ca tranziția să fie de succes și echitabilă din punct de vedere social, cetățenii vor trebui să își asume răspunderea pentru acest proces, prin participarea activă la piața energiei, deoarece ei sunt cei care, în ultimă instanță, ar trebui să beneficieze de pe urma acesteia.

Evenimentele geopolitice au menținut problema energetică printre prioritățile ordinii de zi. Anul 2015 a fost caracterizat de tensiunile constante dintre Rusia și Ucraina, de persistența prețurilor scăzute la petrol cu impact asupra piețelor energetice din toată lumea, de anunțarea unor noi inițiative comerciale pentru infrastructuri suplimentare de aprovizionare cu gaze naturale din Rusia, de noile perspective deschise de acordul nuclear cu Iranul, precum și de o scădere continuă a producției interne de combustibili fosili.

În plus față de reducerea emisiilor de dioxid de carbon (inclusiv prin recurgerea la resurse regenerabile de energie) și de securitatea energetică, strategia privind uniunea energetică produce în continuare rezultate în ceea ce privește eficiența energiei, piața internă a energiei și cercetarea, inovarea și competitivitatea, deoarece toate aceste priorități sunt legate intrinsec.

Starea uniunii energetice prezintă, de asemenea, elemente esențiale pentru un mecanism de guvernare care să conducă la politici mai previzibile, mai transparente și mai stabile, menite să contribuie la îndeplinirea obiectivelor uniunii energetice. Orientările privind planurile naționale integrate în domeniul energiei și al schimbărilor climatice constituie punctul de plecare al statelor membre pentru elaborarea planurilor lor pentru perioada 2021-2030. Metodologia propusă în ceea ce privește indicatorii-cheie este primul pas în direcția măsurării și monitorizării gradului de îndeplinire a obiectivelor uniunii energetice.

Starea uniunii energetice a fost, de asemenea, însoțită de 28 de fișe informative, care oferă o evaluare a progreselor înregistrate în ceea ce privește uniunea energetică în fiecare stat membru.

Cu acest prilej au fost de asemenea publicate:

- **Cea de a 2-a listă de proiecte de interes comun** care prezintă proiectele de infrastructură care sunt urgent necesare pentru a atinge obiectivele de politică energetică stabilite (195 de proiecte care vor permite o dezvoltare treptată a uniunii energetice, prin integrarea piețelor de energie din Europa și prin diversificarea surselor de energie și a rutelor de transport),
- **Raportul privind progresele înregistrate în materie de eficiență a energiei:** Raportul cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a obiectivului de eficiență a energiei de 20 % până în 2020 arată că, în pofida progreselor semnificative înregistrate, eforturile colective ale statelor membre corespund unui procent de economii de energie primară de doar 17,6 % față de previziunile pentru 2020. Cu toate acestea, Comisia își menține speranța că obiectivul de 20 % va fi atins, cu condiția ca legislația existentă a UE să fie pusă în aplicare integral, ca eforturile să se intensifice, ca nivelul de ambiție să crească și ca mediul de investiții să se îmbunătățească,
- **Raportul intermediar privind politicile climatice:** Raportul demonstrează că UE a înregistrat un succes deosebit în decuplarea creșterii economice de emisiile de gaze cu efect de seră. De asemenea, UE se îndreaptă către îndeplinirea obiectivului de reducere a emisiilor cu 20 % pentru 2020, precum și a obiectivelor Protocolului de la Kyoto. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a atinge obiectivul pentru 2030,
- **Tendențele în materie de consum energetic:** Documentul de lucru al serviciilor Comisiei ilustrează faptul că piețele cu amănuntul de energie electrică și gaze nu funcționează încă așa cum ar trebui, în ciuda progreselor înregistrate,
- **Raportul privind punerea în aplicare a strategiei europene pentru securitate energetică:** Acest raport oferă o imagine actualizată cu privire la poziția Uniunii Europene vizavi de securitatea energetică și la măsurile luate în direcția îmbunătățirii acesteia de la momentul adoptării strategiei, în mai 2014,
- **Raportul privind punerea în aplicare a Directivei privind securitatea nucleară:** Raportul concluzionează că există, în general, un nivel bun de conformitate cu Directiva din 2009 privind securitatea nucleară,
- **Rezumatul privind stocurile de petrol:** Directiva privind stocurile de petrol îi impune Comisiei să prezinte în mod regulat rapoarte asupra stocurilor de petrol disponibile în statele membre. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei îndeplinește această obligație și furnizează o actualizare privind petrolul depozitat în UE,
- **O propunere de regulament privind statisticile referitoare la prețul energiei electrice și al gazelor naturale** care, odată adoptat, va îmbunătăți statisticile europene privind prețurile la energie.

De asemenea, Comisia a lansat o consultare publică cu privire la viitoarea revizuire a Directivei privind energia din resurse regenerabile.

În perioada **30 Noiembrie - 11 Decembrie 2015**, în Franța, a avut loc Conferința Națiunilor Unite pe tema încălzirii globale. Ca rezultat al conferinței, în data de 12 decembrie 2015 a fost adoptat acordul pentru lupta împotriva încălzirii climatice.

Esența acordului este exprimată în articolul 2 și anume: menținerea unui ritm de creștere a temperaturii medii globale cu mult sub 2 grade Celsius ajungându-se la a limita creșterea temperaturii la 1,5 grade Celsius, recunoscând că acest lucru ar reduce în mod semnificativ riscurile și efectele schimbărilor climatice, creșterea capacității de adaptare la efectele negative ale schimbărilor climatice, a rezistenței la schimbările climatice și elaborarea planurilor de reducere ale emisiilor de gaze cu efect de seră, într-un

mod care să nu amenințe producția de alimente și asigurarea de contribuții financiare în vederea realizării procesului emisiilor scăzute de gaze cu efect de seră și de dezvoltare rezistentă la schimbările climatice.

Acordul e planificat să intre în vigoare în anul 2020. În perioada 2015 – 2020 se va crea oportunitatea de realizare a resurselor necesare punerii în aplicare ale acordului. Țările semnatare vor trebui să își revizuiască strategiile climatice naționale până în anul 2018, și apoi, să își raporteze performanțele o dată la 5 ani (primul raport este planificat a fi prezentat în anul 2023).

Dintre cele 195 de state reprezentate la conferința de la Paris, 186 au anunțat, imediat, măsuri privind limitarea sau reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră până la orizontul anului 2030.

La reuniunea Consiliului European din **17-18 decembrie 2015**, liderii europeni au analizat progresele realizate în implementarea Strategiei privind Uniunea Energiei și au oferit liniile directoare cu privire la măsurile care trebuie întreprinse în continuare. Astfel, Consiliul European a solicitat:

- înaintarea rapidă a propunerilor legislative relevante, în conformitate cu orientările sale formulate anterior;
- punerea în aplicare deplină a legislației privind energia din surse regenerabile, eficiența energetică și alte măsuri, cum ar fi îmbunătățirea oportunităților în materie de investiții, pentru a îndeplini obiectivele 2020;
- elaborarea unei strategii integrate vizând cercetarea, inovarea și competitivitatea;
- punerea în aplicare rapidă a proiectelor de interes comun și utilizarea optimă a infrastructurii în beneficiul unei piețe pe deplin funcționale și interconectate și al securității energetice, cu mențiunea că orice nouă infrastructură ar trebui să respecte pe deplin cel de-al treilea pachet privind energia și alte acte legislative aplicabile ale UE, precum și obiectivele Uniunii Energetice.

În consecință, în data de **19 ianuarie 2016**, statele membre ale Uniunii Europene au aprobat propunerea Comisiei Europene de a investi 217 milioane € în proiecte de infrastructură energetică trans-europene, în special în Europa de Sud-Est. În total, au fost selectate 15 proiecte în urma unei cereri de propuneri în cadrul programului de finanțare Conectarea Europei (CEF). Proiectele selectate vor crește securitatea energetică, vor contribui la realizarea unei piețe europene a energiei și integrarea surselor regenerabile de energie.

În anul 2016, Comisia va continua acțiunile prevăzute în Foaia de parcurs a Strategiei cadru privind Uniunea Energiei, în sensul lansării de noi propuneri legislative și al revizuirii unora deja existente. În acest sens, în data de **16 februarie 2016**, Comisia Europeană a prezentat **pachetul legislativ privind securitatea energetică**.

Pachetul legislativ prevede o gamă largă de măsuri menite să consolideze capacitatea UE de a face față întreruperilor aprovizionării cu gaze, astfel:

1.Regulamentul privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale

Gazele naturale joacă un rol esențial în tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon și rămân un element important al mixului energetic al UE. Cu toate acestea, ca urmare a dependenței actuale de surse energetice externe, UE trebuie să consolideze capacitatea piețelor sale de a face față eventualelor întreruperi ale aprovizionării cu gaze. Pentru a profita din plin de beneficiile unei piețe lichide și competitive, este nevoie de o transparență sporită a pieței de gaze naturale a UE. Ca soluție la această fragilitate a sistemului, Comisia propune trecerea de la o abordare națională la o abordare regională în ceea ce privește elaborarea măsurilor de securitate a aprovizionării. Mai mult, propunerea introduce

principiul solidarității între statele membre, pentru a garanta aprovizionarea cu energie a consumatorilor casnici și a serviciilor sociale esențiale, precum asistența medicală, în cazul în care aprovizionarea acestora este afectată de o criză majoră.

2. O nouă decizie cu privire la acordurile interguvernamentale în domeniul energiei

UE trebuie să se asigure că acordurile interguvernamentale semnate de statele sale membre cu țările terțe și care sunt relevante pentru securitatea aprovizionării cu gaze a UE sunt mai transparente și că ele respectă pe deplin dreptul UE. În acest sens, această decizie introduce o verificare prealabilă de către Comisia a compatibilității acestor acorduri cu normele din domeniul concurenței și cu legislația privind piața energetică internă înainte de negocierea, semnarea și parafarea acordurilor. Va fi necesar ca statele membre să țină seama pe deplin de avizul Comisiei înainte de semnarea acordurilor.

3. Gazul natural lichefiat (GNL) și strategia privind depozitarea gazelor naturale

Europa este cel mai mare importator de gaze naturale la nivel mondial. Capacitatea globală de import de GNL a Europei este semnificativă, ea fiind în prezent suficient de mare pentru a satisface aproximativ 43 % din cererea totală actuală de gaze (2015). Cu toate acestea, se constată în continuare o serie de disparități regionale semnificative în ceea ce privește accesul la GNL. Comisia stabilește o strategie privind GNL care are ca scop exploatarea potențialului GNL și a capacităților de stocare a gazelor, pentru a diversifica și a flexibiliza sistemul de gaze al UE, contribuind astfel la obiectivul major al uniunii energetice care constă într-o aprovizionare cu gaze sigură, rezilientă și competitivă. Elementele esențiale ale acestei strategii sunt: consolidarea infrastructurii strategice pentru finalizarea pieței interne și identificarea proiectelor necesare care să pună capăt dependenței de o sursă unică de energie a anumitor state membre.

4. Strategia privind încălzirea și răcirea

Încălzirea și răcirea, în cazul clădirilor și al industriei, consumă jumătate din energia UE. Mai mult, aceste activități utilizează combustibili fosili în proporție de 75 %. Propunerea de strategie privind încălzirea și răcirea pune accentul pe înlăturarea barierelor din calea decarbonizării în cazul clădirilor și al industriei. Aceasta evidențiază, de asemenea, faptul că îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabile vor avea un impact asupra securității energetice. O analiză mai aprofundată a acestui sector este deosebit de importantă, deoarece UE dorește să își îmbunătățească independența față de furnizorii externi.

III. SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE

III.1 LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

III.1.1. ACORDARE DE LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

În cursul anului 2015 a continuat activitatea de acordare, modificare, retragere sau, după caz, de suspendare, de autorizații de înființare și de licențe. Activitatea realizată se prezintă sintetic în tabelele următoare.

Acordarea de autorizații de înființare

Nr. crt.	Centrale electrice autorizate (pe tip de energie primară)	Nr. de autorizații acordate	Putere electrică instalată a capacităților noi autorizate [MW]
1	Fotovoltaice	27	208,48
2	Eoliene	3	42,05
3	Hidrocarburi	9	82,57
4	Hidroelectrice	5	31,76
5	Biomasă	3	22,00
		Total 47	Total 386,86

În anul 2015 au fost modificate cca. 50 de autorizații de înființare, principalele motive fiind prelungirea valabilității acestora și modificarea unor date referitoare la titular sau la capacitățile energetice ce fac obiectul acestora.

Acordarea, modificarea de licențe

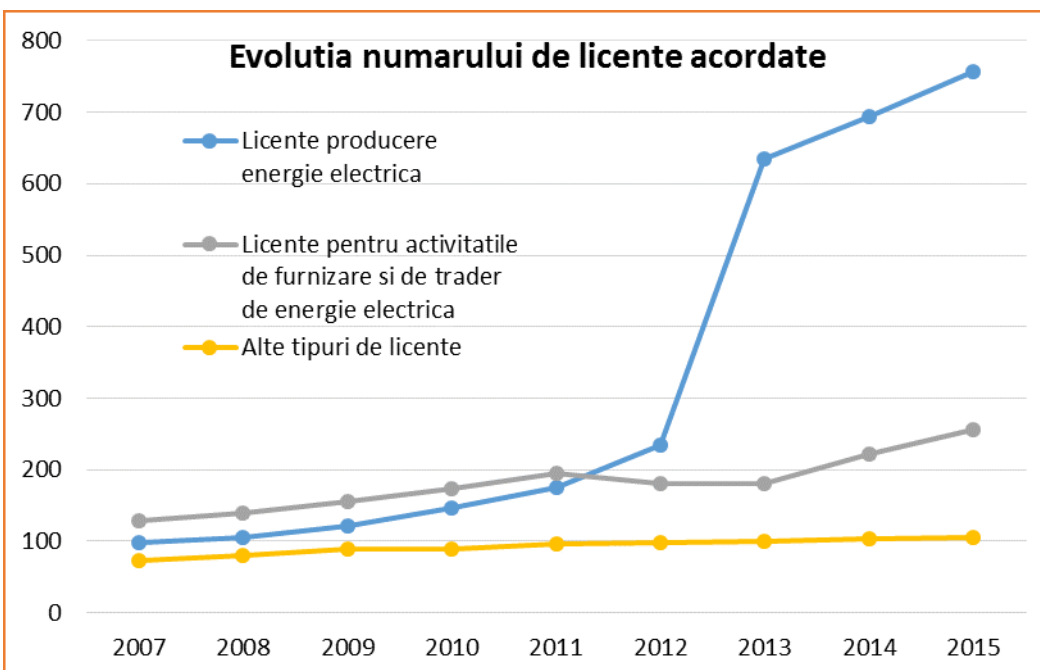
Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe acordate	Nr. modificărilor de licențe aprobate	Putere electrică instalată a capacităților incluse în licențe în 2015 [MW]
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere de energie electrică (și termică în cogenerare)	85	86	330,127
2	Distribuția energiei electrice	4	12	-
3	Furnizarea de energie electrică	40(*)	53	-
4	Activitatea de trader	5	1	-
5	Serviciul de transport al energiei electrice, serviciul de sistem și administrarea pieței de echilibrare	-	1	-
6	Administrarea piețelor centralizate de energie electrică	-	1	-
		Total 134	Total 154	

(*) număr ce include și 2 licențe acordate în alte state din cadrul Uniunii Europene, pentru care ANRE a emis câte o decizie de confirmare a valabilității pe teritoriul României.

Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe retrase	Putere instalată aferentă licențelor retrase [MW]
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere de energie electrică (și termică în cogenerare)	22	252,14
2	Distribuția energiei electrice	3	-
3	Furnizarea de energie electrică	12	-
		Total 37	

Retragerea de licențe

În cursul anului 2015 a expirat valabilitatea unui număr de 42 autorizații de înființare, valabile pentru realizarea de capacități de producere a energiei electrice ale căror capacități energetice nu au fost finalizate prin includerea într-o licență de exploatare comercială. Capacitățile energetice aferente acestor autorizații însumează o putere totală de 917 MW în cadrul a 31 proiecte de centrale electrice fotovoltaice, 9 proiecte de centrale electrice eoliene și 2 centrale termoelectrice. La solicitarea ANRE, o parte dintre operatorii economici titulari ai autorizațiilor expirate au declarat că au renunțat la realizarea capacităților energetice datorită contextului economic nefavorabil continuării proiectelor investiționale. O parte dintre aceștia au solicitat și au obținut noi autorizații în vederea continuării proiectelor sau au declarat că le vor obține anterior demarării lucrărilor care sunt amânate.

Din datele prezentate anterior se poate remarca o descreștere a numărului solicitărilor în raport cu ultimii 5 ani.

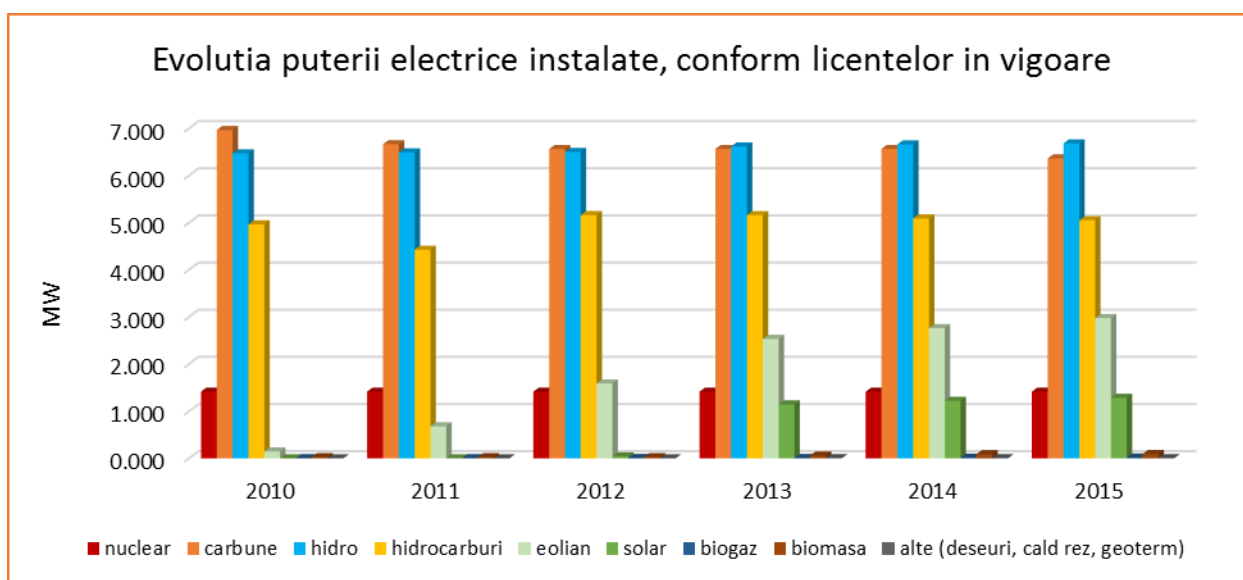
Din totalul solicitărilor se remarcă ponderea ridicată a numărului modificărilor generate de prelungirea valabilității autorizațiilor de înființare, precum și de schimbarea denumirii societăților sau a adreselor

sediilor titularilor de licențe. De asemenea a avut loc un număr semnificativ de fuziuni și divizări în urma cărora a fost necesară, după caz, modificarea/suspendarea/retragerea de licențe sau autorizații.

În cursul anului 2015 au fost retrase 37 licențe: la cererea titularilor, ca sancțiune, la dezafectarea unor capacități energetice sau ca urmare a situațiilor de faliment, fuziune sau dizolvare a operatorilor economici titulari ai acestora.

Cca. 30 solicitari de autorizații de înființare și de licențe au fost clasate în cursul anului 2015, deoarece nu au fost întrunite condițiile de acordare, datorită lipsei documentelor prevăzute de regulament la împlinirea termenului maxim de transmitere acestora, fapt care nu a permis evaluarea criteriilor de acordare.

În cazul operatorilor de distribuție concesionari, al operatorului de transport și de sistem, precum și în cel al furnizorilor care au și calitatea de furnizor de ultimă instanță, ANRE a procedat la modificarea licențelor, în acord cu licențele generale cadru aprobate, fiind actualizate datele cu privire la volumele de capacități energetice sau, după caz, alte informații cuprinse în condițiile specifice asociate acestor licențe.

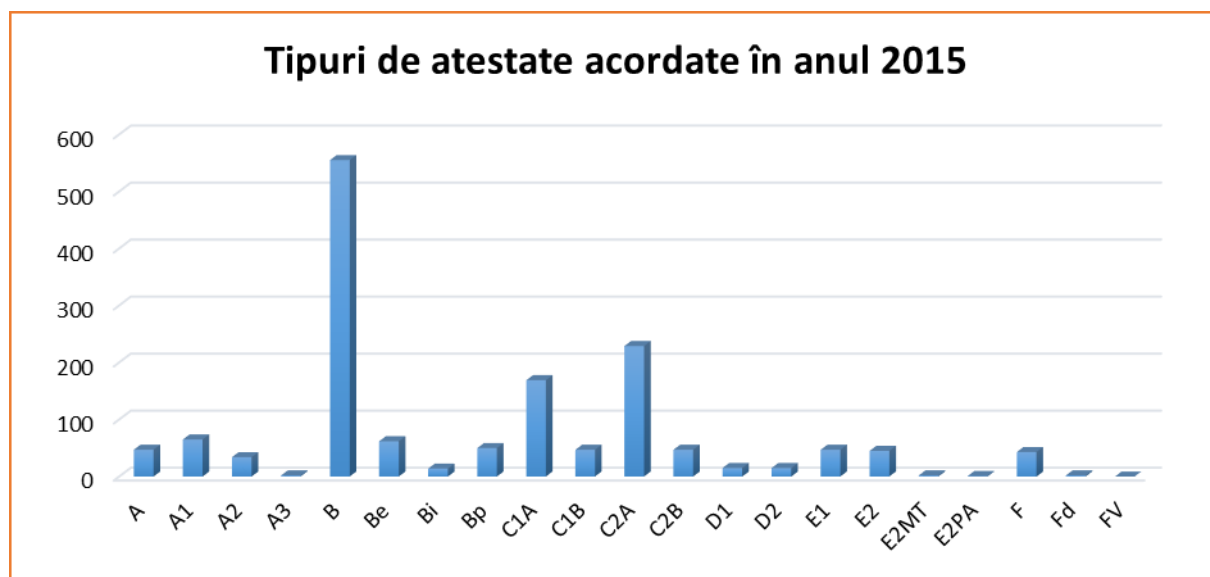
Tip energie primară:	2010	2011	2012	2013	2014	2015
nuclear	1413,000	1413,000	1413,000	1413,000	1413,000	1413,000
carbune	6962,200	6662,200	6560,200	6560,200	6560,200	6360,200
hidro	6468,217	6488,026	6496,285	6612,408	6657,585	6678,708
hidrocarburi	4960,887	4423,955	5159,711	5157,654	5087,056	5048,415
eolian	146,285	678,735	1587,035	2533,495	2762,135	2973,695
solar	0,014	1,084	39,267	1142,901	1220,349	1284,304
biogaz	2,044	2,650	6,078	7,971	12,193	16,448
biomasa	23,332	23,332	24,732	58,962	88,612	89,950
alte (deseuri, geotermală etc.)	0,000	0,000	0,050	4,780	4,780	4,780

Atestarea operatorilor economici

În ceea ce privește activitatea de atestare, în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 23/2013, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a continuat emiterea de atestate operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice, în cadrul procesului de reatestare sau care au solicitat atestarea pentru a derula asemenea activități, pe tipuri de atestate.

În anul 2015, au fost înregistrate la ANRE cca. 816 de solicitări din partea operatorilor economici din domeniul energiei electrice pentru diferitele tipuri de atestate prevăzute de regulament; în urma analizei documentațiilor anexate cererilor primite și în baza aprobării Comisiei de atestare, ANRE a emis în cursul anului 2015 un număr de 1037 decizii, prin care au fost acordate/modificate/suspendate/retrase atestate.

Situația atestatelor acordate în anul 2015, defalcată pe tipuri de atestate (definite pentru activități de proiectare/executare de lucrări de instalații electrice și diferite niveluri de tensiune), este prezentată sintetic în graficul de mai jos:

A	A1	A2	A3	B	Be	Bi	Bp	C1A	C1B	C2A
47	65	34	2	555	62	14	50	169	47	229

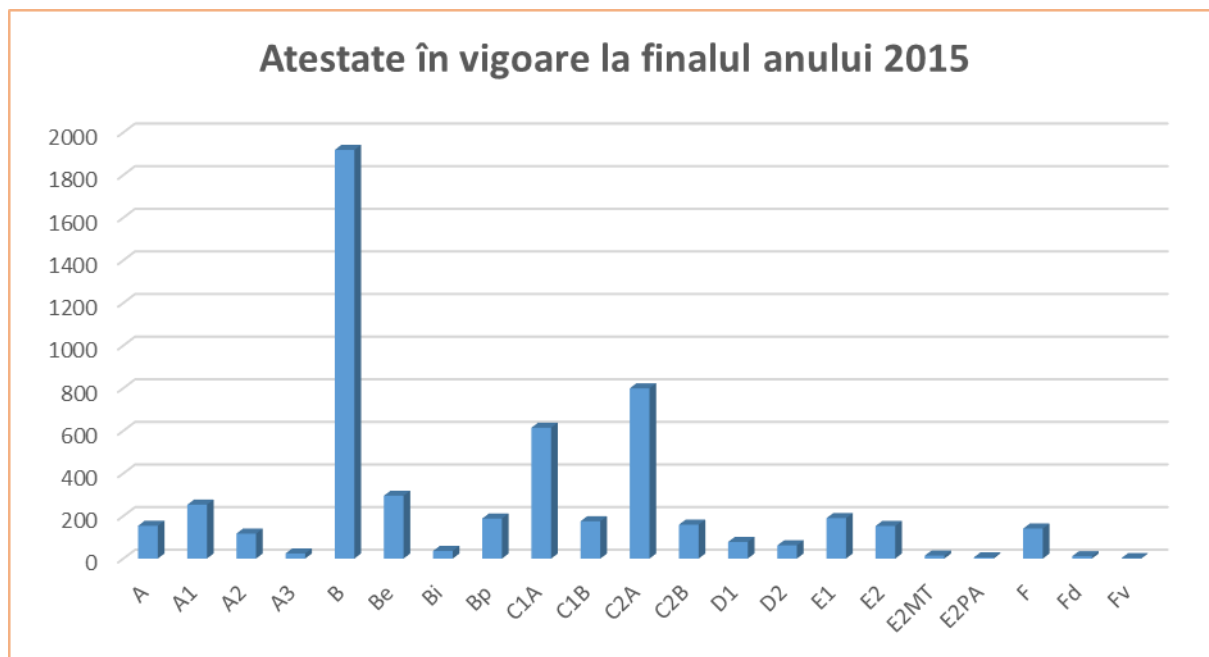
C2B	D1	D2	E1	E2	E2MT	E2PA	F	Fv	Fd
47	15	15	47	45	2	1	43	0	2

Tipurile de atestate emise de ANRE sunt:

- Atestat* de tip **A** - încercări de echipamente și instalații electrice;
- Atestat* de tip **A1**- încercări de echipamente și instalații electrice de joasă tensiune;
- Atestat* de tip **A2**- încercări de echipamente și instalații electrice de joasă și medie tensiune;
- Atestat* de tip **A3**- încercări de echipamente și instalații electrice, în vederea certificării conformității centralelor electrice eoliene și fotovoltaice cu normele tehnice aplicabile;
- Atestat* de tip **B** - proiectare și executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, bransamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;

- f) *Atestat* de tip **Bp** - proiectare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, bransamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;
- g) *Atestat* de tip **Be** - executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, bransamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;
- h) *Atestat* de tip **Bi** - executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale;
- i) *Atestat* de tip **C1A** - proiectare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 20 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- j) *Atestat* de tip **C1B** - proiectare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 110 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- k) *Atestat* de tip **C2A** - executare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 20 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- l) *Atestat* de tip **C2B** - executare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 110 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- m) *Atestat* de tip **D1** - proiectare de linii electrice aeriene și subterane cu tensiuni nominale de 110 kV ÷ 400 kV;
- n) *Atestat* de tip **D2** - executare de linii electrice aeriene și subterane cu tensiuni nominale de 110 kV ÷ 400 kV;
- o) *Atestat* de tip **E1** - proiectare de stații electrice și de instalații aparținând părții electrice a centralelor;
- p) *Atestat* de tip **E2** - executare de stații electrice și de lucrări la partea electrică a centralelor;
- q) *Atestat* de tip **E2MT**- executare de lucrări la instalații electrice aferente părții de medie tensiune a stațiilor electrice;
- r) *Atestat* de tip **E2PA**- executare de lucrări la instalații electrice de protecție și automatizări din stațiile electrice;
- s) *Atestat* de tip **F** - executare de lucrări de vopsire a elementelor de susținere a rețelelor electrice/ defrișare pentru culoarul de trecere al liniilor electrice aeriene;
- t) *Atestat* de tip **Fv**- executare de lucrări de vopsire a elementelor de susținere a rețelelor electrice;
- u) *Atestat* de tip **Fd**- executare de lucrări de defrișare pentru culoarul de trecere al liniilor electrice aeriene.

Situația atestatelor acordate de ANRE, în vigoare la finalul anului 2015, este prezentată în graficul următor.

A	A1	A2	A3	B	Be	Bi	Bp	C1A	C1B	C2A
154	253	117	24	1918	295	36	188	614	175	799

C2B	D1	D2	E1	E2	E2MT	E2PA	F	Fd	Fv
159	78	62	190	153	14	6	141	11	2

Totodată, în cursul anului 2015 au fost acordate furnizorilor de formare profesională un număr de 44 de avize pentru organizarea și desfășurarea cursurilor de pregătire teoretică pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția și experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice, în baza *Procedurii de avizare a furnizorilor de formare profesională în domeniul instalațiilor electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 11/2013.

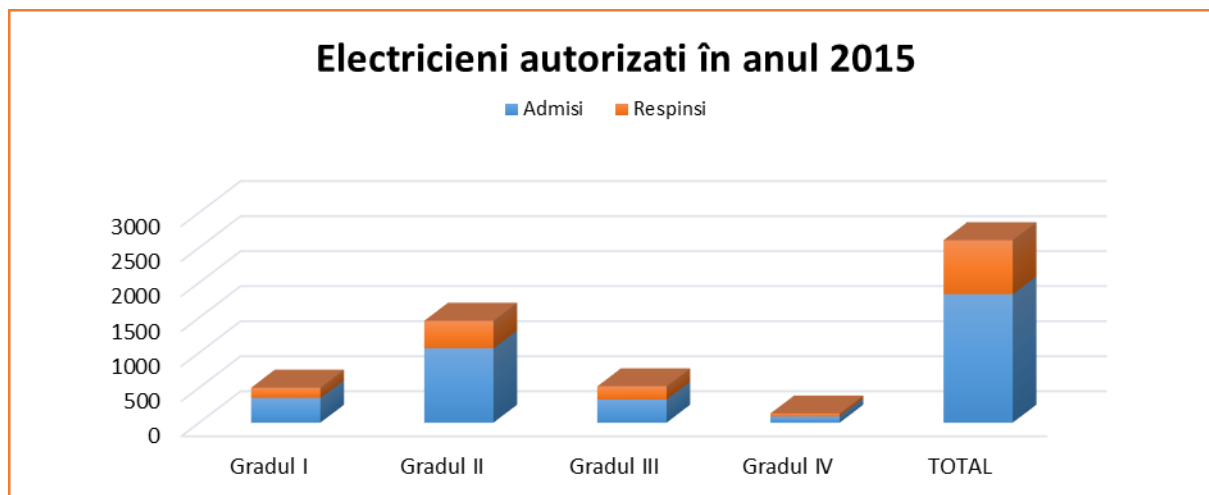
De asemenea, cu privire la prestarea de servicii transfrontaliere cu caracter ocazional/temporar de către operatori economici, persoane juridice străine, înregistrate într-o țară membră UE/ SEE/ Elveția, în scopul realizării de lucrări la instalații electrice pe teritoriul României, au fost echivalate documentele similare atestatelor pentru un număr de 6 operatori străini.

Autorizarea persoanelor fizice

În cursul anului 2015 ANRE a autorizat persoane fizice, ca electricieni, verificatori de proiecte, responsabili tehnici cu execuția și experți tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 11/2013.

Pentru autorizarea persoanelor fizice, ANRE a organizat 2 sesiuni de autorizare – în primăvara și, respectiv, în toamna anului 2015. În total, în cadrul celor 2 sesiuni au fost primite, analizate și soluționate

cca. 2600 de cereri pentru dobândirea calității de electrician autorizat, defalcate pe gradele și tipurile de autorizare reglementate, care sunt prezentate în figura alăturată.

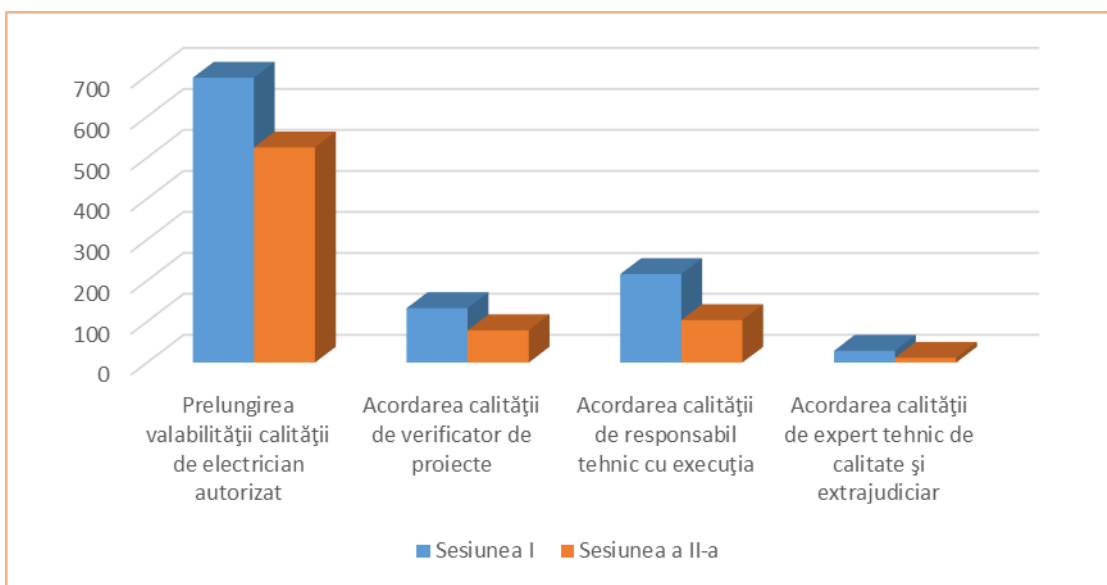
Gradul de promovabilitate la examenele de autorizare a electricienilor organizate în anul 2015 a fost de cca. 70%. Situația rezultatelor candidaților la examenele de autorizare în aceste perioade, este prezentată în tabelul de mai jos:

	Total cereri	Admisi	Respinsi
Gradul I	500	352	148
Gradul II	1455	1061	394
Gradul III	519	331	188
Gradul IV	131	89	42
TOTAL	2605	1833	772

Situația pe anul 2015 referitoare la prelungirea valabilității calității de electrician autorizat, respectiv la acordarea/prelungirea calității de verificator de proiecte, responsabil tehnic cu execuția și expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice este următoarea:

	Total	Sesiunea I	Sesiunea a II-a
Prelungirea valabilității calității de electrician autorizat	1220	695	525
Acordarea calității de verificator de proiecte	212	133	79
Acordarea calității de responsabil tehnic cu execuția	320	216	104
Acordarea calității de expert tehnic de calitate și extrajudiciar	41	29	12

Repartizarea pe fiecare dintre cele două sesiuni a solicitărilor la acordarea/ prelungirea calității de verificator de proiecte, responsabil tehnic cu execuția și expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice este prezentată în figura alăturată.

Comparativ cu anii anteriori, s-a constatat, pe parcursul anului 2015, un număr semnificativ redus al cererilor pentru autorizarea persoanelor fizice, în timp ce numărul solicitărilor cu privire la atestarea operatorilor economici a rămas relativ constant.

III.1.2. REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE AUTORIZARE

În cursul anului 2015 a fost elaborate și aprobate următoarele reglementări cu privire la activitatea de autorizare:

1.1. **Regulamentul pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice**, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2015. Acesta a înlocuit regulamentul aprobat prin Ordinul ANRE nr. 48/2013 și a inclus prevederi referitoare la

- acordarea licenței pentru activitatea traderului de energie electrică,
- eliminarea unor bariere pentru obținerea de licențe de către operatorii economici având sediul social în alte state ale Uniunii Europene,
- confirmarea drepturilor de a participa la piețele de energie electrică din România pentru deținătorii de licențe de furnizare sau de trader acordate în alte state ale Uniunii Europene.

Ulterior regulamentul a fost modificat și completat prin Ordinul ANRE nr. 158/2015.

1.2. **Condițiile generale asociate licenței pentru activitatea traderului de energie electrică**, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 13/2015.

1.3. **Procedura de confirmare a dreptului de participare la piețele de energie electrică din România a unor persoane juridice având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene**, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 91/2015.

1.4. **Condițiile generale asociate licenței pentru administrarea piețelor centralizate de energie electrică**, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 163/2015.

Tot în cursul anului 2015, prin Decizia ANRE nr. 2515/2015 a fost desemnată societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" S.A. ca "**operator al pieței de energie electrică desemnat**" (OPEED) al pieței pentru ziua următoare și al pieței intrazilnice din zona de ofertare

România, în sensul prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1222 al Comisiei Europene din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, pentru o perioadă de 4 ani.

III.2. SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR

Prin Decizia ANRE nr. 1788/12.08.2015, a fost aprobată certificarea preliminară a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A. ca operator de transport și de sistem al sistemului electroenergetic național, conform modelului de separare a proprietății. Decizia de certificare, împreună cu documentele care au stat la baza aprobării au fost notificate la Comisia Europeană. Potrivit prevederilor art. 3 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009, Comisia Europeană a examinat decizia notificată și a emis Avizul C(2015) 7053 final din 12.10.2015. În termenul de două luni de la primirea avizului Comisiei Europene, prevăzut de acest regulament, ANRE a extins verificările asupra Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A. cu scopul de a ține seama cu prioritate de observațiile cuprinse în aviz, atunci când ia decizia finală cu privire la certificarea operatorului de transport și de sistem conform modelului de separare a proprietății. Ca urmare a constatărilor rezultate din analiza stării de fapt și de drept, **ANRE a aprobat certificarea finală a Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A., potrivit modelului de separare a proprietății, ca operator de transport și de sistem al sistemului electroenergetic național**, prin emiterea Ordinului nr. 164/2015. Ordinul ANRE a fost comunicat Comisiei Europene iar la data de 10.12.2015 ANRE a notificat Comisia Europeană cu privire la desemnarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A. ca operator de transport și de sistem care operează în România în conformitate cu articolul 10 din directiva privind energia electrică.

ANRE monitorizează, potrivit legii, activitatea operatorului de distribuție care face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, cu privire la aplicarea de măsuri pentru a se garanta excluderea practicilor discriminatorii și stabilirea obligațiilor specifice impuse angajaților acestor operatori economici, pentru realizarea obiectivului de independență. În acest sens, ANRE a emis Ordinul nr. 5 din 4 februarie 2015 pentru aprobarea *Regulamentului privind monitorizarea de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei a programelor de conformitate stabilite de operatorii de distribuție a energiei electrice.*

Prin acest regulament se asigură stabilirea unor reguli minimale pentru transpunerea de către operatorii de distribuție concesionari, a prevederilor art. 48 alin. (2) lit. d) și e) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, privind:

- stabilirea programului de conformitate, care conține măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii și a obligațiilor specifice impuse angajaților operatorului de distribuție pentru realizarea obiectivului de independență,
- monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate.

În regulament sunt indicate o serie de măsuri pe care, fără a se limita la acestea, operatorul de distribuție trebuie să le stabilească prin programul de conformitate.

Potrivit legii, operatorul de distribuție trebuie să desemneze o persoană sau un organism, denumită/denumit agent de conformitate, care să asigure monitorizarea adecvată a respectării programului de conformitate.

În regulament sunt indicate atribuțiile agentului de conformitate precum și criteriile minimale privind desemnarea acestuia.

Regulamentul cuprinde reguli privind normele de conținut și formatul *Programul de conformitate* și, respectiv, ale *raportului agentului de conformitate*, astfel încât să se faciliteze procesul de monitorizare, de către ANRE, a programelor de conformitate.

În aplicarea regulamentului, în cursul anului 2015 s-au desfășurat, procesele de acceptare, de către ANRE, a agenților de conformitate desemnați de către operatorii de distribuție.

La finalul anului 2015 au fost primite rapoartele agenților de conformitate aferente anului 2015 de la cei 8 operatori de distribuție concesionari.

III.3. REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR DE REȚEA

III.3.1. APROBAREA TARIFELOR REGLEMENTATE AFERENTE REȚELELOR ELECTRICE DE INTERES PUBLIC ÎN CURSUL ANULUI 2015

Tarifele reglementate de rețea pe care ANRE le aprobă sunt percepute de operatorii de rețea pe baza contractelor reglementate pentru racordarea la rețea, respectiv pentru prestarea serviciului de transport și de sistem, precum și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și sunt următoarele:

- tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de sistem,
- tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari,
- tarifele de racordare la rețelele electrice publice,
- tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică,
- prețuri reglementate pentru servicii tehnologice de sistem furnizate de operatori economici în baza unor acte normative,
- prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă.

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice practicate în cursul anului 2015 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem (OTS) au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2014, Ordinul ANRE nr. 89/2015 și Ordinul ANRE nr. 93/2015.

Aceste tarife au fost determinate în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare .

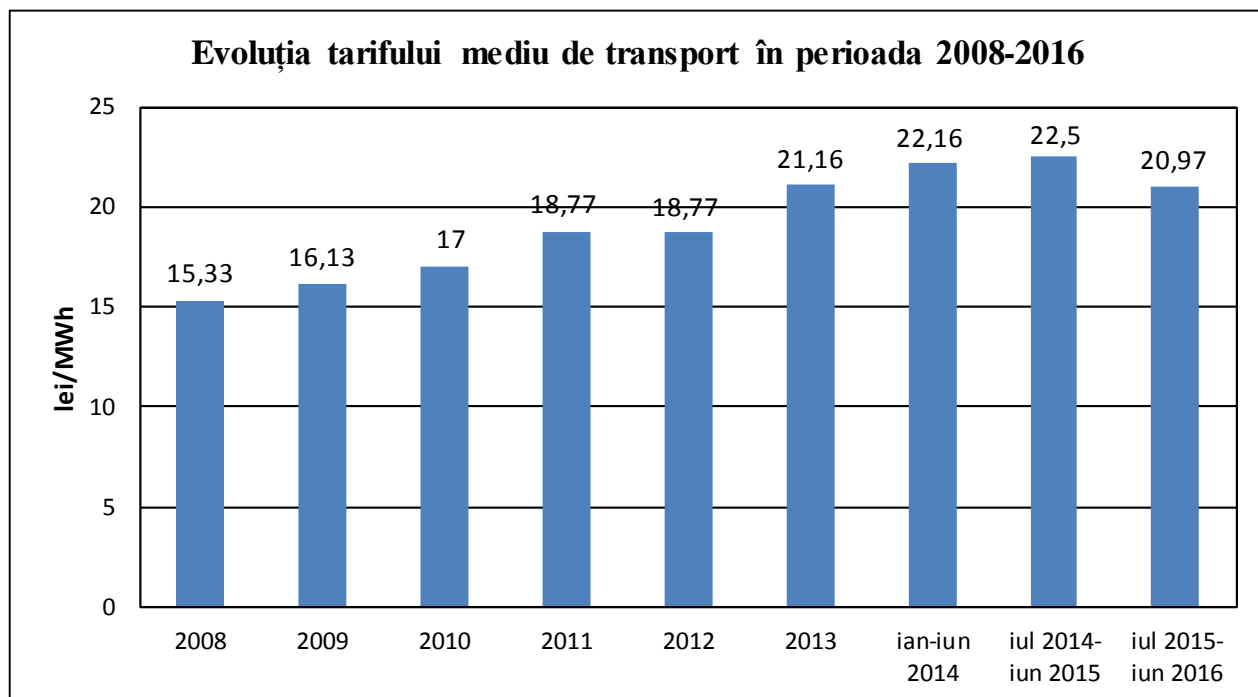
Metodologia a stabilit regulile care stau la baza determinării tarifelor de transport pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, concomitent cu traspunerea prevederilor din:

- Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003,
- Regulamentul (UE) nr. 838/2010 din 23 septembrie 2010, privind liniile directoare pentru mecanismul de compensare operatorii de transport și sistem precum și o abordare comună de reglementare în domeniul stabilirii tarifelor pentru serviciul de transport,
- Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului european și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene și de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 713/2009, a Regulamentului (CE) nr. 714/2009 și a Regulamentului (CE) nr. 715/2009,
- Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

În aplicarea prevederilor metodologice, tarifele pentru serviciul de transport care se aplică în perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 89/2015 și Ordinul ANRE nr. 93/2015, astfel:

- tariful mediu de transport – 20,97 lei/MWh, ceea ce reprezintă o scădere cu 6,8 % față de valoarea aprobată pentru perioada tarifară anterioară, respectiv 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015,
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 2,57 lei/MWh, cu o variație între 0 și 4,57 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție; astfel, tariful de transport – componenta de introducere a energiei în rețele T_G a scăzut cu un procent situat între 58 % pentru zona Dobrogea regenerabile și 100 % pentru zonele Transilvania Nord, Transilvania Centrală și Moldova; tarifele T_G au rămas la valori semnificative în zonele Dobrogea regenerabile, Dobrogea și Oltenia, zone excedentare din punct de vedere al echilibrului producție/consum, având în vedere efectele livrării energiei electrice în rețelele din aceste zone asupra consumurilor proprii tehnologice în RET;
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 18,14 lei/MWh, cu o variație între 15,26 și 19,57 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere; astfel, componenta de extragere a energiei din rețele T_L a crescut cu un procent de până la 58 % pentru toate zonele de extragere; creșterea cea mai mare s-a înregistrat în zona Oltenia, dar tariful a rămas pentru această zonă cel mai mic ca valoare, ca urmare a efectului benefic asupra consumului propriu tehnologic în rețeaua electrică de transport al consumului în această zonă, apropiat de locurile de producere.

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2016 se prezintă în figura următoare:

Scăderea cu 6,8 % a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2015, față de tariful aprobat pentru perioada tarifară 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015, s-a datorat atât creșterii consumului de energie electrică și a exportului, cât și aplicării de către ANRE a corecțiilor aferente încheierii semestrului I al anului 2014 și estimării realizărilor din primul an al perioadei de reglementare.

Tarifele pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate pentru furnizarea de către producători a serviciilor tehnologice de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în cursul anului 2015 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de sistem, au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 87/2013 și au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2014 pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015 și prin Ordinul ANRE nr. 93/2015 pentru perioada 1 iulie 2015-30 iunie 2016.

Începând cu 1 iulie 2015 au fost aprobate următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 13,75 lei/MWh, având cele două componente:
- tariful pentru serviciile tehnologice de sistem – 12,58 lei/MWh și
- tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,17 lei/MWh.

În perioada 2014 – 2016, tariful pentru serviciile funcționale de sistem a avut o evoluție descendentă datorată în principal reducerii costurilor cu amortizarea și cu rentabilitatea capitalului față de prognoza realizată la proiectarea tarifului în vigoare în perioada anterioară, ca urmare a nerealizării investițiilor prognozate pentru serviciul de sistem.

Și tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a înregistrat o reducere cu 0,74 lei/MWh pentru perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 față de tariful aprobat pentru semestrul I 2014. Reducerea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem s-a datorat transferării în condițiile precizate de *Metodologie* a câștigului de eficiență estimat a fi înregistrat de C.N. Transelectrica S.A. printr-o gestionare eficientă a STS în cadrul perioadei 1 ianuarie – 30 iunie 2014, către clienții serviciului de sistem.

Pentru perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016, tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a înregistrat o creștere nesemnificativă față de valoarea aprobată aferentă perioadei tarifare anterioare, aceasta fiind doar de 0,04 lei/MWh. Menținerea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem la o valoare foarte apropiată față de valoarea anterioară s-a datorat pe de-o parte acceptării de către ANRE a solicitării operatorului de transport și de sistem de creștere a rezervelor de sistem în vederea asigurării siguranței în funcționare a sistemului energetic (mai mari cu 4 % pentru BRS, cu 2 % pentru RTR și mai mici pentru RTL cu 7 %, față de perioada anterioară), iar pe de altă parte creșterii prognozei de consum.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de sistem*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 87/2013, serviciile tehnologice de sistem se achiziționează în regim concurențial, cu excepția celor furnizate în conformitate cu prevederile stabilite prin acte normative specifice, precum și de către producătorii selecționați de OTS astfel încât să fie evitată exercitarea poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică.

Astfel, la stabilirea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem s-au pus în aplicare prevederile *HG nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică* și ale *HG nr. 941/2014 pentru modificarea art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, prin care au fost stabilite obligații privind furnizarea de servicii tehnologice de sistem de S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW (HG nr. 138/2013), respectiv 500 MW (HG nr. 941/2014) și de S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. (HG 138/2013), la o valoare a puterii electrice de cel puțin 600 MW (până la 1 iulie 2015), în condițiile reglementărilor emise de ANRE.

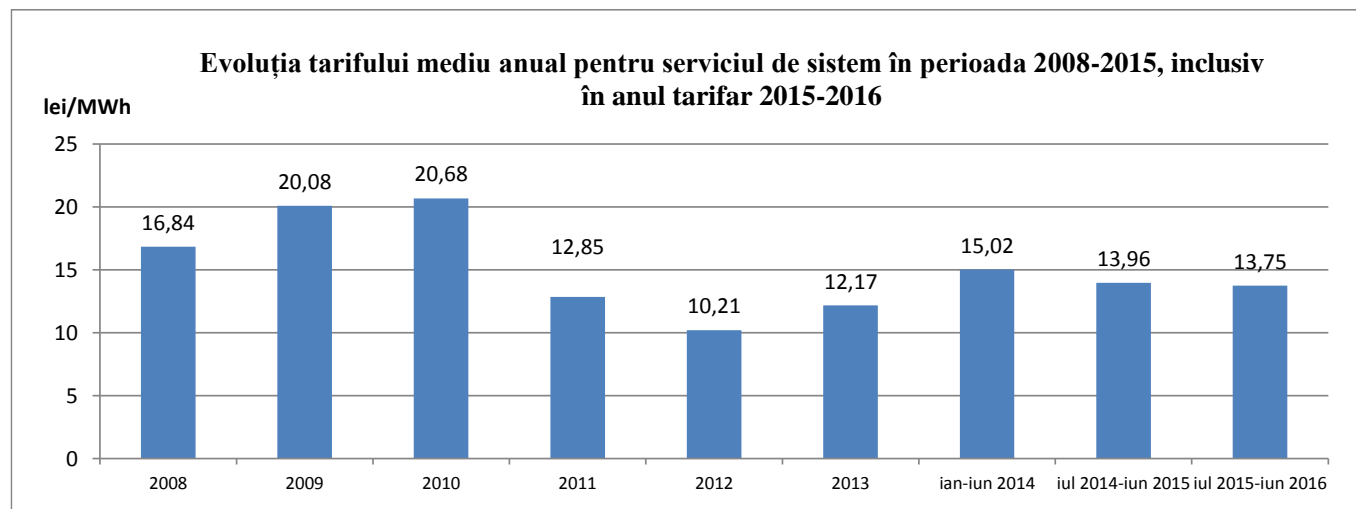
Trebuie menționat că prin *HG nr. 1178/2014 privind adoptarea unor măsuri de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului Energetic Național pentru perioada 1 ianuarie – 28 februarie 2015* s-a stabilit ca operatorul de transport și de sistem să achiziționeze cantități de rezerve de putere suplimentar față de cantitățile stabilite în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare.

De asemenea, prin *HG nr. 1019/2015 privind aprobarea măsurilor pentru realizarea stocurilor de siguranță ale Sistemului Electroenergetic Național în ceea ce privește combustibilii pentru perioada sezonului rece și volumul de apă din lacurile de acumulare, denumit Programul de iarnă în domeniul energetic pentru asigurarea funcționării în condiții de siguranță și stabilitate a Sistemului Electroenergetic Național în perioada 1 ianuarie-31 martie 2016, precum și alte măsuri privind nivelul de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului Electroenergetic Național*, a fost prevăzut ca operatorul de transport și de sistem să achiziționeze cantități de rezerve de putere suplimentar față de cantitățile stabilite în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare.

Prin aceste hotărâri de guvern s-a stabilit ca rezervele suplimentare pentru reglajul secundar și terțiar rapid să fie achiziționate în regim concurențial, iar rezerva terțiară lentă, furnizată de grupuri cu

funcționare cu combustibil alternativ păcura să fie achiziționată în regim reglementat, la prețuri stabilite de ANRE în conformitate cu prevederile metodologice.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2016:

Tariful reglementat de tranzit perceput de operatorul de transport și de sistem pentru prestarea serviciului de tranzit al energiei electrice din/spre țările perimetrice prin sistemul electroenergetic național

Tariful reglementat de tranzit perceput de operatorul de transport și de sistem pentru prestarea serviciului de tranzit al energiei electrice din/spre țările perimetrice prin sistemul electroenergetic național a fost aprobat prin Ordinul ANRE nr. 83/02.06.2015 și are valoarea de 0,6 Euro/MWh, exclusiv TVA.

Operatorii de transport și de sistem percep tariful reglementat de tranzit pentru prestarea serviciului de tranzit al energiei electrice din/spre țările perimetrice prin Sistemul Electroenergetic Național (SEN) potrivit mecanismului de compensare stabilit în conformitate cu prevederile art. 13 din *Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 și ale Regulamentului (UE) nr. 838/2010 al Comisiei din 23 septembrie 2010 privind stabilirea orientărilor referitoare la mecanismul compensărilor între operatorii de sisteme de transport și abordarea comună de reglementare în domeniul stabilirii taxelor de transport.*

Tariful de tranzit se calculează anual și se aprobă de către ENTSO-E conform atribuțiilor stabilite prin *Contractul multi-anual ITC de decontare și clearing*, semnat la data de 3 martie 2011 de operatorii de transport și de sistem participanți la mecanism și de către ENTSO-E.

Tariful de tranzit se calculează ex-ante, pe baza unui fond de compensare a efectelor tranzitelor de energie electrică, respectiv a costurilor cu infrastructura și a costurilor aferente pierderilor de energie electrică datorate tranzitelor.

România aplică tariful de tranzit importului/exportului de energie din/spre Ucraina și Moldova (numai în cazul funcționării în sincronism cu SEN a unei părți din sistemul energetic moldovenesc). Tariful de tranzit este perceput de operatorul de transport și de sistem de la operatorii economici care încheie contracte pentru prestarea serviciului de tranzit al energiei electrice din/spre țările perimetrice prin SEN.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aplicate de operatorii de distribuție concesionari în anul 2015, care reprezintă al doilea an al celei de-a treia perioade de reglementare 2014-2018, au fost aprobate prin **Ordinele ANRE nr. 149 până la 156 din 2014**.

La sfârșitul anului 2015 au fost aprobate, **prin Ordinele ANRE nr. 168 până la 175 din 2015**, tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, care se aplică de operatorii de distribuție concesionari în anul 2016. La determinarea acestor tarife au fost aplicate prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, cu modificările și completările ulterioare. Au fost determinate și aplicate corecțiile de închidere a ultimelor patru luni ale anului 2014, precum și cele care au rezultat din datele estimate a fi realizate în anul 2015.

Corecțiile aplicate la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aprobate la sfârșitul anului 2015 se prezintă în tabelul următor:

LEI - termeni nominali ai anului 2015

Operator	Corectie 2014	Corectie 2015	Corectie 2016*	Total corectii
Enel Distributie Muntenia	-26.640.806	-50.314.767	-17.026.260	-93.981.834
Enel Dobrogea Banat	-13.244.285	-31.577.478	-10.442.324	-55.264.087
Enel Distributie Dobrogea	-6.260.916	-24.851.592	-8.721.329	-39.833.837
CEZ Distributie	-7.412.872	-55.117.241	-19.639.168	-82.169.281
E.ON Distributie Romania	-7.637.785	-41.912.553	-13.045.992	-62.596.329
Electrica Distributie Muntenia Nord	-4.413.198	-63.262.758	-13.615.108	-81.291.063
Electrica Distributie Transilvania Nord	-571.239	-40.204.198	-12.322.818	-53.098.255
Electrica Distributie Transilvania Sud	-1.416.825	-58.458.420	-12.293.684	-72.168.930

*Corectie aferenta modificarii RRR pentru anul 2016, conform Ord.ANRE 146/2014

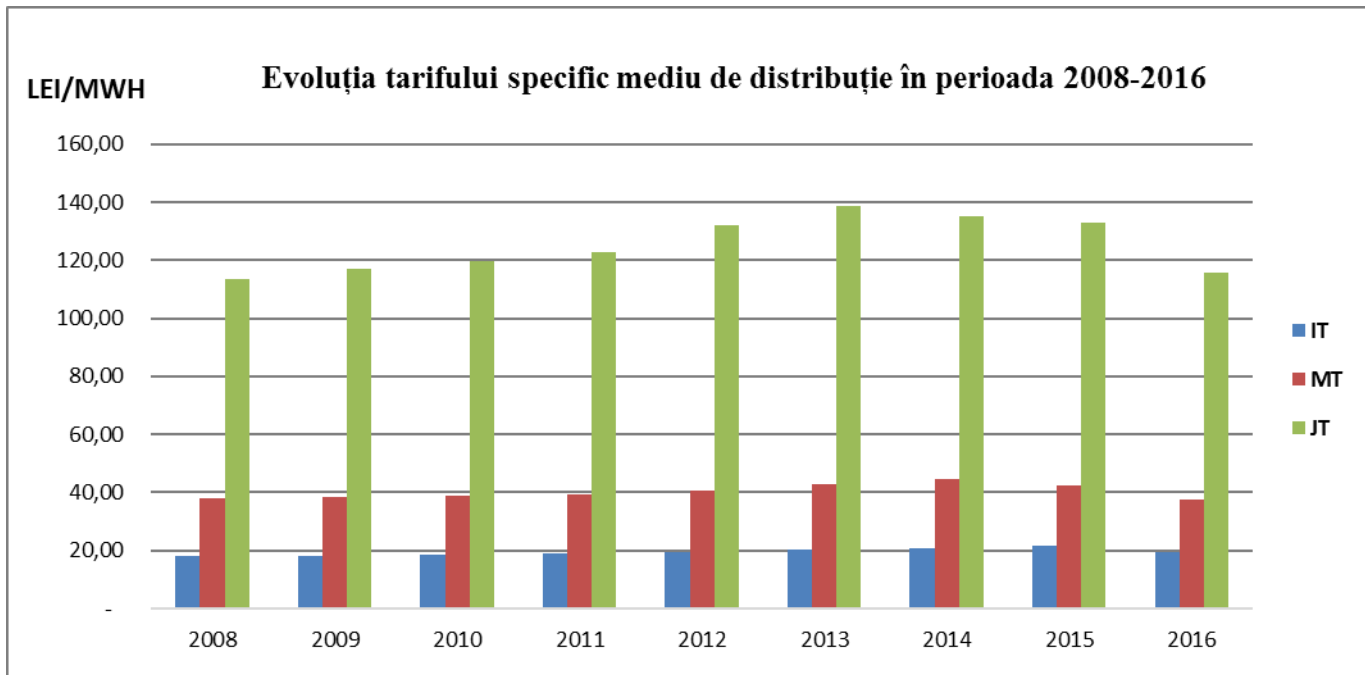
Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, aprobate pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari pentru anul 2016 sunt:

- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 19,24 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 37,53 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 115,80 lei/MWh.

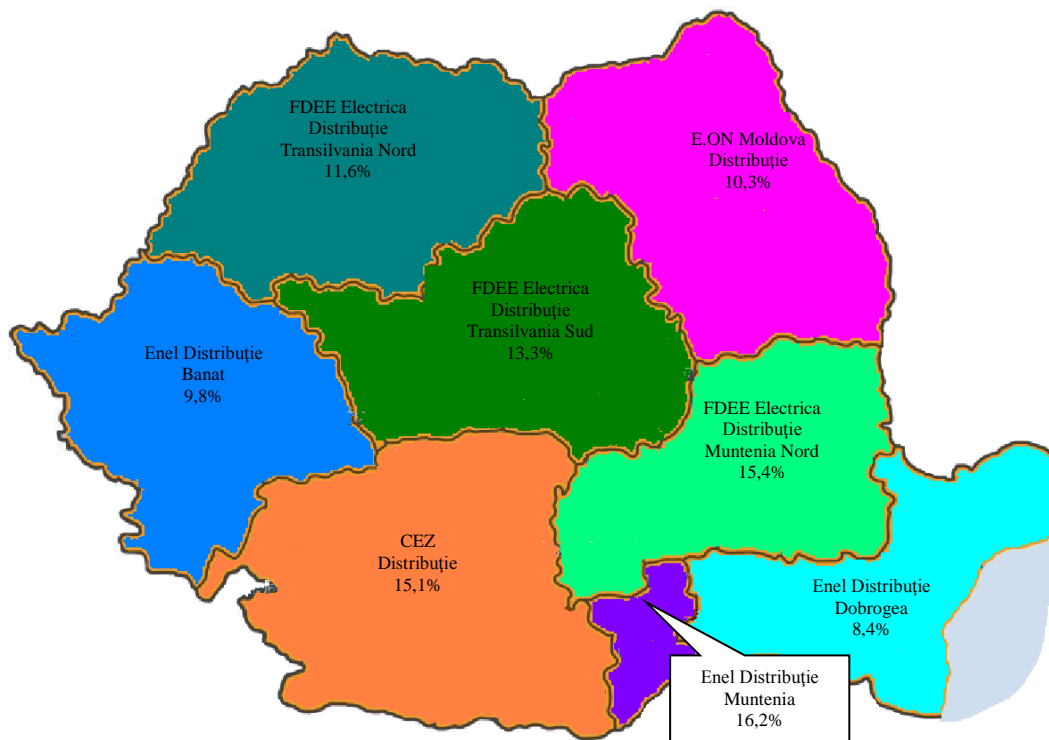
Se constată că tarifele medii au scăzut (variație de -11,35 % la înaltă tensiune, - 11,90 % la medie tensiune, - 12,84 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici).

Tariful mediu pe țară pentru anul 2016 de 108,03 lei/MWh a înregistrat o scădere de cca 12,07 % față de tariful mediu pe țară din anul 2015, de 122,86 lei/MWh.

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii specifice de distribuție a energiei electrice în perioada 2008-2016:

În figura următoare se prezintă repartitia pe țară, între cei opt operatori de distribuție concesionari, a energiei electrice distribuite în anul 2015 (cca. 42,4 TWh).

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție alții decât operatorii concesionari sunt aprobate de ANRE la solicitarea operatorilor de distribuție care dețin, operează, întrețin și dezvoltă rețele de distribuție în cadrul parcurilor și platformelor industriale sau al unor zone delimitate patrimonial și care au racordați utilizatori – beneficiari ai serviciului de distribuție.

În cursul anului 2015, tarifele au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 21/2013**.

Metodologia prevede stabilirea tarifelor prin metoda “cost+”, adică pe baza costurilor justificate cu prestarea serviciului și a unei cote reglementate de profit de maxim 5 %.

În cursul anului 2015, au fost aprobate un număr de 3 decizii privind aprobarea tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari.

Tarifele de racordare la rețelele de interes public

Tarifele pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public se stabilesc de operatorii de rețea în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 11/2014**, cu modificările și completările ulterioare, și cuprind următoarele componente ale tarifului de racordare:

T_R - componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații, pentru care au fost stabilite tarife specifice determinate pe bază de deviz general pentru un caz mediu, reprezentativ pentru tipul respectiv de instalație.

T_I – componenta de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor (pentru racordarea unui loc de producere sau consum și producere), pentru care au fost stabilite tarife specifice „i”, corespunzătoare elementelor componente ale unei rețele electrice de interes public.

În situația racordării unui loc de consum la rețeaua de distribuție de joasă sau medie tensiune sau a racordării unui loc de producere la rețeaua de distribuție de joasă tensiune, mărimea componentei T_R a tarifului de racordare se determină pe baza indicilor specifici pentru realizarea capacităților energetice pe categorii de elemente de rețea, componente posibile ale unei instalații de racordare, conform unor scheme și condiții de realizare standard.

În situația racordării locului de consum la rețeaua de distribuție de joasă sau medie tensiune, valoarea componentei T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice.

Atât tarifele specifice cât și indicii specifici utilizați la stabilirea tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public au rămas neschimbate în anul 2015, fiind cele aprobate de ANRE prin **Ordinul nr. 141/2014**.

Tarifele de emitere/actualizare a avizelor tehnice de racordare, a certificatelor de racordare și a avizelor de amplasament

Pentru a evita perceperea unor tarife nejustificate pentru activitățile conexe procesului de racordare la rețelele electrice de interes public, ANRE a aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 114/2014**, tarifele reglementate pentru emiterea/actualizarea avizelor tehnice de racordare, a certificatelor de racordare și a avizelor de amplasament, care au fost determinate conform prevederilor Metodologiei de stabilire a acestor tarife, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 61/2014**.

Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică

Tariful practicat în anul 2015 de Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică a fost aprobat prin Ordinele ANRE nr. 140/2014 și nr. 94/2015.

Tariful este perceput de Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. pentru serviciile prestate participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi în baza convențiilor de participare încheiate de operator cu aceștia. Tariful aprobat pentru operatorul pieței de energie electrică în anul 2015 a fost determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 67/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Prin Ordinul ANRE nr. 140/2014 a fost aprobat tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică începând cu 1 ianuarie 2015, având următoarele componente:

- **T_{inscr}** cu valoarea de 440 lei/participant la înscriere;
- **T_{admin}** cu valoarea de 10.100 lei/participant/an/piață pentru participanți cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW, cu valoarea de 1.000 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW, respectiv cu valoarea de 200 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $P_i < 100 \text{ kW}$;
- **T_{tranz contraparte}** cu valoarea de 0,20 lei/unitate tranzacționată ;
- **T_{tranz bilateral}** cu valoarea de 0,05 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC);
- **T_{tranz bilateral PC-OTC}** cu valoarea de 0,15 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC).

Ca urmare a analizei efectuate asupra veniturilor operatorului pe baza monitorizării impuse de *Metodologie* și evidențierii depășirii profitului reglementat, ANRE a procedat la revizuirea valorii componentelor tarifului reglementat începând cu data de 1 iulie 2015. Astfel, prin **Ordinul ANRE nr. 94/2015** au fost modificate valorile anumitor componente ale tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică după cum urmează:

- **T_{tranz contraparte}** de la 0,20 lei/unitate tranzacționată la 0,12 lei/unitate tranzacționată ;
- **T_{tranz bilateral}** de la 0,05 lei/unitate tranzacționată la 0,03 lei/unitate tranzacționată;
- **T_{tranz bilateral PC-OTC}** de la 0,15 lei/unitate tranzacționată la 0,08 lei/unitate tranzacționată.

Reducerile tarifare stabilite la jumătatea anului 2015 au avut ca scop încadrarea profitului reglementat de 5% al operatorului pieței de energie electrică în marjele stabilite prin Metodologie, adică în intervalul (3% ÷ 7%).

Pentru anul 2016, prin **Ordinul ANRE nr. 167/2015**, au fost aprobate componentele tarifului practicat de operatorul pieței de energie electrică, după cum urmează:

- componenta de înscriere la piețele centralizate – 440 lei/participant,
- componenta de administrare a piețelor centralizate, Tadmin, pentru participanți, cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1\text{ MW}$ – 12700 lei/participant/an/piață,
- componenta de administrare a piețelor centralizate pentru producători cu $100\text{ kW} < P_i \leq 1\text{ MW}$ – 1000 lei/participant/an/piață,
- componenta de administrare a piețelor centralizate, Tadmin, pentru producători cu $P_i \leq 100\text{ kW}$ – 200 lei/participant/an/piață,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie electrică este contraparte – 0,12 lei/unitate tranzacționată,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie electrică nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică – 0,03 lei/unitate tranzacționată,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică – 0,08 lei/unitate tranzacționată.

Prin aplicarea acestor tarife se preconizează obținerea unor venituri ale operatorului la nivelul anului 2015.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă

Prin Ordinul ANRE nr. 33/2014, a fost aprobată *Metodologia privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, prețul reglementat al energiei electrice reactive se stabilește, prin convenție, la nivelul de 30 % din prețul reglementat de achiziție a energiei electrice active pentru acoperirea pierderilor proprii tehnologice ale rețelelor electrice deținute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție concesionari.

Prețul reglementat pentru energia reactivă se stabilește de ANRE pentru fiecare operator de rețea în parte (cu excepția operatorilor de distribuție alții decât concesionarii), este unic pentru rețeaua deținută de către acesta, este același pentru energia reactivă inductivă și energia reactivă capacitivă și nu depinde de nivelul de tensiune al locului de producere/consum. Operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari, aplică utilizatorilor rețelor pe care le dețin, ca penalizare pentru energia reactivă, prețul reglementat aprobat de ANRE pentru operatorul de distribuție concesionar din zona de concesiune în care se află

rețeaua operatorului respectiv. În cadrul acestei categorii intră și producătorii titulari ai licenței pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice care au dreptul complementar de a desfășura activitatea de distribuție a energiei electrice pentru alimentarea clienților finali racordați direct la instalațiile electrice aferente unităților lor de producere.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă în anul 2015 pentru operatorul de transport și de sistem sunt cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 96/2013 pentru perioada 1 ianuarie 2015 – 30 iunie 2015, respectiv prin Ordinul ANRE nr. 93/2015 pentru perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă în anul 2015 pentru operatorii rețelelor electrice de distribuție sunt cele aprobate prin Ordinele ANRE nr. 149 până la nr. 156 din 2014.

III.3.2. MONITORIZAREA PLANURILOR DE INVESTIȚII PENTRU REȚEAUA ELECTRICĂ DE TRANSPORT ȘI DE DISTRIBUȚIE

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (4) litera c) și alin. (5) litera d) al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, ANRE monitorizează planul de dezvoltare a RET și planurile de investiții ale OTS, precum și starea tehnică și nivelul de mentenanță a rețelelor electrice. În acest sens, se analizează planul de dezvoltare și planurile de investiții ale OTS și ale operatorilor de distribuție.

Aplicând prevederile metodologiilor de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, ANRE a aprobat valorile programelor anuale de investiții ale operatorilor de distribuție concesionari, pentru perioada de reglementare 2014 – 2018, acceptând includerea în BAR a mijloacelor fixe rezultate din investițiile prudente, respectiv acele investiții care se demonstrează a fi necesare, oportune și eficiente.

Investițiile operatorilor de distribuție a energiei electrice, conform programelor de investiții 2014 – 2015, prezentate în lei și termeni nominali ai fiecărui an, sunt următoarele:

	2014		2015	
	Investitii prognozate	Investitii totale realizate*	Investitii prognozate	Investitii realizate 8 luni*
ENEL Distributie Muntenia	180.184.461	166.995.964	161.596.866	57.169.643
ENEL Distributie Banat	72.313.365	66.793.275	92.984.767	24.641.215
ENEL Distributie Dobrogea	65.539.109	61.816.565	76.609.455	18.330.991
CEZ Distributie	155.055.396	155.055.639	161.843.711	81.591.988
E.ON Distributie Romania	173.382.141	155.691.001	183.513.064	60.314.147
FDEE Electrica Muntenia Nord	117.221.622	120.511.911	180.350.659	61.145.970
FDEE Electrica Transilvania Nord	129.780.000	120.387.761	193.689.440	63.552.355
FDEE Electrica Transilvania Sud	120.510.000	122.216.042	189.478.800	47.697.902

* Valoarea include: investițiile prognozate și realizate în anul curent, investițiile realizate suplimentar obiectivelor prognozate: din anul anterior și urmare a forței majore, precum și investițiile realizate suplimentar obiectivelor prognozate: modernizări din mentenanță și urmare a unor condiții excepționale

Pentru operatorul de transport și de sistem, stabilirea obiectivelor de investiții și valorilor acceptate de ANRE și incluse în baza reglementată a activelor aferentă serviciului de transport al energiei electrice se realizează la sfârșitul fiecărei perioade de reglementare, în vederea determinării corecțiilor costurilor de capital, în conformitate cu prevederile Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere că perioada a - III - a de reglementare a început la data de 1 iulie 2014, ANRE monitorizează realizările punerilor în funcțiune a obiectivelor de investiții ale OTS în fiecare perioadă tarifară.

Situația valorii investițiilor prognozate și realizate de OTS în perioada tarifară 2014 – 2015, atât pentru serviciul de transport al energiei electrice, cât și pentru serviciul de sistem, în lei și termeni nominali, se prezintă în tabelul următor:

Serviciul de transport	Valoare (lei)
Investiții prognozate	137.556.188
Investiții realizate (mijloace fixe constituite în contabilitate, fără contribuții)	107.885.407
Serviciul de sistem	
Investiții prognozate	6997
Investiții realizate	6997

III.3.3. ANALIZA NIVELULUI DE CALITATE A SERVICIULUI DE DISTRIBUȚIE, TRANSPORT ȘI SISTEM

În cursul anului 2015, ANRE a analizat calitatea **serviciului de distribuție a energiei electrice** prestat în anul 2014 de cei opt operatori de distribuție titulari de licență cu contract de concesiune, precum și calitatea **serviciului de transport al energiei electrice și a serviciului de sistem** prestate de operatorul de transport și de sistem, pornind de la indicatorii de performanță definiți în *Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 28/2007 și cei definiți în *Standardul de performanță pentru serviciile de transport și de sistem ale energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/2007. Analiza a avut la bază datele transmise la ANRE de operatori, în conformitate cu prevederile celor două standarde.

Concluziile analizei sunt cuprinse în *Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice și starea tehnică a rețelelor electrice de transport și de distribuție pentru anul 2014*, publicat pe pagina de internet a ANRE.

Pentru **serviciul de distribuție a energiei electrice**, raportul anual prezintă trei indicatori de calitate a serviciului: continuitatea în alimentare a utilizatorilor, calitatea tehnică a energiei electrice și calitatea comercială a a serviciului de distribuție.

Dintre concluziile raportului referitoare la indicatorii de performanță pentru serviciul de distribuție, se menționează în continuare cele mai importante:

- Indicatorul reprezentând durata medie a întreruperilor planificate în rețea, SAIDI întreruperi planificate, a scăzut ca valoare medie pe țară, de la 270 min/an în anul 2013 la 230 min/an în anul 2014. Indicatorul SAIDI pentru întreruperi neplanificate a fost în anul 2014 de 361 min/an, mai mic decât cel aferent anului 2013 de 427 min/an.
- Indicatorul reprezentând frecvența medie a întreruperilor planificate în rețea, SAIFI întreruperi planificate, a scăzut ca valoare medie pe țară, de la 1,0 întreruperi/an în anul 2013 la 0,8 întreruperi/an în anul 2014, iar SAIFI pentru întreruperi neplanificate s-a redus ca valoare medie pe țară, de la 4,7 întreruperi/an în anul 2013 la 4,4 întreruperi/an în anul 2014.
- Privitor la calitatea tehnică a energiei electrice, toți operatorii de distribuție sunt dotați cu analizoare de calitate a energiei electrice fixe și mobile/ portabile. Cu excepția FDEE Electrica Distribuție Transilvania Sud, toți ceilalți operatori de distribuție au înregistrat depășiri ale limitelor normate de flicker în mare parte dintre stațiile dotate cu analizoare de calitate a energiei. Din înregistrări se constată că perturbația/fenomenul de flicker se întâlnește în toată țara.
- În general, nu s-au înregistrat depășiri individuale la tensiunile armonice, ale factorului total de distorsiune armonică și ale factorului de nesimetrie secvență negativă. Factorul total de distorsiune interarmonică este în medie sub 1%.
- Referitor la calitatea comercială a serviciului de distribuție, timpul mediu de emiterie a avizelor tehnice de racordare a fost de 12,28 zile calculat la nivelul țării, cu o valoare maximă de 16,11 zile pentru E.ON Distribuție Moldova, încadrându-se în termenul de 30 zile calendaristice prevăzut în standard. Timpul mediu de emiterie a contractelor de racordare încheiate a fost de 2,7 zile, cu o valoare maximă de 5 zile pentru FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord, respectându-se termenul de transmitere a ofertei de racordare de 10 zile calendaristice de la data înregistrării cererii. Referitor la răspunsul la reclamațiile privind nivelul tensiunii (la JT), acesta s-a încadrat în majoritatea cazurilor în termenul legal de răspuns de 15 zile. Excepție o face Enel Distribuție Dobrogea cu 17,13 zile, termen ce depășește termenul legal de răspuns.
- Referitor la activitățile specifice **serviciului de transport al energiei electrice**, respectiv gestionarea și exploatarea RET, indicatorii de performanță analizați evidențiază faptul că în anul 2014, cantitatea de energie electrică introdusă în RET a fost de 42.851 GWh, iar cea extrasă din RET a fost de 41.825 GWh, ambele valori fiind mai mari decât cele similare, aferente anului 2013. Coeficientul de pierderi a fost de 2,40%, înregistrând o scădere semnificativă față de anul 2013 (2,52%).
- Pentru anul 2014 valorile indicatorilor privind indisponibilitatea medie a instalațiilor pune în evidență faptul că durata medie a întreruperilor neplanificate se situează sub 20 % din timpul mediu total de întrerupere în cazul LEA și 8 % în cazul în cazul transformatoarelor.

Indicatorul de calitate privind energia electrică nelivrată (ENS) a avut în anul 2014 următoarele valori:

Nr. crt.	Indicator	Cauza întreruperii	Cantitate (MWh)
1	ENS	a. întreruperi planificate	0
2	ENS	b. întreruperi neplanificate determinate de forța majoră	0
3	ENS	c. întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0
4	ENS	d. întreruperi neplanificate exclusiv întreruperile de la punctele b și c (datorate OTS)	82,51

Indicatorul de calitate privind timpul mediu de întrerupere AIT a avut în anul 2014 următoarele valori:

Nr.	Indicator	Cauza întreruperii	min/an
1	AIT	a. întreruperi planificate	0
2	AIT	b. întreruperi neplanificate determinate de forța majoră	0
3	AIT	c. întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0
4	AIT	d. întreruperi neplanificate exclusiv întreruperile de la punctele b și c (datorate OTS)	0,82

Privitor la indicatorii de calitate tehnică a energiei electrice pentru rețeaua electrică de transport, s-au constatat următoarele:

- frecvența nominală se încadrează în limitele normate de variație stabilite de standardul de performanță;
- tensiunea nominală s-a încadrat în peste 98,6% din timp în limitele normate de variație stabilite de standardul de performanță (monitorizarea s-a realizat într-un număr de 26 stații electrice la 400 kV, respectiv 35 stații electrice la 220 kV).

Privitor la calitatea comercială a serviciului de transport al energiei electrice se constată că atât timpul mediu de emiterie a avizelor tehnice de racordare, cât și timpul mediu de emiterie a ofertelor de contracte de racordare s-a redus semnificativ raportat la ultimii ani. Timpul mediu de răspuns la reclamații privind nivelul de tensiune este de 15 de zile, la limita timpul mediu stabilit prin standard, respectiv termenul de 15 zile. Timpii medii de răspuns la reclamații referitori la facturare/încasare și la alte reclamații justificate s-au încadrat în valorile prevăzute de standard.

Indicatorii anuali privitori la **serviciul de sistem** prestat de operatorul de transport și de sistem sunt:

- a. Ajutorul de avarie solicitat/acordat în anul 2014, prezentat în tabelul următor:

Ajutor de avarie	Durata (ore)	Cantitate (MWh)
Solicitat	16	1600
Acordat	81	7700

b. Abaterea soldului SEN cu corecția de frecvență ACE, conform tabelului de mai jos:

Indicatorul	Unitate măsură	Valoare
ACE valoare medie	MWh/h	2,14
ACE valoare maximă	MWh/h	240
ACE valoare minimă	MWh/h	-136
Deviația standard	MWh/h	14,72

c. Indicatorii anuali privitori la restricțiile de rețea sunt:

- Cantitatea de energie electrică de echilibrare solicitată din cauza congestiilor de rețea (MWh), care în anul 2014 a fost de 3.130,50 MWh.

Referitor la starea tehnică a rețelei aparținând operatorului de transport, deși liniile și stațiile electrice care alcătuiesc rețeaua au fost construite, în majoritate, în perioada anilor 1960-1970, starea tehnică reală a instalațiilor se menține la un nivel corespunzător prin programul de mentenanță preventivă, re tehnologizari și modernizari, la care se adăugă noi dezvoltări cu aportul utilizatorilor RET, în special pentru racordarea centralelor electrice eoliene.

Referitor la starea rețelelor aparținând operatorilor de distribuție concesionari, se constată că instalațiile în funcțiune au durată de exploatare îndelungată, preponderent mai mare de 35 de ani, recomandându-se OD aplicarea unui program corespunzător de re tehnologizare și modernizare a instalațiilor existente. În general, în anul 2014 programul de mentenanță a fost realizat în mare parte, înregistrând creșteri atât față de valorile planificate, cât și față de cele realizate în anul 2013. Valorile planificate ale programelor de mentenanță au avut depășiri la Electrica Muntenia Nord, CEZ Distribuție și ENEL Muntenia, datorate multiplelor incidente cauzate de evenimente neprevăzute.

III.3.4. EVOLUȚIA CADRULUI DE REGLEMENTARE PRIVIND ACCESUL LA REȚELELE ELECTRICE DE INTERES PUBLIC

În cursul anului 2015 a fost elaborate și aprobate următoarele reglementări privind accesul la rețelele electrice de interes public:

Codul de măsurare a energiei electrice

Codul de măsurare a energiei electrice a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 103/2015** și a constat în revizuirea și actualizarea celui aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/2002.

Revizuirea codului a reprezentat un proiect foarte important, cu impact asupra tuturor participanților la piața de energie electrică, deoarece aspectele tehnice ale activității de măsurare a energiei electrice reglementate prin cod stau la baza acurateței, stabilității, transparenței și siguranței pieței de energie electrică.

În contextul prevederilor Directivelor nr. 2009/72/CE, respectiv nr. 2012/27/EU referitoare la promovarea eficienței energetice, codul de măsurare a energiei electrice a fost completat cu cerințe tehnice privind sistemele de măsurare inteligentă, care includ contoare electronice cu funcții speciale, echipamente IT și de telecomunicații.

Codul de măsurare a energiei electrice asigură îndeplinirea următoarelor obiective:

- Codul impune condiții pentru realizarea serviciilor energetice (accesul multi-utilizator direct la echipamentul de măsurare, servicii de agregare pentru producători și pentru consumatori, orientarea spre servicii de eficiență energetică, suport pentru piața serviciilor tehnologice de sistem, dinamică ridicată a accesului la date prin intermediul contorului ca sursă de mărimi de instrumentație, căi de comunicație multiple și ieftine în condiții de securitate a datelor);
- Codul înglobează cerințele pentru contorizarea inteligentă (*Smart Metering*);
- Codul poziționează sistemele de măsurare inteligentă ca bază a conceptului de *Smart Grid*;
- Codul asigură condițiile tehnice pentru funcționarea piețelor actuale de energie electrică și de servicii, precum și pentru dezvoltarea acestora;
- Codul reflectă evoluția tehnologiei în domeniu.

Codul stabilește trei categorii de puncte de măsurare, respectiv:

(1) Puncte de măsurare de categoria A utilizate pentru măsurarea energiei electrice tranzitate prin punctele de delimitare între rețeaua electrică de interes public și instalațiile de utilizare ale utilizatorilor cu puterea aprobată mai mare de 1 MW. În această categorie nu sunt cuprinse punctele de măsurare din rețeaua electrică de joasă tensiune.

(2) Puncte de măsurare de categoria B utilizate pentru măsurarea energiei electrice tranzitate prin punctele de delimitare între rețeaua electrică de interes public și instalațiile de utilizare ale utilizatorilor cu puterea aprobată mai mare de 100 kW și mai mică sau egală cu 1 MW. În această categorie sunt cuprinse și punctele de măsurare din rețeaua electrică de joasă tensiune cu puterea aprobată mai mare de 1 MW precum și punctele de măsurare din rețeaua electrică de medie tensiune cu puterea aprobată mai mică sau egală cu 100 kW.

(3) Puncte de măsurare de categoria C utilizate pentru măsurarea energiei electrice tranzitate prin punctele de delimitare între rețeaua electrică de interes public și instalațiile de utilizare ale utilizatorilor racordați la joasă tensiune cu puterea aprobată mai mică sau egală cu 100 kW.

Ca element de noutate, noua reglementare include un capitol dedicat cerințelor tehnice pentru măsurarea serviciilor tehnologice de sistem și a serviciilor energetice, precum și un capitol referitor la cerințele tehnice pe care trebuie să le îndeplinească sistemele de măsurare inteligentă.

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice

Prin **Ordinul ANRE nr. 87/10.06.2015** a fost aprobată modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013.

În conformitate cu articolul 18 (2) din Regulamentul (CE) nr 714/2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr 1228/20032 și ale recomandării ACER nr. 09/2014 privind orientările referitoare la tarifele de transport plătite de producătorii de energie electrică, tarifele G aplicate la energia introdusă în rețea nu trebuie

utilizate pentru a recupera costurile cu infrastructura și, prin urmare, cu excepția cazului în care prin tarifele G se recuperează costuri cu pierderile în rețea, acestea ar trebui să fie egale cu zero. Drept urmare, regulile metodologice privitoare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice au suferit modificări astfel:

- tariful de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețele T_G să acopere numai costul marginal pe termen scurt, și anume suma dintre costul marginal datorat consumului propriu tehnologic din rețeaua electrică de transport și costul marginal datorat congestiilor din rețeaua electrică de transport;
- tariful de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețele T_G să fie diferită pe zone tarifare diferite, în funcție de impactul pe care îl are introducerea energiei electrice în nodurile rețelei electrice;
- costul mediu al transportului, determinat ca diferență dintre venitul reglementat și costul marginal total al transportului, se recuperează integral prin tariful de transport- componenta de extragere a energiei electrice T_L .

Modificarea principiilor de alocare a costurilor reglementate pe componentele de tarif au condus la necesitatea precizării că depășirea limitei de creștere de la un an la altul a tarifului mediu de transport și a tarifelor zonale de transport, menționate la art. 94 al Metodologiei, nu va avea loc decât cu ocazia primei aprobări a tarifelor zonale, respectiv a celei aferente tarifelor de transport valabile începând cu data de 1 iulie 2015.

Metodologia pentru evaluarea investițiilor în proiecte de interes comun privind infrastructura pentru transportul energiei electrice, inclusiv a riscurilor aferente acestora

Prin Ordinul ANRE nr. 139/16.09.2015 a fost aprobată *Metodologia pentru evaluarea investițiilor în proiecte de interes comun privind infrastructura pentru transportul energiei electrice, inclusiv a riscurilor aferente acestora*.

Metodologia se aplică proiectelor de interes comun (PCI), care prezintă riscuri mai ridicate în ce privește dezvoltarea, operarea și mentenanța comparativ cu riscurile suportate în mod normal de un proiect de infrastructură comparabil.

Documentul este întocmit în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (6) al *Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) 715/2009*, precum și cu *Recomandarea ACER nr. 3/2014 privind stimulentele pentru proiectele de interes comun și metodologia de evaluare a riscului*.

Metodologia completează cadrul de reglementare existent privitor la elaborarea și aprobarea tarifelor reglementate pentru transportul energiei electrice și descrie pașii pe care trebuie să-i parcurgă operatorul de transport și de sistem în vederea obținerii de stimulente, prin evaluarea investițiilor în proiecte de infrastructură pentru transportul energiei electrice și a riscurilor specifice acestor proiecte, prin cuantificarea în termeni economici a riscurilor specifice, precum și prin estimarea probabilității de apariție a riscului.

Riscurile specifice acestor proiecte au fost identificate și pot fi: riscul de depășire a costurilor reale ale PCI comparativ cu costurile prognozate/estimate ale acestuia, riscul de depășire a termenelor de realizare a PCI comparativ cu programarea inițială a proiectului, riscul de utilizare a activelor rezultate în urma realizării PCI la un nivel mai mic decât cel prognozat, riscul de identificare a ineficienței costurilor cu realizarea PCI și riscul de lichiditate.

În cadrul metodologiei se stabilesc criteriile utilizate de ANRE la analiza solicitărilor adresate acesteia de către operatorul de transport și de sistem pentru acordarea de stimulente pentru riscuri specifice, precum și principiile avute în vedere la acordarea acestora.

Stimulentele care se pot acorda în baza metodologiei reprezintă o majorare cu până la 0,5% a ratei reglementate de rentabilitate aplicate valorii medii a activelor aferente investițiilor realizate, stabilită la art. 57 alin. (3) al Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 57/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Procedura privind determinarea consumului de energie electrică în caz de înregistrare eronată și în sistem paușal

Prin **Ordinul ANRE nr. 121/29.07.2015** a fost aprobată *Procedura privind determinarea consumului de energie electrică în caz de înregistrare eronată și în sistem paușal și modificarea art. 80 din Regulamentul de furnizare la clienții finali, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 64/2014.*

Procedura stabilește modalitatea de corectare a consumului de energie electrică în cazul înregistrării eronate a consumului, inclusiv ca urmare a intervenției neautorizate asupra grupurilor de măsurare, în cazul în care înregistrarea a fost eronată și nu se poate corecta, precum și în cazul în care nu se dispune de date de măsurare, deoarece nu se justifică sau nu este posibilă montarea unui grup de măsurare, ori pentru că grupul de măsurare nu a funcționat.

Determinarea consumului în sistem paușal se realizează în situațiile în care datele de măsurare nu sunt disponibile sau sunt iremediabil eronate, inclusiv pentru determinarea consumului în situația unei suspiciuni de sustragere de energie electrică.

Durata de determinare a consumului în sistem paușal se stabilește de operatorul de rețea în urma analizei istoricului de consum al clientului final și a evenimentelor relevante la locul de consum (înlocuiri ale contorului, întreruperi ale alimentării cu energie electrică etc.). În cazurile de suspiciune de sustragere, consumul lunar se determină în sistem paușal, iar durata pentru care se aplică este cea stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă.

Consumul determinat în sistem paușal/ recalculat sau, după caz, diferența de consum se împarte pe 2 perioade la data calculării acestuia: consumul aferent perioadei pentru care decontarea pe piața de energie nu este realizată, care corectează decontarea pe piața angro, și consumul aferent perioadei anterioare acesteia, caz în care decontarea se realizează între operatorul de rețea, furnizor și clientul final, în funcție de corecția pozitivă sau negativă a consumului.

Operatorii de rețea pot aplica prevederile procedurii și pentru corectarea/determinarea cantității de energie electrică livrată în rețea, în măsura în care nu pot aplica procedurile pentru recuperarea datelor citite

eronat sau pierdute, elaborate în conformitate cu prevederile Codului de măsurare a energiei electrice aprobat de ANRE, în vigoare.

Aplicarea prevederilor procedurii are ca efect organizarea mai bună a activității de măsurare, urmărirea și analiza datelor de măsurare astfel încât cazurile de înregistrare eronată să fie depistate la fiecare citire a contorului și, prin urmare, să fie evitate eventualele prejudicii ale operatorului de rețea prin creșterea CPT în rețelele sale sau ale clientului final prin plăți suplimentare energiei electrice consumate. În același timp prin aplicarea prevederilor procedurii se asigură protecția clientului final, în sensul corectării/determinării consumului nemăsurat sau măsurat cu eroare pe perioade scurte, cel mult perioada dintre două citiri; în acest fel se evită situațiile în care se realizau recalculări pe o perioadă de până la 3 ani în urmă, care conduceau la cantități mari de consum și a căror regularizare puteau produce neajunsuri însemnate participanților la piață.

Metodologia de stabilire a compensațiilor bănești între utilizatorii racordați în etape diferite, prin instalație comună, la rețele electrice de interes public

Prin **Ordinul ANRE nr. 180/22.12/2015** a fost aprobată Metodologia de stabilire a compensațiilor bănești între utilizatorii racordați în etape diferite, prin instalație comună, la rețele electrice de interes public, care stabilește modul de calcul al compensației bănești pe care trebuie să o plătească un utilizator, care urmează să beneficieze integral sau parțial de instalația de racordare realizată sau prevăzută a se realiza inițial, primului utilizator.

Compensația pentru racordarea unui nou utilizator, care prevede utilizarea parțială sau totală, în comun, a instalației de racordare realizată sau prevăzută a se realiza, se calculează și se plătește unui prim utilizator numai dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile:

- primul utilizator a contribuit prin tariful de racordare achitat integral la realizarea unei instalații de racordare cu o capacitate mai mare decât cea corespunzătoare puterii aprobate,
- capacitatea instalației de racordare nu a fost ocupată integral și permite racordarea noului utilizator,
- instalația de racordare urmează a se realiza sau a fost realizată și se află în primii 5 ani de la punerea în funcțiune.

Compensația pe care o plătește un utilizator pentru folosirea în comun a unei instalații de racordare realizate sau prevăzută a se realiza pentru primul utilizator se determină prin însumarea compensațiilor calculate pentru fiecare element de rețea utilizat în comun din componența instalației de racordare.

Utilizatorul care se racordează la rețelele electrice și utilizează instalația de racordare realizată sau care urmează a fi realizată pentru un prim utilizator, plătește compensație utilizatorilor racordați anterior acestuia, astfel:

- primului utilizator, în cazul utilizării în comun a unei stații electrice sau a unui post de transformare, o compensație reprezentând o cotă proporțională cu puterea aprobată noului utilizator din investiția stației sau postului de transformare,
- tuturor celorlalți utilizatori, în cazul utilizării în comun a instalațiilor altele decât stațiile electrice și posturile de transformare (linii electrice, echipamente electroenergetice părți componente ale

stațiilor și posturilor de transformare cu excepția transformatoarelor, alte echipamente electroenergetice), compensații reprezentând cote egale din investiția instalației folosită în comun.

Metodologia se aplică pentru calculul compensațiilor de care urmează a beneficia primii utilizatori ale căror contracte de racordare se încheie după data intrării în vigoare a acesteia.

Metodologia conține prevederi și pentru calculul compensațiilor pentru utilizarea în comun a instalației de racordare realizată sau prevăzută a se realiza inițial de primul utilizator, pentru situația în care primul utilizator a încheiat contractul de racordare înainte de data intrării în vigoare a metodologiei, iar racordarea de noi utilizatori la instalația de racordare respectivă are loc după intrarea în vigoare a metodologiei.

Ca element de noutate, metodologia simplifică modul de stabilire a compensațiilor prin eliminarea calculului capacității disponibile suplimentare, acest calcul fiind specific studiilor de soluție privind racordarea la rețea. Totodată, metodologia prevede participarea în cote egale a utilizatorilor la finanțarea liniilor electrice și a elementelor de rețea, altele decât stații și posturi de transformare, ceea ce conduce la recuperarea mai corectă a costurilor finanțate de primul utilizator.

Procedura privind corecția datelor de măsurare în raport cu punctul de delimitare

Prin **Ordinul ANRE nr. 75/29.04.2015** a fost aprobată *Procedura privind corecția datelor de măsurare în raport cu punctul de delimitare*.

Procedura stabilește regulile privind calculul corecției datelor de măsurare în cazul în care punctul de măsurare aferent unui loc de consum/de producere/de consum și producere diferă de punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a acestuia față de rețeaua electrică.

Procedura se aplică în cazul necoincidenței dintre punctul de măsurare și cel de delimitare, situație în care cantitatea de energie electrică (activă și reactivă)/puterea activă măsurată de contor se corectează cu o cantitate de energie electrică (activă și reactivă)/puterea activă calculată, care reprezintă pierderile de energie electrică activă și reactivă, respectiv putere activă prin elementele cu pierderi situate între punctul de măsurare și punctul de delimitare.

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Prin **Ordinul ANRE nr. 165/07.12.2015** a fost aprobată modificarea *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013*.

Prin această modificare se aduce o clarificare a prevederilor art. 105 alin. (1) din *Metodologie*, în sensul precizării faptului că limitarea impusă variației tarifelor de distribuție de la un an la altul se referă la limitarea creșterii acestor tarife.

Metodologia este o reglementare de tip "Price Cap", scopul art. 105 din *Metodologie* fiind acela de a limita eventualele creșteri ale tarifelor de distribuție în scopul protejării utilizatorilor.

Clarificarea a fost impusă de interpretarea diferită pe care operatorii de distribuție concesionari au dat-o prevederilor alin. (1) al art. 105 din *Metodologie*.

Operatorii au solicitat ca scăderea în termeni reali a tarifului mediu ponderat aferent anului 2016 față de cel aferent anului 2015 să fie de cel mult 7 % în termeni reali și scăderea tarifelor specifice de distribuție

pentru fiecare nivel de tensiune să fie de maxim 10 % în termeni reali, invocând prevederile art. 105 alin. (1) din *Metodologie*.

Solicitarea acestora a fost formulată în condițiile în care tarifele calculate pentru anul 2016 înregistrează scăderi semnificative față de anul 2015, scăderi cuprinse între aprox. 7% și 16%, scăderea medie fiind de aprox. 12% la nivelul întregii țări. Limitarea scăderii tarifelor la 7% în termeni reali ar fi permis includerea unei cote prea mici din sumele de bani aferente corecțiilor, iar diferențele suplimentare de bani deja încasate de operatorii de distribuție în anul 2015 s-ar fi amânat pentru a fi luate în considerare la stabilirea tarifelor pentru anii următori. În această situație, sumele amânate ar fi reprezentat, în funcție de operator, până la 78% din valoarea corecțiilor calculate și la nivelul întregii țări aprox. 47 % (255 mil lei sumă totală amânată). Amânarea aplicării în totalitate a scăderii tarifelor ar fi presupus ca operatorii să beneficieze în mod nejustificat și incorect, pentru o perioadă de timp nedefinită, de venituri suplimentare deja încasate în cursul anului 2015, ceea ce s-a considerat că ar constitui de fapt „prejudicii” pentru utilizatorii clienți finali și ar fi fost un tratament preferențial pentru operatorii de distribuție. În acest caz, operatorii de distribuție concesionari ar fi înregistrat profituri incorect de mari în anul 2015, situație care s-a petrecut și în anul 2014. Prin urmare, propunerea de modificare a *Metodologiei* a fost în concordanță cu prevederile art. 76 alin. (1) din *Lege*, conform cărora tarifele reglementate de distribuție trebuie să asigure operatorilor de distribuție concesionari o cotă rezonabilă de profit.

Contractele-cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Contractele-cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice au fost aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 90/17.06.2015**.

Contractele-cadru aprobate prin Ordinul ANRE nr. 90/2015 reprezintă forma revizuită a *Contractului-cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobat prin ordinul ANRE nr. 43/2004*.

Modificările din piața energiei electrice produse după anul 2004, în special liberalizarea pieței de energie și separarea activităților de distribuție și furnizare a energiei electrice, au condus la modificări substanțiale în ceea ce privește rolul operatorilor de distribuție.

De asemenea, apariția *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* a determinat necesitatea revizuirii/actualizării reglementărilor privind atât responsabilitățile și atribuțiile operatorilor de distribuție, cât și drepturile și obligațiile clienților finali, în calitate de utilizatori ai rețelelor electrice de distribuție.

Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014, stabilește principiile pe baza cărora se desfășoară activitatea de furnizare, precum și regulile privind relațiile dintre clientul final – utilizator al rețelei de distribuție, furnizor și operatorul de distribuție.

La elaborarea conținutului contractelor-cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice au fost luate în considerare prevederile actelor normative menționate și s-a ținut cont de sesizările și solicitările primite de la utilizatori, operatorii de distribuție și furnizori cu privire la derularea contractelor pentru serviciul de distribuție.

Procedura privind constituirea garanțiilor financiare în cadrul contractului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Procedura privind constituirea garanțiilor financiare în cadrul contractului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice a fost aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 129/2015**. Ordinul ANRE nr. 129/2015 intră în vigoare la data de 1 august 2016.

Prin prevederile *Procedurii* se reglementează modul de constituire, reconstituire, actualizare, executare și restituire a garanțiilor financiare prevăzute în contractele pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice, în vederea protejării OD față de riscul de neplată pe piața de energie.

Procedura se aplică în relațiile comerciale privind prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice în baza contractelor încheiate fie direct între operatorul de distribuție și utilizatorii rețelei, fie între operatorul de distribuție și furnizorii cu care utilizatorii au încheiat contract de furnizare.

Obligația de a constitui garanții financiare în favoarea operatorului de distribuție, precum și cazurile specifice în care OD poate solicita constituirea de garanții financiare sunt prevăzute în *Contractele cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*.

Astfel, furnizorul constituie o garanție financiară în favoarea operatorului de distribuție dacă, într-un interval de timp de cel mult 12 luni, a ajuns de două ori în situația de neplată a facturilor în termenul de 30 de zile de la data scadenței acestora.

De asemenea, operatorul de distribuție este îndreptățit să solicite unui utilizator constituirea unei garanții financiare în favoarea sa în următoarele cazuri:

- a) constatarea, conform prevederilor legale în vigoare, a unor acțiuni ale utilizatorului în scopul denaturării indicațiilor grupurilor de măsurare sau consumului energiei electrice prin ocolirea echipamentelor de măsurare;
- b) utilizatorul ajunge de două ori în 12 luni consecutive în situația de a primi preaviz de deconectare pentru neplata serviciului de distribuție;
- c) utilizatorul nu este proprietarul locului de consum;
- d) locul de consum este temporar (durata de existență este mai mică de 6 luni).

Racordarea la rețelele electrice

Contractul-cadru de racordare la rețelele electrice de interes public

Contractul-cadru de racordare la rețelele electrice de interes public a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 11/2015**. Acesta reprezintă forma revizuită a *Contractelor-cadru de racordare la rețelele electrice de distribuție, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 9/2006*.

Față de reglementarea anterioară care prevedea două contracte-cadru, noua reglementare conține un singur contract-cadru de racordare, care acoperă cele două situații: cea în care tariful de racordare este stabilit total sau parțial pe bază de deviz și cea în care tariful de racordare este stabilit corespunzător unor scheme standard, pe bază de tarife și indici specifici.

De asemenea, noua reglementare a fost completată cu prevederi care permit aplicarea acesteia și pentru situația racordării utilizatorilor la rețeaua electrică de transport.

Au fost adăugate prevederi referitoare la realizarea următoarelor lucrări:

- lucrările de întărire a rețelei electrice în amonte de punctul de racordare, pentru crearea condițiilor tehnice necesare în vederea consumului/ evacuării puterii aprobate;

- lucrările necesare de modificare pentru îndeplinirea condițiilor de coexistență prevăzute de norme și/sau a lucrărilor de deviere a instalațiilor electrice existente ale *Operatorului*, dacă acestea sunt condiționate sau sunt în legătură cu lucrările de realizare a instalației de racordare.

Noua reglementare conține prevederi referitoare la modalitatea de finanțare și realizare prin contractul de racordare a lucrărilor de întărire a rețelei electrice, diferențiat în funcție de tipul acestora:

- lucrări de întărire specifice - lucrările de întărire determinate de necesitatea asigurării condițiilor tehnice în vederea evacuării/consumului puterii aprobate exclusiv pentru locul de consum și/sau de producere în cauză;
- lucrări de întărire generale - lucrările de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare racordării mai multor locuri de consum și/sau de producere.

În cadrul noului contract-cadru de racordare la rețelele electrice de interes public s-au introdus prevederi privind posibilitatea ca utilizatorul să achite compensația bănească direct către primul utilizator, ca alternativă la achitarea compensației prin intermediul operatorului de rețea.

Regulamentul privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public

Regulamentul privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public reglementează etapele și procedurile necesare pentru stabilirea soluției sau a variantelor de soluție pentru racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public. Acesta stabilește normele de conținut pentru fișele și studiile de soluție pentru racordarea la rețeaua electrică a tuturor categoriilor de utilizatori.

Regulamentul privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 102/01.07.2015** și reprezintă forma revizuită a *Regulamentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 129/2008*.

Revizuirea a fost impusă de necesitatea armonizării documentului cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, ale *Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică și ale Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 59/2013, cu modificările și completările ulterioare*.

Față de regulamentul anterior, au fost aduse îmbunătățiri bazate pe experiența în aplicarea cadrului de reglementare privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice. Astfel, a fost impusă utilizarea fișei de soluție ca modalitate de stabilire a soluției de racordare în următoarele situații:

- pentru locurile de producere și locurile de consum și de producere care se racordează la rețele electrice de joasă tensiune, dacă soluția de racordare este unică și/sau evidentă,
- pentru locurile de producere și locurile de consum și de producere care se racordează la rețele electrice de medie tensiune, având puterea maximă simultană evacuată mai mică sau egală cu 1 MW, dacă soluția de racordare este unică și/sau evidentă.

Această modificare conduce la simplificarea procesului de racordare a locurilor de producere și a locurilor de consum și de producere de mică putere.

Referitor la procedura de avizare a studiilor de soluție, au fost făcute completări care împiedică impunerea de către operatorul de rețea a unor soluții dezavantajoase pentru utilizator prin neavizarea variantelor de soluție convenabile din punct de vedere economic pentru acesta. În acest sens, a fost prevăzută posibilitatea ca utilizatorul să participe la ședința de avizare, iar avizul trebuie să conțină **toate** variantele de soluție stabilite în studiu, precum și motivațiile și justificările pentru neavizarea unei variante.

A fost prevăzută modalitatea de colaborare dintre operatorul de distribuție concesionar și operatorul de rețea care a elaborat studiul de soluție pentru racordarea prin linie directă, pentru stabilirea soluției de racordare. Pentru situația **racordării prin linie directă**, s-a introdus precizarea conform căreia operatorul de rețea care a elaborat studiul de soluție trebuie să invite la ședința de avizare și operatorul de distribuție concesionar, căruia îi transmite un exemplar din studiul de soluție cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de data programată pentru ședința de avizare. Operatorul de distribuție concesionar are obligația să prezinte în cadrul ședinței de avizare acordul privind racordarea sau refuzul. În cazul refuzului, operatorul de distribuție concesionar are obligația să prezinte o soluție de racordare la rețeaua de interes public printr-o instalație diferită de o linie directă, în condiții tehnice și economice echivalente sau mai avantajoase pentru utilizator din punctul de vedere al costurilor racordării, conform prevederilor Regulamentului de racordare.

Au fost eliminate prevederile existente în reglementarea anterioară, prin care utilizatorul avea posibilitatea să opteze pentru o variantă de soluție de racordare care oferă valori ale indicatorilor sub nivelul prevăzut în standardul de performanță dacă apreciază că aceasta este acceptabilă din punct de vedere al condițiilor de continuitate oferite și convenabilă din considerente economice.

S-au introdus prevederi privind soluționarea neînțelegerilor dintre operatorii de rețea și utilizatori cu privire la avizul studiului de soluție, pe cale amiabilă ori de către un expert de terță parte care poate fi un verificator de proiecte de instalații electrice autorizat și/sau un expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice autorizat.

Procedura operațională privind modul de elaborare și de aplicare a normativului de limitare a consumului de energie electrică, pe tranșe, în situații de criză apărute în funcționarea SEN

Procedura operațională privind modul de elaborare și de aplicare a normativului de limitare a consumului de energie electrică, pe tranșe, în situații de criză apărute în funcționarea SEN a fost avizată cu **Avizul ANRE nr. 32/16.09.2015**.

Procedura stabilește modul de elaborare și de aplicare a Normativului de limitare a consumului de energie electrică, în vederea menținerii echilibrului permanent al producției cu consumul, prin reducerea consumului intern de energie electrică. Limitarea pe tranșe a consumului de energie electrică este ultima dintre măsurile de salvagardare care poate fi luată în situații de criză apărute în funcționarea SEN, conform prevederilor art. 6 alin. (3) al *Regulamentului privind măsurile de salvagardare în situații de criză apărute în funcționarea SEN*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 142/2014.

Procedura se aplică de către clienții finali de energie electrică incluși în Normativul de limitare, furnizorii de energie electrică, operatorii de distribuție și operatorul de transport și de sistem. Normativul de limitare a consumului de energie electrică se aplică pe baza unei Hotărâri de Guvern adoptată în situații de criză în funcționarea SEN, la propunerea OTS, adresată ANRE și ministerului de resort cu cel puțin 5 zile înainte

de instalarea unei situații de criză, potrivit prevederilor *Regulamentului* și ale art. 24 al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare.

Procedura descrie modul de aplicare a Normativului de limitare a consumului de energie electrică și măsurile ce trebuie aplicate în cazul nerespectării de către clienții finali a dispozițiilor de reducere de putere.

Având în vedere faptul că procedura stabilește modul de întocmire/actualizare și de aplicare a Normativului de limitare a consumului de energie electrică în situații de criză apărute în funcționarea SEN, aceasta are un impact major în activitatea OTS privitoare la asigurarea siguranței în funcționare a SEN, în sensul că aplicarea Normativului de limitare a consumului de energie electrică sprijină acțiunile OTS privitoare la restabilirea echilibrului producție-consum și a parametrilor normați de funcționare a SEN în urma unor astfel de situații.

Decizia nr. 1624/17.07.2015 privind asigurarea serviciului universal clienților finali din Ansamblul Rezidențial “Green City”, situat în Comuna 1 Decembrie, Șos. București-Giurgiu, km 18, nr. 264, județul Ilfov

Decizia nr. 1624/17.07.2015 desemnează Enel Distribuție Muntenia S.A., în calitate de operator de distribuție concesionar, să desfășoare serviciul de distribuție a energiei electrice pentru utilizatorii din Ansamblul Rezidențial “Green City”, situat în Comuna 1 Decembrie, Șos. București-Giurgiu, km 18, nr. 264, județul Ilfov, începând cu data de 01.10.2015.

Decizia nr. 1790 din 14.08.2015 privind aprobarea formatului-cadru al datelor de măsurare în vederea decontării consumului de energie electrică

Decizia stabilește formatul cadrul al datelor de decontare ce urmează a fi aplicat în relațiile contractuale dintre operatorii de distribuție și furnizori, în baza contractelor de distribuție a energiei electrice încheiate, în vederea facturării consumului de energie electrică la clienții finali, precum și în vederea transmiterii datelor orare necesare decontării în piața angro de energie electrică în relație cu OMEPA.

Operatorii de distribuție au obligația, conform prevederilor *Contractului – cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, de a transmite furnizorului datele de măsurare în vederea decontării consumului de energie electrică în formatul cadru stabilit de ANRE, în termen de 8 zile lucrătoare, calculat de la ultima zi calendaristică a fiecărei luni contractuale.

În vederea stabilirii unui format transparent, nediscriminatoriu și unitar al datelor de măsurare transmise de operatorii de distribuție, s-au stabilit:

a) în Anexa nr.1 la *Decizie*,

- în Tabelul nr.1, elementele ce urmează a fi comunicate de operatorii de distribuție, furnizorilor, în vederea decontării consumului de energie electrică la clienții finali, respectiv: denumirea distribuitorului, denumirea furnizorului, codul clientului final, numărul și data contractului de distribuție, periodicitatea de citire a locului de consum, modul de stabilire a cantității, ID-ul punctului de măsurare (POD), ID-ul locului de consum, nivel de tensiune al punctului de delimitare și al punctului de măsurare, perioada de facturare (de la – până la), perioada de citire (de la – până la), seria contorului, cadranul și registru, modul de determinare a cantității de energie electrică reactivă pe curbă de consum, indexul vechi/nou, diferența de indice, constanta contorului, cantitatea măsurată/estimată, pierderile datorate necoincidenței punctelor de decontare și de măsurare, alte corecții și motivul

acestora, perioada de recalculare (de la – până la), total cantitate de energie electrică activă, total cantitate facturată de energie electrică reactivă (energie reactivă x tarif, inclusiv energie reactivă x 3tarif), Cos ϕ , Profilul specific de consum, ID-ul curbei orare agregate,

- în Tabelul nr. 2, formatarea informațiilor din Tabelul nr.1.

b) în Anexa nr.2 la *Decizie*,

- în Tabelul nr.1, elementele ce urmează a fi comunicate de operatorii de distribuție, în vederea decontării pe piața angro în relația cu operatorului de măsurare a energiei pe piața angro OMEPA, respectiv: ID-ul curbei orare agregate, unitate de măsură, valoarea măsurată, timpul,
- în Tabelul nr. 2, formatarea informațiilor din Tabelul nr.1.

DECIZIA nr. 618 din 18.03.2015 privind aprobarea machetelor pentru publicarea costurilor privind operarea, menținerea și dezvoltarea rețelelor electrice

Aprobarea acestei decizii a fost determinată de necesitatea corelării raportărilor operatorilor de rețea cu noile modificări legislative aduse *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 (Lege)*, prin *Legea nr. 127/2014* pentru modificarea și completarea *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* și a *Legii petrolului nr. 238/2004*.

Astfel, potrivit prevederilor art. 36 alin. (14) și ale art. 48 alin. (2) lit. (c) din *Lege*, operatorii de distribuție concesionari și operatorul de transport și de sistem sunt obligați să publice toate costurile privind operarea, menținerea și dezvoltarea rețelei, în conformitate cu reglementările ANRE.

Publicarea datelor prevăzute de machetele aprobate prin această decizie va permite obținerea unui set de informații suficiente și concludente privind costurile operatorilor de rețea, asigurând transparența cu privire la costurile realizate de operatorii de distribuție concesionari și operatorul de transport și de sistem, avute în vedere de ANRE la stabilirea tarifelor.

Datele publicate de operatorii de distribuție concesionari și de operatorul de transport în cadrul machetelor se actualizează trimestrial. În machetele de publicare a costurilor de operare, menținere și dezvoltare a rețelelor electrice sunt menționate costurile cu achiziția de energie electrică pentru acoperirea CPT, costurile de operare și mentenanță, costurile cu amortizarea precum și valoarea mijloacelor fixe obținute din investiții.

III.4. EVOLUȚIA PIETEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

III.4.1. MONITORIZAREA FUNCȚIONĂRII PIETEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

Activitatea de monitorizare a funcționării pieței de energie electrică s-a desfășurat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2006 și ale *Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 60/2008, ambele cu modificări ulterioare (*Metodologii de monitorizare*).

Pe baza datelor colectate de la participanții la piața de energie electrică, operatorul de transport și sistem (CNTEE Transelectrica SA) și operatorul pieței de energie electrică (Opcom SA), ANRE a monitorizat modul în care au fost respectate prevederile legale cu privire la funcționarea în condiții de transparență,

concurență și nediscriminare a pieței de energie electrică, evoluția indicatorilor de structură respectiv de eficiență a funcționării pieței, precum și comportamentul participanților la piață în scopul sesizării eventualelor practici anticoncurențiale și a prevenirii lor.

Pe parcursul anului 2015, prin exercitarea atribuțiilor ce revin autorității de reglementare în conformitate cu legislația primară în domeniu, activitatea de monitorizare a pieței de energie electrică realizată de compartimentul de profil, cu colaborarea – pe anumite tematici – cu compartimentele de reglementare, a condus, în principal, la următoarele rezultate:

- Publicarea pe site-ul www.anre.ro a rapoartelor lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică (versiuni în limbile română și engleză), conținând informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate și de sinteză privind funcționarea sistemului electroenergetic național și cea a pieței de energie electrică, informații care permit părților interesate realizarea propriilor evaluări ale nivelului de concurență pe diferite componente ale pieței de energie, ca și a unor analize specifice. La realizarea acestor rapoarte de sinteză, ANRE ia în considerare principiile general acceptate la nivelul Uniunii Europene, cu privire la transparență și confidențialitatea datelor sensibile din punct de vedere comercial, cu respectarea echilibrului necesar în vederea evitării înțelegerilor tacite.
- Colaborarea cu Departamentul IV al Curții de Conturi a României în vederea realizării “*Auditului performanței privind piața de energie electrică în perioada 2010-2013*”, care a fost extinsă și asupra datelor aferente anului 2014; aceasta a constat în punerea la dispoziția specialiștilor Curții de Conturi a tuturor datelor și informațiilor care caracterizează piețele angro și cu amănuntul de energie electrică din punct de vedere al tranzacțiilor, inclusiv a rapoartelor publice privind rezultatele monitorizării pieței întocmite de lunar de ANRE, CNTEE Transelectrica SA și Opcom SA, a rapoartelor privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică detaliate, a unor materiale de sinteză și analize specifice privind comportamentul participanților la piață, măsurile propuse pentru remedierea problemelor identificate și/sau cadrului de reglementare aplicabil și a punctelor de vedere solicitate de membrii echipei de audit. Recomandările echipei de audit s-au concentrat pe necesitatea efectuării de analize riguroase privind tranzacțiile cu energie electrică, identificarea tranzacțiilor care au fost încheiate prin nerespectarea cadrului de reglementare aplicabil, după caz, sesizarea Consiliului Concurenței și modificarea cadrului de reglementare care să permită o monitorizare ex-ante a tranzacțiilor
- Realizarea unei analize privind evaluarea marjei de furnizare a titularilor de licență de trading și respectiv de licență de furnizare în anii 2013 și 2014, în vederea aprecierii rezultatelor activității de furnizare desfășurate de aceștia; astfel, a fost calculată marja de furnizare, ca diferență dintre prețul mediu de vânzare și cel de achiziție, raportată la prețul mediu de achiziție, amendată ulterior cu costurile/veniturile care au revenit traderilor/furnizorilor concurențiali din decontarea dezechilibrelor. Deoarece operatorii cu activitate exclusivă pe piața angro (PAN), denumiți în continuare traderi, intră în general echilibrați în piața de echilibrare, efectele dezechilibrelor asupra activității acestei categorii de operatori economici au fost minime; nu același lucru se poate spune despre furnizorii cu activitate pe piața cu amănuntul (PAM), pentru care rezultatele finale se modifică în sensul scăderii acestora; rezultatele sunt influențate, însă și de prevederile contractuale dintre furnizori și clienții finali (unele contracte pot prevedea recuperarea integrală de către furnizor, de la client, a costurilor cu

dezechilibrele). Se menționează că determinarea contravalorii tarifelor serviciilor incluse în prețul final de vânzare pe PAM se află în responsabilitatea operatorilor economici raportori, rezultând din agregarea datelor din facturile la clienții finali alimentați și a celor corespunzătoare serviciilor asigurate de operatorii de transport și distribuție, ceea ce face foarte dificilă verificarea de către ANRE; o eventuală incorectitudine în determinarea costului mediu cu tarifele influențează valorile marjei de furnizare.

La nivelul anului 2013, s-au înregistrat valori ale marjelor de furnizare superioare celor din 2012, majoritatea traderilor înregistrând marje de furnizare pozitive, iar dintre aceștia jumătate având valori cuprinse în intervalul 10-35%; cei mai mulți dintre traderii cu rezultate negative sunt filiale ale unor companii internaționale. Furnizorii cu activitate pe PAM au obținut pe ansamblu în 2013 marje de furnizare superioare traderilor, cel mai probabil din cauza evoluțiilor înregistrate pe piețele externe și a eliminării contractelor negociate direct. În timp ce numărul traderilor a scăzut până la sfârșitul anului, numărul furnizorilor activi pe PAM a înregistrat o creștere, iar din aceștia, cca. 80% au înregistrat valori pozitive ale marjei de furnizare. Astfel, dacă valoarea medie a marjei de furnizare pentru traderi a fost de 6,31%, pentru furnizorii activi pe PAM valoarea medie a marjei a atins 12,61%. Este de remarcat faptul că activitatea de tranzacționare între furnizorii care fac parte din același grup s-a restrâns, urmare a aplicării prevederilor Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare (Legea).

În urma analizei valorilor marjelor de furnizare pentru anul 2014, s-a constatat faptul că, deși majoritatea traderilor a obținut rezultate pozitive, acestea au fost mai scăzute decât în anul precedent, doar 3 dintre aceștia reușind să depășească nivelul de 10%. În urma aplicării rezultatelor din dezechilibre, prețul mediu global (calculat ca medie ponderată a prețurilor cu cantitățile tranzacționate), realizat în 2014, a fost de 163 lei/MWh la achiziție și de 171 lei/MWh la vânzare, în timp ce în 2013 aceste prețuri au avut valori de 186 lei/MWh la achiziție respectiv 198 lei/MWh la vânzare.

Analiza realizată pentru anul 2014 relevă faptul că 22 din cei 64 de furnizori activi pe PAM au obținut marje de furnizare de peste 10%, din care, pentru 7 furnizori valorile se situează în intervalul 20,94%-56,37%. Compararea cu rezultatele obținute de traderi demonstrează că, și în 2014, activitatea de furnizare pe PAM este superioară din punct de vedere al marjei de furnizare, fapt dovedit și de tendința de scădere a numărului de traderi simultană celei de creștere a numărului operatorilor economici care furnizează energie electrică la clienții finali. În 2014, valoarea medie a marjei de furnizare calculată pentru traderi a fost de 5,14%, iar cea a furnizorilor activi pe PAM a fost de 6,73%.

- Din analiza tranzacțiilor derulate pe baza contractelor de import/export, de participanții la piața de energie electrică în anul 2015, se remarcă existența unor diferențe semnificative între cantitățile raportate ca fiind tranzacționate de unii furnizori și cantitățile raportate de CNTEE Transelectrica SA, diferențele fiind explicate de aceștia ca reprezentând schimburi de import/export, derulate pe graniță de același operator economic sau de 2 operatori economici aparținând aceluiași grup, fără încheierea unui contract propriu-zis de import/export de energie electrică; problema a fost analizată și s-au adoptat măsuri care au condus la eliminarea diferențelor de raportare și refacerea prelucrărilor pentru anul 2015; o altă cauză pentru diferențele înregistrate o reprezintă unele erori de raportare (datele sunt completate în ore CET);

- Întocmirea și transmiterea către Direcția generală control din cadrul ANRE a unui număr de 79 de note de sesizare. Dintre acestea, 67 se referă la încălcarea prevederilor *Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a contractelor bilaterale de energie electrică aprobat prin Ordinul ANRE nr. 6/2011* și a *Procedurii conexe*, de către unii participanți la PCCB care au depus sau au răspuns la oferte inițiatore de vânzare cu preț minim, respectiv oferte de cumpărare cu preț maxim, care, din punct de vedere al caracteristicilor (cantitate, preț, intervale de livrare sau profil de livrare) nu au fost ferm definite în momentul introducerii lor în piață. Variabilitatea caracteristicilor a condus la alterarea semnalelor de piață, informația de preț, cantitate și de profil nemaiputând fi considerate de referință; în plus, nu a fost respectat caracterul de transparență sau nediscriminare a ofertelor. Alte 10 note de sesizare au avut drept obiect încălcări ale cadrului de reglementare privind încheierea tranzacțiilor cu energie electrică pe diferite componente ale pieței angro de energie electrică, inclusiv ale modului de raportare a acestora către ANRE.
- Realizarea unei analize privind tranzacțiile cu energie electrică, raportate de participanții la piață monitorizați, pe contractele negociate încheiate cu producătorii nedispecerizabili pentru perioada ianuarie-iulie 2015. Rezultatele au vizat modificările legislative apărute o dată cu Legea nr. 23/2014 pentru aprobarea OUG nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, amendată ulterior prin apariția Legii nr. 122/2015. Potrivit prevederilor art. II din Legea nr. 23/2014, producătorii de energie electrică din surse regenerabile cu puteri instalate de cel mult 1 MW pe producător și 2 MW pe producător în cogenerare cu grupuri pe bază de biomasă pot încheia contracte negociate de vânzare/cumpărare a energiei electrice cu furnizorii consumatorilor finali, prin excepție de la regula tranzacționării centralizate a acestora. În plus, prin apariția Legii nr. 122/2015, posibilitatea de încheiere a contractelor negociate directe de vânzare-cumpărare a energiei electrice a fost acordată și producătorilor care dețin centrale beneficiare ale sistemului de promovare, cu puteri instalate cuprinse între 1-3 MW pe producător, respectiv între 2-3 MW pe producător pentru cogenerare de înaltă eficiență pe bază de biomasă, cu condiția să se încadreze în categoria întreprinderilor mici și mijlocii, conform prevederilor Legii nr. 346/2004, prin derogare de la art. 23 din Lege

În acest sens, prin machetele de monitorizare proiectate s-a intenționat separarea achiziției realizată prin contracte negociate direct de la producătorii nedispecerizabili care îndeplinesc condițiile stipulate în Legea 23/2014 cu modificările și completările din Legea 122/2015, de achiziția negociată direct de la producătorii nedispecerizabili care nu se încadrează în prevederile respectivelor legi și care ar trebui să respecte prevederile art. 23 alin (1) din Legea nr. 123/2012.

În urma analizei, s-au solicitat participanților identificați informații suplimentare privind respectivele contracte, remarcându-se cu această ocazie faptul că, în noile condiții legale specificate mai sus, mare parte dintre partenerii contractuali care derulau contracte de vânzare-cumpărare încheiate pe PCCB-LE cu producători nedispecerizabili cu putere instalată de până în 3 MW, au preferat să denunțe contractele încheiate pe PCCB-LE, în general cu acordul partenerilor și au încheiat contracte negociate direct cu aceeași parteneri.

- Participarea la elaborarea Raportului național 2015 destinat îndeplinirii obligațiilor de raportare prevăzute în Directiva 2009/72/CE. Întocmirea secțiunilor bazate pe informațiile rezultate din

activitatea de monitorizare a pieței de energie electrică a fost însoțită de culegerea și prezentarea sintetică a unui set semnificativ de indicatori specifici pe toate componentele pieței de energie din România, destinați realizării Raportului anual ACER/CEER asupra rezultatelor monitorizării piețelor interne de energie electrică și gaze naturale în 2015.

- Participarea în grupurile de lucru organizate la nivelul ACER pentru implementarea la nivel național a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie – REMIT, regulament care stabilește norme ce interzic practicile abuzive care afectează piețele angro de energie, promovând concurența reală și echitabilă în beneficiul consumatorilor finali. Activitățile desfășurate au vizat urmărirea evoluției procesului de implementare, în vederea pregătirii fazelor de implementare la nivel național pentru anul 2015 și îndeplinirea obligațiilor ce revin atât autorității de reglementare, cât și participanților la piața angro. De asemenea, se urmărește adaptarea procesului actual de monitorizare a pieței angro de energie electrică pe plan național la cerințele și contextul create de implementarea REMIT.
- Participarea, împreună cu CNTEE Transelectrica SA, la dezvoltarea sistemului de monitorizare a pieței de energie din regiunea a 8-a Sud-Est Europeană, derulat sub egida Comunității Energetice, componenta principală vizând evaluarea activității pe piața de alocare a capacităților de interconexiune pe granițele fiecărei țări din regiune.

Structura sectorului de producere a energiei electrice

În actuala sa formă, sectorul de producere a energiei electrice este organizat în principal pornind de la tipul de resursă primară utilizat în procesul de producere (hidro, nuclear, termo, eolian, fotovoltaic și biomasă). Operatorii economici din domeniul producerii, atât cei aparținând sectorului de stat, cât și celui privat își desfășoară activitatea pe bază de licență de producere emisă de autoritatea de reglementare, participând la piața de energie electrică.

Dintre aceștia, în virtutea prevederilor *Metodologiilor de monitorizare*, producătorii deținători de grupuri dispecerizabile sunt monitorizați din punct de vedere al energiei produse și livrate în SEN și al activității pe piața de energie electrică din România, în condițiile *Legii*.

În anul 2015, au fost supuși procesului de monitorizare producătorii ale căror unități de producere sunt declarate dispecerizabile în baza Regulamentului de programare a unităților de producție și a consumatorilor dispecerizabili (RPUD), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2013, clasificate pe următoarele paliere de putere:

- grup hidroenergetic cu puterea instalată mai mare de 10 MW;
- grup turbogenerator termoenergetic (inclusiv pe bază de biomasă, nuclear) cu puterea instalată mai mare de 20 MW;
- centrală electrică eoliană, centrală fotovoltaică sau centrală cu motoare cu ardere internă cu puterea instalată mai mare de 5 MW.

Conform rezultatelor obținute din procesul de realizare a etichetei naționale de energie electrică pentru anul 2015, cantitatea totală de energie electrică livrată în rețele de producătorii de energie electrică (cu sau

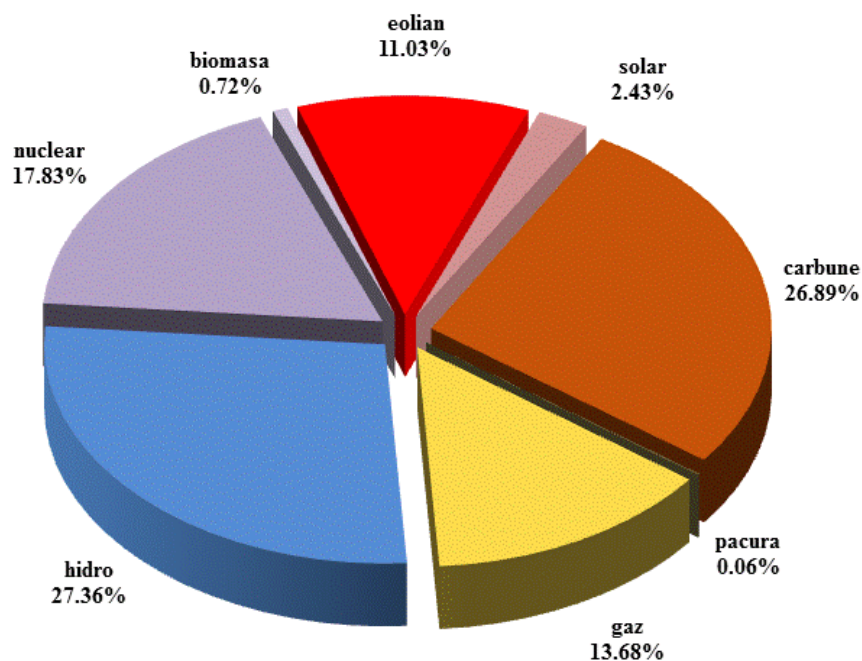
fără unități dispecerizabile - UD) a fost de 59,97 TWh, cu doar 0,5% mai mult față de energia livrată de aceeași producători în anul 2014.

În urma procesului de monitorizare lunară a activității producătorilor deținători de UD pe piața de energie electrică a rezultat faptul că în anul 2015, a fost livrată în rețele o cantitate de energie electrică de 58,53 TWh (aceasta incluzând consumul propriu al unor producători și energia electrică vândută direct la barele centralelor).

Comparația cantitativă cu perioadele anterioare anului 2014 este afectată de creșterea numărului de producători supuși procesului de monitorizare lunară, determinată în principal de punerea în funcțiune a unor grupuri eoliene și fotovoltaice dispecerizabile. Astfel, numărul producătorilor dispecerizabili din surse regenerabile a urmat și în anul 2015 o tendința de creștere din 2014, chiar dacă nu în aceeași măsură.

Prezentăm, în graficul următor, structura energiei electrice livrate de producătorii deținători de unități dispecerizabile și nedispecerizabile, calculată pe tipuri de resurse convenționale și neconvenționale, raportată în conformitate cu prevederile Regulamentului de etichetare a energiei electrice – Revizia 1, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 69/2009.

**Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice
livrate în rețele de producători dispecerizabili și nedispecerizabili
- 2015 -**

Sursa: Raportările producătorilor de energie electrică conform Ordinului ANRE nr. 69/2009

- prelucrare ANRE-

O comparație cu valorile de energie electrică livrată în anul 2014 indică o creștere cu cca. 1% a energiei electrice livrate la nivelul SEN, justificată de creșterea cu cca. 3,9% a consumului final corelată cu creșterea soldului tranzacțiilor export-import. Se remarcă, în special, modificarea structurii de producere

ca rezultat al funcționării centralelor hidroelectrice în condiții hidrologice ușor defavorabile, precum și creșterea numărului centralelor dispecerizabile pe bază de surse regenerabile.

Conform datelor raportate de producători, dacă în cazul energiei nucleare, cantitatea injectată în rețea a rămas aproximativ aceeași cu cea din anul anterior (10,69 TWh în 2015 față de 10,87 TWh în 2014), în cazul energiei electrice produse din sursă hidroenergetică se constată o scădere cu cca. 13% față de același an de comparație (de la 18,92 TWh la 16,40 TWh).

Politica de dezvoltare și integrare a centralelor pe bază de surse regenerabile a continuat și în anul 2015, remarcându-se totuși faptul că ponderea producerii în centralele pe bază de surse convenționale a suferit doar o ușoară scădere la 86,82% de la 88,02% (2014). Astfel, energia electrică livrată pe bază de gaze naturale a înregistrat o creștere cu 18%, în timp ce în cazul energiei livrate pe bază de cărbune cantitatea livrată a depășit nivelul anului anterior cu doar 2,0%.

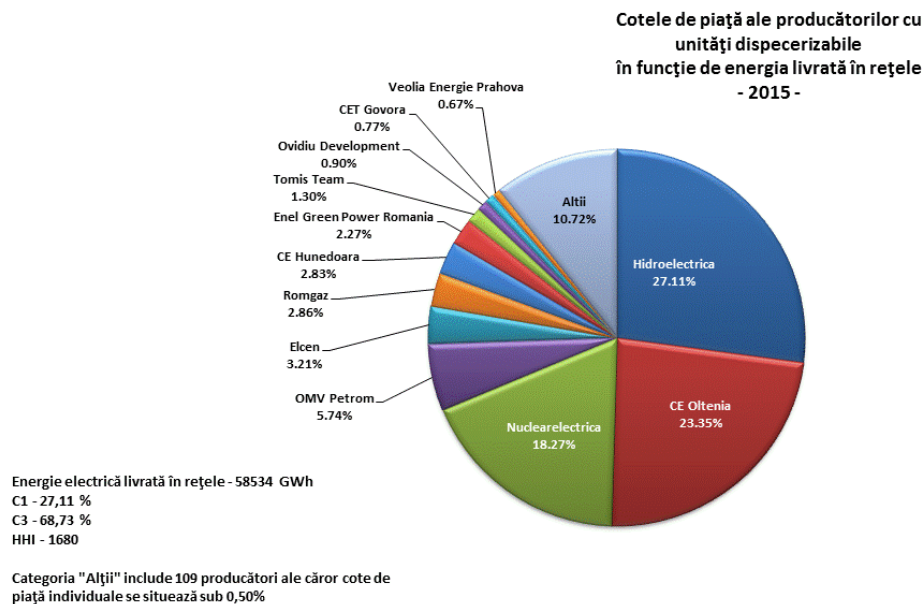
Față de valorile anului anterior, procentul cel mai mare de creștere a fost înregistrat la energia livrată din centrale fotovoltaice (56%), urmate de centralele eoliene (cca. 14%) și respectiv centralele pe bază de biomasă (cca. 12%).

În tabelul următor sunt prezentate cantitățile anuale de energie electrică produsă de producătorii deținători de grupuri dispecerizabile, ordonați descrescător. Din comparația cu datele individuale înregistrate în anul precedent, se poate constata că peste 68% din producție a fost realizată de cei 3 producători clasici, Hidroelectrică (sursă hidroenergetică), CE Oltenia (sursă termoelectrică) și Nuclearelectrică (sursă nucleară), ordinea în clasamentul primilor 3 producători rămânând aceeași ca în anul 2014. Se remarcă, de asemenea, că primii 8 producători au produs în 2015 peste 1 TWh și au reprezentat cumulativ un procent de peste 85% din producția anuală înregistrată de producătorii deținători de grupuri dispecerizabile, conform raportărilor lunare ale respectivilor producători.

Producător dispecerizabil	Energie electrică produsă	
	TJ	GWh
Hidroelectrică SA	4481	16132
Complexul Energetic Oltenia SA	4155	14957
SN Nuclearelectrică SA	3233	11640
OMV Petrom SA	962	3463
Electrocentrale București SA	611	2199
Complexul Energetic Hunedoara SA	512	1842
Romgaz SA	499	1798
Enel Green Power România SRL	369	1330
Tomis Team SRL	216	777
CET Govora SA	171	614
Ovidiu Development SRL	149	535
Veolia Energie Prahova SRL	126	454
Alții (cu cote de piață sub pragul de 0,5%)	1912	6883
TOTAL	17396	62624

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică
-prelucrare ANRE-

Sunt prezentate, în continuare, cotele de piață ale producătorilor deținători de unități dispecerizabile în anul 2015, în funcție de energia electrică livrată în rețele.

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică – prelucrare ANRE

Deși, față de anul anterior, cota de piață a producătorului Hidroelectrică a scăzut, acesta a rămas în continuare cel mai important producător din punct de vedere al cantității de energie electrică produsă și livrată în rețea, ordinea în ierarhia primilor 3 producători menținându-se, cu cote de piață ușor modificate.

În tabelul următor sunt prezentate valorile medii anuale ale indicatorilor de structură din perioada 2010–2015, determinate pe baza energiei electrice livrate în rețele de producătorii deținători de unități dispecerizabile. Valorile prezentate iau în considerare structura existentă la nivel de societăți cu personalitate juridică distinctă, neținând seama de participațiile deținute de unii operatori economici în acționariatul altora.

An	C1	HHI
2010	36%	1947
2011	26%	1469
2012	30%	1914
2013	28%	1759
2014	31%	1826
2015	27%	1826

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică – prelucrare ANRE

După cum se constată, și în anul 2015 valorile respectivilor indicatori se situează în zona limitelor care despart piețele cu un grad moderat de concentrare de cele cu un grad de concentrare ridicat, așa cum sunt acestea stabilite de literatura de specialitate.

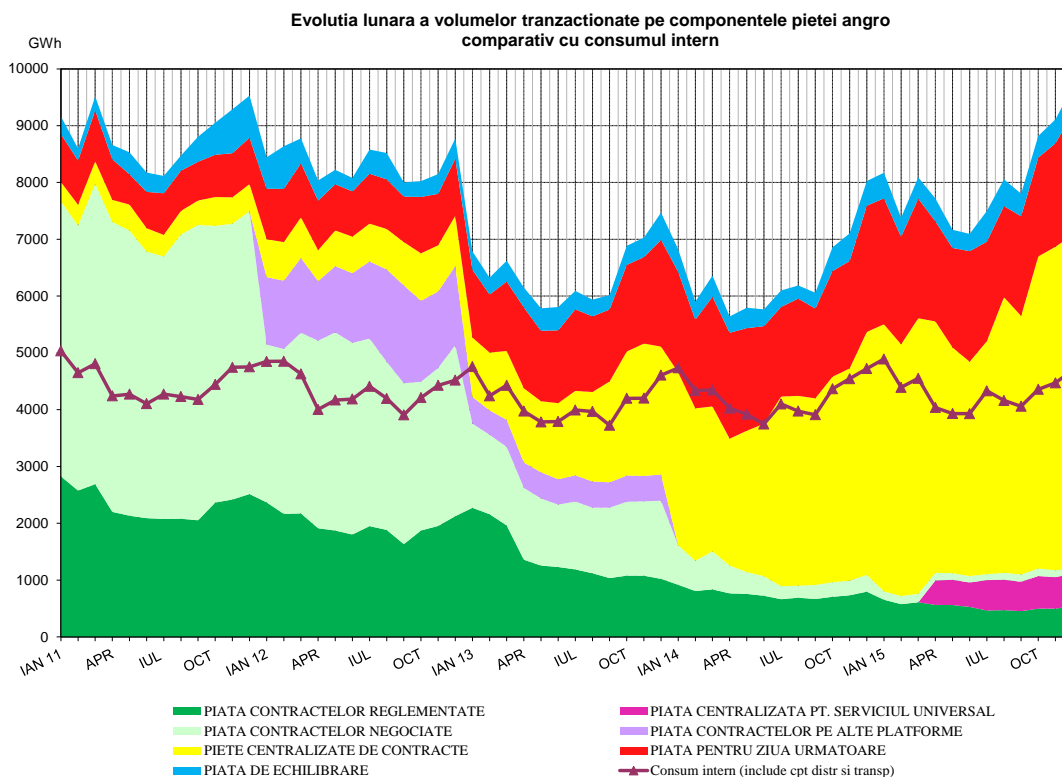
Funcționarea SEN în anul 2015 s-a caracterizat prin creșterea cu cca. 2% a consumului intern de energie electrică față de cel din 2014, calculat pe baza energiei livrate în rețele și a soldului import-export, corelat cu creșterea continuă a ponderii puterii instalate în centralele care funcționează pe bază de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile unui an hidrologic ușor nefavorabil.

La nivel lunar, același indicator a înregistrat în majoritatea lunilor din 2015 valori superioare celor din anul anterior, cu creșteri lunare între 0,28% (creșterea minimă a fost înregistrată în luna februarie 2015) și respectiv 5,64% (creșterea maximă a fost înregistrată în luna iulie 2015).

Piața angro de energie electrică

Piața angro de energie electrică este definită drept totalitatea tranzacțiilor desfășurate de către participanții la piață, titulari de licențe emise de ANRE, care includ revânzările de energie electrică dintre participanți, realizate în scopul ajustării poziției contractuale și obținerii de beneficii financiare. Volumele astfel tranzacționate depășesc cantitatea livrată fizic de la producere către consum.

Modificările de structură a pieței angro, intervenite o dată cu intrarea în vigoare a *Legii*, au continuat și s-au consolidat pe măsură ce participanții la piață au înlocuit tranzacțiile derulate pe piața de contracte bilaterale negociate cu tranzacții încheiate pe piețele centralizate organizate la nivelul Opcom SA în mod transparent, public, centralizat și nediscriminatoriu. În graficul următor este prezentată evoluția lunară a volumelor tranzacționate pe principalele componente ale pieței angro de energie electrică în perioada 2011-2015, comparativ cu evoluția consumului intern.

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

În anul 2015, predominantă a fost tranzacționarea pe piețele centralizate de contracte bilaterale de energie electrică organizate la nivelul Opcom SA (PCCB-LE, PCCB-NC și PC-OTC), care asigură în special tranzacțiile pe contracte încheiate pe termen mediu sau lung, urmate de PZU și PI în cazul tranzacțiilor pe termen scurt. În contextul legislativ impus de *Lege*, tranzacțiile realizate pe platforme de brokeraj au fost practic sistate în 2014, participanții îndreptându-și atenția către piața centralizată cu negociere dublă continuă de la nivelul Opcom SA, cu instrumente de tranzacționare variate, iar volumul celor realizate pe contracte negociate s-a redus la o treime din cel realizat în 2013. Se constată și creșterea cu cca. 16% a volumului energiei electrice tranzacționate pe piața de echilibrare față de cel din 2014, ca urmare a necesității de echilibrare a balanței producție – consum în condițiile înregistrării unor diferențe mari între energia electrică efectiv livrată de operatorii economici care exploatează comercial centrale eoliene și fotovoltaice și notificările lor fizice. Facem precizarea că piața de energie electrică pentru clienții finali mari este în continuare inactivă, până la sfârșitul anului 2015 nefiind depusă nicio ofertă inițiatore.

În scopul reducerii diferențelor dintre prețurile de achiziție a energiei electrice contractate de furnizorii de ultimă instanță pentru acoperirea consumului facturat la tarife CPC (Componenta de Piață Concurențială), ANRE a elaborat în iulie 2014 cadrul de reglementare al PCSU, iar operatorul pieței de energie electrică, Opcom SA, a implementat mecanismul corespunzător de tranzacționare devenit operațional în aprilie 2015. Începând cu această dată, achiziția necesarului de energie electrică prognozat pentru facturare la tarife CPC se realizează centralizat pe platforma PCSU, iar diferența dintre facturat și prognozat se tranzacționează pe PZU și PI. Pentru acoperirea consumului clienților finali alimentați în regim de ultimă instanță, energia electrică necesară se achiziționează de pe platformele centralizate PCCB-LE, PCCB-NC, PC-OTC, PZU și PI.

Se prezintă mai jos volumele tranzacționate în 2015 pe fiecare componentă a pieței angro de energie electrică și evoluțiile acestora comparativ cu valorile anului precedent.

Componentele pieței angro	Volum tranzacționat în anul 2015 -GWh-	Evoluție față de anul 2014 - % -	Pondere din consumul intern din 2015 - % -
Piața contractelor reglementate	6413	▼ 29,2	12,6
Piața contractelor negociate direct	1509	▼ 67,3	3,0
Piața centralizată a contractelor bilaterale, din care:	56717	▲ 52,1	109,5
- PCCB-LE	31407	▼ 8,5	61,9
- PCCB-NC	7915	▲ 388,3	15,6
- PC-OTC	17394	▲ 1194,6	34,3
Piața centralizată pentru serviciul universal	4592	-	9,1
Piața pentru Ziua Următoare	22496	▲ 5,3	44,3
Piața Intrazilnică	76	▲ 18,8	1,5
Piața de Echilibrare	4861	▲ 16,6	9,4
Export*	10504	▲ 28,0	20,0

*Cantitatea aferentă contractelor de export, în anul 2015, a rezultat din raportările participanților la PAN și include atât cantitățile exportate de furnizori, de singurul producător care a realizat acest tip de activitate (date raportate în afara machetei de monitorizare), cât și cele exportate prin intermediul CNTEE Transselectrica, în calitate sa de agent de transfer pentru PZU cuplat; volumele de export au fost verificate cu notificările din platforma DAMAS, în unele cazuri existând mici diferențe

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Din datele prezentate se constată că cele mai mari creșteri s-au înregistrat la PCCB-NC și la PC-OTC, volumul energiei electrice tranzacționate pe cele două piețe crescând de cca 4 ori, respectiv de cca 12 ori față de anul anterior. În același timp, se constată că, în anul 2015, cca. 67% din totalul tranzacțiilor au fost realizate pe trei din piețele centralizate administrate de Opcom SA, utilizate cu predilecție de participanții la piață - PCCB-LE, PZU și PC-OTC.

Din comparația cu anul 2014, se remarcă diminuarea în continuare a cantității de energie electrică vândute pe contracte reglementate; aceasta este o consecință a creșterii gradului de dereglementare stabilit prin Memorandum-ul de Înțelegere aprobat de Guvernul României în martie 2012, în conformitate cu obligațiile asumate în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană privind aprobarea calendarului de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate. Ca și în anul trecut, singurii producători care au avut cantități și prețuri reglementate prin decizii ANRE au fost producătorii Hidroelectrică SA și SN Nuclearelectrică SA. Operatorii de distribuție au achiziționat cantitatea de 6 TWh energie electrică numai pe piața concurențială.

În urma prelucrării datelor colectate de la participanții la piață, a rezultat faptul că activitatea comercială transfrontalieră s-a intensificat în anul 2015, cantitatea de energie exportată pe baze contractuale fiind de cca. 10,50 TWh, cu 28% mai mare decât cea din anul anterior, în timp ce energia importată a depășit-o pe cea din anul 2014 de 2,5 ori, ajungând la 3,78 TWh. Precizăm că activitatea de export de energie electrică a fost realizată în principal de furnizori (cca. 98% din volumul tranzacționat pe acest tip de contracte), respectiv de CNTEE Transelectrica SA, în calitate de agent de transfer pentru PZU cuplat, pentru activitatea de import (cca.78% din volumul tranzacționat).

În tabelul alăturat sunt prezentate, pentru fiecare componentă a PAN, prețurile medii anuale și comparația cu valorile anului anterior.

Prețuri medii pe componentele pieței angro	2015 -lei/MWh-	2014 -lei/MWh-	Evoluție 2015 față de anul 2014 - % -
Piața contractelor reglementate	140,56	142,68	▼1,5
Piața contractelor negociate direct	147,89	163,75	▼9,7
Piața centralizată a contractelor bilaterale, din care:	163,87	173,90	▼5,8
- PCCB-LE	162,01	174,19	▼6,8
- PCCB-NC	167,68	168,11	▼0,3
- PC-OTC	165,50	173,50	▼4,6
Piața centralizată pentru serviciul universal	170,52	-	N/A
Piața pentru Ziua Următoare*	161,83	153,92	▲5,1
Piața Intrazilnică**	112,52	162,63	▼30,8
Piața de Echilibrare***	254,74	243,35	▲4,7
Export****	168,05	173,47	▼3,1

* prețul mediu anual este cel publicat de Opcom SA și este calculat ca medie aritmetică simplă

** prețul mediu anual este calculat pe baza volumului și valorii tranzacționate anuale publicate de Opcom SA

*** prețul mediu anual este calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii lunare de deficit

****prețul mediu anual reflectă informațiile de preț referitoare la cantitățile exportate de furnizori, de singurul producător care a realizat acest tip de activitate (date raportate în afara machetei de monitorizare), cât și cele exportate prin intermediul CNTEE Transelectrica, în calitate de agent de transfer pentru PZU cuplat

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Referitor la prețurile medii pe piața angro de energie electrică prezentate, facem următoarele precizări:

- i. prețurile medii nu conțin TVA, accize sau alte taxe și s-au determinat prin ponderarea prețurilor cu cantitățile livrate lunar corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare raportate lunar de către participanții la piață, cu excepțiile menționate anterior;
- ii. toate prețurile includ componenta TG a tarifului de transport (pentru piețele centralizate aceasta este inclusă, de ofertanți, în preț).

Analiza comparativă a prețurilor medii anuale rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2015, față de anul precedent, indică următoarele:

- scăderea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro, cu excepția celui înregistrat pe PZU și a celui mediu de deficit de pe Piața de Echilibrare; cea mai semnificativă scădere a fost înregistrată pe Piața Intrazilnică, iar cea mai mică scădere a fost cea a prețului pe PCCB-NC;
- scăderea prețurilor medii pe piețele centralizate poate fi explicată în principal prin comercializarea accentuată pe piața concurențială a producției de energie electrică din centralele hidroelectrice; un alt factor de influență îl reprezintă creșterea ponderii producției din surse regenerabile și a tendinței de scădere a ofertei de preț pentru aceasta, corelată cu vânzarea certificatelor verzi (CV) pe piețele centralizate organizate la Opcom SA, în condițiile actualei perioade de viață a CV, și a limitării numărului de CV permise la tranzacționare;
- prețurile medii anuale pe contractele bilaterale negociate au înregistrat valori mult mai mici decât ale celorlalte contracte încheiate concurențial, ca rezultat al tranzacțiilor negociate direct încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii, valabile în anul 2015 și al tranzacțiilor negociate direct în conformitate cu excepțiile prevăzute în cadrul legislativ primar;
- prețul mediu de vânzare pe Piața Centralizată pentru Serviciul Universal a fost cel mai mare preț mediu înregistrat pe platformele centralizate administrate de operatorul de piață; acesta reflectă politica de ofertare a participanților pe acest segment de piață și noutatea introdusă de cadrul de reglementare implementat, dar este influențat, probabil, și de tipul/numărul produselor tranzacționate.

Piața contractelor bilaterale reglementate

Componenta reglementată a pieței angro a continuat să funcționeze și în anul 2015, în scopul alimentării la tarife reglementate a clienților finali casnici. Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice au fost stabilite în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013.

În anul 2015, din totalul de 14586 GWh de energie electrică achiziționată de furnizorii de ultimă instanță de pe piața angro, pentru acoperirea necesarului de energie al clienților finali alimentați în regim reglementat și pentru Serviciul Universal (SU), un procent de cca. 44% a fost acoperită prin contracte reglementate de la producătorii Hidroelectrică SA și SN Nuclearelectrică, restul achiziției realizându-se de

pe Piața Centralizată pentru Serviciul Universal (cca. 31%), PZU (cca. 13%), și de pe piețele centralizate de contracte bilaterale organizate la Opcom SA (cca. 12%).

Prețul mediu de achiziție a energiei electrice corespunzător celor cinci furnizori de ultimă instanță a fost în 2015 de 158,97 lei/MWh.

Piața concurențială

Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe piața concurențială a crescut cu 34,5% comparativ cu cel realizat în anul 2014. Piața concurențială include tranzacțiile derulate pe Piețele Centralizate de Contracte Bilaterale, Piața Centralizată cu Negociere Dublă Continuă, PCSU, PZU, PI și PE, dar și piața contractelor bilaterale negociate direct.

Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe bază de contracte de import/și export sunt semnificativ mai mari decât volumele lunare tranzacționate în 2014, cu excepția lunii noiembrie 2015.

Se remarcă evoluția lunară diferită a volumelor de importate față de cele exportate. Creșterea semnificativă a volumelor importate în lunile mai, iunie și decembrie, ca rezultat al funcționării cuplate a piețelor spot din cele 4 țări, corelată cu scăderea volumelor exportate în lunile februarie, mai, iunie și septembrie, au condus la înregistrarea de variații semnificative ale soldului export-import pentru lunile februarie, mai și decembrie 2015.

Privită din punctul de vedere al activității producătorilor dispeceerizabili, piața concurențială (fără considerarea volumelor tranzacționate pe Piața de Echilibrare) a avut următoarea structură a vânzărilor:

Vânzări totale ale producătorilor pe piața concurențială		100% (54710 GWh)
A.	Tranzacții realizate în urma contractelor bilaterale negociate direct sau încheiate prin oferte tip	7,5%
	1. Cu furnizori	2,4%
	2. Cu clienți finali	5,1%
B.	Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate de contracte	60,1%
	1. Cu furnizori	55,3%
	2. Cu distribuitori	2,6%
	3. Cu alți producători	1,5%
	4. Cu operatorul de transport și sistem	0,7%
C.	Tranzacții pe PCSU	5,2%
D.	Tranzacții pe PZU și PI	27,2%

Notă: nu sunt incluse tranzacțiile de vânzare care au fost raportate în afara machetelor de monitorizare

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Pe ansamblu, vânzările producătorilor dispecerizabili pe piața concurențială au reprezentat în 2015 o cantitate de aproape 55 TWh, tranzacționată la prețul mediu anual de 164,98 lei/MWh (în care este inclusă componenta TG a tarifului de transport); comparativ cu valorile anului 2014, se remarcă o creștere cu 10% a cantităților de energie electrică vândute și o scădere cu 2% a prețului mediu anual.

Cea mai mare parte din respectiva cantitate a fost vândută pe piețele centralizate de contracte bilaterale (cca. 32,9 TWh), iar din aceasta preponderentă a fost vânzarea către furnizorii de energie electrică (30,2 TWh la prețul mediu de 163,04 lei/MWh). Cantități mari au fost vândute și prin intermediul piețelor pe termen scurt (PZU și PI) - cca. 14,8 TWh la prețul mediu anual de 168,39 lei/MWh. Față de anul precedent, structura de vânzare a producătorilor a continuat să se modifice semnificativ în favoarea piețelor centralizate de contracte, vânzarea pe PZU înregistrând o scădere cu 19%.

În următorul tabel este prezentată structura pieței concurențiale din punctul de vedere al vânzărilor realizate de furnizorii de energie electrică (fără considerarea volumelor tranzacționate pe Piața de Echilibrare):

Vânzări totale ale furnizorilor pe piața concurențială		100% (69773 GWh)
A.	Tranzacții realizate în urma contractelor bilateral negociate direct	57,1%
	1. Cu alți furnizori	0,3%
	2. Cu parteneri externi (export)	14,8%
	3. Cu producători	0,0%
	4. Cu operatori distribuție	0,0%
	5. Cu clienți finali	42,0%
B.	Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate	34,5%
	1. Cu alți furnizori	29,3%
	2. Cu producători	0,8%
	3. Cu operatorul de transport și sistem	0,3%
	4. Cu operatorii de distribuție	4,1%
C.	Tranzacții realizate pe PCSU	2,5%
D.	Tranzacții pe PZU și PI	5,9%

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Se remarcă faptul că, în anul 2015, cea mai mare parte a contractelor bilaterale directe au fost cele încheiate cu clienții finali, PAM, în timp ce volumul contractelor negociate direct pe piața angro a avut o pondere redusă în totalul vânzărilor furnizorilor activi de energie electrică.

Cel mai mic preț mediu anual de vânzare (inclusiv componenta de injecție a energiei electrice în rețeaua de transport) s-a înregistrat pe contractele negociate de vânzare către alți furnizori (160,60 lei/MWh), iar cel mai mare - pe contractele negociate de export (167,95 lei/MWh). Se remarcă prețul mediu obținut din vânzările pe PCSU (177,10 lei/MWh).

Pe contractele de furnizare a energiei electrice către clienții finali, prețul mediu anual a fost de 173,14 lei/MWh, cu precizarea că acest ultim preț nu include costurile de rețea (transport, distribuție, servicii de sistem).

În ceea ce privește activitatea operatorilor de distribuție, aceștia au achiziționat 6 TWh energie electrică numai prin intermediul pieței concurențiale, tranzacțiile fiind de achiziție majoritar prin intermediul produselor existente pe PCCB-LE (cca. 61,7% din volumul achiziției lor anuale), urmată de achiziția de pe PZU (cca. 29,3%), dar și vânzare pe PZU de cca 0,05 TWh. Analiza tranzacțiilor realizate de operatorii de distribuție a relevat tendința acestora de a încheia contracte bilaterale pe piețele centralizate în special cu furnizorii de ultimă instanță din cadrul aceluiași grup. Astfel:

- unul dintre operatorii de distribuție a efectuat tranzacții de cumpărare/vânzare pe PZU prin intermediul furnizorului de ultimă instanță (FUI) din cadrul grupului din care face parte, iar cca. 54,4% din achiziția sa de la furnizori de energie electrică pe PCCB-LE este de la același FUI;
- un alt operator de distribuție a încheiat tranzacții de cumpărare pe PC-OTC numai de la parteneri din cadrul aceluiași grup, tranzacții ce reprezintă cca. 33% din totalul achiziției sale;
- un alt operator de distribuție a cumpărat pe PCCB-LE 24,29% din cantitate de la parteneri din cadrul grupului.

De remarcat, în anul 2015, este amplexată pe care au luat-o PC-OTC și PCCB-NC, comparativ cu anul precedent. Aceste creșteri au condus la modificarea structurii activității pe piețele centralizate de contracte, după cum urmează: 14% din volume sunt tranzacționate pe PCCB-NC, 31% pe PC-OTC, iar restul de 55% pe PCCB-LE.

Piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică - PC-OTC

Această piață reprezintă un cadru organizat la nivelul Opcom SA în scopul tranzacționării centralizate în regim concurențial pe baza unor contracte prestabilite de vânzare-cumpărare a energiei electrice, având la bază criteriile de eligibilitate proprii fiecărui participant. Tranzacționarea se face pe bază de instrumente-standard, utilizând contracte-cadru agreeate de părți înainte de tranzacționare; începând cu luna noiembrie 2014, în conformitate cu prevederile regulamentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 49/2013, este obligatorie utilizarea contractelor tip EFET.

Demarată în luna mai 2014, PC-OTC a reprezentat în 2015 una din componentele importante ale pieței angro de energie electrică, energia electrică livrată pe această piață având o cotă de piață de 34,3% din consumul intern și reprezentând cca. 16% din totalul tranzacțiilor de vânzare de pe piața angro.

În anul 2015, activitatea participanților pe această piață s-a intensificat de la lună la lună. Astfel, dacă la începutul anului 2015 erau înregistrați 57 de participanți, până la sfârșitul anului 2015 numărul acestora a crescut la 90. Pornind de la un număr de 599 de tranzacții în luna ianuarie 2015, în ultima lună a anului 2015 s-a înregistrat un total de 1029 tranzacții pentru livrări de energie în bandă, vârf și gol.

O parte din tranzacții a fost încheiată prin procedura de intermediere (tranzacții sleeve).

Cantitățile tranzacționate lunar pe instrumentele standard disponibile, caracterizate de durata de tranzacționare (zi, week-end, săptămână, lună, trimestru, semestru, an și de profilul de livrare (bandă, vârf

sau gol) au crescut semnificativ în fiecare lună. Prețurile medii ponderate calculate ca medie ponderată a prețurilor cu cantitățile de energie electrică a tuturor contractelor aflate în livrare într-o lună au înregistrat variații ale prețurilor medii calculate pentru fiecare profil de livrare; astfel, au fost înregistrate variații lunare cuprinse între 144,75 lei/MWh și 175,25 lei/MWh pentru livrările în bandă, între 170,13 lei/MWh și 210,51 lei/MWh pentru livrările la vârf și între 108,78 lei/MWh și 150,27 lei/MWh pentru livrările la gol.

Cantitatea anuală livrată în luna de raportare pe contractele de vânzare-cumpărare încheiate pe PC-OTC a fost de 17394 GWh, la prețul mediu anual de 165,50 lei/MWh. Cantitățile livrate lunar au evoluat începând de la aproape 961 GWh (19,6% din consumul intern) în luna ianuarie 2015, până la 2057 GWh (cca. 43,8% din consumul intern) în luna decembrie 2015, cu prețuri medii lunare variind în intervalul 145,34 lei/MWh (în luna mai 2015) - 178,08 lei/MWh (în luna ianuarie 2015).

Vânzările furnizorilor pe această piață în 2015, au reprezentat cca. 79% din întreaga cantitate tranzacționată, la prețul mediu anual de 164,10 lei/MWh, în timp ce producătorii au vândut cca. 21% din cantitatea totală tranzacționată, la prețul mediu anual de 170,70 lei/MWh. Datele privind cantitățile livrate și prețurile aferente au fost obținute pe baza raportărilor lunare de monitorizare ale participanților și se referă la energia electrică efectiv livrată în luna de raportare, ca urmare a unor tranzacții încheiate pe PC-OTC.

Indicatorul de concentrare HHI, calculat de Opcom SA, a înregistrat valori lunare în domeniul 542-851 la vânzare și în domeniul 506-725 la cumpărare, iar cel al indicatorului de concentrare C3 a înregistrat lună de lună valori mai mici de 40%.

Din informațiile cuprinse în rapoartele lunare de monitorizare transmise de Opcom SA se remarcă numărul mare de tranzacții încheiate între participanții-membri ai unor grupuri de companii și faptul că în cazul unuia dintre grupuri, atât furnizorul de ultimă instanță, cât și operatorul de distribuție concesionar au încheiat contracte cu companiile din grup.

Informațiile publicate pe site-ul www.opcom.ro, la capitolul *Piața centralizată cu negociere dublă continuă PC-OTC*, sunt informații zilnice privind produsele tranzacționate, dar și date agregate, de sinteză și statistici, precum și date/informații publicate în conformitate cu prevederile art.26. din Regulamentul privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică.

Opcom SA calculează și publică zilnic prețuri de referință pentru fiecare produs al PC-OTC, calculate ca medie aritmetică a propunerilor participanților la PC-OTC, dar întâmpină dificultăți în colectarea informațiilor necesare calculului.

Opcom SA a publicat în anul 2015 și informații complete despre 454 tranzacții al căror preț de închidere a variat cu mai mult de 10% față de prețul de referință stabilit pentru produsul respectiv (dacă este prima tranzacție a zilei) sau față de prețul tranzacției precedente din ziua curentă, pentru produsele a căror perioadă de livrare este mai mare de 1 lună.

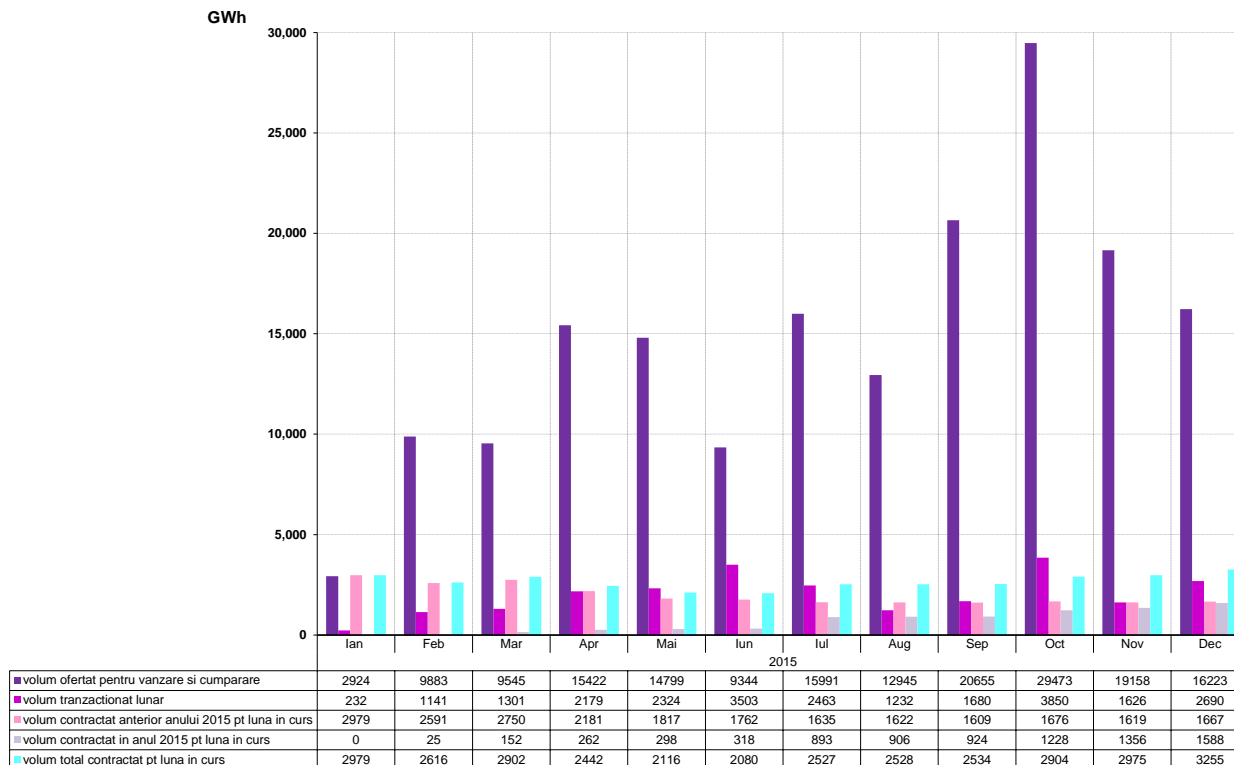
Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică, cu cele trei modalități de tranzacționare – PCCB-LE, PCCB-NC și PCCB-PC

Anul 2015 s-a caracterizat prin implementarea prevederilor cadrului de reglementare aprobat prin Ordinul ANRE nr.78/2014, cadrul organizat de reglementare a pieței centralizate a contractelor bilaterale cu cele trei modalități de tranzacționare - prin licitație publică extinsă (PCCB-LE), prin licitație publică cu negociere continuă (PCCB-NC) și prin contracte de procesare. Modificările intervenite față de vechea piață centralizată de contracte bilaterale au fost inițiate cu scopul de a răspunde cât mai bine cerințelor prevăzute în *Lege* cu modificările și completările ulterioare, referitoare la caracterul public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor pe piața angro, la obligațiile specifice privind participarea producătorilor și operatorilor de rețea la piață și la stabilirea condițiilor de transparență și nediscriminare pentru încheierea contractelor de procesare a combustibilului.

Participanții la cele trei modalități de încheiere a contractelor bilaterale sunt titularii de licență de producere, furnizare, transport și distribuție. Dacă în prima lună de funcționare a PCCB-LE, numărul participanților înregistrați era de 118, acesta a crescut rapid lună de lună, ajungând în luna decembrie 2015 la 351 de participanți. Participanții interesați de noi contracte bilaterale s-au înscris la PCCB-LE, aceasta reprezentând piața care a înlocuit vechea piață centralizată de contracte bilaterale PCCB.

În graficul următor sunt prezentate cele mai importante informații privind volumele oferite și respectiv tranzacționate care caracterizează PCCB-LE în lunile din anul 2015.

Situația ofertelor și tranzacțiilor pe contractele încheiate pe PCCB-LE
- 2015 -

Sursa: Rapoartele lunare ale Opcom SA – prelucrare ANRE

Ofertele de vânzare sau de cumpărare de energie electrică introduse pe PCCB-LE au caracteristici ferme privind durata livrării, profilul zilnic de livrare, cantitatea totală și orară, prețul minim solicitat și respectiv prețul maxim oferit. După încheierea tranzacțiilor, acestecaracteristici determină valori precise, fixe, constante ale cantităților și prețului la nivelul celor stabilite la tranzacționare, pentru toată perioada de valabilitate a contractului. În cadrul licitației se acceptă oferte de ambele părți, atât de vânzare cât și de cumpărare, fiind posibilă existența mai multor ofertanți de ambele părți.

Participanții cei mai activi din punct de vedere al intenției de vânzare au fost producătorii Hidroelectrică SA și CE Oltenia, care au introdus cele mai mari volume destinate vânzării. În două din cele 12 luni, Hidroelectrică a oferit cele mai mari cantități, mergând până la 75% din volumul total oferit la vânzare (luna februarie 2015), în timp ce CE Oltenia a intenționat să vândă în toate celelalte luni, cu oferte de peste 50% din volumul total oferit.

Referitor la tranzacțiile de vânzare încheiate, s-a remarcat Hidroelectrică SA, care a deținut ponderea cea mai mare a volumelor tranzacționate (cu cote care au variat descrescător între 80% în luna februarie 2015 și 31,7% în luna iunie 2015), în primul semestru din an, în timp ce CE Oltenia a fost primul dintre vânzătorii în cea de-a doua parte a anului, cu cote de vânzare situate între 20,7% și 31,7%.

Din analiza ofertelor de cumpărare, reiese faptul că în perioada februarie-iunie 2015, cel mai interesat de achiziția de energie pe această piață a fost E.ON Energie Romania, cu cote de piațăvariind în intervalul 16,7-23%, ale cărui intenții de cumpărare s-au și concretizat în toate lunile menționate.. Pentru a doua parte a anului, cei mai interesați de cumpărarea de energie au fost furnizorii concurențiali Tinmar-Ind (iulie, august și septembrie 2015) și Repower Furnizare (octombrie, noiembrie și decembrie 2015), cu cantități oferite lunar de până la 20%, în timp ce la tranzacțiile de cumpărare, cele mai mari cote lunare de piață (cu excepția lunii decembrie 2015) le-a înregistrat GEN-I.

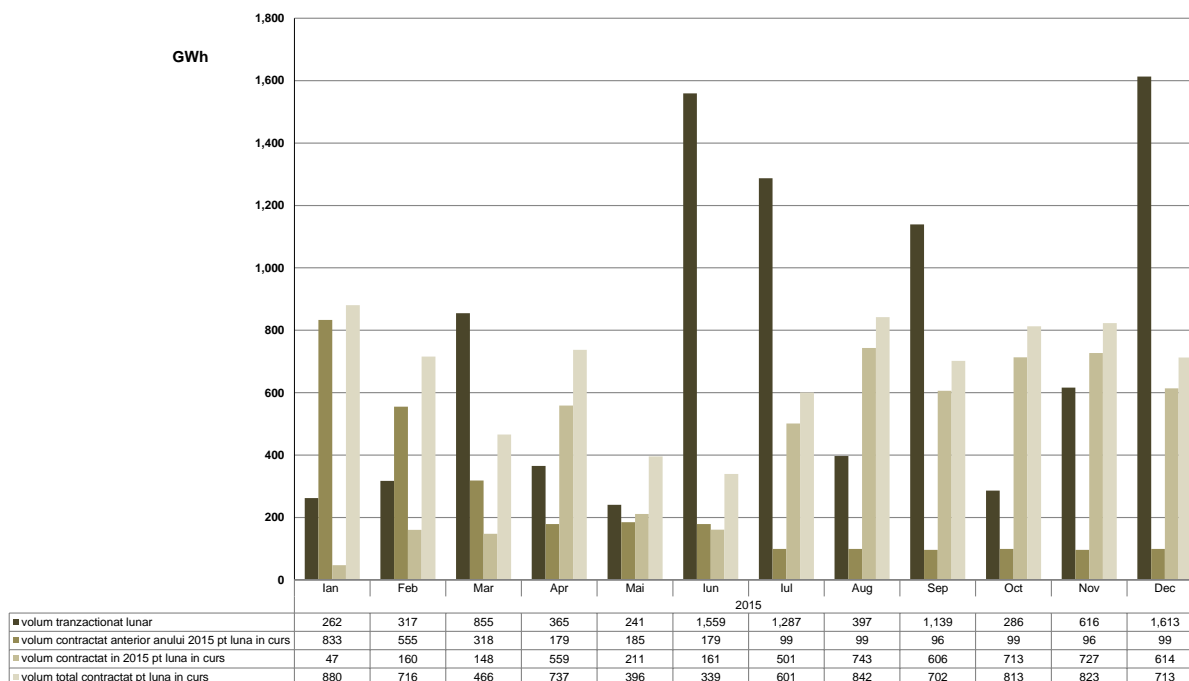
Analizând datele obținute în urma procesului de monitorizare a participanților la piață, cantitățile de energie electrică livrate în lunile din anul 2015 (pe contracte tranzacționate în 2015 pe PCCB-LE sau anterior, pe PCCB), au scăzut cu aproape 8,5% față de cele livrate în anul 2014 pe PCCB (piața centralizată organizată în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 6/2011), în timp ce prețul mediu anual pentru cantitatea totală livrată a scăzut cu cca. 7% față de aceeași perioadă de comparație.

Prețul mediu anual înregistrat pe cantitățile livrate în lunile din 2015 a fost de 162,01 lei/MWh cu doar 0,18 lei/MWh mai mare față de prețul mediu anual pe PZU. Prețuri medii pe PCCB-LE, calculate la nivel de lună, au scăzut de la începutul anului, când s-a înregistrat maximul perioadei analizate (168,60 lei/MWh), spre sfârșitul anului variind în jurul valorii de 160 lei/MWh.

Cantitatea livrată de producătorii dispencerizabili pe aceste tipuri de contracte a reprezentat un procent de 70% din totalul anual, la un preț 160,22 lei/MWh, în timp ce cantitatea livrată de furnizori a fost vândută la prețul 166,44 lei/MWh.

Pe PCCB-NC se tranzacționează produse standard din punct de vedere al puterii oferite, al profilului zilnic al livrărilor și al perioadelor de livrare. În graficul următor se prezintă volumele tranzacționate lunar și cele contractate pentru livrarea în lunile din 2015, inclusiv cele contractate anterior anului 2015. Datele sunt cele raportate de Opcom SA în rapoartele lunare de supraveghere a funcționării piețelor administrate.

Situatia tranzactiilor pe contractele incheiate pe PCCB-NC
- 2015 -

Sursa: Rapoartele lunare ale Opcom SA – prelucrare ANRE

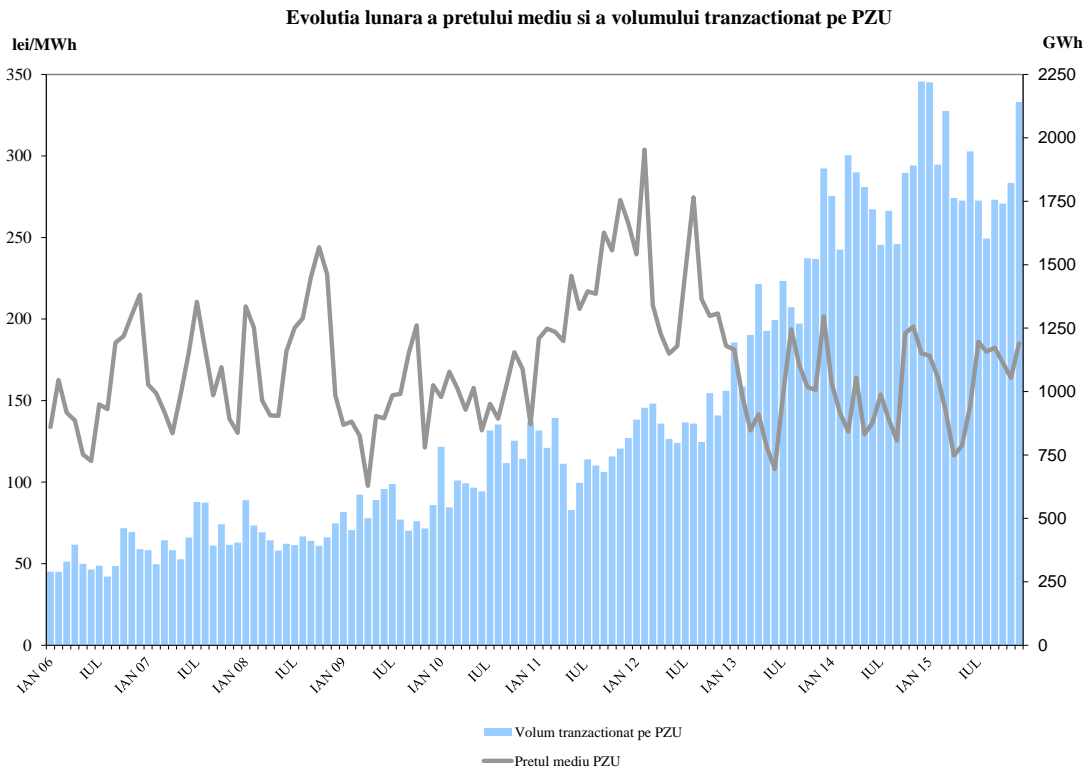
Conform datelor raportate lunar de operatorii economici monitorizați, vânzările de energie electrică livrată în 2015 (inclusiv cele tranzacționate anterior anului 2015 pe PCCB-NC) au fost de cca 7,9 TWh din care cca. 84% au fost vânzări ale producătorilor la un preț mediu anual de 168,74 lei/MWh, în timp de furnizorii au vândut 16% din totalul anual la prețul mediu anual de 161,72 lei/MWh.

Piața pentru ziua următoare – PZU

Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2015 a crescut cu cca. 4,6% față de cel tranzacționat în anul anterior. Ponderea lunară a tranzacțiilor derulate pe PZU din consumul intern a variat între 38,5% (înregistrat în luna august 2015) și 46,3% (înregistrat în luna martie 2015), pentru ca la nivel de an această pondere să fie aproximativ egală cu cea din 2014, de cca. 44%.

Prețul mediu de închidere a PZU (calculat ca medie aritmetică a prețurilor lunare de închidere a pieței) a crescut cu cca. 5% față de media anului 2014.

În graficul următor este prezentată evoluția lunară a prețului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU în perioada 2006–2015.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

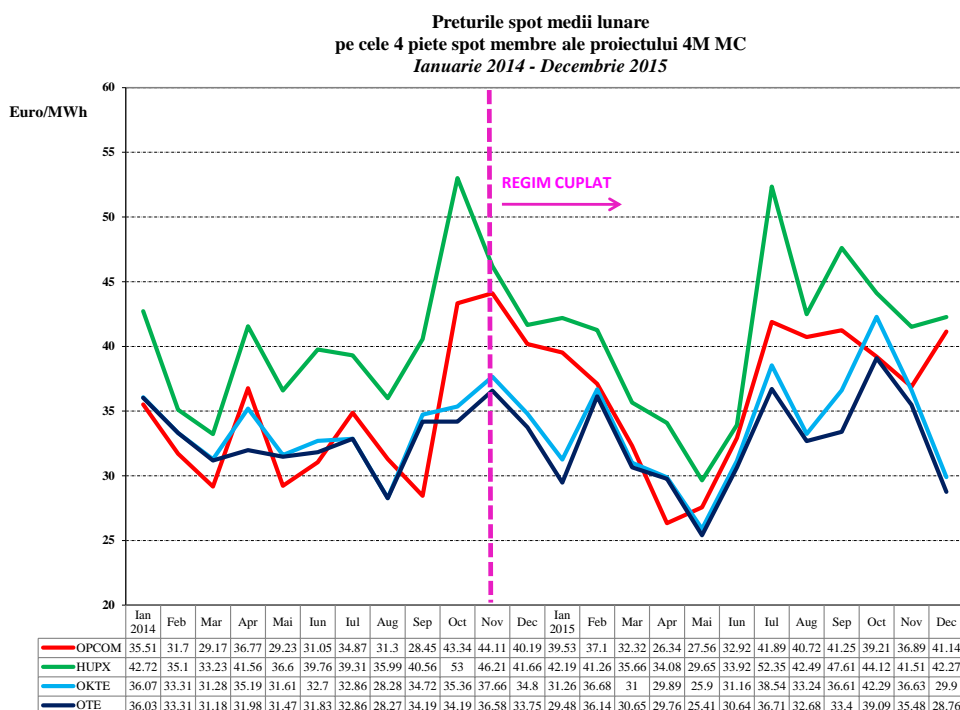
Variații de la o lună la alta ale prețului mediu lunar stabilit pe PZU au existat în ambele sensuri. Minimul perioadei a fost atins în luna aprilie 2015 (116,34 lei/MWh), iar maximum, în luna decembrie 2015 (185,04 lei/MWh). Prețul mediu anual calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii lunare înregistrate a fost în 2015 de 161,83 lei/MWh.

Începând din 19 noiembrie 2014, piața pentru ziua următoare din România funcționează în regim cuplat cu piețele spot din Ungaria, Slovacia și Republica Cehă, în așa-numitul proiect 4M MC – mecanismul de cuplare prin preț a piețelor pentru ziua următoare. Acest mecanism de corelare coordonat utilizează o metodă, unică la nivel european, de cuplare prin preț a regiunilor (inițiativa Price Coupling of Regions-PCR) în scopul armonizării piețelor naționale europene și creării pieței interne europene de energie electrică. Funcționarea cuplată se bazează pe algoritmul de cuplare recomandat de ACER (Euphemia), care urmărește maximizarea bunăstării sociale la nivelul întregului areal al piețelor cuplate.

Mecanismul cuplării se realizează prin intermediul operatorilor OTE-Republica Cehă și EPEX Spot (în calitate de burse membre ale inițiativei PCR), cea din urmă activând în calitate de furnizor de servicii pentru OKTE-Slovacia, HUPX-Ungaria și Opcom-România (burse care nu sunt membre PCR). Operatorii acționează în calitate de Coordonatori pe baza principiului rotației lunare.

Calculul coordonat al capacității de alocare transfrontalieră se află sub guvernarea operatorilor de transport și sistem din cele 4 țări, în conformitate cu legislația europeană, iar modelul de alocare utilizat este cel de alocare implicită pe PZU a capacității disponibile de interconexiune.

În graficul următor sunt prezentate prețurile spot medii lunare ale celor 4 piețe pentru ziua următoare implicate în mecanismul de cuplare 4M MC începând cu 1 ianuarie 2014, înainte și după debutul funcționării în regim cuplat.

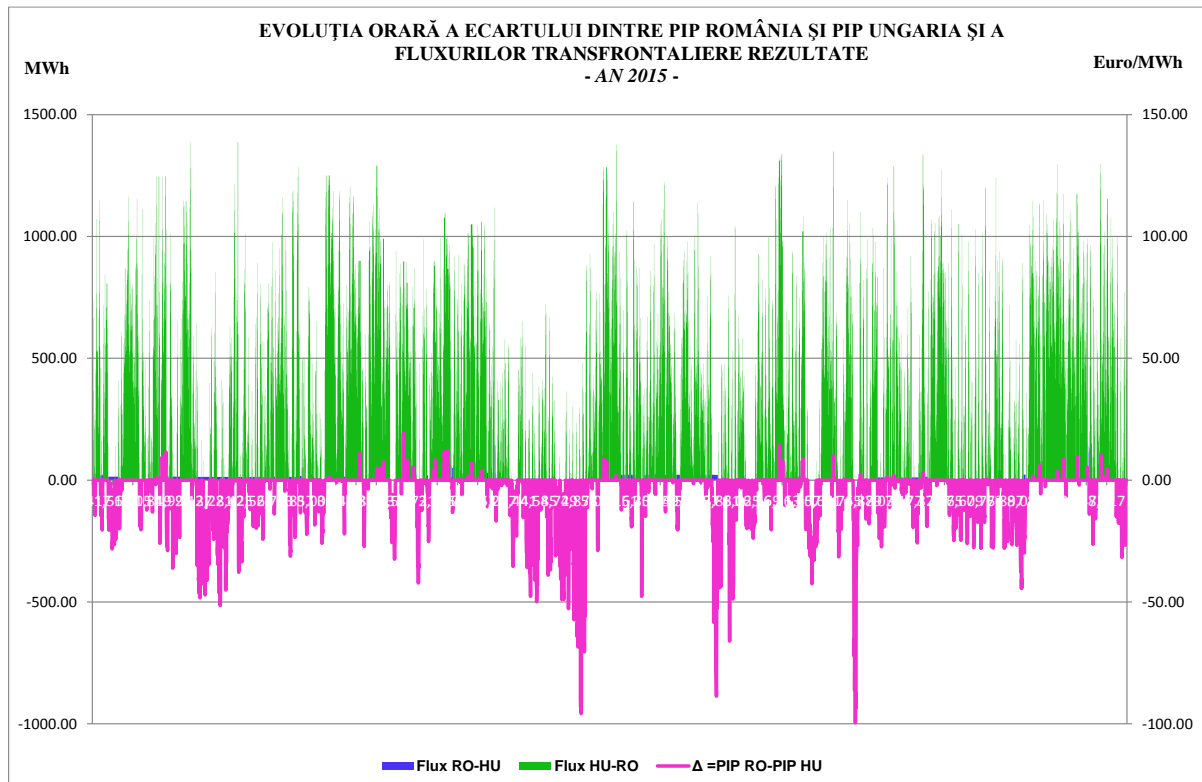
Sursa: Informațiile publicate de Opcom SA – prelucrare ANRE

Rezultatele funcționării cuplate a PZU au fost afectate de valoarea ATC stabilită la licitațiile implicite pe fiecare direcție de tranzacționare; astfel, valorile maxime orare ale ATC disponibile pentru alocarea implicită au fost de 309 MW pentru direcția România – Ungaria și 1395 MW pentru direcția Ungaria – România.

La export, de regulă, ATC a fost ocupat în urma alocărilor la licitațiile pe termen lung, ceea ce a condus la valori reduse ale ATC pentru licitațiile implicite; ca urmare, fluxurile de energie electrică exportate prin mecanismul de cuplare au fost ne semnificative, în pofida unor oportunități deosebite, reflectate în diferențe de preț mari între cele două zone, pe multe intervale orare.

În schimb, disponibilizarea unor valori semnificative ale ATC la licitațiile implicite pe direcția import, după aplicarea principiului de netting, conduce la importuri mari de energie electrică.

În continuare, se prezintă evoluția la nivel orar a diferenței dintre prețurile de închidere a PZU cuplat pe aria România și respectiv aria Ungaria, corelată cu fluxurile transfrontaliere rezultate pe granița România-Ungaria, pe ambele direcții, în anul 2015.

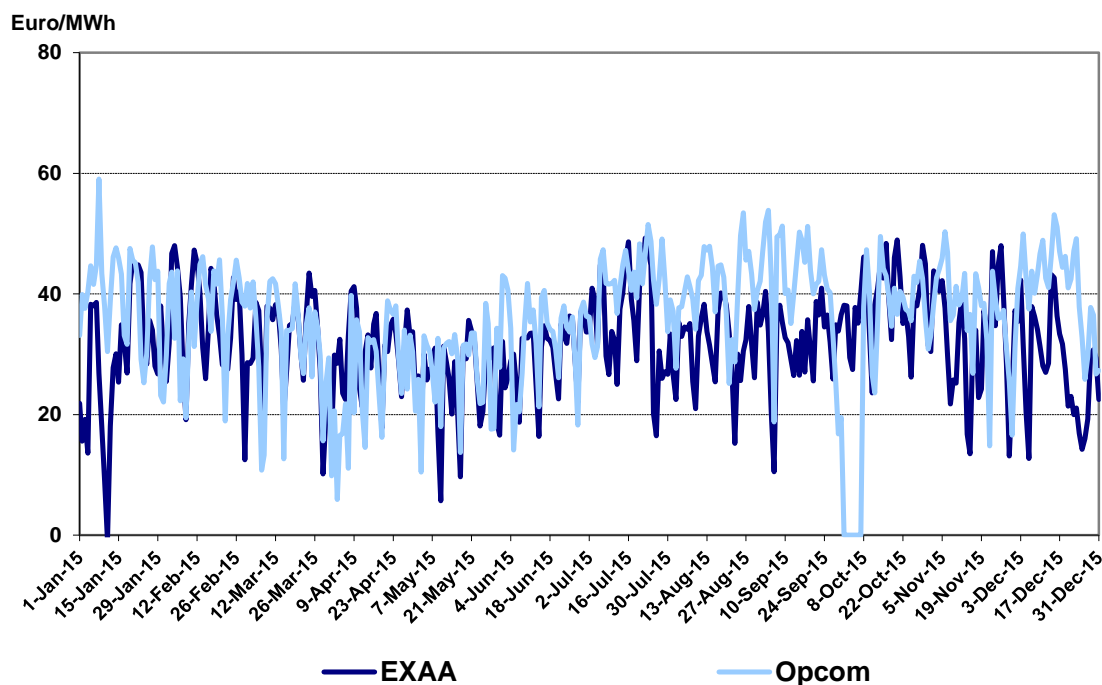
Sursa: Informațiile publicate de Opcom SA – prelucrare ANRE

Se apreciază că prețul stabilit pe PZU în anul 2015 încorporează cu suficientă acuratețe informațiile disponibile privind nivelul resurselor și al necesarului de energie electrică corespunzătoare momentului, prezentând, totodată, volatilitatea ridicată specifică.

Indicatorul de concentrare HHI a avut valori care, în general, indică lipsa de concentrare la cumpărare (valori lunare în domeniul 338-522); pe partea de vânzare, se constată o piață cu concentrare mai mică în 8 luni din an, cu valori lunare ale HHI în domeniul 527-924, iar în perioada martie-iulie 2015 se înregistrează o piață moderat concentrată, cu excepția lunii aprilie, când s-a înregistrat o valoare a HHI de 527.

Din comparația prețului de închidere a PZU cu prețurile spot stabilite de alte burse de energie europene în 2015, se remarcă faptul că valorile prețurilor înregistrate de Opcom SA au fost, cu excepția unor intervale orare din lunile februarie, aprilie, octombrie și noiembrie, mai mari decât cele de pe EXAA.

PRETURI SPOT MEDII ZILNICE 2015

Sursa: Raportările zilnice ale OPCOM SA și informațiile publicate de EXAA
– prelucrare ANRE

Piața intrazilnică – PI

Componentă a pieței angro, piața intrazilnică reprezintă cadrul centralizat de tranzacționare a energiei electrice organizat la nivelul operatorului pieței de energie electrică, Opcom SA, care este și contraparte și a fost creat atât în scopul ajustării portofoliului de contracte la posibilitățile de producere, necesarul de consum și tranzacțiile transfrontaliere, cât și pentru reducerea posibilelor dezechilibre. Răspunzând principiilor de nediscriminare, transparență, caracter public și centralizat, piața intrazilnică este o piață voluntară care oferă participanților instrumente-standard de tranzacționare, pentru care pot introduce oferte de vânzare și/sau cumpărare după încheierea tranzacțiilor pe PZU și până aproape de ora începerii livrării energiei electrice. Pe această piață tranzacțiile orare sunt ferme, independente și au la bază anonimizarea participanților.

Cu toate că este încă insuficient utilizată de participanții la piață, piața intrazilnică a cunoscut o evoluție pozitivă față de anul precedent în ceea ce privește volumele lunare tranzacționate, ajungând ca la sfârșitul anului să se înregistreze un volum total de 76 GWh, cu cca. 19% mai mult decât cel în 2014, valoarea anuală a tranzacțiilor fiind de cca. 8527 mii lei.

Cu un număr de 111 de titulari de licență care au semnat convenția de participare la piața intrazilnică, gradul lunar de participare (numărul participanților care au introdus oferte din totalul celor înscriși) a variat între 29% (luna ianuarie 2015) și 49% (atins în luna noiembrie 2015).

Piața de echilibrare – PE

În luna decembrie 2015, pe această piață operau 114 producători și erau înregistrate 108 Părți Responsabile cu Echilibrarea.

În tabelul următor sunt prezentate valorile comparative anuale pentru perioada 2006-2015 ale indicatorilor de concentrare determinate pe baza energiei efectiv livrate de producători pe PE, pentru fiecare tip de reglaj și sens.

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței de echilibrare

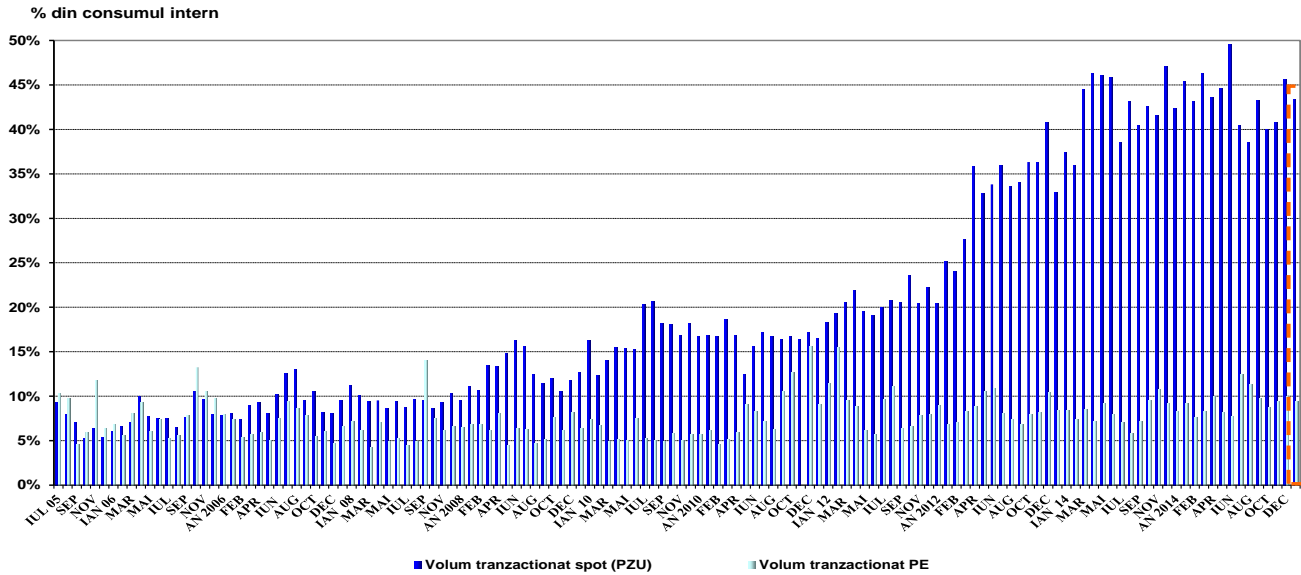
Anul	Tip reglaj	Sens reglaj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
C1	Reglaj secundar	Crestere	80%	60%	71%	64%	68%	59%	60%	61%	59%	58%
		Scădere	80%	56%	71%	64%	67%	56%	57%	58%	58%	57%
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	69%	51%	70%	55%	53%	75%	78%	67%	58%	55%
		Scădere	53%	30%	38%	47%	62%	46%	53%	47%	70%	74%
	Reglaj terțiar lent	Crestere	29%	29%	27%	39%	45%	30%	46%	39%	61%	37%
		Scădere	31%	19%	27%	32%	34%	42%	46%	37%	63%	36%
HHI	Reglaj secundar	Crestere	6510	3915	5438	4526	5067	3986	4815	4700	3495	4368
		Scădere	6612	3538	5367	4501	4943	3703	4665	4423	3396	4274
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	5061	2979	5065	3543	3320	5729	6250	4841	3400	3626
		Scădere	3452	1590	2319	2843	4204	2868	3926	3202	4836	5779
	Reglaj terțiar lent	Crestere	2203	1769	2021	2478	2749	1679	2375	2777	3759	2997
		Scădere	2582	1276	1838	2017	2089	2563	3446	2470	3959	2640

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Valorile indicatorilor de concentrare pentru anul 2015 indică existența unui participant dominant și o concentrare excesivă a pieței de echilibrare pentru toate categoriile de reglaj. Față de anul anterior, volumul total tranzacționat pe PE a crescut cu 16,6%.

Volumele lunare s-au situat constant mult sub cele tranzacționate pe PZU, așa cum rezultă și din graficul următor; relaționarea celor două piețe (PZU și PE) fiind, în general, corectă. Hidroelectrică SA, cel mai mare furnizor de servicii de sistem, a funcționat ca în condițiile unui an hidrologic normal, iar creșterea producției din surse regenerabile, cu caracter intermitent, ca urmare a intrării în exploatare comercială a numeroase parcuri eoliene și fotovoltaice, a condus la necesitatea echilibrării unor diferențe semnificative înregistrate pentru balanța producție–consum și încadrarea în valoarea soldului programat de către operatorul de sistem.

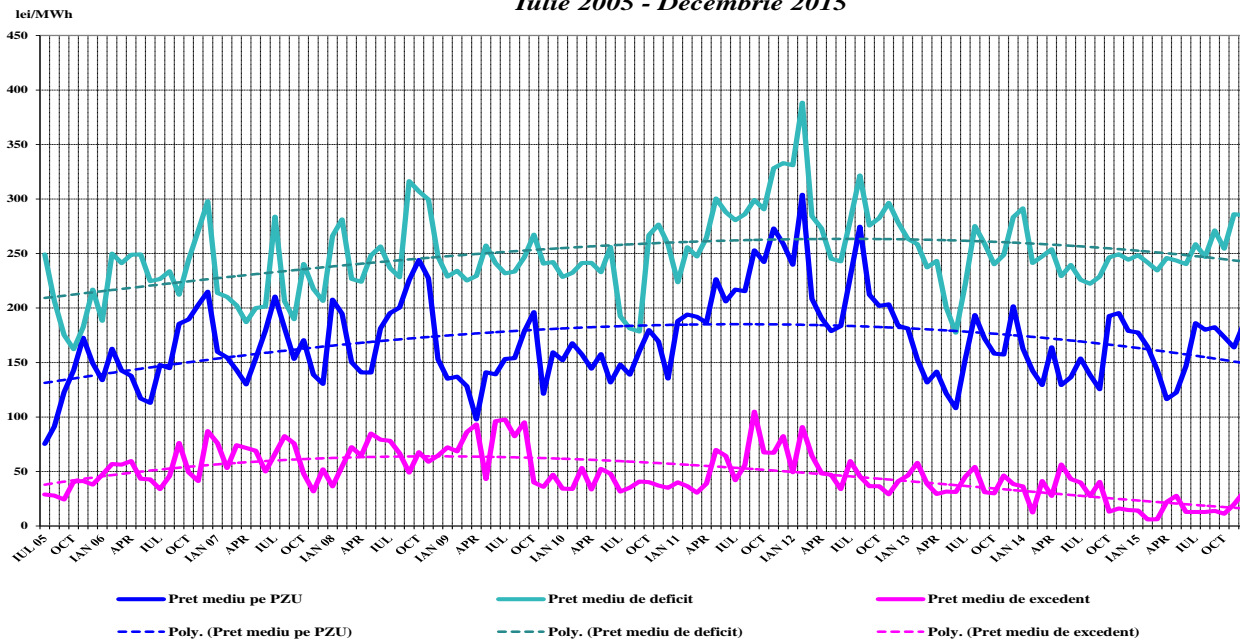
Volume tranzactionate pe PZU si PE

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM SA și CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

Se prezintă în continuare evoluțiile prețurilor medii lunare de decontare a dezechilibrelor înregistrate de PRE-uri (prețul de excedent și prețul de deficit) pentru perioada iulie 2005 - decembrie 2015. Valorile medii ale prețurilor de decontare pentru anul 2015 au fost de 254,74 lei/MWh, pentru prețul de deficit (cu cca 4,7% mai mare decât cel înregistrat în anul 2014) și de 15,89 lei/MWh, pentru prețul de excedent (cu cca 48,4% mai mic comparativ cu anul anterior). Se menționează faptul că valorile precizate sunt calculate ca medie aritmetică a prețurilor orare înregistrate.

Preturi medii lunare inregistrate pe PZU si PE Iulie 2005 - Decembrie 2015

Sursa: Raportările zilnice/lunare ale OPCOM SA– prelucrare ANRE

În anul 2015, valoarea suplimentară lunară rezultată din piața de echilibrare și din decontarea dezechilibrelor PRE a avut în fiecare lună semnificația unui cost, valoarea cumulată pe întreaga perioadă reprezentând un cost de 58,85 mil. lei, de cca. 4,5 ori mai mare decât valoarea înregistrată în anul 2014.

Din rapoartele de monitorizare transmise de OTS rezultă că în anul 2015 au fost înregistrate intervale de tranzacționare în care s-au dispus reduceri ale puterii centralelor electrice eoliene și centralelor electrice fotovoltaice înscrise ca unități dispecerizabile la PE. Motivul a fost, de fiecare dată, echilibrarea balanței producție–consum și încadrarea în valoarea soldului programat, în condițiile în care fuseseră epuizate celelalte posibilități de reglaj. Informațiile referitoare la reducerile dispuse au fost publicate pe site-ul www.transelectrica.ro la adresa [Transparentă/Echilibrare și STS](#), pct. 21 din tabel.

În anul 2015, CNTEE Transelectrica SA a identificat trei participanți care au îndeplinit condiția de publicare a ofertelor și tranzacțiilor, ca urmare a depășirii limitei de 40% din volumul tranzacțiilor pentru un anumit tip de reglaj și sens. Aceștia sunt Hidroelectrică SA, Romgaz și CE Oltenia, iar datele sunt publicate pe site-ul www.transelectrica.ro la adresa [Transparentă/Echilibrare și STS](#), pct. 19 din tabel.

Piața serviciilor tehnologice de sistem

În vederea menținerii siguranței în funcționare a Sistemului Energetic Național și a calității energiei electrice transportate la parametrii solicitați de norme în vigoare, a fost organizată piața de servicii tehnologice de sistem (STS). Prin intermediul acesteia, operatorul de transport și sistem CNTEE Transelectrica S.A. contractează rezerve destinate reglajului secundar frecvență-putere și respectiv rezerve de putere coresponsabile reglajului terțiar rapid și terțiar lent, de la producători calificați pentru acest tip de serviciu. În anul 2015, ca urmare a aplicării cadrului legal în vigoare (prevederile HG nr. 138/2013 cu modificările din HG nr. 941/2014) și a cadrului de reglementare aferent, cantitățile de STS au fost contractate atât reglementat, pe bază de Decizii ale ANRE, cât și în urma organizării de sesiuni de licitații pe diferite orizonturi de timp.

Participanții care dețin o licență de producere se pot înscrie la licitațiile pentru achiziția STS și pot face oferte pe portofoliul de unități dacă au un cod EIC, sunt înscriși la piața de echilibrare, fac parte dintr-o parte responsabilă cu echilibrarea și dețin unități dispecerizabile calificate de CNTEE Transelectrica SA din punct de vedere tehnic. Producătorii-furnizorii de STS au obligația contractuală să oferteze pe piața de echilibrare, în fiecare interval orar, energia de reglaj aferentă cantităților de STS contractate, caz în care se consideră că respectivele cantități au fost realizate. Acestea se plătesc de către CNTEE Transelectrica SA la prețul de contract, în timp ce pentru cele nerealizate, furnizorii de STS sunt cei care plătesc către CNTEE Transelectrica SA o penalizare la un preț dublu față de prețul din contract.

În anul 2015, participanții la piața de echilibrare care au furnizat STS au fost Hidroelectrică, CE Oltenia, CE Hunedoara, OMV Petrom, Electrocentrale București, Romgaz, Electrocentrale Galați, Veolia Energie Prahova, Veolia Energie Iași, Bepco și Electro Energy Sud. Aceștia au participat la piața de STS atât pe componenta reglementată, încheind contracte în baza cantităților și prețurilor reglementate stabilite prin Decizii ANRE, cu respectarea prevederilor HG nr. 138/2013 cu modificările din HG nr. 941/2014, cât și pe componenta concurențială, pe contracte cu cantități și prețuri rezultate în urma licitațiilor lunare și săptămânale organizate de CNTEE Transelectrica SA.

La nivelul anului, CNTEE Transelectrica SA a achiziționat cantități destinate asigurării rezervelor de reglaj (reglementate sau prin licitațiile organizate) mai mari față de valorile înregistrate în anul anterior, cu 8% în cazul rezervei de reglaj secundar, cu 6% în cazul rezervei de reglaj terțiar rapid, respectiv cu 14% pentru rezerva de reglaj terțiar lent.

Achiziția prin licitație a fost preponderentă pentru rezerva de reglaj terțiar rapid (92% din total achiziție pe respectivul tip de rezervă) și în cazul rezervei secundare (80%), cantitățile stabilite prin decizii neacoperind necesarul estimat de UNO-DEN. În cazul rezervei de reglaj terțiar lent însă, cantitățile reglementate au acoperit cca. 86% din necesarul de reglaj estimat de CNTEE Transelectrica SA.

Se remarcă faptul că, lunar au fost înregistrate creșteri ale achiziției pentru reglajul secundar, valorile acestor creșteri variind între 0-25%, cu excepția lunii martie 2015, când s-a înregistrat o scădere cu 1% față de valoarea lunii martie 2014.

Achiziția lunară pentru asigurarea serviciului de reglaj terțiar rapid a înregistrat variații ample comparativ cu cele din anul 2014, remarcându-se faptul că, pentru luna martie 2015 s-a achiziționat cu 21% mai puțin față de aceeași perioadă a anului trecut, pentru ca pentru luna aprilie 2015 achiziția să crească cu 115%.

În primul semestru din 2015 se constată creșterea cantităților achiziționate pentru serviciul de rezervă terțiară lentă cu valori cuprinse între 15-82% comparativ cu anul 2014, în timp ce în semestrul doi, CNTEE Transelectrica SA a achiziționat în mod constant pe cele două componente ale pieței de STS (reglementată și concurențială), valori mai mici față de perioada similară din 2014.

Se remarcă modificarea structurii de achiziție a serviciilor de STS între cele două componente ale pieței, astfel că, pentru semestrul doi se înregistrează o scădere semnificativă a ponderii componentei reglementate, pentru fiecare tip de rezervă, în favoarea componentei concurențiale.

În semestrul I, achiziția rezervei pentru reglaj terțiar lent a fost asigurată numai în baza deciziilor ANRE. Se remarcă faptul că au fost înregistrate cesiuni ale contractelor reglementate între participanții calificați în asigurarea serviciului de reglaj terțiar lent în fiecare lună a anului 2015.

Dacă în primele 6 luni din 2015, tarifele reglementate pentru cele 3 tipuri de rezerve au rămas la același nivel cu cele din anul 2014 pentru furnizorii de STS, începând cu luna iulie 2015, tarifele au fost modificate. Prețurile rezultate în urma desfășurării licitațiilor au variat în intervalul 40-63 lei/h*MW în cazul rezervei de reglaj secundar, în intervalul 23,13-30,30 lei/h*MW pentru achiziția rezervei de reglaj terțiar rapid și în intervalul 7,04-12,32 lei/h*MW pentru achiziția rezervei de reglaj terțiar lent.

În cele ce urmează sunt prezentați indicatorii de concentrare care caracterizează piața STS la nivelul anului 2015, indicatori care au la bază informațiile transmise de CNTEE Transelectrica SA și respectiv producătorii calificați pentru acest tip de serviciu.

Anul 2015		Rezerva secundară	Rezervă terțiară rapidă	Rezervă terțiară lentă
Componenta reglementată	Cantitate contractată (h*MW)	767.310	480.890	6.304.000
	C1 (%)	77,2	63,6	63,9
	C3 (%)	100	100	97,3
Componenta concurențială	Cantitate contractată (h*MW)	3.136.625	5.662.030	1.054.320
	C1 (%)	73,5	89,7	74,2
	C3 (%)	94,8	94,0	94,1
	HHI	5728	8070	5756

Sursa: Raportările lunare ale CNTEE TRANSELECTRICA SA – prelucrare ANRE

La nivelul anului 2015 este de remarcat gradul ridicat de concentrare pe toate cele 3 tipuri de rezerve achiziționate de CNTEE Transelectrica SA, atât pe componenta reglementată, cât și pe cea de licitație. Astfel, în prima jumătate a anului, producătorii din surse termo CE Oltenia și CE Hunedoara au primit cantități reglementate pe toate cele 3 tipuri de rezervă la care s-au adăugat Hidroelectrică pentru rezerva secundară și rezerva terțiară rapidă, respectiv Electrocentrale București, Electrocentrale Galați și Veolia Energie Prahova pentru rezerva terțiară lentă.

Se remarcă faptul că, cea mai mare parte a cantităților achiziționate pentru rezervele de reglaj secundar și terțiar rapid, pe componenta concurențială, a fost pusă la dispoziție de producătorul hidro; diferența a fost asigurată de un număr de 5 producători cu cote de piață între 0,7%-17,3% pe rezerva secundară și respectiv 10 producători cu cote de piață în intervalul 0,1-2,3% din totalul cantității anuale achiziționate prin mecanisme de piață pe respectivul tip de rezervă. Pentru rezerva de reglaj terțiar lent cea mai mare cantitate a fost asigurată de producătorul Romgaz, iar diferența a fost asigurată de 3 producători cu cote de piață în intervalul 5,9-13,3%.

Alocarea capacităților de interconexiune

Alocarea capacităților de transfer pe liniile de interconexiune ale SEN cu sistemele energetice vecine se desfășoară în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică. Pe granițele României cu Ungaria, Bulgaria și Serbia alocarea capacităților se realizează prin mecanisme de piață, bilateral coordonat pe ambele direcții, pentru 100% din capacitatea de alocare, prin licitații pe termen lung (anuale și lunare) și termen scurt (zilnice și intra-zilnice) explicite sau implicite, în funcție de graniță și orizontul de timp.

Pe granița României cu Ucraina, alocarea capacităților de interconexiune se desfășoară prin licitații explicite pe termen lung, utilizarea capacității obținute prin licitație fiind condiționată de acordul scris al

Ukrenergo (OTS-ul din Ucraina). În cazul graniței României cu Republica Moldova, utilizarea capacității de interconexiune depinde de acordul operatorului de distribuție din zona în care se realizează insula de consum.

Pe granița României cu Ungaria, licitațiile pentru alocarea pe termen lung sunt explicite și sunt organizate de MAVIR (OTS-ul din Ungaria). Pentru licitațiile intra-zilnice, alocarea este tot de tip explicit și se află în organizarea CNTEE Transelectrica SA, în timp ce în cazul licitațiilor zilnice alocarea capacității de interconexiune se realizează implicit, determinată de funcționarea Pieței pentru Ziua Următoare din România în regim cuplat cu piețele spot din Republica Cehă, Slovacia și Ungaria (proiectul 4M Market Coupling); în cazul unei situații de decuplare a celor 4 piețe pentru ziua următoare, alocarea de capacitate se realizează prin licitații zilnice explicite, organizate de MAVIR (așa-numitele licitații umbră).

Pe granița României cu Bulgaria, alocarea de capacitate este de tip explicit pentru toate orizonturile de timp; organizatorul licitațiilor pentru alocarea pe termen lung este CNTEE Transelectrica SA, iar pentru licitațiile zilnice este ESO-EAD (OTS-ul din Bulgaria). Ca urmare a modificării regulilor de piață din Bulgaria, care nu permit efectuarea de schimburi transfrontaliere intra-zilnice, începând cu noiembrie 2014 acest tip de licitații nu a mai fost organizat.

Pe granița României cu Serbia, alocarea de capacitate este de tip explicit, licitațiile pe termen lung fiind în sarcina EMS (OTS-ul din Serbia), iar cele pe termen scurt (zilnicie și intra-zilnice) fiind organizate de CNTEE Transelectrica SA.

Stabilirea valorii ATC disponibile (capacitate disponibilă de interconexiune) pentru licitațiile zilnice și intra-zilnice utilizează principiul de "netting", iar participanții sunt obligați să respecte principiul parteneriatului exclusiv (1:1). Moneda de tranzacționare este euro.

Din datele publicate pe site-ul www.transelectrica.ro și comunicate de CNTEE Transelectrica SA în rapoartele lunare de monitorizarea piețelor de energie electrică administrate, reiese faptul că, la licitația organizată în vederea alocării anuale a capacității de interconexiune, cele mai mari prețuri s-au înregistrat pentru direcția export, pe granițele cu Ungaria (4,66 euro/h*MW) cu Serbia (4,60 euro/h*MW) și cu Bulgaria (2,88 euro/h*MW).

Prețurile stabilite în urma organizării licitațiilor lunare au variat în funcție de direcție. Astfel, dacă pentru import, valorile au fost de cele mai multe ori sub 1 euro/h*MW (pe granița cu Ungaria au fost lună de lună zero), nu același lucru se poate spune despre export. Variația lunară a prețului pe direcția export s-a înscris în intervalul 2,33-5,67 euro/h*MW pe granița cu Ungaria, în intervalul 1,87-5,51 euro/h*MW pe granița cu Serbia, cel mai larg interval fiind cel înregistrat pe granița cu Bulgaria, unde prețul la licitațiile lunare a variat între 0,57-6,66 euro/h*MW.

Prețurile stabilite la licitațiile explicite zilnice pe granițele cu Bulgaria și Serbia au variat în funcție de graniță, direcție și intervalul orar supus licitației. Prețurile orare înregistrate la import au fost, în general, mai mici decât cele pentru export; cu toate acestea, în 3 luni din 2015, maxima orară pe direcția import din Bulgaria a depășit valoarea de 15 euro/h*MW, în timp ce la importul din Serbia, valorile lunare maxime au fost apropiate de zero.

În schimb, preferința participanților pentru exportul către Bulgaria s-a concretizat în prețuri orare de valori mari obținute lună de lună în urma organizării licitațiilor zilnice. Valoarea maximă a prețurilor orare a

variat, astfel, între 15-35 euro/h*MW pe granița cu Bulgaria, frecvența prețurilor de peste 20 euro/h*MW fiind mare (9 din 12 luni). Pe granița cu Serbia, deși prețurile au fost în general, mici, s-au înregistrat și maxime la nivel de lună de 15 euro/h*MW.

La nivelul anului 2015, cele mai mari valori medii anuale ale gradului de utilizare a capacității totale alocate în urma licitațiilor (calculat ca raport dintre energia aferentă schimburilor comerciale notificate și energia corespunzătoare capacității totale alocate către toți participanții) s-au înregistrat la export, pe granițele cu: Ungaria (98,12%), Serbia (96,05%) și Bulgaria (72,40%). La import, utilizarea a fost mai redusă indiferent de graniță, cea mai mare valoare medie înregistrându-se pe granița cu Ungaria (38,53%).

În urma procesului de alocare a capacității de interconexiune, peste 95% din veniturile obținute de CNTEE Transelectrica SA au provenit din licitații pe termen lung (anual și lunar), valorile cele mai mari înregistrându-se în special din licitațiile pentru alocarea capacității pe direcția export pe granițele cu Ungaria, Serbia și Bulgaria. Veniturile din licitațiile zilnice au fost reduse ca valoare, cea mai mare parte a acestora realizându-se din veniturile determinate de congestiile pe granița România-Ungaria, în urma alocărilor zilnice implicite; de menționat este și faptul că veniturile din licitațiile intra-zilnice sunt apropiate de zero.

Piața cu amănuntul de energie electrică

În anul 2015, pe piața cu amănuntul au activat 96 de furnizori, dintre care 21 dețin și licență de producere și 5 furnizori de ultimă instanță (FUI).

Energia electrică furnizată de FUI a fost de aprox. 14128 GWh, înregistrând o scădere de 7,1% față de anul 2014, în condițiile creșterii consumului final total cu cca. 3,9%.

În ceea ce privește analiza evoluției structurii consumului de energie electrică la clienții finali, calculată pe baza datelor prelucrate de ANRE, din datele prezentate în tabelul alăturat, se constată următoarele:

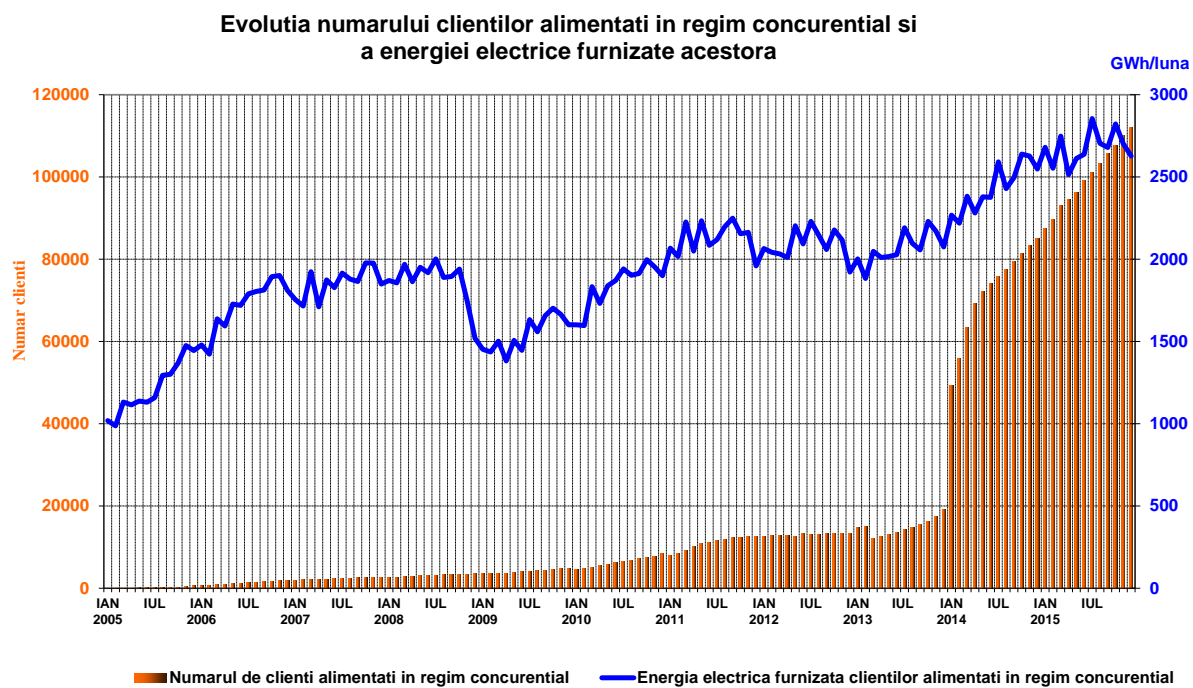
	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%
Consumatori alimentati in regim reglementat	23416	51%	23046	55%	21365	49%	20289	44%	20779	45%	18966	43%	15213	34%	14128	31%
Casnici	10376	23%	10990	26%	11246	26%	11590	25%	11987	26%	11670	27%	11626	26%	12005	26%
Necasnici	13040	28%	12057	29%	10119	23%	8699	19%	8792	19%	7296	17%	3587	8%	2123	5%
Consumatori alimentati in regim concurential	22414	49%	18536	45%	22075	51%	25525	56%	25105	55%	24805	57%	29235	66%	32076	69%
Casnici		0%		0%		0%		0%		0%		0%		0%		0%
Necasnici	22414	49%	18536	45%	22075	51%	25525	56%	25105	55%	24805	57%	29235	66%	32076	69%
Consum final total	45830	100%	41583	100%	43440	100%	45814	100%	45884	100%	43771	100%	44448	100%	46204	100%

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

- consumul final de energie electrică înregistrat în anul 2015 a crescut cu 3,9% față de nivelul înregistrat în anul anterior;
- creșterea cu 3,3% a consumului casnic în anul 2015, față de anul 2014, dar cu menținerea ponderii acestuia în structura de consum;
- creșterea cu cca 9,7% a consumului clienților noncasnici care și-au schimbat furnizorul față de anul 2014 și creșterea ponderii acestuia în consumul final;
- scăderea consumului clienților noncasnici alimentați în regim de serviciu universal și de ultimă instanță cu cca. 40,8% în anul 2015 față de anul 2014, precum și scăderea ponderii acestuia în consumul final.

În decembrie 2015, pe piața concurențială erau prezenți 112018 de clienți noncasnici, energia electrică furnizată lor în anul 2015 fiind de 32076 GWh.

Evoluția numărului de clienți cărora li se furnizează energie în regim concurențial este prezentată grafic de la începutul procesului de deschidere a pieței. După cum se constată, numărul de clienți care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de energie electrică a înregistrat o creștere puternică în anul 2015, ca urmare a continuării procesului de verificare a îndeplinirii condițiilor impuse de cadrul de reglementare pentru alimentarea în regim de serviciu universal a clienților noncasnici. Energia electrică furnizată acestora a variat de la o lună la alta, înregistrându-se valori mai mari sau egale cu 2500 GWh. Începând cu luna ianuarie 2011, energia electrică furnizată include și cantitatea de energie electrică autofurnizată la alte locuri de consum de producătorii dispecerizabili ale căror cantități autofurnizate au depășit 200 GWh în anul anterior

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței concurențiale cu amănuntul în perioada 2007-2015 prezentați în tabelul următor evidențiază evoluția pozitivă a acesteia, în sensul scăderii concentrării. Anul 2015 se caracterizează printr-o piață neconcentrată, determinată de numărul mare de furnizori care au concurat pe această piață și de divizarea acestora ca putere de piață.

Anul	C1	HHI
2007	19%	904
2008	17%	659
2009	16%	669
2010	14%	562
2011	13%	467
2012	12%	530
2013	12%	570
2014	13%	557
2015	15%	548

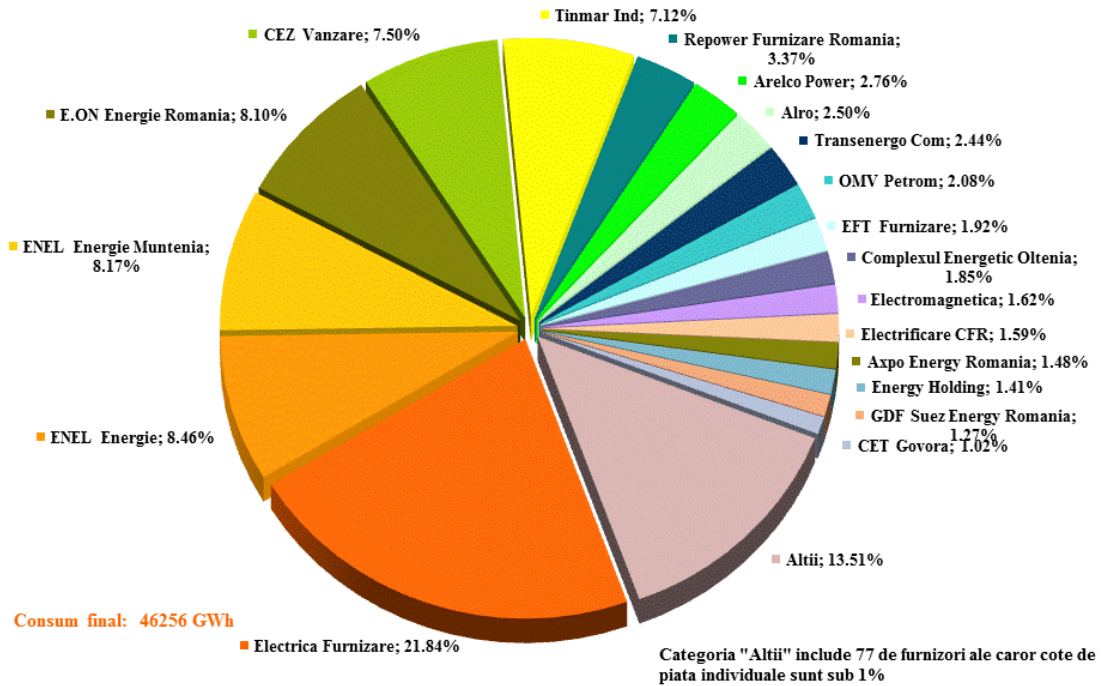
Deși pe ansamblul pieței concurențiale cu amănuntul de energie electrică, indicatorii arată o piață neconcentrată, la nivelul categoriilor de consum ale acesteia se constată că lipsa de concentrare se păstrează doar pentru categoriile *IC*, *ID*, *IE* și *Alții*, în timp ce la categoriile *IB* și *IF* se înregistrează un nivel moderat de concentrare, iar pentru categoria de consum *IA* gradul de concentrare este ridicat.

Indicatori - an 2015	Categorie consumator							Total PAM conc
	IA	IB	IC	ID	IE	IF	Alții	
C1 - % -	29	25	23	15	17	25	16	15
C3 - % -	74	52	42	33	37	47	36	32
HHI	2030	1210	920	610	714	1064	794	548
Consum - GWh -	794	3837	3378	8003	4350	2014	9701	32076
NR. FURNIZORI	67	81	72	66	37	22	23	96
nr. furnizori de ultimă instanță	5	5	5	5	4	3	3	5
nr. furnizori concurențiali	49	62	55	53	29	16	15	70
nr. producatori	13	14	12	8	4	3	5	21

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

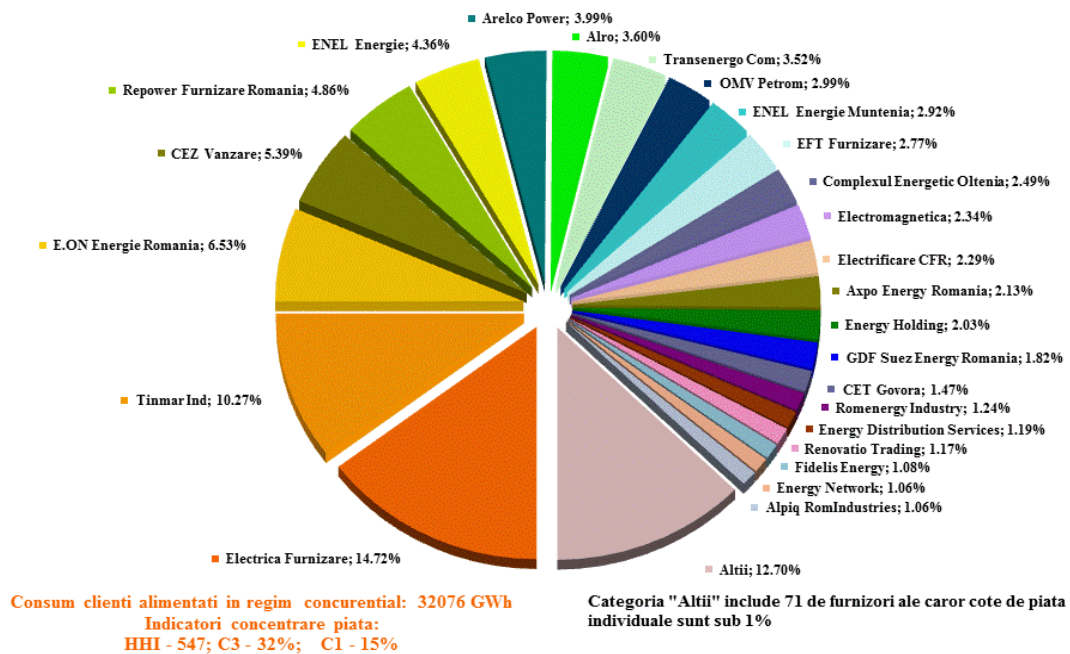
În graficele următoare sunt prezentate cotele de piață pentru anul 2015 ale furnizorilor clienților finali, calculate pentru întreaga piață cu amănuntul de energie electrică (primul grafic) și respectiv pentru componenta concurențială a pieței cu amănuntul (cel de-al doilea grafic).

Cotele de piata ale furnizorilor de energie electrică pentru clienții finali
IANUARIE - DECEMBRIE 2015

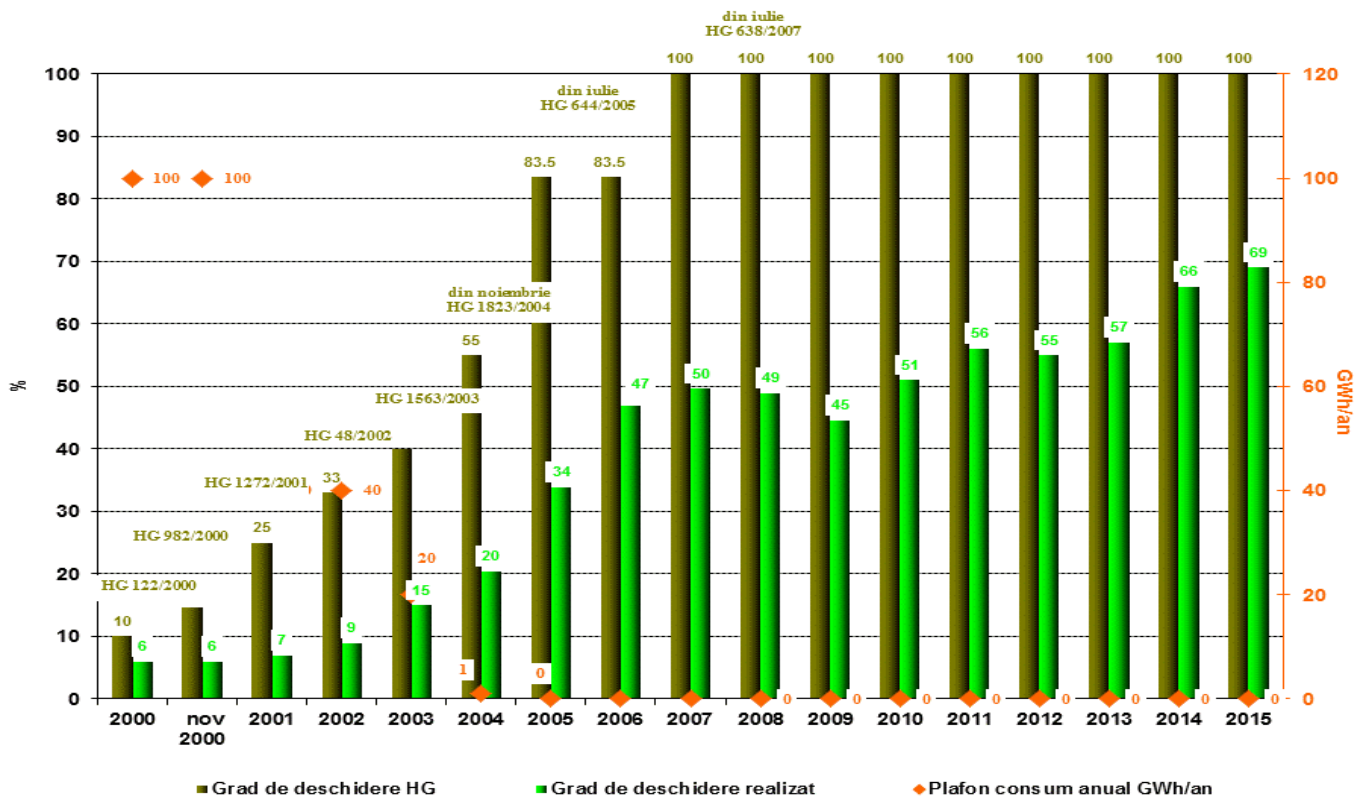
Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Cotele de piata ale furnizorilor pe piata concurentiala
IANUARIE - DECEMBRIE 2015

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Evolutia deschiderii pietei de energie electrica

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE legenda este scrisa cu un font neadecvat

Tabelul următor prezintă prețurile medii de vânzare a energiei electrice realizate pentru fiecare categorie de clienți noncasnici alimentați în regim concurențial. Se constată că prețul mediu a scăzut față de anul 2014, când avea valoarea de 287,16 lei/MWh.

Categorie consumatori	Consum (MWh)	Pret mediu (lei/MWh)
IA	793,567.619	426.67
IB	3,836,647.229	372.25
IC	3,378,025.649	318.64
ID	8,002,935.633	290.25
IE	4,349,921.448	263.15
IF	2,013,780.999	234.78
Altii	9,700,907.016	213.53
Total	32,075,785.594	276.06

Prețul mediu de vânzare a rezultat din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorului din vânzările către o anumită categorie de consumatori (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate: transport TG, transport TL, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare), la cantitatea totală de energie electrică vândută respectivei categorii. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Încadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu prevederile Directivei 2008/92/EC. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte.

Categorii consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

Stabilirea contractelor reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică și tarifelor aplicate clienților finali de FUI, pentru anul 2015

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2015 au fost stabilite la sfârșitul anului 2014, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare.

Ținând cont de:

- prevederile Metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 83/2013;
- analiza datelor și informațiilor din documentațiile transmise de producătorii cu centrale termoelectrice;
- necesitatea de evitare a generării unor pierderi financiare producătorilor termo ca urmare a instituirii unor obligații de vânzare energie electrică pe bază de contracte reglementate,
- scăderea continuă a consumului de energie electrică facturat la tarife reglementate, ca urmare a procesului de dereglementare desfășurat conform Calendarului prevăzut în Memorandumul de înțelegere aprobat de Guvernul României,

- necesitatea atenuării efectelor generate de creșterea gradului de dereglementare la clienții finali casnici,

a rezultat că pentru anul 2015 nu pot fi preluate pe contracte reglementate cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale termoelectrice. În aceste condiții, consumul de energie electrică facturat la tarife reglementate în anul 2015 a fost asigurat prin preluarea pe contracte reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice, astfel:

- de la S.C. Hidroelectrică S.A. : 4,16 TWh, la un preț mediu de 120,2 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2718 din 15.12.2014);
- de la S.N. Nuclearelectrică S.A. : 2,25 TWh, la un preț mediu de 158,6 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2719 din 15.12.2014),

cu un total de 6,4 TWh, la un preț mediu de 133,7 lei/MWh.

Față de valorile aprobate pentru semestrul II 2014, prețurile medii din contractele reglementate pentru anul 2015 sunt cu 2,85 % mai mari în cazul S.N. Nuclearelectrică S.A. (158,6 lei/MWh față de 154,2 lei/MWh) și respectiv cu 4,45 % mai mici în cazul S.C. Hidroelectrică S.A. (120,2 lei/MWh față de 125,8 lei/MWh).

În calculul prețului mediu din contractele reglementate ale S.C. Hidroelectrică S.A. pe anul 2015 (120,2 lei/MWh) a fost inclus costul pe anul 2015 aferent impozitului pe construcții (stabilit conform prevederilor OUG nr. 102/15.11.2013 în vigoare la data stabilirii prețurilor reglementate) precum și o componentă de -16,05 lei/MWh reprezentând venituri nete suplimentare din anul 2014, compusă din:

- costuri suplimentare egale cu jumătate din valoarea costurilor aferente anului 2014 generate de instituirea taxei pe construcții prevăzută de OUG nr. 102/2013 (valoarea corespunzătoare semestrului I 2014, costul cu plata impozitului pe construcții fiind recunoscut numai pentru semestrul II 2014, odată cu ajustarea prețurilor din contractele reglementate făcută în iunie 2014); valoarea unitară corespunzătoare este +5,18 lei/MWh;
- venituri suplimentare necesar a fi recuperate din anul 2014, ca urmare a îndeplinirii condiției prevăzute la art. 11 lit. c) din Metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013 (conform datelor și informațiilor prezentate de S.C. Hidroelectrică S.A. în memoriul justificativ, prognoza pentru anul 2014 a fost depășită cu cca. 30 % din punct de vedere al producției și cu cca. 7 % din punct de vedere al hidraulicității globale, rezultând în medie o infirmare de peste 18 % a prognozei hidrologice și de producție pentru anul 2014); valoarea unitară corespunzătoare este -21,23 lei/MWh.

În calculul prețului mediu din contractele reglementate ale S.N. Nuclearelectrică S.A. pe anul 2015 (158,6 lei/MWh) a fost inclus costul pe anul 2015 aferent impozitului pe construcții (stabilit conform prevederilor OUG nr. 102/15.11.2013 în vigoare la data stabilirii prețurilor reglementate) precum și o componentă de +4,25 lei/MWh reprezentând costuri suplimentare egale cu jumătate din valoarea costurilor aferente anului 2014 generate de instituirea taxei pe construcții prevăzută de OUG nr. 102/2013 (valoarea corespunzătoare semestrului I 2014, costul cu plata impozitului pe construcții fiind recunoscut numai pentru semestrul II 2014, odată cu ajustarea prețurilor din contractele reglementate făcută în iunie 2014).

Prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice, stabilite la sfârșitul anului 2014 au fost menținute pe tot parcursul anului 2015, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2015.

Tarife reglementate pentru clienții casnici

Tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2015 au fost stabilite la sfârșitul anului 2014, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013 (prin Ordinul ANRE nr. 157 din 15 decembrie 2014). În urma calculelor de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, necesar în anul 2015, a rezultat necesitatea majorării cu 2,25 % a tarifelor reglementate în vigoare, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 57/2014.

La stabilirea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 au fost luate în considerare următoarele elemente justificate de cost pentru anul 2015:

- Costurile de achiziție, transport și distribuție, conform tarifelor stabilite de ANRE și cantităților/prețurilor din deciziile nr. 2718 și 2719 din 15.12.2014;
- Costul activității de furnizare de 4,5 lei/client/luna, egal cu cel utilizat la determinarea tarifelor aplicate în anul 2014 (reglementate și CPC). Acest cost a fost defalcat pe cele două categorii de activități (furnizare la tarife reglementate, respectiv la tariful CPC) prin aplicarea procentului de 45% aferent gradului de dereglementare mediu pe 2015, rezultând pentru energia aferentă tarifelor reglementate un cost de furnizare de 2,475 lei/client/lună;
- Profitul reglementat de 4 lei/MWh, egal cu cel utilizat la determinarea tarifelor aplicate în anul 2014;
- Costul de participare la piață centralizată considerat la același nivel cu cel luat în considerare la stabilirea tarifelor aplicate în anul 2014, respectiv 0,10 lei/MWh;
- Corecția reprezentând sume de recuperat în anul 2015, din activitatea desfășurată în perioadele anterioare (7,20 lei/MWh). La determinarea acestei corecții s-au luat în calcul:
  - **corecția din perioada anterioară anului 2014** – stabilită ca suma dintre extra profitul / pierderea înregistrată de către FUI în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012, și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrică S.A. în anul 2012, la valorile considerate în analiza efectuată în decembrie 2013;
  - **corecția din anul 2014** – stabilită ca diferență între veniturile și costurile considerate justificate (inclusiv profitul reglementat pentru anul 2014, stabilit conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 82/2013), estimate pentru anul 2014 pe activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate. Aceste valori au fost calculate pe baza datelor transmise de FUI (9 luni realizat plus 3 luni estimat). La stabilirea costului justificat de furnizare pentru anul 2014 s-a considerat valoarea cea mai mică dintre costurile de

furnizare realizate (estimate pentru anul 2014) și cele aprobate de ANRE (4,5 lei/client/luna);

- Sumele suplimentare estimate ca necesare în anul 2015 pentru compensarea reducerii veniturilor FUI din componenta de rezervare/abonament a tarifelor reglementate (diminuată cu 10 % față de semestrul II 2014, corespunzător gradului de dereglementare din semestrul I 2015, respectiv cu încă 10%, corespunzător gradului de dereglementare din semestrul II 2015).

Prețul mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, rezultat în anul 2015 din aplicarea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 a fost estimat la valoarea de **404,46 lei/MWh**.

Calcululele de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate au fost reluate la sfârșitul semestrului I 2015, pentru semestrul II 2015, conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015. Elementele justificate de cost luate în considerare pentru semestrul II 2015 au fost următoarele:

- Costurile de achiziție, transport și distribuție, conform tarifelor stabilite de ANRE și cantităților/prețurilor din deciziile nr. 2718 și 2719 din 15.12.2014;
- Profitul reglementat de 1,5 % din costurile justificate (conform prevederilor Metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015);
- Costul activității de furnizare de 4,5 lei/client/lună (uniformizat la nivelul fiecărui FUI, pentru toate categoriile de clienți, în lei/MWh, conform prevederilor Metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015);
- Costul de participare la piață centralizată de 0,05 lei/MWh;
- Soldul corecțiilor de tarif reglementat din perioadele anterioare (conform prevederilor Metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015), care include:
  - soldul corecțiilor din perioada anterioară anului 2014 – suma dintre extra-profitul / pierderea brută înregistrată în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012 și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrica S.A. în anul 2012;
  - extra-profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în anul 2014 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
  - extra profitul / pierderea brută estimată pentru semestrul I 2015 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 3 luni realizat plus 3 luni estimat);
- sumele estimate ca necesare pentru compensarea reducerii în semestrul II 2015 a veniturilor din componenta de rezervare/abonament (corespunzător creșterii gradului de dereglementare în semestrul II 2015 cu încă 10%).

În urma calculelor efectuate, tarifele reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 au fost menținute pe tot parcursul anului 2015, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2015. În aceste condiții, prețul mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, rezultat în semestrul II 2015 din aplicarea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 a fost estimat la valoarea de **403,98 lei/MWh**.

Tarife CPC

1. Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2015 au fost parcurse etapele 8 și 9 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 40 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 - 30.06.2015);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 50 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 9 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2015 - 31.12.2015).

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, la sfârșitul anului 2014 au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 – 30.06.2015), astfel:

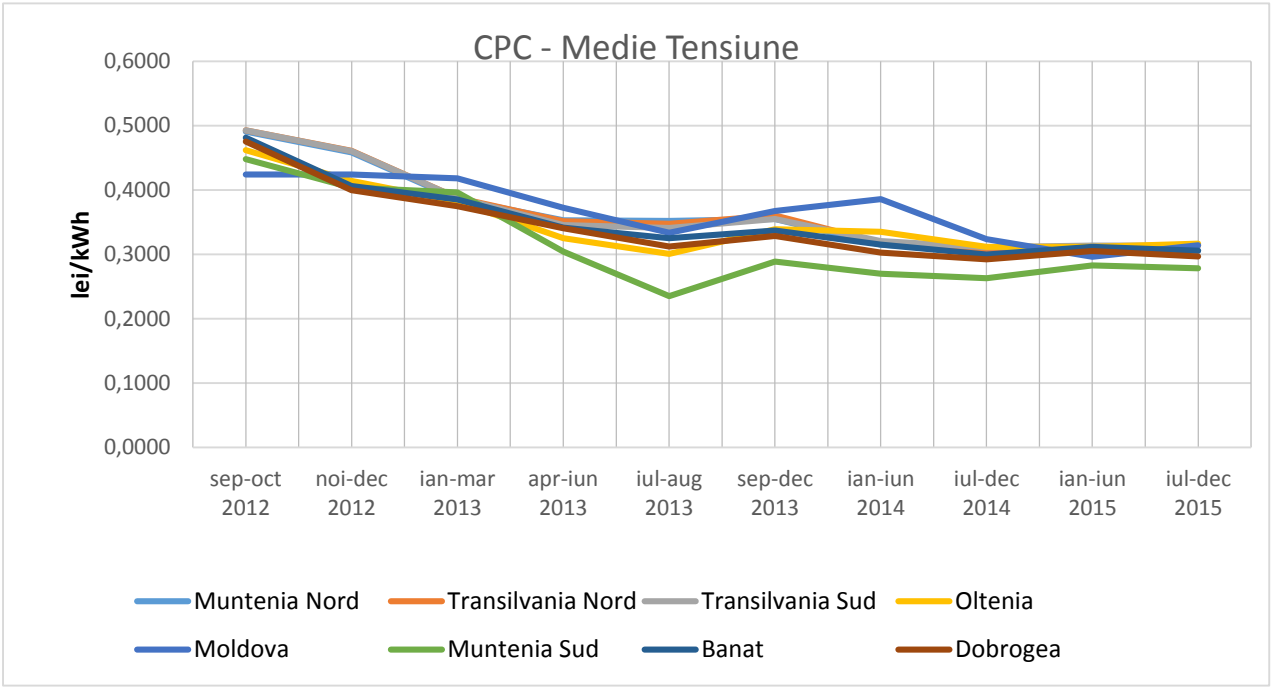
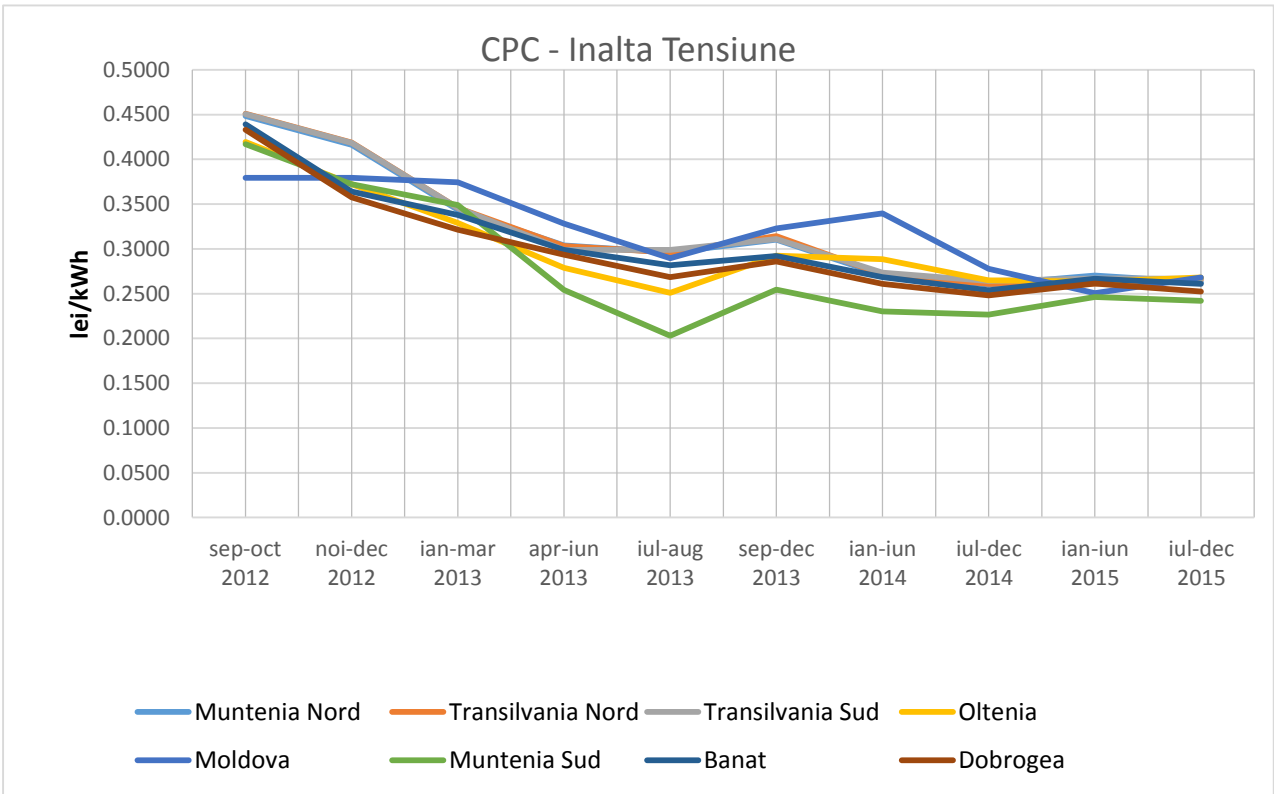
FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2015 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 58/15.12.2014)			
-Muntenia Nord	0,2704	0,3132	0,4518
-Transilvania Nord	0,2615	0,3088	0,4210
-Transilvania Sud	0,2670	0,3138	0,4362
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 57/15.12.2014)	0,2634	0,3118	0,4491
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 61/15.12.2014)	0,2504	0,2961	0,4386
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 59/15.12.2014)	0,2463	0,2826	0,4177
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 60/15.12.2014)			
- zona Banat	0,2668	0,3116	0,4453
- zona Dobrogea	0,2612	0,3052	0,4505

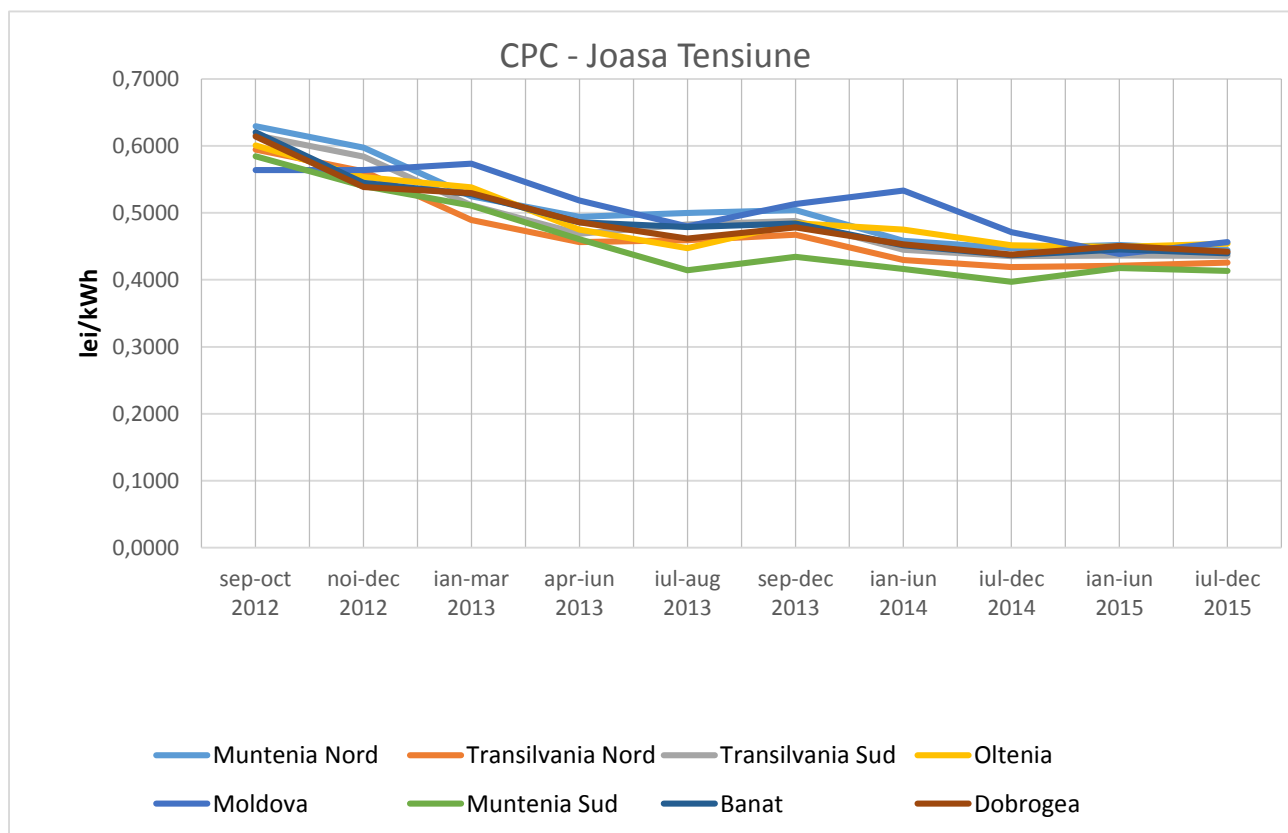
În baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015, la sfârșitul semestrului I 2015 au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 9 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2015 – 31.12.2015), astfel:

FUI	Tarife CPC iulie – decembrie 2015 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 21/25.06.2015)			
-Muntenia Nord	0,2627	0,3055	0,4441
-Transilvania Nord	0,2661	0,3134	0,4256
-Transilvania Sud	0,2667	0,3135	0,4359
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 20/25.06.2015)	0,2681	0,3166	0,4539
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 24/25.06.2015)	0,2682	0,3139	0,4564
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 22/25.06.2015)	0,2420	0,2783	0,4134
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 23/25.06.2015)			
- zona Banat	0,2609	0,3057	0,4393
- zona Dobrogea	0,2525	0,2965	0,4418

Începând cu trimestrul II 2015, achiziția energiei electrice furnizate la tarife CPC s-a făcut prin intermediul Pieței Centralizate pentru Serviciul Universal (PCSU), costurile justificate de achiziție fiind stabilite pe baza prețurilor de închidere a licitațiilor organizate trimestrial pe PCSU.

Evoluția tarifelor CPC este prezentată în graficele următoare:

Stabilirea contractelor reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică și tarifelor aplicate clienților finali de FUI, pentru anul 2016

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare, la sfârșitul anului 2015 au fost emise deciziile de stabilire a cantităților de energie electrică vândute pe bază de contracte reglementate și a prețurilor reglementate pentru energia electrică livrată în anul 2016 de S.C. Hidroelectrica S.A. și de S.N. Nuclearelectrica S.A., respectiv:

- pentru S.C. Hidroelectrica S.A. – Decizia nr. 2561 din 16.12.2015, cu o cantitate totală de 2,7 TWh, la un preț mediu de 120,03 lei/MWh;
- pentru S.N. Nuclearelectrica S.A. – Decizia nr. 2562 din 16.12.2015, cu o cantitate totală de 1,5 TWh, la un preț mediu de 162,71 lei/MWh.

Tarife reglementate pentru clienții casnici

În baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015, la sfârșitul anului 2015 au fost aprobate tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2016 (prin Ordinul ANRE nr. 176 / 2015). În urma calculelor de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate,

necesar în anul 2016, a rezultat că sînt îndeplinite condițiile pentru reducerea cu 5,36 % a tarifelor reglementate în vigoare la sfîrșitul anului 2015.

Tarife CPC

În baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015, au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2016 – 30.06.2016), astfel:

FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2016 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 37/22.12.2015)			
-Muntenia Nord	0,2906	0,3273	0,4461
-Transilvania Nord	0,2859	0,3301	0,4337
-Transilvania Sud	0,3079	0,3502	0,4587
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 36/22.12.2015)	0,2899	0,2899	0,2899
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 40/22.12.2015)	0,2996	0,2996	0,2996
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 39/22.12.2015)	0,2669	0,2669	0,2669
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 38/22.12.2015)			
- zona Banat	0,2878	0,3258	0,4393
- zona Dobrogea	0,2784	0,3169	0,4437

În etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate sînt:

- 100 % din consumul clienților non-casnici,
- 60 % din consumul clienților casnici.

Raportări

Rapoarte de monitorizare piață reglementată

În baza *Metodologiei de monitorizare a pieței reglementate de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 68/2013, au fost elaborate rapoartele de monitorizare aferente fiecărui trimestru al anului 2015 precum și întregului an 2015.

Dintre indicatorii determinați pentru anul 2015 pe baza prelucrării datelor de monitorizare primite de la cei cinci FUI, în tabelele următoare sînt prezentate informații referitoare la numărul de locuri de consum deservite de FUI, cantitățile de energie electrică vîndute de FUI clienților finali și prețurile medii de achiziție de către FUI a energiei electrice de pe piața angro:

a) numărul de locuri de consum deservite de FUI în anul 2015:

FUI	TOTAL, din care:	Clienți noncasnici				Clienți casnici		
		Total, din care:	în regim cu SU	în regim fara SU	în regim UI, fără SU	Total, din care:	cu tarif social	[%] casnic cu tarif social/total casnic
S.C. CEZ Vânzare S.A.	1.348.111	11.961	4.021	7.940	0	1.336.150	200.816	15,03%
	100,00%	0,89%				99,11%		
S.C. E.ON Energie România S.A.	1.379.659	24.319	1.829	22.490	0	1.355.340	297.916	21,98%
	100,00%	1,76%				98,24%		
S.C. Electrica Furnizare S.A.	3.520.409	138.971	75.821	63.150	0	3.381.438	346.381	10,24%
	100,00%	3,95%				96,05%		
S.C. ENEL Energie S.A.	1.448.334	48.311	13.980	34.239	92	1.400.023	111.958	8,00%
	100,00%	3,34%				96,66%		
S.C. ENEL Energie Muntenia S.A.	1.179.391	36.067	7.311	28.756	0	1.143.324	22.680	1,98%
	100,00%	3,06%				96,94%		
TOTAL FUI	8.875.904	259.629	102.962	156.575	92	8.616.275	979.751	11,37%
	100,00%	2,93%				97,07%		

b) cantitățile de energie electrică vândute de FUI clienților finali în anul 2015:

Structura vânzări la clienti - total FUI											
Tip Clienți	Nivel Tensiune	Tip Tarif Tip Indicator (cant. si pret)	[UM]	tarif reglementat	tarif CPC			tarif UI			Total FUI
				casnici	casnici	noncasnici cu SU	Total (CPC)	noncasnici fara SU	noncasnici in regim de UI si fara SU	Total (UI)	
Clienți casnici	IT	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	MT	Cantitate	[GWh]	5,78	4,80	0,00	4,80	0,00	0,00	0,00	10,58
		Preț mediu	[lei/MWh]	309,45	302,88	0,00	302,88	0,00	0,00	0,00	306,47
	JT	Cantitate	[GWh]	6.605,80	5.388,56	0,00	5.388,56	0,00	0,00	0,00	11.994,36
		Preț mediu	[lei/MWh]	411,20	437,37	0,00	437,37	0,00	0,00	0,00	422,96
Total vanzare casnici	Cantitate	[GWh]	6.611,58	5.393,36	0,00	5.393,36	0,00	0,00	0,00	12.004,94	
	Preț mediu	[lei/MWh]	411,11	437,25	0,00	437,25	0,00	0,00	0,00	422,85	
Clienți noncasnici	IT	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	0,48	0,48	0,83	0,00	0,83	1,31
		Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	256,55	256,55	280,51	0,00	280,51	271,72
	MT	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	78,82	78,82	151,87	0,00	151,87	230,69
		Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	304,86	304,86	312,03	0,00	312,03	309,58
	JT	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	712,14	712,14	1.177,61	2,87	1.180,48	1.892,62
		Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	433,11	433,11	451,57	467,85	451,61	444,64
Total vanzare noncasnici	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	791,44	791,44	1330,32	2,87	1333,18	2124,62	
	Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	420,23	420,23	435,53	467,85	435,60	429,87	
Total	IT	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	0,48	0,48	0,83	0,00	0,83	1,31
		Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	256,55	256,55	280,51	0,00	280,51	271,72
	MT	Cantitate	[GWh]	5,78	4,80	78,82	83,62	151,87	0,00	151,87	241,27
		Preț mediu	[lei/MWh]	309,45	302,88	304,86	304,75	312,03	0,00	312,03	309,44
	JT	Cantitate	[GWh]	6.605,80	5.388,56	712,14	6.100,70	1.177,61	2,87	1.180,48	13.886,98
		Preț mediu	[lei/MWh]	411,20	437,37	433,11	436,87	451,57	467,85	451,61	425,91
Total vanzare clienti	Cantitate	[GWh]	6.611,58	5.393,36	791,44	6.184,80	1.330,32	2,87	1.333,18	14.129,56	
	Preț mediu	[lei/MWh]	411,11	437,25	420,23	435,07	435,53	467,85	435,60	423,91	

c) prețurile medii de achiziție de către FUI a energiei electrice de pe piața angro:

Structură achiziție – total FUI										
Tip tranzactie	Tip Tarif Tip Indicator (cant. si pret)	[UM]	tarif reglementat	tarif CPC			tarif UI			Total FUI
			casnici	casnici	noncasnici cu SU	Total (CPC)	noncasnici fara SU	noncasnici in regim de UI si fara SU	Total (UI)	
cumpărare pe contracte reglementate	Cantitate	[GWh]	6.412,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.412,82
	Preț mediu	[lei/MWh]	140,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	140,56
cumpărare pe contracte negociate bilateral	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,39	0,00	0,39	0,39
	Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	96,94	0,00	96,94	96,94
cumpărare pe PCCB	Cantitate	[GWh]	0,00	771,82	143,84	915,66	830,60	1,79	832,39	1.748,05
	Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	174,92	173,93	174,77	167,71	166,98	167,70	171,40
cumpărare pe PCSU	Cantitate	[GWh]	0,00	4.045,16	546,95	4.592,11	0,00	0,00	0,00	4.592,11
	Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	170,60	169,92	170,52	0,00	0,00	0,00	170,52
cumpărare PI	Cantitate	[GWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,02	0,02
	Preț mediu	[lei/MWh]	0,00	0,00	0,00	0,00	70,49	0,00	70,49	70,49
cumpărare PZU	Cantitate	[GWh]	429,90	768,93	119,41	888,35	512,81	1,48	514,28	1.832,53
	Preț mediu	[lei/MWh]	172,18	188,58	185,79	188,20	182,44	181,90	182,44	182,83
cumpărare la preț de dezechilibru	Cantitate	[GWh]	278,91	255,53	29,03	284,55	104,13	0,38	104,51	667,98
	Preț mediu	[lei/MWh]	217,82	214,51	220,59	215,13	205,68	182,01	205,59	214,76
Total cumpărare	Cantitate	[GWh]	7.121,63	5.841,44	839,23	6.680,67	1.447,94	3,64	1.451,58	15.253,88
	Preț mediu	[lei/MWh]	145,50	175,46	174,62	175,36	175,64	174,58	175,63	161,44
vânzare PZU + PI	Cantitate	[GWh]	-194,57	-253,30	-27,73	-281,03	-43,07	-0,20	-43,27	-518,87
	Preț mediu	[lei/MWh]	161,58	160,66	159,10	160,50	146,54	152,07	146,57	159,74
vânzare la preț de dezechilibru	Cantitate	[GWh]	-315,45	-194,78	-21,26	-216,04	-74,86	-0,27	-75,13	-606,61
	Preț mediu	[lei/MWh]	109,61	111,84	102,14	110,88	108,46	126,59	108,52	109,93
Total vânzare	Cantitate	[GWh]	-510,02	-448,08	-48,98	-497,06197	-117,93	-0,47	-118,39963	-1.125,48
	Preț mediu	[lei/MWh]	129,43	139,43	134,38	138,94	122,37	137,55	122,43	132,89
TOTAL achiziție netă	Cantitate	[GWh]	6.611,61	5.393,36	790,25	6.183,61	1.330,01	3,18	1.333,18	14.128,40
	Preț mediu	[lei/MWh]	146,74	178,46	177,11	178,28	180,36	180,02	180,36	163,72

Raportări Eurostat

Conform *Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 117/2008, completată/revizuită prin Ordinul ANRE nr. 33/2013, în anul 2015 au fost prelucrate datele și transmise raportările aferente semestrului II 2014 și semestrului I 2015. În trimestrul I 2016 au fost transmise și raportările aferente semestrului II 2015.

Valorile prețurilor medii plătite pentru energia electrică consumată de clienții finali din România (**afît cei din piața reglementată cît și cei din piața concurențială**), din categoria non-casnici, cu excepția celor cu consum mai mare de 150.000 MWh anual, respectiv din categoria casnici, în anii 2012, 2013, 2014 și 2015 sînt prezentate în tabelul următor:

	CLIENȚI CASNICI			CLIENȚI NON-CASNICI		
	Preț fără taxe	Preț cu taxe	Tarif servicii	Preț fără taxe	Preț cu taxe	Tarif servicii
	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh
an 2012	365,24	482,43	213,83	361,37	468,37	123,02
an 2013	400,11	581,31	232,74	364,45	534,42	134,35
an 2014	412,06	575,07	234,66	318,97	455,35	138,77
an 2015	422,81	592,80	231,73	321,42	463,83	130,54

Taxele cuprind TVA, acciza, contribuția pentru cogenerare și valoarea certificatelor verzi, iar tariful de servicii este prețul mediu aferent serviciilor de transport, distribuție, servicii de sistem și administrare piață.

III.4.2. EVOLUȚIA CADRULUI DE REGLEMENTARE AFERENT PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

În anul 2015 a continuat procesul de îmbunătățire a cadrului de reglementare aplicabil pe **pieța angro de energie electrică**, în acord cu prevederile Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare, cu obiectivele ANRE prevăzute în Legea nr. 160/2012, de promovare a unei piețe interne europene de energie electrică și de dezvoltare a piețelor regionale competitive și funcționale, precum și în scopul alinierii la prevederile *Regulamentului (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al*

Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003.

În acest sens, au fost elaborate următoarele reglementări:

- **Reguli privind preluarea energiei electrice livrate în rețelele electrice, produsă în perioada de probe a capacităților de producere, aprobate cu Ordinul ANRE nr. 59/1.04.2015.**

Reglementarea are ca obiect clarificarea modului în care poate fi valorificată energia electrică produsă din noile capacități de producere, pe perioada de probe (înaintea obținerii licenței care dă dreptul comercializării energiei produse), în condițiile respectării prevederilor Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare.

Necesitatea emiterii reglementării a rezultat atât din perspectiva respectării normelor juridice, potrivit cărora un act administrativ cu caracter normativ poate fi vulnerabil după abrogarea legii în temeiul căreia a fost emis, dar și din conformarea pe fond cu dispozițiile incidente ale legii, având în vedere că reglementarea anterioară prevedea că operatorii cu capacități aflate în perioada de probe au drept de comercializare a acesteia similar cu titularii de licență, în timp ce Legea nr. 123/2012 enumeră explicit cazurile în care este permisă exploatarea comercială fără deținerea de licență, iar activitatea de producere în perioada de probe a capacităților energetice nu se află printre acestea.

Procesul de interpretare a dispozițiilor incidente ale legii și de punere în acord cu celelalte elemente de legislație secundară a implicat elaborarea și supunerea spre dezbateră publică a 4 versiuni succesive ale reglementării, soluția aprobată fiind aceea a includerii capacităților de producere aflate în perioada de probe într-o parte responsabilă cu echilibrarea (PRE-CPT constituită de operatorul la rețeaua căruia sunt racordate, în cazul unităților nedispecerizabile, respectiv constituirea unei PRE provizoriu pentru perioada de probe pentru unitățile dispecerizabile); aceasta permite, pe de o parte, luarea în considerare în bilanțul energetic global a energiei electrice respective, iar pe de altă parte, remunerarea acesteia cu prețul de excedent, considerându-se că acordarea prețului de excedent pentru energia electrică livrată în rețele în perioada de probe nu reprezintă o comercializare propriu-zisă, ci un rezultat al modului în vigoare de determinare și decontare a dezechilibrelor și că aceasta reprezintă o soluție echilibrată și echitabilă pentru toate părțile implicate, stimulând participanții să nu prelungească fără motiv perioada de probe.

- **Modificarea și completarea anexei la Ordinul ANRE nr. 60/2013 privind aprobarea instituirii unor reguli pe piața de echilibrare și a Regulamentului de organizare și funcționare a pieței pentru ziua următoare de energie electrică cu respectarea mecanismului de cuplare prin preț a piețelor, aprobat prin ordinul ANRE nr. 82/2014, aprobată cu Ordinul ANRE nr. 68/8.04.2015.**

În esență, reglementarea stabilește următoarele:

- în cazurile cu PIP (prețul de închidere a pieței pentru ziua următoare pe un interval orar) negativ, pentru ofertele implicite pe piața de echilibrare și pentru calculul taxei pentru dezechilibrele de la notificare, se folosește valoarea $PIP=0,1$ lei/MWh (limita actuală minimă a prețului ofertelor din piața de echilibrare);

- creșterea transparenței PZU prin publicarea de către Opcom SA a cantităților vândute și cumpărate la/de la fiecare participant în fiecare interval orar (pentru conformarea cu prevederile art. 23 alin. (1) al Legii energiei electrice și gazelor naturale), precum și prin includerea unor precizări referitoare la ce informație este cuprinsă obligatoriu/opțional în curbele agregate ale cererii și ofertei publicate. După intrarea în vigoare a *Regulamentului (CE) privind orientările cadru referitoare la alocarea capacităților și managementul congestiilor (CACM)* aprobat ca Regulament al Comisiei (EU) nr. 1222/2015, dispozițiile acestuia au devenit prioritare față de legislația națională și întrucât la art. 65 pct. 2 se prevede că *fiecare contraparte centrală va menține anonimitatea între participanții la piață*, obligațiile de transparență au fost implicit diminuate;

- adoptarea unei reguli similare cu cea inclusă în algoritmul Euphemia (algoritmul unic agreat la nivel european pentru cuplarea piețelor pentru ziua următoare) pentru stabilirea valorii declarate a PIP atunci când piața se află în situații speciale, și anume pentru cazurile în care nu există ofertă de cumpărare, nu există ofertă de vânzare sau nu există intersecție între curba cererii și curba ofertei. Față de regula adoptată de Euphemia, și anume media aritmetică dintre limita maximă/minimă a scalei de preț și cel mai mare/mic preț al ofertei de cumpărare/vânzare, respectiv media aritmetică a limitelor scalei de preț, în locul limitelor maximă, respectiv minimă ale scalei de preț, reglementarea stabilește utilizarea pragului maxim, respectiv a celui minim ale domeniului prețurilor prag (dincolo de care se declanșează licitația secundară), motivul fiind acela de a da semnalul necesar pieței, dar cu păstrarea unei rezonabilități a nivelurilor de preț ce se pot atinge, acceptabile social.

- **Modificarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 49/2013, aprobată prin Ordinul ANRE 151/1.10.2015.**

Modificarea aprobată a constat în creșterea numărului minim de participanți din lista de eligibilitate a fiecărui participant la PC-OTC, de la 4 la 8, la propunerea administratorului acestei piețe. Modificarea a fost necesară ca urmare a constatării de către ANRE și OPCOM, a situației potrivit căreia, membrii unui grup de firme puteau să-și completeze lista de eligibilitate doar cu membrii grupului, realizând apoi tranzacții intragrup, în timp ce participanții independenți nu aveau aceeași ușurință. Creșterea numărului minim de participanți din lista de eligibilitate este apreciată ca evoluție pozitivă în sensul creșterii nediscriminării de pe această piață, a reducerii suspiciunilor de lipsă de transparență, dar și în sensul creșterii lichidității pe piață, prin modalitatea de tranzacționare respectivă.

- **Reguli de alocare armonizate pe termen lung (HAR) și anexa 15 la HAR, specifică graniței România-Ungaria, aprobate prin Decizia ANRE nr. 2583/22.12.2015.**

Regulile armonizate la nivel UE de alocare pe termen lung (anual și lunar) a capacităților de interconexiune au fost elaborate de ENTSO-E ca un pas premergător adoptării și implementării obligatorii a Codului de rețea privind alocarea capacității pe termen lung (*Network Code on Forward Capacity Allocation -NC FCA*), aflat în procesul de analiză și aprobare de către Comisia Europeană, fiind știut că unul din obiectivele acestuia este utilizarea unor reguli comune la nivel UE pentru alocarea pe termen lung a drepturilor de utilizare a capacităților de interconexiune. Ca urmare, deși adoptarea lor de către operatorii de transport și sistem și aprobarea de către autoritățile de reglementare nu este încă obligatorie, Transelectrica și ANRE au considerat că este util să le adopte, respectiv aprobe, încă din anul 2015 cu aplicare în 2016, pe granițele pe care ambii operatori au fost de acord.

Regulile armonizate au fost aprobate de ANRE pentru aplicarea pe granița România – Ungaria, derogările față de versiunea comună fiind cuprinse în anexe, și anume în Anexa 15. Comparativ cu regulile de alocare aplicabile până în 2015 pe granița cu Ungaria, HAR prevede aceleași principii de alocare a capacității de interconexiune (ATC). Astfel, drepturile de utilizare a ATC sunt alocate în urma organizării de licitații explicite pentru orizonturile de timp anual și lunar. În urma depunerii ofertelor participanților, este stabilit prețul licitației, și anume prețul marginal (prețul ultimei oferte câștigătoare, integral sau parțial, după ordonarea acestora în ordinea descrescătoare a prețului ofertat), acesta fiind plătit de către toți participanții la licitație pentru fiecare MW și pentru fiecare oră pentru care au obținut drepturi de utilizare a ATC.

Totodată, HAR aduce și prevederi noi față de regulile de alocare a ATC în vigoare până în 2015, și anume:

- posibilitatea alocării de drepturi fizice de capacitate (dreptul deținătorului de a transfera fizic un volum de energie electrică, într-o anumită perioadă de timp, într-o direcție specifică) *sau de drepturi financiare* (dreptul deținătorului de a primi o remunerație financiară pentru punerea la dispoziția pieței a drepturilor adjudecate, remunerație calculată pe baza prețului rezultat din alocarea de ATC pentru ziua următoare). Potrivit celor stipulate în Anexa I la HAR, Transelectrica a declarat că pe granița România-Ungaria s-a decis pentru această etapă doar implementarea alocării drepturilor fizice de utilizare a capacității;
- implementarea unui mecanism pentru asigurarea plății capacităților de interconexiune adjudecate, prin depunerea unei scrisori de garanție bancară/sumă de bani într-un cont deschis în favoarea operatorului platformei de alocare, care va trebui să acopere valoarea drepturilor pe care participantul dorește să le achiziționeze. Față de Regulile de alocare anterioare, în care plata ATC se realiza doar în avans, HAR prevede și plata ulterioară a ATC (la următoarea perioadă de facturare), pentru situații în care termenul scadent de plată și termenul de începere a utilizării ATC sunt foarte apropiate sau se suprapun;
- implementarea mecanismului Use It Or Sell IT (UIOSI) de remunerare a participanților la piață pentru capacitatea achiziționată în cadrul licitațiilor pe termen lung, dar care nu a fost

notificată ca fiind utilizată de către aceștia; regulile anterioare prevedeau principiul Use It Or Lose It (UIOLI);

- modificări ale regulilor de despăgubire a participanților, în cazul reducerii (curtailment) a drepturilor pentru utilizarea ATC deținute, prin prevederea ca în unele situații (periclitarea securității sistemului sau situații de urgență), compensarea acesteia să se facă cu diferența dintre prețurile piețelor pentru ziua următoare relevante – limitat de veniturile obținute din alocarea ATC - și nu doar cu returnarea prețului licitației, așa cum prevedeau regulile aplicabile anterior.

La solicitarea unor producători, realizată cu ocazia consultării publice efectuate de Transelectrica, ANRE a insistat ca Transelectrica și Mavir să prevadă în Anexa 15 și rezervarea unei cote din ATC pentru alocarea implicită prin PZU. În final, Mavir și autoritatea de reglementare din Ungaria au acceptat rezervarea pentru alocarea implicită prin PZU a diferenței între ATC rămas disponibil după alocarea anuală pentru fiecare subperioadă a unei luni și 80% din valoarea cea mai mică pe subperioade a ATC rămase după alocarea anuală. Din simulările efectuate pe datele din 2014 rezultă că prin această metodă s-ar disponibiliza cca 30% din capacitate pentru PZU, ceea ce ar permite exportul prin PZU în mai multe intervale orare.

În anul 2015 au fost avizate următoarele documente elaborate de operatorul de transport și de sistem, Transelectrica SA:

1. *PO 14: Modul de agregare a mai multor grupuri generatoare într-o singură unitate dispecerizabilă - Aviz nr. 18/2.06.2015.*
2. *PO 148: Procedura privind transmiterea, validarea și preluarea în platforma PE a portofoliilor de unități dispecerizabile - Aviz nr. 19/2.06.2015.*
3. *PO 149: Procedura pentru verificarea respectării HG 138/2013 - Aviz nr. 16/20.05.2015*
4. *PO 00.45: Constituirea, actualizarea și utilizarea garanțiilor financiare pe piața de echilibrare - Aviz nr. 35/28.10.2015.*

În afara reglementărilor aprobate menționate anterior, în decursul anului 2015 **au mai fost elaborate la faza de document de discuție internă/de discuție cu părțile interesate externe sau la faza de proiect, reglementări cu următoarele subiecte aferente funcționării pieței angro de energie electrică:**

- **Reguli aplicabile Părților Responsabile cu Echilibrarea**

Necesitatea elaborării unei reglementări în care să se stabilească regulile de decontare între membrii unei PRE a apărut în primul rând ca urmare a admiterii posibilității ca un operator de rețea să-și transfere responsabilitatea echilibrării către orice altă PRE, acordată prin Ordinul ANRE nr. 97/2013, în scopul diminuării costurilor operatorilor de rețea, cu condiția ca PRE respectivă să obțină avizul ANRE pentru procedura de alocare internă a dezechilibrelor către membrii săi. Întrucât nici în legislația primară, nici în cea secundară nu erau stabilite criterii pentru avizarea acestor proceduri și constatându-se că PRE-urile utilizează aproape în unanimitate o aceeași metodă de alocare a costurilor cu dezechilibrele, a fost inițiată o reglementare, având și scopul de a transparentiza rezultatele decontării PRE cel puțin pentru

membrii respectivei PRE și de a încuraja echilibrarea anterior PE la nivelul fiecărui participant, nu doar la nivel de PRE. Cele 3 versiuni supuse succesiv consultării publice au fost urmarea opiniilor divergente privind aplicabilitatea acestor reguli doar la PRE-urile care includ operatori de rețea sau la toate, gradul de transparență necesar pentru fiecare, metodele cele mai potrivite pentru creșterea responsabilităților de contractare transparentă și nediscriminatorie la nivel de titular de licență și de creștere, totodată, a corectitudinii în transmiterea informațiilor către OTS.

Se apreciază că în condițiile existenței obligației legale pentru orice participant la piață și în mod special pentru operatorii de rețea, de a contracta energia în mod transparent și nediscriminatoriu, reglementarea ar conduce la creșterea transparenței modului de asigurare a CPT, la creșterea eficienței prognozei CPT și a eficienței achiziției CPT; totodată, va descuraja transferurile de energie dintre operatorii de rețea și alți participanți prin intermediul PRE și va contribui la protejarea tuturor participanților prin cunoașterea completă a regulilor care li se aplică în decontarea intra - PRE și prin accesul la rezultatele integrale ale acestora, contribuind, astfel, la distribuirea echitabilă a costurilor/veniturilor în cadrul PRE.

Procesul de emitere a acestei reglementări continuă în anul 2016, în încercarea de a stabili o soluție rezonabilă, conformă cu legislația primară și secundară în vigoare și cu luarea în considerare, pe cât posibil, a observațiilor participanților la piață, care și-au exprimat în general, dezacordul față de DD propuse succesiv de DGPE.

Aprobarea unor reguli pe piața de echilibrare privind plata energiei de echilibrare, redistribuirea costurilor/veniturilor suplimentare și calculul dezechilibrului de la notificare al unităților dispecerizabile și modificarea unor ordine ale Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei

Reglementarea a avut drept scop modificarea, într-o primă instanță, doar a acelor dintre regulile pieței de echilibrare și decontării dezechilibrelor PRE care au fost identificate de participanți ca generatoare de inechități, urmând ca reconsiderarea regulilor în ansamblu, împreună cu consolidarea într-un singur document a tuturor reglementărilor aplicabile acestui domeniu să se realizeze într-o etapă ulterioară. Ca urmare, reglementarea și-a propus, în principal, ca decontarea tranzacțiilor pe piața de echilibrare să se facă la nivelul cantității angajate, nu la acela al cantității efectiv livrate, repartizarea costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului să se facă în baza unui criteriu mai apropiat de cauză decât cel al consumului PRE, conform reglementărilor în vigoare, iar dezechilibrele de la notificare (abaterile față de punctul de funcționare notificat) ale unităților dispecerizabile să fie penalizate mai consistent, în vederea creșterii disciplinei în operarea SEN.

Schimbarea modului de decontare a tranzacțiilor pe PE a atras după sine necesitatea reconsiderării modului de penalizare a livrării parțiale a energiei de echilibrare, care să descurajeze acest comportament indiferent de poziția unității în ordinea de merit, precum și necesitatea determinării clare a energiei nelivrate din dispoziția de dispecer. Pentru calibrarea coeficienților utilizați în formulele propuse pentru aceste penalizări au fost necesare simulări

ale decontării pentru anumite luni semnificative, efectuate de Opcom SA (operatorul de decontare), cu contribuția Transelectrica SA (operatorul pieței de echilibrare).

Din rezultatele simulărilor efectuate în ceea ce privește repartizarea costurilor/veniturilor suplimentare a rezultat necesitatea găsirii unei metode care să coreleze mai corect costurile sau veniturile suplimentare cu cei cărora li se datorează; ca urmare, a fost înlocuită propunerea inițială (redistribuirea proporțională cu dezechilibrele PRE-urilor, mai precis cu suma dezechilibrelor pozitive, în cazul veniturilor respectiv cu suma dezechilibrelor negative în modul, în cazul costurilor) cu una care ține seama de corelarea dezechilibrului PRE din fiecare oră cu cel al SEN din ora respectivă: în cazul în care într-o lună sunt contabilizate venituri suplimentare, acestea să fie repartizate PRE-urilor care au avut dezechilibre de sens contrar celor ale SEN (au ajutat implicit la echilibrarea SEN), iar în cazul în care într-o lună sunt contabilizate costuri suplimentare, acestea să fie repartizate PRE-urilor care au avut dezechilibre de același sens cu cel al SEN (au agravat dezechilibrul SEN).

Versiunile succesive ale acestei reglementări supuse dezbaterii publice prin postarea pe site au suscitat și propuneri referitoare la alte probleme, ca de exemplu, considerarea energiei produse de o unitate dispecerizabilă la trecerea de la un nivel al puterii la altul, ca dispoziție de dispecer implicită (inserată și apoi retrasă din reglementare, în scopul urmăririi evoluțiilor la nivel european și conformării la acestea) sau permisiunea transmiterii unei oferte de scădere în cazul unităților oprite care își modifică notificarea fizică în urma tranzacțiilor încheiate pe piața intrazilnică sau în urma opririi accidentale a unei unități de producție aparținând aceluiași titular de licență. De asemenea, s-a propus reducerea cantității de energie supusă penalizării pentru dezechilibru de la notificare în cazul unităților pe bază de resurse regenerabile, deoarece acestea nu pot realiza o prognoză precisă, respectiv pentru a ține seama de energia produsă în reglaj primar.

- **Reguli comerciale aplicabile în cazul suspendării funcționării pieței angro de energie electrică**

Motivația de fond a oportunității unei reglementări de suspendare a funcționării pieței în perioade de excepție, cum este aceea a unei avarii extinse a SEN, este aceea de a ține seama de imposibilitatea obiectivă a participanților de a-și duce la îndeplinire obligațiile contractuale și de obligația prioritara a Transelectrica de a restabili cât mai repede funcționarea normală a SEN respectând planul construit pe considerente tehnice, prin diminuarea costurilor financiare pentru participanți care ar rezulta dintr-o decontare normală, într-o situație care se află în afara controlului lor.

Propunerea de reglementare supusă consultării publice ca document de discuție a urmărit principiile cuprinse în Procedura operațională *Suspendarea pieței angro de energie electrică, cod TEL 07.VI ECH – DN/104*, transmisă de către Transelectrica SA la ANRE, care prevedeau o decontare simplificată a întregii producții și a întregului consum la PIP al intervalului de decontare respectiv (atât pentru decontarea schimburilor PRE-urilor, cât și

pentru decontarea în interiorul PRE-urilor). Pentru eliminarea necesității de încheiere de noi contracte aplicabile doar în astfel de situații, aceste principii au fost formalizate astfel încât să fie valabile convențiile de pe piața de echilibrare și cele de asumare a responsabilității echilibrării, cu modificarea regulilor de decontare.

Propunerea de reglementare a fost revizuită în urma observațiilor participanților, exprimate inclusiv în cadrul ședinței de dezbatere publică organizate la solicitarea unei asociații a consumatorilor, renunțându-se la suspendarea contractelor de servicii tehnologice de sistem, la suspendarea *tranzacționării* pe PZU și PI – cu acordul implicit al ANRE prin intermediul regulilor aprobate -, redefinindu-se situația în care se poate suspenda funcționarea pieței și majorându-se cota minimă a consumului nealimentat pentru aprobarea unei astfel de măsuri; versiunea intermediară (ca proiect) supusă dezbaterii publice a inclus și reguli pentru decontarea tranzacțiilor în contrapartidă între OTS, deși ulterior s-a concluzionat că aplicabilitatea acestora este mult mai largă, iar regulile trebuie stabilite, în termenele prevăzute în Regulamentul CE (UE) nr. 1222/2015 (CACM), prin metodologii convenite de OTS dintr-o regiune și aprobate ulterior de către autoritățile de reglementare.

Propunerea de reglementare a născut controverse juridice cu privire la dreptul ANRE de a suspenda aplicarea unor contracte deja încheiate, la extinderea acestui drept asupra contractelor reglementate (pe care ANRE le aprobă sub formă de contracte-cadru) și la posibilitatea de a nu uza integral de acest drept, nesuspendând și efectele contractelor de pe piața cu amănuntul.

Suplimentar activităților de reglementare menționate, a fost asigurat suportul de specialitate în formularea, de către Direcția Juridică, a întâmpinărilor în procesele intentate ANRE de unii participanți sau asociații ale acestora referitoare fie la anularea unor procese verbale de sancționare, fie la anularea unor ordine ale ANRE.

Astfel, au fost elaborate opinii de specialitate în legătură cu solicitările de anulare a Ordinului ANRE nr. 78/2014 de aprobare a *Regulamentului privind modalitățile de încheiere a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă și negociere continuă și prin contracte de procesare*, precum și referitoare la acțiunile în vederea anulării proceselor verbale de sancționare a unor participanți sau a administratorului pieței ca urmare a nerespectării prevederilor *Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a contractelor bilaterale de energie electrică* aprobat cu Ordinul ANRE nr. 6/2011.

În domeniul **pieței cu amănuntul - PAM**, în anul 2015 au fost elaborate, supuse procesului de consultare publică, aprobate sau analizate/avizate de ANRE următoarele reglementări:

- **Procedura privind regimul garanțiilor financiare constituite de către clienții finali în favoarea furnizorului de ultimă instanță, (Procedură)**, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 84/02.06.2015**

Principalele prevederi ale Procedurii, cu accent pe modificările față de reglementările actuale, sunt următoarele:

- detalierea cazurilor în care furnizorul de ultimă instanță este îndreptățit să solicite constituirea garanțiilor financiare de către clientul final;
  - stabilirea valorii garanției financiare;
  - exceptarea anumitor tipuri de clienți finali de la constituirea garanțiilor financiare dacă optează pentru plata anticipată a serviciului de furnizare;
  - detalierea situațiilor în care garanțiile financiare sunt executate de către furnizorul de ultimă instanță, precum și a situațiilor în care acestea sunt restituite clientului final;
  - în cazul constatării unor acțiuni ale clientului final, conform prevederilor legale în vigoare, în scopul denaturării indicațiilor grupurilor de măsurare sau consumului energiei electrice prin ocolirea echipamentelor de măsurare, valoarea garanției financiare constituită de către clientul final se stabilește astfel încât să acopere o perioadă de consum echivalent de 6 luni pentru clienții casnici și de 1 an pentru clienții finali noncasnici, la prețul/tarifal de contract;
  - actualizarea anuală a valorii garanției financiare pe baza consumului mediu lunar al anului precedent și al tarifelor/prețurilor valabile la data actualizării;
  - obligația ca restituirea garanției financiare să se realizeze în termen de 42 zile de la încetarea contractului de furnizare a energiei electrice.
- **Regulamentul de preluare de către furnizorii de ultimă instanță a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nicio altă sursă, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/18.03.2015**

Regulamentul a fost elaborat având în vedere necesitatea:

- actualizării/armonizării cadrului de reglementare existent în raport cu modificările/dezvoltările legislației primare (în special cele aduse de Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare);
- corelării etapelor, condițiilor și termenelor de preluare a clienților de către FUI cu prevederile *Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice* și cu prevederile *Regulamentului de furnizare a energiei electrice*;
- precizării cazurilor în care un client final poate fi preluat de FUI și a etapelor/condițiilor/termenelor în care are loc aceasta preluare;
- eliminării diferențierilor la preluarea clienților non-casnici, funcție de consum;
- eliminării limitei de timp pentru furnizarea energiei electrice în regim de ultimă instanță, astfel încât clientul preluat să aibă posibilitatea de a-și alege un furnizor concurențial la momentul în care consideră că a găsit cea mai bună/serioasă alternativă;
- precizării condițiilor de prestare a serviciului de furnizare a energiei electrice pentru clienții finali preluați de FUI,

- **Metodologia de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/17.06.2015**

Metodologia a fost elaborată în scopul:

- corelării datelor, calculelor și termenelor de analiză/stabilire a tarifelor aplicate de FUI clienților finali; facilitării înțelegerii și parcurgerii, de către părțile implicate, a procesului de stabilire a tarifelor aplicate de FUI;
- stabilirii unor tarife care să asigure: pentru FUI, obținerea profitului reglementat din activitatea de furnizare a energiei electrice; pentru clienți, condiții rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii de preț, diferențiate însă între clienții care beneficiază și cei care nu beneficiază de serviciul universal; serviciul universal de furnizare a energiei electrice, în condițiile legii; motivația de trecere în eligibilitate a clienților care nu beneficiază de serviciul universal; condiții echitabile de tranziție către dereglementarea totală (la 1 ianuarie 2018),

Metodologia cuprinde etapele, termenele și condițiile de stabilire a:

- tarifelor reglementate, aplicate de FUI clienților casnici care nu au uzat de eligibilitate până la 31 decembrie 2017, conform Calendarului de dereglementare;
- tarifelor CPC aplicate de FUI clienților casnici și non-casnici care beneficiază de serviciu universal;
- tarifelor UI aplicate de FUI clienților non-casnici preluați în regim de ultimă instanță (clienți aflați în situația de a nu avea asigurată furnizarea de energie electrică din nici o altă sursă și care nu au dreptul sau nu solicită să beneficieze de serviciu universal),

- **Aprobarea contractelor - cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici și noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță, a condițiilor generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță, a modelului facturii de energie electrică și a modelului convenției de consum energie electrică, utilizate de furnizorii de ultimă instanță prin Ordinul ANRE nr. 88/10.06.2015**

Prin acest ordin au fost aprobate:

- Contractul - cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici ai furnizorilor de ultimă instanță;
- Contractul - cadru de furnizare a energiei electrice la clienții noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță;
- Condițiile generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță;
- Modelul facturii de energie electrică, utilizat de FUI;
- Modelul convenției de consum energie electrică, utilizat de FUI,

- **Convenția-cadru tripartită încheiată între furnizor, operatorul de rețea și clientul final titular al contractului de rețea (*Convenție-cadru tripartită*) și Convenția - cadru multipartită încheiată între clientul final, furnizori și operatorul de rețea (*Convenție-cadru multipartită*), aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 85/02.06.2015****

A) *Convenția - cadru tripartită*

Conform prevederilor art. 15 din Regulamentului de furnizare energie electrică (*RFEE*), în cazul în care contractul de rețea cu operatorul rețelei la care este racordat locul de consum este încheiat de clientul final, între furnizor, operatorul de rețea și clientul final se încheie *Convenția-cadru tripartită*; aceasta are rolul de a crea o relație contractuală între părțile care contribuie la alimentarea locului de consum, prin stabilirea responsabilităților fiecărei părți și a corelărilor necesare funcționării normale a procesului de furnizare a energiei electrice la locul de consum respectiv. *Convenția – cadru tripartită* prezentată ca anexă la contractul de rețea și la contractul de furnizare, constituie parte integrată a acestora și încetează odată cu încetarea oricăruia dintre contractele respective.

Prin *Convenția - cadru tripartită* se stabilesc următoarele:

- obligația operatorului de rețea de a deconecta locul de consum, la solicitarea furnizorului, în cazul în care clientul final nu respectă o clauză a contractului de furnizare aferent locului de consum respectiv, pentru care contractul prevede dreptul furnizorului de a întrerupe serviciul de furnizare;
- modul de desfășurare a procesului de deconectare - etape, termene etc;
- mijloacele de comunicare și de informare reciprocă între furnizor și operatorul de rețea.

B) *Convenția - cadru multipartită*

Conform prevederilor art. 16 alin. (3) din *RFEE*, în cazul în care un loc de consum este alimentat cu energie electrică simultan pe baza mai multor contracte de furnizare a energiei electrice, încheiate în mod concurențial, cu furnizori diferiți, între furnizori, operatorul de rețea și clientul final se încheie *Convenția - cadru multipartită*; aceasta are rolul de a crea o relație contractuală între toate părțile care contribuie la alimentarea locului de consum prin stabilirea responsabilităților fiecărei părți și a corelărilor necesare funcționării normale a procesului de furnizare a energiei electrice la locul de consum respectiv. *Convenția - cadru multipartită* prezentată ca anexă, atât la contractele de furnizare, cât și la contractul de rețea aferente locului de consum respectiv, constituie parte integrată a acestora și încetează odată cu încetarea oricăruia dintre contractele respective.

Prin *Convenția - cadru multipartită* se stabilesc următoarele:

- care dintre furnizorii locului de consum își asumă responsabilitatea echilibrării consumului pe piața angro pentru întreaga cantitate de energie electrică consumată la locul de consum respectiv, denumit furnizor principal;
- obligația operatorului de rețea de a întrerupe alimentarea cu energie electrică a locului de consum, chiar și în cazul în care clientul final (CF) achită la termen facturile pentru

serviciul de rețea, la solicitarea oricărui dintre furnizorii CF, în cazul în care CF a încălcat clauze din contractul de furnizare pentru care contractul prevede dreptul furnizorului de a întrerupe furnizarea;

- modul de desfășurare a procesului de deconectare - etape, termene etc;
- mijloacele de comunicare și informare reciprocă între furnizori, CF, operator de rețea, precum și între fiecare furnizor și operatorul de rețea.

- **Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, (Standard), aprobat prin Ordinul ANRE nr. 118/17.07.2015**

Standardul are ca scop reglementarea calității activității de furnizare a energiei electrice prin:

- a) stabilirea unor prevederi referitoare la calitatea activității de furnizare;
- b) definirea indicatorilor de performanță care caracterizează calitatea activității de furnizare;
- c) stabilirea nivelurilor garantate ale indicatorilor de performanță garantați și a compensațiilor pe care furnizorii le plătesc CF în cazul nerespectării acestor niveluri garantate;
- d) stabilirea modului de înregistrare și de raportare a indicatorilor de performanță aferenți activității de furnizare.

Principalele prevederi ale *Standardului*, cu accent pe modificările față de varianta anterioară, sunt următoarele:

- a) transmiterea lunară de către furnizorii de energie electrică a unor indicatori statistici, revizuirea nivelurilor garantate ale indicatorilor de performanță garantați și majorarea compensațiilor pe care furnizorii le plătesc CF în cazul nerespectării acestor niveluri garantate, astfel încât acestea să descurajeze furnizorii să nu-și respecte obligațiile față de CF;
- b) compensațiile în caz de nerespectare a nivelului garantat se plătesc de către furnizorul de ultimă instanță clientului casnic și clientului final noncasnic mic, din propria inițiativă a furnizorului, iar clientului final noncasnic mare - la cererea scrisă transmisă furnizorului în termen de 30 de zile calendaristice de la îndeplinirea condițiilor de acordare a compensației. Compensațiile pentru nerealizarea indicatorilor de performanță garantați, se plătesc de către furnizorii de ultimă instanță numai în cazul locurilor de consum alimentate în regim de serviciu universal, deoarece acesta este un serviciu de furnizare garantat.

- **Procedura privind alimentarea cu energie electrică a locurilor de consum aparținând furnizorilor, producătorilor sau operatorilor de rețea, altele decât consumul propriu tehnologic al rețelelor electrice, (Procedură), aprobată prin Ordinul ANRE nr. 130/12.08.2015**

Procedura stabilește, în principal, următoarele:

- a) metodele de alimentare cu energie electrică a locurilor de consum aparținând furnizorilor, producătorilor sau operatorilor de rețea (OR), altele decât consumul propriu tehnologic al rețelelor electrice;
  - b) tarifele plătite OR la care este racordat locul de consum al unui producător, în cazul care producătorul își asigură consumul propriu tehnologic prin autofurnizare, iar punctul de racordare al instalației de alimentare cu energie electrică pentru consumul propriu tehnologic este în aceeași instalație electrică și la același nivel de tensiune cu punctul de racordare al circuitului de evacuare în rețeaua de transport/distribuție a energiei electrice produse; și reglementează relațiile contractuale necesare în cazul autofurnizării.
- **Procedura privind acordarea despăgubirilor clienților casnici pentru receptoarele electrocasnice deteriorate ca efect al unor supratensiuni accidentale produse din culpa operatorului de rețea, (*Procedură*), aprobată prin Ordinul ANRE nr. 177/16.12.2015**

Principalele prevederi ale *Procedurii* sunt următoarele:

- a) operatorul de rețea nu plătește despăgubiri clientului casnic pentru receptoarele radio și/sau TV deteriorate, dacă clientul casnic a solicitat exonerarea de la plata taxei pentru serviciul public de radiodifuziune/televiziune pentru nedeținerea acestor tipuri de receptoare;
- b) în cazul în care, în condițiile *Procedurii*, nu este posibilă reparația unui receptor sau a mai multor receptoare electrocasnice deteriorate din culpa operatorului de rețea, clientul casnic este îndreptățit să primească despăgubiri; despăgubirile acordate se calculează în funcție de:
  - durata efectivă de utilizare a receptorului avariat;
  - durata medie de utilizare a receptoarelor de același tip;
  - valoarea de achiziție a receptorului avariat/valoarea minimă de piață a unui receptor electrocasnic nou;astfel, acordarea de despăgubiri pentru deteriorarea receptoarelor electrocasnice este o măsură reparatorie pentru clientul casnic prejudiciat;
- c) în cazul în care titularul contractului de furnizare a energiei electrice/rețea pentru locul de consum unde a avut loc evenimentul care a condus la deteriorarea receptoarelor electrocasnice, nu poate depune cererea privind acordarea despăgubirilor, din motive întemeiate, s-a prevăzut posibilitatea ca aceasta să poată fi adresată furnizorului/operatorului de rețea de către reprezentantul clientului casnic.

În anul 2015 au fost aprobate prin decizie sau avizate și următoarele documente elaborate de operatorii de distribuție concesionari:

- *Metodologia de determinare lunară a cantităților de energie electrică în cazul locurilor de consum la care măsurarea se face la intervale mai mari de o lună sau decalat față de începutul lunii, în zona de licență a S.C. FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A. - Aviz nr. 1/21.01.2015;*

- Procedura pentru elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum pentru zona de licență a SC FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord SA, aprobată prin Decizia ANRE nr. 129/21.01.2015;
- *Profiluri specifice de consum elaborate de operatorii de distribuție concesionari, analizate și aprobate de ANRE prin Decizii:*
- S.C. CEZ Distribuție S.A. - a elaborat 2 documente, în conformitate cu prevederile Procedurii privind elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum din zona de licență a S.C. CEZ Distribuție S.A., aprobată prin Decizia ANRE nr. 143/23.01.2013;
- S.C. FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A. - a elaborat 2 documente, în conformitate cu prevederile Procedurii pentru elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum pentru zona de licență a S.C. FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A., aprobată prin Decizia ANRE nr. 129/21.01.2015.

III.5. APLICAREA SCHEMELOR DE AJUTOR DE STAT ÎN SUSTINEREA PRODUCERII DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE ȘI A COGENERĂRII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

III.5.1. PROMOVAREA PRODUCERII ENERGIEI ELECTRICE DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE

Legislația în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile

Promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie (E-SRE) reprezintă un imperativ al perioadei actuale la nivelul Uniunii Europene motivat de: protecția mediului, creșterea independenței energetice față de importuri prin diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, precum și motive de ordin economic și de coeziune socială. În consecință, având în vedere nivelul relativ ridicat al costurilor investiționale aferente producerii E-SRE, toate statele europene au instituit sisteme de sprijin a E-SRE.

În acest context, prin HG nr. 1892/2004 pentru *stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*, în România a fost instituit sistemul de promovare prin certificate verzi, un sistem orientat spre mecanisme concurențiale de piață, și anume sistemul cotelor obligatorii combinat cu tranzacționarea de certificate verzi (CV).

Sistemul de promovare astfel instituit a fost reconfirmat prin Legea nr. 220/2008, denumită în continuare *Lege*, care și-a propus să facă mai atractiv sistemul pentru investitori introducând facilități noi, printre care și acordarea unui număr mai mare de certificate verzi, diferențiat în funcție de tipul tehnologiei de producere a E-SRE.

Sistemul de promovare prin CV instituit prin Lege a fost autorizat de Comisia Europeană prin *Decizia C(2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (2011/N) pentru România - certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie.*

În aplicarea legislației primare în domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, care de-a lungul timpului a suferit numeroase modificări și completări (HG nr. 1892/2004 a fost modificat și completat prin HG nr. 958/2006, iar Legea nr. 220/2008 a fost modificată și completată prin OG nr. 29/2010, Legea nr. 139/2010, OUG nr. 88/2011, Legea nr. 134/2012, OUG nr. 57/2013, Legea nr. 23/2014 și **Legea nr. 122/2015**), ANRE a elaborat și, ulterior, modificat și completat ori de câte ori a fost necesar cadrul de reglementare specific acestui domeniu.

În luna martie a anului 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 184/14.03.2014 *Legea nr. 23/2014 pentru aprobarea OUG nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie și care, pentru implementarea prevederilor acesteia, au fost emise:*

- Ordinul ANRE nr. 48/2014 pentru aprobarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, revizia 1;
- Ordinul ANRE nr. 49/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi, revizia 1;
- Ordinul ANRE nr. 144/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi, revizia a 2-a;
- Ordinul ANRE nr. 4/2015 pentru aprobarea Regulamentului de emitere a certificatelor verzi.

Modificările aduse sistemului de promovare prin CV, respectiv prin Legea nr. 134/2012, OUG nr. 57/2013 și Legea nr. 23/2014 au fost autorizate de Comisia Europeană prin *Decizia C(2015) 2886 din 04.05.2015.*

În luna iunie a anului 2015 a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 387/03.06.2015 *Legea nr. 122/2015 pentru aprobarea unor măsuri în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și privind modificarea și completarea unor acte administrative și care, pentru implementarea prevederilor acesteia, au fost emise:*

- Ordinul ANRE nr. 100/2015 de modificare și completare a Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de

energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 48/2014;

- Ordinul ANRE nr. 138/2015 de modificare și completare a Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 48/2014, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANRE nr. 101/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi, revizia a 3-a;
- Ordinul ANRE nr. 60/2015 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, revizia a 2-a;
- Ordinul ANRE nr. 166/2015 de modificare și completare a Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi.

Tot în cursul anului 2015 a fost revizuită *Metodologia de monitorizare a sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile de energie prin certificate verzi*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 78/2015.

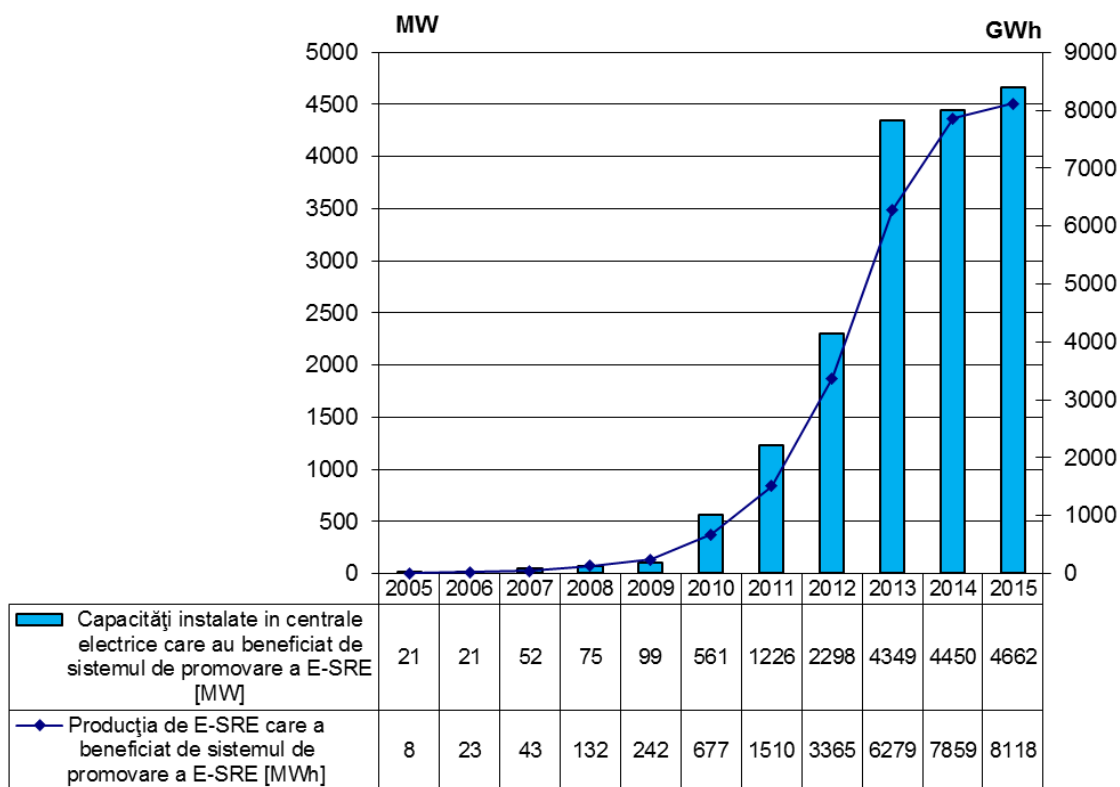
În aplicarea prevederilor HG nr. 1232/2011, ANRE a implementat aplicația web pentru emiterea și urmărirea garanțiilor de origine, pe un site securizat dezvoltat special în acest scop, iar începând din februarie 2013 a început emiterea garanțiilor de origine în baza noilor reglementări.

Rezultate obținute din funcționarea sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie prin certificate verzi

Sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile prin certificate verzi funcționează încă din anul 2005.

În cele ce urmează este prezentată evoluția principalilor indicatori ai acestui sector pentru perioada 2005-2015:

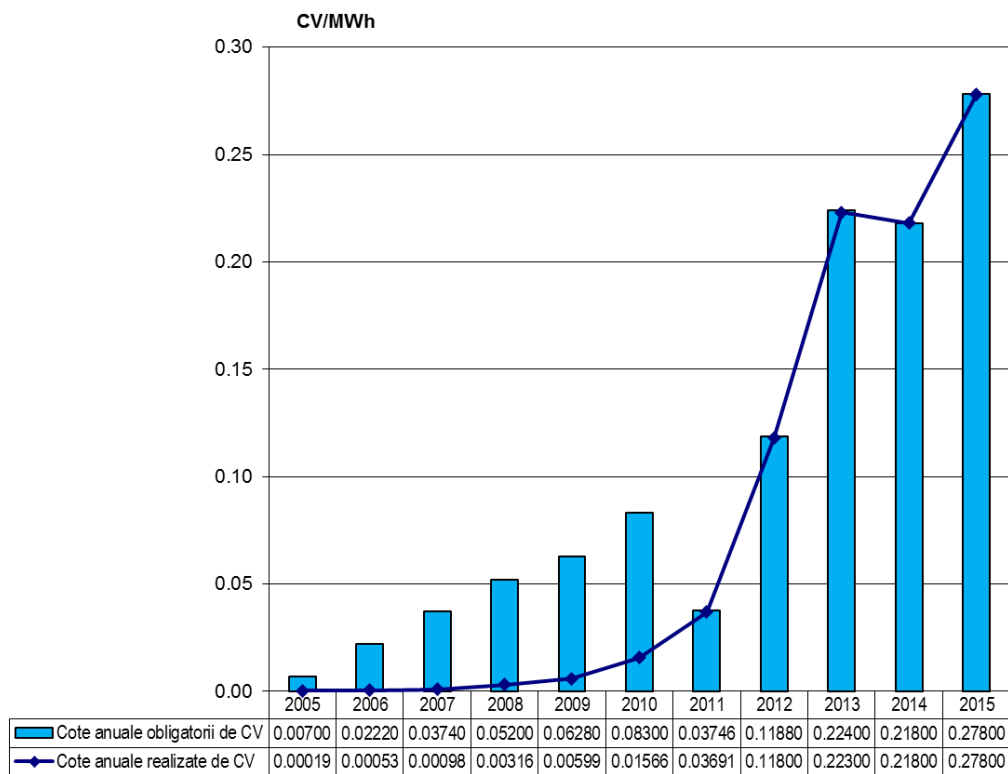
- Evoluția capacității electrice instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE și a energiei electrice produse în aceste centrale pentru perioada 2005÷2015 este prezentată în figura următoare:

Nota 1: Valorile capacităților instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE sunt aferente fiecărui sfârșit de an calendaristic

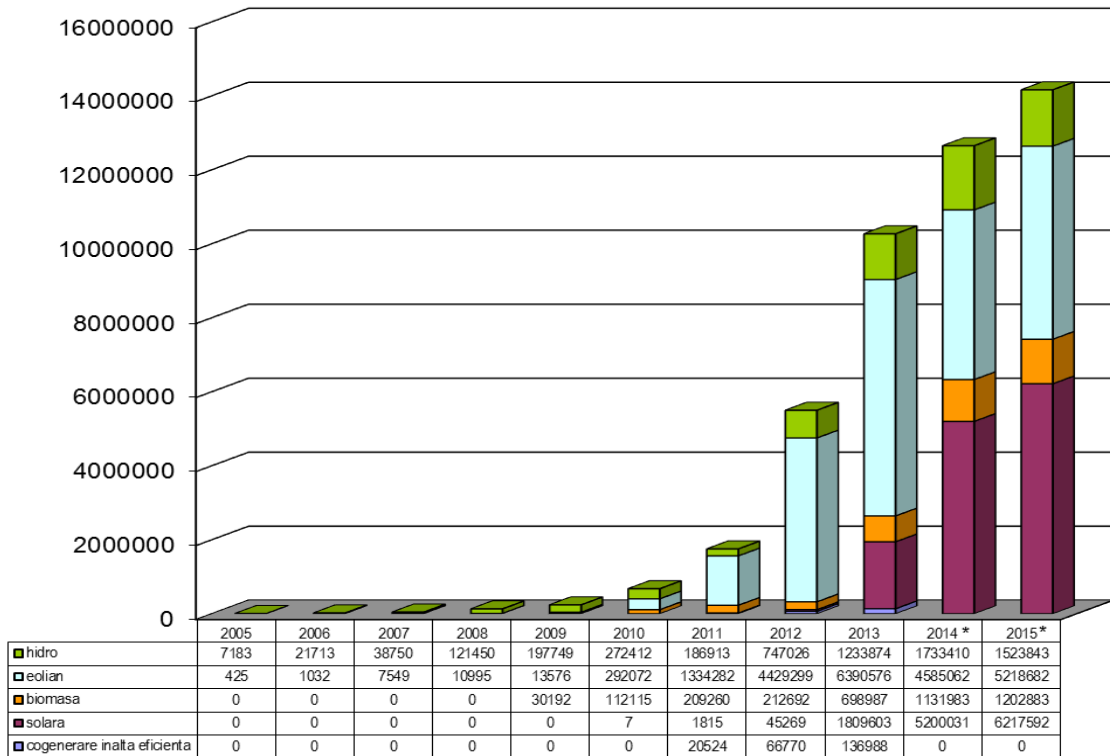
Nota 2: Valoarea capacității instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE pentru anul 2014 cuprinde și centralele electrice cu acreditarea temporară expirată

Evoluția cotelor anuale obligatorii de CV și a cotelor realizate de achiziție de CV de către operatorii economici cu obligație de achiziție de certificate verzi, în perioada 2005÷2015

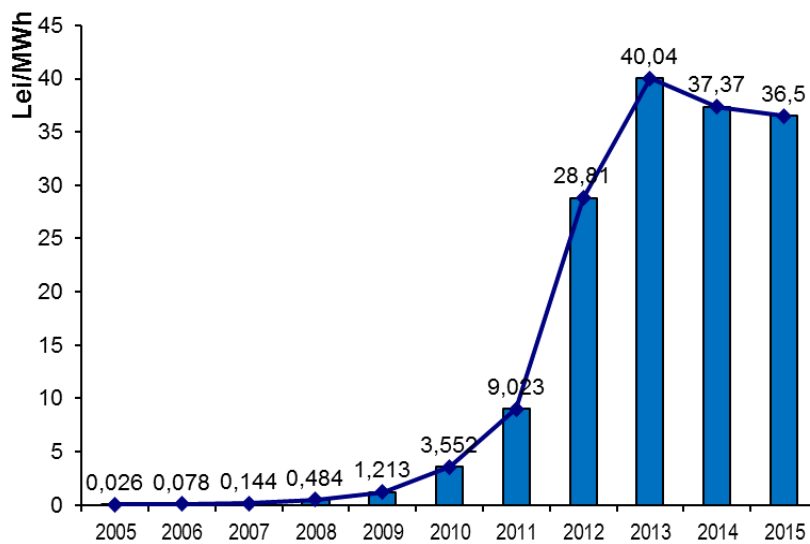
* 0,278 CV/MWh corespunde unui consum de en. el. exceptat de cca 3,45 TWh

- Evoluția anuală a numărului de CV emise de la momentul aplicării sistemului de promovare a E-SRE până în prezent este prezentată în figura următoare:

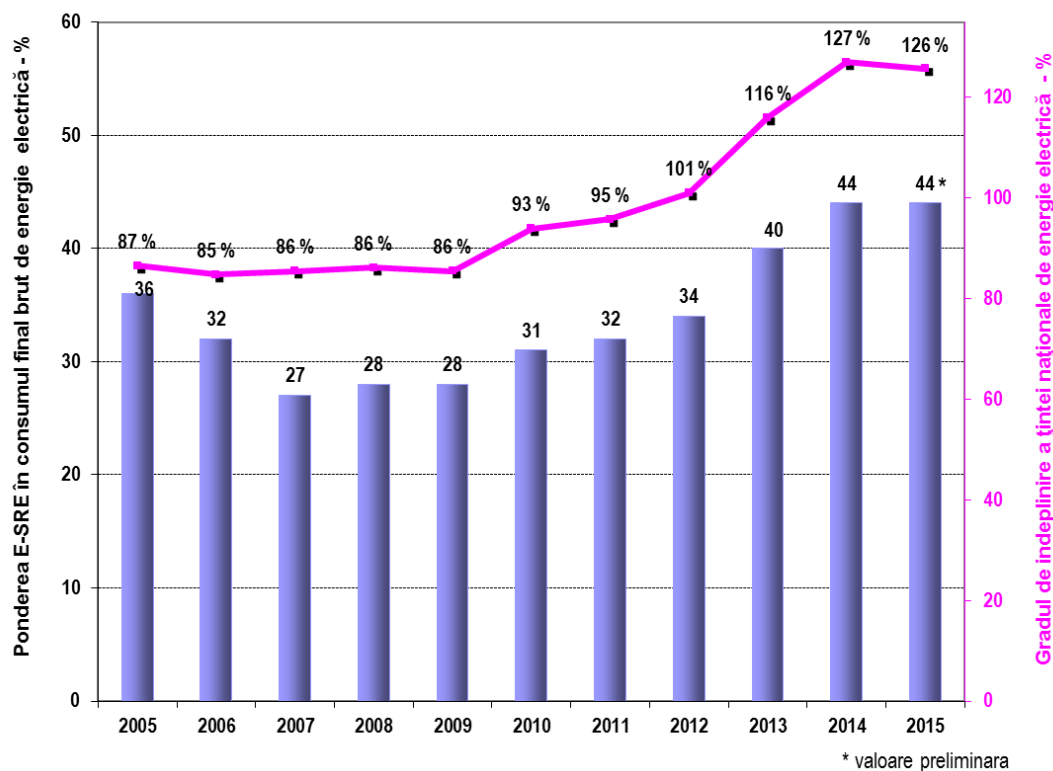
*valoarea pentru biomasa contine si cogenerarea de înalta eficiență

- Evoluția impactului aplicării sistemului de promovare a E-SRE în prețul energiei electrice la consumatorul final, pentru perioada 2005÷2015 este prezentată în figura de mai jos:

* impactul tine seama de un consum exceptat in anul 2015 de cca 3,45 TWh

- Evoluția gradului de realizare a țintei naționale de E-SRE în consumul final brut de energie electrică al României în perioada 2005-2014 este prezentată în figura de mai jos

Monitorizare a sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie prin certificate verzi

Metodologia de monitorizare a sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 78/2015, detaliază modul în care se realizează analiza de supracompensare sprijinului acordat pentru producătorii de E-SRE beneficiari ai schemei de sprijin. Din analiza cost-beneficiu cu actualizare efectuată pentru anul de analiză 2015 la nivel agregat pentru fiecare categorie de tehnologie de producere a E-SRE, cu luarea în considerare a indicatorilor rezultați din medierea costurilor și conform capacităților prognozate a fi puse în funcțiune, s-a identificat un risc de supracompensare la centralele solare. Având în vedere această situație și ținând seama de faptul că, sistemul de promovare prin certificate verzi stabilit prin Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Lege*), se aplică producătorilor pentru energia electrică produsă din surse regenerabile, inclusiv pentru energia electrică produsă pe perioada de probă, în baza deciziei de acreditare emise de ANRE, pentru punerile în funcțiune, respectiv retehnologizările de grupuri/centrale realizate până la sfârșitul anului 2016, nu se vor mai putea lua măsuri privind ajustarea ajutorului acordat pentru centralele solare în cadrul actualei scheme de ajutor prin certificate verzi.

Concluzii: În conformitate cu prevederile art. 14, alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare și în acord cu Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 și cu

Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al CE de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, va fi elaborată Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală.

Această metodologie are în vedere faptul că energia electrică produsă din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală, poate fi vândută furnizorilor în ale căror zone de licență sunt situate centralele respective, la prețuri reglementate unice pe tip de tehnologie.

Ținând cont de funcționalitățile oferite de soft-ul PLEXOS Integrated Energy Model, ANRE va modela scenariii și ipoteze de analiză pentru determinarea soluțiilor optime de funcționare a SEN, a pieței de energie electrică, în diferite condiții impuse de normele de funcționare a pieței de energie electrică precum și de măsurile strategice ce se impun.

ANRE a acreditat, până la 31 decembrie 2015, capacități de producere a energiei din surse regenerabile cu o putere instalată totală de 4.662 de MW. Din total, 2.931 de MW sunt turbine eoliene, 1.296 — panouri fotovoltaice și 106,5 MW — biomasă, biogaz și gaz de fermentare a deșeurilor.

Totodată, 327,8 MW reprezintă hidrocentrale mici, sub 10 MW, din care 228,8 MW în centrale noi, 85,5 MW în centrale retehnologizate și 13,5 în microhidrocentrale vechi.

Ca număr, există 70 de operatori economici acreditați pentru producția de energie eoliană, 514 pentru energia solară, 89 pentru energia hidro și 25 pentru biomasă și biogaz.

III.5.2. PROMOVAREA ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE ÎN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență a fost instituită în România prin HG nr. 219/2007 *privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă* (transpunere la nivel național a Directivei CE nr. 8/2004, *cu privire la promovarea cogenerării bazate pe necesarul de energie termică utilă în piața internă de energie care începând cu 5 iunie 2014 s-a înlocuit cu prevederile din Directiva 27/2012/UE*) și implementată prin HG nr. 1215/2009, *privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă*.

Prin noua **Directivă UE nr. 27/2012 privind eficiența energetică**, Comisia Europeană pune un accent deosebit pe promovarea cogenerării de înaltă eficiență, înglobând prevederile Directivei CE nr. 8/2004. Transpunerea directivei CE nr. 27/2012 s-a materializat prin adoptarea Legii privind eficiența energetică nr. 121/2014, care la art. 19 alin. (3) prevede ca HG nr. 219/2007 completează prevederile Legii privind eficiența energetică. Având în vedere acest fapt, tot cadrul legislativ subsecvent HG nr. 219/2007 rămâne în vigoare. HG nr. 846/2015 de modificare și completare a HG nr. 219/2007 menționează prevederile referitoare la cogenerare din Directiva 2012/27/UE care sunt transpuse.

Schema de tip bonus reprezintă ajutor de stat (N 437/2009 - Romania), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună, în conformitate cu prevederile Art. 87 alin. (3) lit. (c) din Tratatul CE, prin Decizia C(2009)7085. Autorizația a fost comunicată prin publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C31/09.02.2010. Intrarea în aplicare efectivă a schemei de sprijin de tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

Principalele direcții ale activității de reglementare în domeniul promovării energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2015 au fost următoarele:

a) elaborarea de reglementări care să permită aplicarea schemei de promovare **de tip bonus** instituită prin *HG nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă* și implementată prin *HG nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă* și monitorizarea aplicării acesteia;

b) actualizarea cadrului de reglementare referitor la garanțiile de origine pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență;

c) emiterea deciziilor de modificare/completare a Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală;

d) emiterea deciziilor lunare/anuale de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;

e) emitere deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014;

f) emiterea deciziilor anuale de aprobare a bonusului pentru energia electrică și a prețurilor reglementate pentru energia electrică și energia termică produse în cogenerare de înaltă eficiență, valabile pentru anul 2016 concomitent cu realizarea analizei de ante-supracompensare pentru anul 2016 a activității producătorilor care accesează schema de sprijin,

g) analizele de ajustare a contribuției pentru semestrul II din anul 2015 și, respectiv, stabilirea valorii contribuției pentru cogenerare, începând cu 1 ianuarie 2016.

Activitatea pe direcțiile de reglementare a) ÷ g) în domeniul promovării energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2015, s-a materializat în:

a) Referitor la elaborarea de reglementări care să permită aplicarea schemei de promovare de tip bonus, în anul 2015 au fost aprobate următoarele reglementări:

1. Ordinul ANRE nr. 10/2015 pentru aprobarea metodologiei de monitorizare și raportare pentru schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă;
2. Ordinul ANRE nr. 15/2015 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de

cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă;

3. *Ordinul ANRE nr. 95/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;*
4. *Ordinul ANRE nr. 148/2015 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 15/2015;*
5. *Ordinul ANRE nr. 152/2015 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2016 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus;*
6. *Ordinul ANRE nr. 153/2015 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016;*
7. *Ordinul ANRE nr. 156/2015 privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență;*

b) Actualizarea cadrului de reglementare referitor la garanțiile de origine pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, prin emiterea în anul 2015 Ordinului ANRE nr. 61/2015 privind aprobarea *Metodologiei de calcul pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine* ;

c) Referitor la emiterea deciziilor de modificare/completare a Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală

Au fost emise **2 decizii** de modificare/completare și respectiv aprobare a „**Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală**”.

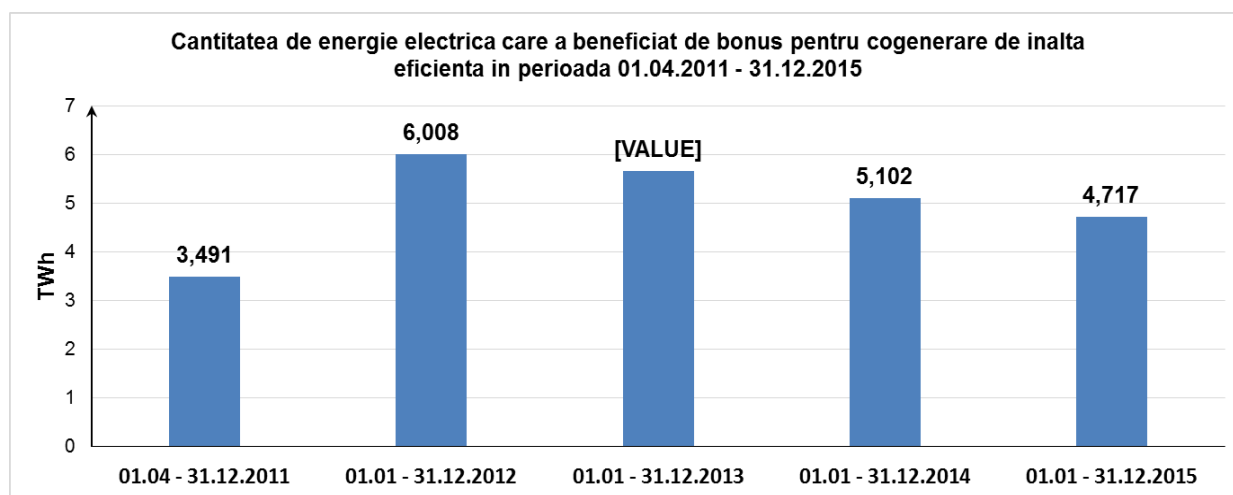
d) Referitor la emiterea **deciziilor lunare/anuale de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus**

În lunile ianuarie – decembrie 2015 au fost emise **12 decizii** de aprobare a cantităților **lunare** de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus.

Deciziile sunt destinate beneficiarului C.N. Transelectrica S.A. în calitate de Administrator al schemei de sprijin de tip bonus și reprezintă temeiul de stabilire, de către acesta, a drepturilor lunare de încasare ale producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare conform prevederilor art. 10 alin. (2) și art. 16 din HG nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările ulterioare.

Cantitățile lunare de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus sunt determinate conform prevederilor art. 31 - 34 din *Regulamentul de calificare*, aprobat prin ordinul nr. 114/2013.

Pentru cei 38 de producători vizați, cantitatea totală de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de bonus pentru perioada ianuarie – decembrie 2015 a fost de 4,566 TWh, înainte de regularizarea care se efectuează în luna martie 2016, respectiv de 4,717 TWh după regularizarea efectuată în luna martie 2016, cu o scădere de 7,5% față de valoarea corespunzătoare anului 2014.

În luna martie 2015 au fost emise **36 de decizii** privind calificarea cantității de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență și livrate din centralele care au beneficiat de schema de sprijin pentru perioada ianuarie-decembrie 2014.

Deciziile au stat la baza regularizării plăților corespunzătoare bonusului pe perioada ianuarie-decembrie 2014, de către C.N. Transelectrica S.A. Cantitatea calificată pentru anul 2014, cumulată pentru cei 36 de producători care au beneficiat de bonus, a fost de 5,102 TWh.

e) Referitor la emiterea **deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014.**

În luna martie 2015 au fost emise **5 decizii privind supracompensarea** activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014 și **5 decizii privind cuantumul de regularizare** a antesupracompensării, urmare analizei de supracompensare a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014.

În urma realizării analizei privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pentru perioada menționată pentru 43 de centrale de producere a energiei electrice și termice în cogenerare (aflate în exploatarea comercială a 36 de producători), la un număr de 5 centrale s-a înregistrat

supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, într-un quantum total de 48.800.270 lei. Tot în cadrul analizei de supracompensare realizate în trimestrul I al anului 2015 s-a determinat și quantumul de regularizare a ante-supracompensării pentru un număr de 5 producători care, în urma analizei de ante-supracompensare realizate în trimestrul IV al anului 2013, au avut, pentru anul 2014, bonusul diminuat față de bonusul de referință, acest quantum totalizând 8.391.054 lei.

Deciziile de supracompensare au stat la baza facturilor emise de către C.N. Transelectrica S.A. pentru recuperarea valorii supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014 constatate.

f) Referitor la emiterea **deciziilor anuale de aprobare a valorii bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte din centralele de cogenerare.**

În luna decembrie 2015 au fost emise **25 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin pentru anul 2016, **12 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN din centrale de cogenerare care au accesat schema de sprijin pentru anul 2016, **1 decizie** de aprobare care stabilește valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2015, pentru un producător nou, **2 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin pentru anul 2015 ca urmare a schimbării denumirii producătorilor și **3 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centrale de cogenerare care nu accesează schema de sprijin, pentru anul 2016.

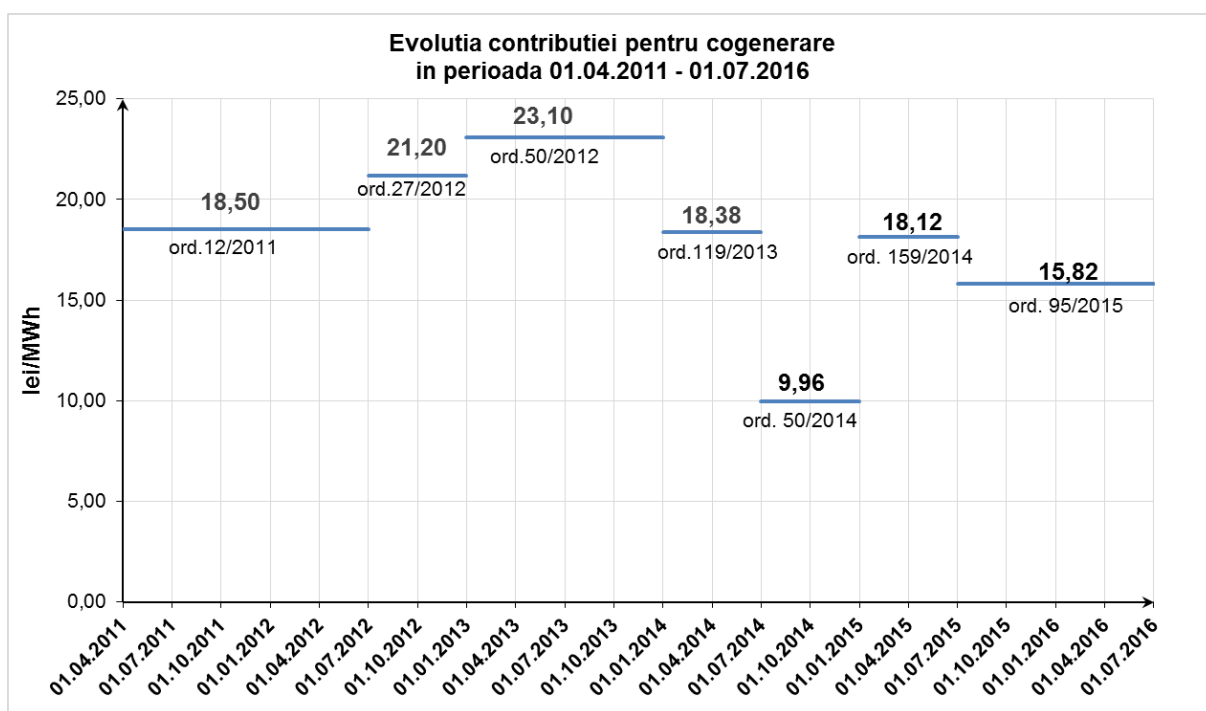
În urma realizării analizei de ante-supracompensare în trimestrul IV al anului 2015, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pe anul 2016 pentru 37 de producători de energie electrică și termică în cogenerare, la un număr de 3 producători se estimează înregistrarea unei supracompensări a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. În consecință, au fost emise 3 decizii pentru diminuarea bonusului pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în rețelele SEN în anul 2016 din centralele respective, față de nivelul bonusului de referință, aferent anului de funcționare pe schema de sprijin, și combustibilului majoritar folosit, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 153/2015.

g) Referitor **la stabilirea contribuției pentru cogenerare** pentru semestrul II din anul 2015 și pentru anul 2016

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5$ %, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea contribuției pentru semestrul II din anul 2015 s-a modificat, prin evaluarea din luna iunie 2015 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate pentru semestrul II 2015 și este de 15,82 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 95/2015. Un factor decisiv în diminuarea contribuției față de valoarea de stabilită de 18,12 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 159/2014, l-a constituit luarea în calcul a cuantumului supracompensării aferente perioadei de evaluare 01.01.2014-31.12.2014.

Incepând cu 1 ianuarie 2016 rămân valabile prevederile Ordinul ANRE nr. 95/2015, iar **valoarea contribuției pentru cogenerare este 15,82 lei/MWh, exclusiv TVA.** Conform prevederilor art. 23 alin (3) din Ordinul ANRE 117/2013, valoarea contribuției pentru cogenerare nu se modifică față de valoarea aplicată în semestrul II al anului 2015, având în vedere că variația contribuției calculate față de cea în vigoare a fost mai mică de 2,5%.

Datele aferente monitorizării schemei de sprijin pentru cogenerare pentru anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2015 sunt prezentate în tabelul I.

Tabelul I - Rezultatele aplicării schemei de sprijin pentru perioada 2011-2015

Indicatorul	UM	2011	2012	2013	2014	2015
Valoarea totală a contribuției facturată consumatorilor și furnizorilor exportatori ¹⁾	mii lei	690931	928877	1072840	770626	757447
Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali (inclusiv cea consumată de furnizori și producători în regim de autofurnizare/autoconsum) la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	32639	46450	44930	45457	46476
Cantitatea de energie electrică exportată la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	1465	1108	1959	3310 ¹⁾	0 ¹⁾
Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin	GWh	3491	6008	5654	5102	4717
Valoarea totală a bonusurilor datorate producătorilor în cogenerare beneficiari ai schemei tip bonus	mii lei	594473	978098	1098112	927234	896796
Cantitatea de energie electrică importată cu garanții de origine pentru producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență, pentru care s-a solicitat returnarea contribuției	GWh	0	0	0	0	0
Economia de combustibil realizată în procesele de cogenerare de înaltă eficiență beneficiare de bonus, în conformitate cu prevederile <i>Regulamentului de calificare</i>	GWh	2131	3498	3430	3016	2623

¹⁾ Conform H.G. nr. 494/2014 pentru modificarea H.G.nr.1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică se prevede scutirea de la plata contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, respectiv a tarifului unitar, plătit lunar, exprimat în lei/kWh, a furnizorilor care livrează energie electrică la export.

Bonusurile unitare în anul 2015 (aferente anului al V -lea de acordare) au fost de:

- **189,18 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de transport;
- **207,61 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de distribuție;
- **169,75 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

În cursul anului 2015, au accesat schema încă doi producători, cărora li s-a aplicat bonusul unitar aferent primului an de accesare corespunzător unei centrale care utilizează gaze naturale din rețeaua de distribuție – **222,18 lei/MWh**.

Pe baza datelor de exploatare aferente anului 2014, transmise de producători în anul 2015, au fost evaluate conform prevederilor art. 13 alin. (3) din *HG nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă* următoarele:

- *producțiile de energie electrică și termică* în cogenerare ale fiecărui producător de energie deținător de unități de cogenerare, pe baza metodei de calcul prevăzută în

Anexa II din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa I – D2012/27/UE) – (Tabelul II);

- *capacitățile (electrice/ termice) de cogenerare* (Tabelul III),
- *cantitățile de combustibil* (Tabelul IV) și
- *cantitățile de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării*, determinate conform Anexei III din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa II – D2012/27/UE) – (Tabelul V):

Tabel II - Producția națională de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Energie electrică total produsă în unități de cogenerare	Energie electrică produsă în cogenerare (Anexa II- D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)		Energie electrică produsă în cogenerare din total producție națională	Energie termică utilă produsă în unități de cogenerare (Anexa II- D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	
		Total	din care Autoproducatori		Total	din care Autoproducatori
		TWh	%		PJ	%
2007	14,23	6,62	14,65	10,7	73,2	15,85
2008	14,06	6,21	15,62	9,6	71,5	18,04
2009	12,33	6,26	13,74	10,8	66,3	17,50
2010	11,93	6,54	17,74	10,8	69,0	22,46
2011	13,47	7,28	17,45	11,9	71,9	23,50
2012	12,54	6,72	16,07	11,4	66,1	22,37
2013	11,1	6,6	18,78	11,3	57,9	21,99
2014	10,7	6,1	19,38	9,4	55,4	21,86

Tabel III - Capacitățile electrice și termice de cogenerare din România în anul 2014

Tehnologia de cogenerare	Capacitate maximă	
	Electrică	Termică
	Brut	Net
	MW	MW
TG în ciclu combinat, cu recuperare de energie termică	214	214
TG prevăzută cu recuperarea de energie termică	130	210
Motoare cu combustie internă	172	150
TA de contrapresiune	782	3 311
TA de condensare cu prize de cogenerare	3 102	6 072
Alte tehnologii de cogenerare	1	5
TOTAL	4 401	9 962

Tabelul IV - Cantitățile de combustibil utilizate pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Combustibil total utilizat de unitatile de cogenerare	Combustibil utilizat pentru cogenerare (Anexa II-D2004/8/EC înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	din care:				
			Combustibil Fosil Solid	Pacura	Gaze Naturale	Regenerabile și deșeuri	Alti combustibili
	PJ	PJ	%	%	%	%	%
2007	221,4	122,8	38,2	8,3	52,8	0,0	0,7
2008	216,8	118,1	39,5	6,3	52,8	0,0	1,4
2009	188,6	112,4	39,8	6,9	49,7	0,5	3,1
2010	186,1	117,3	38,6	3,8	50,8	1,9	4,9
2011	200,3	124,3	38,2	3,5	52,4	2,0	3,9
2012	188,5	114,5	38,4	3,3	53,7	2,0	2,7
2013	159,7	103,6	37,4	0,6	54,6	3,6	3,8
2014	154,1	97,7	36,0	0,5	54,4	5,4	3,7

Tabel V - Producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării

Anul	Energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	Consum de combustibil în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES în valoare absolută (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES (Anexa III-D 2004/8/EC înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)
2007	4,4	67,9	10,5	13,4
2008	3,7	62,4	9,2	12,8
2009	3,5	49,6	8,2	14,2
2010	3,3	47,5	8,0	14,5
2011	3,4	43,3	8,3	16,0
2012	3,0	36,7	7,2	16,4
2013	4,4	56,9	10,5	15,5
2014	3,3	39,7	8,7	18,0

PES – economia de energie primară față de producerea separată a energiei (Primary Energy Savings)

În anul 2015 au fost emise 12 decizii privind *calificarea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență* din surse regenerabile de energie, care beneficiază de *certIFICATE VERZI SUPPLEMENTARE* conform prevederilor art. 6 alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată cu modificările și completările ulterioare.

Concluzii: Pentru anul 2016, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 152/2015 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare* iar prin prevederile Ordinului ANRE nr. 153/2015 s-au stabilit *valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016.*

În conformitate cu programul de reglementări pentru anul 2015, a fost elaborat Ordinul ANRE nr. 10/2015 *pentru aprobarea metodologiei de monitorizare și raportare pentru schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă;* Ordinul ANRE nr. 15/2015 *pentru aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă;* Ordinul ANRE nr. 148/2015 *privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 15/2015 iar prin ordinul ANRE nr. 156/2015 s-au aprobat pentru anul 2016 valorile prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență.* A fost elaborat Ordinul ANRE nr. 61/2015 *privind aprobarea Metodologiei de calcul pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine ;*

Valoarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență aplicabilă în anul 2016 s-a aprobat prin a Ordinul ANRE nr. 95/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 *privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia.*

Conform proiectului programului de reglementări pentru anul 2016, a fost prevăzută modificarea Ordinului ANRE nr. 84/2013 *privind aprobarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus ,* modificarea Ordinului ANRE nr. 15/2015 *privind aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă,* modificarea Ordinului nr. 38/2012 *pentru aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică, respectiv energie termică și a factorilor de corecție aplicabili la nivel național,* modificarea Ordinului ANRE nr. 115/2013 *privind aprobarea Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare și modificarea Ordinului ANRE nr. 114/2013 privind aprobarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență.*

Pentru centralele de microcogenerare ($P_i < 50$ kW) și cele de cogenerare de mică putere ($P_i < 1$ MW) care nu beneficiază de ajutor tip bonus, ANRE a inclus în programul de reglementări pentru anul 2013 *Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă*

eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare, care ar fi trebuit să fie implementată după notificarea și aprobarea de către Comisia Europeană. Urmare apariției în anul 2014 a noilor orientări privind ajutorul de stat pentru protecția mediului la nivel european, această propunere a fost înlocuită în programul de reglementări pentru anul 2015 cu:

- *Metodologia de stabilire a prețurilor și a condițiilor de preluare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din **centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare cu puteri electrice instalate de până la 500 kW** și,*
- *Metodologia de stabilire a criteriilor de acordare a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din **centrale de cogenerare de mică putere cu puteri electrice instalate începând de la 500 kW**, condiționat de notificarea acesteia la Comisia Europeană.*

Urmare scrisorii Comisiei Europene DG Competition, prin care se solicită autorităților române renotificarea schemei de sprijin de tip bonus urmare emiterii HG nr. 494/2014, cele două propuneri de metodologii au fost prevăzute în programul de reglementări al ANRE pe anul 2016. Elaborarea efectivă a acestora depinde de modalitatea în care va fi modificată HG nr. 1215/2009. Pentru ambele tipuri de ajutoare guvernul trebuie să identifice sursele de finanțare.

IV. SECTORUL GAZELOR NATURALE

IV. 1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

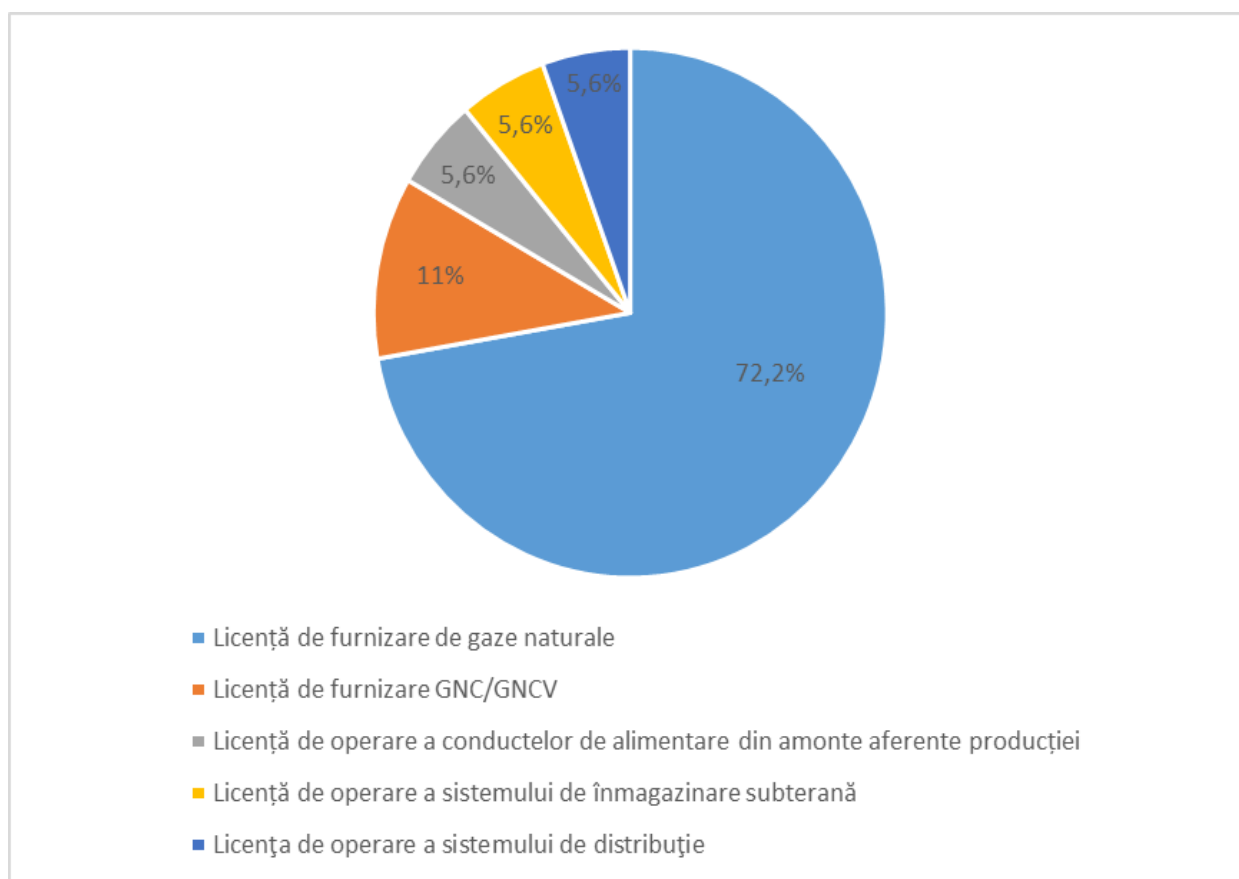
În cursul anului 2015, ANRE a acordat următoarele **autorizații/atestate și licențe** persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale:

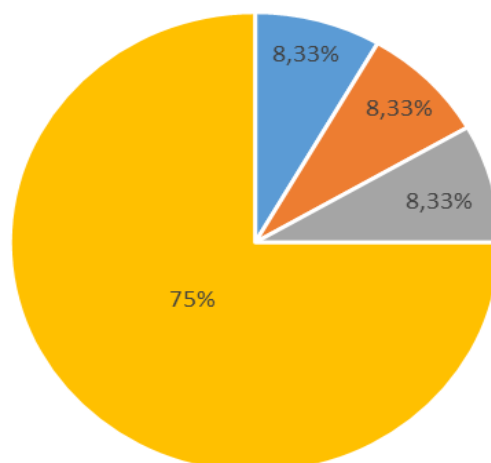
- a) În conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 83/2014 au fost organizate 3 sesiuni de examen în urma cărora persoanele fizice au dobândit calitatea de instalator autorizat pentru desfășurarea activităților de proiectare, execuție și exploatare a obiectivelor/sistemelor/instalațiilor din domeniul gazelor naturale, rezultând astfel un număr de 13229 de legitimații.
- b) În conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru atestarea verificatorilor de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/ 10.04.2013, cu modificările și completările ulterioare, , în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale și a condițiilor-cadru de valabilitate aferente autorizațiilor*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 98/2015:
  - 509 operatori economici au fost autorizați pentru a desfășura una sau mai multe dintre activitățile de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale, ANRE acordând acestora un număr de 1108 autorizații.
- c) În conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013, cu modificările și completările ulterioare:

Nr. crt.	Licențe și autorizații	2015
Licențe		
1.	Licență de furnizare de gaze naturale	13
2.	Licență de furnizare GNC/GNCV	2
3.	Licență de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției	1
4.	Licență de operare a sistemului de înmagazinare subterană	1
5.	Licența de operare a sistemului de distribuție	1
Autorizații		
1.	Autorizație de înființare a instalațiilor de producere a biogazului/biometanului	1
2.	Autorizație de înființare a instalațiilor GNC/GNCV	1
3.	Autorizație de înființare a sistemului de distribuție închis	1

4.	Autorizații de înființare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	9
Licențe/autorizații modificate		
1.	Modificare licență de operare a sistemului de distribuție	47
2.	Modificare licență de operare a sistemului de transport	2
3.	Modificare sediu/denumire societate	9
4.	Prelungire valabilitate licență de furnizare de gaze naturale	15
5.	Prelungire valabilitate licență de furnizare GNC/GNCV	1
6.	Retragere licență de furnizare de gaze naturale	1
Desemnare OSD		
1.	Desemnare operator licențiat de distribuție a gazelor naturale	1

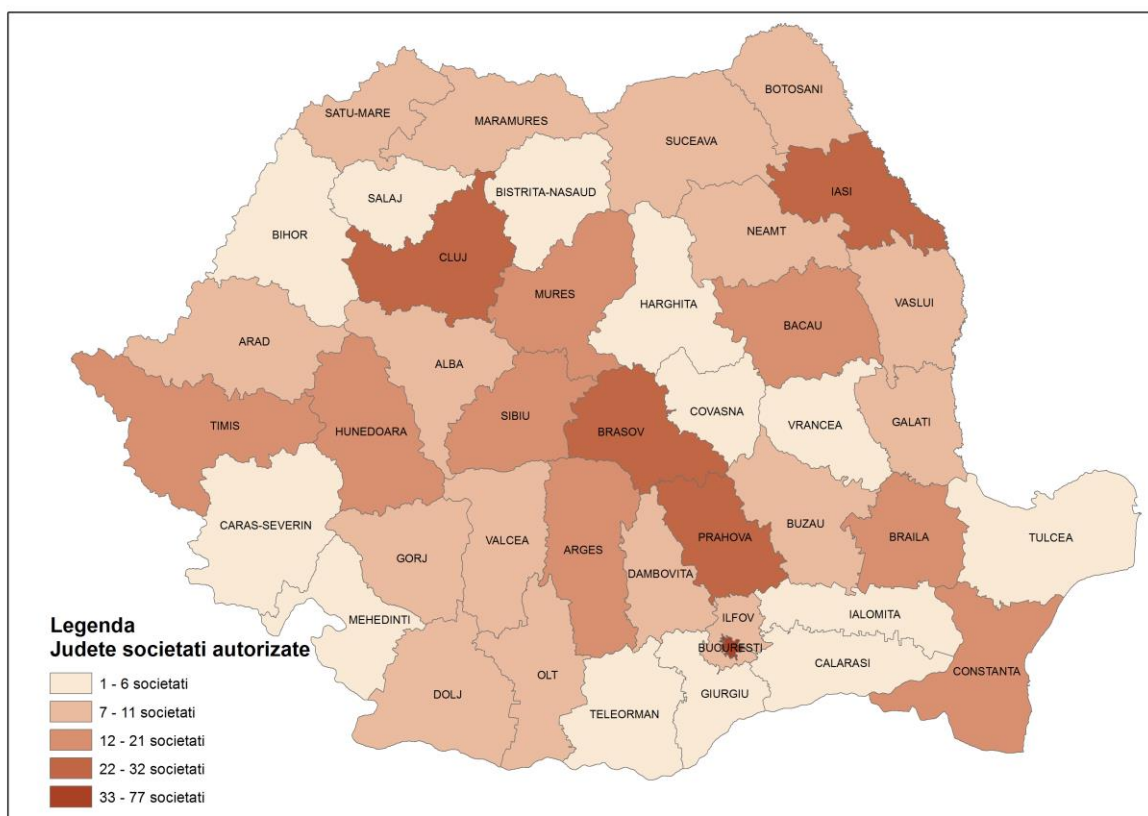
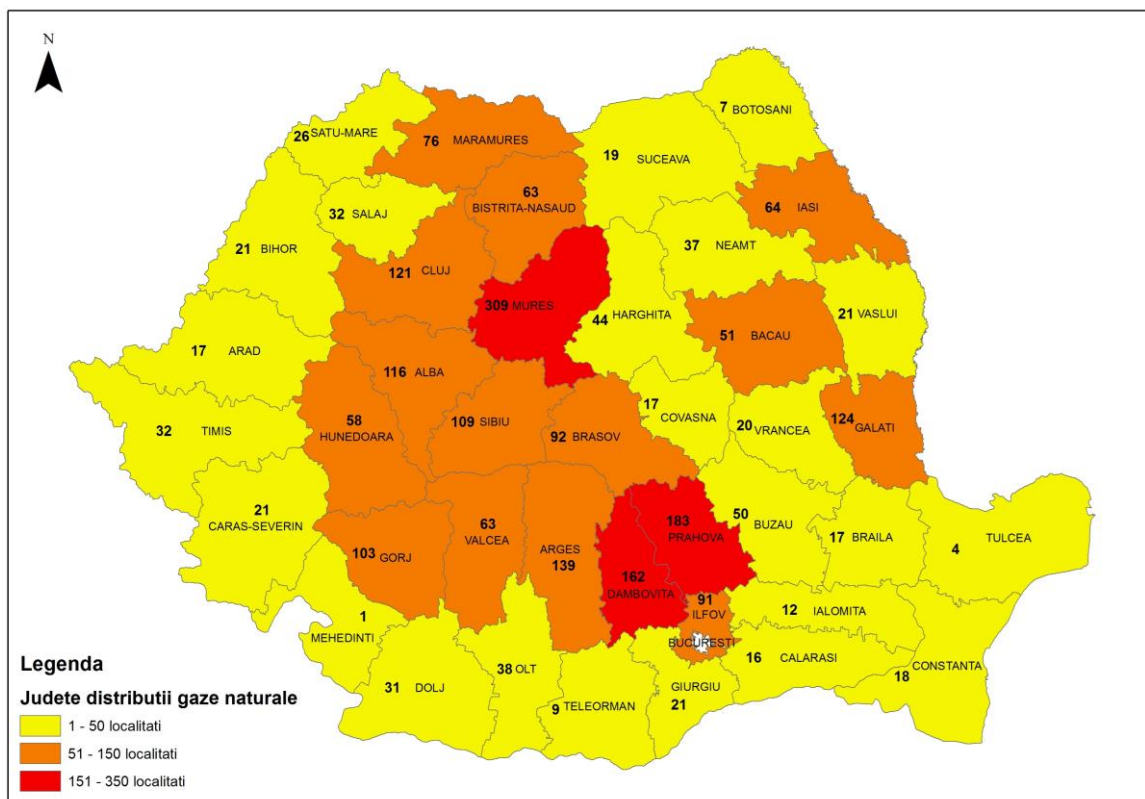
Ponderea autorizațiilor/licențelor acordate

- Autorizație de înființare a instalațiilor de producere a biogazului/biometanului
- Autorizație de înființare a instalațiilor GNC/GNCV
- Autorizație de înființare a sistemului de distribuție închis
- Autorizații de înființare a sistemului de distribuție a gazelor naturale

În harta de mai jos este prezentat gradul de alimentare cu gaze naturale a județelor României:

De asemenea, au fost analizate solicitările persoanelor fizice privind participarea la examenul de atestare a verficatorilor de proiecte și a experților tehnici din sectorul gazelor naturale sau privind echivalarea atestatelor emise de alte instituții, fiind organizate 4 sesiuni de examinare în urma cărora au fost emise 30 de certificate de atestare.

În tabelul de mai jos este prezentată situația solicitărilor soluționate în cursul anului 2015, în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru atestarea verficatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/10.04.2013, cu modificările și completările ulterioare:

Nr. crt.	Tip atestat solicitat în anul 2015	Stare solicitare aferentă anului 2015		
		Pro movat	Res pins	Abse nt
1.	Echiv EGd	1	-	-
2.	Echiv EGp	1	-	-
3.	Echiv EGs	1	-	-
4.	Echiv EGt	1	-	-
5.	Echiv VGd	5	-	-
6.	Echiv VGp	1	-	-
7.	Echiv VGs	1	-	-
8.	Echiv VGt	1	-	-
9.	VGd	5	1	-
10.	VGp	2	1	-
11.	VGs	1	-	-
12.	VGt	1	1	-
13.	VGv	2	1	-
14.	VGb	2	1	-
15.	EGb	1	1	-
16.	EGv	1	1	-
17.	EGp	1	-	-
18.	EGs	1	-	-
19.	EGd	1	-	-

unde:

Tip atestat	Denumire tip atestat
Echiv EGd	echivalare a atestatului de expert tehnic pentru sisteme de distribuție a gazelor naturale
Echiv EGp	echivalare a atestatului de expert tehnic pentru instalațiile tehnologice de suprafață/conductele de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
Echiv EGs	echivalare a atestatului de expert tehnic pentru instalații tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
Echiv EGt	echivalare a atestatului de expert tehnic pentru sisteme de transport al gazelor naturale
Echiv VGd	echivalare a atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente sistemelor de distribuție a gazelor naturale
Echiv VGp	echivalare a atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață/conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
Echiv VGs	echivalare a atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
Echiv VGt	echivalare a atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente sistemelor de transport al gazelor naturale
VGd	verificator de proiecte tehnice aferente sistemelor de distribuție a gazelor naturale
VGp	verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață/conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
VGs	verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
VGt	verificator de proiecte tehnice aferente sistemelor de transport al gazelor naturale
VGv	verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor aferente activității de producere/stocare GNCV
VGb	verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor aferente activității de producere/stocare biogaz/biometan
EGb	expert tehnic pentru instalații aferente activității de producere/stocare biogaz/biometan
EGv	expert tehnic pentru instalații aferente activității de producere/stocare GNCV
EGp	expert tehnic pentru instalații tehnologice de suprafață/conducte de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
EGs	expert tehnic pentru instalații tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
EGd	expert tehnic pentru sisteme de distribuție a gazelor naturale

În cursul anului 2015, au fost acordate următoarele **avize** în sectorul gazelor naturale:

- a) În conformitate cu prevederile *Metodologiei privind elaborarea studiilor de fezabilitate și solicitarea avizului ANRE în vederea inițierii procesului de atribuire a concesiunii serviciului public de distribuție a gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 37/07.06.2013, au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Aceste avize de principiu sunt necesare în vederea inițierii procesului de atribuire a concesiunii serviciului public de distribuție a gazelor naturale.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2015 pentru Studii de fezabilitate în vederea inițierii procesului de atribuire a concesiunii serviciului public de distribuție a gazelor naturale		În curs de analiză la data de 31.12.2015
		Aprobat	Respins	
1.	Operator economic	8	-	20
2.	Unitate administrativ teritorială	6	1	

- b) În conformitate cu prevederile *Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 36/07.06.2013, cu modificările și completările ulterioare, au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Consumatorii izolați de tip A sunt acei consumatori al căror loc de consum este amplasat într-o zonă administrativ teritorială al cărui serviciu public de distribuție a gazelor naturale nu a fost concesionat.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2015 pentru Consumatori izolați de tip A		În curs de analiză la data de 31.12.2015
		Aprobat	Respins	
1.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	24	1	-

- c) În conformitate cu prevederile *Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 44/27.06.2013, au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Consumatorii izolați de tip B sunt acei consumatori al căror loc de consum este amplasat într-o zonă administrativ teritorială al cărui serviciu public de distribuție a gazelor naturale este concesionat de un alt operator economic, titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2015 pentru Consumatori izolați de tip B		În curs de analiză la data de 31.12.2015
		Aprobat	Respins	
1.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	21	1	2

- d) În conformitate cu prevederile *Metodologiei de selectare a furnizorilor de formare profesională în sectorul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/28.06.2013, au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2015 pentru Furnizori de formare profesională		În curs de analiză la data de 31.12.2015
		Aprobat	Respins	
1.	Furnizor de formare profesională, în vederea organizării și desfășurării cursurilor de specialitate pentru persoanele fizice/instalatori autorizați care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare a obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale și a instalațiilor de utilizare în domeniul gazelor naturale	5	-	-
2.	Furnizori de formare profesională în vederea organizării și desfășurării cursurilor de specialitate pentru persoanele fizice care desfășoară activități de verificare a proiectelor sau de expertiză tehnică în sectorul gazelor naturale	-	-	-

- e) În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, au fost emise avizele de principiu pentru planurile de investiții ale operatorilor licențiați din sectorul gazelor naturale, prezentate în tabelul de mai jos; avizele de principiu au fost emise pentru componenta ce conține informații referitoare la aspectele de natură tehnică a sistemelor de distribuție.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2015 pentru Planuri de investiție estimate aferente anului 2014		În curs de analiză la data de 31.12.2015
		Aprobat	Respins	
1.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	3	-	-

De asemenea, în cursul anului 2015 au fost centralizate planurile de investiții ale operatorilor economici titulari de licență în sectorul gazelor naturale, după cum urmează:

- a) planurile de investiții pe 5 ani ale celor 39 operatori economici titulari ai licenței de operare a sistemului de distribuție, precum și cele actualizate corespunzătoare anului 2015;
- b) planul de investiții corespunzător anului 2015 al operatorului de sistem și de transport S.N.T.G.N. Transgaz S.A., denumit “Program de modernizare și dezvoltare investiții pe anul 2015”;
- c) planurile de investiții pe 5 ani ale celor doi operatori economici titulari ai licenței de operare a sistemului de înmagazinare subterană, precum și cele actualizate corespunzătoare anului 2015.

Suplimentar, au fost analizate 2 solicitări în vederea constituirii de sisteme de distribuție închise, fiind emis aviz de principiu pentru ambele.

În plus față de cele de mai sus, în cadrul Comisiei tehnice constituite prin Ordinul ANRE nr. 9/2013, cu modificările și completările ulterioare, au fost analizate solicitări de modificare a licențelor din sectorul gazelor naturale și emise avize, după cum urmează:

Nr. crt.	Modificare licență	Avize emise	În curs de analiză la data de 31.12.2015
1.	Modificare licență de operare a sistemului de înmagazinare subterană	2	-
2.	Modificare licență de operare a sistemului de distribuție	36	51
3.	Modificare licență de operare a sistemului de transport	2	-
4.	Modificare licență de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale	-	3

IV.2. REGLEMENTĂRI TEHNICE

În cursul anului 2015, în cadrul Direcției generale reglementări tehnice și autorizare în domeniul gazelor naturale au fost elaborate și aprobate următoarele acte normative:

1. *Regulamentul pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale și condițiile – cadru de valabilitate aferente autorizațiilor*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 98/2015;
2. *Procedura privind elaborarea studiului tehnico-economic în vederea realizării obiectivelor/conductelor necesare racordării*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 104/01.07.2015;

3. *Standardul de performanță pentru serviciul de transport și de sistem al gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 161/2015;
4. *Standardul de performanță a serviciului de distribuție și de sistem a gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 162/2015;
5. *Procedura privind verificările și reviziile tehnice ale instalațiilor de utilizarea a gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 179/2015.

Alte documente de discuție elaborate și supuse consultării publice în cursul anului 2015, fără a fi finalizate la data de 31.12.2015:

1. *Codul tehnic al gazelor naturale* – documentul a fost supus consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 30.03.2015;
2. *Procedură de elaborare a planurilor de investiții din sectorul gazelor naturale* – documentul a fost supus consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 30.03.2015;
3. *Metodologie de calcul al consumului tehnologic al sistemului de transport al gazelor naturale* – documentul a fost supus consultării publice pe pagina de internet a ANRE, în două etape, respectiv în data 31.03.2015 și în data 31.07.2015;
4. *Regulament pentru acordarea autorizațiilor de înființare și licențelor în sectorul gazelor naturale – revizuire* – documentul a fost supus consultării publice în luna aprilie 2015;
5. *Procedură privind acordarea avizului de principiu necesar constituirii sistemului de distribuție închis* – documentul a fost supus consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 14.05.2015;
6. *Regulament de programare, funcționare și dispecerizare a depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale – revizuire* – documentul a fost supus consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 29.06.2015;
7. *Condiții-cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de înmagazinare a gazelor naturale, Condiții-cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de transport al gazelor naturale, Condiții-cadru de valabilitate a licenței de furnizare a gazelor naturale, Condiții-cadru de valabilitate ale autorizației de înființare a sistemelor de distribuție a gazelor naturale, Condiții-cadru de valabilitate a licenței de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale, Condiții-cadru de valabilitate a licenței de furnizare a GNC/GNCV, biogazului/biometanului/GNL* – documentele au fost supuse consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 29.06.2015;
8. *Procedură de desemnare a unui operator licențiat pentru distribuția gazelor naturale* – documentul a fost supus consultării publice, pe pagina de internet a ANRE, în data de 15.07.2015.

IV.3. EVOLUȚIA PIETEI DE GAZE NATURALE

IV.3.1. STRUCTURA PIETEI

Potrivit Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, sectorul gazelor naturale din România este structurat în două segmente: piața reglementată și piața concurențială. Această segmentare are rolul de a stabili cu claritate activitățile economice specifice ce sunt sub supraveghere continuă - piața reglementată (tarifele de transport, înmagazinare, distribuție, prețurile reglementate la clienții casnici) și cele care se desfășoară liber, pe baza mecanismelor concurențiale. În fapt, fiind vorba despre o zonă reglementată a unui sector economic, este necesar a fi precizat ce intră sub sfera de supraveghere a autorității de reglementare, restul relațiilor economice desfășurându-se liber, ca parte a mecanismelor unei economii de piață.

Economia românească a fost recunoscută ca o economie de piață începând cu anul 2005, constatându-se, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană, că există regulile, instituțiile și mecanisme suficient de dezvoltate pentru ca procesele de dereglementare specifice unei economii centralizate, reglementate anterior, să poată continua.

Și sectorul gazelor naturale a parcurs acest proces, de dereglementare, la momentul actual fiind în stadiu avansat, segmentul clienților noncasnici fiind complet liberalizat la nivelul anului 2015, cu toate că, începând cu 1 iulie 2007 toți clienții din sector aveau posibilitatea de a deveni clienți eligibili.

Ținând cont de specificul economico-social al României procesul de dereglementare a sectorului gazelor naturale trebuie să țină cont și de gradul de informare al clienților, dar și de specificitatea zonei, România fiind producător de gaze naturale, având și facilități de înmagazinare, șansa de importuri din sursă unică, dar și un consum în declin continuu, mai ales în ceea ce privește consumul industrial. Acest design al capacităților, surselor și consumului a determinat o liberalizare graduală, ce a ajuns la un procent de 66% în anul 2015.

Autoritatea de reglementare realizează o activitate de monitorizare continuă a relațiilor economice din sector, colectând date și informații specifice de la participanții la cele două piețe, reglementată și concurențială. În urma analizelor efectuate asupra datelor furnizate de operatorii activi în sectorul gazelor naturale din România pe parcursul anului 2015, au rezultat următoarele concluzii:

- Consumul anual de gaze naturale și-a continuat declinul, atingând nivelul de aproximativ 11,6 miliarde mc, cu o scădere de aproximativ 5% în 2015 față de 2014, pe fondul unei ușoare diminuări a consumului clienților finali.

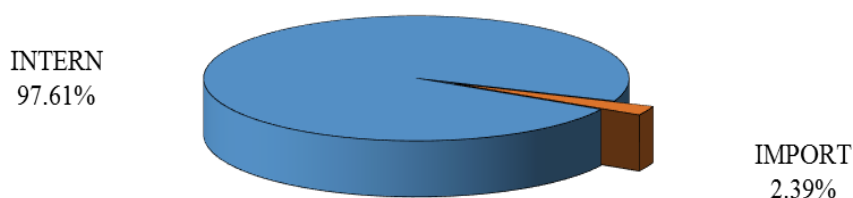
În anul 2015, consumul total de gaze naturale a fost de 121.726.748,658 MWh. Numărul total de clienți finali de gaze naturale a fost de 3.480.661, din care 182.265 clienți noncasnici (5,24%) și 3.298.396 clienți casnici (94,76%).

În acest an, consumul clienților finali a fost de 111.244.195,163 MWh, din care 80.992.734,448 MWh a reprezentat consumul noncasnic (72,80%) și 30.251.460,715 MWh a reprezentat consumul casnic (27,20%).

Consumul de gaze naturale este acoperit din producția internă și din import. Producția internă a fost de 118.816.674,270 MWh, iar importul de 2.910.074,388 MWh.

- Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România a crescut constant pe măsură ce piața a fost liberalizată, mai ales în sectorul furnizării de gaze naturale, cuprinzând, în anul 2015:
  - un operator al Sistemului National de Transport – Transgaz;
  - 6 producători: Romgaz, OMV Petrom, Amromco Energy, Raffles Energy, Foraj Sonde, Stratum Energy;
  - 6 furnizori externi care aduc gaze naturale din surse externe în România: Wintershall, Axpo Elveția, Gdf Suez Ungaria, Imex Oil, Mol Zrt. și Wiece Hungary
  - 2 operatori de înmagazinare: Romgaz, Depomureș;
  - 40 de operatori de distribuție - cei mai mari fiind Distrigaz Sud Rețele SRL și E.ON Gaz Distribuție S.A.;
  - 76 de furnizori activi prezenți pe piața concurențială de gaze naturale, din care 39 de furnizori activează pe piața reglementată de gaze naturale.

- Producția internă de gaze naturale în anul 2015, producția curentă și extrasă din înmagazinare, ce a intrat în consum a reprezentat 97,61% din totalul surselor. Primii doi producători (Romgaz și OMV Petrom) au acoperit împreună 94,85% din această sursă.

- Importul ce a intrat în consum în 2015, import curent și extras din înmagazinare, a reprezentat 2,39%. Primii trei importatori - furnizori interni - au realizat împreună 94,89%.

Tipul surselor de gaze naturale în anul 2015

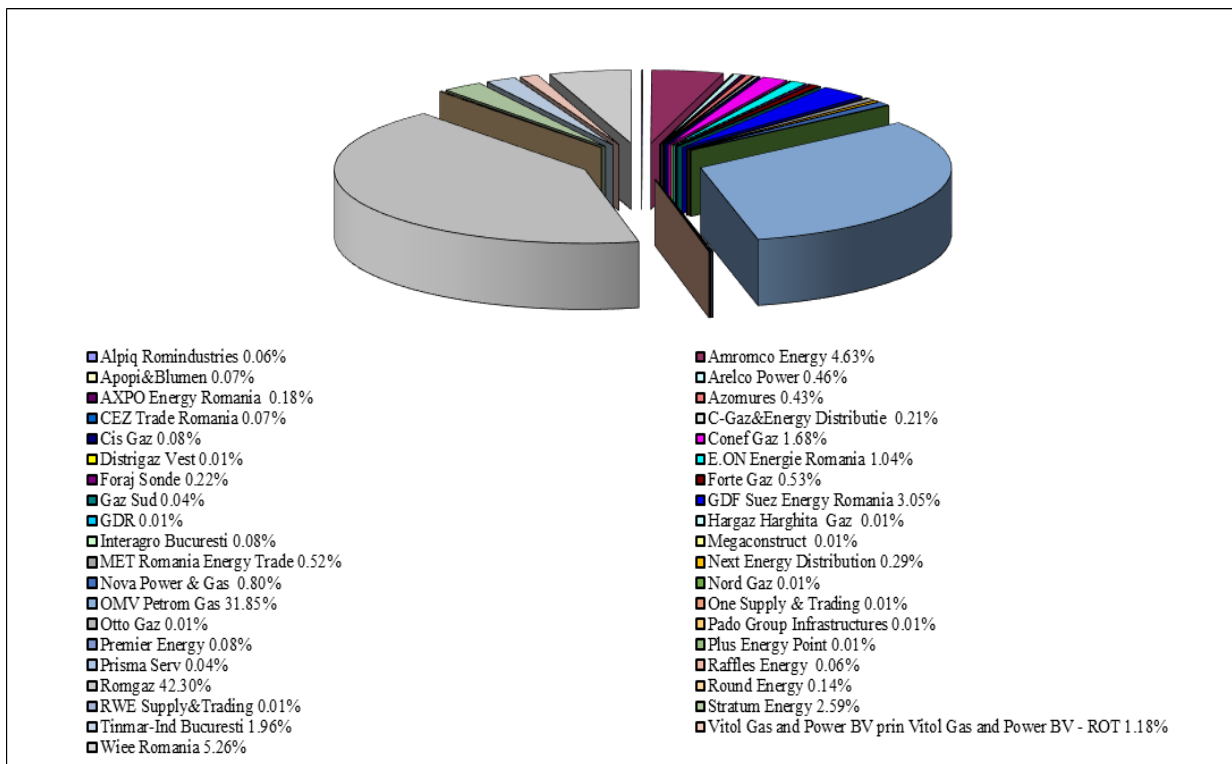
IV.3.2. PIAȚA ANGRO DE GAZE NATURALE

Piața angro este definită drept totalitatea tranzacțiilor desfășurate de către participanți, titularii de licență emisă de ANRE, care include revânzările între participanți.

A. SURSE

În anul 2015, 39 de titulari de licență de furnizare emise de ANRE au desfășurat activitate pe piața angro de gaze naturale, volumele tranzacționate de aceștia în cadrul pieței fiind de

84,949,525.190 MWh. O defalcare a structurii acestei piețe și procentelor cu care furnizorii au participat, în funcție de volumele comercializate este prezentată în graficul de mai jos:

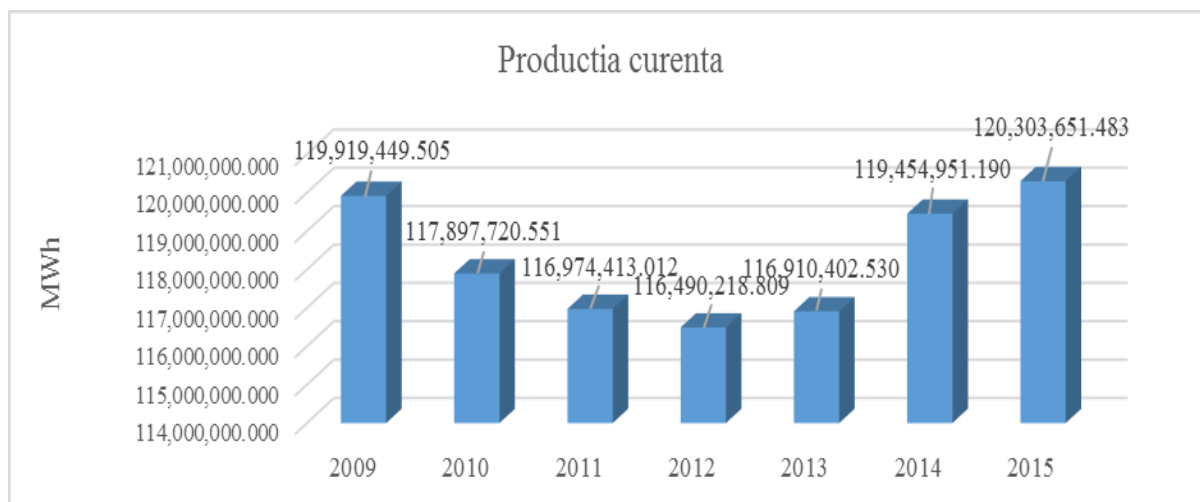
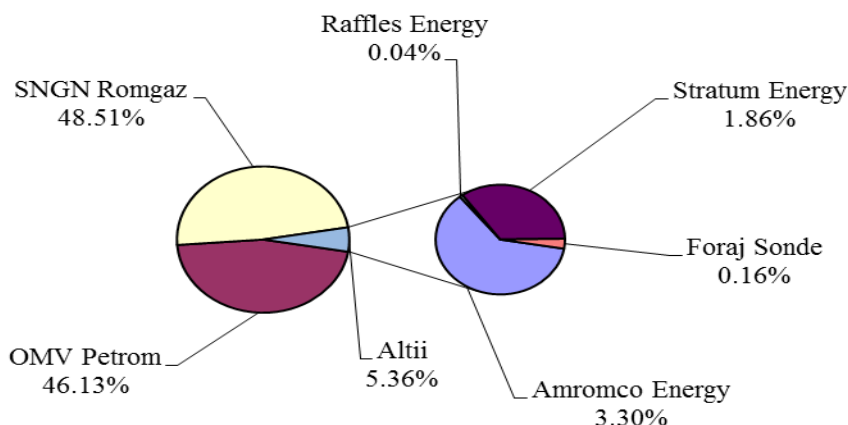

a. PRODUCȚIE

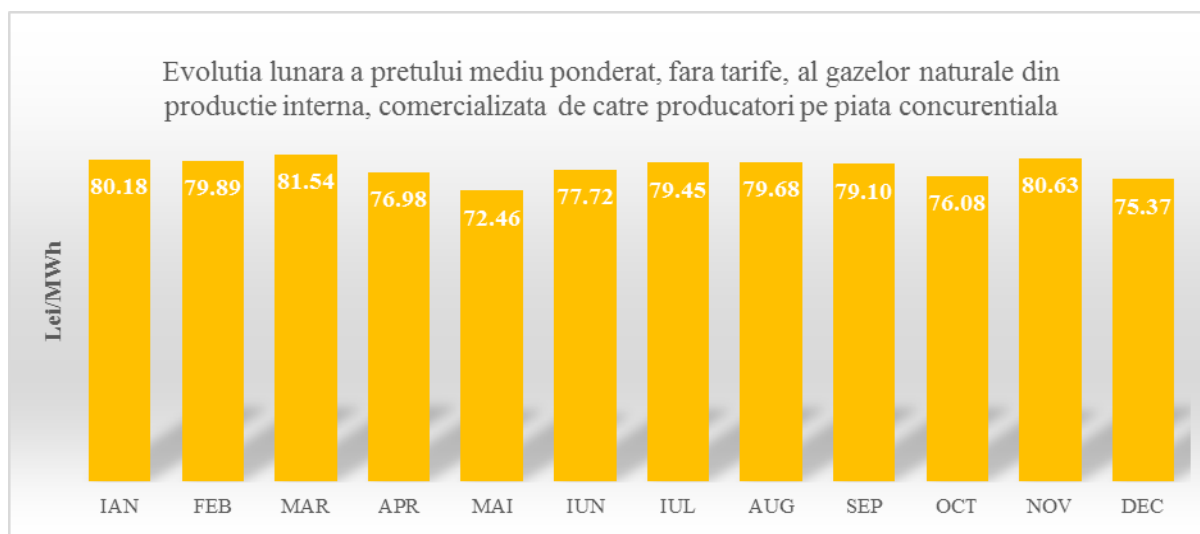
În anul 2015, producția de gaze naturale din Romania, a fost asigurată de un număr de 6 producători de gaze naturale: SNGN Romgaz SA, S.C. OMV Petrom SA, S.C. Amromco Energy SRL, S.C. Raffles Energy SRL, S.C. Foraj Sonde SA, S.C. Stratum Energy LLC.

Cantitatea de gaze naturale produsă în anul 2015 a fost de 120,303,651.483 MWh, după cum urmează:

Amromco Energy	OMV Petrom	Romgaz	Rafless Energy	Foraj Sonde	Stratum Energy	Total
3.972.651,1	55.493.648,7	58.357.685,2	52.680,5	188.411,4	2.238.574,5	120.303.651,4

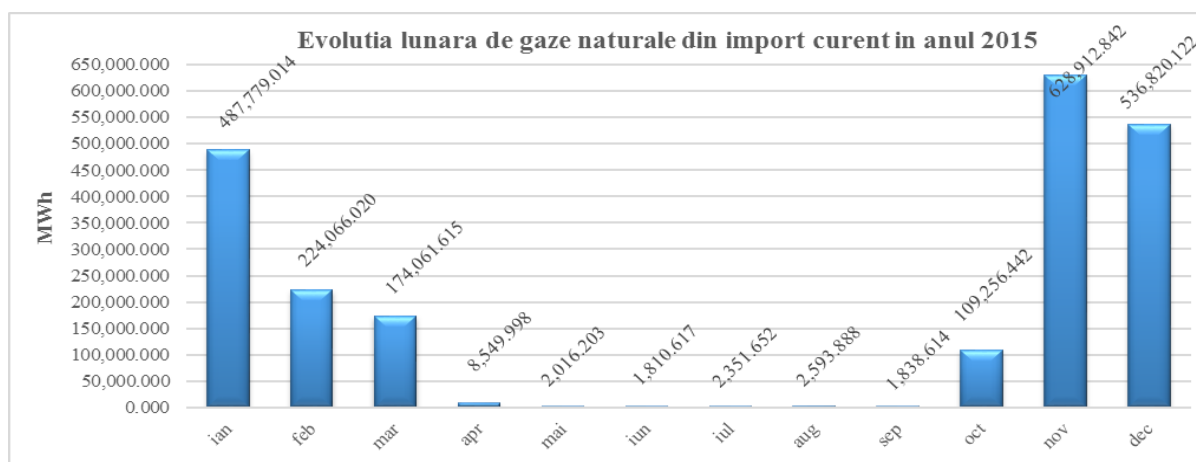
Având în vedere structura pieței de gaze naturale din Romania, în care peste 95% din gazele naturale consumate provin din producția curentă, aceste cantități sunt tranzacționate pe piața angro de gaze naturale, cantitățile exportate având un nivel foarte scăzut pentru anul 2015, de aproximativ 11.694,640 MWh ceea ce reprezintă 0,01% din totalul producției.

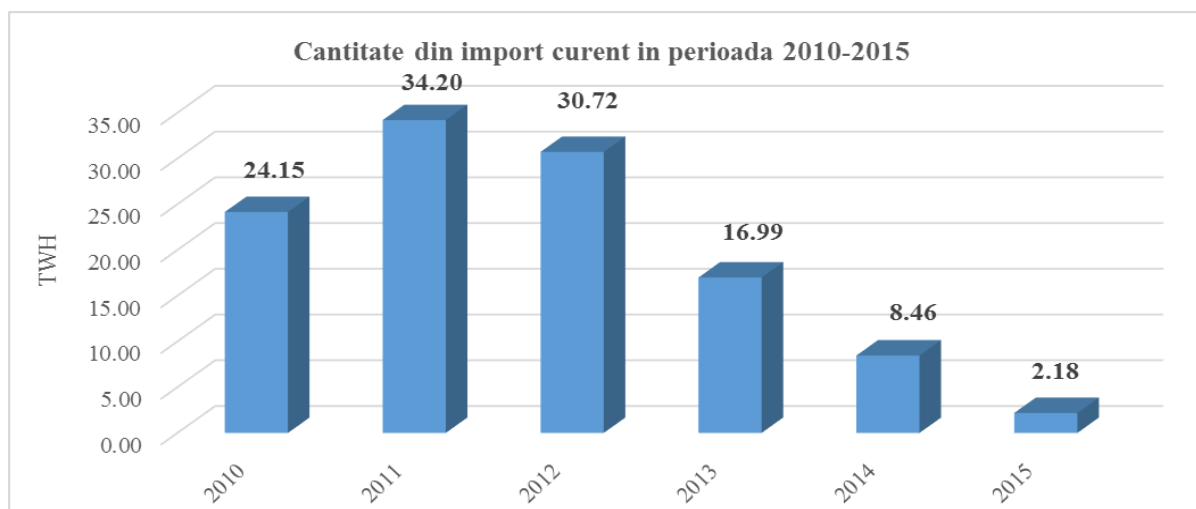
b. IMPORT

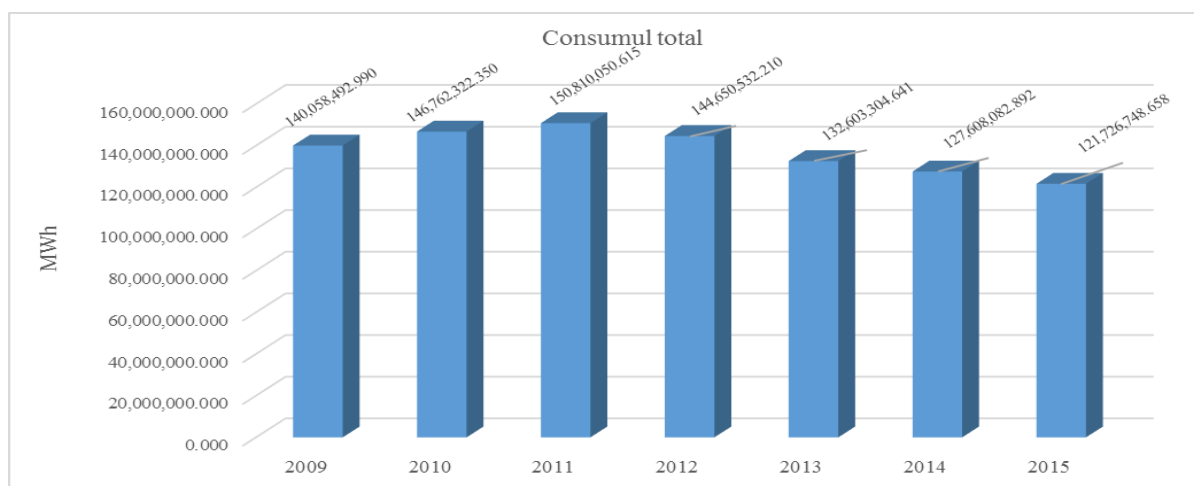
Cu toate că în România consumul a scăzut de la an la an, producția internă nu reușește să suplinească cererea curentă, fiind necesare cantități de gaze naturale și din alte surse, altele decât gazele naturale din producția internă curentă și cele înmagazinate în cursul ciclurilor de injecție. Sursa tradițională este reprezentată de importurile din Federația Rusă, prin intermediul a 9 importatori în cursul anului 2015 fiind importată o cantitate totală de gaze naturale de 2.180.057,027 MWh (2,18 TWh).

Având în vedere evoluția cantităților de gaze naturale importate în perioada anului 2015, se poate observa că aceasta are aceeași tendință cu cea a cererii de gaze naturale din perioada sezonului rece (octombrie-martie) – graficul de mai jos.

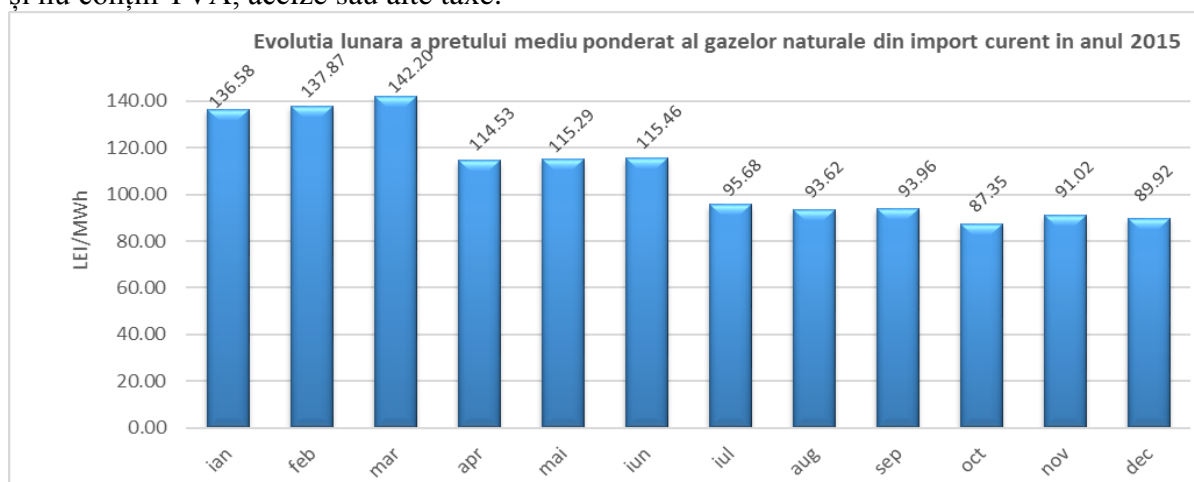
Așa cum se poate observa în graficul de mai jos, importul curent de-a lungul anilor a suferit o diminuare semnificativă. Scăderea consumului din import nu are în contrapondere o creștere a consumului național din producția internă, ci se datorează scăderii continue, pe parcursul ultimilor ani, a consumului total de gaze naturale – graficul imediat următor.

Evoluția prețurilor gazelor naturale din import curent

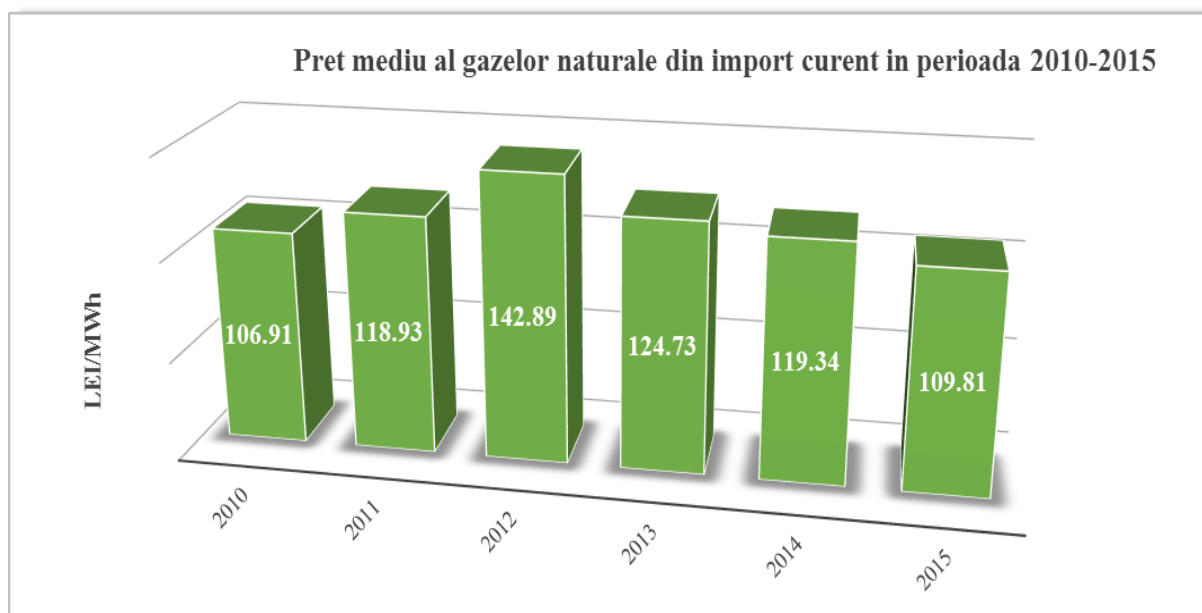
Referitor la prețurile gazelor naturale din import curent, facem precizarea că acestea sunt prețuri medii ponderate și au fost determinate prin ponderarea prețurilor cu cantitățile livrate lunar corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare, raportate lunar de către participanții din piață, și nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Având în vedere că nu există o referință internațională specifică de preț pentru gaze naturale și că prețul acestui produs urmărește preponderent cotațiile țițeiului cu o oarecare întârziere (9 – 12 luni), evoluția cotațiilor barilului de țiței își pune amprenta asupra evoluției prețului din contractele de tranzacționare a gazelor naturale la nivel internațional.

Prețul gazelor naturale importate în România, pe parcursul anului 2015, a avut o evoluție descrescătoare urmărind o evoluție similară cu cea a barilului de țiței.

Din graficul de mai jos se observă o scădere anuală a prețului de aproximativ 34%.

c. ÎNMAGAZINARE

Din totalul producției curente, cantitatea de 20,752,467.245 MWh a fost injectată în depozitele de înmagazinare subterană, restul cantității de gaze naturale din perimetrele de producția ajungând în consum.

Înmagazinarea gazelor naturale este necesară, în primul rând, datorită faptului că, în perioada de vară, producția excede consumului curent, fiind nevoie în perioada de iarnă, a vârfului de consum, de cantități suplimentare pentru acoperirea consumului.

Pe de altă parte, potrivit Legii 346/2007 privind măsuri pentru asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale furnizorii trebuie să înmagazineze gaze naturale pentru consumul clienților din portofoliu, în perioada de vară (ciclul de injecție aprilie – octombrie). În acest sens, ANRE stabilește prin Metodologia privind determinarea anuală a stocului minim de gaze naturale, aprobată prin Ordinul 14/2015, nivelul stocului minim anual pentru titularii licențelor de furnizare de gaze naturale și pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale.

Acest stoc minim reflecta în privința fiecărui furnizor consumul clienților din portofoliu și, totodată, nivelul consumului total anual, o evoluție anuală a acestui stoc minim total fiind prezentată mai jos:

Nivelul stocului minim anual de gaze naturale pe care fiecare titular al licenței de furnizare de gaze naturale și fiecare titular al licenței de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale trebuie să îl dețină în depozitele de înmagazinare subterană până la 31 octombrie	
2013	24.248.110,943 MWh
2014	19.765.212,051 MWh
2015	17.477.030,807 MWh

În tabelul de mai jos este evidențiată evoluția stocului de gaze naturale, pe surse în cursul anului 2015.

Stoc 2015	Intern (MWh)	%	Import (MWh)	%	Total (MWh)
Stoc la sfârșitul ciclului de injecție	28,531,477.846	97.12%	844,963.724	2.88%	29,376,441.570
Ianuarie (extracție)	12,967,410.347	94.52%	752,453.726	5.48%	13,719,864.073
Februarie (extracție)	7,983,523.124	92.30%	665,980.579	7.70%	8,649,503.703
Martie (extracție)	5,615,493.284	89.20%	679,803.352	10.80%	6,295,296.636
Aprilie (extracție)	5,203,841.098	88.45%	679,803.352	11.55%	5,883,644.450
Stoc la sfârșitul ciclului de extracție	5,203,841.098	88.45%	679,803.352	11.55%	5,883,644.450
Aprilie (injecție)	6,495,046.467	90.53%	679,803.352	9.47%	7,174,849.819
Mai (injecție)	10,815,902.213	94.09%	679,803.352	5.91%	11,495,705.565
Iunie (injecție)	14,620,429.601	95.56%	679,803.352	4.44%	15,300,232.953
Iulie (injecție)	17,896,163.281	96.34%	679,803.352	3.66%	18,575,966.633
August (injecție)	21,355,358.758	96.91%	679,803.352	3.09%	22,035,162.110
Septembrie (injecție)	24,644,509.738	97.32%	679,803.352	2.68%	25,324,313.090
Octombrie (injecție)	25,956,308.343	97.45%	679,803.352	2.55%	26,636,111.695
Stoc la sfârșitul ciclului de injecție	25,956,308.343	97.45%	679,803.352	2.55%	26,636,111.695
Octombrie (extracție)	25,582,924.624	97.58%	634,631.005	2.42%	26,217,555.629
Noiembrie (extracție)	23,976,053.161	97.02%	736,197.869	2.98%	24,712,251.030
Decembrie (extracție)	20,347,533.724	99.43%	116,066.842	0.57%	20,463,600.566

În România sunt doi operatori de înmagazinare, S.C. Depomureș S.A. și SNGN Romgaz S.A. Capacitatea totală și evoluția utilizării acestei capacități este prezentată în tabelul de mai jos.

Operator înmagazinare	An	Capacitate depozit (MWh)	Stoc după extracție (MWh)	Injecție (apr-oct) (MWh)	Capacitate utilizată (MWh)
Romgaz	2013	29,503,400	6,704,018.854	21,188,550.748	27,892,569.602
	2014		8,141,654.008	18,077,373.958	26,219,027.966
	2015		5,611,283.576	17,869,463.343	23,480,746.919
Depomureș	2013	3,154,550	330,006.289	3,024,810.381	3,354,816.670
	2014		570,191.740	2,587,221.864	3,157,413.604
	2015		272,360.874	2,883,003.902	3,155,364.776

d. TRANZACȚIONARE PE PLATFORME CENTRALIZATE

Prin OUG nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 174/2014 a fost instituită obligația de tranzacționare gaze naturale pe platforme centralizate pentru producătorii români de gaze naturale și furnizorii care acționează pe piața românească de gaze naturale. Potrivit acestor norme legislative, ANRE a emis Ordinul nr. 118/2014 *pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a obligației producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate de gaze naturale din Romania*, prin care au fost stabilite cote anuale

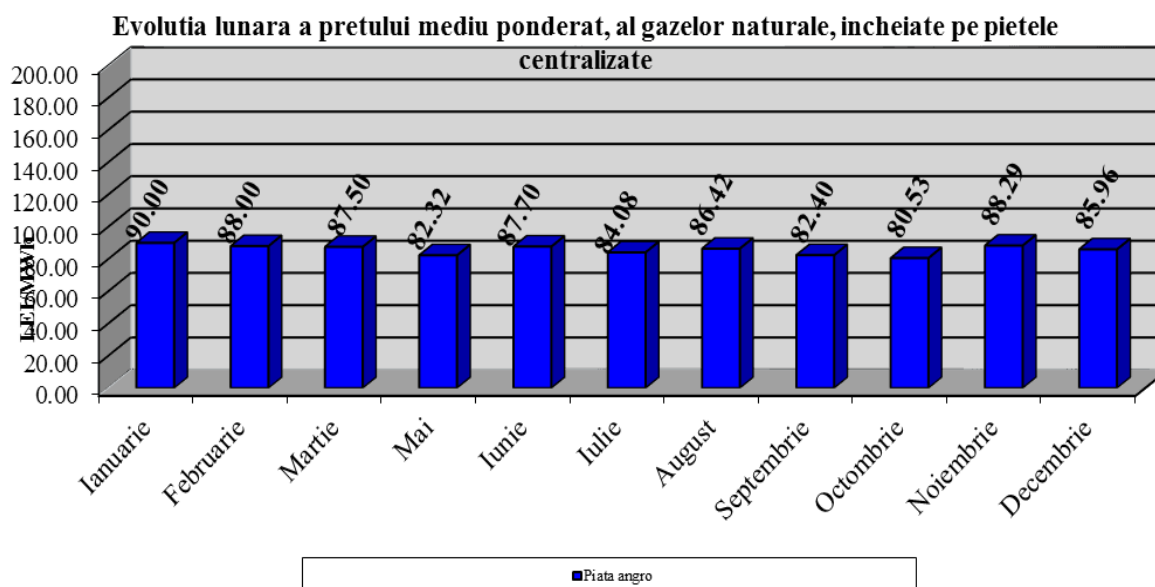
specifice celor doua categorii de operatori, producători și, respectiv, furnizori, pentru tranzacționarea de gaze naturale pe platformele centralizate din România.

An	Producători	Furnizori
2015	35%	30%
2016	30%	25%
2017	25%	20%*
2018	20%	15%*

*Conform Legii nr. 174/2014 obligația furnizorilor a fost limitată la anul 2016

În anul 2015, 30 de furnizori au realizat tranzacții pe piețele centralizate, contractele încheiate de aceștia însumând un volum de 1,720,544.000 MWh, după cum urmează:

Luna	Preturi lunare încheiate pe piețe centralizate (Lei/MWh)	Cantități tranzacționate (MWh)
Ianuarie	90.00	106,000.000
Februarie	88.00	206,000.00
Martie	87.50	10,000.000
Aprilie	85.50	15,000.000
Mai	82.32	49,000.000
Iunie	87.70	37,500.000
Iulie	84.08	2,813.000
August	86.42	60,445.000
Septembrie	82.40	255,932.000
Octombrie	80.53	719,054.000
Noiembrie	88.29	121,500.000
Decembrie	85.96	137,300.000
Preț mediu ponderat 2015	83.77	1,720,544.000

În urma finalizării analizei îndeplinirii obligației de tranzacționare a producătorilor și furnizorilor de gaze naturale pentru anul 2015, Metodologia va fi modificată pentru limitarea perioadei obligației furnizorilor până la anul 2016, fiind realizată și o analiză a cotelor procentuale stabilite în concordanță și cu celelalte modificări ale reglementărilor specifice sectorului (calendarul de liberalizare a prețurilor producției interne pentru piața reglementată, **modificări ale Codului rețelei pentru SNT etc.**).

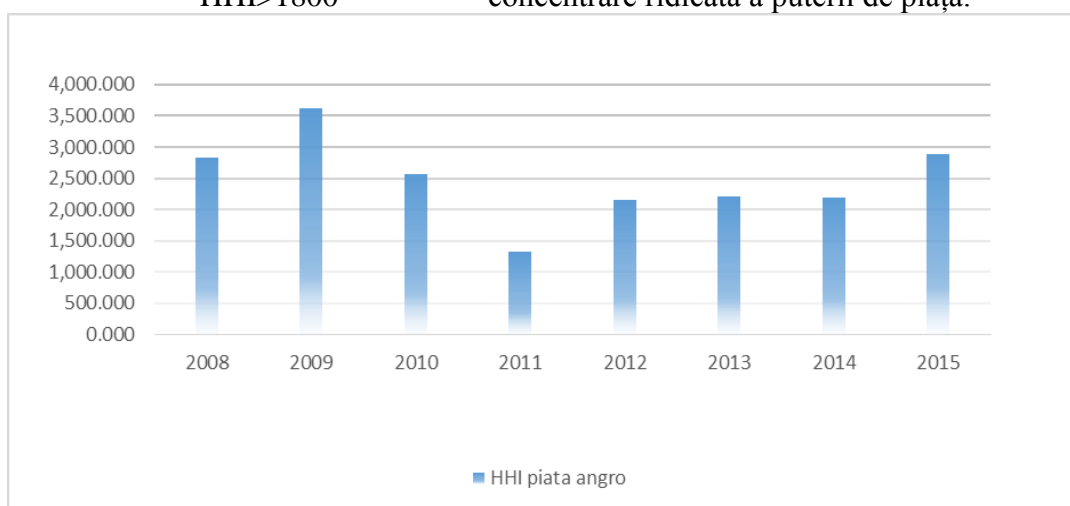
e. INDICII DE CONCENTRARE AI PIETEI

Indicatori de concentrare a pieței angro de gaze naturale:

- **HHI, Indexul Herfindahl-Hirschman** = suma pătratelor cotelor de piață

Semnificația valorilor indicatorului este:

HHI < 1000	pieță neconcentrată;
1000 < HHI < 1800	concentrare moderată a puterii de piață;
HHI > 1800	concentrare ridicată a puterii de piață.

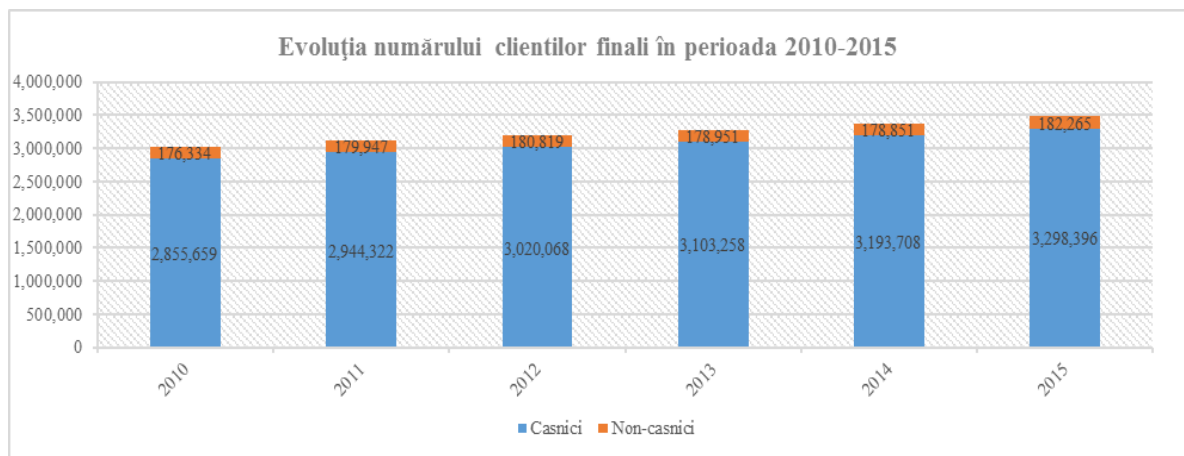
IV.3.3. PIAȚA CU AMĂNUNTUL DE GAZE NATURALE

În anul 2015 pe piața cu amănuntul de gaze naturale au activat 74 de furnizori, din care:

- 39 de furnizori care activează pe piața reglementată de gaze naturale;
- 74 de furnizori care activează pe piața concurențială de gaze naturale.

Numărul total de clienți finali de gaze naturale a fost de 3.480.661, din care 182.265 clienți noncasnici (5,24%) și 3.298.396 clienți casnici (94,76%).

Pe baza datelor colectate de ANRE, se constată faptul că din ianuarie 2010 și până la 31 decembrie 2015, numărul clienților finali a crescut cu aproximativ 15%, după cum urmează:

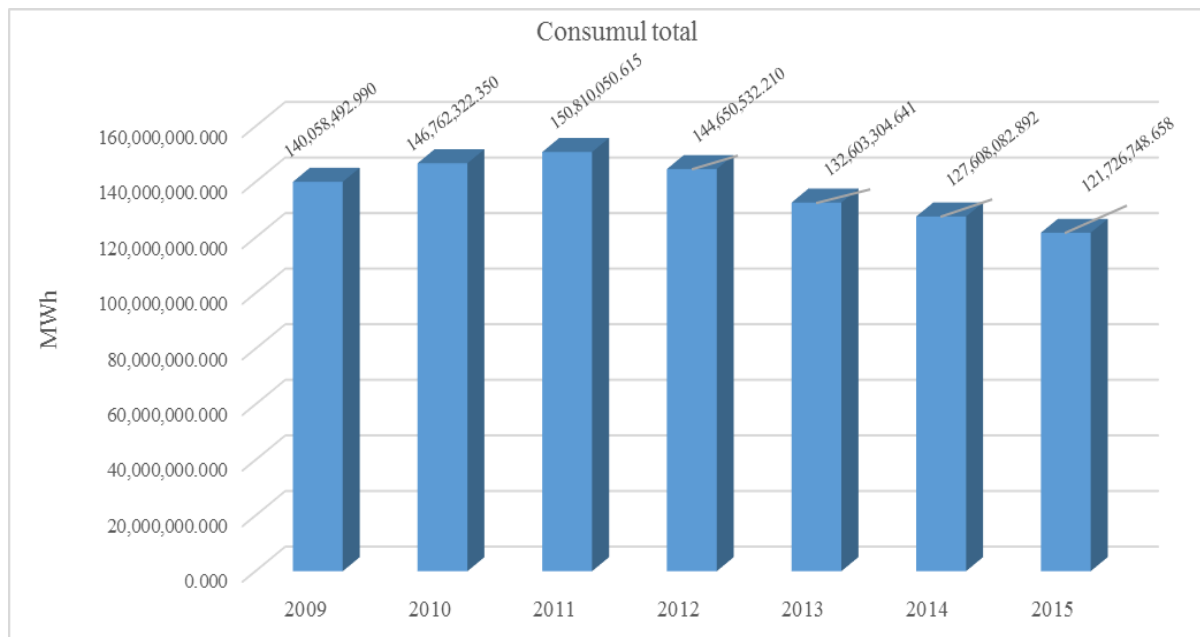

Evoluția numărului de clienți finali pe parcursul anului 2015 este prezentată în tabelul următor:

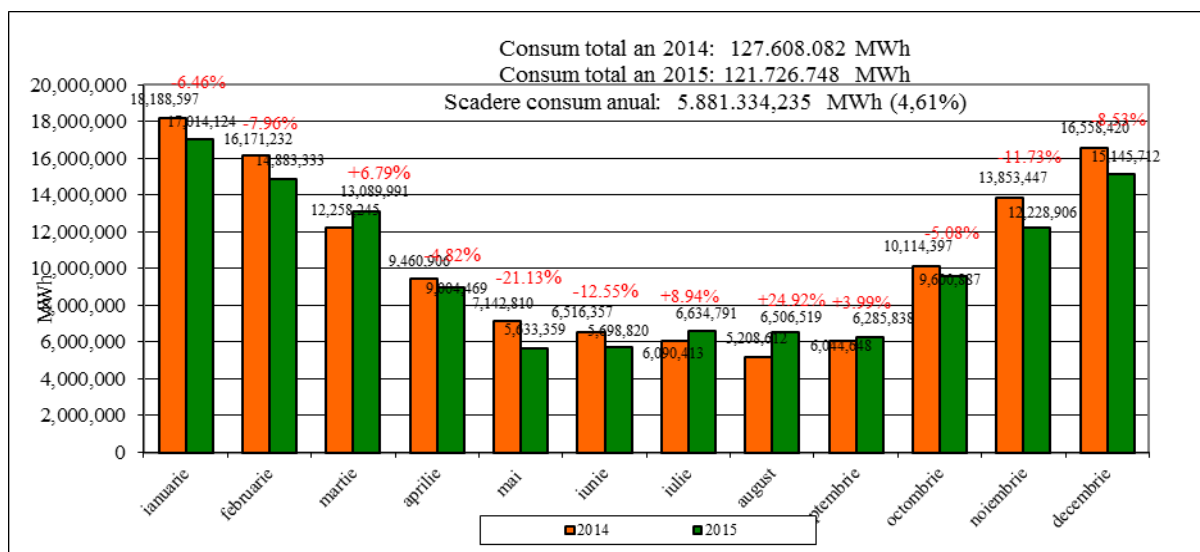
Luna	Nr. Clienți		Total nr. clienți	Consum total (MWh)
	Casnic	Noncasnic		
Ianuarie	Casnic	3,200,543	3,379,680	17,014,124.142
	Noncasnic	179,048		
Februarie	Casnic	3,205,531	3,384,600	14,883,333.414
	Noncasnic	179,069		
Martie	Casnic	3,212,566	3,391,241	13,089,991.269
	Noncasnic	178,675		
Aprilie	Casnic	3,216,065	3,393,642	9,004,469.419
	Noncasnic	177,577		
Mai	Casnic	3,222,329	3,399,243	5,633,358.948
	Noncasnic	176,914		
Iunie	Casnic	3,231,858	3,408,476	5,698,819.869
	Noncasnic	176,618		
Iulie	Casnic	3,238,879	3,416,047	6,634,790.724
	Noncasnic	177,168		
August	Casnic	3,246,825	3,423,353	6,506,518.541
	Noncasnic	176,528		
Septembrie	Casnic	3,256,461	3,433,992	6,285,838.013
	Noncasnic	177,531		
Octombrie	Casnic	3,270,854	3,448,449	9,600,887.135
	Noncasnic	177,595		
Noiembrie	Casnic	3,285,685	3,465,189	12,228,905.651
	Noncasnic	179,504		
Decembrie	Casnic	3,298,396	3,480,661	15,145,711.533
	Noncasnic	182,265		
Total	-	-	-	121,726,748.658

Consumul total de gaze naturale înregistrat în 2015 a fost de 121.726.748,658 MWh. Analiza datelor privind consumul total anual relevă tendința scăderii consumului începând cu anul 2010, fapt constatat și în ceea ce privește consumul din 2015, comparat cu anul

precedent, în ciuda faptului că se înregistrează o creștere constantă a numărului de clienți finali:

Astfel, consumul total de gaze naturale din anul 2015 a înregistrat o scădere de 4,61 % față de anul 2014, atingând nivelul de aproximativ 121.726.748,658 MWh (aprox. 11,6 miliarde mc), după cum urmează:

În cadrul consumului total al sectorului gazelor naturale, o parte este reprezentată de consumuri specifice activităților din sector sau consumuri ale operatorilor în legătură cu procesele tehnologice specifice: consum tehnologic, consum energetic și abaterile datorate instrumentelor de măsură. Exceptând aceste consumuri din cel total, în anul 2015 consumul livrat de furnizori către clienții finali a fost de 111.244.195,163 MWh, din care 80.992.716,13 MWh a reprezentat consumul noncasnic, 30.251.479,04 MWh reprezentând consumul casnic, după cum urmează:

Clienți finali		Tip conectare	Nr. clienți	Consum* (MWh)	Pondere în total consum
Casnici		Clienți conectați la SNT	2	568.417	0.00%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	3,298,394	30,250,910.62	27.19%
		Total Clienți casnici	3,298,396	30,251,479.04	27.19%
Non-Casnici	Producători de energie termică pentru populație	Clienți conectați la SNT	11	3,101,827.80	2.79%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	696	9,109,386.60	8.19%
		Total Producători de energie termică pentru populație	707	12,211,214.40	10.98%
	Producători de energie electrică și termică	Clienți conectați la SNT	14	13,909,858.00	12.50%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	471	6,932,008.80	6.23%
		Total Producători de energie electrică și termică	485**	20,841,866.79	18.74%
	Alți secundari și industriali	Clienți conectați la SNT	124	21,378,174.98	19.22%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	27366	13,947,517.66	12.54%
		Total Alți secundari și industriali	27490	35,325,692.64	31.76%
	Terțieri	Clienți conectați la SNT	17	18,638.74	0.02%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	44,615	4,892,112.04	4.40%
		Total Clienți terțieri	44,632	4,910,750.78	4.41%
	Comerciali	Clienți conectați la SNT	61	435,542.43	0.39%
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	109,375	7,267,649.09	6.53%
		Total Clienți comerciali	109,436	7,703,191.52	6.92%
Total clienți non-casnici			182,265	80,992,716.13	72.81%
TOTAL			3,480,661	111,244,195.163	100.00%

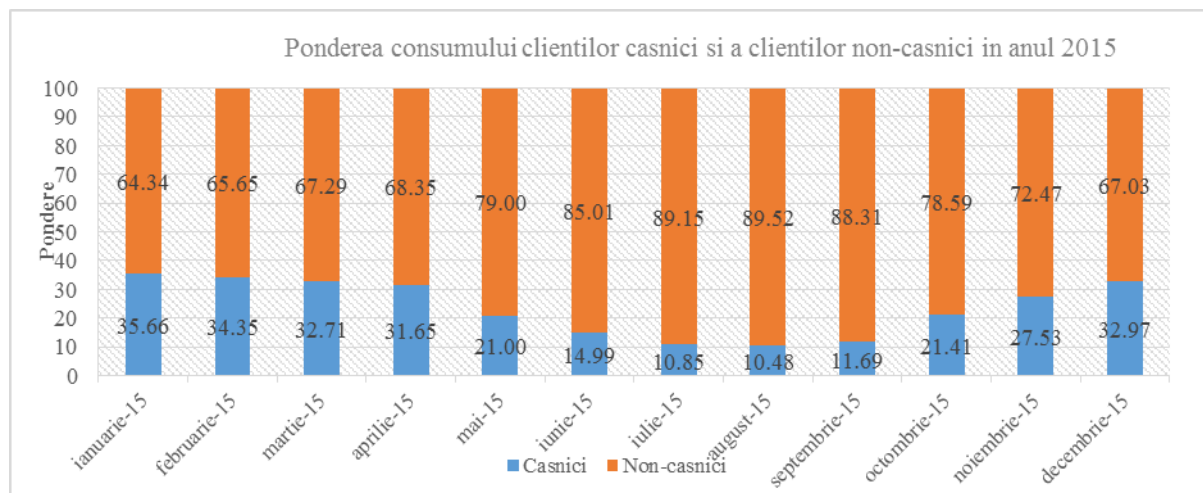
*Consum total livrat către clienții finali (nu include consum tehnologic, consum energetic și abateri datorate instrumentelor de măsură).

**Menționăm că numărul clienților producători de energie electrică și termică este cuprins în numărul clienților producători de energie electrică și termică, motiv pentru care nu au fost luați în calcul în numărul total de clienți finali.

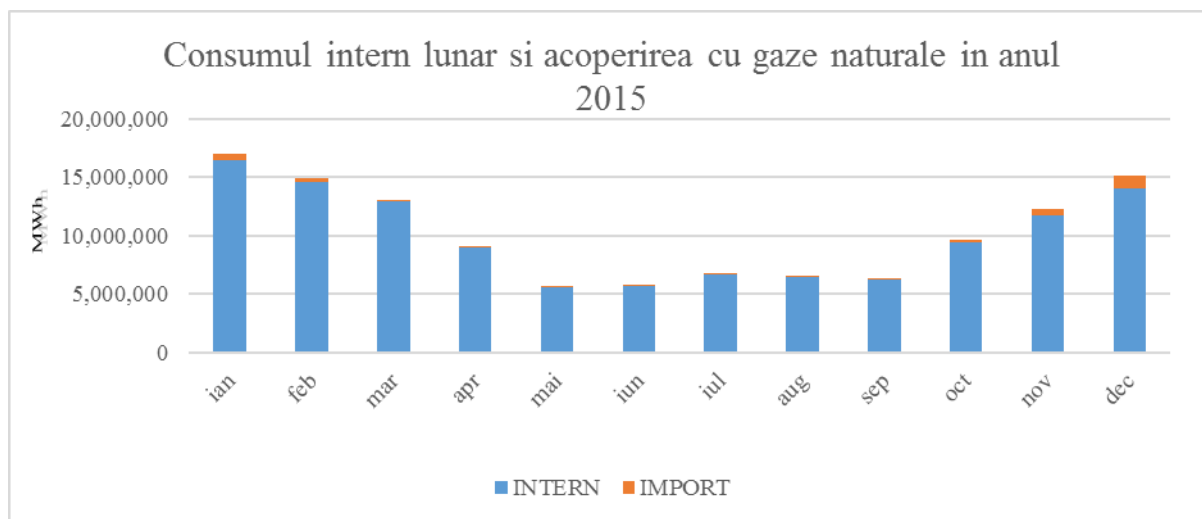
În anul 2015, ponderea cantităților consumate de clienții casnici din totalul consumului livrat de furnizori este de **27,19%**, iar numărul acestor clienți reprezintă **94,76%** din totalul clienților finali de gaze naturale.

Deși numărul clienților noncasnici reprezintă doar **5,24%** din totalul clienților finali de gaze naturale, ponderea cantităților consumate de aceștia este de **72,81%** din totalul consumului livrat de furnizori în anul 2015.

Ponderea consumului clienților casnici și a clienților noncasnici pe parcursul anului 2015 este prezentată în graficul următor:

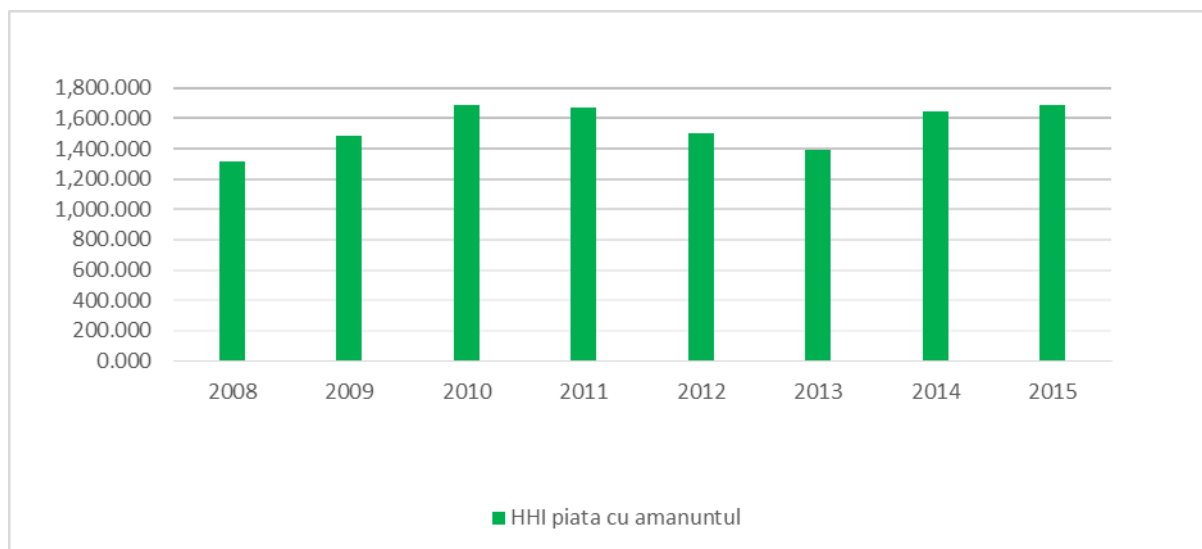
Consumul a fost acoperit de gaze naturale din producția internă și din import, după cum urmează:

Indicatori de concentrare a pieței cu amănuntul de gaze naturale:

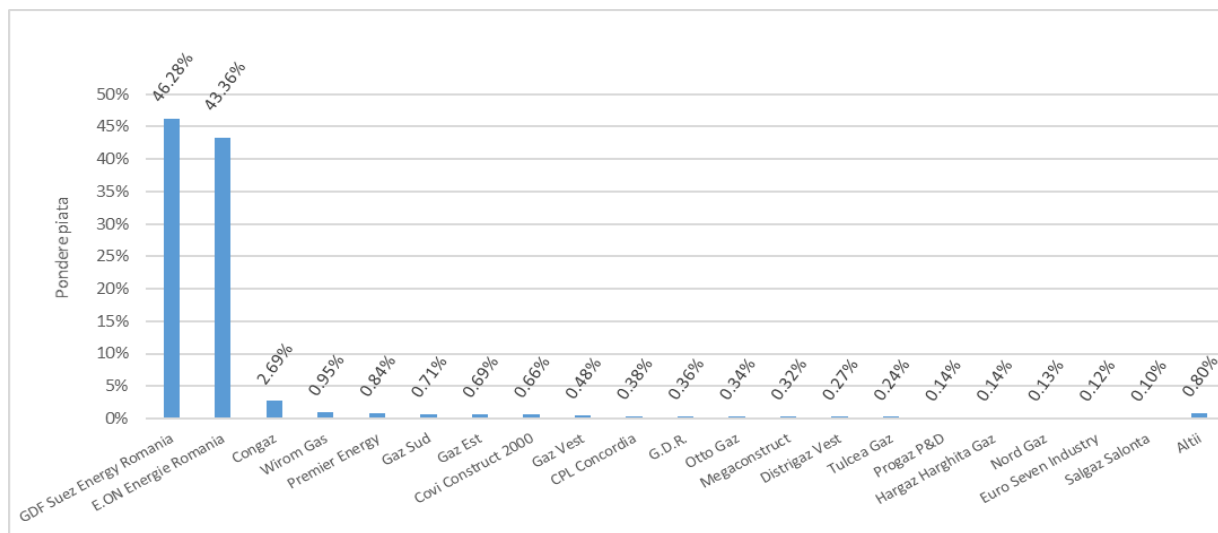
- **HHI, Indexul Herfindahl-Hirschman** = suma pătratelor cotelor de piață
Semnificația valorilor indicatorului este:

HHI < 1000	pieță neconcentrată;
1000 < HHI < 1800	concentrare moderată a puterii de piață;
HHI > 1800	concentrare ridicată a puterii de piață.

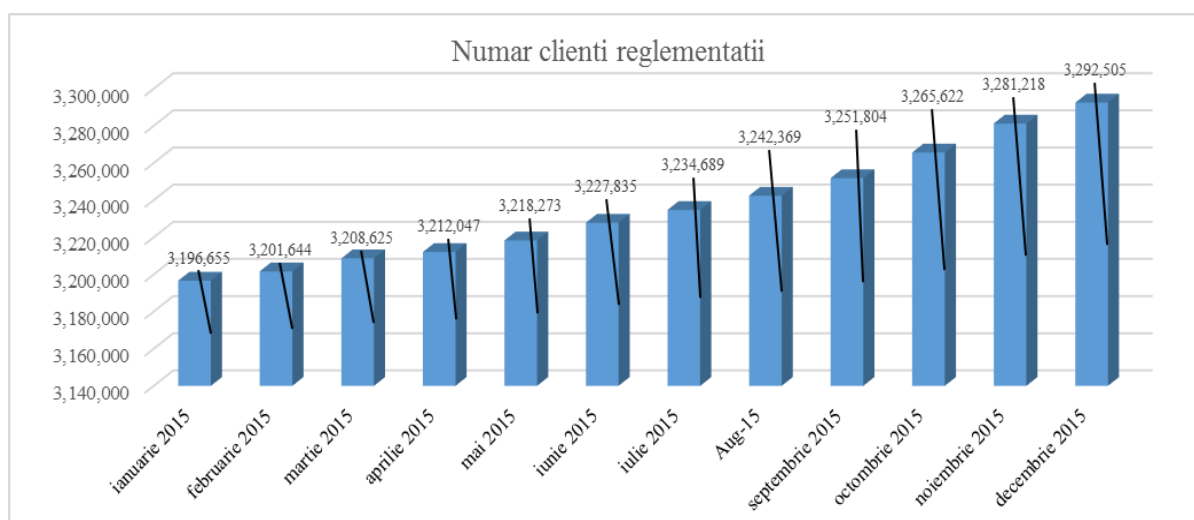

A. PIAȚA REGLEMENTATĂ

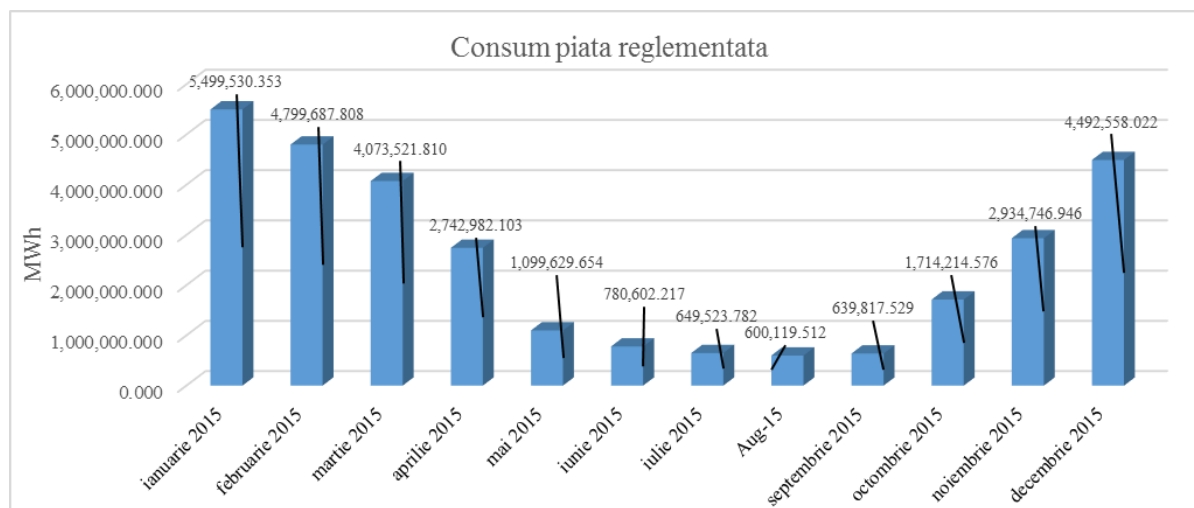
În anul 2015, pe piața reglementată de gaze naturale au activat 39 de furnizori, iar ponderea acestora este prezentată în graficul următor:

Numărul total de clienți reglementați în anul 2015 a fost de 3.292.505, aceștia reprezentând doar clienții casnici aflați în regim reglementat, iar evoluția lor este prezentată în graficul de mai jos:

Consumul clienților reglementați, în anul 2015, a fost de 30.026.952,875 MWh și este prezentat în graficul următor:

Prin Ordinul ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale, se reglementează modalitatea de stabilire/avizare a structurilor de amestec intern/import de către ANRE, astfel încât să se asigure acoperirea integrală a necesarului de consum la nivel național, ordin care a fost abrogat în data de 19 decembrie 2014 prin ordinul ANRE nr. 161/2014.

Prin Ordinul ANRE nr. 161/2014 privind modalitatea de stabilire a structurii amestecului de gaze naturale pentru clienții casnici și clienții noncasnici producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, ANRE reglementează modalitatea de stabilire a structurii de amestec intern/import, pentru categoriile de clienți menționate mai sus.

În acest sens, orice furnizor care asigură cantitățile de gaze naturale unui client final, aparținând categoriilor de clienți finali prevăzute în ordinul menționat, are obligația să respecte structura lunară de intern/import a livrărilor, determinate de SNTGN TRANSGAZ și stabilită/avizată de ANRE.

	procent import avizat (%)	procent import realizat (%)
Ianuarie	2.00%	*4.32%
Februarie	3.50%	3.50%
Martie	2.00%	2.00%
Aprilie	0.00%	0.00%
Mai	0.00%	0.00%
Iunie	0.00%	0.00%
Iulie	0.00%	0.00%
August	0.00%	0.00%
Septembrie	0.00%	0.00%
Octombrie	0.00%	0.00%
Noiembrie	0.00%	0.00%
Decembrie	3.00%	3.00%

*Pentru luna ianuarie procentul de import realizat este diferit față de cel avizat deoarece unul dintre furnizori a optat ca structura de amestec intern-import pentru categoria de clienți CPET să fie de 8,72% gaze din import, față de 2% cea avizată de ANRE.

a. Prețurile reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Prețul gazelor naturale din producția internă

În baza prevederilor *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, a fost emisă Hotărârea de Guvern nr. 488/2015 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației în perioada 1 iulie 2015 - 30 iunie 2021, prin care s-a stabilit o creștere anuală a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă, valori ce au fost preluate de către ANRE la calculul prețurilor reglementate.

Astfel, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 488/2015, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă a fost stabilit astfel:

Prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației:

	lei/MWh
	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.07.2015	60,00
01.07.2016	66,00
01.04.2017	72,00
01.04.2018	78,00*
01.04.2019	84,00*
01.04.2020	90,00*

*) Prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele termice destinate consumului populației, începând cu 1 aprilie 2018, urmează a fi reevaluat în urma unei analize derulate până la sfârșitul lunii martie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 181 alin. (5) din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, prețul de achiziție a gazelor din producția internă se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort și se actualizează de către ANRE și ANRM în concordanță cu prevederile *Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*.

b. Stabilirea prețurilor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea

afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Astfel, începând cu data de 1 ianuarie 2015, ANRE a evaluat suma fixă unitară destinată acoperirii costurilor de achiziție a gazelor naturale doar pentru clienții casnici, după cum urmează:

- **la data de 1 ianuarie 2015**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh. Ca urmare suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2015, a rămas neschimbată și anume la valoarea de 71,15 lei/MWh.
- **la data de 1 aprilie 2015** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, Prin urmare, în luna aprilie 2015, a fost publicată evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru perioada aprilie - iunie 2015, pentru clienții casnici aceasta având valoarea de 68,30 lei/MWh.
- pentru **perioada iulie 2015 - iunie 2016**, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 488/2015, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 60,00 lei/MWh. Ca urmare, ANRE a estimat suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada iulie 2015 - iunie 2016, la valoarea de 80,30 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 68,30 lei/MWh.

Toate documentele referitoare la evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici au fost publicate pe pagina de web a ANRE. De menționat că au fost analizate și diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei octombrie - decembrie 2014, reprezentând componenta unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (CUG), inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, și costurile efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată.

Diferența unitară lunară de CUG a fost calculată prin scăderea din CUG-ul realizat de companie a valorii CUG-ului inclus de ANRE în prețurile reglementate. Astfel, începând cu data de 1 aprilie 2015, componenta de recuperare a costurilor cu achiziția gazelor naturale, este de 0,12 lei/MWh pentru S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A., reprezentând 0,11% din prețul reglementat aferent categoriei B1 de consum, respectiv 7,13 lei/MWh pentru

S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A., reprezentând 6,03% din prețul reglementat aferent categoriei B1 de consum.

Pentru calculul diferențelor de cost unitar al gazelor naturale s-a ținut cont de prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora furnizarea la preț reglementat pentru clienții noncasnici se menține numai până la data de 31 decembrie 2014, iar pentru clienții casnici până la data de 30 iunie 2021.

Astfel, procente de ajustare a prețurilor finale reglementate pentru clienții casnici, pe parcursul anului 2015, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la aprilie-mai 2015 de circa -4%;
- la 1 iulie 2015 de circa 11%.

Scăderea prețurilor reglementate de la 1 aprilie 2015 s-a datorat în principal reducerii procentului de import de la 3% la 0%, a ponderii gazelor naturale extrase din depozitele de înmagazinare din total cantități furnizate, de la 25,33% la 0%, a reducerii tarifelor de distribuție la S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. cu aproximativ 21% și menținerea aproximativ constantă a tarifelor de distribuție la S.C. E.ON DISTRIBUȚIE ROMÂNIA - S.A.

Creșterea prețurilor de la 1 iulie 2015 cu un procent de 11% s-a datorat modificării următoarelor elemente:

- creșterea prețului producției interne curente de la 53,30 lei/MWh, la 60,00 lei/MWh, cu un impact de circa 6,5%;
- includerea procentului de gaze din import în perioada de iarnă, cu un impact de circa 1,5%;
- includerea cantităților de gaze ce urmează a fi extrase din depozitele de înmagazinare în perioada de iarnă, cu un impact de circa 4,5%;
- scăderea costului unitar de transport, cu un impact de circa -1,5%.

Ca urmare, la nivelul anului 2015, prețurile reglementate au înregistrat o creștere în medie de aproximativ 7% pentru clienții casnici, creștere datorată în principal modificării prețului producției interne conform calendarului de liberalizare.

Prețurile reglementate pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, în vigoare începând cu data de 1 aprilie 2015, sunt următoarele:

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

Categoria de clienți	Lei/ MWh
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	102,16
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	101,99
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	99,41
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	98,04

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	84,43
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	118,19
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	115,66
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	114,82
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	113,38

Prețurile reglementate pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, în vigoare începând cu data de 1 iulie 2015, sunt următoarele:

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

Categoria de clienți	Lei/ MWh
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	114,16
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	113,99
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	111,41
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	110,04

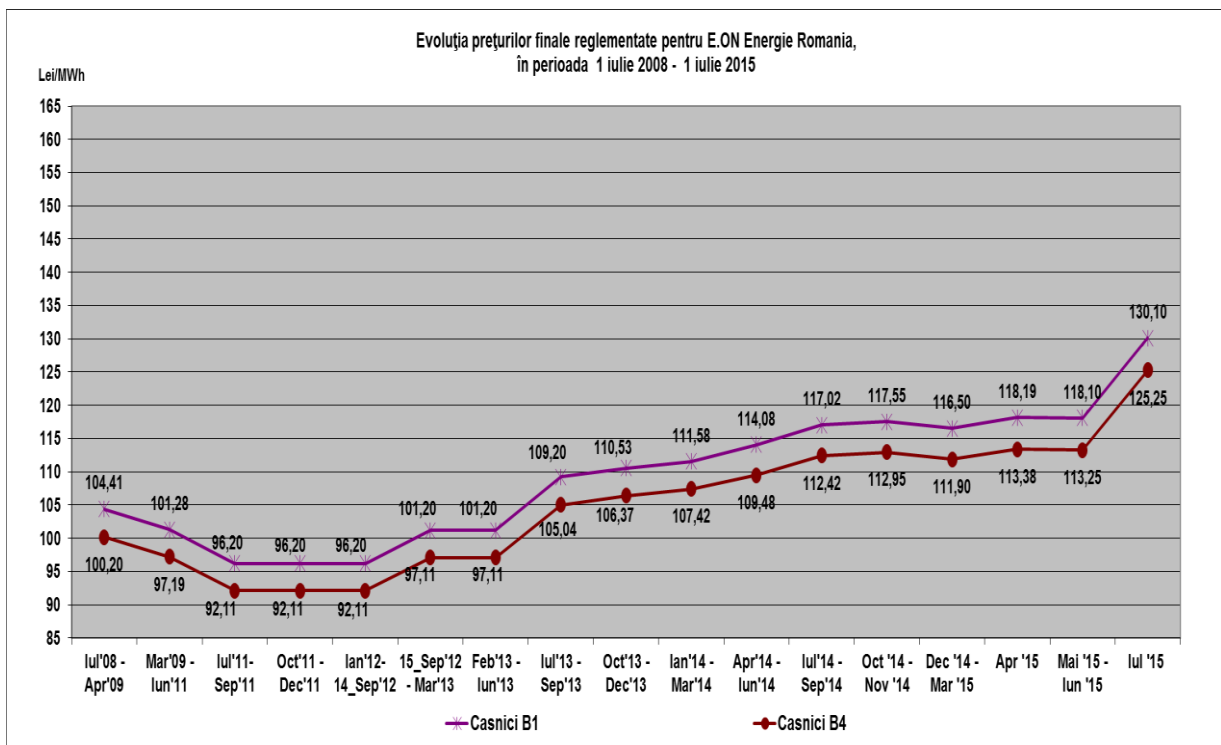
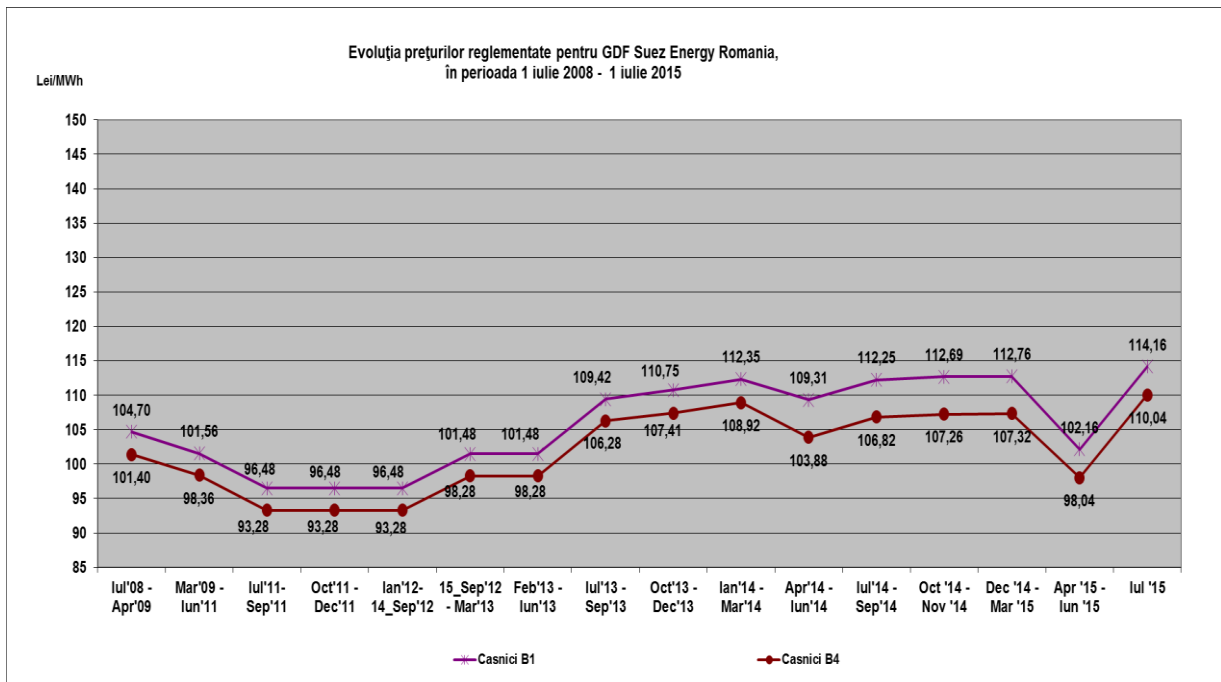
La nivelul anului 2015, pentru operatorul S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o creștere de aproximativ 3%, comparativ cu anul 2014.

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

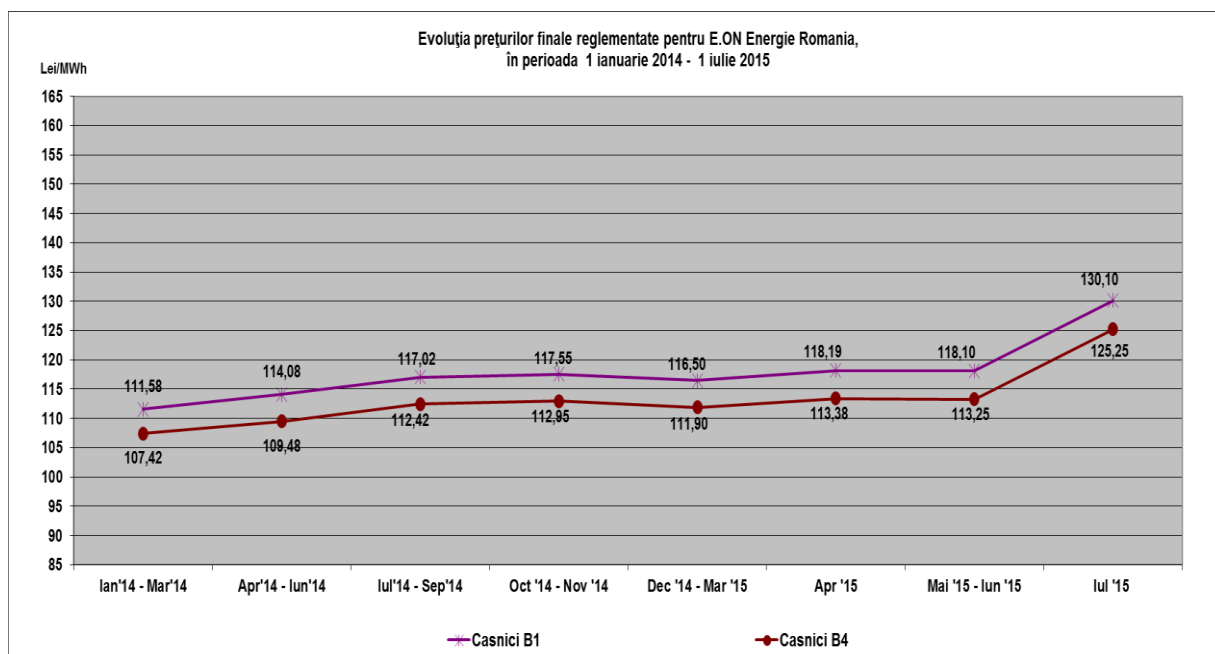
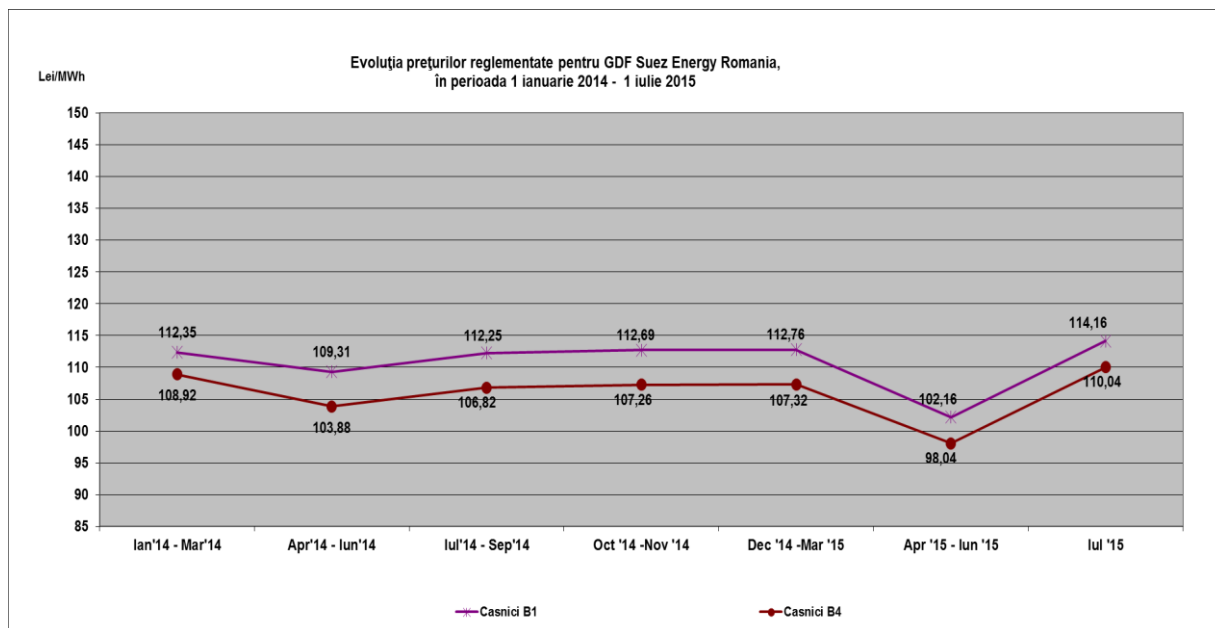
Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	96,43
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	130,10
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	127,57
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	126,75
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	125,25

La nivelul anului 2015, pentru operatorul S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o creștere de aproximativ 12%, comparativ cu anul 2014.

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor reglementate la gaze naturale, începând cu 1 ianuarie 2014 și până în prezent.

Totodată, în anul 2015 au fost emise Ordinele ANRE nr. 20 - 57, 63, 64, 65, 66, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 105 - 117 și 128 pentru aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la operatori economici din sectorul gazelor naturale.

TARIFE REGLEMENTATE

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- a. transportul gazelor naturale;

- b. transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- c. înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- d. stocarea gazelor naturale în conductă;
- e. distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- f. furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții casnici, până la data de 30 iunie 2021;
- g. furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale;
- h. activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați;
- i. activitățile aferente operării terminalului de gaze naturale lichefiate (GNL).

a. Activitatea de transport

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „revenue-cap” prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin Sistemul național de transport (SNT), pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială.

Prin Ordinul ANRE nr. 32/2014 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, prin care s-a introdus **sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”**.

Începând cu data de 1 octombrie 2015, prin Ordinul ANRE nr. 136/2015, au fost aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2016.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

Începând cu data de 1 august 2014 au fost introduse tarife de transport pe tipuri de servicii, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate pe termen lung (cu durată de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru).

Tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, desfășurată în perioada 1 octombrie 2015 – 30 septembrie 2016, practicate de către SNTGN TRANSGAZ S.A., operatorul licențiat în sectorul gazelor naturale pentru activitatea de transport al gazelor naturale, sunt următoarele:

- a) tarif de rezervare de capacitate pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire pentru servicii ferme/întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport

Punct / grup de puncte de intrare / ieșire în / din SNT		Tipuri de servicii de transport al gazelor naturale							
		Termen lung	Termen scurt						
			Anual	Trimestrial		Lunar		Zilnic	
				vară	iarnă	vară	iarnă	vară	iarnă
Punct/Grup puncte de intrare în SNT	grupul punctelor de intrare din perimetrele de producție, din terminalele GNL și din instalațiile de producere a biogazului sau a altor gaze care îndeplinesc condițiile de calitate pentru a putea fi livrate/transportate în/prin SNT	0,93	1,62	3,61	2,40	5,36	3,60	8,03	
	grupul punctelor de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Medieșu Aurit și Isaccea Import)	3,62	6,30	14,00	9,30	20,77	13,97	31,15	
	punctul de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	3,00	5,22	11,61	7,71	17,22	11,58	25,84	
	grupul punctelor de intrare din depozitele de înmagazinare subterană	1,43	2,48	5,52	3,67	8,19	5,51	12,28	
Punct/Grup puncte de ieșire din SNT	grupul punctelor de ieșire către sistemele de distribuții, rețelele de conducte din amonte și clienții finali racordați direct la sistemul de transport	1,86	3,24	7,22	4,79	10,70	7,20	16,05	
	grupul punctelor de ieșire către depozitele de înmagazinare subterană	1,50	2,60	5,79	3,85	8,59	5,78	12,89	
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	6,70	11,66	25,93	17,22	38,46	25,86	57,69	
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Ungheni)	0,81	1,41	3,13	2,08	4,64	3,12	6,96	

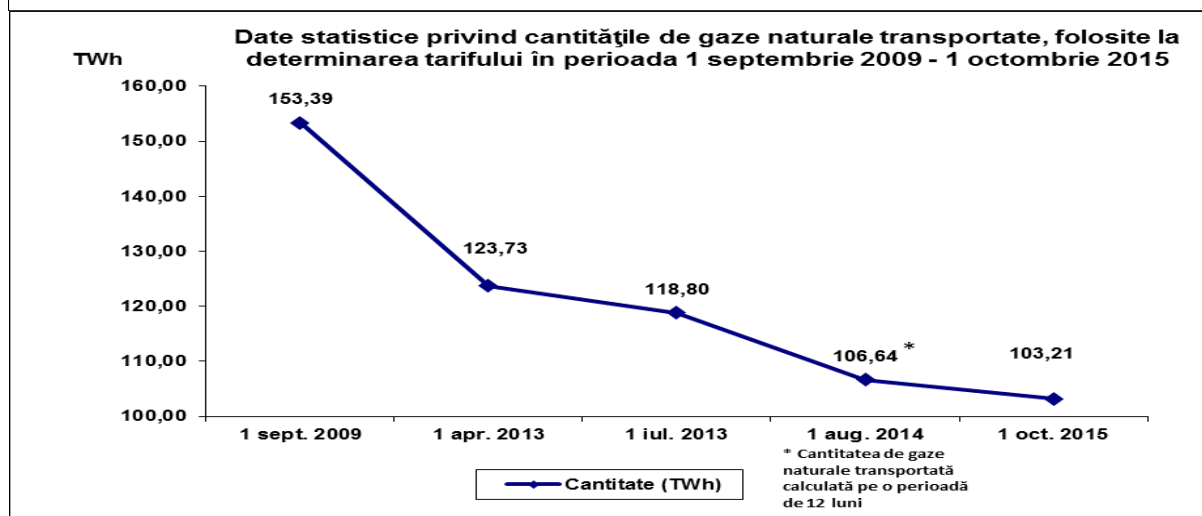
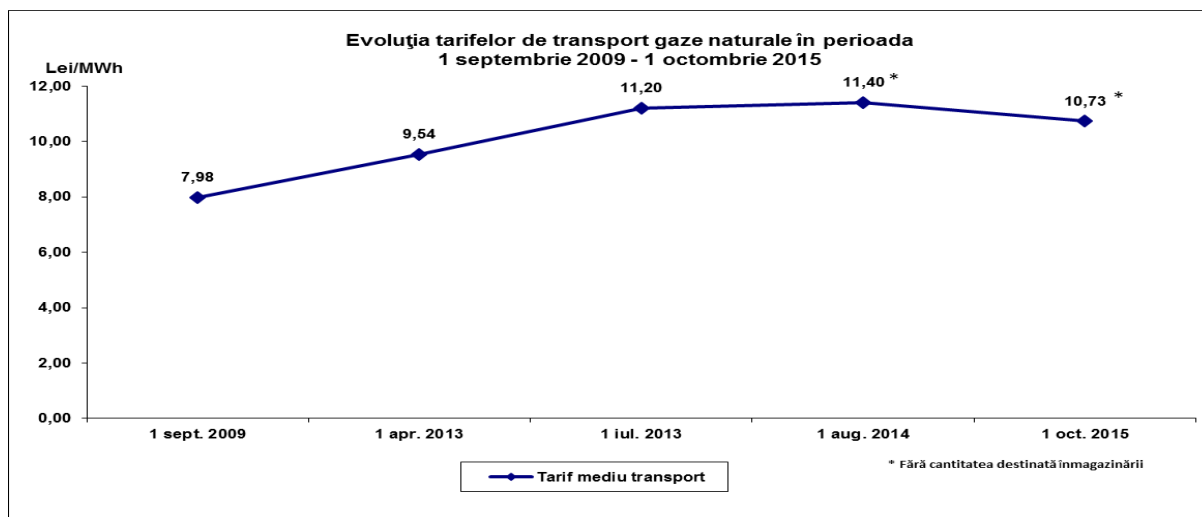
- b) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție: 3,63 lei/MWh transportat;

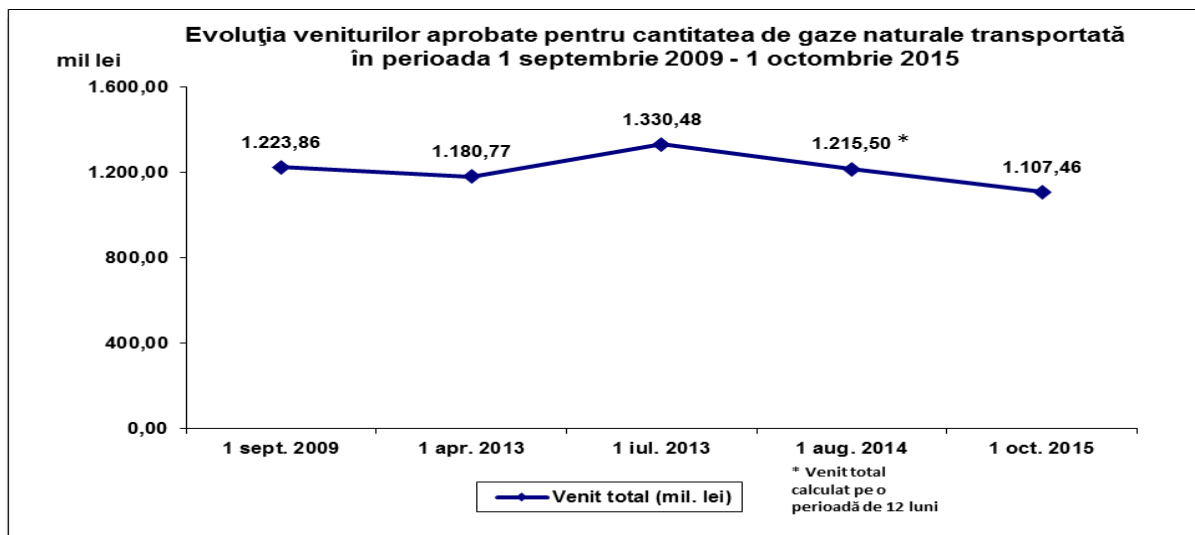
- c) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport: 4,38 lei/MWh transportat;
- d) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată: 3,53 lei/MWh transportat.

Tarifele prevăzute la lit. b) și c) conțin și valoarea impozitului pe monopol prevăzut de *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013*, iar tariful prevăzut la lit. d) nu conține și această valoare.

O pondere semnificativă în structura tarifelor de transport o au taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale. Spre exemplificare, la nivelul anului 2015, în componenta volumetrică a tarifelor de transport aprobate pentru SNTGN TRANSGAZ S.A. cele două taxe au avut o pondere de cca. 3% pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție, respectiv 19% pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport.

De asemenea, ponderea în tariful mediu de transport a costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni, dar necesare desfășurării activității (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale), este de 19%.

b. Activitatea de distribuție

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți.

Pentru anul 2015, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh

B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh

B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh

B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh

B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh

B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh.

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare. Contravaloarea serviciilor de distribuție prestate unui utilizator al sistemului de distribuție se facturează lunar.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 42/2013, cu modificările și completările ulterioare, ANRE trebuie să stabilească pentru fiecare operator care desfășoară activități reglementate în domeniul gazelor naturale valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, respectiv anii 2008-2012, în condițiile în care ultima ajustare a tarifelor a avut loc la data de 1 mai 2009.

Astfel, pe parcursul anului 2014 și în cursul anului 2015, un număr de 40 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de fundamentare și ajustare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de prețuri și tarife reglementate pentru anii 2013-2015.

Au fost analizate informațiile din documentele înaintate de cei 40 de operatori de distribuție, pentru perioada 2009 – 2015, cuprinzând în principal următoarele elemente:

- structura gazelor distribuite pe categorii de clienți;

- costurile preluate direct efectiv înregistrate, reprezentând taxe, impozite, contribuții la fonduri speciale, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- situația imobilizărilor corporale și necorporale realizate și puse în funcțiune pe parcursul celei de a doua perioade de reglementare;
- veniturile realizate din activitatea de distribuție, pe baza fișelor de cont aferente;
- cantitatea și valoarea totală a consumului tehnologic realizat.

În urma analizei, pentru o parte din operatorii de distribuție, au fost incluse în noile tarife de distribuție și veniturile nerealizate aferente perioadei anterioare de reglementare.

Astfel, printre altele, începând cu data de 1 aprilie 2015 a intrat în vigoare Ordinul ANRE nr. 19/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.

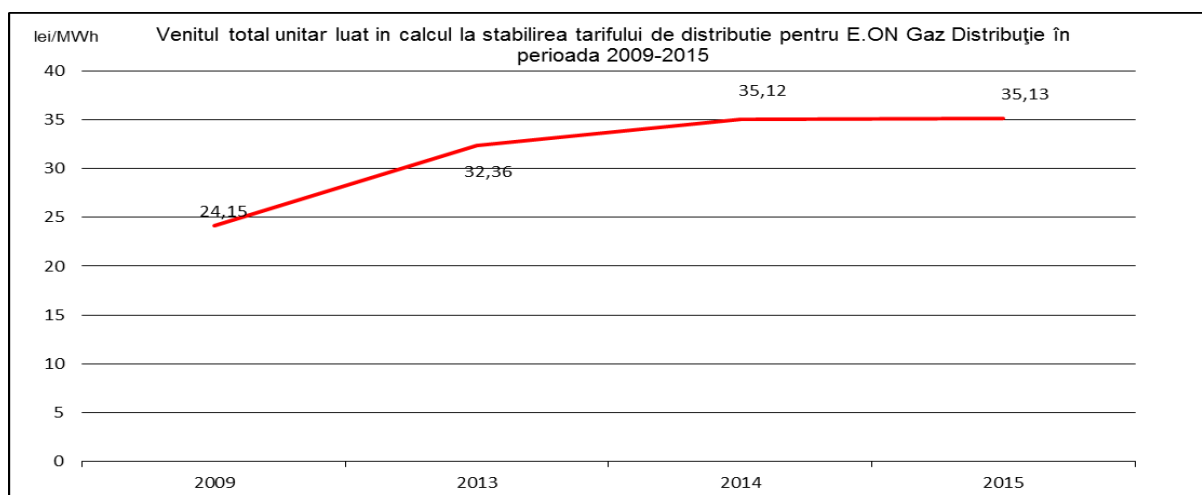
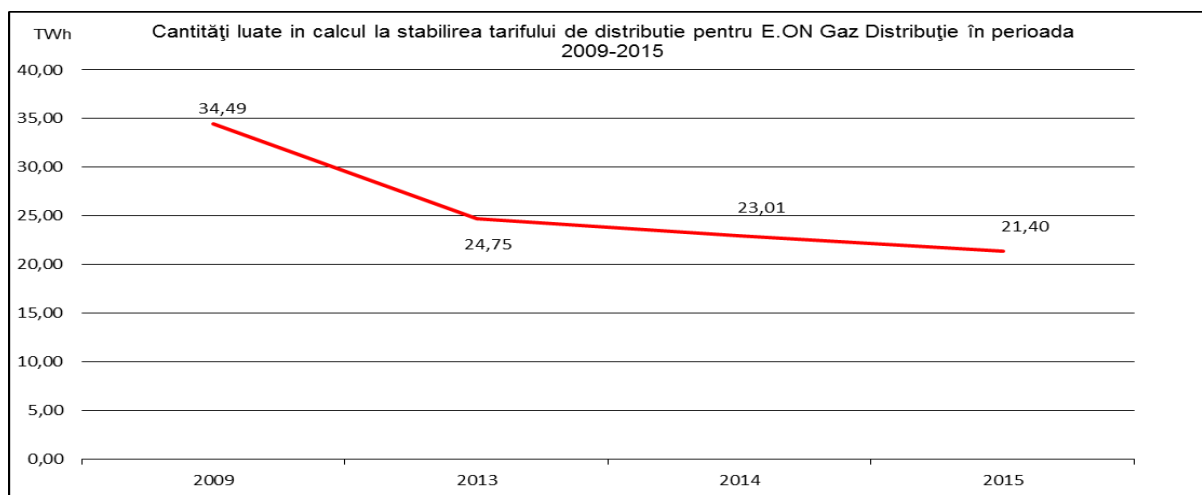
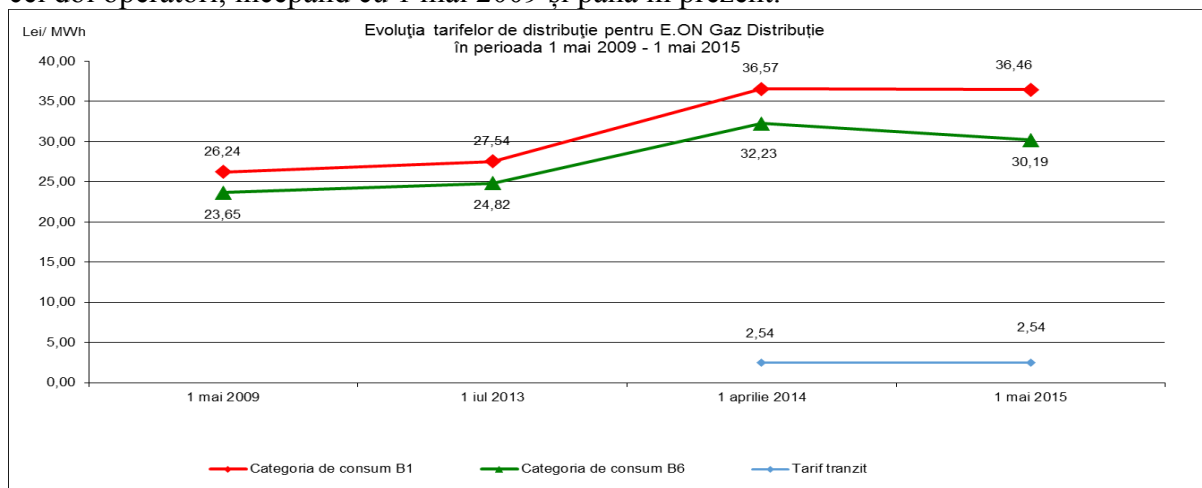
Categoria de clienți	Lei/ MWh
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	29,71
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	29,64
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	27,37
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	26,12
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	24,35
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	19,98
2. Tarif de distribuție de proximitate	
B.6.1. Cu un consum anual peste 250.000 MWh	13,00

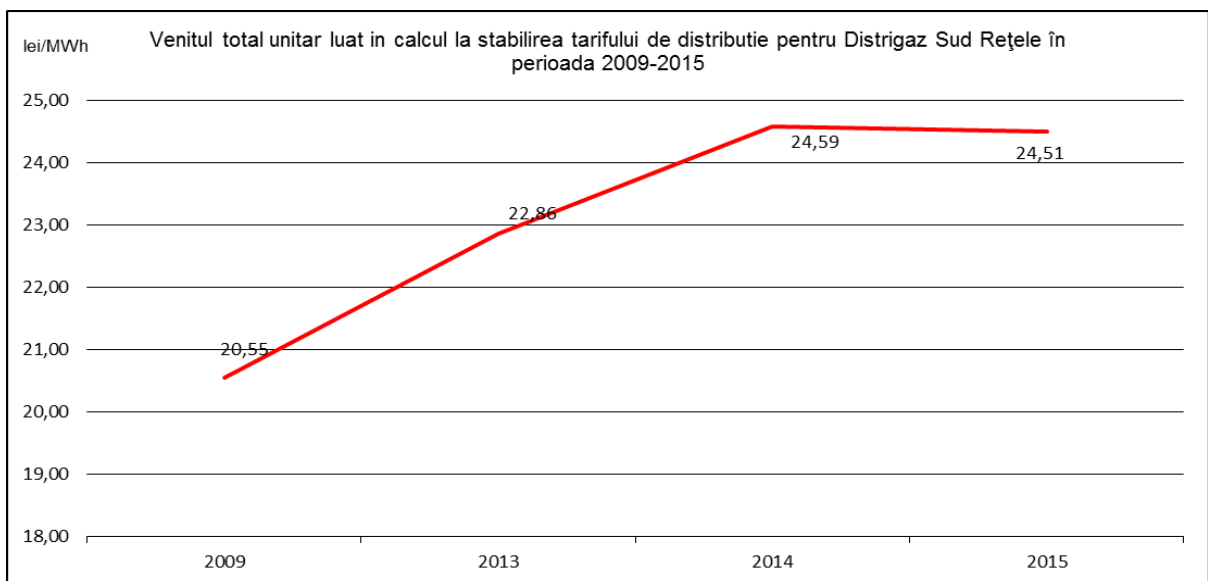
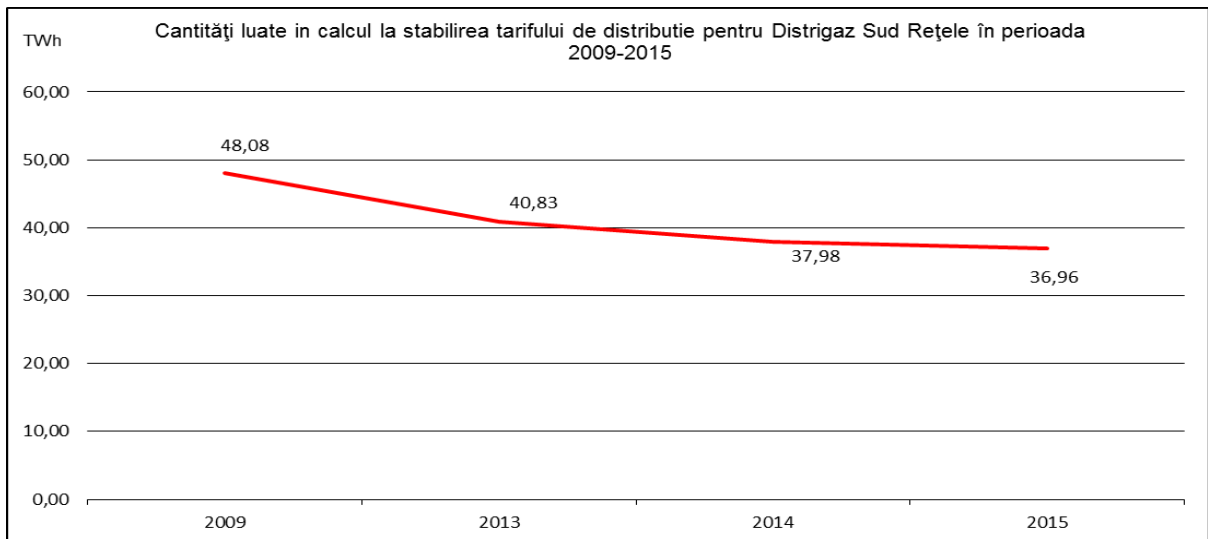
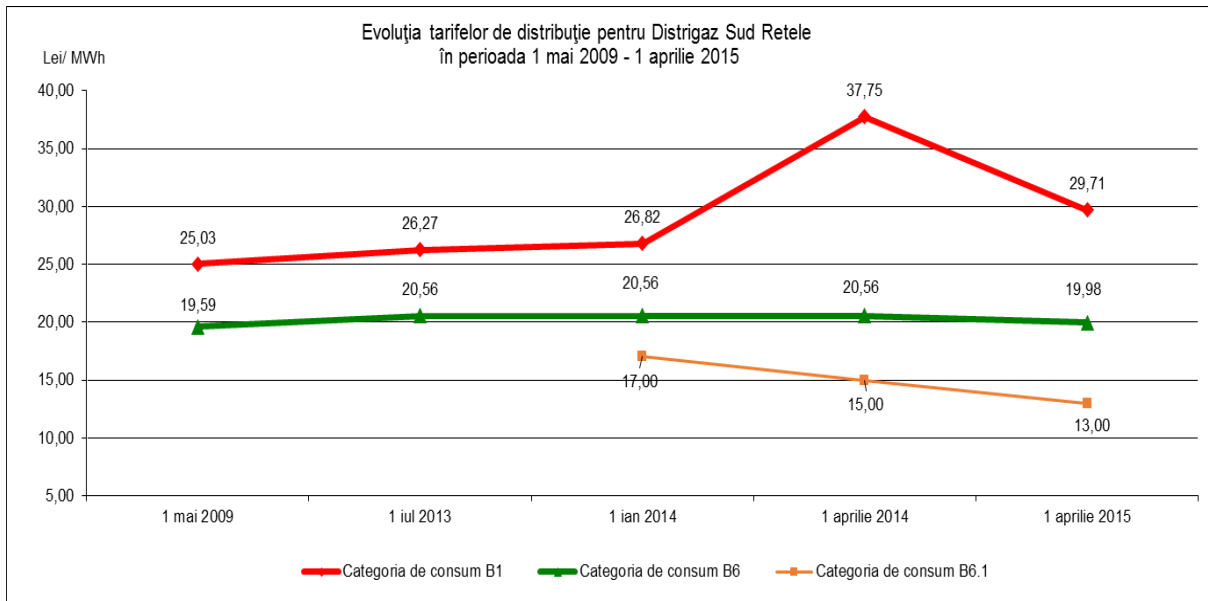
și, începând cu data de 1 mai 2015 Ordinul ANRE nr. 62/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.

Categoria de clienți	Lei/ MWh
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	36,46
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	35,22
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,65
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	34,18
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	33,47
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	30,19
2. Tarif de distribuție de tranzit*	
	2,54

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din portofoliul propriu

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru cei doi operatori, începând cu 1 mai 2009 și până în prezent.

Astfel, din graficele prezentate anterior se constată o scădere a cantităților distribuite de către cei 2 titulari de licență în perioada 2009-2015, în timp ce în anul 2015, față de anul anterior, venitul total unitar utilizat la stabilirea tarifelor de distribuție are o evoluție relativ constantă.

Totodată, o pondere semnificativă în structura tarifelor de distribuție o au taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale. Spre exemplificare, la nivelul datei de 1 aprilie 2015, în tarifele de distribuție aprobate pentru operatorul S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. nivelul acestora reprezentând circa 14% în tarif, iar pentru operatorul S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezentând circa 10% în tarif.

De asemenea, în cadrul tarifelor de distribuție, nivelul costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale) reprezintă o pondere de circa 20% pentru operatorul S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. iar pentru operatorul S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezintă o pondere de circa 14%.

Tarifele reglementate aferente activității de distribuție, aprobate începând cu data de 1 aprilie 2015, cuprind și valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, precum și valoarea veniturilor nerealizate pentru anul 2014 și trimestrul I 2015. Astfel, valoarea cumulată a investițiilor realizate și recunoscute de ANRE, în perioada 2009-2014, se regăsește în tarifele aprobate începând cu 1 aprilie 2015.

Pentru operatorii S.C. AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L., S.C. COVI CONSTRUCT 2000 - S.R.L., S.C. EURO SEVEN INDUSTRY - S.R.L., S.C. GAZ NORD EST - S.A., S.C. GAZ SUD - S.A., S.C. GAZ VEST - S.A., S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE - S.A., S.C. HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A., S.C. INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A., S.C. INTERGAZ-EST - S.R.L., S.C. MEGA CONSTRUCT - S.A., S.C. MEHEDINTI GAZ - S.A., S.C. MIHOC OIL - S.R.L., S.C. NORD GAZ - S.R.L., S.C. OLIGOPOL S.R.L., S.C. PREMIER ENERGY - S.R.L., S.C. NOVA POWER & GAS - S.R.L., S.C. TIMGAZ - S.A., S.C. WIROM GAS - S.A. prin Ordinele ANRE nr. 55, 56, 64, 66, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 82, 99, 122, 123, 137, 141, 143 și 146 au fost stabilite tarife reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobate prețuri pentru furnizarea reglementată în baza analizelor privind valoarea veniturilor nerealizate din cea de-a doua perioadă de reglementare.

Stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale s-au realizat și prin emiterea Ordinilor ANRE nr. 65, 81, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 124, 125, 126, 127, 128, 132, 133, 134, 144 și 154 pentru operatorii S.C. B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A., S.C. CONGAZ - S.A., S.C. CONI - S.R.L., S.C. CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMANIA - S.R.L., S.C. GAZ EST - S.A., S.C. MACIN GAZ - S.R.L., S.C. MM DATA - S.R.L., S.C. PRISMA SERV COMPANY - S.R.L., S.C. PROGAS P&D S.A., Societatea Națională de Gaze Naturale "ROMGAZ" - S.A. Mediaș, S.C. SALGAZ - S.A., S.C. TULCEA GAZ - S.A., S.C. VEGA 93 - S.R.L., S.C. CORDUN GAZ - S.A., S.C. DISTRIGAZ VEST - S.A., S.C. GAZMIR IAȘI - S.R.L., S.C. TEHNOLOGICA RADION - S.R.L., S.C. DESIGN PROIECT - S.R.L.

c. Activitatea de înmagazinare

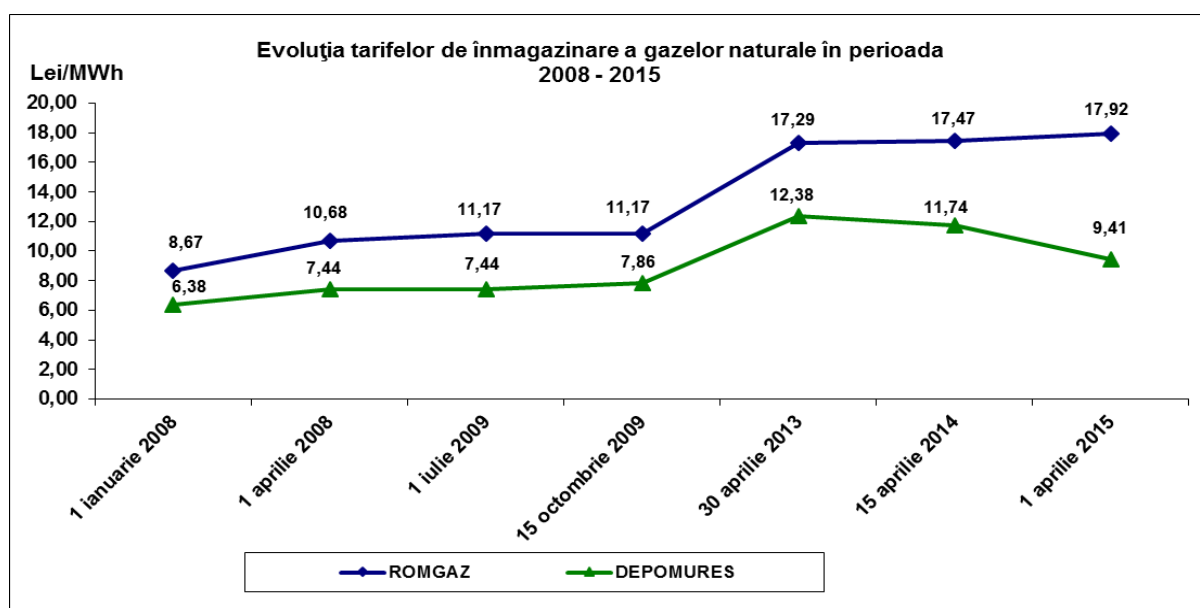
Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

În baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană S.C. DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat, componenta fixă de rezervare de capacitate și componentele volumetrică, de injecție și de extracție subterană a gazelor naturale, aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru perioada aprilie 2015 - martie 2016, al patrulea an al celei de a III-a perioade de reglementare, prin Ordinele ANRE nr. 67/2015 și nr. 58/2015.

O pondere importantă în structura tarifelor de înmagazinare o au costurile asupra cărora operatorul nu poate interveni, dar necesare desfășurării activității (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale). Astfel, în cazul operatorului S.C. DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș ponderea acestora este de 7,18%, respectiv SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș cu o pondere de 5,40%.

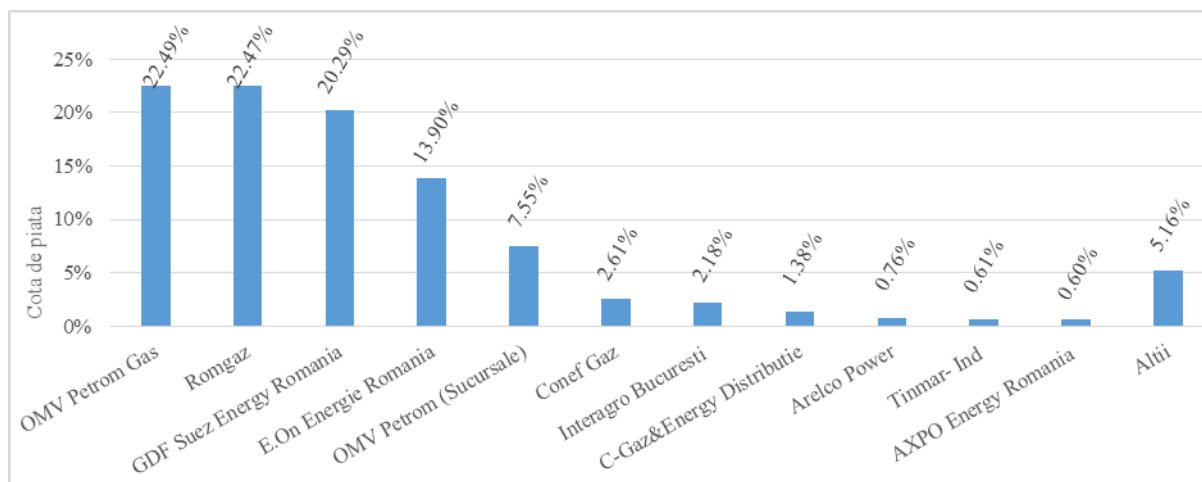
Tarifele în vigoare pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	S.C. "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclul complet de înmagazinare	13,68	6,12
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,37	2,32
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,87	0,97

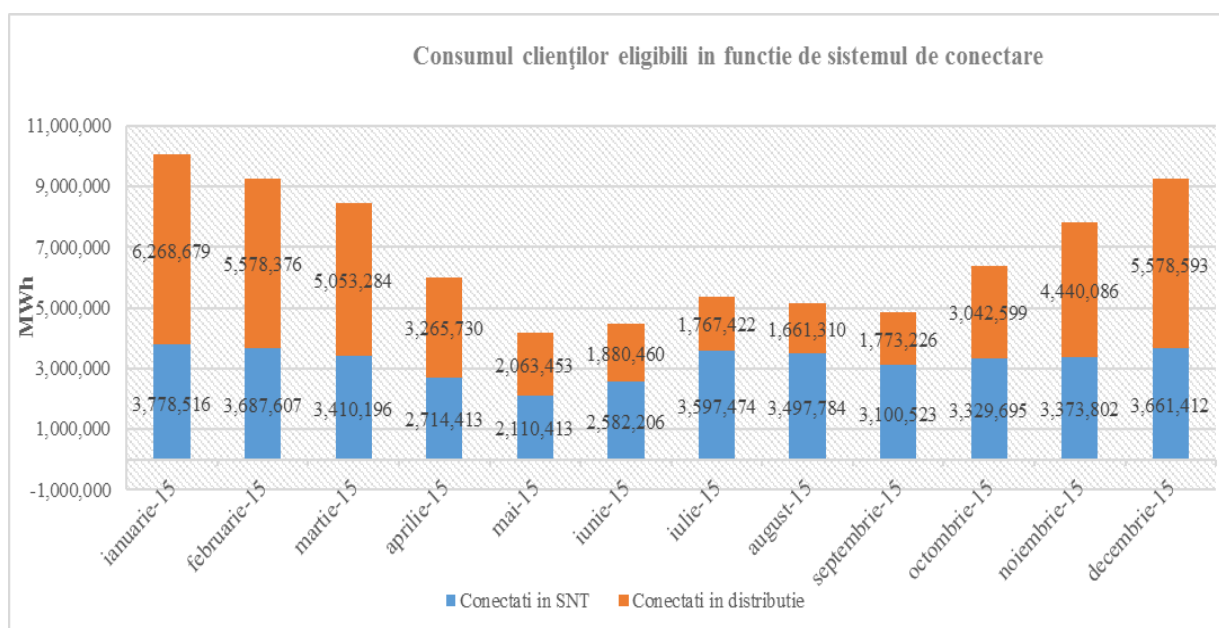

B. PIAȚA CONCURENȚIALĂ

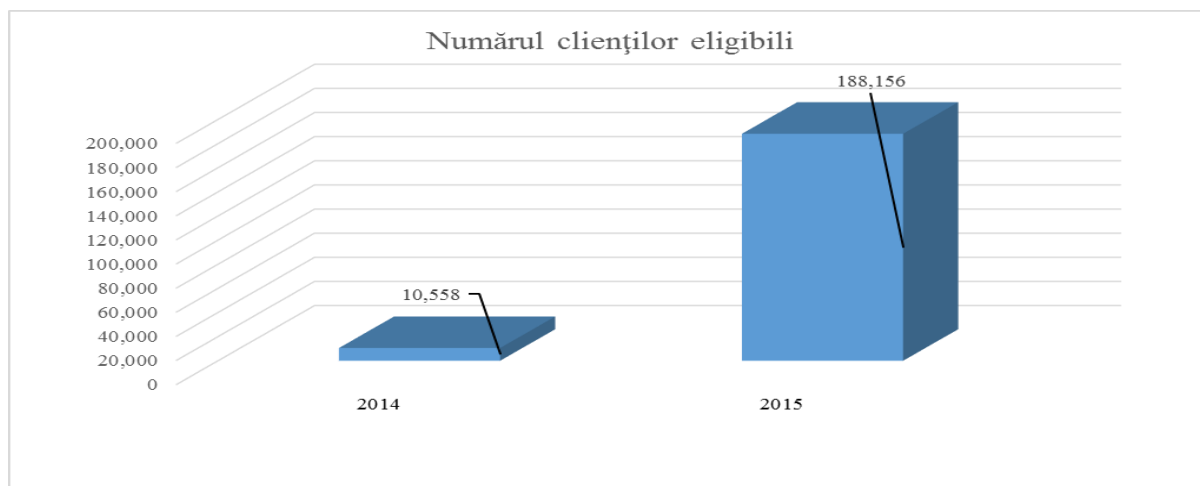
În anul 2015, pe piața concurențială de gaze naturale au activat 74 de furnizori, iar cota de piață a acestora este prezentată în graficul următor:

Consumul total aferent anului 2015 al clienților eligibili a fost de 81,217,260.849 MWh. Analizând tabelul de mai jos, unde este prezentată evoluția consumului acestor clienți în funcție de tipul de conectare la sistem, în SNT și în distribuție, se poate observa un consum constant al celor conectați în SNT pe parcursul unui an, aceștia fiind clienți mari industriali (213), față de o curbă de consum similară consumului casnic, ceea ce denotă faptul că în România există un număr mare de clienți eligibili ce desfășoară activități economice în care gazele naturale nu reprezintă o componentă importantă în procesele economice ale activității acestora. De altfel, scăderea consumului se datorează în cea mai mare parte scăderii consumului industrial, al industriei prelucrătoare, rezultând din ce în ce mai pregnant că gazele naturale din România sunt utilizate din ce în ce mai mult pentru încălzirea spațiilor de locuit, în special.

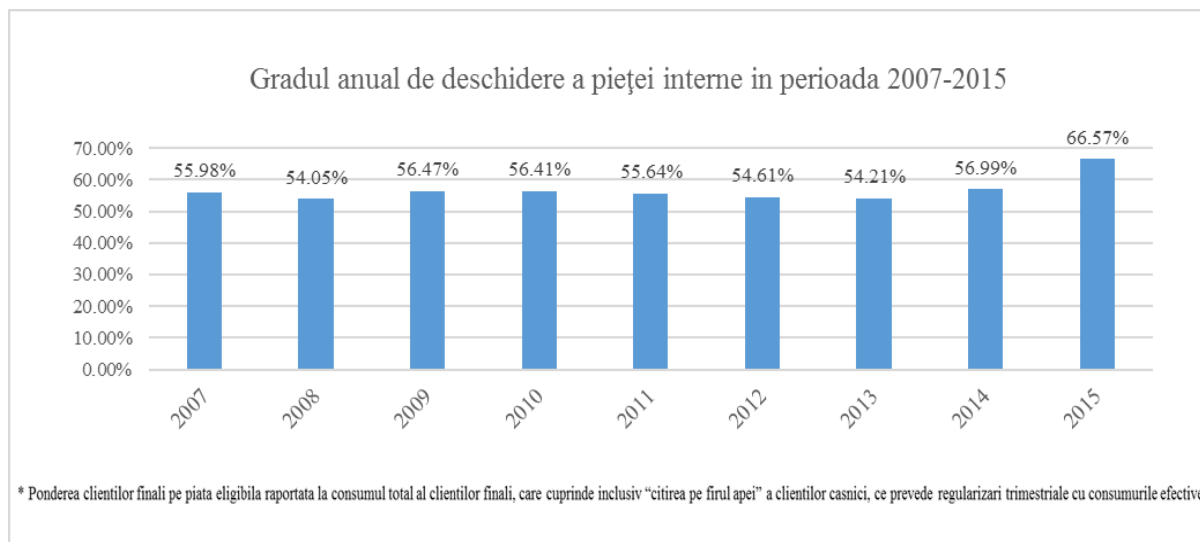

Numărul total de clienți eligibili în anul 2015 a fost de 188.156. Având în vedere faptul că de la data de 1 ianuarie 2015 piața internă de gaze naturale a fost liberalizată total pentru clienții noncasnici, în conformitate cu prevederile art. 179 alin. (2) lit. a) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, numărul total de clienți eligibili a crescut față de anul 2014, după cum urmează:

În anul 2015 se remarcă o creștere cu aproximativ zece puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de gaze naturale comparativ cu anul 2014, care a ajuns la cca 66% din consumul total.

Evoluția gradului anual de deschidere a pieței interne de gaze naturale este prevăzută în graficul următor:

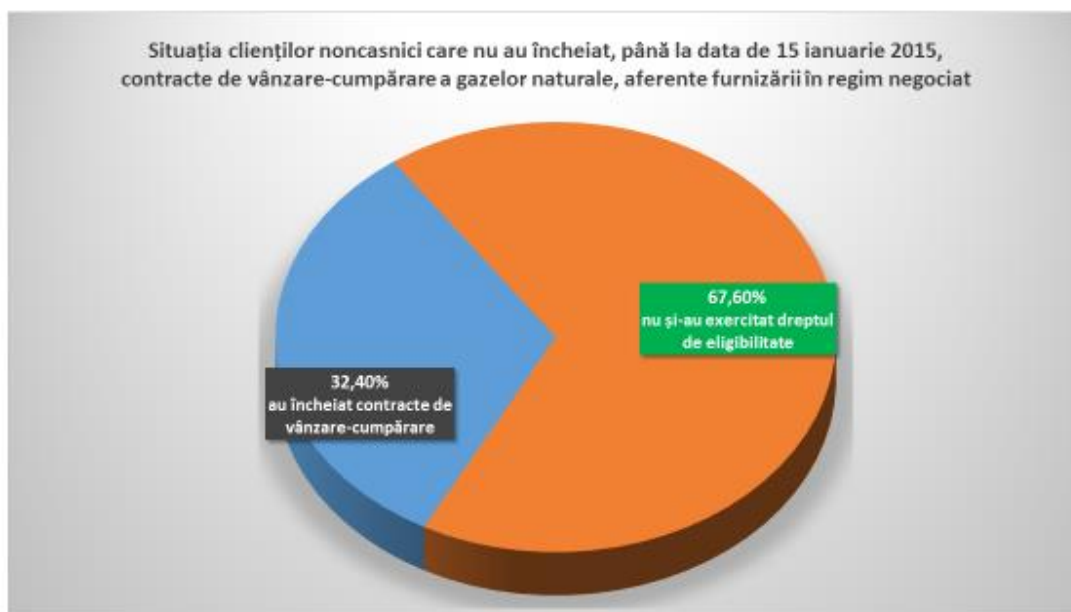
*la 1 ianuarie 2015 a avut loc liberalizarea tuturor clienților non-casnici din piața de gaze naturale

Numărul de clienți care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de gaze naturale a înregistrat o creștere puternică în anul 2015, ca urmare a liberalizării totale a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, ceea ce implică faptul că prețurile finale reglementate de ANRE pentru această categorie de clienți și-au încetat aplicabilitatea.

Astfel, de la 1 ianuarie 2015, toți clienții noncasnici își desfășoară activitatea pe piața concurențială de gaze naturale, unde prețurile se stabilesc liber, prin mecanisme concurențiale. În aceste condiții era necesar ca aceștia să-și exercite dreptul de eligibilitate, respectiv să-și aleagă furnizorul de gaze naturale și să încheie cu acesta un contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale aferent furnizării în regim negociat, prin negociere directă a prețului și a condițiilor comerciale sau prin acceptarea unei oferte-tip publicată de către acesta, ori să recurgă la selectarea furnizorului prin procedee specifice de licitație/achiziție publică.

Pentru a veni în sprijinul clienților finali și pentru a asigura posibilitatea acestora de a alege în cunoștință de cauză furnizorul de gaze naturale, în contextul unei competiții sporite între furnizori, ANRE urmărește ca toți furnizorii care au în portofoliu propriu clienți finali din categoriile B1-B4 și A1-A2 să aibă și oferte-tip actualizate pentru aceștia, în așa fel încât clienții care încă nu au făcut pasul spre încheierea unui contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării negociate să aibă suficiente informații la dispoziție pentru acest demers. Ofertele-tip sunt publicate de către fiecare furnizor pe propria pagină de internet, iar link-urile către aceste informații sunt postate de către ANRE pe site-ul propriu, sub forma unei liste care este verificată și actualizată permanent. De asemenea, pe site-ul ANRE este afișată și lista operatorilor economici, titulari de licență de furnizare a gazelor naturale.

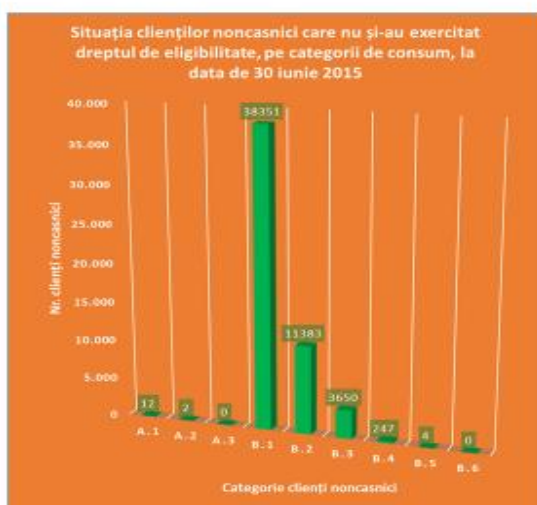
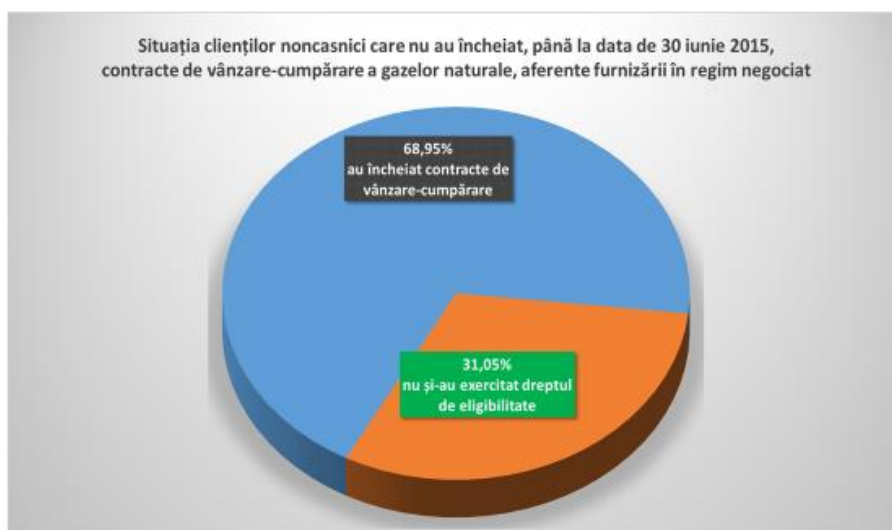
Potrivit raportărilor furnizorilor de gaze naturale, din 172.763 de clienți noncasnici pentru care furnizarea gazelor naturale se realiza în regim reglementat la începutul lunii noiembrie 2014, un număr de 116.793 clienți noncasnici încă nu-și exercitaseră dreptul de eligibilitate la data de 15 ianuarie 2015, după cum urmează:

În scopul asigurării continuității în furnizarea gazelor naturale în perioada sezonului rece pentru clienții noncasnici care nu au încheiat până la momentul liberalizării un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării negociate, ANRE a stabilit condițiile de desfășurare a activității de furnizare a gazelor naturale pentru aceștia în anul 2015.

Astfel, în perioada de tranziție de 6 luni stabilită prin *Ordinul ANRE nr. 107/2014*, respectiv 1 ianuarie – 30 iunie 2015, acestor clienți noncasnici le-a fost asigurată furnizarea gazelor naturale de către furnizorul lor de la acea dată, în baza contractului de furnizare a gazelor naturale în vigoare la data de 31 decembrie 2014 (încheiat în baza contractului-cadru pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale), cu excepția prevederilor privind prețul final reglementat, iar prețul facturat acestora a fost prețul din oferta propusă de furnizor, trimisă în lunile noiembrie și decembrie 2014 împreună cu notificarea privind liberalizarea pieței de gaze naturale.

În perioada de tranziție menționată anterior, ANRE a monitorizat datele referitoare la furnizarea desfășurată în aceste condiții. Din raportările celor 38 de furnizori care au avut în portofoliul propriu clienți noncasnici pentru care furnizarea gazelor naturale se realizase în regim reglementat până la momentul liberalizării, un număr de 53.649 de clienți noncasnici încă nu încheiaseră la data de 30 iunie 2015 contracte de vânzare-cumpărare a gazelor naturale aferente furnizării în regim negociat, după cum urmează:

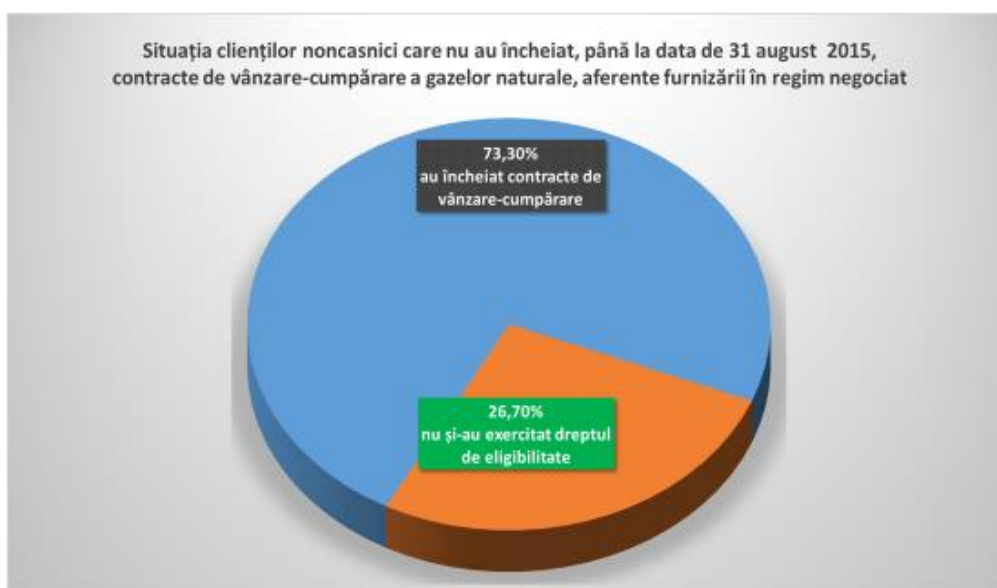

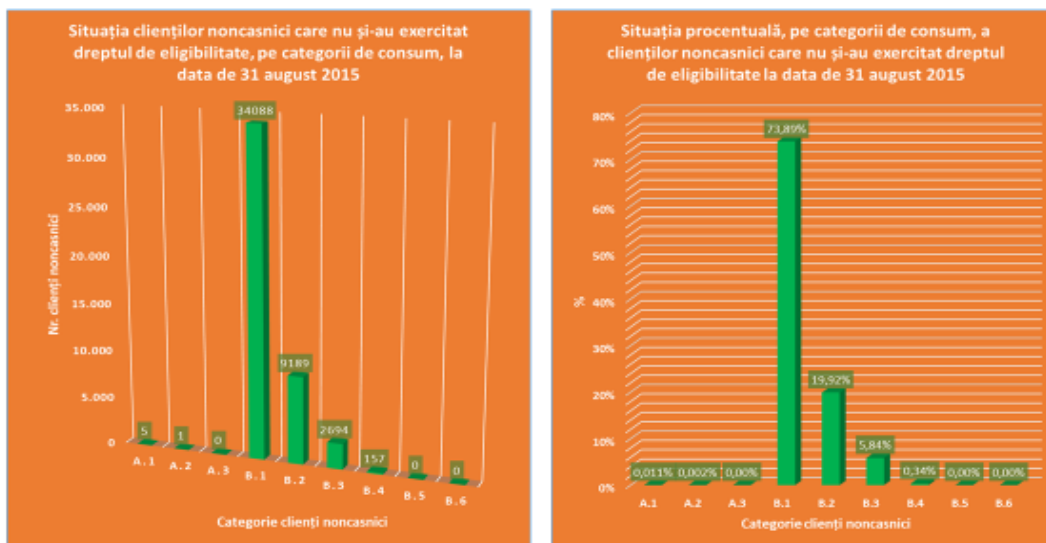
Având în vedere stadiul încheierii contractelor de vânzare-cumpărare de către clienții noncasnici și solicitările furnizorilor cu cea mai mare pondere de clienți de acest tip în portofoliu, în sensul asigurării de către ANRE a cadrului de reglementare necesar pentru a fi continuată furnizarea gazelor naturale către clienții noncasnici care nu au încheiat contracte până la data de 30 iunie 2015, prin *Ordinul ANRE nr. 97/2015 pentru modificarea și completarea Ordinului nr. 107/2014*, a fost prelungită perioada de tranziție cu 2 luni, respectiv de la data de 1 iulie până la data de 31 august 2015.

De asemenea, prin același ordin au fost stabilite măsurile de informare și regulile privind derularea raporturilor contractuale în care sunt implicați acești clienți noncasnici, având ca scop asigurarea continuității în furnizarea gazelor naturale a acestora după terminarea perioadei de tranziție.

Astfel, până la data de 31 iulie 2015, furnizorii au avut obligația de a transmite o notificare clienților noncasnici din portofoliu care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate. Prin această notificare, clientul noncasnic a fost informat cu privire la modalitățile prin care poate fi încheiat un contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, aferent furnizării în regim negociat, cu furnizorul actual sau cu orice alt furnizor ales de client și a primit o ofertă de furnizare cu prețul propus de furnizorul actual începând cu data de 1 septembrie 2015 și contractul propus spre semnare, în situația în care clientul acceptă această ofertă.

ANRE a monitorizat permanent ponderea clienților noncasnici care au încheiat contracte de vânzare-cumpărare a gazelor naturale aferente furnizării în regim negociat, până la finalizarea perioadei de tranziție stabilită prin *Ordinul ANRE nr. 107/2014, cu modificările și completările ulterioare*, respectiv până la data de 31 august 2015. Prelungirea perioadei de tranziție cu încă 2 luni a avut ca impact minimizarea numărului de clienți noncasnici cu contracte de vânzare-cumpărare nesemnate. Din raportările celor 33 de furnizori care mai aveau la data de 1 iulie 2015 în portofoliul propriu clienți noncasnici care nu-și exercitaseră dreptul de eligibilitate, un număr de 46.134 de clienți noncasnici nu încheiaseră la data de 31 august 2015 contracte de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, aferente furnizării în regim negociat, după cum urmează:

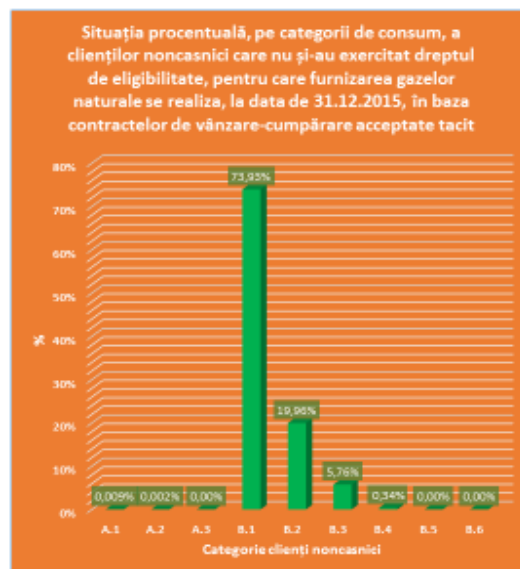
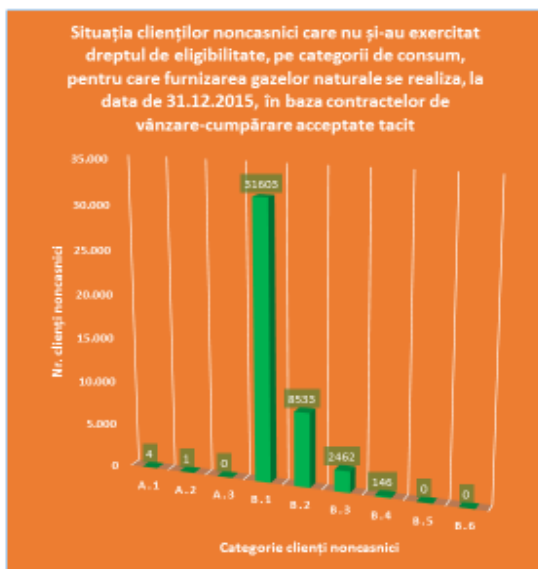
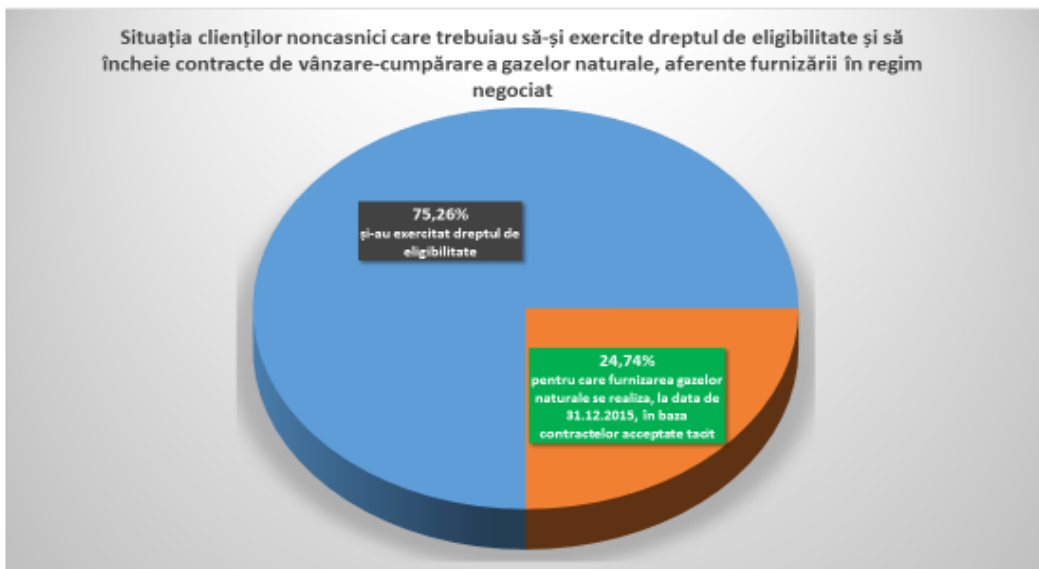

Totodată, în scopul asigurării continuității în furnizarea gazelor naturale și pentru evitarea distorsiunilor în derularea raporturilor contractuale, prin *Ordinul ANRE nr. 97/2015* a fost introdusă o modalitate tacită de încheiere a contractului de vânzare-cumpărare de către clientul noncasnic, în cazul în care acesta nu-și exercită dreptul de eligibilitate până la data de 31 august 2015 sau nu își exprimă, până la această dată, refuzul de semnare a contractului propus de furnizorul actual, respectiv nu comunică o propunere de modificare/completare a condițiilor/clauzelor contractuale, după caz.

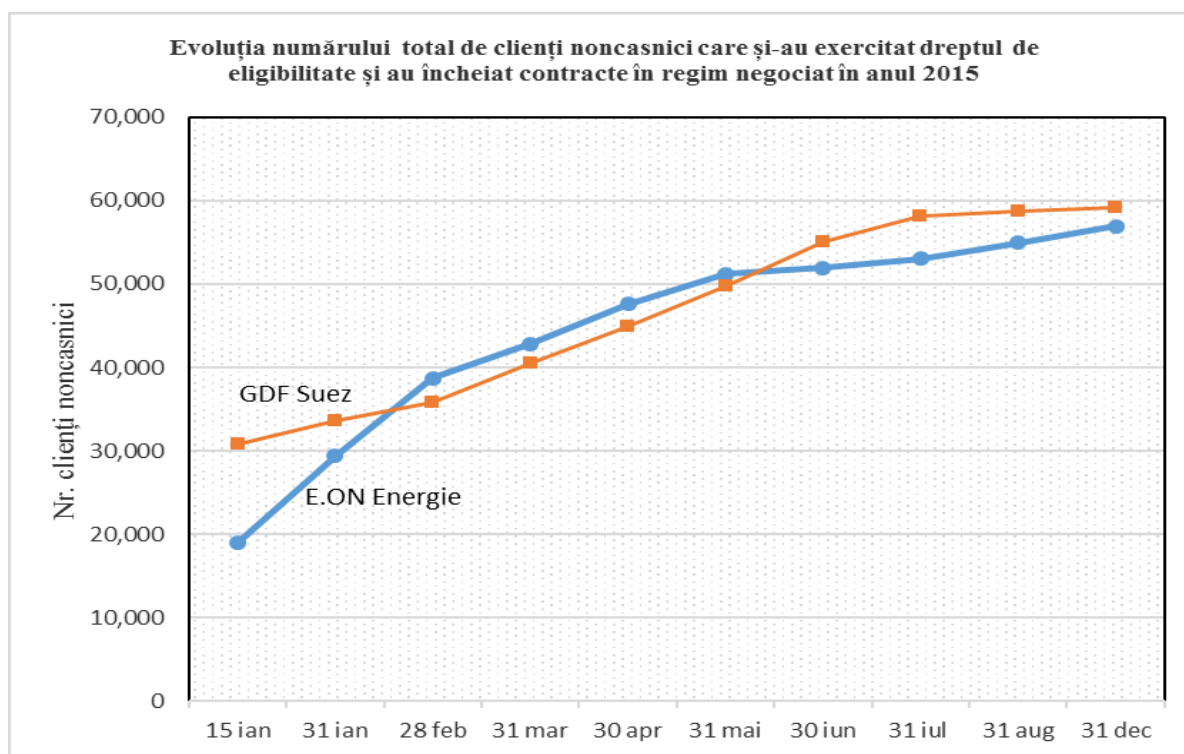
Astfel, clientului noncasnic care nu și-a exercitat dreptul de eligibilitate până la terminarea perioadei de tranziție, i s-a asigurat furnizarea, începând cu data de 1 septembrie 2015, de către furnizorul actual la prețul și în baza contractului de vânzare-cumpărare transmis de acesta împreună cu notificarea în luna iulie 2015. În cazul în care clientul noncasnic dorește să-și schimbe furnizorul, acesta își poate exercita în orice moment acest drept, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Din raportările celor 31 de furnizori care mai aveau la data de 31 august 2015 în portofoliul propriu clienți noncasnici care nu își exercitaseră dreptul de eligibilitate și nu aveau încheiate contracte de vânzare-cumpărare aferente furnizării gazelor naturale în regim negociat, pentru un număr de 42.749, reprezentând 24,74% din clienții noncasnici care trebuiau să-și exercite dreptul de eligibilitate până la momentul liberalizării, furnizarea gazelor naturale se realiza la data de 31 decembrie 2015 în baza contractelor de vânzare-cumpărare acceptate tacit, după cum urmează:

Având în vedere că 91% din totalul clienților noncasnici de gaze naturale care trebuiau să-și exercite dreptul de eligibilitate erau în portofoliile furnizorilor de gaze naturale S.C. E.ON Energie România SA și S.C. GDF Suez Energy România SA, pe baza datelor raportate de către aceștia, evoluția procesului de încheiere a contractelor de vânzare-cumpărare aferente furnizării gazelor naturale în regim negociat, pe parcursul anului 2015, a fost următoarea:

Denumire furnizor	% din total clienți noncasnici care au optat pentru furnizarea în regim negociat în cursul anului 2015									
	15 ianuarie	31 ianuarie	28 februarie	31 martie	30 aprilie	31 mai	30 iunie	31 iulie	31 august	31 decembrie
S.C. E.ON Energie România S.A.	23,43%	36,23%	47,65%	52,78%	58,58%	63,02%	63,94%	65,27%	67,63%	70,15%
S.C. GDF Suez Energy România S.A.	40,44%	44,10%	46,87%	53,12%	58,87%	65,19%	72,20%	76,27%	76,92%	77,49%

La data de 31 decembrie 2015, furnizarea gazelor naturale se realiza în baza contractelor de vânzare-cumpărare acceptate tacit pentru un număr de 24.240 de clienți noncasnici din portofoliul S.C. E.ON Energie Romania SA și pentru un număr de 17.170 de clienți noncasnici din portofoliul S.C. GDF Suez Energy România SA. Evoluția numărului de clienți noncasnici din portofoliile acestor furnizori care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate în cursul anului 2015 este prezentată în tabelul următor:

Denumire furnizor	Număr clienți noncasnici din portofoliul propriu pentru care furnizarea gazelor naturale se realiza în regim reglementat la data de 1 noiembrie 2014	Numărul clienților noncasnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate în cursul anului 2015									
		15 ianuarie	31 ianuarie	28 februarie	31 martie	30 aprilie	31 mai	30 iunie	31 iulie	31 august	31 decembrie
S.C. E.ON Energie România S.A.	81.197	62.175	51.778	42.503	38.341	33.632	30.030	29.280	28.196	26.284	24.240
S.C. GDF Suez Energy România S.A.	76.276	45.429	42.637	40.522	35.761	31.369	26.552	21.204	18.099	17.601	17.170

C. ANALIZA NIVELULUI DE CALITATE A ACTIVITĂȚII DE FURNIZARE A GAZELOR NATURALE

Pentru cuantificarea calității activității de furnizare a gazelor naturale la clienții finali, prin *Ordinul nr. 37/2007 privind aprobarea Standardului de performanță pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale*, ANRE a stabilit nivelul minim de performanță pentru desfășurarea acestei activități.

Calitatea activității de furnizare se evaluează în baza unor indicatori de performanță. ANRE a urmărit realizarea indicatorilor de performanță garantați – IPG, pe baza raportărilor furnizorilor de gaze naturale licențiați, în anul 2015 înregistrându-se un număr total de 400.955 de solicitări ale clienților finali, conform tabelului următor:

Indicatorul de performanță garantat	Număr de solicitări primite		Numărul solicitărilor rezolvate în termenele impuse prin IPG		Număr de solicitanți/clienți finali cărora li s-au plătit penalități		Cuantumul penalităților achitate (lei)	
	casnici	noncasnici	casnici	noncasnici	casnici	noncasnici	casnici	noncasnici
IPG1- Contractarea gazelor naturale	268.060	64.528	268.060	64.528	0	0	0	0
IPG2- Solicitări privind facturile	43.852	16.968	43.849	16.968	3	0	200	0
IPG3- Calitatea gazelor naturale	102	36	102	36	0	0	0	0
IPG4- Solicitări privind măsurarea	5.587	1.821	5.585	1.820	2	1	175	55
IPG5- Penalități datorate pentru neîndeplinirea obligațiilor de plată ale furnizorului	1	0	1	0	0	0	0	0
Total	317.602	83.353	317.597	83.352	5	1	375	55

Pentru nerespectarea indicatorilor de performanță garantați, furnizorii de gaze naturale au plătit penalități la 5 clienți casnici și 1 client noncasnic, în valoare totală de 430 lei.

IV.3.4. EVOLUȚIA CADRULUI DE REGLEMENTARE AFERENT PIEȚEI DE GAZE NATURALE

În cursul anului 2015 a continuat procesul de elaborare, completare și dezvoltare a cadrului de reglementare necesar funcționării și dezvoltării pieței de gaze naturale, fiind avute în vedere următoarele domenii de activitate:

A. Dezvoltarea cadrului de reglementare aferent piețelor centralizate de gaze naturale

Cu referire la acest domeniu de reglementare, în cursul anului 2015 au fost adoptate următoarele acte normative:

Ordinul ANRE nr. 6/2015 pentru modificarea Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013

Prin Ordinul ANRE nr. 6/2015, prevederile *Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013, cu modificările ulterioare, au fost

modificate în vederea asigurării conformității cu noile dispoziții legale, adoptate la nivelul legislației primare, respectiv cu dispozițiile *Legii nr. 127/2014 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004*.

Astfel, având în vedere abrogarea art. 179 alin. (2), lit. d) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, prin care activitatea de administrare a piețelor centralizate a fost eliminată din sfera activităților aferente pieței reglementate de gaze naturale, s-a impus necesitatea abrogării dispozițiilor referitoare la aprobarea de către ANRE a tarifelor percepute de către operatorii piețelor centralizate de gaze naturale din cadrul *Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale*.

Subsecvent adoptării Ordinului ANRE nr. 6/2015, a fost necesară modificarea corespunzătoare a regulamentelor specifice activității celor doi operatori ai piețelor centralizate din România, în vederea adaptării prevederilor acestora la modificările aduse *Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale* vizând abrogarea dispozițiilor referitoare la aprobarea de către ANRE a tarifelor percepute de către operatorii piețelor centralizate de gaze naturale și dezvoltarea cerințelor privind publicarea informațiilor aferente tranzacțiilor, la încheierea sesiunilor de tranzacționare.

În acest sens, au fost adoptate:

Ordinul ANRE nr. 18/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) - S.A., aprobat prin Ordinul ANRE nr. 51/2013

și

Ordinul ANRE nr. 86/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale administrată de Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM S.A., aprobat prin Ordinul ANRE nr. 52/2013.

Suplimentar, față de modificările efectuate ca urmare a adoptării Ordinului ANRE nr. 6/2015, Regulamentul aferent Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM S.A. a suferit modificări și completări în baza Ordinului ANRE nr. 86/2015 în privința următoarelor aspecte:

- introducerea unei noi proceduri de tranzacționare, respectiv *Procedura privind tranzacționarea pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare OTC*, în baza căreia contractele bilaterale de gaze naturale urmează a fi atribuite prin negociere dublă continuă. Potrivit acestei proceduri, tranzacțiile pot fi perfectate fie direct (vânzător-cumpărător), pentru situațiile în care fiecare participant dintre aceștia se regăsește, ca și partener eligibil, pe *lista albă de eligibilitate* pe care fiecare participant are obligația să o mențină și să o actualizeze pe platforma de tranzacționare, fie prin derularea unei proceduri de intermediere, prin care este identificat un al treilea participant la piață, care acceptă încheierea câte unei tranzacții cu alți doi participanți la piață care au propus cel mai bun preț de cumpărare și, respectiv, cel mai bun preț de vânzare, neeligibili între ei, dar care sunt eligibili cu cel de-al treilea participant, conform *listelor albe de eligibilitate*;

- reconsiderarea unor definiții, în conformitate cu legislația în vigoare, în sensul modificării unor definiții preexistente, respectiv al introducerii altora noi.

Procesul de modificare și completare a regulamentelor specifice celor doi operatori ai piețelor centralizate din România a fost susținut ulterior de derularea proceselor de avizare a următoarelor proceduri specifice activității piețelor centralizate de gaze naturale:

1. Procedura de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) S.A. – modificări și completări la procedura preexistentă;
2. Procedura de tranzacționare a gazelor naturale prin intermediul platformei de tranzacționare electronică deținută și administrată de societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) S.A. – modificări și completări la procedura preexistentă;
3. Convenția de participare în ringul contractelor bilaterale de gaze naturale, administrat de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) S.A. – modificări și completări la convenția preexistentă;
4. Procedura privind înregistrarea participanților la Piața centralizată de gaze naturale, administrată de OPCOM S.A. – modificări și completări la procedura preexistentă;
5. Convenția de participare la piața centralizată de gaze naturale administrată de OPCOM S.A.– modificări și completări la convenția preexistentă;
6. Procedura privind tranzacționarea pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare „licitație-negociere” (PCGN-LN) – modificări și completări la procedura preexistentă a OPCOM S.A.;
7. Procedura privind tranzacționarea pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare „licitație publică” (PCGN-LP) – procedură nouă propusă de OPCOM S.A.;
8. Procedura privind tranzacționarea pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare „over the counter” (OTC) – procedură nouă propusă de OPCOM S.A.

B. Modificarea cadrului de reglementare aferent obiectivului de asigurare a siguranței în furnizarea gazelor naturale, în conformitate cu prevederile Legii nr. 346/2007 privind măsuri pentru asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale

În cursul anului 2015, în cadrul acestui domeniu de reglementare a fost adoptat:

Ordinul ANRE nr. 14/2015 pentru aprobarea Metodologiei privind determinarea anuală a nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare de gaze naturale și pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale

Urmare a adoptării *Legii nr. 174/2014 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, legislația primară referitoare la sectorul gazelor naturale a suferit o serie de modificări care au condus la necesitatea adaptării/actualizării unora dintre reglementările emise de către ANRE.

În acest context s-a înscris și modificarea art. 124 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 123/2012, potrivit căreia noile categorii de clienți care urmau să beneficieze de alocarea cu prioritate a cantităților de gaze naturale din producția internă în vederea asigurării consumului au fost

reprezentate de categoria clienților finali casnici și de cea a producătorilor de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației, indiferent de segmentul de piață în care aceștia se află – reglementat sau concurențial, așa cum se menționa la art. 177 alin. (3³) din Legea nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Prin urmare, s-a impus necesitatea defalcării stocului minim de gaze naturale pe următoarele trei categorii distincte de clienți finali: clienți finali casnici, clienți finali din categoria producătorilor de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației și clienți finali noncasnici.

Alte elemente de noutate aduse de noua metodologie au vizat aspecte precum:

- stabilirea unui termen clar - data de 31 octombrie a fiecărui an - până la care urmează a fi îndeplinite, de către titularii licențelor de furnizare de gaze naturale și de către titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale, obligațiile de constituire a stocului minim ce revin acestora conform metodologiei;
- eliminarea pragului de 1.000 MWh/faza de extracție a ciclului de înmagazinare anterior, respectiv a procentului de minim 20% din totalul cantităților livrate de furnizor în cadrul aceleiași perioade, aferent consumului individual al clientului final care își exercită dreptul de schimbare a furnizorului de gaze naturale, prag avut în vedere, în metodologia anterioară, în procesul de recalculare a obligațiilor de constituire a stocului minim aferente vechiului și noului furnizor de gaze naturale ai clientului respectiv, având în vedere intensificarea acțiunilor de schimbare a furnizorului de gaze naturale de către clienții finali noncasnici pe fondul liberalizării totale a pieței de gaze naturale pentru clienții noncasnici de la 1 ianuarie 2015;
- structurarea procedurii de ajustare a obligațiilor de constituire a stocurilor minime de către titularii licențelor de furnizare de gaze naturale ca urmare a modificărilor intervenite în portofoliile de clienți noncasnici, în sensul derulării acesteia în cadrul a trei etape secvențiale, clar definite, respectiv, în termen de 10 zile de la data publicării listei inițiale, în luna iunie și în luna septembrie ale fiecărui an, concomitent cu simplificarea cerințelor privind datele, informațiile și documentele ce trebuie transmise ANRE în vederea ajustării obligațiilor de constituire a stocului minim;
- modificarea vechii metodologii de stabilire a nivelului stocului minim pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale, având în vedere disponibilitatea datelor și informațiilor referitoare la utilizarea sistemului de transport ce stau la baza fundamentării stocului minim destinat asigurării echilibrului fizic al acestuia, respective, intrările/ieșirile în/din sistem, deficitele/excedentele înregistrate zilnic la nivel de sistem ș.a.

C. Dezvoltarea cadrului de reglementare aferent accesului la serviciul de transport al gazelor naturale și activității de echilibrare a Sistemului național de transport al gazelor naturale

În cadrul acestui domeniu de reglementare, au fost adoptate, în anul 2015, următoarele ordine și decizii:

Ordinul ANRE nr. 131/2015 privind stabilirea calendarului de desfășurare a procesului de rezervare de capacitate de transport în punctele de intrare/ieșire în/din Sistemul național de transport al gazelor naturale pentru anul gazier 2015-2016

Având în vedere că, în contextul modificării datei de începere a anului gazier (1 octombrie a fiecărui an, față de 1 iulie a fiecărui an), termenele prevăzute în Codul rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale pentru rezervarea de capacitate de transport anuală nu mai puteau fi aplicate pentru derularea procesului de rezervare de capacitate de transport pentru anul gazier 2015-2016, a fost necesar a se stabili un nou calendar de desfășurare a procesului de rezervare de capacitate de transport în punctele de intrare/ieșire în/din Sistemul național de transport al gazelor naturale.

În acest sens, pe baza propunerii S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. Mediaș, a fost elaborat Ordinul ANRE nr. 131/2015 prin care au fost stabilite datele aferente etapelor procesului de rezervare de capacitate prevăzute în Codul rețelei (transmiterea solicitărilor de rezervare de capacitate, analiza acestora de către operatorul de transport și de sistem, aprobarea sau respingerea lor, formularea de obiecții cu privire la respingerea solicitărilor de rezervare de capacitate, formularea răspunsului operatorului de transport și de sistem față de obiecțiile transmise de către solicitanții de capacitate de transport, transmiterea contractelor de transport, de către operatorul de transport și de sistem, solicitanților ale căror cereri de rezervare de capacitate au fost aprobate, respectiv, retransmiterea contractelor de transport semnate de către solicitanții de capacitate de transport), astfel încât să fie asigurat timpul necesar parcurgerii și finalizării acestora până la data de 1 octombrie 2015, data începerii noului an gazier.

De asemenea, prin noul ordin a fost promovat atât principiul de alocare secvențială a produselor de capacitate de transport al gazelor naturale, în ordinea descrescătoare a duratei acestora, cât și principiul alocării simultane a produselor trimestriale de capacitate de transport, principii prevăzute în legislația europeană în domeniu.

Decizia ANRE nr. 2296/2015 privind aprobarea Raportului Societății Naționale de Transport Gaze Naturale „Transgaz” S.A. Mediaș privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii, conform prevederilor Regulamentului (UE) nr. 312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz

Potrivit prevederilor art. 45 alin. (1) și (3) din *Regulamentul (UE) nr. 312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz*, în absența unui nivel suficient de lichiditate al pieței angro a gazului pe termen scurt, operatorii de sisteme de transport pun în aplicare măsurile provizorii prevăzute la art. 47-50 din *Regulament*, acestea fiind elaborate și implementate de către fiecare operator de sistem de transport în conformitate cu un Raport, al cărui conținut este detaliat în cadrul art. 46 alin. (1) din *Regulament*, aprobat de autoritatea națională de reglementare în conformitate cu procedura stabilită la art. 46 al *Regulamentului*.

În acest context, ANRE a analizat atât versiunile intermediare cât și versiunea finală a *Raportului S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. Mediaș privind punerea în aplicare a unor măsuri provizorii*, procedând inclusiv la consultarea autorităților de reglementare în domeniul energiei din Bulgaria - Energy and Water Regulatory Commission (EWRC) și din Ungaria - Energy and Public Utility Regulatory Authority (MEKH), cu privire la conținutul *Raportului*,

în conformitate cu prevederile art. 46 alin. (5), coroborat cu prevederile art. 27 alin. (2) din *Regulament*.

În urma analizei versiunii finale a Raportului elaborat de S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. a fost adoptată decizia ANRE nr. 2296/2015, în baza căreia au fost aprobate măsurile provizorii aplicabile în anul gazier 2015-2016.

Având în vedere faptul că piețele centralizate de gaze naturale din România încă nu oferă condițiile necesare pentru tranzacționarea produselor standardizate zilnice și intra-zilnice, iar platforma de echilibrare care să poată fi utilizată ca și măsură provizorie în conformitate cu articolul 47 al *Regulamentului* nu este încă disponibilă, aplicarea efectivă a alternativei la platforma de echilibrare, ca și măsură provizorie, respectiv, efectuarea, de către operatorul de transport și de sistem, a tranzacțiilor de vânzare/cumpărare de gaze naturale în scopul echilibrării SNT, nu se poate realiza efectiv în lipsa contractelor-tip de vânzare-cumpărare a gazelor naturale de echilibrare, al căror rol este tocmai acela de a compensa inexistența contractelor aferente produselor zilnice și intra-zilnice de tranzacționare. În acest sens, prin Decizia de aprobare a Raportului s-a avut în vedere instituirea unui termen pentru transmiterea de către S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. către ANRE, spre avizare, a contractelor-tip de vânzare și de cumpărare a gazelor naturale de echilibrare.

De asemenea, având în vedere că Raportul cuprinde măsuri provizorii cu aplicabilitate menționată în mod expres doar pentru anul gazier 2015-2016, s-a considerat necesar ca, înainte de începerea următorului an gazier (2016-2017), să fie realizată o actualizare a acestui Raport, care să includă evaluarea activității de echilibrare desfășurată în perioada 1 decembrie 2015 – 1 iunie 2016, precum și măsurile provizorii propuse spre aplicare în anul gazier 2016-2017.

În consecință, prin Decizia de aprobare a Raportului s-a avut în vedere instituirea obligației S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. de a transmite ANRE, până la data de 15 iunie 2016, versiunea actualizată a Raportului, precum și precizarea explicită a elementelor ce trebuie să fie avute în vedere în cadrul versiunii actualizate, respectiv: evaluarea activității de echilibrare desfășurată în perioada 1 decembrie 2015 – 1 iunie 2016, măsurile provizorii propuse spre aplicare în anul gazier 2016-2017 și modul în care urmează a fi aplicate prevederile *Regulamentului* (UE) nr. 312/2014 la nivelul conductelor de transport internațional.

Ordinul ANRE nr. 160/2015 privind modificarea și completarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013

Evoluțiile cadrului legislativ european, concretizate în adoptarea codurilor de rețea europene referitoare la mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor naturale, la procedurile de management al congestiilor și la echilibrarea sistemelor de transport al gazelor naturale au condus la necesitatea demarării unui proces de amplă revizuire a Codului rețelei pentru SNT aprobat prin ordinul ANRE nr. 16/2013, cu modificările și completările ulterioare, în vederea implementării la nivel național a cerințelor din cadrul acestor reglementări europene cu luarea în considerare a opțiunilor prevăzute de acestea.

Astfel, în paralel cu procesul de analiză a versiunilor intermediare ale Raportului Societății Naționale de Transport Gaze Naturale „Transgaz” S.A. Mediaș privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii, conform prevederilor *Regulamentului* (UE) nr. 312/2014, ANRE a desfășurat activitățile aferente procesului de revizuire a Codului rețelei, proces concretizat în

adoptarea Ordinului nr. 160/2015 privind modificarea și completarea Codului rețelei pentru SNT aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, cu modificările și completările ulterioare, cu luarea în considerare a următoarelor elemente:

- a. efectuarea de modificări și completări strict în ceea ce privește capitolele din Codul rețelei referitoare la nominalizare/renominalizare, alocare și calcul al contravalorii dezechilibrelor zilnice înregistrate, capitole menționate, de altfel, în cadrul primei etape de modificare și completare a Codului rețelei prevăzută de Ordinul ANRE nr. 54/2014 privind unele măsuri pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale;
- b. soluționarea aspectelor problematice identificate până la momentul elaborării ordinului, cu luarea în considerare a capacității S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. de a implementa modificările propuse, potrivit căreia, pentru anul gazier 2015-2016 se putea avea în vedere doar o utilizare limitată a Punctului Virtual de Tranzacționare (PVT) – doar pentru dezechilibrele prognozate și a celor finale ce fac obiectul Facilității de Transfer de Gaze (FTG), având în vedere rezervările de capacitate deja efectuate pentru anul gazier 2015-2016;
- c. reconsiderarea principiilor aplicabile în cazul transferului de capacitate între utilizatorii rețelei atât în punctele de intrare în Sistemul național de transport al gazelor naturale (SNT) cât și în punctele de ieșire din SNT, având în vedere reorganizarea sistemului de transport al gazelor naturale după modelul „*entry-exit*”, model în cadrul căruia rezervarea de capacitate în punctele de intrare se face independent de rezervarea de capacitate în punctele de ieșire;
- d. asigurarea unui grad ridicat de claritate a reglementării, precum și precizarea exactă a atribuțiilor fiecărei părți implicate în derularea procedurilor specifice Codului rețelei. În acest sens, în special în ceea ce privește procedurile de corelare și de alocare, s-a avut în vedere limitarea responsabilității operatorilor sistemelor adiacente SNT strict la nivelul responsabilităților asumate de aceștia prin contractele încheiate în mod nemijlocit cu utilizatorii de rețea și partenerii direcți ai acestora din punctele de intrare/ieșire în/din SNT menționate în nominalizările efectuate;
- e. includerea în Codul rețelei, a metodologiei de calcul al contravalorii dezechilibrelor zilnice înregistrate de UR prevăzută în Raportul S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii, având în vedere aprobarea acestui Raport prin Decizia ANRE nr. 2296/11 noiembrie 2015.

D. Dezvoltarea cadrului de reglementare aferent anumitor aspecte legate de proiectele de interes comun

Decizia nr. 2080/2015 pentru aprobarea modalității de alocare transfrontalieră a costurilor aferente proiectelor de interes comun inițiate de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz S.A. din România și Földgázzállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria

Având în vedere prevederile art. 12 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009, S.N.T.G.N. Transgaz S.A. din România și Földgázzállító Zártkörűen Működő

Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria, în calitate de inițiatori de proiect, au înaintat ANRE în o cerere de investiții comună în proiecte de interes comun.

Cererea vizează următoarele proiecte de interes comun incluse în Planul de dezvoltare pe zece ani (TYNDP) 2013-2022 elaborat de către ENTSO-G și în prima listă a proiectelor de interes comun (PCI) adoptată de către Comisia Europeană (CE) în anul 2013, respectiv:

- pentru România – proiectul 7.1.5 „Cluster-ul, respectiv coridorul de transport al gazelor din regiunea caspică și UE, prin conducta de transport din Bulgaria către Austria, via România și Ungaria”;
- pentru Ungaria – proiectele 6.13 „Cluster-ul, respectiv coridorul de transport România-Ungaria-Austria” și 6.14 „Proiectul de interes comun pentru realizarea reverse-flow-ului la Csanadpalota sau Algyo”.

Proiectele au ca scop dezvoltarea unei infrastructurii de transport între cele 4 state membre implicate, respectiv Bulgaria-România-Ungaria-Austria, respectiv conectarea celor 4 piețe de gaze, creându-se astfel un coridor de transport către Europa Centrală pentru transportul gazelor naturale din regiunea Caspică și a potențialelor surse din Marea Neagră.

Cererea a fost comunicată Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energiei (ACER), în conformitate cu prevederile art.12 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 347/2013.

În urma analizării cererii alocare transfrontalieră a costurilor, prin Decizia ANRE nr. 2080/07.10.2015 s-a aprobat modalitatea de alocare transfrontalieră a costurilor aferente proiectelor de interes comun din prima listă a Uniunii Europene, numerele 6.13, 6.14 și 7.1.5, transmisă de către inițiatorii de proiecte Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz S.A. din România și Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria, după cum urmează:

- a) Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz S.A. suportă costurile aferente realizării, pe teritoriul României, a proiectului de interes comun nr. 7.1.5, din prima listă de proiecte de interes comun a Uniunii Europene;
- b) Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság suportă costurile aferente realizării, pe teritoriul Ungariei, a proiectelor de interes comun nr. 6.14 și 6.15, din prima listă de proiecte de interes comun a Uniunii Europene.

Totodată, pentru obținerea asistenței financiare din partea Uniunii Europene sub formă de granturi, proiectul/proiectele trebuie să primească o decizie coordonată cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor cu investițiile a autorităților de reglementare din țările implicate, Decizia coordonată a Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei din România și a Autorității de Reglementare în sectorul Energie și Utilităților Publice din Ungaria (Magyar Energetikai És Közmű-Szabályozási Hivatal) privind cererea comună de alocare transfrontalieră a costurilor aferentă proiectelor de interes comun depusă de S.N.T.G.N. Transgaz S.A. din România și Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria, fiind semnată în data de 06.10.2015.

Ordin nr. 157/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea investițiilor în proiecte de interes comun în infrastructura de gaze, inclusiv a riscurilor aferente acestora

Metodologia a fost întocmită în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (6) al Regulamentului (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) 715/2009, precum și cu Recomandarea Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) nr. 3/2014 privind stimulentele pentru proiectele de interes comun și metodologia de evaluare a riscului.

Metodologia descrie pașii pe care trebuie să-i parcurgă operatorul de transport și de sistem (OTS) sau operatorul de înmagazinare (OÎ) în vederea obținerii de stimulente, prin evaluarea investițiilor în proiecte de infrastructură pentru transportul/înmagazinarea gazelor și a riscurilor specifice acestor proiecte.

Metodologia prezintă criteriile utilizate de ANRE la analiza solicitărilor adresate acestora de către OTS/OÎ pentru acordarea de stimulente pentru riscuri specifice ale proiectelor de infrastructură pentru transportul/înmagazinarea gazelor, prin comparare cu măsura în care riscurile specifice la care este expus proiectul sunt deja acoperite prin tariful reglementat. Analiza are în vedere și posibilitățile de evitare a riscurilor specifice prin măsuri adecvate, altele decât acordarea de stimulente.

E. Dezvoltarea cadrului de reglementare aferent activităților conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale

Prin Ordinul ANRE nr. 140/2015, cu modificările și completările aduse prin Ordinul ANRE nr.180/2015, a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale și pentru modificarea unor ordine ale Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei.*

Metodologia de tarifare stabilește categoriile de cheltuieli care vor fi luate în calcul la stabilirea tarifelor aferente activităților conexe, un anumit nivel reglementat al profitului și totodată impune o serie de criterii maxime de recunoaștere a cheltuielilor.

Toate acestea rezidă din necesitatea aplicării unei metodologii comune, în concordanță cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât să se asigure recuperarea costurilor operatorilor efectuate într-o manieră prudentă, iar tarifele rezultate să fie nediscriminatorii, bazate pe criterii obiective și determinate într-o manieră prudentă.

De asemenea, având în vedere că la nivelul pieței de gaze naturale a fost identificat un număr mare de activități conexe desfășurate de titularii de licențe de operare a sistemelor din domeniul gazelor naturale, precum și o varietate de tarife aplicate pentru prestarea acestora, impactul acestei metodologii se va resimți la nivelul clienților finali, prin:

- claritate și concentrare, respectiv sintetizarea activităților conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale prestate de către operatorul de distribuție,
- transparență legislativă, având în vedere faptul că metodologia impune aplicarea unei metode unitare și nediscriminatorii în determinarea tarifelor reglementate aplicabile de la 01.01.2016 de către toți operatorii de distribuție,

- protejarea drepturilor clienților finali față de un posibil abuz al operatorilor de distribuție prin stabilirea de către aceștia a unor tarife, fără a avea la bază criterii comune și transparente, corelat cu poziția de monopol pe care o dețin.

Activitățile conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale pentru care se stabilesc tarife reglementate conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 140/2015 sunt:

- emiterea avizelor referitoare la SD, conform prevederilor legale privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;
- punerea în funcțiune a IU, aparținând clienților finali din zonele delimitate pentru care deține licența de operare;
- deplasarea unei echipe tehnice:
  - la locul de consum, cu excepția situațiilor legate de funcționarea în condiții de siguranță a IU sau a SD;
  - pentru asistență la lucrările edilitare din zona de siguranță și de protecție a SD;
- întreruperea/limitarea parametrilor tehnici/reluarea alimentării cu gaze naturale la cererea clientului final, a furnizorului de gaze naturale sau a operatorului conductelor de alimentare din amonte/operatorului de transport și de sistem/operatorului de distribuție, după caz;
- eliberarea de copii după documentația tehnică privitoare la IU a clientului final, fișele de evidență a verificărilor/reviziilor tehnice periodice ale IU și/sau după avizul/avizul de principiu, deținute de către OSD;
- debransarea clienților finali de gaze naturale prin scoaterea definitivă din funcțiune a bransamentului și a postului de reglare;
- modificări ale obiectivelor SD prin deviere, la cererea clientului final sau a unui terț.

F. Dezvoltarea cadrului de reglementare aferent activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale

Ordinul ANRE nr. 7/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru anul 2015

Elaborarea metodologiei s-a impus datorită faptului că, începând cu data de 1 ianuarie 2015, prețurile reglementate pentru clienții noncasnici urmau să fie stabilite pe piața liberă.

Ordinul ANRE nr. 7/2015 pentru determinarea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată, pentru anul 2015, a intrat în vigoare începând cu data de 1 aprilie 2015.

Principalele prevederi cu caracter de noutate ale Ordinului ANRE nr. 7/2015 au fost:

1. Ca urmare a schimbărilor multiple și complexe care au avut loc pe piața de gaze naturale, a faptului că ieșirea din aria de reglementare a clienților noncasnici începând cu data de 1 ianuarie 2015 a avut, de asemenea, un impact semnificativ pe piața gazelor naturale, a necesității revizuirii „Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali” – datorate modificărilor și completărilor aduse

Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, care au survenit în cursul anului 2014, în ceea ce privește termenul până la care ANRE are dreptul să aprobe prețuri reglementate pentru clienții casnici, respectiv prelungirea acestui termen de la data de 31 decembrie 2018 până la data de 30 iunie 2021, perioadă apreciabilă de 3 ani și jumătate, anul de reglementare 2015 a fost considerat an de trecere de la perioada a treia de reglementare la perioada a patra de reglementare, pentru titularii de licență care la data publicării metodologiei propuse desfășoară activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale.

2. Stabilirea venitului reglementat unitar aferent anului de reglementare 2015, permis pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată în acest an, s-a realizat pornind de la următoarele elemente de calcul:
  - venitul reglementat unitar publicat pentru anul 2014 pentru activitatea de furnizare reglementată;
  - informația legată de cantitatea de gaze naturale, publicată pentru anul 2014, estimată a fi furnizată în regim reglementat;
  - ponderea numărului de clienți casnici în totalul numărului de clienți realizat pe piața reglementată în anul 2014;
  - ponderea cantității de gaze naturale, furnizate în regim reglementat în totalul cantității furnizate efectiv în regim reglementat în anul 2014;
  - cantitatea estimată a fi furnizată în regim reglementat în anul 2015.
3. Pentru cea de a patra perioadă de reglementare, ANRE va elabora și aproba o nouă metodologie pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare, a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, în noile condiții de piață.
4. Data începerii și durata perioadei a patra de reglementare se vor stabili ulterior stabilirii și aprobării „Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali”, conform legislației în vigoare, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2015.

Ordinul ANRE nr. 182/2015 privind aprobarea *Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016*

Elaborarea metodologiei s-a impus datorită prevederilor stipulate la art. 6 din Metodologia pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru anul 2015 aprobată prin Ordinul ANRE nr. 7/2015, conform căroră „data începerii și durata perioadei a patra de reglementare se vor stabili ulterior aprobării Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții casnici, conform legislației în vigoare, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2015 inclusiv” corelate cu prevederile art. 4 alin (1) din aceeași metodologie, conform căroră „pentru titularii de licență care la data intrării în vigoare a prezentei metodologii desfășoară activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale, anul 2015 reprezintă an de tranziție de la perioada a treia de reglementare la perioada a patra de reglementare”.

Ordinul ANRE nr. 182/2015 pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate

în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016, a intrat în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2016.

Principalele prevederi cu caracter de noutate propuse prin proiectul de Metodologie pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016, sunt următoarele:

2. Metodologia de stabilire a venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un an de reglementare este o metodologie de tipul ”cost-plus”.
3. Stabilirea venitului unitar începând cu anul 2016, permis pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată în fiecare an al celei de-a patra perioade de reglementare, s-a realizat astfel încât să se asigure acoperirea costurilor necesare desfășurării activității de furnizare reglementată în anul respectiv, estimate la nivelul costurilor justificate și realizate, într-o manieră prudentă, în anul anterior de reglementare.
4. Pentru titularii nou-licențiați, costurile recunoscute și permise de ANRE sunt costurile estimate și justificate de către titularul de licență pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată a gazelor naturale în primul an de reglementare, într-o manieră prudentă.
5. Diferențele dintre costurile realizate într-o manieră prudentă, recunoscute și permise de către ANRE titularului de licență pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată a gazelor naturale în fiecare an de reglementare, conform evidențelor contabile reglementate și costurile permise și incluse în venitul unitar aprobat pentru fiecare an de reglementare se recuperează/cedează ulterior.
6. Valoarea reglementată rămasă a RAB se calculează la data de 31 decembrie a fiecărui an de reglementare și se include în venitul unitar permis aferent anului următor.
7. În formula de calcul a prețurilor reglementate au fost introduse două componente:
  - a) diferența între prețul plătit pentru gazele naturale necesare echilibrării zilnice și prețul stabilit prin hotărâre a Guvernului, ponderată cu cantitățile aferente, diferență alocată în anul (i), pentru categoria "x" de clienți ai titularului de licență de furnizare, care a înregistrat dezechilibre justificate pe piața de gaze naturale, doar pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat. Valoarea acestei componente la data de 1 aprilie 2016 este zero;
  - b) componenta de neutralitate a activității de echilibrare desfășurată de către OST, reprezentând suma unitară rezultată din alocarea, în anul (i), pentru categoria "x" de clienți ai furnizorului care a înregistrat dezechilibre justificate pe piața de gaze naturale, doar pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat, a cheltuielilor/veniturilor aferente acțiunilor de echilibrare efectuate de către OST. Valoarea acestei componente la data de 1 aprilie 2016 este zero.

V. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

În domeniul eficienței energetice ANRE a desfășurat activități specifice privind: aplicarea legislației actuale pentru promovarea eficienței energetice și elaborarea reglementărilor secundare; activități de autorizare auditori energetici/atestare manageri energetici; implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, activități în cadrul proiectelor finanțate din Programul Energy Intelligent Europe; activități de participare la grupuri de lucru interne și internaționale.

În cadrul Țintelor naționale *Europa 2020* asumate de România privind *Energia și schimbările climatice în cadrul Programului Național de Reformă (PNR) 2015*, **creșterea eficienței energetice este una din cele trei priorități naționale**, alături de reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie.

Obiectivul național indicativ **în materie de eficiență energetică** este bazat pe consumul de energie primară. România și-a stabilit ca obiectiv național indicativ în materie de eficiență energetică realizarea unei economii de **energie primară de 10 mil. tep** la nivelul anului 2020, ceea ce reprezintă o **reducere de 19% a consumului de energie primară prognozat (52,99 milioane tep)** prin modelul PRIMES 2007 pentru scenariul realist.

Realizarea acestei ținte presupune ca în anul 2020 consumul de energie primară să fie de **42,99 mil. tep**, iar consumul final de energie să fie de **30,32 milioane tep**.

Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, care modifică Directivele 2009/125/CE și 2010/30/UE și abroga a Directivele 2004/8/CE și 2006/32/CE, a fost transpusa în legislația națională prin **Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică**.

În conformitate cu prevederile **Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică**, în cadrul ANRE, a fost înființat **Departamentul pentru eficiență energetică**, prin **Ordinul ANRE nr. 95/2014**, publicat în MO nr. 737/2014.

Atribuțiile și responsabilitățile principale ale **Departamentului pentru eficiență energetică** sunt următoarele, și anume :

- elaborarea propunerilor de politici și legislație secundară în domeniul eficienței energetice;
- monitorizarea stadiului implementării Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice și a programelor aferente de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel național, precum și a economiilor de energie rezultate în urma prestării de servicii energetice și a altor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice;
- asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică;

- cooperarea cu instituțiile și organismele interne și internaționale în vederea promovării utilizării eficiente a energiei și reducerii impactului negativ asupra mediului;
- elaborarea de norme și reglementări tehnice în scopul creșterii eficienței energetice în toate domeniile de activitate;
- autorizarea auditorilor energetici din industrie și atestarea managerilor energetici;
- punerea la dispoziția publicului și actualizarea periodică a listei cu furnizorii disponibili de servicii energetice care sunt calificați și/sau certificați și a calificărilor și/sau a certificărilor acestora;
- monitorizarea acordurilor voluntare inițiate de autoritățile competente;
- promovarea utilizării surselor regenerabile de energie la consumatori, prin acțiuni complementare activității de reglementare.

În conformitate cu prevederile **Legii nr 121/2014 art.3 lit. e)**, Departamentul pentru Eficienta Energetică din cadrul ANRE a transmis către Guvern, în termenul legal, în vederea informării Comisiei Europene, **Raportul privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiența energetică, întocmit în conformitate cu anexa 11, partea 1, care a fost publicat și pe web-site-ul ANRE.**

La data de 18 noiembrie 2015, a fost publicat Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu – *Evaluarea progresului realizat de statele membre privind atingerea țintelor naționale pentru eficiență energetică 2020 și privind implementarea Directivei 2012/27/UE conform Articolului 24 (3) al Directivei privind Eficiența Energetică 2012/27/UE.*

Raportul oferă o evaluare a progreselor realizate în vederea atingerii obiectivului de creștere cu 20% a eficienței energetice până în anul 2020, precum și în implementarea Directivei 2012/27/UE privind Eficiența Energetică. Acesta include câteva recomandări pentru statele membre și se bazează pe Raportările Anuale ale statelor membre și pe Planurile Naționale de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice, fiind publicate informațiile privind România pe site-ul ANRE/Eficiența energetică.

În cadrul principiilor privind Uniunea Europeană a Energiei din cadrul Comunicării Comisiei Europene COM/2015/080, măsurile de eficientizare a consumurilor energetice, diseminate în mod susținut către consumatorii de energie, sunt elemente esențiale în scăderea facturilor de energie, iar în acest fel, măsurile de creștere a eficienței energetice vor sta la baza tuturor deciziilor viitoare în contextul Uniunii Europene a Energiei. Totodată, prin intermediul studiului publicat de Comisia Europeană în data de 25 iunie 2015 privind sărăcia energetică la nivel european, s-au identificat peste 54 milioane de persoane (date din anul 2012) afectate de creșterile prețurilor energiei, venituri reduse și locuințe cu performanțe energetice reduse.

Toate Statele Membre au implementat o serie de măsuri de eficiența energetică, iar pe baza acestui studiu, 30% din abordarea statelor membre, referitor la consumatorii vulnerabili și/sau sărăcia energetică, se concentrează asupra utilizării programelor pentru eficiența energetică.

În vederea responsabilizării factorilor decizionali privind politicile și măsurile active pentru creșterea eficienței energetice, reducerea sărăciei energetice și protecția consumatorilor vulnerabili din România, la solicitarea ANRE, a fost elaborat de către Academia Română - Studiul "*Eficiența energetică — prioritate națională pentru reducerea sărăciei energetice, creșterea calității vieții și siguranța consumatorilor de energie*", publicat pe site-ul ANRE.

Pentru a putea atinge obiectivele indicative până în 2020 și a asigura îndeplinirea obiectivului Uniunii Europene, statele membre trebuie să-și intensifice eforturile privind eficiența energetică, subliniindu-se, astfel, necesitatea implementării integrale a cadrului legislativ european pentru eficiență energetică. Acest fapt ar permite dezvoltarea piețelor de servicii energetice și eliminarea barierelor de piață existente privind investițiile în eficiență energetică.

Coroborat cu materialele menționate, amintim și Comunicarea Comisiei Europene *Delivering a New deal for Energy Consumers SWD(2015) 141 final* din cadrul Pachetului Legislativ de vară al Comisiei Europene, lansat în consultare publică în data de 15 iulie 2015, care vizează pașii aferenți implementării **Strategiei Energy Union** cu privire la schimbările climatice, **principiul "eficiență energetică în primul rând"** și angajamentul către consumatorii de energie casnici și non-casnici de a fi poziționați în centrul Uniunii Energiei.

În privința **eficienței energetice**, ca principal pilon al Energy Union, Comisia Europeană propune revizuirea Directivei de etichetare energetică și a Directivei de eficiență energetică pentru asigurarea coerenței, continuității și asigurării economiilor de energie și bani pentru consumatorii europeni de energie.

V.1. REGLEMENTĂRI TEHNICE

În temeiul dispozițiilor art.3 alin. (2) lit. g) din **Legea nr.121/2014 privind eficiența energetică**, **Departamentul pentru eficiență energetică** din cadrul ANRE are responsabilitatea de a atesta manageri energetici și de a autoriza auditori energetici.

În contextul art. 9 alin. (13) din **Legea 121/2014 privind eficiența energetică** s-a impus introducerea cerințelor și a condițiilor pentru atestarea managerilor energetici pentru localitățile cu peste 20.000 locuitori.

Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și Regulamentul pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie aduc față de regulamentele aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 38/2013**, următoarele elemente noi :

- precizări privind criteriile minime care trebuie respectate la elaborarea auditurilor energetice
- cerință impusă de Directiva UE/27/2012 și implicit de Legea 121/2014 privind eficiența energetică;
- condiții de agreere pentru formatorii profesionali care organizează cursuri de specialitate în domeniul elaborării auditurilor energetice și respectiv domeniul managementului energetic;

- la solicitarea operatorilor economici au fost introduce noi domenii de licență , eligibile pentru atestarea managerilor energetici : inginerie electronică și telecomunicații, ingineria transporturilor, ingineria materialelor; ingineria mediului;
- a fost inserată Lista de echipamente care include minimum de aparate necesare efectuării măsurărilor la elaborarea auditurilor energetice;
- au fost revizuite condițiile de suspendare și retragere ale autorizațiilor de auditori energetici și atestatelor de manageri energetici;
- au fost introduse obligații de raportare pentru managerii energetici care prestează activitatea ca și PFA și obligații de raportare pentru societățile prestatoare de servicii energetice;
- au fost introduse cerințele și condițiile pentru atestarea managerilor energetici pentru localitățile cu peste 20000 locuitori.

ACTIVITATEA DE ATESTARE MANAGERI ENERGETICI ȘI AUTORIZARE AUDITORI ENERGETICI

Managementul energetic, aplicat într-o societate economică, are ca principal obiectiv asigurarea unui consum judicios și eficient al energiei, în scopul maximizării profitului prin minimizarea costurilor energetice, mărind în acest mod competitivitatea pe piață a societății.

Serviciile de management energetic prezintă o importanță majoră în cadrul unei societăți comerciale în monitorizarea consumurilor energetice și reducerea costurilor aferente acestora prin implementarea unui plan de îmbunătățire a eficienței energetice ce conține măsuri de eficiență energetică care să conducă la economii de energie măsurabile și cu efecte vizibile în scăderea costurilor cu energia.

Acest lucru este posibil fie prin angajarea unui manager energetic atestat de ANRE în cadrul societății respective, fie prin încheierea unui contract de management energetic cu o persoană fizică autorizată (PFA) atestată de către ANRE sau cu o societate prestatoare de servicii energetice, care are angajat cel puțin un manager energetic atestat de ANRE.

Astfel prin asigurarea unui management energetic eficient, operatorii economici vor beneficia de:

- creșterea eficienței energetice și reducerea consumurilor de energie, în scopul reducerii costurilor;
- responsabilizarea diferitelor compartimente din cadrul societății pe probleme energetice specifice și realizarea unei bune comunicări între compartimente;
- dezvoltarea și utilizarea unui sistem de monitorizare a consumurilor energetice
- raportarea consumurilor și dezvoltarea unor strategii specifice de optimizare a consumurilor;
- identificarea metodelor de reducere a costurilor printr-un termen scurt de recuperare a investițiilor;
- asigurarea funcționării în parametrii optimi a instalațiilor;

- dezvoltarea interesului tuturor angajaților în utilizarea eficientă a energiei și educarea lor prin programe specifice de reducere a pierderilor de energie;
- asigurarea siguranței în alimentare a instalațiilor energetice.

Evaluarea managementului energetic din analiza multor programe de management energetic implementate în diferite sectoare de activitate a demonstrat că:

- se pot obține economii de energie și bănești de 5-15%, în timp foarte scurt, cu costuri minime sau chiar fără costuri, doar prin aplicarea unui management energetic agresiv;
- se pot obține economii de energie și bănești de până la 30%, cu costuri mici și medii, cu o perioadă scurtă de amortizare. Aplicarea unor astfel de măsuri este frecventă.
- prin realizarea unor investiții cu costuri mari în tehnologii și echipamente moderne se pot obține economii de 50-70%, perioadele de amortizare ajungând în aceste cazuri până la 5-6 ani.

Activitatea de autorizare auditori energetici /atestare manageri energetici desfășurată în cadrul Direcției autorizare și cooperare în domeniul eficienței energetice DACEE susține promovarea și dezvoltarea unui sistem care să asigure disponibilitatea unor audituri capabile să pună în valoare potențialul de economisire energetic al consumatorului final de energie.

Numărul relevant de auditori energetici autorizați anual de DACEE indică deschiderea pieței de servicii energetice, oferind posibilitatea consumatorilor finali de energie de a efectua un audit energetic conform prevederilor legale. Prin informațiile privind tipul autorizațiilor și datele de contact ale persoanelor autorizate de DACEE disponibile pe site-ul ANRE este asigurat accesul liber, necondiționat al părților interesate.

Criteriile minime transparente și nediscriminatorii pentru auditurile energetice impuse prin Regulamentul de autorizare a auditorilor energetici constituie o premisă pentru elaborarea unor lucrări de calitate care să conducă la identificarea de măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice la consumatorul final și la atingerea țintelor de economii de energie asumate de către România prin Planurile Naționale de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice.

De-a lungul procesului de atestare a managerilor energetic prin discuțiile purtate cu managerii energetici desemnați de consumatorii finali de energie, a rezultat că cel mai important lucru pentru asigurarea succesului unui program de management energetic este angajarea în realizarea programului a managementului de vârf. Fără această angajare, obiectivele programului nu vor putea fi atinse. Astfel, rolul managerului energetic în angajarea echipei manageriale la realizarea programului este crucial.

Pot exista două situații cu șanse egale de a demara un program de management energetic:
- în prima situație echipa managerială decide că este necesar un program de management energetic și decide implementarea acestuia. În acest caz managerul energetic trebuie să reacționeze într-un mod responsabil;

- în a doua situație angajatul cu responsabilități energetice a decis să convingă echipa managerială de necesitatea implementării unui program de management energetic, fapt ce determină reacționarea în mod agresiv a acestuia.

Cel mai bun mod de a convinge echipa managerială de necesitatea unui program de management energetic este de a prezenta rezultate prin calcule de eficiență energetică și analiză statistică a consumurilor și costurilor.

La sfârșitul anului 2015 erau atestați: 431 manageri energetici, 233 auditori energetici persoane fizice, 73 auditori energetici persoane juridice din care 17 auditori energetici PFA, 59 societăți prestatoare de servicii energetice agreate (din care 19 PFA).

În cursul anului 2015 au fost analizate documentații transmise de un număr de 207 solicitanți, din care:

manageri energetici

- documentații depuse în vederea obținerii atestatului de manager energetic:71;
- documentatii depuse în vederea obținerii atestatului de manager energetic, acceptate: 71;
- documentatii societati de servicii energetice pentru obtinerea acreditarii, depuse si acceptate: 17;
- documentatii depuse in vedere obținerii prelungirii atestatului de manager energetic: 52.

auditori energetici

- documentații depuse în vederea obținerii autorizației de auditor energetic, persoană fizică, acceptate: 43;
- documentații depuse în vederea obținerii autorizației de auditor energetic, persoană juridică: 12;
- documentații depuse în vederea obținerii prelungirii autorizației de auditor energetic, persoană fizică:10;
- documentații depuse în vederea obținerii prelungirii autorizației de auditor energetic, persoană juridică:2.

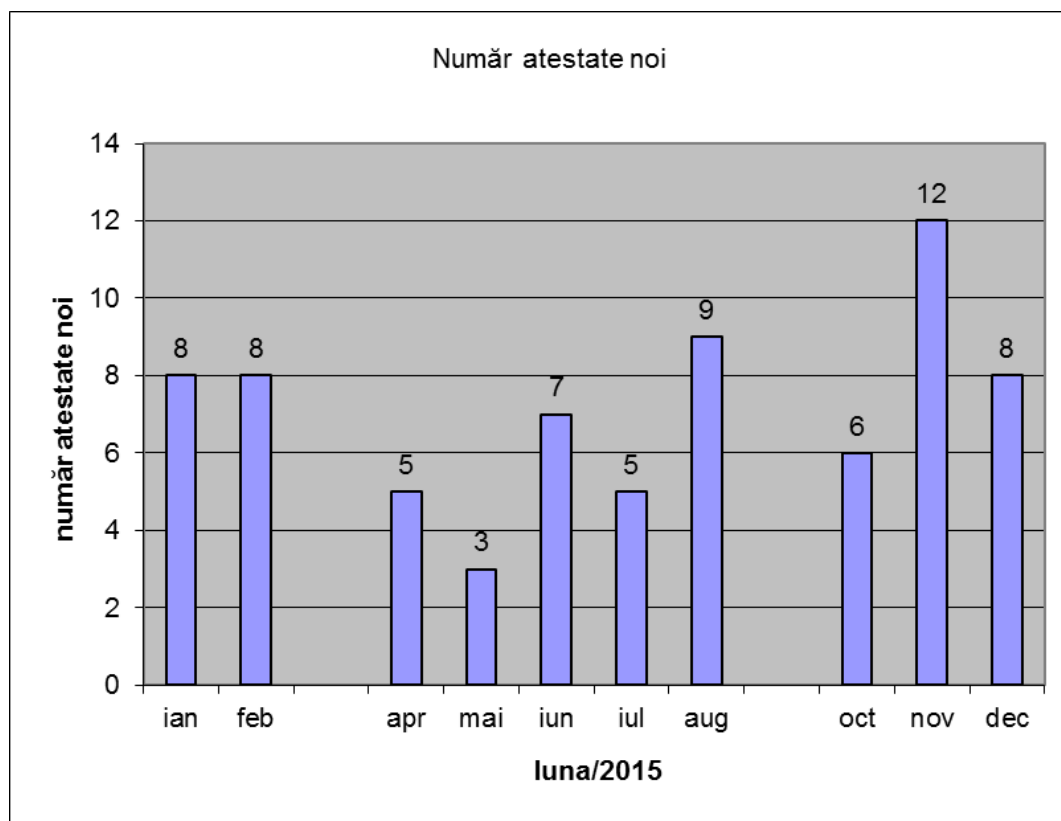
Structura autorizațiilor/atestatelor/acreditărilor pentru anul 2015, este prezentată în tabelul de mai jos:

	Total	Atestate/Autorizații noi	Prelungiri atestate/autorizații
Manageri energetici	123	71	52
Auditori energetici persoane fizice	53	43	10
Auditori energetici persoane juridice	14	12	2
Societati prestatoare de servicii energetice acreditate	17	-	-

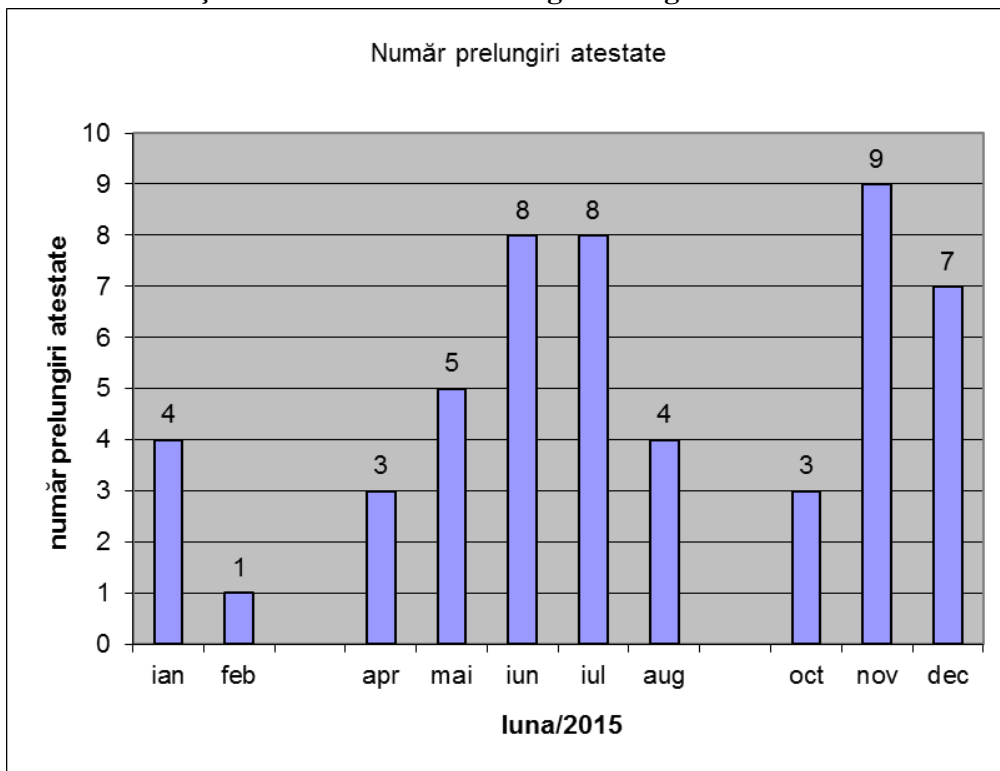
Totodată au fost actualizate Registrul de evidență al managerilor energetici, Registrul de evidență al auditorilor energetici și Registrul de evidență a societăților prestatoare de servicii energetice, publicate pe pagina de internet a ANRE.

Statistica activității de atestare/autorizare/acreditare pe luni pentru anul 2015, se prezintă astfel:

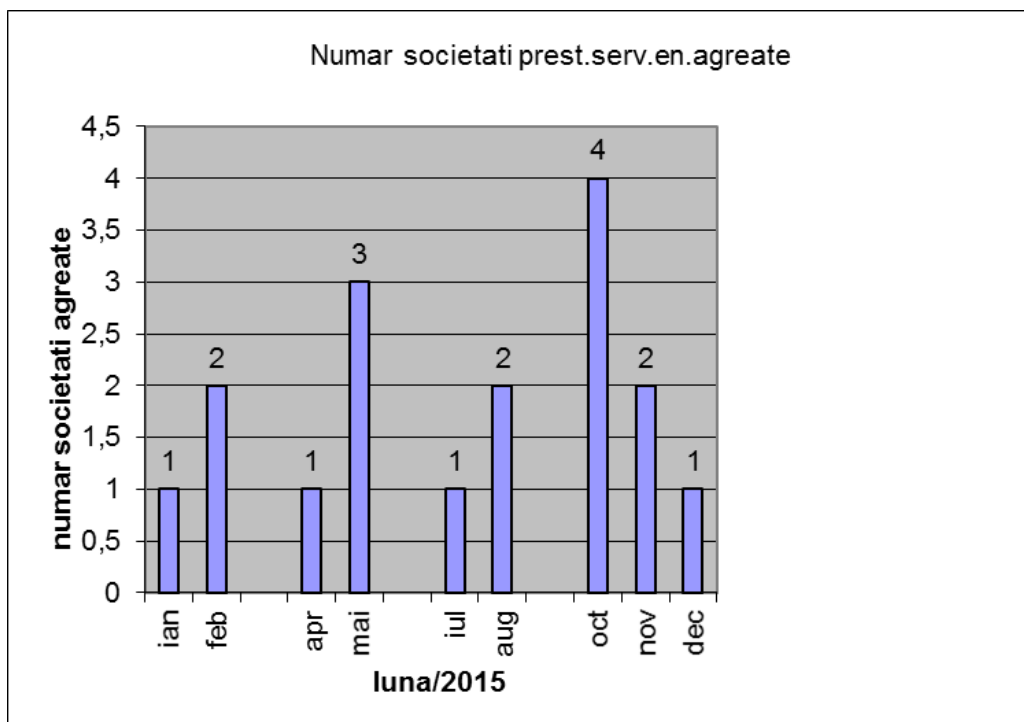
Atestate manageri energetici

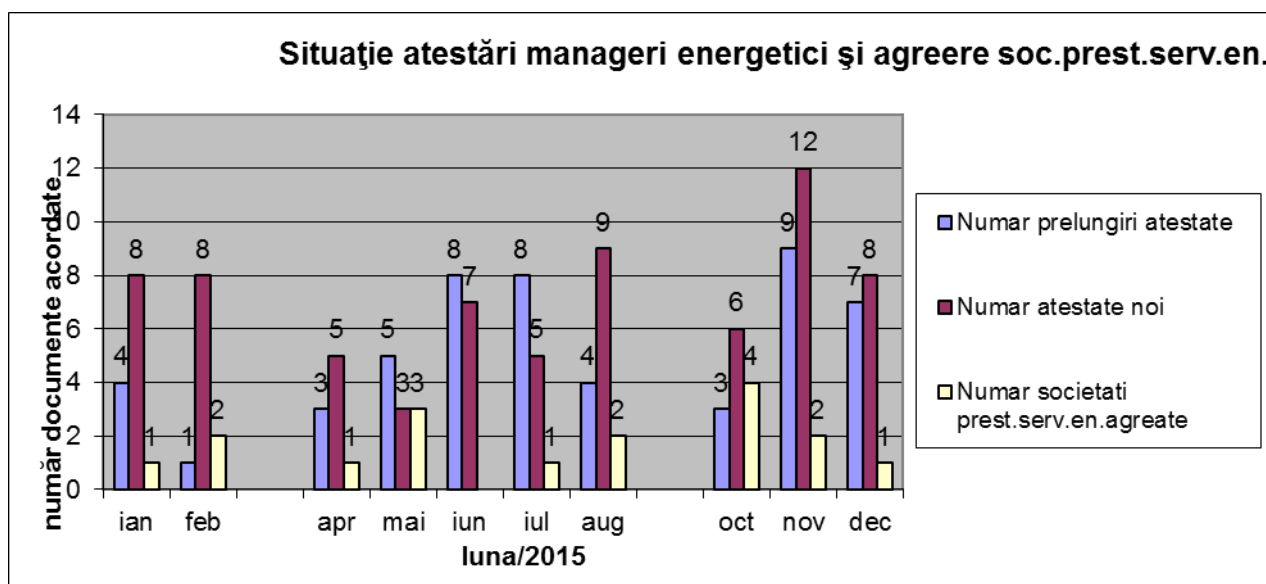
Situația atestărilor noi de manageri energetici acordate în anul 2015

Situația prelungirilor atestărilor de manageri energetici în anul 2015

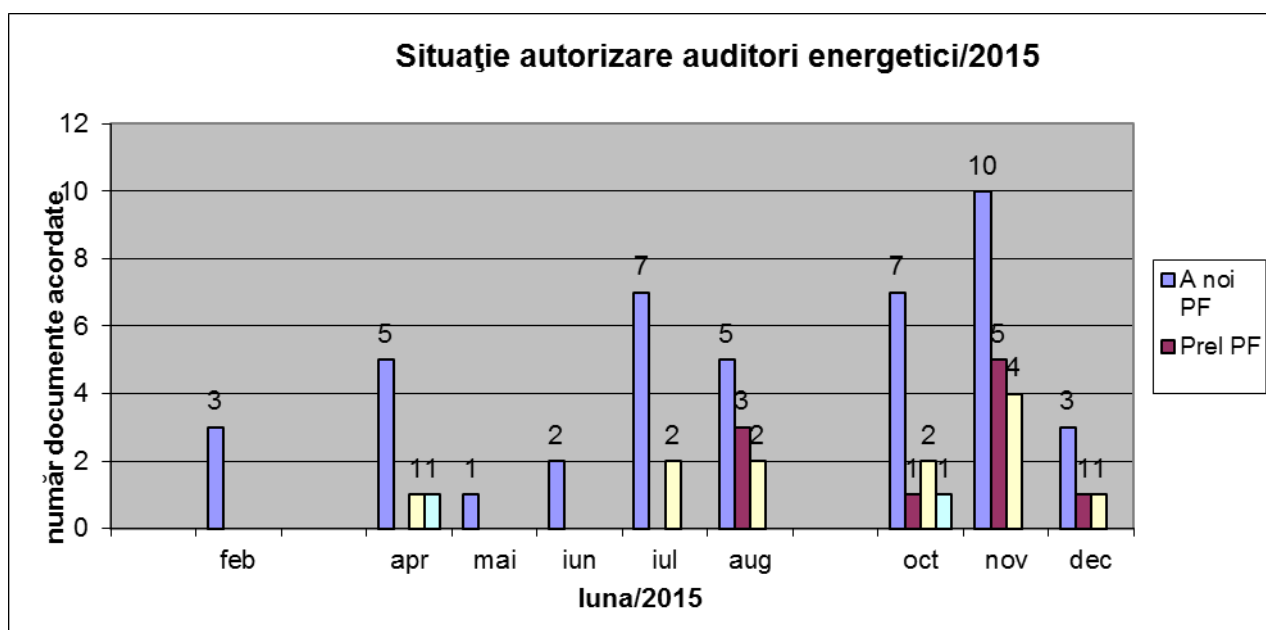

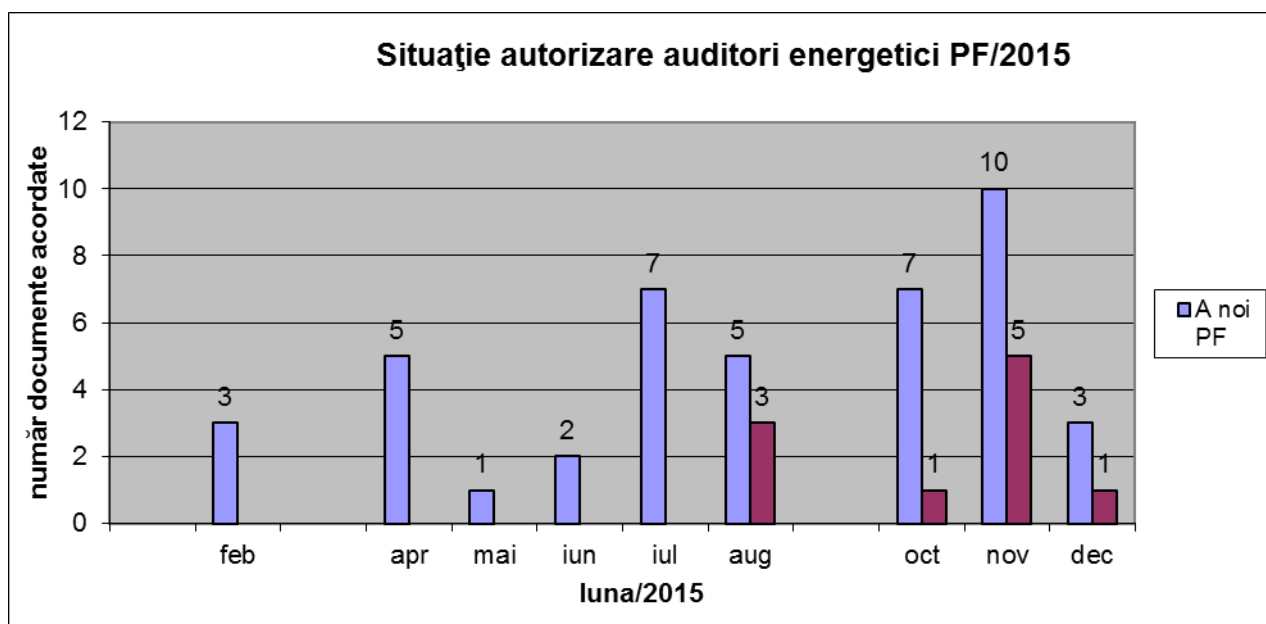
Situația agreărilor societăților prestatoare de servicii energetice în anul 2015

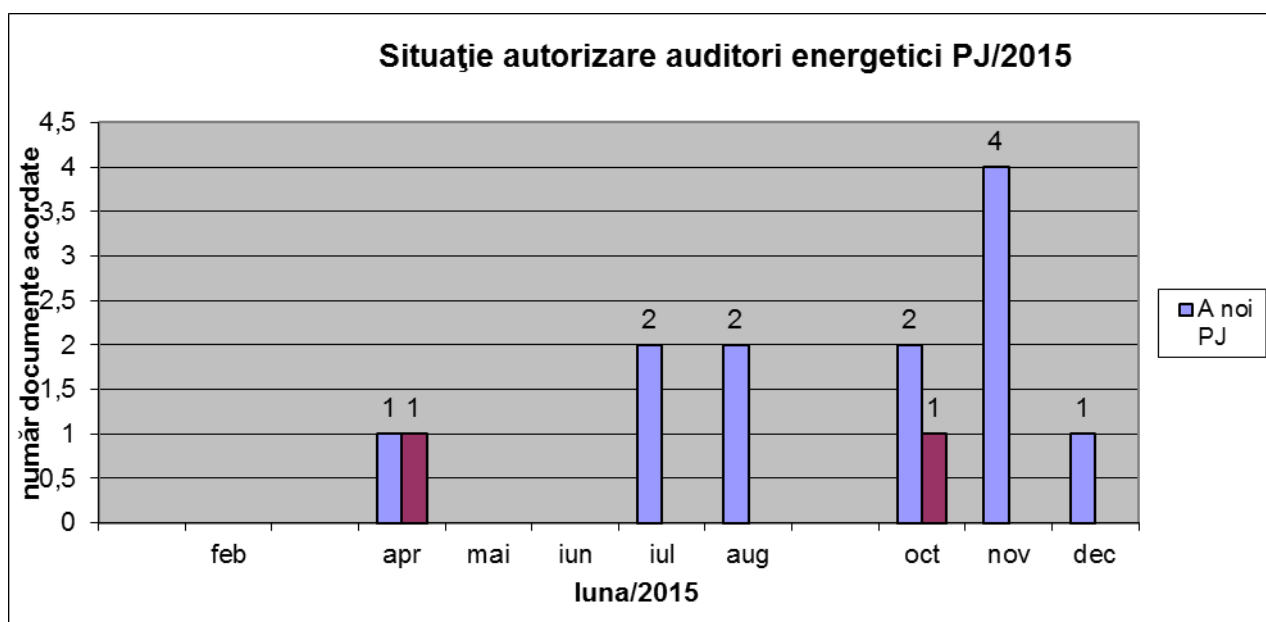
Situația atestărilor managerilor energetici și agreărilor societăților prestatoare de servicii energetice în anul 2015

Autorizări auditori energetici

Situația autorizărilor auditorilor energetici persoane fizice în anul 2016

Situația autorizărilor auditorilor energetici persoane juridice în anul 2015

Potrivit Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie, aprobat prin Decizia ANRE-DEE nr.2794/2014, auditorii energetici persoane juridice trebuie să transmită Comisiei de autorizare din cadrul ANRE-DEE până la data de 30 ianuarie a anului următor celui analizat, Raportul anual privind activitatea de elaborare a auditurilor energetice. Conținutul și modul de întocmire al raportului sunt prezentate în Anexa nr.12 la regulamentul din actul normativ amintit mai sus.

Au fost primite și centralizate rapoartele de activitate ale auditorilor energetici, persoane juridice (inclusiv persoane fizice autorizate PFA), privind auditurile energetice elaborate în anul 2015. Toate cele 73 persoane juridice autorizate ca auditori energetici au transmis Raportul de elaborare a auditurilor energetice pentru anul 2015. Astfel : 19 persoane juridice (din care 6 PFA) nu au desfășurat activitate de auditare energetică în anul 2015 iar 54 persoane juridice (din care 11 PFA) au realizat audituri energetice .

Din raportul celor 54 de auditori energetici a rezultat că s-au efectuat audituri energetice la 431 de agenți economici, la care s-au identificat un număr de peste 1000 măsuri de îmbunătățire a eficienței, reprezentând economii de energie estimate la 247.611 tep/an, cu o cifră de investiții de cca . 750.761 mii RON.

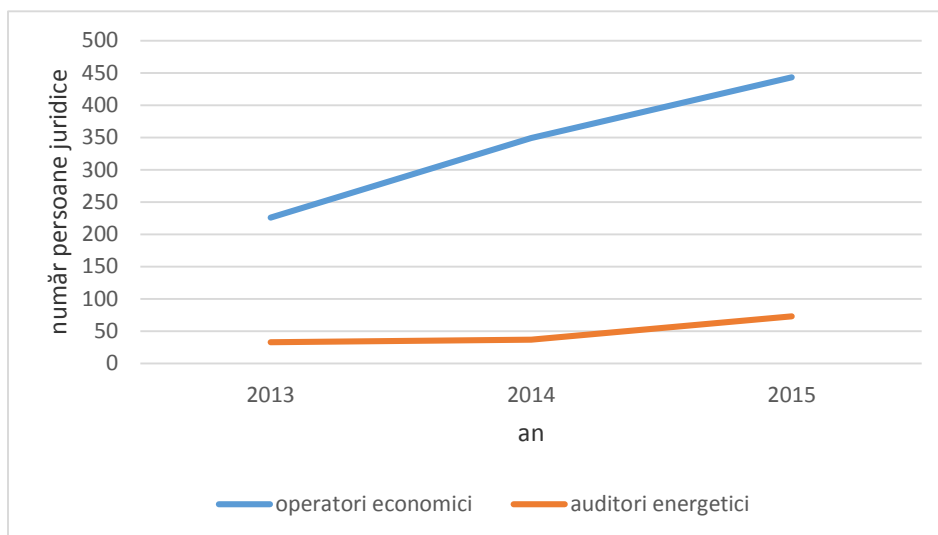
Dintre acestea exemplificăm ca măsuri frecvent propuse :

- acționări cu turație variabilă,
- reducerea pierderilor în rețele de aer comprimat,
- compensarea factorului de putere,
- optimizarea arderii la cuptoare,
- optimizare funcționare instalații și fluxuri tehnologice,
- eficientizarea iluminatului în halele de producție .

Pentru perioada 2010 – 2015 situația elaborării auditurilor energetice se prezintă astfel:

An	Auditori	Ag economici	Masuri de eficiență energetică	Economii de energie estimate (tep)	Costuri estimate (mii lei)
2010	14	72	275	176.200	1.628.212
2011	6	41	103	112.171	128.813
2012	23	198	564	406.652	1.791.466
2013	33	226	701	196.705	663.684
2014	37	349	432	26.790	1.160.678
2015	73	431	1118	247.611	750.761

Este de remarcat creșterea numărului de agenți economici care au realizat audituri energetice în anul 2015 precum și dublarea numărului de auditori energetici autorizați. Aceste creșteri se explică prin prisma prevederilor stipulate de art. 9 din Legea 121/2014 privind eficiența energetică care impun obligația realizării auditului energetic o dată la patru ani pentru toți consumatorii de energie , cu excepția IMM-urilor.

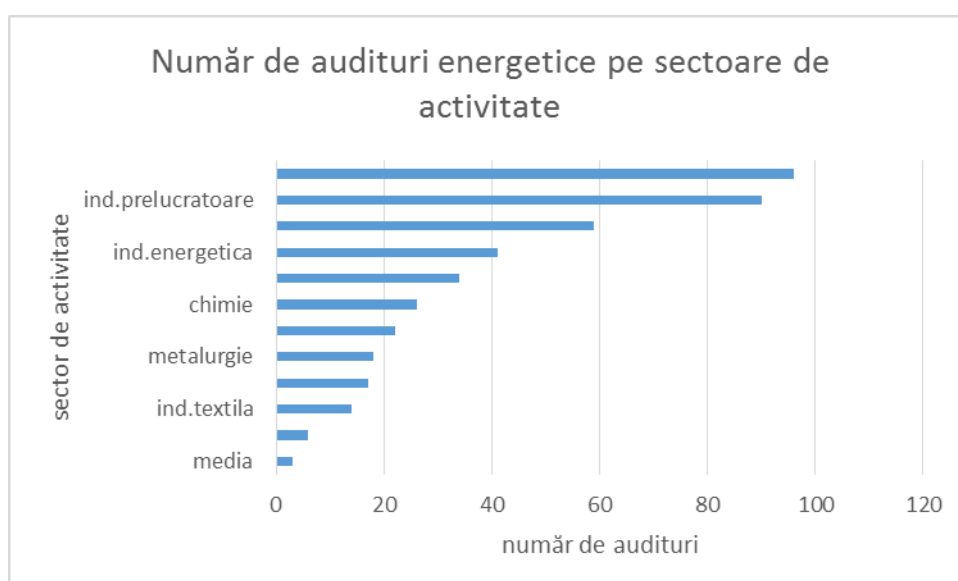

Evoluția autorizărilor auditorilor energetici comparativ cu numărul operatorilor economici care au realizat audituri energetice pentru perioada 2013-2015

Factorii care au determinat creșterea numărului operatorilor economici care au realizat audituri energetice începând din anul 2013 : aplicarea legislației de eficiență energetică, prețul energiei electrice și al gazelor naturale, schimbarea comportamentului consumatorilor.

De asemenea a crescut și numărul autorizațiilor de auditori energetici persoane fizice și juridice. De remarcat faptul că numărul autorizațiilor de auditori energetici persoane juridice s-a dublat față de anul 2014. Situația se datorează unei cereri mari de astfel de servicii din partea operatorilor economici care înregistrează anual consumuri energetice mai mari de 1000 t.e.p și care trebuie să realizeze audituri energetice pe întregul contur consum energetic conform prevederilor legii 121/2014 privind eficiența energetică.

Situația elaborării auditurilor energetice pe sectoare de activitate ale economiei naționale este prezentată mai jos:

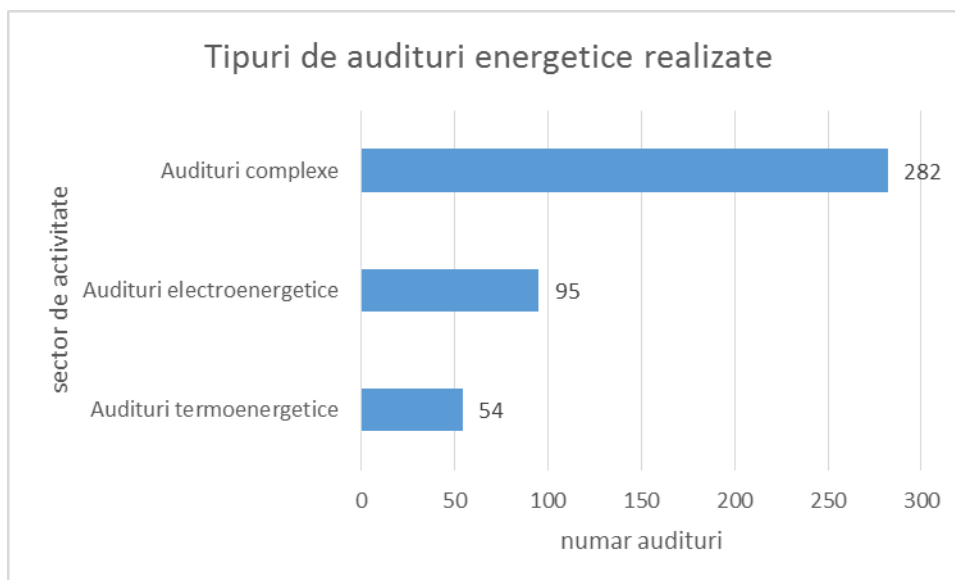
Din acest grafic rezultă că cele mai multe audituri energetice au fost realizate în domeniul serviciilor, industria prelucrătoare și industria alimentară. Comparativ cu anul 2014 un număr important de operatori economici cu activitate în domeniul transporturilor au realizat audituri energetice.

Întrucât prevederile art. 9 din legea 121/2014 privind eficiența energetică se aplică și consumatorilor care până la data intrării în vigoare a legii nu aveau obligația realizării auditului energetic, se constată conformarea cu prevederile legii mai sus aminte a categoriei consumatorilor de energie sub 200 tone echivalent petrol. Operatorii economici din acest segment își desfășoară cu precădere activitatea în domeniul serviciilor: consultanță, IT, comerț, depozitare, societăți de asigurare-reasigurare, media.

Economiile de energie estimate a fi obținute în urma implementării măsurilor de eficiență energetică recomandate de către auditorii energetici pot fi repartizate pe tipuri de audituri energetice elaborate, astfel:

	numar audituri			economii de energie (t.e.p)		
	PFA	PJ	TOTAL	PFA	PJ	TOTAL
Audituri termoelectrice	3	51	54	81	58.681	58.762
Audituri electroenergetice	9	86	95	109	8.050	8.159
Audituri complexe	36	246	282	3.243	177.447	180.690
TOTAL	48	383	431	3.433	244.178	247.611

Tabel privind numărul de audituri energetice și economiile de energie estimate în t.e.p pe tipuri de audituri energetice

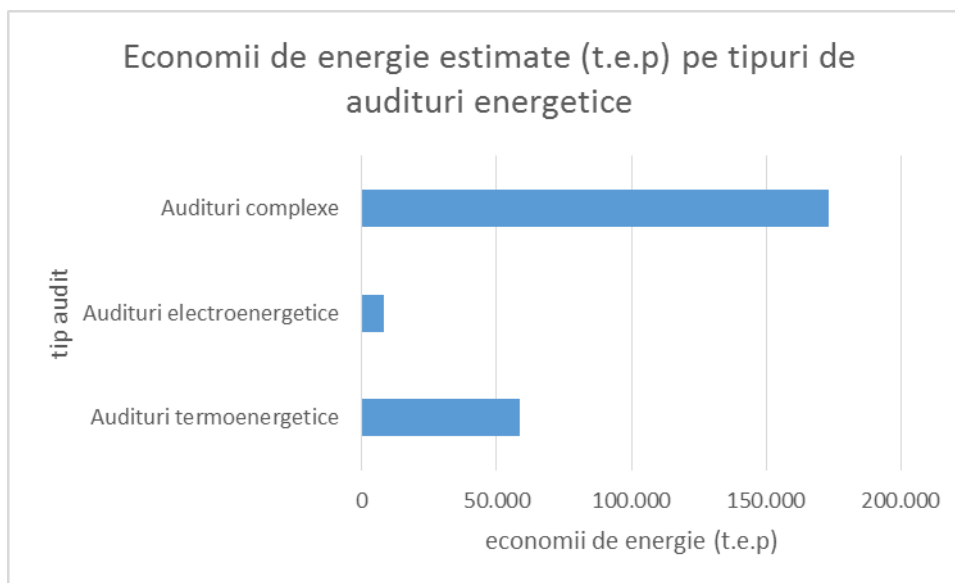

Număr de audituri energetice realizate pe tipuri de audituri

Din graficul de mai sus rezultă că majoritatea auditurilor energetice efectuate sunt de tip complex. Această pondere se datorează obligației stipulate de art.9 alin.1 lit.a) din legea 121/2014 privind eficiența energetică pentru operatorii economici care înregistrează anual un

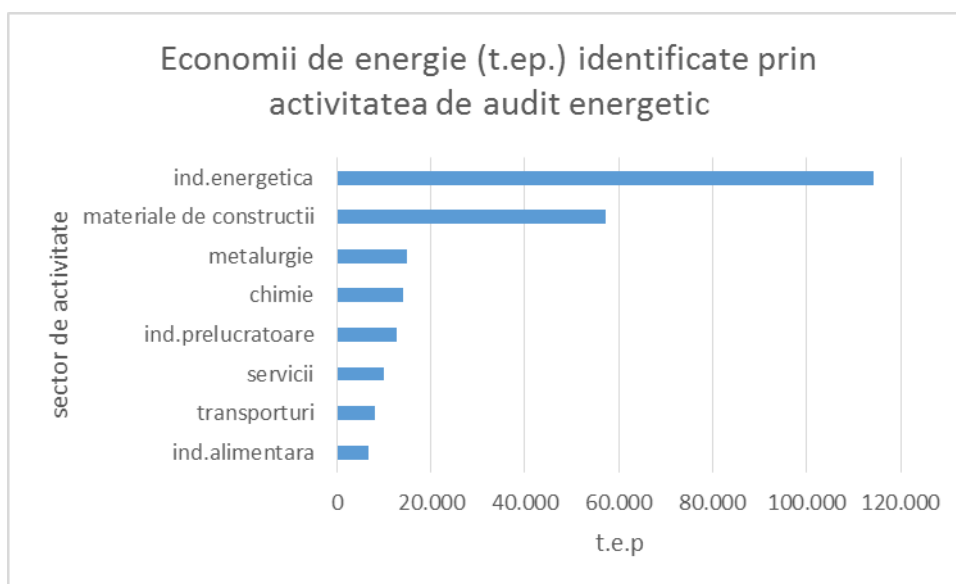
consum de energie mai mare de 1000 tone echivalent petrol , respectiv aceea de a realiza un audit energetic pe întregul contur de consum energetic ceea ce presupune realizarea unui audit energetic de tip complex.

Conform raportărilor transmise de auditorii energetici persoane juridice rezultă că cele mai multe economii de energie se pot obține în urma auditurilor energetice complexe, așa cum este prezentat și in graficul de mai jos:

În urma auditurilor energetice au fost recomandate un număr de peste 1000 măsuri de eficiență energetică prin implementarea cărora s-ar putea obține următoarele economii de energie:

Sector industrial	Economii de energie estimate (tep)
metalurgie	17.492
chimie	14.058
constructii	289
transporturi	8.010
ind.energetica	118.801
ind.prelucratoare	13.136
ind.alimentara	6.816
ind.textila	952
prelucrarea lemnului	692
materiale de constructii	57.230
servicii	9.895
media	240
TOTAL	247.611

Grafic privind economiile de energie estimate (t.e.p) a fi obținute în diferite sectoare de activitate în urma implementării măsurilor de eficiență energetică recomandate prin auditurile energetice

Din graficul de mai sus rezultă că cele mai multe economii de energie se pot obține în urma măsurilor de eficiență energetică recomandate în industria energetică.

În acest sector de activitate au fost propuse următoarele tipuri de măsuri de eficiență energetică :

- Inlocuirea conductelor vechi si a izolatiei imbatranite cu conducte preizolate;
- Introducerea unui sistem informatic pentru urmarirea în timp real a funcționării întregului sistem de termoficare și monitorizarea pierderilor în diferite zone;
- Inlocuirea cazanelor vechi cu cazane relocate din centralele unde a scazut consumul (datorită debransărilor);
- Evitarea functionarii cazanelor energetice la sarcini reduse ;
- Funcționarea la parametri nominali a tuturor instalațiilor ;
- Modernizarea punctelor termice, în special a celor amplasate in zone cu aglomeratie urbana;
- Înlocuirea motoarelor convenționale cu motoare cu eficiență energetică ridicată ;
- Înlocuirea compresoarelor cu funcționare în cascadă, cu compresoare cu eficiență ridicată și turație variabilă.

Economii de energie estimate însemnate se pot obține și în domeniul materialelor de construcții. Măsurile de eficiență energetică în acest sector vizează:

- Utilizarea unor motoare asincrone de acționare de înaltă eficiență energetică (IE3);
- Compensarea factorului de putere;
- Introducerea de acționări cu turație variabilă;
- Reducerea pierderilor de aer comprimat.

În domeniul transporturilor au fost recomandate următoarele tipuri de măsuri de eficiență energetică:

- monitorizarea si gestionarea rutelor de transport in procesul de livrare si recepție marfă;

- montarea de sonde litrometrice pe autovehicule din parcul auto pentru monitorizarea in timp real a consumurilor de combustibil corelat cu rutele acestora monitorizate prin GPS;
- programe de training pentru conducătorii auto (sistem eco-driving)

În ceea ce privește costurile cu implementarea măsurilor de eficiență energetică recomandate de auditorii energetici se remarcă o valoare mare a investițiilor propuse în industria energetică și industria prelucrătoare. În aceste domenii auditorii energetici au inclus o serie de măsuri privind înlocuirea echipamentelor vechi cu altele mai performante energetic, soluții care implică valori mari ale investițiilor pentru implementare.

Din punct de vedere al numărului managerilor energetici, baza de date actualizată la 30.12.2015 arată următoarea situație:

Număr operatori economici identificați peste 1000 tep/an	Număr operatori economici cu manageri autorizați	Manageri energetici autorizați în cadrul operatorilor economici	Contracte de management energetic cu Persoane fizice autorizate (PFA) și Societăți prestatoare de servicii energetice	Grad acoperire (%)
682	672	441	231*	98,5

*contracte de management energetic încheiate de 21 PFA și 37 societăți prestatoare de servicii energetice

Beneficiile existentei unui management energetic la nivelul întreprinderii au fost conștientizate de un număr tot mai mare de operatori economici care au demarat implementarea standardului de calitate SR EN ISO 50001 privind managementul energetic. În acest sens sunt de menționat agenții economici: OMV PETROM, SC CELESTICA ORADEA, SC ISOVOLTA SA , SC CONTINENTAL AUTOMOTIVE SYSTEMS Sibiu .

V.2. REGLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA SISTEMELOR DE MĂSURARE INTELIGENTĂ

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare, evaluarea implementării sistemelor de măsurare inteligente din punctul de vedere al costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, al rentabilității, precum și al termenelor fezabile de implementare, s-a finalizat la data de 03 septembrie 2012, prin studiul *Contorizarea inteligentă în România* realizat de compania A.T. Kearney.

Studiul de fezabilitate, inclusiv rezultatele analizei cost-beneficiu pentru energie electrică au indicat o valoare a venitului net actualizat pozitivă, conducând la concluzia că implementarea contorizării inteligente în sectorul energiei electrice are potențialul de a fi o investiție profitabilă datorită beneficiilor provenind din reducerea pierderilor din rețea și reducerea costurilor de exploatare, în anumite condiții și considerente.

În baza prevederilor art. 66 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare și a concluziilor studiului *Contorizarea inteligentă în România* realizat de compania A.T. Kearney, ANRE a inițiat procesul de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă pentru energia electrică prin aprobarea Ordinului nr. 91/2013 și a Ordinului nr. 145/2014, privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, care au definit funcționalitățile sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice care urmează să fie instalate în România, precum și etapele care vor fi parcurse până la stabilirea calendarului de implementare și a planului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice.

În conformitate cu prevederile din Ordinul ANRE nr. 145/2014, *privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice*, operatorii de distribuție concesionari au transmis la ANRE propuneri de realizare în anul 2015 a unor proiecte pilot, ale căror rezultate să ofere informațiile necesare stabilirii condițiilor și elementelor privind elaborarea calendarului național de implementare al sistemelor de măsurare inteligentă, precum și a planului național de implementare al sistemelor de măsurare inteligentă.

ANRE a analizat propunerile operatorilor de distribuție concesionari în conformitate cu Anexa nr. 3 - *Criteriile pentru avizarea proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice*, din Ordinul ANRE nr. 145/2014 și a avizat în luna martie 2015 proiectele pilot care au respectat criteriile stabilite. Au fost avizate 14 proiecte pilot pentru 6 operatori de distribuție concesionari.

În urma analizei stadiului realizării proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă la data de 30 iunie 2015, conform măsurilor stabilite, în luna august s-a modificat Ordinul ANRE nr. 145/2014, extinzându-se termenul până la care se pot solicita și aviza proiecte pilot. Astfel, cei doi operatori de distribuție, FDEE Muntenia Nord și FDEE Transilvania Nord, ale căror proiecte pilot nu se calificaseră ca eligibile conform cerințelor, au primit avize pentru 4 proiecte pilot.

În tabelul nr. 1 este prezentată situația centralizatoare a proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice avizate de ANRE în anul 2015.

Operatorul de distribuție	Nr. de proiecte pilot	Nr. clienti incluși în proiectele pilot	Valoare totală a proiectelor pilot SMI [lei]
Enel Distribuție Banat	3	9.961	5.275.260
Enel Distribuție Dobrogea	4	10.000	4.928.379
Enel Distribuție Muntenia	1	11.392	6.650.281
CEZ Distribuție	2	20.150	16.085.781
E.ON Distribuție România	2	23.237	8.303.582
FDEE Transilvania Sud	2	23.047	22.893.216
FDEE Transilvania Nord	2	5.335	4.069.333
FDEE Muntenia Nord	2	2.143	1.433.938
TOTAL	18	105.265	69.639.770

Proiecte pilot privind implementarea SMI avizate de ANRE

Rezultatele monitorizării procesului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă au fost cuprinse în Rapoartele de analiză a stadiului realizării proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă la datele de 30 iunie 2015, 31 august 2015 și 1 noiembrie 2015, prezentate Comitetului de reglementare al ANRE.

A fost definit un set de indicatori de performanță pentru sistemele de măsurare inteligentă, astfel încât evoluția implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice să poată fi urmărită în timpul procesului de implementare și o perioadă după încheierea acestuia. Acești indicatori vor fi aplicați pentru toate proiectele care implică sistemele de măsurare inteligentă a energiei electrice, astfel încât să se poată verifica gradul de realizare a obiectivelor stabilite. Indicatorii de performanță vizează următoarele aspecte: stadiul implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, structura sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, efectele economice, indicatori de performanță calitativi, securitatea informațiilor vehiculate prin sistemele de măsurare inteligentă a energiei electrice.

Au fost definite zonele de implementare și s-au stabilit datele și informațiile relevante care caracterizează aceste zone din punct de vedere: tehnic, economic, calitativ și socio-demografic. Prin prelucrarea acestor date, se va realiza prioritizarea/ierarhizarea zonelor fiecărui operator de distribuție concesionar, printr-o analiză multicriterială, în vederea evaluării potențialului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice și a pregătirii planului național și a calendarului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice.

Operator de distribuție concesionar	Nr. zone de implementare	Nr. posturi de transformare	Nr. contoare			Consum mediu lunar/colector (kWh)	Nr. contoare planificate pentru înlocuirea metrologică în perioada 2016 - 2020	Valoarea contabilă ramasă neamortizată pentru contoarele ce urmează a fi înlocuite (lei)	Reteaua a fost re tehnologizată în ultimii 5 ani: %	Numar de producători racordați
			Total	Monofazate	Trifazate					
CEZ Distribuție	2.606	13.268	1.398.919	1.322.403	76.516	112,70	1.202.115	86.068.358	10	16
Enel Distribuție Banat	448	7.679	866.366	759.696	106.670	251,54	360.022	73.690.952	5	37
Enel Distribuție Dobrogea	344	5.498	626.627	577.942	48.689	234,13	301.874	62.323.993	19,64	15
Enel Distribuție Muntenia	254	6.805	1.201.804	1.072.787	129.013	343,74	569.298	156.808.264	13,36	9
E.ON Distribuție România	2.552	9.857	1.154.729	1.101.939	52.790	104,60	947.300	0	4	70
FDEE Muntenia Nord	1.414	10.218	1.246.502	1.158.577	87.925	107,41	730.766	0	13,25	87
FDEE Transilvania Nord	1.963	8.719	1.224.969	1.132.469	92.500	110,55	576.320	0	11,34	36
FDEE Transilvania Sud	1.782	6.059	1.078.383	878.898	224.212	122,03	627.864	0	8,39	43
TOTAL	11.363	68.103	8.798.299	8.004.711	818.315	173,34	5.315.559	378.891.567	10,67	313

Situația centralizatoare a unor informații referitoare la zonele de implementare

Conform prevederilor art. 4 alin. (5) din Ordinul ANRE nr. 145/2014, operatorii de distribuție concesionari au transmis la ANRE rezultatele implementării proiectelor pilot la data de 01 noiembrie 2015, însoțite de analizele cost-beneficiu.

Raportul de analiză a stadiului realizării proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă la data de 01 noiembrie 2015, a relevat următoarele concluzii:

- Rezultatele post-implementare referitoare la beneficiile vizate sunt nerelevante pentru toate proiectele pilot datorită perioadei foarte scurte de la data finalizării implementării proiectelor pilot, până la data raportării realizărilor (lipsa unei durate relevante de monitorizare) și nu oferă premise elocvente pentru fundamentarea deciziilor referitoare la roll-out.
- Analizele cost-beneficiu transmise de operatorii de distribuție nu permit efectuarea unei analize comparative a rezultatelor obținute, fiind realizate pe modele diferite de analiză, care urmăresc strategia de business a operatorului, cu accente și focalizări specifice.
- Rezultatele analizelor cost-beneficiu sunt pozitive pentru societățile Enel Distribuție, E.ON Distribuție România și FDEE Transilvania Sud și este negativ pentru CEZ Distribuție.

A rezultat necesitatea impunerii de către ANRE a unui model detaliat de analiză cost-beneficiu sau efectuarea de către ANRE a analizei cost-beneficiu pentru toți operatorii de distribuție, eventual prin intermediul unui consultant extern imparțial, în scopul evitării acuzațiilor de netransparență sau lipsă de obiectivitate.

Măsurile propuse, cuprinse în raportul menționat și prezentat Comitetului de reglementare al ANRE sunt următoarele:

- Stabilirea unui termen de 6 luni sau un an pentru perioada de monitorizare a proiectelor pilot realizate în anul 2015, astfel încât cuantificarea beneficiilor și a costurilor să se bazeze pe rezultate concrete, înregistrate de toți operatorii de distribuție, inclusiv FDEE Transilvania Nord și Muntenia Nord.
- Modificarea Ordinului nr. 145/2014 cu privire la termenele stabilite pentru aprobarea calendarului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă, precum a și planului național de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă.
- Realizarea, în cursul anului 2016, a monitorizării proiectelor pilot realizate în anul 2015 și implementarea de proiecte-pilot pentru sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice în zone urbane și zone rurale cu rețele neretehnologizate recent, care să ofere informații pertinente pentru dimensionarea implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice la nivel național.
- Contactarea unui consultant extern pentru stabilirea modelului adecvat de analiză-cost beneficiu pentru proiectele privind instalarea de sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice realizate/viitoare, precum și pentru stabilirea cerințelor de

interoperabilitate pe care trebuie să le respecte sistemele de măsurare inteligentă a energiei electrice și a analizei propunerilor operatorilor de distribuție referitoare la tehnologiile de comunicații, standardele și protocoalele de comunicații folosite.

În conformitate cu prevederile art. 15 din Legea privind eficiența energetică nr. 121/2014:

„ (4) Operatorii de transport și de sistem (OTS) și operatorii de distribuție de energie electrică și gaze naturale transmit la ANRE, până la 30 iunie 2015:

a) un raport de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, în ceea ce privește transportul, distribuția, gestiunea sarcinii și interoperabilitatea, precum și racordarea capacităților de producere, inclusiv a microgeneratoarelor;

b) un program de măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, corelat cu programele de investiții anuale, care să fie eficiente din punctul de vedere al costurilor, precum și calendarul de implementare a acestora.”

În luna martie 2015, ANRE a informat operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari, OTS energie electrică, OTS gaze naturale și operatorii de distribuție gaze naturale, asupra obligațiilor ce le revin potrivit prevederilor menționate.

În vederea stabilirii unei modalități de raportare uniformă și comparabilă, la începutul lunii iunie 2015 ANRE a transmis operatorilor de energie electrică și gaze naturale, o recomandare privind cuprinsul raportului, convenit în cadrul ședințelor de lucru cu reprezentanții acestora. Structura recomandată a avut în vedere următoarele aspecte principale:

- Descrierea situației existente privind funcționarea sistemului de distribuție/transport a gazelor naturale / a energiei electrice
- Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice adoptate de operator în perioada 2011-2014
- Evaluarea potențialului tehnic și/sau economic de creștere a eficienței energetice în rețelele de gaze naturale/ rețelele de energie electrică proprii.
- Analiza impactului în urma aplicării măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice în perioada 2012-2013
- Obiective privind îmbunătățirea eficienței energetice în rețelele proprii
- Program de măsuri și investiții concrete pentru introducerea în cadrul infrastructurii rețelei a unor îmbunătățiri ale eficienței energetice în următorii 5 ani (2015-2019) și calendarul de implementare a acestora

Pe baza rapoartelor transmise a fost elaborată Sinteza Rapoartelor de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, în ceea ce privește transportul, distribuția, gestiunea sarcinii și interoperabilitatea, precum și racordarea capacităților de producere, inclusiv a microgeneratoarelor și a Programelor de măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, corelat cu programele de investiții anuale care să fie eficiente din punctul de vedere al costurilor, precum și calendarul de implementare a acestora, transmise de operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (4) din Legea eficienței energetice nr. 121/2014.

Concluziile sintezei sunt următoarele:

Creșterea eficienței energetice are o contribuție majoră la realizarea siguranței alimentării, dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor energetice primare și la reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră.

Analiza datelor prezentate de operatorii de transport și sistem și de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale evidențiază faptul că măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice se bazează în principal pe:

- creșterea capacității de inovație și dezvoltare tehnologică (aplicarea principiilor moderne de management energetic),
- asigurarea investițiilor pentru dezvoltarea sectorului energetic, inclusiv prin atragerea de capital privat și a fondurilor puse la dispoziție de UE;
- asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică;
- promovarea utilizării surselor regenerabile de energie la consumatori prin acțiuni complementare și activități de reglementare.

Sinteza datelor prezentate de operatori a prezentat un grad de dificultate crescut, având în vedere următoarele aspecte:

- S-au constatat diferențe semnificative privind modul de evaluare a economiilor de energie aferente aceluiași tipuri de lucrări
- Datele și informațiile transmise de unii operatori, în special în domeniul gazelor naturale, nu au respectat recomandarea de cuprins transmisă de ANRE,
- Evaluarea potențialului tehnic de creștere a eficienței energetice în rețelele de gaze naturale, în cazul în care a fost analizat acest aspect, s-a axat în principal pe reducerea consumului tehnologic, a abaterilor de măsură și eventual reducerea incidentelor tehnice în sistemul de distribuție,
- Lipsa unei evaluări concise a potențialului tehnic de creștere a eficienței energetice în rețelele proprii a dus la o detaliere simplificată a obiectivelor privind îmbunătățirea eficienței energetice în rețele,
- Măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice adoptate de operatorii din domeniul gazelor naturale în perioada 2011-2014 nu au fost detaliate de fiecare operator în parte,
- Programele de măsuri prezentate de o parte din operatorii de distribuție a gazelor naturale nu au conținut investiții concrete în rețeaua proprie în perioada 2015-2019, cu atât mai puțin investiții corelate cu programele anuale de investiții ale operatorului.

În urma elaborării sintezei datelor și informațiilor comunicate de operatorii de distribuție de gaze naturale și energie electrică și cei 2 operatori de transport și sistem de energie electrică și respectiv gaze naturale se poate concluziona că este necesară modificarea art. 15 Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, prin introducerea unei prevederi potrivit căreia, raportul de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale și programul de măsuri și investiții concrete pentru îmbunătățirea

eficienței energetice a rețelelor să se revizuiască de către operatori și să se transmit la ANRE o dată la doi ani până la data de 30 iunie.

În acest fel, se creează cadrul legal prin care ANRE poate să reglementeze modul de monitorizare și raportare a programelor de măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul transportului și distribuției energiei electrice și gazelor naturale.

Astfel, s-ar putea analiza, evalua și urmări eficient programele de măsuri propuse și rezultatele obținute în urma implementării măsurilor de eficiență. Prezentarea datelor în formate uniforme, de tipul machetelor, va oferi operatorilor o modalitate de sintetizare precisă și ușor de înțeles iar analiza machetelor va permite ANRE o monitorizare anuală a programelor de măsuri privind îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor proprii, propuse de operatorii de energie electrică și gaze naturale, precum și posibilitatea adoptării unor măsuri adecvate atingerii obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice.

În vederea stabilirii încărcării optime a grupurilor energetice la nivel Sistemului Electroenergetic Național (SEN) pentru anul 2015, au fost analizate datele trimise de toți producătorii de energie electrică cu grupuri dispensabile, în vederea rulării programului PowrSym, în conformitate cu prevederile procedurii „Schimburile de date și informații tehnice între utilizatorii RET și operatorii tehnici în scopul asigurării funcționării și dezvoltării SEN în condiții de siguranță”, emisă de C.N. Transelectrica S.A.

Acțiunile desfășurate în cadrul SRMSMI prin utilizarea soft-ului PLEXOS – Integrated Energy Model au fost structurate pe 4 mari obiective în concordanță cu prevederile art. 9 alin (5), lit. a), b), c) și f) din Legea nr. 160/2012, și anume:

- I. *Proгноza balanței dintre resursele și consumul de energie electrică pentru următorii 5 ani*
- II. *Planificarea punerii/retragerii din funcțiune de capacități de producție*
- III. *Nivelul de siguranță în funcționare a rețelelor electrice*
- IV. *Estimarea evoluției siguranței alimentării cu energie electrică pentru o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani*

Prin încărcarea unităților de producere cu caracteristicile tehnice, costurile de producere (combustibil, costuri fixe și variabile), graficele de opriri planificate și sarcinile termice prevăzute (pentru unitățile termo) și a necesarului de consum sub forma curbei orare aferente unei perioade de un an calendaristic, s-a putut obține structura optimă de încărcare a unităților de producere pentru satisfacerea cererii de consum la cel mai mic preț.

Datele obținute pe modelul PLEXOS au fost comparate cu datele furnizate de Transelectrica urmare rulării PowrSym, în ceea ce privește cantitățile de energie electrică produsă. Plexos oferă în plus față de PowrSym și date despre costurile de producere.

Pe parcursul anului 2015 a fost structurat în PLEXOS un model care să simuleze influența schemei BONUS aplicată pentru producătorii de energie electrică și energie termică în cogenerare de înaltă eficiență, asupra încărcării unităților de producere a energiei electrice

(angajarea în producție pentru asigurarea cererii de consum) și asupra costului mediu de producere a energiei electrice în regiune (țară).

În cadrul simulărilor realizate cu ajutorul soft-ului PLEXOS – Integrated Energy Model, privind influența schemei BONUS s-au analizat mai multe scenarii cu variații ale consumului anual și/sau ale producției de energie electrică din surse regenerabile, pentru orizontul de timp de 5 ani, perioada 2016-2020.

Rulările s-au realizat pentru acoperirea curbei orare de consum prognozată pentru perioada 2016 -2020 (cantitatea de energie electrică anuală de 58,52 TWh, inclusiv aproximativ 4 TWh export) în mai multe scenarii, conform detaliilor de mai jos. În urma rulărilor s-a obținut costul mediu de producere al energiei electrice în fiecare an al perioadei de analiză pentru regiunea România.

Modelul SEN care a fost utilizat în analiză inițial nu a avut configurată rețeaua de transport a energiei electrice, care introduce restricții în ceea ce privește circulația energiei electrice din anumite zone către locurile de consum, putând apărea congestii.

Structura de producție (capacitățile de producție disponibile) a fost menținută constantă pe orizontul de timp definit (2016-2020) și a fost introdus planul de reparații anuale planificate de producătorii de energie electrică.

Au fost analizate și configurate un număr de 12 scenarii de modelare, conform datelor prezentate mai jos.

An	Consum total cu o creștere anuală de 1% (TWh)	Consum total cu o creștere anuală de 2% (TWh)	Consum total cu o creștere anuală de 3% (TWh)
2016	58,527	58,527	58,527
2017	59,112	59,697	60,282
2018	59,703	60,891	62,091
2019	60,300	62,109	63,954
2020	60,903	63,351	65,872

Rezultate scenarii :

Scenariul 1 – „Hidro normal (15 TWh/an) cu producție E- SRE 10 TWh anual și consum constant”

Scenariul 2 – „Hidro normal (15 TWh/an) cu producție E- SRE 5 TWh anual și consum constant”

Scenariul 3 – „Hidro normal (15 TWh/an) fără producție E- SRE și consum constant”

An	Cost mediu lunar Scenariul 1 – Scenariu de bază <i>Hidro normal ESRE 10 TWh și consum constant</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 2 <i>Hidro normal ESRE 5 TWh și consum constant</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 3 <i>Hidro normal fără E-SRE și consum constant</i> [lei/MWh]
2016	147,285	169,995	198,704
2017	145,232	168,545	193,232
2018	145,441	167,927	191,506
2019	143,848	168,115	189,577
2020	142,368	168,352	187,682
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]</i>		25,984	45,314

Scenariul 4 – „*Hidro normal (15 TWh/an) fără E-SRE și creștere consum 1% anual*”

Scenariul 5 – „*Hidro normal (15 TWh/an) fără E-SRE și creștere consum 2% anual*”

Scenariul 6 – „*Hidro normal (15 TWh/an) fără E-SRE și creștere consum 3% anual*”

An	Cost mediu lunar Scenariul 4 <i>Hidro normal fără E- SRE și creștere consum 1% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 5 <i>Hidro normal fără E- SRE și creștere consum 2% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 6 <i>Hidro normal fără E- SRE și creștere consum 3% anual</i> [lei/MWh]
2016	198,704	198,704	198,704
2017	196,899	202,371	206,524
2018	200,891	208,598	217,733
2019	204,826	218,127	230,785
2020	209,100	225,993	242,157
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]-fată de Scenariul 1</i>	66,73	83,63	99,79
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]-fată de Scenariul 3</i>	21,42	38,31	54,48

Scenariul 7 – „*Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 5 TWh și creștere consum 1% anual*”

Scenariul 8 – „*Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 5 TWh și creștere consum 2% anual*”

Scenariul 9 – „*Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 5 TWh și creștere consum 3% anual*”

An	Cost mediu lunar Scenariul 7 <i>Hidro normal E- SRE 5 TWh și creștere consum 1% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 8 <i>Hidro normal E- SRE 5 TWh și creștere consum 2% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 9 <i>Hidro normal E- SRE 5 TWh și creștere consum 3% anual</i> [lei/MWh]
2016	169,995	169,995	169,995
2017	170,346	172,665	174,341
2018	171,968	178,052	182,652
2019	175,383	182,669	194,269
2020	176,810	187,847	207,238
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]- fată de Scenariul 1</i>	34,44	45,48	64,87
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]- fată de Scenariul 3</i>	8,46	19,49	38,89

Scenariul 10 – „Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 10 TWh și creștere consum 1% anual”

Scenariul 11 – „Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 10 TWh și creștere consum 2% anual”

Scenariul 12 – „Hidro normal (15 TWh/an) E-SRE 10 TWh și creștere consum 3% anual”

An	Cost mediu lunar Scenariul 10 <i>Hidro normal E- SRE 10 TWh și creștere consum 1% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 11 <i>Hidro normal E- SRE 10 TWh și creștere consum 2% anual</i> [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul 12 <i>Hidro normal E- SRE 10 TWh și creștere consum 3% anual</i> [lei/MWh]
2016	147,280	147,280	147,280
2017	147,800	151,440	153,560
2018	149,880	157,000	163,280
2019	152,840	162,240	171,000
2020	154,120	167,320	178,160
<i>Variație cost mediu lunar [lei/MWh]- fată de Scenariul 1</i>	11,75	24,95	35,79

Concluziile rezultate în urma rulării celor 12 scenarii sunt următoarele:

1. În primele 3 scenarii costul anual de producere al energiei electrice este influențat doar de optimizarea producției de energiei electrice condiționată de producția din surse E-SRE (10 TWh, 5 TWh, fără E-SRE), prin planificarea pe un orizont de timp de 5 ani, a opririlor și pornirilor grupurilor generatoare pentru acoperirea curbei de consum anuală.
2. Limitarea producției din E-SRE de la 10 TWh anual la aproximativ 5 TWh anual, duce implicit la creșteri de costuri de producere a energiei electrice.

3. Eliminarea producției din E-SRE pentru acoperirea curbei de consum duce la creșteri de cost de producere a energiei electrice. De asemenea, impactul eliminării producției din E-SRE, pe lângă creșterile de cost de producere, duce la creșterea producției din surse termo, creșterea costurilor de generare (costurile de porniri ale capacităților termo) și creșterea producției de emisii și implicit a costurilor cu emisiile.

Cu ajutorul soft-ului PLEXOS – Integrated Energy Model pe parcursul anului 2015 a fost început un proiect de simulare a unui sistem integrat producere – transport energie electrică prin configurarea unei topologii de rețea de transport a energiei electrice (noduri și linii) prin care să se simuleze funcționarea unui sistem electroenergetic integrat în condiții de optim (aplicând algoritmi Optimal Power Flow și Unit Commitment and Economic Dispatch proprii soft-ului).

Softul a permis încărcarea topologiei rețelei de transport (400 kV și 220 kV) a energiei electrice și obținerea datelor de circulație a puterilor (utilizând algoritmul Optimal Power Flow), punând în evidență congestiile și modificările care apar în încărcarea unităților de producere.

S-a considerat structura sistemului național de transport al energiei electrice modelată printr-o topologie cu 129 de noduri, 156 de linii și 16 stații de transformare 400kV/220kV (asimilate liniilor) la care au fost conectate 209 unități de producere a energiei electrice și 12 noduri de consum.

Utilizând rezultatele obținute prin rularea modelului care a integrat rețeaua de transport (fluxurile de putere în linii, intrările și ieșirile de fluxuri în noduri, producția și consumul în noduri) s-a putut simula determinarea contribuției unităților de producere la satisfacerea cererii de consum într-un nod (Power Tracing).

Rezultatele au fost obținute prin aplicarea a două dintre metodele folosite pentru trasarea fluxurilor de puteri și stabilirea contribuției fiecărui generator la satisfacerea consumului dintr-un anumit nod: metoda partajării proporționale propusă de Janusz Bialek și metoda matricii extinse de incidență. Pentru simularea importurilor și exporturilor au fost configurate 4 noduri (Mukacevo, Bulgaria, Serbia și Ungaria) pentru care s-au prevăzut și producții și consumuri.

Pentru obținerea datelor referitoare la fluxurile de putere s-a rulat în PLEXOS modelul cu opțiunile Unit Commitment și Optimal Power Flow cu Single Slack Bus, pentru un orizont de timp de un an, cu interval minim ora.

Prin aplicarea algoritmului propus de J. Bialek, au fost obținute rezultatul ilustrat în tabelul de mai jos.

Tip producere/ Nod de consum	Nod Consum 1	Nod Consum 2	Nod Consum 3	Nod Consum 4	Nod Consum 5	Nod Consum 6	Nod Consum 7	Nod Consum 8	Nod Consum 9	Nod Consum 10	Nod Consum 11	Nod Consum 12
Bonus	22.09%	15.38%	27.11%	0.12%	19.56%	8.26%	1.10%	0.17%	0.43%	7.33%	21.10%	7.23%
Bulgaria	0.00%	0.00%	0.00%	0.14%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Hidro	37.07%	16.20%	0.19%	0.68%	12.61%	0.00%	41.92%	58.59%	41.19%	16.89%	8.88%	11.91%
Mukacevo	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	47.30%	0.00%	0.00%	0.00%	0.01%	0.00%
Nuclear	1.40%	11.34%	38.02%	4.56%	17.31%	52.41%	1.60%	5.28%	6.43%	13.18%	0.48%	5.07%
Regenerabile	3.55%	18.80%	20.48%	6.94%	39.88%	24.21%	5.07%	5.98%	15.25%	8.06%	2.36%	3.79%
Serbia	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Termo	35.89%	38.28%	14.20%	87.57%	10.64%	15.12%	3.02%	30.00%	36.70%	54.54%	45.60%	72.00%
Ungaria	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	21.57%	0.00%
	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

După cum se poate observa din rezultatele obținute, ambele metode conduc la identificarea componenței energie consumate într-un nod pe surse de producere și, mergând analitic pe topologia rețelei, se pot identifica nodurile și generatoarele individuale care contribuie la acoperirea consumului în fiecare nod de consum al rețelei.

Componența consumului în noduri este quasi-identică în cele două metode. Prin urmare, oricare dintre cele două metode permite determinarea structurii pe locuri de producție a consumului de putere activă în fiecare nod de consum al rețelei.

Nici una dintre metode nu integrează identificarea și alocarea în noduri a pierderilor în elementele rețelei de transport al energiei electrice.

Concluzia rezultată este că prin aplicarea unei metode de Power Tracing s-a putut determina structura energiei electrice exportată pentru fiecare nod de interconexiune.

Concluzii: În anul 2015 ANRE a monitorizat derularea proiectelor-pilot de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă: a fost definit un set de indicatori de performanță pentru sistemele de măsurare inteligentă, astfel încât evoluția sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice să poată fi urmărită în timpul procesului de implementare și o perioadă după încheierea acestuia și au fost definite zonele de implementare stabilindu-se datele și informațiile relevante care caracterizează aceste zone din punct de vedere: tehnic, economic, calitativ și socio-demografic.

În urma elaborării sintezei datelor și informațiilor comunicate de operatorii de distribuție de gaze naturale și energie electrică și de cei 2 operatori de transport și sistem de energie electrică și respectiv gaze naturale a rezultat că este necesară modificarea art. 15 Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, prin introducerea unei prevederi potrivit căreia, raportul de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale și programul de măsuri și investiții concrete pentru îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor să se revizuiască de către operatori și să se transmită la ANRE o dată la doi ani până la data de 30 iunie. În acest fel, se creează cadrul legal prin care ANRE poate să reglementeze modul de monitorizare și raportare a programelor de măsuri pentru

îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul transportului și distribuției energiei electrice și gazelor naturale.

Ținând cont de funcționalitățile oferite de soft-ul PLEXOS Integrated Energy Model, ANRE va modela scenarii și ipoteze de analiză pentru determinarea soluțiilor optime de funcționare a SEN în diferite condiții impuse de normele de funcționare a pieței de energie electrică, restricțiile impuse de rețeau de transport a energiei electrice și de măsurile strategice ce se impun, urmărind, în principal următoarele aspecte:

- integrarea rețelei de transport și distribuție a energiei electrice pentru nivelului de 110 kV, extinderea distribuției consumului în toate nodurile de consum din RET conform situației reale raportată de Transelectrica și legarea generatoarelor producătoare conform distribuției zonale existente pentru verificarea: încărcării liniilor (identificarea congestiilor și a secțiunilor critice), costului mediu de producere a energiei electrice, structura pe surse de producere a energiei electrice destinată consumului conform cererii de consum definită prin curba de consum;
- construirea de modele de optimizare pe termen lung prin care să se simuleze scoaterea progresivă a generatoarelor termo cu funcționare pe cărbune într-un orizont de timp de 10 – 15 ani și introducerea de unități de producere din surse regenerabile și unități de producere în cogenerare de înaltă eficiență din care să rezulte graficul de investiții, dinamica necesarului de capacități noi (desfășurarea în timp și distribuția zonală/pe noduri), costurile investițiilor;
- construirea de modele care să permită simularea unui sistem cu producție distribuită și rețele locale interconectate (folosind posibilitatea oferită de soft de a defini zone în interiorul unei regiuni) prin care să se verifice optimul de alocare de capacități de producere pentru satisfacerea cererii de consum în condiții de stabilitate a RET, la costuri optime;
- simularea condițiilor de stabilitate a sistemului de transport și distribuție a energiei electrice și optimizarea rezervelor de capacitate prin utilizarea topologiei rețelei până la nivelul de 110 kV și proprietățile puse la dispoziție de soft.

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 145/2014 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice ANRE va analiza rezultatele proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă demarate de operatorii de distribuție concesionari. Aceste proiecte pilot trebuie să fie fezabile din punct de vedere tehnic, rezonabile din punct de vedere financiar și să reflecte economii bănești proporționale cu valoarea investițiilor în aceste sisteme.

ANRE, în cadrul analizei rezultatelor proiectelor pilot, poate stabili criteriile de analiză precum și indicatorii de performanță care să asigure atingerea obiectivelor stabilite privind eficiența implementării sistemelor de măsurare inteligentă.

Pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, ritmul aplicat de către operatorii de distribuție concesionari va fi aprobat de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei și are ca țintă până în anul 2020, implementarea la cca 80% din numărul de clienți finali.

ANRE va analiza propunerile operatorilor de distribuție concesionari privind planurile de implementare ale sistemelor de măsurare inteligentă pentru perioada 2016 – 2020.

V.3. ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL PROIECTELOR Energy Intelligent Europe (EIE)

A. Proiectul CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE).

A1. Prezentarea Proiectului CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE).

Proiectul CAEED, în care ANRE este participantă în calitate de co-beneficiar, alături de alte 27 state europene continuă proiectul CAESD II și se desfășoară până la sfârșitul anului 2016 având ca obiectiv principal susținerea transpunerii în legislația națională a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, (primele 3 întâlniri plenare în perioada 2013 -2014) și susținerea implementării Directivei 2012/27/UE .

Proiectul CAEED are o structură a întâlnirilor plenare bazată pe grupuri tematice CT (Core Theme), de la CT1 la CT 8, tematicile grupurilor sunt corelate cu prevederile următoarelor articolelor din Directiva 2012/27/UE:

Propuneri tematice pentru proiectul CA EED

CT1	Planul Național de Acțiune in domeniul Eficienței Energetice - Rapoarte anuale și măsurarea progresului eficienței energetice (art.3,4,24)
CT2	Sectorul Public-clădirile publice și achizițiile publice (art. 5,6)
CT3	Contorizarea și facturarea, răspunsul la cererea de consum (art.9, 10,11,12)
CT4	Serviciile energetice și ESCOs, auditarea energetică, rezolvarea barierelor administrative (art.20)
CT5	Fonduri și finanțări pentru eficiența energetică (art.8,18,19)
CT6	Programe de informare a consumatorului, training, certificarea și formare profesională (art.10,12,16)
CT7	Eficiența furnizării energiei,cogenerarea de înaltă eficiență CHP și încălzire/răcire (art.14,15)
CT8	Scheme obligatorii de eficiență energetică, monitorizarea impactului măsurilor eligibile (art.7)

În anul 2015 s-a asigurat participarea experților din cadrul ANRE la întâlnirile plenare PM 5 - Riga, martie 2015 și PM 6 – Luxemburg, octombrie 2015.

Întâlnirile plenare au abordat subiecte de interes pentru statele participante în vederea transpunerii și implementării Directivei 2012/27/UE, cum ar fi: pregătirea și transmiterea planurilor naționale de acțiune în domeniul eficienței energetice – identificarea acțiunilor cu rezultate pozitive și elaborarea metodologiei de calcul a economiilor de energie pentru fiecare măsură în parte, diferite abordări și comparații; schemele de obligații pentru eficiență energetică, monitorizarea impactului a măsurilor eligibile; programe de informare a consumatorilor, instruire și certificare profesională; rolul sectorului public în asigurarea eficienței energetice în transporturi/obligații privind realizarea auditului energetic în cazul întreprinderilor multinaționale și cu mai multe sedii; modele de contracte de performanță energetică și ghiduri de elaborare a contractelor de servicii energetice pentru sectorul public; încurajarea IMM-urilor de a elabora audituri energetice și de a implementa măsurile de eficiență energetică rezultate din acestea; contoare inteligente și angajamentul consumatorului, implicarea consumatorilor de energie în cadrul procesului de instalare; identificarea măsurilor pentru îmbunătățirea eficienței energetice și pentru evaluarea potențialului de eficiență energetică în rețelele în energie;

Proiectul facilitează schimbul de informații și experiență între experții naționali, în ceea ce privește procesul de implementare al Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, dar și oportunitatea de a disemina informații și a permis identificarea unor posibile convergențe și abordări armonizate la nivelul statelor membre în domeniul eficienței energetice.

Deasemenea, prin modul în care a fost concepută finanțarea și activitatea desfășurată în cadrul proiectului, s-a dat posibilitatea, ca la întâlnirile grupurilor de lucru, să participe și experți din alte instituții naționale relevante procesului de punere în aplicare a legislației europene, în acest fel contribuind și la dezvoltarea dialogului interinstituțional la nivel național și european.

A2. Valorificarea schimbului de bune practici europene din cadrul Proiectului CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE) în cadrul activității ANRE.

Pe parcursul anului 2015, schimburile de experiență europene, evaluarea aspectelor pozitive și a celor care necesită îmbunătățiri ale statelor membre în vederea transpunerii și implementării Directivei 2012/27/UE prezentate în cadrul celor două întâlniri plenare au fost concretizate în următoarele activități, și anume :

- În scopul asigurării unei transpuneri clare și coerente a Directivei 2012/27/UE în legislația națională, în conformitate cu Avizul motivat emis de Comisia Europeană în cauza 2014/0367, experții ANRE au participat, pe parcursul anului 2015, în cadrul Grupului de lucru constituit la solicitarea Ministerului Energiei, la elaborarea **Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică**, aprobat, în ședința Guvernului din data de 24 februarie 2016 și transmis la Senat - Parlamentul României, în vederea aprobării de urgență, în data de 1 martie 2016.
- Diseminarea bunelor practici europene în cadrul activităților de informare transparentă cu privire la avantajele și la aspectele practice ale adoptării măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv în cadrul **Punctului de Informare privind eficiența energetică**, înființat de către **Departamentul pentru eficiență energetică al ANRE** în data de 23.03.2015. În cadrul tematicii aferente **Punctului de Informare privind**

eficiența energetică, se pot menționa următoarele informații, adresate în mod special consumatorilor casnici de energie, și anume :

- Legislația europeană și națională aferentă domeniului eficienței energetice, publicată inclusiv pe site-ul web al ANRE [www.anre.ro/Eficiența Energetică](http://www.anre.ro/Eficiența_Energetică)
- Ghiduri și broșuri cu informații privind economia de energie, costuri reduse și protecția mediului din cadrul Proiectelor europene din domeniul eficienței energetice derulate în cadrul ANRE.
- Schimbările eficiente din punct de vedere energetic și ușor de realizat cu privire la utilizarea energiei în cazul consumului casnic de energie electrică și gaze naturale;
- Informații cu privire la exemple de bune practici europene aplicate de către statele membre UE cu privire la măsurile de eficiență energetică la nivelul consumatorilor casnici de energie.

B. Proiectul ODYSSEE MURE 2012

B.1. Prezentarea Proiectului ODYSSEE MURE 2012

În cadrul Programul “Energy Intelligent Europe - Energie Inteligentă pentru Europa (EIE)” dedicat promovării politicii de creștere a eficienței energetice, ANRE participă în perioada 2013-2015, sub coordonarea ADEME din Franța, la proiectul “**Monitoring of energy efficiency in Europe**” – **ODYSSEE MURE 2012** - subsecțiunea **MURE**.

Proiectul ODYSSEE MURE 2012 este continuarea proiectului ODYSSEE MURE 2010 finanțat în cadrul programului european „Energie Inteligentă pentru Europa –EIE” și s-a desfășurat în perioada aprilie 2013- septembrie 2015.

Obiectivele majore ale proiectului ODYSSEE MURE 2012:

- ✓ evaluarea și compararea progreselor privind eficiența energetică în diferite sectoare din țările UE;
- ✓ evaluarea măsurilor politicilor naționale de eficiență energetică în țările UE;
- ✓ monitorizarea țintelor naționale privind eficiența energetică.

Indicatorii calculați după metodologia UE în cadrul proiectului sunt utilizați la elaborarea Planurilor Naționale de Acțiune pentru Eficiență Energetică.

Pe parcursul anului 2015 a avut loc o întâlnire de lucru a consorțiului: Olanda - Haga- mai 2015.

Rolul echipelor naționale în anul 2015 la realizarea obiectivelor stabilite:

- ✓ a treia actualizare a bazei de date ODYSSEE
- ✓ a treia actualizare a bazei de date MURE. Toate politicile care au fost propuse de către statele membre în al 3lea -Plan de acțiune privind eficiența energetică națională (PNAEE) au fost încărcate în această bază de date unică.
- ✓ furnizarea de date și studii de caz pentru evaluarea instrumentelor dezvoltate în proiect,

- ✓ contribuții la raportul privind tendințele evoluției eficienței energetice și implementarea politicilor și măsurilor în domeniu,
- ✓ contribuție la diseminarea rezultatelor – postarea pe site www.anre.ro a principalelor obiective și rezultate,
- ✓ organizarea Seminarului Național Odyssee Mure.

Proiectul are în componență două baze de date, și anume :

ODYSSEE - baza de date complexă care cuprinde date detaliate și indicatori privind utilizarea energiei și eficiență energetică, precum și indicatori privind emisiile de CO₂.

<http://www.indicators.odyssee-mure.eu>

Datele și indicatorii Odyssée sunt disponibile printr-o interfață prietenoasă care permite o analiză avansată, cu rezultatele interogărilor prevăzute în tabelele și / sau grafice și cu posibilitatea de a schimba unitățile de măsură.

MURE - baza de date ce cuprinde măsurile de eficiență energetică implementate în diferitele țări UE și evaluarea impactului acestora

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

Site-ul ODYSSEE-MURE a fost reproiectat, cu un nou design vizual pentru a ușura navigarea și pentru a aduna toate instrumentele de date într-un singur site web dedicat atât indicatorilor cât și politicilor. În prezent, aceste baze de date includ indicatori și date pentru grupul a 28 de țări din UE + Norvegia din care face parte și România. Aceste date sunt accesibile on-line, gratis pentru toți participanții din proiect. Bazele de date și metodologiile de calcul ale indicatorilor de eficiență energetică sunt unitare pentru țările partenere în proiect. O astfel de abordare unitară este necesară deoarece calculele indicatorilor trebuie făcute coerent plecând de la o bază unitară (date comparabile calculate pe baza unor ipoteze comune).

B.2. Valorificarea datelor și schimbului de experiență din domeniul eficienței energetice în activitatea ANRE

Prin gestionarea pe internet a două baze de date complementare: ODYSSEE pe indicatori eficiență energetică / CO₂, inclusiv date detaliate privind consumul de energie, activități și emisiile de CO₂ aferente (aprox. 1000 de serii de date de la țară) și MURE privind măsurile de politică de eficiență energetică, inclusiv impactul acestora (aproximativ 2000 de măsuri) se realizează **monitorizarea tendințelor eficienței energetice și măsurilor în Europa.**

Baza de date ODYSSEE include următoarele *tipuri de indicatori*:

- intensități pentru energie / CO₂ care raportează energia utilizată în economie sau un sector la variabile macroeconomice (de exemplu PIB sau valoarea adăugată),
- consumul de energie unitar care compară consumul de energie la indicatorii fizici (de exemplu, consumul specific pe tona de ciment, oțel și hârtie),
- indicii de eficiență energetică pe sector (ODEX) pentru a evalua progresul eficienței energetice (în%),
- reducerea consumului de energie pentru a măsura cantitatea de energie economisită prin îmbunătățirea eficienței energetice,

- indicatori de ajustare pentru a permite compararea indicatorilor între țări (de exemplu, ajustări pentru diferențele de structură și anume adaptate la aceeași structură a valorii adăugate).
- indicatorii Benchmark / țintă pentru produsele energetice intensive (otel, ciment, hârtie), pentru a arăta potențialul îmbunătățirea bazat pe țările cu cea mai bună performanță,
- indicatorii de difuzie pentru a monitoriza pătrunderea pe piață a tehnologiilor eficiente energetic.

Aspectele metodologice și definițiile exacte ale indicatorilor și ale datelor sunt explicate în broșurile sectoriale editate în cadrul proiectului la capitolul Definiții și Glosar.

Baza de date ODYSSEE este utilizată pentru monitorizarea și evaluarea trendurilor anuale ale eficienței energetice și emisiilor de CO₂ legate de energie. Indicatorii pentru energie sunt calculați pentru anii de după 1990 (UE-15 țări) sau începând din 1996 (noile state membre). Intrările pentru indicatori sunt furnizate de agențiile / instituțiile naționale pentru energie implicate în proiect în conformitate cu definițiile și orientările armonizate. ODYSSEE pe de o parte conține date detaliate cu privire la driverul consumului de energie cu utilizatorii finali și, pe de altă parte, eficiența energetică și indicatorii aferenți CO₂. Datele sunt actualizate periodic de către reprezentanți naționali, cum ar fi agențiile pentru energie sau organizații statistice, de la toate cele 28 de state membre UE, precum și Norvegia. În prezent, datele pe eficiență energetică sunt disponibile pentru perioada 1990-2013.

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

Baza de date MURE (Mesures d'Utilizarea Rationnelle de l'Energie) oferă informații cu privire la politicile de eficiență energetică și măsuri care au fost implementate în statele membre ale Uniunii Europene precum și evaluarea impactului acestora, acolo unde au fost aplicate și monitorizate rezultatele. În baza de date, informația este accesibilă prin interogare. Baza de date Mure poate fi interogată pe 4 sectoare utilizare finală + măsuri orizontale, apoi după țară, tip de măsură sau utilizare finală. Este de asemenea posibil filtrarea după actor, publicul țintă, măsuri UE în domeniul, măsuri PNAEE, evaluarea impactului, impactul semicantitativ, starea, anul de start. Interogare direct prin șir de text (căutarea în descriere pdf a măsurii poate dura câteva minute). Distribuția măsurilor pe tipuri poate fi vizualizată prin grafic de tip radar. În cele din urmă, mai multe facilități permit interogări specifice:

- Tabelele de sinteză oferă tabele de informare sintetice privind măsurile de eficiență energetică în funcție de țară, de tipul măsurii, utilizare finală, actori și publicul țintă.
- Facilitatea *Politici prin topic* permite interogarea tuturor măsurilor în domenii de topic specifice sau utilizare finală.
- Facilitatea *Măsuri de succes* permite o identificare simplă a măsurilor de succes folosind diferite criterii.
- Facilitatea *Interacțiunea politicilor* permite caracterizarea într-o manieră prietenoasă a unor pachete de măsuri și a interacțiunii între ele.
- Facilitatea *Policy Mapper* permite o vizualizare a tuturor politicilor care vizează anumite utilizări în domeniul energetic și legătura cu indicatorii de eficiență energetică aferenți.
- Facilitatea *Policy Scoreboard* caracterizează proiectarea măsurilor de politică și progresul acestora în timp.

Datele și informațiile din cele două baze de date sunt folosite de către echipele naționale și de UE -DG-Energie- prin indicatorii ODEX, Agenția Europeană de Mediu în rapoartele sale pe

Energie și Mediu; indicatorii Odysse au fost, de asemenea, folosiți în al patrulea raport pan-european de evaluare de mediu (CEE-ONU), AIE, Agenția Internațională pentru Energie.

ANRE utilizează rezultatele obținute în cadrul proiectului pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin conform cerințelor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică. Indicatorii calculați în cadrul proiectului după metodologia UE au stat la baza elaborării celui de al treilea Plan Național de Acțiune pentru Eficiența Energetică și vor fi utilizați în raportările intermediare la Comisia Europeană privind implementarea măsurilor din PNAEE.

În vederea diseminării susținute a activității din proiect, ANRE a organizat în 29 septembrie 2015 la sediul din str. Constantin Nacu nr.3, *Seminarul Național Proiectul Odyssee Mure instrument important în coordonarea politicii de eficiență energetică în România*. La seminar au participat peste 60 de reprezentanți ai factorilor de decizie din România, companii de servicii energetice, asociații, instituții de învățământ și agenții din domeniul eficienței energetice, manageri energetici și auditori cu performanțe în acest domeniu.

Tot în vederea diseminării activității dar și a noutăților europene din domeniul eficienței energetice pe site-ul web al ANRE, au fost încărcate fișierele cu materialele elaborate în cadrul proiectului Odyssee Mure 2012, varianta română și în engleză: *National_report_RO* și *Romania-efficiency-trendsRO* precum și **prezentările făcute la Seminarul Național - Proiectul Odyssee Mure 2012 instrument important în coordonarea politicii de eficiență energetică în România din 29.09.2015**.

PARTICIPĂRI LA ALTE EVENIMENTE INTERNAȚIONALE

1. Participarea la întâlnirile anuale ale EnR (Asociația agențiilor europene de eficiență energetică) - Regular și Full Meetings, organizate în februarie și iunie 2015. EnR reprezintă o asociație de 24 de agenții naționale de eficiență energetică, dintre care 19 din țări membre UE, iar restul din Croația, Norvegia, Elveția, Rusia și Turcia. Scopul organizației este acela de a întări cooperarea între agențiile europene de eficiență energetică și Comisia Europeană, precum și cu alți actori de pe scena europeană în probleme relevante pentru energia durabilă.

În cadrul participării la *Thinking Group Meeting* în luna mai 2015 au avut loc discuții la nivel înalt privind preluarea de către ANRE a Președinției EnR, aceasta urmând a se realiza începând cu luna februarie 2017, pentru o perioadă de un an.

În perioada iunie – noiembrie 2015 a avut loc procesul de evaluare pentru acordarea statutului de membru al EnR Agenției pentru Eficiență Energetică (AEE) din Republica Moldova, în cadrul căruia ANRE a participat ca Lider al echipei de evaluare alături de alte trei agenții membre EnR (ADENE - Portugalia, SIEA - Slovacia și AEA- Austria) și a întocmit Raportul final de evaluare. În urma Raportului de evaluare s-a hotărât acordarea statutului de observator Agenției pentru Eficiență Energetică Moldova pe o perioadă de 1 an, urmând ca în perioada Președinției ANRE a EnR din anul 2017, să i se acorde statutul de membru EnR. Aceste concluzii au fost prezentate celorlalți membri în cadrul Regular & Full Meeting din februarie 2016 de către reprezentanții ANRE.

2. Cooperare ANRE-AEA (Agenția pentru Energie din Austria)

În anul 2014, a fost semnat Memorandumul de Cooperare între Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei și Agenția pentru Energie din Austria, ce are ca scop principal schimbul de informații și bune practici privind următoarele domenii: eficiență energetică, implementarea directivelor europene și a cadrului legal aferent, sursele de energie regenerabilă.

De asemenea, în afara activităților de informare, s-a dorit ca această cooperare să se concentreze și asupra unor tematici specifice, în acest sens fiind agreate următoarele subiecte de discuție:

- Politici și proiecte privind eficiența energetică și implementarea la nivel național a Directivei nr. 2012/27/EU privind eficiența energetică
- Politica privind probleme și aplicații tehnice, cum ar fi măsurarea inteligentă
- Contractul de performanță energetică și alte subiecte legate de sectorul public
- Politici și proiecte privind sursele de energie regenerabilă.

În anul 2015 au fost organizate două întâlniri, la Viena – în luna mai 2015 și la București – în luna noiembrie 2015, care au avut ca principale obiective modul de abordare a problemelor de eficiență energetică la nivelul ambelor țări și în special modul de transpunere și aplicare al Directivei 27/2012 privind eficiența energetică, în legislația celor două țări.

În acest sens, de un real interes pentru ANRE au fost discuțiile privind programele de îmbunătățire a eficienței energetice în companii derulate prin intermediul Klimaaktiv și modul în care acestea pot fi aplicate în România.

Un alt subiect de interes îl reprezintă replicarea platformei Topprodukte, ce prezintă informații privind eficiența energetică a peste 300 de produse din mai mult de 30 de categorii disponibile în Austria. Platforma reprezintă un serviciu independent de informații atât pentru consumatorii casnici, cât și pentru profesioniști, ce oferă sfaturi pentru economisirea energiei, dar și instrumente pentru achiziții eficiente energetic, cum ar fi un Cost Saving Calculator.

Departamentul pentru Eficiență Energetică își dorește să folosească experiența austriacă privind informarea consumatorilor pentru realizarea unor broșuri sau programe informaționale asemănătoare Topprodukte, în acest sens solicitând sprijin din partea AEA. De asemenea, ca urmare a discuțiilor dintre cele două organizații, s-a decis participarea AEA în cadrul FOREN 2016 – secțiunea Eficiență Energetică. La eveniment vor participa trei membri ai AEA, aceștia urmând să susțină trei prezentări cu următoarele titluri: *ISO 50001 Energy Management System on Municipal Level, Achieving Energy Efficiency: Energy Management Systems in Municipalities, Smart Metering as an Enabling Technology - More than an Illusion?*.

Schimbul de experiență româno-austriac în domeniile eficienței energetice și surselor regenerabile de energie, adaptat la specificul național, a facilitat procesul de armonizare și implementare a legislației secundare conform celor mai bune practici europene în domeniu, urmat de un proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

Alte activități:

- **În data de 2 noiembrie 2015, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), împreună cu Academia Română, a organizat lansarea studiului "Eficiența energetică — prioritate națională pentru reducerea sărăciei energetice, creșterea calității vieții și siguranța consumatorilor de energie",** lucrare realizată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și Institutul de Sociologie, cu suportul unor specialiști cu vasta experiență în domeniul eficienței energetice.

Studiul abordează în mod unitar și echilibrat aspectele legate de posibilitatea reducerii sărăciei energetice în România prin implementarea măsurilor de eficientizare a consumului de energie, oferind în același timp și o radiografie a stării actuale a pieței de consum energie electrică, gaze și energie termică.

Lansarea studiului "Eficiența energetică - prioritate națională pentru reducerea sărăciei energetice, creșterea calității vieții și siguranța consumatorilor de energie" a avut loc în Aula Academiei Române, la eveniment participând personalități din mediul academic, înalți reprezentanți ai Parlamentului României, reprezentanți ai Guvernului României și organismelor guvernamentale, asociații profesionale și experți care activează în domeniul energiei și eficienței energetice, companii de profil, etc.

- **Participare la Primul Summit Internațional pe Eficiență Energetică pentru sectorul industrial și al clădirilor din România, în cadrul RENEXPO® SOUTH-EAST EUROPE în data de 18 noiembrie 2015, la Sala Palatului din București.**

Evenimentul s-a desfășurat sub patronajul ANRE și a reunit autorități, persoane cheie din industrie și furnizori de servicii energetice - companii ESCO, pentru a discuta posibilitățile de dezvoltare din domeniu. Reprezentanții DEE au prezentat în cadrul Summit-ului noutățile legislative din domeniul eficienței energetice, atât la nivel național cât și european, iar în baza Memorandumului de Cooperare semnat între ANRE și Agenția pentru Energie din Austria (AEA), a fost invitat un expert austriac care a prezentat probleme legate de Legea Eficienței Energetice în Austria.

- **Organizarea Seminarului de instruire destinat reprezentanților autorităților locale, București, 3 decembrie 2015**

Având în vedere obligațiile pe care autoritățile publice locale le au conform prevederilor Legii 121/2014 privind eficiența energetică, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei a venit în sprijinul acestora prin realizarea și publicarea pe site-ul autorității a unui model de program de îmbunătățire a eficienței energetice.

Data fiind complexitatea acestei probleme, în vederea responsabilizării factorilor decizionali privind politicile și măsurile active pentru creșterea eficienței energetice, ANRE a inițiat o serie de seminarii de instruire destinate reprezentanților autorităților locale, primul astfel de seminar având loc în data de 3 decembrie 2015.

În cadrul seminarului au fost abordate o serie de aspecte privind culegerea de informații necesare realizării programului și realizarea bazelor de date, analiza consumului de energie în localități, identificarea potențialului de economie de energie, identificarea de măsuri de eficiență energetică, surse și mecanisme de finanțare a acestor măsuri.

La întâlnire au participat reprezentanți ai autorităților publice locale care s-au conformat corespunzător prevederilor legale, companii de consultanță, auditori energetici, companii care furnizează echipamente de eficiență energetică, precum și experți în utilizarea fondurilor europene și altor surse de finanțare,

3. Activități desfășurate în vederea încheierii de contracte noi în cadrul programului Horizont 2020, cofinanțat de Comisia Europeană.

În cadrul Call for Proposal 2015, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, prin Departamentul pentru Eficiență Energetică - Direcția Generală Autorizare Cooperare și Monitorizare în domeniul Eficienței Energetice, a participat în consorțiile care au aplicat la apelul de licitații al **Programului European de Cercetare Dezvoltare – HORIZON 2020 din iunie 2015**. ANRE a aplicat în consorțiile proiectelor:

- **ODYSSEE-MURE**, a decision support tool for energy efficiency policy evaluation
- **INTAS - Industrial and tertiary product Testing and Application of Standards**
- **EEIHubs – Hubs for Energy Efficiency Industries**”,

Primele două propuneri au fost aprobate, iar activitatea din cadrul lor a început în luna februarie, respectiv martie 2016.

ODYSSEE-MURE este continuarea proiectului Odyssee Mure 2012 derulat în perioada aprilie 2013- octombrie 2015, descris anterior.

Subiect proiectului INTAS se pliază pe atribuția ce revine ANRE - Departamentul pentru Eficiența Energetică prin prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, art. 3 lit. C, atribuție privind asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică.

Proiectul va sprijini creșterea conformității echipamentelor de pe piața europeană cu prevederile Directivei de Proiectare Ecologică pentru un număr de produse industriale complexe și de gabarit mare (transformatoare de putere, instalații de ventilație industriale).

În mod special, proiectul INTAS are următoarele obiective:

- a) sprijinirea autorităților naționale de supraveghere piața din Europa în a evalua conformarea produselor industriale de gabarit mare cu prevederile Directivei 2009/125/CE;
- b) sprijinirea reprezentanților industriei echipamentelor industriale de mare complexitate și agabaritice să cunoască obligațiile ce le revin din prevederile Directivei de Proiectare Ecologica și să se conformeze de o manieră acceptată de autoritățile europene de supraveghere piața;
- c) stabilirea unei proceduri europene comune pentru verificarea conformării produselor industriale de gabarit mare cu prevederile directivei 2009/125/CE.

Pachetele de lucru ale proiectului sunt:

WP-1: Management si Coordonare

WP-2: Situația posibilităților de testare în Europa

WP-3: Stabilirea unui cadru de conformare pentru autoritățile de supraveghere și producători

WP-4: Evaluarea metodologiei propuse

WP-5: Creșterea nivelului de colaborare între autoritățile de supraveghere piață

WP-6: Comunicare și diseminare

În perioada de desfășurare a proiectului INTAS (2016-2018), ca partener în consorțiu, ANRE va organiza și va găzdui în România o întâlnire a reprezentanților consorțiului INTAS.

4. Participarea la Grupurile de lucru UE

În vederea respectării acquis-ului comunitar în domeniul eficienței energetice, în cadrul Comitetului pentru Directiva de Eficiență Energetică, din care face parte și ANRE, principalele activități diseminate la nivelul Comisiei Europene către statele membre au vizat următoarele :

1. Informări asupra obligațiilor de notificare, asupra țintelor indicative naționale privind eficiență energetică în conformitate cu cerințele Directivei 2012/27/UE.
2. Informări asupra principalele etape ale procesului de încălcare în cazul non-comunicare, non-conformitatea și de aplicarea greșită.
3. Discutarea problemelor cu care statele membre se confruntă în activitatea lor continuă de transpunere și implementare a Directivei 2012/27/EU, de punere în aplicare cerințelor acesteia,
4. Oferirea de exemple privind finanțarea implementării Directivei de Eficiență Energetică.

În anul 2015, membrii **Comitetului pentru Directiva de Eficiență Energetică** s-au întâlnit de două ori la Bruxelles. Comitetul are mandatul de a asista Comisia prin adoptarea de măsuri de punere în aplicare a **Directivei 2012/27/EU** și de a o sprijini în analiza și evaluare acesteia. Acest Comitet servește ca forum pentru schimbul de informații și bune practici la nivelul UE în vederea elaborării unor documente de lucru care să explicitizeze prevederile cheie ale Directivei 2012/27/UE.

V.4. ACTIVITĂȚI PRIVIND MONITORIZAREA ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

În conformitate cu prevederile ROF activitatea **Direcției monitorizare în domeniul eficienței energetice (DMEE)** s-a axat pe cele doua coordonate principale:

- Monitorizarea conformării cu prevederile Legii nr 121/2014 pentru principalele categorii de consumatori de energie :
  - o Operatori economici
  - o Autorități locale
- Monitorizarea economiilor de energie realizate prin aplicarea Planului Național de Acțiune pentru Eficiență Energetică

În vederea monitorizării agenților economici, s-au avut în vedere, în special aspectele calitative privind datele raportate, cât și îmbunătățirea procesului de monitorizare.

1. Activitatea de reglementare

În temeiul dispozițiilor art.9 aliniat.3) lit. a) din Legea nr.121/2014 privind eficiență energetică, Departamentul pentru eficiență energetică din cadrul ANRE are responsabilitatea de a elabora un model de întocmire a Programului de îmbunătățire a eficienței energetice. Astfel în anul 2015 a fost reactualizat *Ghidul pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice pentru unități industriale*, noul document fiind aprobat prin Decizia nr. 8/12. 02.2015.

La revizuirea ghidului au fost luate în considerare următoarele elemente ;

- a) Necesitatea eliminării unor deficiențe în elaborarea programului propriu, constatate din raportările anterioare și din discuțiile cu candidații la examenul de autorizare a managerilor energetici :
  - Insuficiența fundamentală a programului corelat cu situația existentă și de perspectivă a consumatorului de energie;
  - Includerea în program a unor măsuri nerelevante de economie de energie în raport cu mărimea și structura consumului de energie;
  - Lipsa de informații asupra nivelului de performanță energetică în ramura economică din care face parte consumatorul, astfel încât programul să susțină capacitatea de competiție;
  - Insuficiența fundamentală a finanțării necesare pentru implementarea măsurilor propuse;
  - Lipsa de coerență în raportările de la un an la altul;
- b) Necesitatea furnizării unor date de benchmarking, care să permită compararea performanțelor proprii cu nivelele de performanță pe ramură sau cu cele mai bune tehnologii (BAT) în domeniu;
- c) Necesitatea furnizării unor informații privind măsurile posibile de eficientizare energetică a diferitelor tipuri de instalații și echipamente (cazane, cuptoare, sisteme de

antrenare, etc.), care sa ofere mai multe optiuni celor care intocmesc programele proprii;

- d) Necesitatea structurarii mai bune a datelor raportate care sa faciliteze sinteza datelor la nivel national in cadrul monitorizarii PNAEE si raportarilor catre Comisia Europeana

2. Activitatea de implementare a programului informatic MIS (monitorizarea activității de management energetic in industrie)

În vederea facilitării colectării si in special prelucrării datelor de raportare de la consumatorii de energie monitorizati din industrie, a fost inițiată procedura de raportare online, bazata pe programul informatic MIS existent in ANRE, care a fost extins cu o componenta aferenta problemelor de eficienta energetică.

În luna februarie 2015 au avut loc întâlniri cu reprezentanții companiei IT care a realizat programul, în vederea finalizării activităților referitoare la baza de date MIS. În acest sens, au fost realizate probe prin completarea și încărcarea machetelor (Declarația de consum total de energie și Chestionarul de analiză energetică a consumatorului de energie) pe portalul ANRE, s-a verificat concordanța datelor cu rapoartele generate de program și s-a colaborat cu Departamentul IT, din cadrul ANRE, pentru a stabili formele finale ale celor două machete.

Totodată a fost inițiată activitatea de pregătire a agenților economici in vederea raportării online si de acordare a parolilor de acces in baza de date. In acest scop au fost organizate seminariile de instruire a managerilor energetici autorizati la București (17 și 18 martie 2015), Craiova (24 și 24 martie 2015), Iași (25 martie 2015) și Brașov (30 și 31 martie 2015), la care au participat peste 330 persoane

În decursul anului 2015 au fost eliberate 584 de procese verbale cu nume de utilizator și parolă, 493 fiind utilizate la încărcarea datelor de către operatorii economici, pe portalul ANRE. Raportarea în format pe hartie s-a mentinut si se va mentine din ratiuni de natura juridica, pentru situatii care necesita actiuni in justitie.

În cursul anului 2015 au fost monitorizati (date raportate pentru consum energetic din 2014) 682 agenti economici cu consumuri mai mari de 1000 tep/an, din care :

- număr consumatori finali de energie peste 50.000 tep/an - 6,74%
- număr consumatori finali de energie între 5.000- 50.000 tep/an - 27,57%
- număr consumatori finali de energie între(1.000- 5.000 tep/an – 65,69%

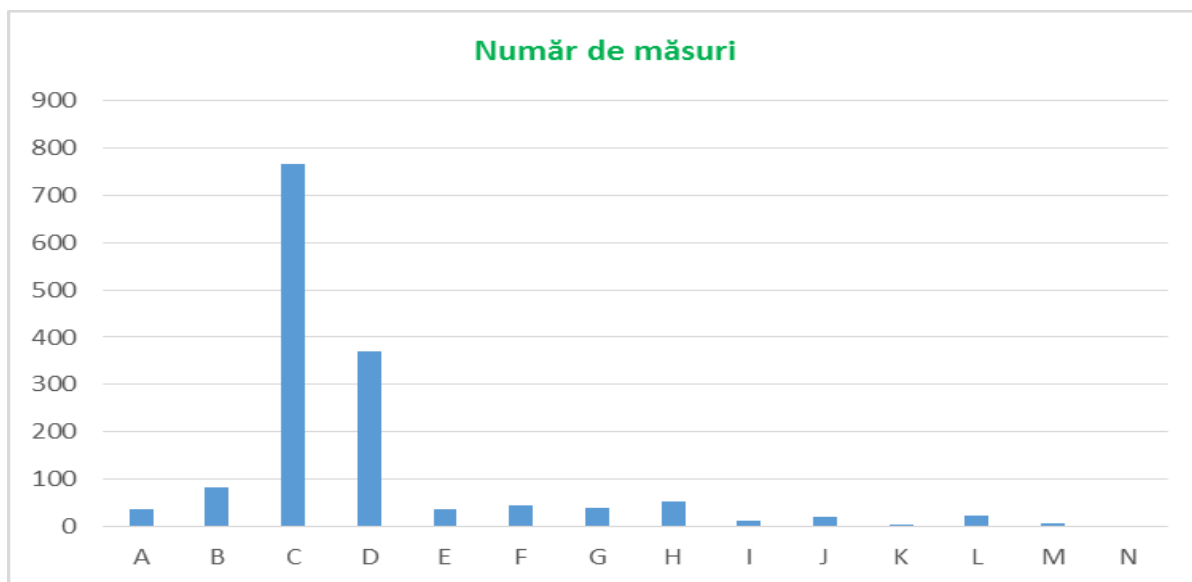
Managementul energetic la cei 682 consumatori finali de energie (inclusiv 52 sucursale, puncte de lucru) cu un consum anual de resurse energetice mai mare de 1.000 tep/an este asigurat de 441 manageri energetici atestați de ANRE. Unii consumatori (231) au optat pentru

externalizarea serviciului de management energetic fiind implicate un număr de 21 persoane fizice (PFA) și 37 societăți prestatoare de servicii energetice autorizate de ANRE. In acest context gradul de acoperire cu management energetic atestat și autorizat a fost in 2014 de 98,5 %, cu următoarea structură :

- cu manageri energetici proprii atestați de ANRE - 441 consumatori (64,66 %)
- cu PFA și societăți de servicii energetice - 231 consumatori (33,87 %)
- fara management atestat - 10 consumatori (1,47%)

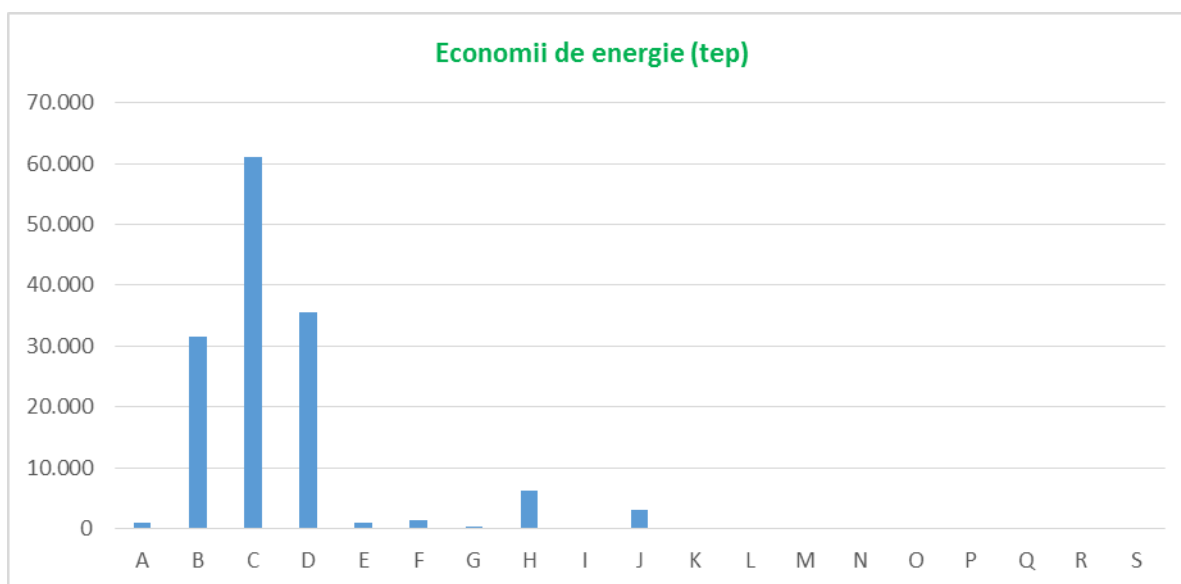
Pentru reducerea cazurilor de neconformare, după apariția Legii nr. 121/2014, au fost emise un număr de 1225 scrisori de atenționare, către operatorii economici privind aceasta baza legală si au fost emise un număr de 66 note de sesizare privind lipsa documentelor de raportare si 72 de note de sesizare referitoare la lipsa managementului energetic, Direcției generale control pentru acțiuni de control in teritoriu si acordare de penalități.

Agenții economici monitorizați, din diferite sectoare de activitate, au raportat masuri de economie de energie de 141.767 tep

NOTĂ : indicii (A,B,D....Q,R,S) reprezintă codurile de clasificare CAEN

Aceste măsuri pun în valoare economiile de energie

NOTĂ : indicii (A,B,D...Q,R,S) reprezintă codurile de clasificare CAEN

În vederea **monitorizării autorităților locale** s-a avut în vedere capacitatea redusă de conformare cu prevederile legale a acestora și în special noile prevederi legale care introduc obligații de raportare și pentru localități medii și mijlocii (5000-20.000 locuitori)

1. Activitatea de reglementare

În temeiul dispozițiilor art.9 aliniat. 14) din Legea nr.121/2014 privind eficiența energetică, Departamentul pentru eficiență energetică din cadrul ANRE are responsabilitatea de a elabora un model de întocmire a Programului de îmbunătățire a eficienței energetice. Astfel în anul 2015 a fost realizat *Ghidul pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice (PIEE) aferent localităților cu o populație mai mare de 5000 locuitori*, aprobat prin Decizia nr. 7/12.02.2015.

Au fost identificate și introduse în baza de date 105 localități cu peste 20.000 de locuitori și 558 de localități cu 5000-20.000 de locuitori care intra sub incidența prevederilor Legii nr.121/2014.

S-au constatat dificultăți la nivelul autorităților locale, în special cele din categoria 5000-20 000 de locuitori în realizarea și raportarea planului de îmbunătățire a eficienței energetice : lipsa date de consum în instituții publice și la populație, lipsa personal de specialitate pentru redactarea programului sau lipsa fonduri pentru susținerea unei activități de consultanță de specialitate, etc.

Ca urmare în cursul anului 2016 se vor organiza întâlniri cu reprezentanții autorităților locale pentru formare profesională în legătură cu redactarea Planului de îmbunătățire a eficienței energetice.

O parte dintre localități au aderat la Convenția primarilor și ca atare au obligația realizării unui Plan de Acțiune pentru Economia Dezvoltare (PAED), bazat pe identificarea și reducerea emisiilor de CO₂. Ca urmare a fost discutată cu Asociația Orase-Energie în România, care coordonează colaborarea cu Convenția primarilor, modul de corelare a celor două documente (PAED și PİEE), ținând seama de corespondența între datele de consum de energie și datele de emisii de CO₂.

Activitatea de monitorizare Plan National de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice în baza prevederilor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, conform art.3 lit. 2b, Departamentul pentru eficiență energetică monitorizează stadiul implementării Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice și a programelor aferente de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel național, precum și a economiilor de energie rezultate în urma prestării de servicii energetice și a altor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice.

Direcția monitorizare în domeniul eficienței energetice a propus structurarea activităților din PNAEE prin 12 componente de eficiența energetică, fiecare din ele putând face obiectul unui plan național, astfel:

- P0 Dezvoltarea serviciilor energetice
- P1 Planul național de Investiții
- P2 Creșterea eficienței energetice în rețele
- P3 Promovarea cogenerării de înaltă eficiență
- P4 Programul Termoficare 2006-2015
- P5 Eficiența energetică în industria din sector ETS
- P6 Audit energetic și management energetic
- P7 Eficiența energetică în sectorul rezidențial
- P8 Eficiența energetică în clădiri guvernamentale și servicii publice
- P9 Eficiența energetică în sectorul servicii
- P10 Reînnoirea parcului de autovehicule
- P11 Eficiența energetică în sectorul transporturi

În acest context în data de 29.01.2015 a fost organizată prima întâlnire de lucru pentru implementarea PNAEE 2015-2020 prin care au fost nominalizate persoanele responsabile cu problemele de eficiența energetică la nivelul fiecărui minister în calitate de autoritate competentă și a fost stabilită procedura de colectare și transmitere a datelor aferente procesului de monitorizare. La aceasta au participat reprezentanții următoarelor ministere: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Transporturilor, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Energiei, IMM și mediu de afaceri,

Comisia națională de prognoza, Ministerul economiei, Ministerul dezvoltării regionale și administrației publice, Ministerul finanțelor.

A fost întocmit Raportul anual privind monitorizarea realizării economiilor de energie pe baza rapoartelor primite de la instituțiile implicate în implementarea legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică conf. art.8.8

Conform acestui raport a rezultat la nivelul anului 2015 o economie de energie pe diferitele componente din PNAEE a fost de 275 926 tep/an. Cea mai mare contribuție în atingerea acestei cifre a avut-o programul de promovare a cogenerării.

Activitatea de monitorizare pieței de echipamente consumatoare de energie

Pentru verificarea aplicării etichetării energetice pentru aparate electrocasnice au fost inițiate 69 de acțiuni de control în teritoriu, sinteza rezultatelor fiind comunicată Ministerului Economiei în vederea raportării anuale către Comisia Europeană.

Totodată au fost inițiate acțiuni care să permită o mai bună structurare a monitorizării pieței de echipamente:

- Organizarea unui grup de lucru cu participarea Ministerului Economiei și ANPC;
- Cooperarea cu organizația furnizorilor de echipamente electrocasnice (CECED) și compania de sondaj GfK în vederea evaluării volumului de vânzări și economiei de energie generată de înlocuirea electrocasnicelor uzate;

În vederea aplicării prevederilor regulamentelor europene de proiectare ecologică pentru echipamentele industriale care intră în sarcina ANRE au fost realizate acțiuni de dezvoltarea cooperării internaționale și transferului de know-how:

- Participarea la reuniunile grupului ADCO de la Bruxelles, în care ANRE este nominalizat;

Realizarea documentației în vederea participării ANRE la proiectul european INTAS (**I**ndustrial and tertiary product **T**esting and **A**pplication of **S**tandards). Proiectul INTAS este destinat să găsească soluții pentru o evaluare « on-site » fără achiziționare și transport, fapt care va permite o reducere substanțială a cheltuielilor autorităților de supraveghere.

Proiectul este conceput pentru participarea a 10 entități, din care 6 sunt autorități naționale europene de supraveghere piața echipamente, 2 laboratoare de testări și 2 firme de consultanță, fapt care va permite un transfer de informații către țările cu o capacitate de conformare limitată. ANRE nu dispune de experiența și resursele necesare, iar în România nu există laboratoare de testare, fapt pentru care am exprimat dorința de a fi parte a consorțiului INTAS, cu ocazia întâlnirii EnR (rețeaua europeană a agențiilor de eficiență energetică - noiembrie 2014), și drept urmare autoritatea a primit invitația de participare.

VI. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI RĂSPUNS LA PETIȚII

O contribuție importantă la asigurarea funcționării sectorului energetic în condiții de eficiență și siguranță o reprezintă activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie, desfășurată de autoritatea de reglementare.

Obiectivul principal al acestei activități este urmărirea realizării de către participanții care intervin în activitățile de producție, transport, înmagazinare, distribuție, furnizare, utilizare, a energiei electrice și a gazelor naturale, inclusiv proiectarea și realizarea instalațiilor și echipamentelor folosite pentru realizarea acestor activități, a unor lucrări și servicii de calitate corespunzătoare exigențelor de performanță cerute prin lege.

Activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie s-a desfășurat în principal prin control teritorial, soluționarea petițiilor și a neînțelegerilor precontractuale.

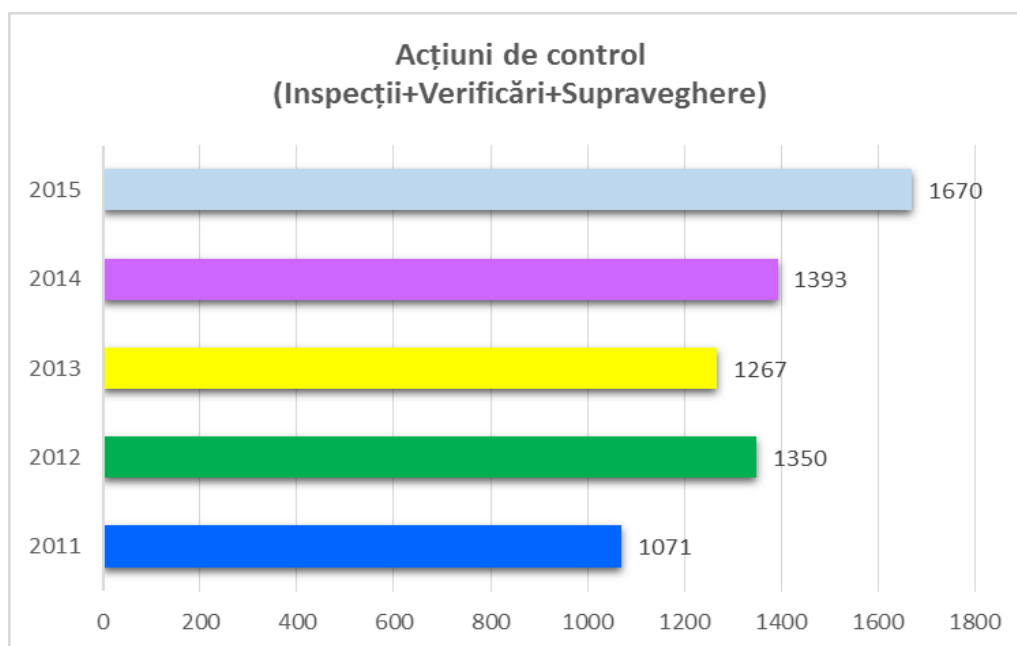
VI. 1. ACTIVITATEA DE CONTROL

Activitatea de control a fost realizată conform programului anual de control, aprobat și a fost desfășurată în baza atribuțiilor stabilite de legislația în vigoare.

Activitatea de control din cadrul direcției s-a desfășurat prin intermediul a 9 Oficii Teritoriale (Arad, Brașov, Cluj, Craiova, Constanța, Galați, Iași, Târgu Mureș și Sibiu) și un Serviciu Controlul Respectării Reglementărilor și este prezentată astfel:

Tip acțiune de control	Licențiați		Atestați/Autorizați		Eficiență Energetică	
	Energie Electrică	Gaze Naturale	Energie Electrică	Gaze Naturale	Etichetare	Mari consumatori
Inspecție	26	29	25 3	15 3	40	132
Verificare	92	85	20	32	-	-
Supraveghere	57 6	73	6	9	-	144
Subtotal	69 4	18 7	27 9	19 4	40	276
Total	881		473		316	

În perioada 2011-2015 numărul acțiunilor de control a crescut semnificativ, astfel:

În urma acțiunilor de control au fost întocmite **828** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **11** pentru persoane fizice și **817** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **40.151.000 lei**.

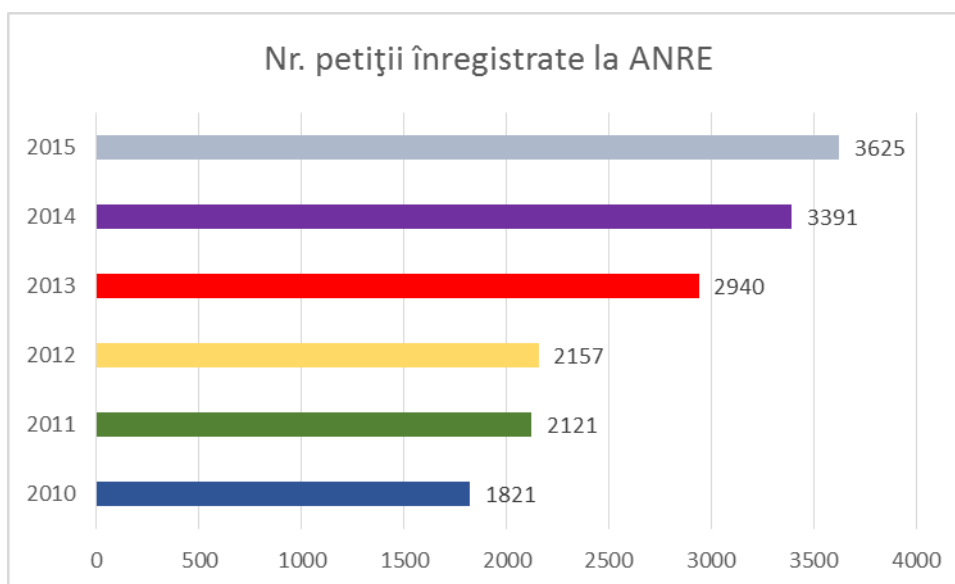
Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, au fost făcute propuneri pentru aplicarea de măsuri complementare pentru suspendarea, unor categorii de activități, la 8 agenți economici.

VI.2. ACTIVITATEA DE SOLUȚIONARE A PETIȚIILOR

Activitatea de soluționare a petițiilor înregistrate la Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), a fost efectuată de către *Direcția petiții, mediere și soluționare divergențe (DPMSD)*, aflată în cadrul *Direcției Generale Control (DGC)*.

Analiza și formularea răspunsurilor cu privire la aspectele prezentate în petiții, se face în conformitate cu prevederile Ordonanței nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind *reglementarea activității de soluționare a petițiilor*, cu modificările și completările ulterioare.

În cursul anului 2015 la DPMSD au fost înregistrate și soluționate un număr de 3625 de petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitanți a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale.

Din totalul de 3625 petiții, 2639 au avut ca obiect sectorul energiei electrice și 986 sectorul gazelor naturale.

Petițiile au fost transmise pe adresa ANRE, în mod direct în număr de 3049 sau redirectionate prin intermediul altor instituții publice, spre competență analiză și soluționare, în număr de 576.

Situația petițiilor adresate indirect la ANRE:

Nr. Crt.	Instituția	Energie electrică	Gaze Naturale	Total
1	Administrația Prezidențială a României	3	3	6
2	Guvernul României SGG	15	10	25
3	Camera Deputaților, Parlamentul României	3	2	5
4	Ministere (inclusiv IGSU, ISC)	9	18	27
5	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)	396	69	465
6	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) (inclusiv ANAF, ANRE Moldova, Consiliul Concurenței)	2	4	6
7	Alte instituții (primarii, avocatul poporului)	39	3	42
	Total	467	109	576

Toate petițiile primite au fost soluționate în termenul legal și în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare, cu informarea petenților și a instituțiilor prin intermediul cărora au fost transmise la ANRE, după caz.

Pentru petițiile care au necesitat verificări suplimentare s-au solicitat acțiuni de control, prin intermediul Direcției Control Teritorial, aflată în cadrul Direcției Generale Control.

Modul de rezolvare a acestor petiții a fost diferit, funcție de problemele abordate: de la răspunsuri în scris cuprinzând lămuriri, explicații și referiri la legislația în vigoare, verificări la fața locului, până la discuții directe cu părțile implicate.

În cazul când problemele sesizate în petiții, referitoare la nerespectarea unor prevederi legale, de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale s-au dovedit îndreptățite, ANRE a transmis acestora scrisori de atenționare prin care s-au stabilit măsuri de conformare față de prevederile legale în vigoare și/sau au fost luate măsurile legale de aplicare a unor sancțiuni contravenționale.

Pentru identificarea principalelor probleme care sunt prezentate de petenți, a fost întocmită o clasificare a petițiilor, în vederea identificării prevederilor legislative necesar a fi modificate, și îmbunătățirea serviciilor furnizate către clienți, în scopul creșterii satisfacției acestora.

În tabelul următor sunt prezentate principalele categorii de probleme identificate în petițiile soluționate, în sectorul energiei electrice:

Nr. crt	Principalele probleme semnalate	2015	[%]
1	Facturare energie electrică	576	21,83
2	Suspiciune sustragere de energie electrică	461	17,47
3	Calitatea energiei electrice	393	14,89
4	Contractare lucrări racordare	119	4,51
5	Preaviz / Deconectare / Reconectare / Reziliere / Debranșare	110	4,17

În tabelul următor sunt prezentate principalele categorii de probleme identificate în petițiile soluționate, în sectorul gazelor naturale:

Nr. crt.	Principalele probleme semnalate	2015	[%]
1	Acces la sistem	83	8
2	Racordare la sistem	157	16
3	Contractare, facturare	191	20
4	Furnizare (sistare, calitate)	96	10
5	Instalații de utilizare	206	21

VI.3 ACTIVITATEA DE SOLUȚIONARE A NEÎNȚELEGERILOR PRECONTRACTUALE

În sectorul energiei electrice, în cursul anului 2015, un număr de 2 cereri privind neînțelegeri în sectorul energiei electrice apărute la încheierea contractelor, au fost soluționate aplicând prevederile *Procedurii privind soluționarea neînțelegerilor apărute la încheierea contractelor în domeniul energiei electrice și termice produse în cogenerare de înaltă eficiență*, aprobată prin anexa la Ordinul ANRE nr.35/2013.

În sectorul gazelor naturale, în cursul anului 2015 nu au fost solicitări de mediere a neînțelegerilor precontractuale în sectorul gazelor naturale, conform *Procedurii privind medierea neînțelegerilor apărute la încheierea contractelor în domeniul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2013.

VI.4 ACTIVITATEA DE SOLUȚIONARE DISPUTELOR APĂRUTE ÎN DERULAREA CONTRACTELOR

Pentru soluționarea **disputelor apărute în derularea contractelor** între participanții la piețele angro și cu amănuntul de energie electrică, respectiv gaze naturale, a fost emis *Ordinul ANRE nr. 61/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea comisiei pentru soluționarea disputelor pe piața angro și cu amănuntul apărute între participanții la piața de energie electrică și gaze naturale*.

În cursul anului 2015 au fost primite 7 cereri de soluționare a disputelor în sectorul gazelor naturale.

VII. ASPECTE JURIDICE PRIVIND ACTUL DE REGLEMENTARE

Cadrul de reglementare elaborat de ANRE și implementat prin ordine și decizii are un impact major asupra **realităților economice și sociale, având în vedere că acesta are caracter de obligativitate** pentru persoanele juridice și fizice reglementate.

Posibilitatea de contestare a actelor administrative cu caracter individual sau normative ale reglementatorului constituie un factor important în asigurarea responsabilității acestuia față de consumatori.

Astfel, ordinele și deciziile emise de ANRE pot fi contestate în justiție de către persoanele fizice sau juridice care consideră că, prin aplicarea reglementărilor respective, le-au fost încălcate anumite drepturi.

Situația curentă a litigiilor aflate pe rolul instanțelor judecătorești:

Total: 494 cauze în derulare în anul 2015, din care **111** au fost finalizate în mod definitiv.

Clasificarea litigiilor gestionate de ANRE în fața instanțelor de judecată, în anul 2015, în domeniul energiei electrice, al gazelor naturale și al eficienței energetice, în funcție de obiectul acestora, este prezentată mai jos:

- Contencios administrativ – 127 de cauze;
- Drept contravențional - 234 de cauze;
- Insolvență - 81 de cauze;
- Dreptul muncii - 5 cauze;
- Liberul acces la informații de interes public – 2;
- Pretenții - 40 cauze;
- Drept penal - 1 cauză;
- Acțiuni în constatare – 4 cauze;

Din numărul total de dosare finalizate în anul 2015, respectiv de **111, 90% din acestea au fost soluționate favorabil ANRE.**

Raportat la obiectul de activitate al ANRE de a reglementa piața de energie electrică, gaze naturale și eficiență energetică, **menționăm că din totalul ordinele și deciziile ANRE care au fost contestate în instanță de către operatorii economici din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale (de ex. Hidroelectrică, Nuclearelectrică, Radet, Electrica Furnizare, OMV Petrom, GDF, E.ON Energie, TRANSGAZ, producătorii de energie electrică din surse regenerabile ș.a.) și care au făcut obiectul dosarelor de contencios administrative, dintre cele soluționate în mod definitiv 100 % au fost soluționate favorabil ANRE.**

În ceea ce privește **procesele-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor** menționăm faptul că, o parte dintre acestea au vizat **sancționarea OPCOM și a participanților la Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale pentru tranzacționarea/acceptarea la tranzacționare a unor oferte de vânzare/cumpărare de energie electrică neconforme cu legislația în vigoare.** (de ex. OPCOM, Complexul Energetic Oltenia, Axpo Energy România SA etc.).

Plângerile contravenționale formulate împotriva proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor menționate și care au fost soluționate în cursul anului 2015 au fost favorabile ANRE, într-un procent de aproximativ 90%.

Activitățile specifice desfășurate în rezolvarea litigiilor constau în principal în: pregătirea strategiei privind apărarea în fiecare cauză, redactarea actelor procedurale (de ex. întâmpinări, note/concluzii scrise, căi de atac ordinare și extraordinare,etc), reprezentarea în instanță a intereselor instituției, monitorizarea circuitului actelor procedurale emise în dosare, menținerea la zi a unei baze de date privind litigiile în curs.

VIII. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ, COMUNICARE ȘI INFORMAREA CLIENTULUI FINAL

VIII.1. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

Continuarea menținerii unor relații optime și a unei comunicări corespunzătoare cu instituțiile Uniunii Europene și organismele naționale care coordonează transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar a constituit un obiectiv important în activitatea de cooperare a instituției. Totodată, s-a urmărit reprezentarea corespunzătoare a instituției în cadrul structurilor naționale și a grupurilor/atelierelor de lucru organizate de Comisia Europeană și al celorlaltor structuri organizate la nivel european, în domeniul energiei.

ANRE a continuat menținerea și dezvoltarea unor legături permanente cu reglementatorii din domeniu în scopul asigurării cooperării bilaterale și a schimbului de informații în domeniul reglementării piețelor de energie electrică și de gaze naturale, de armonizare a legislației naționale în conformitate cu acquis-ul comunitar și de reformare a piețelor de energie.

În acest context, ANRE a continuat să-și exercite mandatul de **membru cu drepturi depline al Consiliului reglementatorilor europeni din domeniul energiei - CEER și al Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energiei - ACER** participând, prin reprezentanții săi, la adunările generale ale CEER, la grupurile de lucru ACER și la Consiliul autorităților de reglementare (BoR) din cadrul ACER, la elaborarea documentelor propuse pentru planul de activități al CEER și ACER pentru anul 2015. :

1. piețe integrate de energie, oferind prețuri competitive și securitatea aprovizionării;
2. promovării de soluții inovatoare tehnologice, caracterizate de costuri scăzute și eficiență;
3. utilizării eficiente a energiei;
4. protecției și responsabilizării consumatorilor în condițiile unei oferte de energie sigură și în condiții de siguranță; și
5. puternice parteneriate internaționale, în special cu vecinii UE.

ACER, înființată în baza prevederilor Regulamentului 713/2009/CE, este un organism comunitar european, cu personalitate juridică care are un rol central în sprijinirea colaborării autorităților de reglementare, în elaborarea codurilor de rețea la nivelul UE pe baza liniilor directoare-cadru - documente critice pentru o piață energetică integrată europeană - și în supravegherea activității operatorilor de transport și sistem din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale. Ca urmare a publicării Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie și a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009, ACER a primit răspunderi suplimentare în aplicarea prevederilor acestora. **Consiliul autorităților de reglementare (BoR)**- unul dintre organismele de conducere ale agenției - este format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare ale Uniunii Europene. Tot reprezentanții autorităților de reglementare fac

parte din grupurile de lucru ale ACER. ANRE are reprezentanți atât în **BoR**, în **grupurile de lucru ale ACER**, cât și în **Comisia de apel a ACER** – organism cu rol în rezolvarea disputelor la nivel european.

ANRE a elaborat și transmis **raportările naționale** cu privire la evoluția pieței naționale de energie electrică și gaze naturale și liberalizarea sectorului în conformitate cu cerințele Directivelor 72/2009/CE și 73/2009/CE, prevederile legislației naționale și recomandărilor CEER & ACER, contribuind la realizarea raportului de monitorizare al ACER privind evoluția piețelor de energie. Totodată, ANRE a contribuit la realizarea documentelor ACER (rapoarte, opinii, recomandări) și CEER furnizând informații privind evoluțiile naționale.

Urmare a activității desfășurate de ACER și autoritățile naționale de reglementare din statele membre au fost elaborate și transmise Comisiei Europene o parte importantă a codurilor de rețea solicitate de prevederile Regulamentelor 714/2009/CE și 715/2009/CE. La sfârșitul anului 2015, în **sectorul energiei electrice**, era aprobat Codul de rețea privind managementul congestiilor și alocarea capacităților de interconexiune, iar Codurile de rețea privind racordarea producătorilor, racordarea consumatorilor, racordarea liniilor de înaltă tensiune în curent continuu și cel privind alocarea forward a capacităților erau în proces de ratificare. Codul de rețea privind operarea sistemului electroenergetic și cel privind reglajul frecvență-putere și rezervele de putere se află în procesul de comitologie. În **sectorul gazelor naturale** au fost aprobate de Comisia Europeană: Codul de rețea privind alocarea capacităților și managementul congestiilor, Codul de rețea privind echilibrarea în sistemele de transport gaze naturale și Codul de rețea privind interoperabilitatea.

În aplicarea prevederilor Codului de rețea privind managementul congestiilor și alocarea capacităților de interconexiune în sectorul energiei electrice, a continuat activitatea privind participarea României în proiectul CEE FBMC (Cuplarea piețelor din Europa Centrală și de Est pe bază de fluxuri). Părțile române implicate (OTS, operator de piață și reglementator) au participat la toate reuniunile organizate și au avut acces la informațiile proiectului. Acordul de proiect la sfârșitul anului 2015 era semnat de toate părțile participante, mai puțin de EPEX Spot. Finalizarea semnării acestui document presupune reluarea procesului de implementare și rezolvarea participării părții române ca membru cu drepturi depline în cadrul proiectului.

Finalizarea acestei prime etape a proiectului presupune continuarea cuplării cu piața poloneză, în contextul inițiativei. La începutul anului 2014 a fost semnat în regiunea CEE un Memorandum privind implementarea modelului de management al congestiilor și proiectul de cuplare a regiunii CEE prin alocarea capacităților pe bază de fluxuri a fost demarat. Având în vedere aceste evoluții, Comitetul Director al proiectului 4M MC a recomandat părții române solicitarea accesului în proiectul CEE FBMC. La finele anului 2014, statutul de observator în cadrul acestui proiect a fost acordat,

ACER realizează și monitorizarea investițiilor la nivel european și concordanta planurilor decenale de dezvoltare a rețelelor de transport cu cele regionale și naționale. Lansarea procesului de aprobare a celei de-a doua liste de proiecte de interes comunitar și avizarea

metodologiei de alocare a costurilor în cazul acestor proiecte au constituit principalele acțiuni desfășurate în baza prevederilor Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene. La nivelul autorităților de reglementare a avut loc procesul de evaluare a proiectelor propuse de către promotorii investițiilor în vedere includerii acestora în cea de-a doua listă de proiecte de interes comunitar. În anul 2015 au avut loc numeroase întâlniri în vedere identificării necesarului de infrastructură de transport în regiunea Central-Sud-Est Europeană, dintre inițiativele lansate cu acest prilej amintim CESEC și magistrala de transport gaze naturale BRUA.

Începând cu luna iunie 2014, ANRE a devenit co-președinte al **Inițiativei Regionale de Gaze Naturale din Sud-Sud-Estul Europei (GRI SSE)** alături de URE – Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei din Polonia. La sfârșitul anului 2015, co-președinția a fost preluată de la URE de către HEA - Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei și Utilităților Publice din Ungaria.

Inițiativa Regională Sud Sud-Est pentru gaze naturale a fost lansată la inițiativa reglementatorilor europeni din domeniul energiei în anul 2006 și este un proces voluntar care vizează promovarea integrării la nivel regional în vederea bunei funcționări a pieței interne de energie. Grupul de lucru al GRI SSE, din care fac parte Austria, Bulgaria, Croatia, Cipru, Cehia, Grecia, Ungaria, Italia, Polonia, România, Slovacia și Slovenia, caută cele mai bune soluții de punere în aplicare a pachetului legislativ al UE în domeniul energetic și cele mai bune practici în ceea ce privește schimburile transfrontaliere. La sfârșitul anului 2015, în regiune funcționau trei platforme de alocare a capacităților (PRISMA, GSA și RBP). În consecință în 6 puncte de interconectare sunt necesare discuții și acorduri la nivelul autorităților de reglementare și al operatorilor de transport și sistem pentru selectarea platformei de operare. Situația implementării prevederilor Codului de rețea privind echilibrarea în sistemele de transport gaze naturale în statele membre regiune este următoarea: 1 octombrie 2015 în 3 state membre, 1 octombrie 2016 în alte 3 state, 16 aprilie 2019 în alte 5 state.

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei din România – ANRE și Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei și Utilităților Publice din Ungaria – HEA au organizat la București, în perioada 19-20 noiembrie 2015, cea de-a 28-a Reuniune a Comitetului Regional de Coordonare și cea de-a 19-a Reuniune a Grupului de lucru al părților interesate (SG) din cadrul Inițiativei Regionale Sud Sud-Est pentru Gaze Naturale (GRI SSE). La reuniune au participat autorități de reglementare membre ale grupului de lucru Inițiativa Regională Sud Sud-Est pentru Gaze Naturale, operatori ai sistemelor de transport, reprezentanți din partea statelor membre, Comisiei Europene, ACER, ENTSOG și alți participanți la piață din cadrul regiunii. Reuniunile anterioare au avut loc la Varșovia în luna mai 2015.

În cadrul reuniunii au fost abordate următoarele subiecte: concluziile Forumului de la Madrid, propuneri de eficientizare a activității GRI SSE, sugestii pentru identificarea unui model de management pentru modalitățile de prioritizare eficientă a proiectelor, actualizarea

informațiilor privind problematicile naționale, implementarea Planului de Lucru GRI SSE pentru perioada 2015-2018 și relațiile de cooperare cu Comunitatea Energetică în ceea ce privește proiectele în derulare.

Participanții au subliniat importanța Inițiativei Regionale Sud Sud-Est pentru Gaze Naturale pentru dezvoltarea concretă a piețelor regionale de gaze, în colaborare cu sectorul industrial, Statele Membre, Comisia Europeană și participanții la piața din domeniu.

Având în vedere concluziile celui de-al XXIII-lea Forum de la Madrid, participanții au fost de acord să se actualizeze Planul Regional de Lucru în vederea obținerii unor rezultate intermediare clare și ușor evaluabile. Mai mult, ținând cont de prioritățile și de resursele disponibile la nivelul autorităților de reglementare, sunt avute în vedere noi proiecte pentru intervalul 2016-2018. Pe lângă acestea, Grupul de Lucru s-a concentrat și pe rezolvarea provocărilor ridicate de implementarea principiilor Mecanismului de Alocare a Capacităților, a Codul de Echilibrare a Rețelei și a Codului de Interoperabilitate.

Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie dispune monitorizarea piețelor angro de energie de către Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din domeniul Energiei (ACER) în strânsă colaborare cu autoritățile naționale de reglementare. Totodată, stabilește norme care interzic practicile abuzive care afectează piețele angro de energie, care sunt coerente cu normele aplicabile piețelor financiare și cu funcționarea corespunzătoare a piețelor angro de energie respective, ținând seama de caracteristicile specifice ale acestora. Obiectivul regulamentului îl constituie furnizarea unui cadru armonizat de monitorizare a tranzacțiilor în vederea asigurării integrității și transparenței pieței angro de energie.

În vederea aplicării prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 și a prevederilor Deciziei ACER nr. 01/2012 cu privire la formatul de înregistrare în conformitate cu prevederile articolului 9, alineat (3) din REMIT și a necesității adaptării cadrului național de reglementare la evoluțiile internaționale privind implementarea REMIT, a fost emis **Ordinul ANRE nr. 1/2015** privind instituirea Registrului național al participanților la piața angro de energie și aprobarea Procedurii de înregistrare a participanților la piața angro de energie, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 80/30.01.2015.

Astfel, începând cu 18 martie 2015, participanții la piața angro de energie din România au avut obligația să se înregistreze în Registrul național al participanților la piața angro de energie instituit și administrat de ANRE conform procedurii prevăzute în anexa la ordin. La data elaborării acestui raport sunt înregistrați în registrul național și au datele transmise către CEREMP-ACER 550 de operatori economici, participanți la piața angro de energie. Începând cu data de 7 octombrie 2015, aceștia au avut obligația de a transmite datele privind tranzacțiile pe piața angro de energie de către ACER, incluzând ordinele de tranzacționare și tranzacțiile executate pe piețele organizate și datele fundamentale de la rețelele europene ale operatorilor sistemelor de transport de energie electrică și de gaze naturale. Cea de-a doua

etapă de raportare începe cu data de 7 aprilie 2016 și se referă la raportarea contractelor încheiate în afara unei piețe organizate și a contractelor de transport.

În vederea asigurării respectării prevederilor regulamentelor UE privind integritatea și transparența pieței angro de energie, reprezentanții ANRE în grupurile de lucru au ținut legătura cu ACER și au participat la întâlnirile de lucru organizate pe acest tip de probleme, împreună cu celelalte autorități de reglementare din statele membre.

În perioada 5 - 7 octombrie 2015, la Grand Hotel Marriott, București, ANRE și Asociația Regională a Reglementatorilor în domeniul Energiei (ERRA) au organizat cea de a XIV-a ediție a Conferinței cu tema investiții și reglementare în domeniul energiei. Întâlnirea a reprezentat unul din cele mai importante evenimente regionale cu profil de reglementare, la care au participat peste 100 de reprezentanți ai autorităților de reglementare din 37 de țări.

ANRE este membră fondatoare a Asociației Regionale a Reglementatorilor în domeniul Energiei și una din cele 15 semnatare ale Constituției ERRA, eveniment care a avut loc în luna decembrie a anului 2000, la București. ERRA este o organizație care are în prezent 37 de membri, reglementatori independenți în domeniul energiei din Europa Centrală, din regiunea Euroasiatică, Africa, Asia, Orientul Mijlociu și SUA.

Conferința a constituit un punct de întâlnire al reglementatorilor în domeniul energiei și a reunit un număr mare de profesioniști care activează în domeniu, reprezentanți ai organismelor guvernamentale, investitori, consultanți, reprezentanți ai mediului bancar, ai firmelor de avocatură implicați în activități cu profil energetic, scopul ei fiind atins și anume: de a oferi o imagine de ansamblu a unui domeniu care se dezvoltă cu rapiditate și de a asigura accesul la experiența reglementatorilor din întreaga lume din acest domeniu.

Lucrările conferinței au fost deschise de domnii **Alparslan Bayraktar**, președintele ERRA, **Andrei Gereș**, ministrul Energiei Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri, **Niculae Havrileț**, președintele ANRE și **Urban Rusnak**, secretarul general al Cartei Energiei. Pe parcursul celor două zile de lucrări, au fost organizate patru sesiuni, structurate astfel:

- Sesiunea I: Poziția pe care o ocupă industria energiei în România
- Sesiunea II: Lecții învățate în cadrul procesului de liberalizare a pieței de energie
- Sesiunea III: Evoluțiile actuale ale pieței gazelor naturale
- Sesiunea IV: Aspecte de ordin legislativ și financiar în domeniul energiei

În data de 7 octombrie 2015, au avut loc alte trei evenimente importante, și anume întâlnirea președinților autorităților de reglementare membre ERRA, reuniunea Comitetului pentru Tarife/ Prețuri, precum și reuniunea Comitetului pentru Licențe/ Concurență.

ANRE a menținut legăturile de colaborare cu **Confederația Internațională de reglementare din domeniul energetic (ICER)**, o confederație care oferă contacte structurate și de cooperare

între autoritățile de reglementare a energiei din mai mult de 200 țări din întreaga lume cât și cu **Rețeaua Internațională de Reglementare a Energiei (IERN)**, administrată de Școala de Reglementare de la Florența.

În perioada 25-28 mai 2015, s-a desfășurat la Istanbul cel de-al șaselea Forum Mondial de Reglementare în Energie, eveniment care a dat posibilitatea unui schimb de opinii și bune practici în domeniu, participanții la eveniment fiind autorități de reglementare din întreaga lume.

În data de 09 decembrie 2015, a avut loc la sediul ANRE întâlnirea dintre reprezentanții ANRE și BEA – Autoritatea de reglementare în domeniul energiei din Bhutan pentru schimb de cunoștințe și bune practici în domeniul reglementării sectorului de energie electrică. Reprezentanții BEA au fost interesați de metodologiile de reglementare a tarifelor, de reglementările privind acordarea licențelor de producere, transport și/sau distribuție și de aspecte privind colaborarea cu țările vecine în sectorul energiei electrice.

Pe plan intern, în conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile ANRE, stabilite prin prevederile legislației naționale armonizate privind schimbul de informații - HG nr. 1016/25.06.2004, cu modificări ulterioare, a fost realizată comunicarea cu Compartimentul pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice din cadrul Ministerului Economiei, pentru un număr de 31 de proiecte de norme tehnice emise de statele membre și prevăzute a fi notificate.

În cursul anului 2015 au fost furnizate răspunsuri solicitate de către autorități similare de reglementare, în vederea recunoașterii competențelor profesionale pentru anumiți prestatori de servicii specifice domeniului energiei.

ANRE a contribuit la implementarea și monitorizarea realizării măsurilor din programele stabilite prin Scrisorile de Intenție semnate cu FMI și Memorandumul de Înțelegere semnat cu Comisia Europeană.

În luna octombrie 2014, a fost semnat **Acordul de implementare a priorităților**, instrument de lucru anual, fundamental în îndeplinirea angajamentului Guvernului de a reforma sistemul energetic din România. Prevederile Acordului au avut în vedere dezvoltarea unui cadru strategic coerent, care să îmbunătățească administrarea sectorului și să stimuleze investițiile private, să consolideze standardele de transparență și guvernanta pentru întreprinderile de stat și să îmbunătățească mecanismele de protecție a drepturilor clienților finali. Acțiunile cuprinse în Acord și care au revenit ANRE s-au referit, în principal, la îmbunătățirea informării clienților finali și a standardelor de performanță în domeniul furnizării. Au fost avute în vedere și acțiuni de îmbunătățire a colaborării ANRE-ANPC. În acest context, au fost pregătite o serie de materiale pentru ANPC care să înlesnească procesul de răspuns la solicitările consumatorilor, au fost publicate pe pagina de internet a ANRE materiale informative referitoare la conținutul facturilor de energie electrică și au fost îmbunătățite o

serie de prevederi ale standardelor de furnizare pentru energie electrică și gaze naturale, în cazul primului fiind introduse compensații automate pentru consumatori în cazul neîndeplinirii indicatorilor de performanță garantați.

În același context amintim elaborarea:

- **Ordinului ANRE nr. 16/2015** pentru aprobarea Procedurii – cadru privind obligația furnizorilor de energie electrică și gaze naturale de soluționare a plângerilor clienților finali. Procedura-cadru are scopul de a asigura un cadru unitar, simplu și transparent și un standard ridicat de soluționare a plângerilor. Aceasta stabilește etapele privind preluarea, înregistrarea, analizarea, stabilirea măsurilor și soluționarea plângerilor referitoare la activitatea de furnizare din domeniul energiei electrice și gazelor naturale. Procedura - cadru se aplică de către furnizorii de energie electrică și gaze naturale, în vederea soluționării plângerilor primite de la clienții finali, pentru următoarele activități: contractarea energiei, facturarea contravalorii energiei furnizate, ofertarea de prețuri și tarife, continuitatea în alimentarea cu energie, asigurarea calității energiei furnizate, funcționarea grupurilor de măsurare, schimbarea furnizorului, informarea clienților finali în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, rezolvarea plângerilor la adresa furnizorului, formulate de clienții finali cu privire la nerespectarea legislației în vigoare, rezolvarea altor plângeri ale clienților finali, și
- **Ordinului ANRE nr. 96/2015** referitor la aprobarea Regulamentului privind activitatea de informare a clienților finali de energie electrică și gaze naturale prin care s-a urmărit responsabilizarea în mai mare măsură a furnizorilor de energie electrică și gaze naturale în a informa corect, complet și precis proprii clienți finali. Totodată, a fost stabilit un sistem unitar de raportare de către furnizorii de energie electrică și gaze naturale referitor la desfășurarea activității de informare a clienților finali, precizându-se conținutul raportului și modul de transmitere către ANRE a datelor și documentelor referitoare la activitatea de informare.

În cursul anului 2015 a continuat monitorizarea îndeplinirii măsurilor asumate prin **Planul de acțiune pentru implementarea Programului Național de Reformă 2012-2015/Strategia Europa 2020**. În acest context, ANRE a colaborat cu Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Economiei în evaluarea indicatorilor de realizare și a rezultatelor măsurilor de acțiune propuse pentru obiectivele de surse regenerabile și eficiență energetică.

În aceeași perioadă de referință, reprezentanții ANRE au participat la reuniunile săptămânale de coordonare în domeniul afacerilor europene, organizate de Ministerul Afacerilor Externe, pentru:

- analiza dosarelor sensibile / prioritare pentru România
- prezentarea unor inițiative recente la nivel comunitar
- follow-up la evenimentele europene marcante
- prezentarea pozițiilor României în cadrul negocierilor la nivel UE și pregătirea reuniunilor COREPER și a grupurilor de lucru din săptămâna respectiv
- transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar.

Având în vedere prevederile "Metodologiei de întocmire a Raportului financiar de către titularii de licențe", aprobată prin Ordinul ANRE nr. 59/2008, s-a realizat analiza și verificarea Rapoartelor financiare aferente anului 2014, întocmite de către titularii de licențe ANRE.

Având în vedere prevederile " Procedurii de întocmire a raportului de activitate anual de către titularii de licențe", aprobată prin Ordinul ANRE nr. 51/2005 au fost verificate și analizate Rapoartelor de activitate aferente anului 2014, întocmite de către titularii de licențe ANRE.

De asemenea au fost analizate raportările furnizorilor privind activitatea de informare a consumatorilor solicitate în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 86/2009, rezultatele analizei regăsindu-se în rapoartele de informare publicate pe pagina de internet a ANRE.

VIII.2. COMUNICARE

Obiectivul principal al activității de comunicare și informare în anul 2015 a fost creșterea gradului de informare a opiniei publice privind reglementările emise în vederea completării cadrului de reglementare existent, precum și privind realizările și acțiunile întreprinse în vederea asigurării protecției consumatorilor și responsabilizării operatorilor economici.

Activitatea de informare s-a concentrat, în principal, pe furnizarea de informații solicitate la sediul ANRE, telefonic, în scris, în format electronic și pe suport de hârtie, în aplicarea prevederilor legale privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.

Ca urmare a activității de informare desfășurate în anul 2015, ANRE a răspuns unui număr de **1402** de solicitări de informații transmise în scris, din care **1337** au fost rezolvate favorabil. Restul solicitărilor fie nu s-au încadrat în competențele de reglementare ale ANRE (64), fie au reprezentat solicitări de informații exceptate (1). Dintre solicitările rezolvate în mod favorabil, **261** au reprezentat solicitări adresate de persoane juridice, române și străine și **1141** au reprezentat solicitări adresate de persoane fizice, române și străine. Din totalul solicitărilor de informații transmise în scris, **1365** au fost transmise pe suport electronic și **18** pe suport hârtie, iar aprox. **389** au reprezentat informațiile solicitate verbal de persoane fizice/juridice, române și străine.

O altă modalitate eficientă de diseminare a informațiilor și de implementare a prevederilor privind transparența decizională a reprezentat-o pagina de internet a instituției, care a fost permanent actualizată cu date și informații atât privind reglementările emise, cât și privind proiectele de reglementări - **183** la număr - care au fost supuse discuției în cadrul proceselor de consultare publică lansate de ANRE în anul 2015.

Informarea opiniei publice s-a realizat și prin intermediul mass media, prin comunicate de presă transmise ziarelor cotidiene, posturilor de televiziune și de radio, interviuri și răspunsuri la întrebările adresate direct de către jurnaliști. Ca urmare a acestor informații, în anul 2015, în special în presa scrisă, activitatea și acțiunile ANRE au fost reflectate în aprox. 2224 de articole sau știri în care au fost menționate acțiuni, realizări, evenimente, obiective și planuri de perspectivă ale ANRE, principalele teme abordate referindu-se, în principal, la obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană cuprinse în programul de reglementari, ca de exemplu: aplicarea calendarului de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale, cadrul de reglementare pentru implementarea prevederilor în domeniul eficienței energetice, precum și în domeniul cogenerării de înaltă eficiență și promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, investiții în domeniul energiei electrice din perspectiva eficienței energetice și beneficiilor aduse consumatorilor, implementarea sistemelor de măsurare inteligentă, cadrul de reglementare privind schimbarea furnizorilor de energie electrică și gaze naturale, integrarea piețelor de energie electrică/gaze naturale, acte ale legislației secundare vizând funcționarea și dezvoltarea pieței de gaze, siguranța în aprovizionarea cu gaze naturale, competențele și atribuțiile ANRE într-o piață liberalizată din perspectiva protecției consumatorului, etc.

ANRE cu statut de autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar a colaborat permanent cu comisiile de specialitate ale Parlamentului României, Departamentul pentru Relația cu Parlamentul din cadrul Guvernului României precum și cu alte instituții interesate de activitatea de reglementare din domeniul energiei electrice, termice, gazelor naturale și eficienței energetice.

Conducerea ANRE a prezentat punctul de vedere al autorității la inițiativele legislative ale parlamentarilor, în Comisiile de specialitate sau în Plenul celor două Camere ale Parlamentului. S-au transmis în termenele stabilite de regulamentele parlamentare răspunsurile la cca. 260 de solicitări, precum și patru rapoarte anuale.

Cooperarea cu Departamentul pentru relația cu Parlamentul și cu alte instituții s-a concretizat prin transmiterea a cca. 90 de documente și informații de specialitate.

În anul 2015 a continuat activitate de inițiere și elaborare de acorduri/parteneriate de colaborare cu alte instituții naționale și anume s-au semnat protocoale de colaborare cu Banca Națională a României (BNR) și Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)

VIII.3. INFORMAREA CLIENTULUI FINAL

În contextul instituirii și funcționării unei piețe interne europene de energie, asigurarea evoluției cadrului de reglementare specific sectorului energetic pentru a răspunde noilor cerințe europene privind drepturile consumatorilor de energie și responsabilizarea operatorilor economici în relația cu aceștia, constituie una din preocupările majore ale ANRE.

Din perspectiva intereselor consumatorilor și în vederea consolidării drepturilor acestora, ANRE a elaborat o serie de reglementări menite să completeze cadrul de reglementare existent privind informarea și protecția clienților finali, cu scopul responsabilizării operatorilor economici din sectorul energiei electrice/gazelor naturale, astfel încât creșterea calității serviciilor oferite să devină una dintre principalele priorități ale acestora.

Dintre noile reglementări emise de ANRE în concordanță cu obiectivele generale privind dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, eficient și orientat către consumator, menționăm:

Desfășurarea activității de furnizare a energiei electrice la clienții finali

Cadrul de reglementare pentru desfășurarea activității de furnizare a energiei electrice la clienții finali a fost stabilit de **Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali**, regulament care se aplică clienților finali de energie electrică, furnizorilor, operatorilor de rețea, pentru asigurarea condițiilor necesare furnizării energiei electrice la clienții finali.

Dintre principalele prevederi instituite privind consolidarea drepturilor consumatorilor menționăm:

- a) precizarea categoriilor de clienți și a condițiilor în care furnizorii de ultimă instanță (FUI) asigură furnizarea energiei electrice în regim de serviciu universal sau în regim de ultimă instanță;
- b) a fost introdus un capitol distinct privind informarea clienților finali, având în vedere importanța pe care această activitate o are pentru asigurarea protecției clienților finali;
- c) au fost introduse prevederi privind scurtarea procesului de schimbare a furnizorului, creându-se condițiile de încadrare în termenul de 21 de zile,
- d) au fost introduse prevederi prin care operatorul de rețea este obligat să asigure continuitatea în alimentarea cu energie electrică pe durata procesului de schimbare a furnizorului.
- e) au fost introduse prevederi clare privind facturarea energiei electrice, precum și privind modul de plată a consumului de energie electrică în caz de înregistrare eronată
- f) a fost introdusă o secțiune specială dedicată clienților vulnerabili, în care se precizează măsurile luate de operatorul de rețea în cazul clienților vulnerabili din motive de sănătate/vârstă;

Procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică de către clientul final.

Procedura reprezintă o actualizare a procedurii actuale aprobate în anul 2009, în scopul armonizării regulilor de schimbare a furnizorului aplicate în România cu legislația Uniunii Europene, în special cu prevederile Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 2003/54/CE.

Principalele prevederi ale procedurii sunt următoarele:

1. scurtarea procesului de schimbare a furnizorului unui loc de consum la 21 de zile, conform prevederilor Directivei 72/2009/CE;
2. interzicerea includerii în contractele de furnizare a energiei electrice a unor clauze care ar putea să împiedice realizarea schimbării furnizorului în termenul de 21 de zile;
3. schimbarea furnizorului se realizează în orice zi calendaristică
4. eliminarea posibilității suspendării procesului de schimbare a furnizorului de energie electrică, ca urmare a neachitării facturilor de energie electrică

De asemenea, procesul de schimbare a furnizorului este gratuit, fiind interzisă perceperea oricăror taxe sau tarife legate de parcurgerea acestuia și nu implică modificări de ordin tehnic.

Contractele - cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici și noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță, a condițiilor generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță, a modelului facturii de energie electrică și a modelului convenției de consum energie electrică, utilizate de furnizorii de ultimă instanță.

Introducerea noilor contracte-cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici și noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță a avut ca scop simplificarea formei contractelor încheiate între furnizorii de ultimă instanță (FUI) și clienți, un impact cât mai redus al recontractării asupra clienților existenți, asupra costurilor activității de furnizare și asupra SEN/pieței de energie, precum și reducerea volumului de activitate / costurilor necesare contractării/recontractării.

Principalele elemente de noutate introduse sunt:

- a) contractul cadru pentru clienții casnici cât și cel pentru clienții noncasnici includ doar condițiile specifice fiecărei categorii de clienți, majoritatea fiind clauze negociabile completate conform înțelegerii părților și reglementărilor în vigoare; majoritatea clauzelor care nu permit/necesită intervenția părților (modificări/completări) sunt cuprinse în condițiile generale;
- b) condițiile generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță (FUI) sunt aprobate separat de contractele cadru, astfel încât ele să poată fi publicate pe site-ul FUI și să necesite tipărirea și anexarea fizică la contract doar în măsura în care clientul solicită acest lucru;
- c) modelul de factură de energie electrică a fost simplificat, este aprobat separat de contractele cadru și va fi obligatoriu de implementat de către FUI în relația cu clienții proprii (este permisă o ușoară flexibilitate doar din punct de vedere al formei);
- d) modelul convenției de consum energie electrică este aprobat separat de contractele cadru, FUI fiind obligați să emită convențiile de consum cu clienții conform acestui model, pe baza datelor înregistrate în ultimii 3 ani;
- e) sunt prevăzute termene limită pentru transmiterea noii forme de contract/convenție de consum și pentru încheierea acestora; de asemenea, este stabilită o modalitate tacită de încheiere a contractului/convenției de consum cu un client existent, dacă acesta nu își exprimă, într-un anumit interval de timp de la transmiterea contractului, refuzul de semnare sau o solicitare de modificare.

Contractul-cadru pentru clienții casnici prevede clauze de returnare a sumelor care, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare (Legea nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare) trebuie returnate clientului de către FUI. Este prevăzută posibilitatea de alegere de către client a modalității de returnare a sumelor precum și dreptul FUI de a-și recupera costurile aferente transferului sumelor returnate, în cazul în care clientul alege o modalitate de returnare a banilor care implică costuri suplimentare (de ex. comisioane în cazul transferului bancar sau în cazul trimiterilor prin mandat poștal).

În cazul în care clientul nu se prezintă în termen pentru ridicarea sumelor de returnat, acestea se vor utiliza de către FUI pentru compensarea facturilor ulterioare de energie electrică emise clientului.

Reglementarea calității activității de furnizare a energiei electrice

Odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederilor privind activitatea de furnizare a energiei electrice introduse prin Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali, a fost emis *Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice*, care reprezintă o actualizare a standardului de performanță aprobat în anul 2009.

Standardul de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice stabilește o serie de prevederi privind calitatea activității de furnizare, în vederea îmbunătățirii și întăririi mecanismelor de protecție a clienților finali de energie electrică.

Principalele modificări introduse de noul *Standard de performanță* au vizat:

- definirea indicatorilor de performanță ce caracterizează calitatea activității de furnizare;
- stabilirea nivelurilor garantate ale indicatorilor de performanță garantați și a compensațiilor pe care furnizorii de ultimă instanță (FUI) le plătesc clienților finali beneficiari ai serviciului universal în cazul nerespectării acestor niveluri garantate;
- determinarea lunară de către furnizori a valorilor indicatorilor de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, pe categorii de clienți finali, respectiv casnici, noncasnici mici, noncasnici mari;
- majorarea compensațiilor în caz de nerespectare a nivelului garantat pentru toți indicatorii de performanță garantați privind calitatea activității de furnizare a energiei electrice.

De asemenea, potrivit noului *Standard de performanță*, în caz de nerespectare a nivelului garantat, compensațiile se vor plăti de furnizorii de ultimă instanță (FUI), din propria inițiativă, clienților casnici și clienților noncasnici mici, iar pentru nerealizarea indicatorilor de performanță garantați compensațiile se plătesc de către FUI numai în cazul locurilor de consum alimentate în regim de serviciu universal.

Costurile cu aceste compensații nu sunt considerate costuri justificate de FUI și nu sunt luate în considerare la stabilirea tarifelor la clienții finali beneficiari ai serviciului universal care nu au uzat de eligibilitate.

Modificările introduse prin noul ordin în vederea actualizării cadrului de reglementare vor avea un impact pozitiv asupra participanților la piață, aspectele majore care trebuie

menționate fiind majorarea nivelurilor garantate ale indicatorilor de performanță garantați și a compensațiilor pe care furnizorii le plătesc clienților finali în cazul nerespectării nivelurilor garantate, astfel încât acestea să descurajeze furnizorii în vederea nerespectării obligațiilor față de clientul final, precum și îmbunătățirea mecanismelor de protecție a clienților finali de energie electrică prin transmiterea lunară, la ANRE, de către furnizorii de energie electrică a indicatorilor de performanță pentru monitorizare.

Procedura privind acordarea despăgubirilor clienților casnici pentru receptoarele electrocasnice deteriorate din culpa operatorului de rețea

Procedura se aplică de către furnizori, operatorii de rețea și clienții casnici pentru acordarea despăgubirilor în cazul deteriorării receptoarelor electrocasnice, din culpa operatorilor de rețea, iar elaborarea acesteia a avut ca scop stabilirea condițiilor de acordare a despăgubirilor pentru deteriorarea unor obiecte electrocasnice ca efect al unor supratensiuni accidentale produse din culpa operatorului de rețea, precum și etapele privind preluarea, înregistrarea, analizarea, stabilirea cuantumurilor și a modului de soluționare a cererilor de acordare a despăgubirilor.

Principalele prevederi introduse sunt:

1. termenul de depunere de către clientul casnic a cererii de despăgubire este de 10 zile lucrătoare de la producerea evenimentului care a cauzat deteriorarea receptoarelor electrocasnice sau de la data luării la cunoștință asupra producerii evenimentului;
2. despăgubirile se acordă ori de câte ori un client casnic este prejudiciat;
3. termenul de finalizare a investigației operatorului de rețea privind acordarea despăgubirilor este de maximum 30 de zile lucrătoare de la data depunerii cererii de despăgubire de către clientul casnic;
4. termenul de realizare a verificării la locul de consum de către operatorul de rețea a celor sesizate de clientul casnic nu trebuie să depășească 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii la operatorul de rețea;
5. documentele justificative privind dreptul de proprietate a aparatelor electrocasnice deteriorate în vederea verificării acestora de către operatorul de rețea și stabilirea contravalorii despăgubirii se transmit furnizorului de către clientul casnic în termen de 35 de zile de la primirea confirmării că evenimentul care a avut loc în rețeaua electrică a deteriorat receptoarele electrice;
6. termenul de acordare a despăgubirii este de maxim 2 zile lucrătoare de la stabilirea îndeplinirii tuturor condițiilor de acordare a despăgubirii;
7. în cazul în care clientul casnic prezintă documentele de achiziție și durata efectivă de utilizare a receptorului electrocasnic deteriorat este mai mică sau egală cu durata medie de utilizare valoarea despăgubirii este egală cu valoarea de achiziție, proporțional cu diferența dintre durata medie de utilizare și durata efectivă de utilizare, dar nu mai puțin de 50% din valoarea de achiziție din documentele justificative;
8. în lipsa documentelor care atestă valoarea de achiziție, dacă durata efectivă de utilizare a receptorului electrocasnic deteriorat este mai mică sau egală cu durata medie de utilizare valoarea despăgubirii este egală cu valoarea de piață a unui receptor nou cu aceleași

caracteristici tehnice proporțional cu diferența dintre durata medie de utilizare și durata efectivă de utilizare, dar nu mai puțin de 50% din valoarea receptorului nou;

9. în cazul în care durata efectivă de utilizare este mai mare decât durata medie de utilizare a receptorului electrocasnic, valoarea despăgubirii este egală cu 50% din valoarea minimă identificată pe piață de operatorul de distribuție ca preț pentru un produs de bază corespunzător fiecărui tip de receptor electrocasnic;

10. clientul casnic poate să opteze pentru încasarea despăgubirii calculate conform metodelor prezentate la punctele 7, 8 și 9 sau încasarea despăgubirii corespunzătoare contravalorii reparației receptorului deteriorat.

Contractarea si conditiile de furnizare a gazelor naturale

Ca și în domeniul energiei electrice, și în cel al gazelor naturale relațiile dintre furnizorul și clientul final de gaze naturale privind contractarea și condițiile de furnizare a gazelor naturale, precum și relațiile conexe ale furnizorului cu operatorii de sistem referitoare la derularea contractului de furnizare a gazelor naturale sunt stabilite prin Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali.

Având în vedere modificările recente aduse Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, prin Legea nr. 127/2014 și Legea nr. 174/2014 cu privire la drepturile și obligațiile furnizorilor și clienților finali, precum și liberalizarea totală a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, în vederea actualizării cadrului de reglementare pentru desfasurarea activității de furnizare a gazelor naturale la clienții finali se impune înlocuirea actualului regulament, cu un nou regulament privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali.

O modificare importantă în noul regulament va fi introducerea unui capitol distinct cu prevederi clare privind facturarea, care detaliază principiile generale, perioada maximă de facturare, modul de determinare a consumului de gaze naturale aferent unei perioade de facturare, informațiile care trebuie cuprinse în factura, precum și modul de emitere, transmitere și plata a facturilor

Astfel, furnizorul va emite facturi care să cuprindă informații corecte, transparente, clare, complete, lizibile și ușor de înțeles și care să ofere clienților finali posibilitatea să își ajusteze propriul consum și să compare condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale.

Factura și/sau documentele anexate acesteia vor conține informații prioritare care oferă clientului final toate elementele necesare pentru a înțelege cum este facturat consumul de gaze naturale, exprimat în unități de energie, și cât trebuie să plătească pentru acest consum, informații adiționale care nu se referă la facturare, dar care pot fi utile clientului final pe parcursul derulării contractului de furnizare, precum și informații privind facturarea care oferă periodic clientului final o perspectivă cuprinzătoare asupra consumului efectiv realizat și a costului actual cu gazele naturale, astfel încât acesta să aibă posibilitatea de a-și ajusta propriul consum.

Pentru respectarea acestor prevederi, furnizorul va trebui să includă în factura emisă clientului final, pe prima sau cel mult a doua pagină a facturii, cel puțin următoarele informații prioritare:

- a) datele de identificare și de contact ale furnizorului;
- b) datele de identificare ale clientului final, adresa locului de consum și adresa de facturare, în cazul în care aceasta este diferită față de adresa locului de consum;
- c) codul de client atribuit de furnizor;
- d) codul locului de consum atribuit de operator - CLC;
- e) numărul și data emiterii facturii;
- f) data de începere și de sfârșit a perioadei de facturare;
- g) termenul scadent de plată;
- h) denumirea produselor/serviciilor cuprinse în factură, după caz;
- i) unitățile de măsură și prețul unitar/tarifele/taxele aplicate pentru fiecare produs/serviciu cuprins în factură, după caz; prețul unei unități de energie se exprimă în lei/MWh sau în submultiplu lei/KWh;
- j) tipul prețului de furnizare aplicat (fix/variabil) și elementele componente ale acestuia, cu precizarea celor care sunt reglementate și care, pe cale de consecință, nu pot face obiectul negocierii cu clientul final, sau o referință cu privire la locul unde poate fi găsită o descriere detaliată a acestora;
- k) costul total pentru fiecare produs/serviciu cuprins în factură;
- l) intervalul de timp și modalitatea/modalitățile prin care clientul poate transmite indexul echipamentului de măsurare determinat prin autocitire, în cazul clientului final la care intervalul de citire directă de către operator este mai mare decât perioada de facturare;
- m) indexul echipamentului de măsurare folosit la începutul și sfârșitul perioadei de facturare pentru determinarea cantității de gaze naturale, exprimată în mc; în cazul clientului final la care intervalul de citire directă de către operator este mai mare decât perioada de facturare se va preciza modul prin care a fost determinat indexul, respectiv citire directă de operator/autocitire de clientul final/estimare pe baza convenției de consum;
- n) cantitatea de gaze naturale, exprimată în mc, aferentă perioadei de facturare;
- o) valoarea puterii calorifice superioare comunicată de operator și folosită de furnizor la determinarea cantității de energie, exprimată în MWh/KWh, aferentă perioadei de facturare;
- p) cantitatea de energie, exprimată în MWh/KWh, ce reprezintă consumul de gaze naturale facturat;
- q) modalitatea de conversie a cantității de gaze naturale, exprimată în mc, în cantitatea de energie, exprimată în MWh/KWh;
- r) informații legate de accizarea gazelor naturale;
- s) valoarea TVA;
- t) valoarea totală de plată (cu TVA);
- u) modalitățile de plată a facturii;
- v) datele de contact ale centrului de relații cu clienții pus la dispoziție de furnizor;

- w) numărul de telefon pus la dispoziție de operator pentru sesizarea situațiilor de urgență privind funcționarea în condiții de siguranță a instalațiilor clientului final sau ale operatorului;

Totodată, pe langa informațiile privind valoarea puterii calorifice superioare și a cantității de gaze naturale facturată exprimată în mc, respectiv a cantității de energie, exprimată în MWh/KWh, factura va cuprinde și precizări privind modalitatea de conversie a cantității de gaze naturale, exprimată în mc, în cantitatea de energie, exprimată în MWh/KWh. În acest fel, se oferă clientului final posibilitatea să cunoască toate elementele necesare pentru a înțelege cum este facturat consumul de gaze naturale, exprimat în unități de energie.

Modificări importante au fost introduse și cu privire la transmiterea facturilor și documentelor anexate, dar și cu privire la plata facturii de gaze naturale. Astfel, una din cele mai importante modificări privind plata facturii și orientate către consumatori este aceea prin care *se acordă clientului final care se confruntă cu dificultăți financiare la plata facturii dreptul de a negocia cu furnizorul său un plan de eșalonare a sumelor datorate acestuia, perioada de eșalonare la plată fiind stabilită de furnizor în funcție de cuantumul obligațiilor de plată și de capacitatea financiară de plată a clientului final.*

În ceea ce privește transmiterea facturilor și documentelor anexate, furnizorul va pune la dispoziția clientului final două modalități de transmitere a facturii și a documentelor anexate acesteia, respectiv în format tipărit și în format electronic, iar clientul final are dreptul să opteze pentru oricare dintre acestea.

Transmiterea la clienții finali a facturilor se va face în timp util, astfel încât plata acestora să poată fi efectuată până la data scadenței. Factura emisă de furnizor se va transmite clientului final prin modalitatea stabilită prin contractul de furnizare, furnizorul având obligația să asigure schimbarea modalității de transmitere a facturii oricând, la solicitarea clientului final, pe baza unui acord transmis în scris sau electronic, fără a fi necesară încheierea unui act adițional la contract.

Pentru clientul final casnic, furnizorul va trebui să pună la dispoziția acestuia cel puțin o modalitate de plată a facturii care să îi permită plata în numerar a acesteia, ușor accesibilă și fără costuri suplimentare.

Pentru a veni în sprijinul părților interesate, ANRE a pus la dispoziția consumatorilor finali o linie telefonică gratuită, dedicată informării cu privire la schimbarea furnizorului de energie electrică/gaze naturale.

IX. BUGET, SURSE DE FINANȚARE, ACHIZITII ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

IX.1. BUGET, SURSE DE FINANȚARE

Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale ANRE se asigură integral din venituri proprii. Acestea provin din tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, contribuții anuale percepute operatorilor economici reglementați din sectorul energiei electrice și termice și al gazelor naturale, precum și din fonduri acordate de organisme internaționale. Nivelul tarifelor și contribuțiilor se stabilește anual prin ordin al ANRE, în condițiile legii, și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Veniturile obținute de ANRE pentru acordarea de licențe și autorizații agenților economici din sectorul **energiei electrice și termice**, precum și contribuțiile acestora pentru emiterea de reglementări tehnice și comerciale altele decăt licențele și autorizațiile, sunt reglementate prin:

- ✓ Ordinul ANRE nr. 12/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 11/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 23 /2013 privind Regulamentul pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice
- ✓ Ordinul ANRE nr. 46/2007, cu modificările și completările ulterioare, privind aprobarea Regulamentului pentru atestarea operatorilor de măsurare a energiei electrice în Sistemul energetic național;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 147/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

Veniturile obținute de ANRE pentru acordarea de licențe și autorizații agenților economici din **sectorul gazelor naturale** sunt reglementate prin:

- ✓ Ordinul ANRE nr. 98/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale și a condițiilor-cadru de valabilitate aferente autorizațiilor;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 34/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 83/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 147/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

Veniturile obținute de ANRE pentru acordarea de licențe și autorizații agenților economici din **sectorul eficienței energetice** sunt reglementate prin:

- ✓ Decizia nr. 2794/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și a Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie;
- ✓ Ordinul ANRE nr. 147/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

ANRE și-a întocmit situațiile contabile în conformitate cu Legea contabilității nr. 82/1991 cu modificările și completările ulterioare, cu Ordinului MFP nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia.

Situațiile financiare la data de 31.12.2015 au fost întocmite pe modelele aprobate prin:

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009, cu modificările și completările ulterioare (anexele 1-7, 14a, 14b, 15, 17, 18, 30, 30b, 30b.1 și 40a - 40c la situațiile financiare);

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 79/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2009 (anexele 22, 23, 24, 25, 26, 31-34, 35a și 35b la situațiile financiare anuale);

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 980/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2010, cu completările ulterioare (anexele 27 și 28 la situațiile financiare);

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.865/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2011 (anexele 7b, 9, 11-13, 29, 31b la situațiile financiare);

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 24/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2011 (anexele 20a și 20b la situațiile financiare);

- Ordinul viceprim-ministrului, ministrul finanțelor publice nr. 71/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2012 (anexa 19 la situațiile financiare);

- Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 505/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2013 (anexa 16 la situațiile financiare);

- Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 556/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2014 (anexa 41 la situațiile financiare), cu completările ulterioare;

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 465/15.04.2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 martie 2015 și Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 82/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2015.

Situațiile financiare au fost întocmite după bilanța de verificare a conturilor sintetice la data de 31 decembrie 2015 pusă de acord cu bilanțele de verificare ale conturilor analitice și în urma analizei soldurilor conturilor contabile.

ANALIZA POSTURILOR BILANȚIERE

Bilanțul contabil la 31.12.2015 ca document de sinteză a elementelor patrimoniale de activ și de pasiv, prezintă următoarea structură:

DENUMIREA INDICATORILOR	Sold la 31.12.2015 (lei)
I. Active necurente, din care :	12.873.794
1. Active fixe necorporale	753.316
2. Active fixe corporale	2.042.243
3. Terenuri și clădiri	10.078.235
II. Active curente, din care :	78.544.951
1. Stocuri	1.626.248
2. Creanțe curente	14.520.391
3. Disponibilități banești	62.219.016
4. Cheltuieli în avans	144.927
A. TOTAL ACTIVE (I+II)	91.384.376
III. Datorii necurente	16.675
IV. Datorii curente, din care :	9.478.808
1. Datorii comerciale și avansuri	1.787.274
2. Datorii către buget	4.800.086
3. Salariile angajaților	2.816.545
4. Datorii din operațiuni cu fonduri externe	74.903
B. TOTAL DATORII (III+IV)	9.495.483
ACTIVE NETE (A-B)	81.888.893
V. Capitaluri proprii, din care :	81.888.893
1. Rezerve și fonduri	5.696.704
2. Rezultat reportat	68.250.868
3. Rezultat patrimonial al perioadei de raportare- excedent	7.941.321

Active necurente

Active fixe necorporale

Finanțarea cheltuielilor de capital ale ANRE se asigură integral din venituri proprii.

În bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2015 au fost prevăzute cheltuielile de capital în sumă de 12.966.000 lei, din care active necorporale 940.000 lei.

Au fost achiziționate și plătite, în cursul anului 2015, active necorporale în sumă de 313.329 lei

Active fixe corporale

Sunt evidențiate în contabilitate pe conturile din grupa 21 după cum urmează:

- 211 terenuri și amenajări la terenuri,
- 212 construcții,
- 213 instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații,
- 214 mobilier, aparatura birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale.

Activele fixe sunt prezentate în bilanț la valoarea netă, respectiv la valoarea de intrare mai puțin ajustările cumulate aferente amortizării. În cursul anului 2015 au fost achiziționate și plătite active corporale în sumă de 661.203 lei.

În programul de investiții pe anul 2015 a fost prevăzută suma de 11.250.000 lei pentru achiziționarea unui imobil necesar desfășurării activității instituției, pentru care nu au fost demarate procedurile de achiziție.

Modificări în structura activelor necorporale și corporale amortizabile

-lei-

Elemente de active	Valoare contabilă				Amortizare				Valoare netă
	Sold la 01.01.2015	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2015	Sold la 01.01.2015	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2015	
	1	2	3	4=1+2-3	5	6	7	8=5+6-7	9=4-8
Alte imobilizări necorporale	3.884.954	313.329		4.198.283	2.607.001	837.966		3.444.967	753.316
Construcții domeniul privat	7.517.489			7.517.489	195.141	190.495		385.636	7.131.853
Instalații tehnice, mijloace de transport	5.613.836	347.609	202.921	5.758.524	3.471.896	768.115	202.921	4.037.090	1.721.434
Mobilier, birotică, echipamente de protecție	1.015.237	313.594	6.779	1.322.051	964.355	43.666	6.779	1.001.242	320.809
TOTAL	18.031.516	974.532	209.700	18.796.347	7.238.393	1.840.242	209.700	8.868.935	9.927.412

Structura activelor necorporale și corporale neamortizabile

Elemente de active	Valoare contabilă (lei)			
	Sold la 01.01.2015	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2015
	1	2	3	4=1+2-3
Terenuri	658.408	0	0	658.408
Construcții din domeniul public	2.287.974	0	0	2.287.974
TOTAL	2.946.382			2.946.382

Activele fixe s-au înregistrat în contabilitate la momentul transmiterii dreptului de proprietate pentru cele achiziționate cu titlu oneros și la data documentului în baza căruia au fost primite cele cu titlu gratuit.

Activele fixe corporale și necorporale sunt prezentate în bilanț la valoarea netă contabilă obținută prin deducerea amortizării cumulate din valoarea de inventar. La data de 31.12.2015 valoarea netă contabilă a activelor fixe este de 12.873.794 lei.

Active curente

Stocurile sunt bunuri materiale destinate să fie utilizate la prima lor utilizare, alcătuite din materiale consumabile, rechizite și alte bunuri necesare desfășurării activității instituției.

Evaluarea la intrare a stocurilor se realizează la costul de achiziție, care cuprinde prețul de cumpărare, inclusiv taxele de import și celelalte taxe de cumpărare nerecuperabile, costurile de transport și de manipulare și alte costuri accesorii de achiziție imputabile direct, cu excepția rabaturilor, risturnurilor și remiselor primite de la furnizori.

Evaluarea la ieșire a stocurilor se realizează conform metodei FIFO 'primul intrat - primul ieșit'.

Bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție al primei intrări (lot), pe măsura epuizării lotului, stocurile ieșite se evaluează la costul de achiziție al lotului următor, în ordine cronologică.

În sfera stocurilor se includ și materialele de natura obiectelor de inventar, bunuri cu o valoare mai mică decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate imobilizări corporale, sau cu durata mai mică de un an, indiferent de valoarea lor. Evidența materialelor de natura obiectelor de inventar se ține pe două conturi : materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01) și materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02). Înregistrarea trecerii pe cheltuieli a consumului acestora se realizează la momentul în care sunt date în consum, cu excepția materialele de natura obiectelor de inventar al căror cost se recunoaște în momentul scoaterii din folosință al acestora.

La data de 31.12.2015 ANRE înregistrează stocuri în valoare de 1.626.248 lei, având următoarea componență :

-lei-

	Sold la 01.01.2015	Intrări	Ieșiri	Sold la 31.12.2015
Cont 302				
Combustibili (cont 30202)	5.060	255.081	255.363	4.777
Piese de schimb (cont 30204)		2.269	1.270	999
Alte materiale consumabile (cont 30208)	191.791	323.621	356.639	158.774
Total cont 302	196.851	580.971	613.272	164.550
Cont 303				
Materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01)	3.540	170.525	173.979	86
Materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02)	1.310.095	616.740	465.223	1.461.612
Total cont 303	1.313.635	787.265	639.202	1.461.698
Total stocuri	1.510.486	1.368.236	1.252.474	1.626.248

Creanțe curente

Creanțele curente aflate în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de 14.554.760 lei și reprezintă:

-lei-

Creanțe din operațiuni comerciale,	14.450.213
Creanțe bugetare	104.547

Soldul contului 411 *Clienți* în valoare de 14.365.788 lei reprezintă creanțele neîncasate aferente obiectului de activitate al ANRE, respectiv facturi de tarife și contribuții emise operatorilor economici, cu termen de încasare sub un an .

Sumele înregistrate în contul 473 *Decontări din operații în curs de clarificare* în valoare de 3.250 lei reprezintă :

- suma de 250 lei reprezintă amendă plătită de ANRE către C.N.A.D.R. în baza procesului verbal de contravenție seria R11 nr. 0441834/28.11.2011 și procesului verbal de contravenție seria R11 nr. 0253316/16.08.2011.
- suma de 3.000 lei reprezintă cheltuieli de judecată plătite de ANRE unui fost salariat, obținute în dosarul nr. 404/3/2014 așa cum rezultă din Sentința Civilă nr. 1164/8/2014/12.12.2014 pronunțată de Tribunalul București și în Decizia Civilă nr. 2169/08.06.2015 pronunțată de către Curtea de Apel București precum și în dosarul

nr.19876/3/2012 așa cum rezultă din Decizia Civilă nr.1063/23.03.2015 pronunțată de Curtea de Apel Bucuresti.

Pentru cheltuielile de judecată în sumă de 3.000 lei plătite de ANRE în baza deciziilor instanțelor judecătorești cât și pentru suma de 250 lei plătită de ANRE în baza proceselor verbale de contravenție sus menționate au fost întreprinse demersuri pentru analiză și recuperarea sumelor.

Analiza creanțelor reflectate în conturile de clienți

Potrivit contabilității de angajamente, înregistrarea în contabilitate a creanțelor se efectuează în momentul constatării drepturilor reprezentate de obiectul de activitate al instituției, respectiv din tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, pentru prestări de servicii, precum și din contribuții ale operatorilor economici din sectorul energiei, gazelor naturale și eficienței energetice sau din fonduri acordate de organismele internaționale.

Prezentăm mai jos situația creanțelor evidențiate în conturile de clienți:

lei-

Creante	Sold la 01.01.2015	Creanțe constatate	Creanțe încasate	Sold la 31.12.2015
0	1	2	3	4
Clienți cu vechime sub 1 an	1.532.151	70.764.869	70.511.734	1.785.286
Clienți incerți sau în litigiu	8.357.207	4.420.343	197.048	12.580.502
Total creanțe	9.889.358	75.185.212	70.708.782	14.365.788

Soldul creanțelor la data de 31.12.2015 în valoare de 14.365.788 lei corespunde cu drepturile constatate de încasat existente în sold la finele perioadei.

Disponibilități bănești și alte valori

Mijloacele bănești existente în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de 62.219.016 lei, după cum urmează :

-lei-

Conturi de trezorerie, din care :	62.202.341
- Cont disponibil garanții de participare la licitații	2.891
- Disponibil din fonduri externe	109.010
- Disponibil al instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii	62.090.440
Disponibil la bănci comerciale din care:	16.675
- Disponibil din fonduri cu destinație specială (garanții getionare)	16.675
Total disponibilități	62.219.016

Așa cum rezultă din prezentarea analitică a sumelor existente în conturile deschise la trezorerie și la instituțiile de credit pe numele ANRE, la data de 31.12.2015 disponibilitățile bănești sunt în valoare de 62.219.016 lei.

Cheltuieli înregistrate în avans

La data de 31.12.2015 soldul contului 471 *Cheltuieli înregistrate în avans* în valoarea de 144.927 lei reprezintă contravaloarea asigurărilor anuale RCA și Casco în valoare de 58.474 lei, plătite de instituție pentru autoturismele din dotare, care vor fi înregistrate pe cheltuiala aferentă treptat, în perioadele următoare, precum și suma de 86.453 lei reprezentând taxă membru CEER.

Datorii necurente reprezintă sume ce urmează a fi plătite după o perioadă mai mare de 1 an. La data de 31.12.2015 ANRE înregistrează datorii necurente în valoare de 16.675 lei reprezentând garanțiile gestionare constituite conform Legii nr. 29/1969 prin reținerea lunară din salariu de la salariații care au ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea de bunuri aflate în administrarea, folosința sau deținerea instituției.

Datorii curente, ANRE înregistrează la 31 decembrie 2015 datorii curente în valoare de 9.478.808 lei, din care:

- datorii către furnizorii de bunuri și servicii sunt în valoare de 313.938 lei reprezentând obligațiile neachitate de ANRE pentru bunurile achiziționate, lucrările executate și serviciile prestate, care au fost înregistrat în evidența contabilă prin intermediul contului 401 “Furnizori” și contului 404 “Furnizori din imobilizări”.
- ANRE înregistrează în soldul contul 419 “Clienți - creditori” suma de 1.470.365 lei, reprezentând sume plătite în avans de către diverși agenți economici, sume pentru care, ulterior, vor fi întocmite facturi sau vor fi restituite în cazul în care depășesc valoarea obligațiilor agenților economici reglementați față de autoritate.
- soldul contului 462 “Creditori” în valoare de 2.971 lei se compune din contravaloarea garanțiilor de participare la licitație în sumă de 2.891 lei și contravaloarea cheltuielilor de întreținere pentru grupa teritorială din Arad în sumă de 80 lei.
- datoria către bugete în valoare de 4.800.086 lei cuprinde:
  - ✓ contribuțiile salariaților și ale angajatorului către bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale aferente fondului de salarii pe luna decembrie 2015, impozitul pe salarii, taxe și vărsăminte asimilate, CAS, șomaj, CASS, contribuția pentru accidente de munca și boli profesionale precum și vărsăminte pentru persoane cu handicap neîncadrate) în sumă de 1.392.726 lei;
  - ✓ accesorii calculate pentru neachitarea la termenul de scadență și nefacturarea la termen a facturilor de dispecerizare pentru activitatea de tranzit desfășurată de S.C. Transgaz S.A. în perioada 2008-2012 în sumă de 3.407.360 lei;
- salariile angajaților în valoare de 2.816.545 lei reprezintă drepturi salariale și alte rețineri aferente lunii decembrie 2015 care vor fi achitate în data de 10 ianuarie 2016.

- ANRE înregistrează în soldul contul 458 05 “Avansuri primite de la autoritățile de certificare /Autoritățile de management/Agențiile de plăți-Fonduri externe nerambursabile postaderare și fonduri de la buget” suma de 74.903 lei, reprezentând sume primite de la finanțatorii externi pentru derularea programului CAEED, finanțat integral din fonduri externe nerambursabile.

Capitaluri proprii

Rezerve și fonduri, conform situației financiare la data de 31.12.2015 rezervele și fondurile sunt în valoare de 5.696.704 lei, din care:

- rezervele din reevaluare în sumă de 2.750.322 lei reprezentând valoarea rezultată din reevaluarea activelor fixe corporale;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului în valoare de 2.287.974 lei, reprezentând clădirea dată în administrarea instituției;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului, în valoare de 658.408 lei, reprezentând terenul clădirii din domeniul privat care nu se supune amortizării.

Rezultatul reportat – soldul creditor al contului 117 la data de 31.12.2015 este în valoare de 68.250.868 lei și reprezintă excedentul patrimonial al exercițiilor bugetare precedente.

Rezultatul patrimonial al perioadei de raportare

La data 31.12.2015 contul 121 “Rezultatul patrimonial” prezintă sold creditor și exprimă excedentul patrimonial în valoare 7.941.321 lei.

CONTUL DE REZULTAT PATRIMONIAL

În contul de rezultat patrimonial la data de 31.12.2015 se înregistrează un excedent în valoare de 7.941.321 lei care a rezultat prin deducerea cheltuielilor din venituri.

Veniturile din activitatea operațională realizate în perioada ianuarie - decembrie 2015 sunt în valoare de 70.905.524 lei.

Cheltuielile aferente activității operaționale în perioada ianuarie -decembrie 2015 sunt în valoare 63.034.606 lei.

Veniturile din activitatea financiară realizate în perioada ianuarie-decembrie 2015 sunt în valoare de 82.121 lei.

Cheltuielile financiare în perioada ianuarie-decembrie 2015 sunt în valoare de 11.718 lei.

EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

Din contul de execuție al bugetului de venituri și cheltuieli al ANRE încheiat la 31 decembrie 2015 rezultă următoarele:

- drepturile constatate la data de 31 decembrie 2015 sunt în valoare de 70.925.560 lei;
- încasările realizate sunt în valoare de 70.406.311 lei;
- plățile nete efectuate în anul 2015 sunt în valoare de 62.732.508 lei și reprezintă plățile aferente cheltuielilor curente;
- excedentul de casă este în valoare de 7.711.421 lei.Î

Nu s-au efectuat plăți direct din încasări și nu s-a schimbat destinația legală între finanțare și decontarea legal condiționată a cheltuielilor bugetare.

Toate angajamentele bugetare au fost supuse controlului financiar preventiv înainte de a produce consecințe sau a fi decontate ca plăți bugetare. Acest fapt presupune că s-a efectuat verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni pentru legalitate, regularitate și încadrare în limita creditelor bugetare.

Cheltuielile efectuate au avut la bază documente justificative, legal întocmite, aprobate și controlate ori confirmate prin competențe legale.

Execuția de casă a bugetului s-a făcut prin decontarea, confirmarea și plata angajamentelor prin Trezoreria publică.

Contabilitatea ANRE a asigurat înregistrarea plăților de casă și a cheltuielilor efective, pe subdiviziunile clasificăției bugetare, potrivit bugetului aprobat.

IX.2. ACHIZIȚII PUBLICE

În conformitate cu prevederile legale O.U.G. nr. 34/2006 cu modificările și completările ulterioare precum și ale H.G. nr. 925/2006 cu modificările și completările ulterioare, **Biroul Achiziții Publice** din cadrul ANRE este *compartimentul intern specializat în atribuirea contractelor de achiziție publică*, acesta are sarcini multiple ce decurg din atribuțiile principale și anume:

- a) elaborarea programului anual al achizițiilor publice, pe baza necesităților și priorităților comunicate de celelalte compartimente din cadrul autorității contractante;
- b) elaborarea sau, după caz, coordonarea activității de elaborare a documentației de atribuire ori, în cazul organizării unui concurs de soluții, a documentației de concurs;
- c) îndeplinirea obligațiilor referitoare la publicitate, astfel cum sunt acestea prevăzute de ordonanța de urgență;
- d) aplicarea și finalizarea procedurilor de atribuire;
- e) constituirea și păstrarea dosarului achiziției publice.

În cursul anului 2015 au fost realizate următoarele activități:

1. întocmirea Programului Anual al Achizițiilor Publice/2015 în baza Bugetului de Venituri și Cheltuieli și a Listei de investiții aprobate pentru anul 2015;

2. atribuirea unui număr de 445 contracte/comenzi de achiziție publică de produse/servicii, astfel:

- atribuirea unui număr de 93 contracte de achiziție publică de produse/servicii;
- atribuirea unui număr de 352 comenzi de achiziție publică de produse/servicii.

3. organizarea unui număr de 7 proceduri de achiziție publică, din care:

3.1. un număr 3 (trei) proceduri de cerere de oferte finalizate cu atribuirea contractelor de achiziție publică de:

- furnizare de cartușe de toner, cartușe de cerneală și benzi împregnate cu cerneală;
- prestare de servicii de curățenie;
- furnizare autoturism;

3.2. un număr de 4 (patru) proceduri de negociere fără publicarea în prealabil a unui anunț de participare finalizate cu atribuirea contractelor de achiziție publică de:

- prestare de servicii de asistență pentru software (servicii de mentenanță și suport tehnic pentru aplicația MIS);

- prestare de servicii de asistență pentru software (servicii de mentenanță, suport tehnic SITE/portal web www.anre.ro);

- prestare de servicii pentru sisteme și asistență (asistență tehnică la sistemul informatic SIMEC destinat gestiunii și evidenței financiar contabile);

- prestare de servicii informatice - servicii de actualizare zilnică a programului Legis.

3.3. a inițiat procedura de achiziție prin norme procedurale interne, pentru atribuirea contractului de prestări de servicii de pază.

IX.3. FORMARE PROFESIONALĂ

În scopul realizării obiectivelor autorității, corespunzător exigențelor la nivel european, formarea profesională continuă are un rol semnificativ, implicând acumularea de cunoștințe avansate, rafinarea de competențe sau schimbarea atitudinii și a comportamentelor în vederea îmbunătățirii performanțelor personalului, la toate nivelurile organizaționale. Creșterea performanței în cadrul ANRE este indisolubil legată de necesitatea formării continue a pregătirii profesionale a salariaților.

În raport cu cerințele de formare identificate și a resurselor financiare alocate, în anul 2015, au participat cca. 130 de specialiști din diverse domenii de activitate la cursurile de formare profesională specifice activității pe care o desfășoară.

Consiliul Reglementatorilor Europeni în Domeniul Energiei (CEER), Asociația Regională de Reglementare în Domeniul Energetic (ERRA) alături de Lexxion Publisher s-au înscris în rândul formatorilor cu notorietate în domeniul de reglementare la nivel european, de programele acestora beneficiind și specialiști ANRE asigurând astfel menținerea nivelului ridicat al expertizei profesionale.

Transparența și integritatea pieței angro de energie, precum și relația cu piețele financiare au constituit și în anul 2015 o preocupare pentru ANRE, specialiști din cadrul autorității participând la sesiuni internaționale de formare organizate de CEER în vederea implementării Regulamentului UE nr. 1227/2011. În cadrul programelor specializate au fost prezentate elemente teoretice privind tipurile de piețe de energie, de produse destinate tranzacționării, modalități de stabilire a prețurilor pe diferitele piețe, precum și strategii de tranzacționare în scopul acoperirii riscurilor. Programul de formare profesională a furnizat elementele necesare pentru modificarea actualei metodologii de monitorizare a pieței angro de energie electrică din România.

De asemenea, personal de specialitate din cadrul ANRE a beneficiat, în vederea realizării de analize, simulări și prognoze pentru piața de energie, de pregătire profesională pentru implementarea softului PLEXOS Integrated Energy Model. În cadrul sesiunii desfășurate la sediul ANRE, experți din cadrul compartimentelor de specialitate au beneficiat de prezentări ale programului PLEXOS - soft care asigură realizarea de scenarii complexe concepute pentru sistemul electroenergetic din România și scenarii privind planificarea pe termen lung a funcționării eficiente a SEN și pieței de capacități, modelarea generatoarelor de tip Hidro, PASA (Projected Assessment of System Adequacy), modelarea pieței de energie electrică și optimizarea portofoliului.

În anul 2015, ANRE a continuat demersul de formare profesională în domeniul controlului intern în scopul dezvoltării sistemului de control intern/managerial implementat în cadrul instituției, cu precădere în ceea ce privește, în principal, Standardul - Managementul Riscului, Standardul – Managementul performanței și Standardul - Etică și Integritate pentru realizarea obiectivelor privind utilizarea în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență a resurselor, ale celor privind fiabilitatea informațiilor externe și interne și ale celor privind conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne.

Totodată, pentru îmbunătățirea managementului au fost asigurate condițiile de formare profesională continuă a personalului care realizează auditul intern în cadrul ANRE și evaluează sistemul de control intern/managerial, activități menite să adauge plus valoare în îmbunătățirea proceselor derulate în cadrul ANRE.

X. CONCLUZII ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ

ANRE are în vedere continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie. În acest sens, autoritatea va urmări aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

ANRE va dezvolta și adapta sistemul de reglementări existent pentru a răspunde atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil și a unui climat investițional stabil, fără a neglija aspectele privind securitatea energetică și de dezvoltare durabilă.

ANRE va acționa în direcția promovării eficienței, concurenței și protecției consumatorilor din sectorul energetic din România, în context regional și european.

EVOLUȚII ÎN SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE ÎN ANUL 2015

În anul 2015, a fost livrată în rețele o cantitate de energie electrică de 58,53, numărul producătorilor dispecerizabili din surse regenerabile a urmat și în anul 2015 o tendință de creștere din 2014, chiar dacă nu în aceeași măsură.

O comparație cu valorile de energie electrică livrată în anul 2014 indică o creștere cu cca. 1% a energiei electrice livrate la nivelul SEN, justificată de creșterea cu cca. 3,9% a consumului final corelată cu creșterea soldului tranzacțiilor export-import.

Conform datelor raportate de producători, dacă în cazul energiei nucleare, cantitatea injectată în rețea a rămas aproximativ aceeași cu cea din anul anterior (10,69 TWh în 2015 față de 10,87 TWh în 2014), în cazul energiei electrice produse din sursă hidroenergetică se constată o scădere cu cca. 13% față de același an de comparație (de la 18,92 TWh la 16,40 TWh).

Politica de dezvoltare și integrare a centralelor pe bază de surse regenerabile a continuat și în anul 2015, remarcându-se totuși faptul că ponderea producerii în centralele pe bază de surse convenționale a suferit doar o ușoară scădere la 86,82% de la 88,02% (2014). Astfel, energia electrică livrată pe bază de gaze naturale a înregistrat o creștere cu 18%, în timp ce în cazul energiei livrate pe bază de cărbune cantitatea livrată a depășit nivelul anului anterior cu doar 2, %.

Față de valorile anului anterior, procentul cel mai mare de creștere a fost înregistrat la energia livrată din centrale fotovoltaice (56%), urmate de centralele eoliene (cca. 14%) și respectiv centralele pe bază de biomasă (cca. 12%).

Deși, față de anul anterior, cota de piață a producătorului Hidroelectrică a scăzut, acesta a rămas în continuare cel mai important producător din punct de vedere al cantității de energie electrică produsă și livrată în rețea, ordinea în ierarhia primilor 3 producători menținându-se, cu cote de piață ușor modificate.

Funcționarea SEN în anul 2015 s-a caracterizat prin creșterea cu cca. 2% a consumului intern de energie electrică față de cel din 2014, calculat pe baza energiei livrate în rețele și a soldului import-export, corelat cu creșterea continuă a ponderii puterii instalate în centralele care funcționează pe bază de energie electrică din surse regenerabile, în condițiile unui an hidrologic ușor nefavorabil.

Piața angro de energie electrică

În anul 2015, predominantă a fost tranzacționarea pe piețele centralizate de contracte bilaterale de energie electrică organizate la nivelul Opcom SA (PCCB-LE, PCCB-NC și PC-OTC), care asigură în special tranzacțiile pe contracte încheiate pe termen mediu sau lung, urmate de PZU și PI în cazul tranzacțiilor pe termen scurt.

Tranzacțiile realizate pe platforme de brokeraj au fost practic sistate în 2014, participanții îndreptându-și atenția către piața centralizată cu negociere dublă continuă de la nivelul Opcom SA, cu instrumente de tranzacționare variate, iar volumul celor realizate pe contracte negociate s-a redus la o treime din cel realizat în 2013. Se constată și creșterea cu cca. 16% a volumului energiei electrice tranzacționate pe piața de echilibrare față de cel din 2014, ca urmare a necesității de echilibrare a balanței producție – consum în condițiile înregistrării unor diferențe mari între energia electrică efectiv livrată de operatorii economici care exploatează comercial centrale eoliene și fotovoltaice și notificările lor fizice.

Din datele prezentate se constată că cele mai mari creșteri s-au înregistrat la PCCB-NC și la PC-OTC, volumul energiei electrice tranzacționate pe cele două piețe crescând de cca 4 ori, respectiv de cca 12 ori față de anul anterior. În același timp, se constată că, în anul 2015, cca. 67% din totalul tranzacțiilor au fost realizate pe trei din piețele centralizate administrate de Opcom SA, utilizate cu predilecție de participanții la piață - PCCB-LE, PZU și PC-OTC.

Din comparația cu anul 2014, se remarcă diminuarea în continuare a cantității de energie electrică vândute pe contracte reglementate.

Operatorii de distribuție au achiziționat cantitatea de 6 TWh energie electrică numai pe piața concurențială.

În urma prelucrării datelor colectate de la participanții la piață, a rezultat faptul că activitatea comercială transfrontalieră s-a intensificat în anul 2015, cantitatea de energie exportată pe baze contractuale fiind de cca. 10,50 TWh, cu 28% mai mare decât cea din anul anterior, în timp ce energia importată a depășit-o pe cea din anul 2014 de 2,5 ori, ajungând la 3,78 TWh. Precizăm că activitatea de export de energie electrică a fost realizată în principal de furnizori (cca. 98% din volumul tranzacționat pe acest tip de contracte), respectiv de CNTEE Transelectrica SA, în calitate de agent de transfer pentru PZU cuplat, pentru activitatea de import (cca.78% din volumul tranzacționat).

Analiza comparativă a prețurilor medii anuale rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2015, față de anul precedent, indică următoarele:

- scăderea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro, cu excepția celui înregistrat pe PZU și a celui mediu de deficit de pe Piața de Echilibrare; cea mai

semnificativă scădere a fost înregistrată pe Piața Intrazilnică, iar cea mai mică scădere a fost cea a prețului pe PCCB-NC;

- prețurile medii anuale pe contractele bilaterale negociate au înregistrat valori mult mai mici decât ale celorlalte contracte încheiate concurențial,
- prețul mediu de vânzare pe Piața Centralizată pentru Serviciul Universal a fost cel mai mare preț mediu înregistrat pe platformele centralizate administrate de operatorul de piață; acesta reflectă politica de ofertare a participanților pe acest segment de piață și noutatea introdusă de cadrul de reglementare implementat, dar este influențat, probabil, și de tipul/numărul produselor tranzacționate.

Piața contractelor bilaterale reglementate În anul 2015, din totalul de 14586 GWh de energie electrică achiziționată de furnizorii de ultimă instanță de pe piața angro, pentru acoperirea necesarului de energie al clienților finali alimentați în regim reglementat și pentru Serviciul Universal (SU), un procent de cca. 44% a fost acoperită prin contracte reglementate de la producătorii Hidroelectrică SA și SN Nuclearelectrică, restul achiziției realizându-se de pe Piața Centralizată pentru Serviciul Universal (cca. 31%), PZU (cca. 13%), și de pe piețele centralizate de contracte bilaterale organizate la Opcom SA (cca. 12%).

Prețul mediu de achiziție a energiei electrice corespunzător celor cinci furnizori de ultimă instanță a fost în 2015 de 158,97 lei/MWh.

Piața concurențială Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe piața concurențială a crescut cu. 34,5% comparativ cu cel realizat în anul 2014.

Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe bază de contracte de import/și export sunt semnificativ mai mari decât volumele lunare tranzacționate în 2014, cu excepția lunii noiembrie 2015.

Pe ansamblu, vânzările producătorilor dispecerizabili pe piața concurențială au reprezentat în 2015 o cantitate de aproape 55 TWh, tranzacționată la prețul mediu anual de 164,98 lei/MWh (în care este inclusă componenta TG a tarifului de transport); comparativ cu valorile anului 2014, se remarcă o creștere cu 10% a cantităților de energie electrică vândute și o scădere cu 2% a prețului mediu anual.

Se remarcă faptul că, în anul 2015, cea mai mare parte a contractelor bilaterale directe au fost cele încheiate cu clienții finali, PAM, în timp ce volumul contractelor negociate direct pe piața angro a avut o pondere redusă în totalul vânzărilor furnizorilor activi de energie electrică.

Piața pentru ziua următoare – PZU, Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2015 a crescut cu cca. 4,6% față de cel tranzacționat în anul anterior. Prețul mediu de închidere a PZU (calculat ca medie aritmetică a prețurilor lunare de închidere a pieței) a crescut cu cca. 5% față de media anului 2014

Piața intrazilnică, Cu toate că este încă insuficient utilizată de participanții la piață, piața intrazilnică a cunoscut o evoluție pozitivă față de anul precedent în ceea ce privește volumele lunare tranzacționate, ajungând ca la sfârșitul anului să se înregistreze un volum total de 76 GWh, cu cca. 19% mai mult decât cel în 2014, valoarea anuală a tranzacțiilor fiind de cca. 8527 mii lei.

Cu un număr de 111 de titulari de licență care au semnat convenția de participare la piața intrazilnică, gradul lunar de participare (numărul participanților care au introdus oferte din totalul celor înscriși) a variat între 29% (luna ianuarie 2015) și 49% (atins în luna noiembrie 2015).

Piața de echilibrare – PE În luna decembrie 2015, pe această piață operau 114 producători și erau înregistrate 108 Părți Responsabile cu Echilibrarea. În anul 2015, participanții la piața de echilibrare care au furnizat STS au fost Hidroelectrică, CE Oltenia, CE Hunedoara, OMV Petrom, Electrocentrale București, Romgaz, Electrocentrale Galați, Veolia Energie Prahova, Veolia Energie Iași, Bepco și Electro Energy Sud.

La nivelul anului 2015 este de remarcat gradul ridicat de concentrare pe toate cele 3 tipuri de rezerve achiziționate de CNTEE Transelectrica SA, atât pe componenta reglementată, cât și pe cea de licitație. Astfel, în prima jumătate a anului, producătorii din surse termo CE Oltenia și CE Hunedoara au primit cantități reglementate pe toate cele 3 tipuri de rezervă la care s-au adăugat Hidroelectrică pentru rezerva secundară și rezerva terțiară rapidă, respectiv Electrocentrale București, Electrocentrale Galați și Veolia Energie Prahova pentru rezerva terțiară lentă.

Alocarea capacităților de interconexiune La nivelul anului 2015, cele mai mari valori medii anuale ale gradului de utilizare a capacității totale alocate în urma licitațiilor (calculat ca raport dintre energia aferentă schimburilor comerciale notificate și energia corespunzătoare capacității totale alocate către toți participanții) s-au înregistrat la export, pe granițele cu: Ungaria (98,12%), Serbia (96,05%) și Bulgaria (72,40%). La import, utilizarea a fost mai redusă indiferent de graniță, cea mai mare valoare medie înregistrându-se pe granița cu Ungaria (38,53%).

Piața cu amănuntul de energie electrică

În anul 2015, pe piața cu amănuntul au activat 96 de furnizori, dintre care 21 dețin și licență de producere și 5 furnizori de ultimă instanță (FUI).

Energia electrică furnizată de FUI a fost de aprox. 14128 GWh, înregistrând o scădere de 7,1% față de anul 2014, în condițiile creșterii consumului final total cu cca. 3,9%.

- consumul final de energie electrică înregistrat în anul 2015 a crescut cu 3,9% față de nivelul înregistrat în anul anterior;
- creșterea cu 3,3% a consumului casnic în anul 2015, față de anul 2014, dar cu menținerea ponderii acestuia în structura de consum;
- creșterea cu cca 9,7% a consumului clienților noncasnici care și-au schimbat furnizorul față de anul 2014 și creșterea ponderii acestuia în consumul final;

- scăderea consumului clienților noncasnici alimentați în regim de serviciu universal și de ultimă instanță cu cca. 40,8% în anul 2015 față de anul 2014, precum și scăderea ponderii acestuia în consumul final.

În decembrie 2015, pe piața concurențială erau prezenți 112018 de clienți noncasnici, energia electrică furnizată lor în anul 2015 fiind de 32076 GWh.

Reglementarea activităților de rețea, tarifele reglementate de rețea pe care ANRE le aprobă sunt percepute de operatorii de rețea pe baza contractelor reglementate pentru racordarea la rețea, respectiv pentru prestarea serviciului de transport și de sistem, precum și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Scăderea cu 6,8 % a *tarifului mediu de transport*, începând cu 1 iulie 2015, față de tariful aprobat pentru perioada tarifară 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015, s-a datorat atât creșterii consumului de energie electrică și a exportului, cât și aplicării de către ANRE a corecțiilor aferente încheierii semestrului I al anului 2014 și estimării realizărilor din primul an al perioadei de reglementare.

În perioada 2014 – 2016, *tariful pentru serviciile funcționale de sistem* a avut o evoluție descendentă datorată în principal reducerii costurilor cu amortizarea și cu rentabilitatea capitalului față de prognoza realizată la proiectarea tarifului în vigoare în perioada anterioară, ca urmare a nerealizării investițiilor prognozate pentru serviciul de sistem.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, au scăzut (variație de - 11,35 % la înaltă tensiune, - 11,90 % la medie tensiune, - 12,84 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici).

În cursul anului 2015, au fost aprobate un număr de 3 decizii privind aprobarea tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari.

Atât tarifele specifice cât și indicii specifici utilizați la stabilirea tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public au rămas neschimbate în anul 2015.

Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică

Reducerile tarifare stabilite la jumătatea anului 2015 au avut ca scop încadrarea profitului reglementat de 5% al operatorului pieței de energie electrică în marjele stabilite prin Metodologie, adică în intervalul (3% ÷ 7%).

ANRE a aprobat valorile programelor anuale de investiții ale operatorilor de distribuție concesionari, pentru perioada de reglementare 2014 – 2018, acceptând includerea în BAR a mijloacelor fixe rezultate din investițiile prudente, respectiv acele investiții care se demonstrează a fi necesare, oportune și eficiente.

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică, consumul de energie electrică facturat la tarife reglementate în anul 2015 a fost asigurat prin preluarea pe contracte

reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice, astfel:

- de la S.C. Hidroelectrică S.A. : 4,16 TWh, la un preț mediu de 120,2 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2718 din 15.12.2014);
- de la S.N. Nuclearelectrică S.A. : 2,25 TWh, la un preț mediu de 158,6 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2719 din 15.12.2014),

cu un total de 6,4 TWh, la un preț mediu de 133,7 lei/MWh.

Față de valorile aprobate pentru semestrul II 2014, prețurile medii din contractele reglementate pentru anul 2015 sunt cu 2,85 % mai mari în cazul S.N. Nuclearelectrică S.A. (158,6 lei/MWh față de 154,2 lei/MWh) și respectiv cu 4,45 % mai mici în cazul S.C. Hidroelectrică S.A. (120,2 lei/MWh față de 125,8 lei/MWh).

Tarife CPC, Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2015 au fost parcurse etapele 8 și 9 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 40 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 - 30.06.2015);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 50 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 9 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2015 - 31.12.2015).

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare

Prin prevederile Ordinului ANRE nr. 152/2015 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare* pentru anul 2016, iar prin prevederile Ordinului ANRE nr. 153/2015 s-au stabilit *valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016.*

Bonusurile unitare în anul 2015 au fost de:

- **189,18 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de transport;
- **207,61 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de distribuție;
- **169,75 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

În cursul anului 2015, au accesat schema încă doi producători, cărora li s-a aplicat bonusul unitar aferent primului an de accesare corespunzător unei centrale care utilizează gaze naturale din rețeaua de distribuție – **222,18 lei/MWh**.

Pentru cei 38 de producători vizați, cantitatea totală de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de bonus pentru perioada ianuarie – decembrie 2015 a fost de 4,566 TWh, înainte de regularizarea care se efectuează în luna martie 2016, respectiv de 4,717 TWh după regularizarea efectuată în luna martie 2016, cu o scădere de 7,5% față de valoarea corespunzătoare anului 2014.

Valoarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență aplicabilă în anul 2016 s-a aprobat prin a Ordinul ANRE nr. 95/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 *privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia.*

Conform proiectului programului de reglementări pentru anul 2016, a fost prevăzută modificarea Ordinului ANRE nr. 84/2013 privind aprobarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus*, modificarea Ordinului ANRE nr. 15/2015 privind aprobarea *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă*, modificarea Ordinului nr. 38/2012 pentru aprobarea valorilor de referință armonizate ale eficienței pentru producerea separată de energie electrică, respectiv energie termică și a factorilor de corecție aplicabili la nivel național, modificarea Ordinului ANRE nr. 115/2013 privind aprobarea Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare și modificarea Ordinului ANRE nr. 114/2013 privind aprobarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă, în cogenerare de înaltă eficiență.

Producerea energiei electrice din surse regenerabile

ANRE a acreditat, până la 31 decembrie 2015, capacități de producere a energiei din surse regenerabile cu o putere instalată totală de 4.662 de MW. Din total, 2.931 de MW sunt turbine eoliene, 1.296 — panouri fotovoltaice și 106,5 MW — biomasă, biogaz și gaz de fermentare a deșeurilor.

Totodată, 327,8 MW reprezintă hidrocentrale mici, sub 10 MW, din care 228,8 MW în centrale noi, 85,5 MW în centrale re tehnologizate și 13,5 în microhidrocentrale vechi.

Ca număr, există 70 de operatori economici acreditați pentru producția de energie eoliană, 514 pentru energia solară, 89 pentru energia hidro și 25 pentru biomasă și biogaz.

În conformitate cu prevederile art. 14, alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare și în acord cu Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 și cu Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al CE de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în

aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, va fi elaborată Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală.

Această metodologie are în vedere faptul că energia electrică produsă din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală, poate fi vândută furnizorilor în ale căror zone de licență sunt situate centralele respective, la prețuri reglementate unice pe tip de tehnologie.

EVOLUȚII ÎN SECTORUL GAZELOR NATURALE

Consumul anual de gaze naturale și-a continuat declinul, atingând nivelul de aproximativ 11,6 miliarde mc, cu o scădere de aproximativ 5% în 2015 față de 2014, pe fondul unei ușoare diminuări a consumului clienților finali.

În anul 2015, consumul total de gaze naturale a fost de 121.726.748,658 MWh. Numărul total de clienți finali de gaze naturale a fost de 3.480.661, din care 182.265 clienți noncasnici (5,24%) și 3.298.396 clienți casnici (94,76%).

În acest an, consumul clienților finali a fost de 111.244.195,163 MWh, din care 80.992.734,448 MWh a reprezentat consumul noncasnic (72,80%) și 30.251.460,715 MWh a reprezentat consumul casnic (27,20%).

Consumul de gaze naturale este acoperit din producția internă și din import. Producția internă a fost de 118.816.674,270 MWh, iar importul de 2.910.074,388 MWh.

Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România a crescut constant pe măsură ce piața a fost liberalizată, mai ales în sectorul furnizării de gaze naturale.

Producția internă de gaze naturale în anul 2015, producția curentă și extrasă din înmagazinare, ce a intrat în consum a reprezentat 97,61% din totalul surselor. Primii doi producători (Romgaz și OMV Petrom) au acoperit împreună 94,85% din această sursă.

Importul ce a intrat în consum în 2015, import curent și extras din înmagazinare, a reprezentat 2,39%. Primii trei importatori - furnizori interni - au realizat împreună 94,89%.

În anul 2015, producția de gaze naturale din România, a fost asigurată de un număr de 6 producători de gaze naturale: SNGN Romgaz SA, S.C. OMV Petrom SA, S.C. Amromco Energy SRL, S.C. Raffles Energy SRL, S.C. Foraj Sonde SA, S.C. Stratum Energy LLC.

Având în vedere structura pieței de gaze naturale din România, în care peste 95% din gazele naturale consumate provin din producția curentă, aceste cantități sunt tranzacționate pe piața angro de gaze naturale, cantitățile exportate având un nivel foarte scăzut pentru anul 2015, de aproximativ 11.694,640 MWh ceea ce reprezintă 0,01% din totalul producției.

În anul 2015, 30 de furnizori au realizat tranzacții pe piețele centralizate, contractele încheiate de aceștia însumând un volum de 1,720,544.000 MWh,

Pe piața cu amănuntul de gaze naturale au activat:

- 39 de furnizori care activează pe piața reglementată de gaze naturale;
- 74 de furnizori care activează pe piața concurențială de gaze naturale.

Deși numărul clienților noncasnici reprezintă doar **5,24%** din totalul clienților finali de gaze naturale, ponderea cantităților consumate de aceștia este de **72,81%** din totalul consumului livrat de furnizori în anul 2015.

Pe piața reglementată de gaze naturale au activat 39 de furnizori

Numărul total de clienți reglementați în anul 2015 a fost de 3.292.505, aceștia reprezentând doar clienții casnici aflați în regim reglementat.

Prețurile reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat, pe parcursul anului 2015, procente de ajustare a prețurilor finale reglementate calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la aprilie-mai 2015 de circa - 4%;
- la 1 iulie 2015 de circa 11%.

Ca urmare, la nivelul anului 2015, prețurile reglementate au înregistrat o creștere în medie de aproximativ 7% pentru clienții casnici, creștere datorată în principal modificării prețului producției interne conform calendarului de liberalizare.

Tarife reglementate, începând cu data de 1 octombrie 2015, prin Ordinul ANRE nr. 136/2015, au fost aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2016. O pondere semnificativă în structura tarifelor de transport o au taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale.

Se constată o scădere a cantităților distribuite de către cei 2 titulari de licență în perioada 2009-2015, în timp ce în anul 2015, față de anul anterior, venitul total unitar utilizat la stabilirea tarifelor de distribuție are o evoluție relativ constantă. Totodată, o pondere semnificativă în structura tarifelor de distribuție o au taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale.

Pe piața concurențială în anul 2015 se remarcă o creștere cu aproximativ zece puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de gaze naturale comparativ cu anul 2014, care a ajuns la cca 66% din consumul total.

Numărul de clienți care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de gaze naturale a înregistrat o creștere puternică în anul 2015, ca urmare a liberalizării totale a pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, ceea ce implică faptul că prețurile finale reglementate de ANRE pentru această categorie de clienți și-au încetat aplicabilitatea.

EVOLUȚII ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

Activitatea de atestare manageri energetici, autorizare auditori energetici, la sfârșitul anului 2015 erau atestați : 431 manageri energetici, 233 auditori energetici persoane fizice, 73 auditori energetici persoane juridice din care 17 auditori energetici PFA, 59 societăți prestatoare de servicii energetice agreeate (din care 19 PFA).

În cursul anului 2015 au fost atestați 71 manageri energetici si 55 auditori energetici

Din raportul celor 54 de auditori energetici a rezultat că s-au efectuat audituri energetice la 431 de agenți economici, la care s-au identificat un număr de peste 1000 măsuri de îmbunătățire a eficienței, reprezentând economii de energie estimate la 247.611 tep/an, cu o cifră de investiții de cca . 750.761 mii RON. Este de remarcat creșterea numărului de agenți economici care au realizat audituri energetice în anul 2015 precum și dublarea numărului de auditori energetici autorizați.

Cele mai multe audituri energetice au fost realizate în domeniul serviciilor, industria prelucrătoare și industria alimentară. Comparativ cu anul 2014 un număr important de operatori economici cu activitate în domeniul transporturilor au realizat audituri energetice. Cele mai multe economii de energie se pot obține în urma măsurilor de eficiență energetică recomandate în industria energetică.

Reglementarea și monitorizarea implementării sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice

În conformitate cu prevederile din Ordinul ANRE nr. 145/2014, *privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice*, operatorii de distribuție concesionari au transmis la ANRE propuneri de realizare în anul 2015 a unor proiecte pilot, ale căror rezultate să ofere informațiile necesare stabilirii condițiilor și elementelor privind elaborarea calendarului național de implementare al sistemelor de măsurare inteligentă, precum și a planului național de implementare al sistemelor de măsurare inteligentă.

ANRE a analizat propunerile operatorilor de distribuție concesionari și a avizat în luna martie 2015 proiectele pilot care au respectat criteriile stabilite. Au fost avizate 14 proiecte pilot pentru 6 operatori de distribuție concesionari.

Rezultatele monitorizării procesului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă au fost cuprinse în Rapoartele de analiză a stadiului realizării proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă la datele de 30 iunie 2015, 31 august 2015 și 1 noiembrie 2015, prezentate Comitetului de reglementare al ANRE.

Pe baza rapoartelor transmise a fost elaborată Sinteza Rapoartelor de evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, în ceea ce privește transportul, distribuția, gestiunea sarcinii și interoperabilitatea, precum și racordarea capacităților de producere, inclusiv a microgeneratoarelor și a Programelor de măsuri pentru îmbunătățirea eficienței energetice a rețelelor, pe o perioadă de cel puțin 5 ani, corelat cu programele de investiții anuale care să fie eficiente din punctul de vedere al costurilor, precum și calendarul de implementare a acestora, transmise de operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale. Concluziile sintezei sunt următoarele:

Creșterea eficienței energetice are o contribuție majoră la realizarea siguranței alimentării, dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor energetice primare și la reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră.

Analiza datelor prezentate de operatorii de transport și sistem și de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale evidențiază faptul că măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice se bazează în principal pe:

- creșterea capacității de inovație și dezvoltare tehnologică (aplicarea principiilor moderne de management energetic),
- asigurarea investițiilor pentru dezvoltarea sectorului energetic, inclusiv prin atragerea de capital privat și a fondurilor puse la dispoziție de UE;
- asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică;
- promovarea utilizării surselor regenerabile de energie la consumatori prin acțiuni complementare și activități de reglementare.

În vederea stabilirii încărcării optime a grupurilor energetice la nivel Sistemului Electroenergetic Național (SEN) pentru anul 2015, au fost analizate datele trimise de toți producătorii de energie electrică cu grupuri dispecerizabile, în vederea rulării programului PowrSym, în conformitate cu prevederile procedurii „Schimburile de date și informații tehnice între utilizatorii RET și operatorii tehnici în scopul asigurării funcționării și dezvoltării SEN în condiții de siguranță”, emisă de C.N. Transelectrica S.A.

Concluziile rezultate în urma rulării celor 12 scenarii sunt următoarele:

1. În primele 3 scenarii costul anual de producere al energiei electrice este influențat doar de optimizarea producției de energie electrică condiționată de producția din surse E-SRE (10 TWh, 5 TWh, fără E-SRE), prin planificarea pe un orizont de timp de 5 ani, a opririlor și pornirilor grupurilor generatoare pentru acoperirea curbei de consum anuală.

2. Limitarea producției din E-SRE de la 10 TWh anual la aproximativ 5 TWh anual, duce implicit la creșteri de costuri de producere a energiei electrice.
3. Eliminarea producției din E-SRE pentru acoperirea curbei de consum duce la creșteri de cost de producere a energiei electrice. De asemenea, impactul eliminării producției din E-SRE, pe lângă creșterile de cost de producere, duce la creșterea producției din surse termo, creșterea costurilor de generare (costurile de porniri ale capacităților termo) și creșterea producției de emisii și implicit a costurilor cu emisiile.

Activități privind monitorizarea în domeniul eficienței energetice, în vederea monitorizării agenților economici, s-au avut în vedere, în special aspectele calitative privind datele raportate, cât și îmbunătățirea procesului de monitorizare.

Astfel în anul 2015 a fost reactualizat Ghidul pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice pentru unități industriale, în vederea facilitării colectării și în special prelucrării datelor de raportare de la consumatorii de energie monitorizați din industrie, a fost inițiată procedura de raportare onlin.

În decursul anului 2015 au fost eliberate 584 de procese verbale cu nume de utilizator și parolă, 493 fiind utilizate la încărcarea datelor de către operatorii economici, pe portalul ANRE.

În cursul anului 2015 au fost monitorizați (date raportate pentru consum energetic din 2014) 682 agenți economici cu consumuri mai mari de 1000 tep/an.

Managementul energetic la cei 682 consumatori finali de energie (inclusiv 52 sucursale, puncte de lucru) cu un consum anual de resurse energetice mai mare de 1.000 tep/an este asigurat de 441 manageri energetici atestați de ANRE. Unii consumatori (231) au optat pentru externalizarea serviciului de management energetic fiind implicate un număr de 21 persoane fizice (PFA) și 37 societăți prestatoare de servicii energetice autorizate de ANRE.

În acest context gradul de acoperire cu management energetic atestat și autorizat a fost în 2014 de 98,5 %. Agenții economici monitorizați, din diferite sectoare de activitate, au raportat măsuri de economie de energie de 141.767 tep

În anul 2015 a fost realizat Ghidul pentru întocmirea Programului de îmbunătățire a eficienței energetice (PIEE) aferent localităților cu o populație mai mare de 5000 locuitori. Au fost identificate și introduse în baza de date 105 localități cu peste 20.000 de locuitori și 558 de localități cu 5000-20.000 de locuitori care intra sub incidența prevederilor legii nr.121/2014.

A fost întocmit Raportul anual privind monitorizarea realizării economiilor de energie, conform acestui raport a rezultat la nivelul anului 2015 o economie de energie pe diferitele

componente din PNAEE de 275 926 tep/an. Cea mai mare contribuție în atingerea acestei cifre a avut-o programul de promovare a cogenerării.

Activitatea de monitorizare pieței de echipamente consumatoare de energie, pentru verificarea aplicării etichetării energetice pentru aparate electrocasnice au fost inițiate 69 de acțiuni de control în teritoriu, sinteza rezultatelor fiind comunicată Ministerului Economiei în vederea raportării anuale către Comisia Europeană.

ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI PROTECȚIE A CONSUMATORILOR DE ENERGIE

O contribuție importantă la asigurarea funcționării sectorului energetic în condiții de eficiență și siguranță o reprezintă activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie, desfășurată de autoritatea de reglementare.

În urma acțiunilor de control au fost întocmite **828** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **11** pentru persoane fizice și **817** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **40.151.000 lei**. Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, au fost făcute propuneri pentru aplicarea de măsuri complementare pentru suspendarea, unor categorii de activități, la 8 agenți economici.

În cursul anului 2015 au fost înregistrate și **soluționate un număr de 3625** de petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitante a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale. Din totalul de 3625 petiții, 2639 au avut ca obiect sectorul energiei electrice și 986 sectorul gazelor naturale.

În cursul anului 2015 au fost soluționate un număr 2 cereri, privind neînțelegeri în sectorul energiei electrice apărute la încheierea contractelor.

În anul 2015, **situația curentă a litigiilor aflate pe rolul instanțelor judecătorești** a fost următoarea: **494** cauze în derulare din care **111** au fost finalizate în mod definitiv. Din numărul total de dosare finalizate în anul 2015, respectiv de **111, 90% din acestea au fost soluționate favorabil ANRE**.

DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ

Programul strategic al ANRE privind activitatea de reglementare pentru perioada 2016 - 2018

În continuarea programelor de reglementări demarate după intrarea în vigoare a Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea

ANRE și a celui de-al 3-lea Pachet legislativ al Parlamentului European și al Consiliului, pentru anul 2016, în procesul de elaborare a reglementărilor, ANRE urmărește aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale, pentru că numai o reglementare transparentă, stabilă și sigură poate contribui la procesul de consolidare a pieței prin aplicarea de procedee de reglementare inovativă, accesibilă atât pentru operatorii din sector, cât și pentru publicul larg.

Obiectivul general al ANRE pentru anul 2016 este de a își îmbunătăți continuu activitatea de reglementare prin utilizarea la maximum a resurselor umane de care dispune, în vederea dezvoltării unui cadru modern de reglementare, unitar și simplu de aplicat pentru toți participanții la piață, de la micul consumator casnic până la marile corporații active în sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

Prin activitățile avute în vedere în cadrul Programului de Reglementări pentru anul 2016, ANRE contribuie la obiectivele strategice prezentate mai jos:

- g. **promovarea unei piețe interne europene** de energie electrică și gaze naturale sigură, competitivă și durabilă din punct de vedere al mediului și al unei deschideri efective a acestora în beneficiul tuturor clienților și furnizorilor din Uniunea Europeană, precum și garantarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și sigură a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, **în principal prin 19 reglementări care vizează:**
- completarea cadrului de reglementare referitor la tranzacționarea energiei electrice și gazelor naturale pe piață,
  - asigurarea accesului nediscriminatoriu la conductele de alimentare din amonte, sisteme de distribuție și depozitele de înmagazinare subterană a gazelor naturale,
  - revizuirea regulamentului și condițiilor de valabilitate acordate autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale,
  - revizuirea regulilor de atestare/autorizare în sectorul energiei electrice,
  - aprobarea regulilor de alocare a capacităților de interconexiune energie electrică;
- h. **protecția consumatorului**, inclusiv prin informarea cât mai corectă și completă a consumatorilor, **în principal prin 14 reglementări care vizează:**
- adaptarea cadrului de reglementare aferent pieței cu amănuntul de gaze naturale la modificările legislative privind structura pieței gazelor naturale din România ca urmare a implementării calendarului de liberalizare a prețurilor,
  - stabilirea unui calendar de implementare a tarifelor de tip binom pentru serviciul de transport și distribuție energie electrică,
  - susținerea contorizării inteligente și a modalităților practice de utilizare eficientă a energiei,

- revizuirea standardelor de performanță pentru serviciile de transport, distribuție și furnizare a energiei electrice,
  - desemnarea pe criterii concurențiale a furnizorilor de ultimă instanță în sectorul energiei electrice,
  - îmbunătățirea gradului de informare a consumatorilor de energie electrică prin revizuirea regulamentului de etichetare a energiei electrice;
- i. dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, fiabil și eficient, orientat către consumator, care să permită promovarea eficienței energetice și integrarea surselor regenerabile de energie, precum și a producției distribuite atât în rețeaua de transport, cât și în rețeaua de distribuție, în principal prin 17 reglementări care vizează:**
- perfecționarea cadrului de reglementare aferent piețelor angro de energie electrică,
  - aprobarea de reglementări privind implementarea la nivel național a codurilor de rețea europene,
  - îmbunătățirea cadrului de reglementare aferent schemelor de sprijin pentru promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și a cogenerării de înaltă eficiență,
  - aplicarea prevederilor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică referitoare la auditul energetic și elaborarea contractului-cadru pentru prestarea serviciului de management energetic;
- j. creșterea gradului de transparență prin respectarea de către operatorii economici din sectorul energiei și gazelor naturale a obligațiilor ce le revin, în principal prin 8 reglementări care vizează:**
- revizuirea activității de monitorizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale,
  - stabilirea regulilor de întocmire și raportare a evidențelor contabile reglementate întocmite de operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale pe baza regulilor proprii de alocare a activului și pasivului, a cheltuielilor și veniturilor,
  - revizuirea cerințelor de raportare anuală a titularilor de licență în sectorul energiei electrice,
  - creșterea integrității piețelor de energie electrică și gaze naturale;
- k. facilitarea accesului la rețea pentru capacitățile noi de producție, în special prin eliminarea obstacolelor care împiedică accesul noilor participanți la piața de energie electrică și gaze naturale sau utilizarea surselor regenerabile de energie, în principal prin 8 reglementări care vizează:**
- dezvoltarea cadrului de reglementare privind racordarea utilizatorilor la rețelele de gaze naturale;

- stabilirea prețurilor reglementate și a condițiilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și, respectiv, cogenerare de înaltă eficiență pentru grupuri de micro și mică putere;
- 1. creșterea eficienței funcționării sistemelor de transport și distribuție a energiei și pentru a accelera integrarea în piață pe baza asigurării de stimulente operatorilor de rețea electrică/sisteme de gaze naturale și celorlalți utilizatori de rețele electrice/sisteme de gaze naturale, în principal prin 4 reglementări care vizează:**
  - stabilirea modului de calcul al tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare,
  - asigurarea unui cadru specific de reglementare pentru stabilirea tarifelor practicate de către operatorii conductelor de alimentare din amonte,
  - stabilirea ratei reglementate a rentabilității capitalului în a patra perioadă de reglementare pentru activitățile de transport și înmagazinare subterană a gazelor naturale,
  - revizuirea metodologiei de emitere a avizelor de amplasament de către operatorii rețelelor electrice.

În vederea asigurării atât unui cadru de reglementare predictibil și transparent cât și a armonizării permanente a reglementărilor ANRE cu prevederile legislative naționale și europene din domeniul energiei, ANRE a decis revizuirea trimestrială a Programului de Reglementări.

Pentru perioada 2017-2018, activitatea de reglementare a ANRE se va concentra asupra:

- stabilirii tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție gaze naturale pentru a patra perioadă de reglementare,
- revizuirii de reglementări în vederea îmbunătățirii performanțelor piețelor cu amănuntul de energie electrică și gaze naturale,
- revizuirii regulamentului de măsurare a cantităților de gaze naturale și a metodologiei de calcul a consumului tehnologic al sistemului de distribuție a gazelor naturale,
- modificării și completării Codului rețelei pentru sistemul național de transport gaze naturale,
- implementării prevederilor codurilor europene de rețele.

În vederea asigurării atât unui cadru de reglementare predictibil și transparent cât și a armonizării permanente a reglementărilor ANRE cu prevederile legislative naționale și europene din domeniul energiei, ANRE revizuieste trimestrial Programul de Reglementări.

ANEXE

ANEXA nr.1

**ORDINE ȘI DECIZII EMISE DE ANRE ÎN DOMENIUL ENERGIEI ELECTRICE ȘI
GAZELOR NATURALE ȘI PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL AL
ROMÂNIEI, PARTEA I, ÎN PERIOADA 01.01.2015 – 31.12.2015**

Nr. crt.	Act normativ	Publicat
1.	Ordinul nr. 1/2015 privind instituirea registrului național al participanților la piața angro de energie și aprobarea Procedurii de înregistrare a participanților la piața angro de energie.	M.O. nr. 80 din 30.01.2015
2.	Ordinul nr. 3/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 9/2013 privind constituirea Comisiei tehnice de avizare a studiilor de fezabilitate întocmite în vederea concesionării serviciului de distribuție a gazelor naturale și de emitere a avizelor conforme pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 109 din 11.02.2015
3.	Ordinul nr. 5/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea de către ANRE a programelor de conformitate stabilite de operatorii de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 108 din 11.02.2015
4.	Ordinul nr. 6/2015 pentru modificarea Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013	M.O. nr. 108 din 11.02.2015
5.	Ordinul nr. 4/2015 privind aprobarea Regulamentului de emitere a certificatelor verzi	M.O. nr. 118 din 16.02.2015
6.	Ordinul nr. 7/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru 2015.	M.O. nr. 121 din 17.02.2015
7.	Ordinul nr. 11/2015 pentru aprobarea contractului – cadru de racordare la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 153 din 03.03.2015
8.	Ordinul nr. 8/2015 privind stabilirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi, aferentă anului 2014;	M.O. nr. 154 din 03.03.2015
9.	Ordinul nr. 9/2015 privind aprobarea valorilor – limită de tranzacționare a certificatelor verzi și a contravalorii unui certificat verde neachiziționat, aplicabile	M.O. nr. 154 din 03.03.2015

	pentru anul 2015	
10.	Ordinul nr. 10/2015 pentru aprobarea metodologiei de monitorizare și raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.	M.O. nr. 156 din 05.03.2015
11.	Ordinul nr. 13/2015 privind aprobarea Condițiilor generale asociate licenței pentru activitatea traderului de energie electrică	M.O. nr. 169 din 11.03.2015
12.	Ordinul nr. 12/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice	M.O. nr. 180 din 17.03.2015
13.	Ordinul nr. 14/2015 pentru aprobarea metodologiei privind determinarea anuală a nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare de gaze naturale și pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale	M.O. nr. 181 din 17.03.2015
14.	Ordinul nr. 16/2015 pentru aprobarea procedurii – cadru privind obligația furnizorilor de energie electrică și gaze naturale de soluționare a plângerilor clienților finali	M.O. nr. 193 din 23.03.2015
15.	Ordinul nr. 18/2015 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) – S.A. aprobat prin Ordinul ANRE nr. 51/2013	M.O. nr. 204 din 27.03.2015
16.	Ordinul nr. 17/2015 pentru aprobarea Regulamentului de preluare de către furnizorii de ultimă instanță a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nici o altă sursă	M.O. nr. 205 din 27.03.2015
17.	Ordinul nr. 19/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială DISTRIGAZ SUD REȚELE - S.R.L.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
18.	Ordinul nr. 20/2015 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
19.	Ordinul nr. 21/2015 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
20.	Ordinul nr. 22/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de	M.O. nr. 210 din 30.03.2015

	Reglementare în Domeniul Energiei nr. 34/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială CONGAZ - S.A.	
21.	Ordinul nr. 23/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 13/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ EST - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
22.	Ordinul nr. 24/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 126/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GAZ SUD - S.A. și pentru abrogarea literei b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 26/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ SUD - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
23.	Ordinul nr. 25/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 127/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială GRUP DEZVOLTARE REȚELE - S.A. și pentru abrogarea literei b) din Anexa nr.1 și a Anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 28/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
24.	Ordinul nr. 26/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 99/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială MĂCIN	M.O. nr. 210 din 30.03.2015

	GAZ - S.R.L.	
25.	Ordinul nr. 27/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 130/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială MEGA CONSTRUCT - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 31/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. MEGA CONSTRUCT - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
26.	Ordinul nr. 28/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 123/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială OLIGOPOL - S.R.L. și pentru abrogarea literei b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 35/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. OLIGOPOL - S.R.L.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
27.	Ordinul nr. 29/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 138/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială TIMGAZ - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 40/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. TIMGAZ - S.A.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
28.	Ordinul nr. 30/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 92/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. VEGA 93 - S.R.L.	M.O. nr. 210 din 30.03.2015

29.	<p>Ordinul nr. 31/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 40/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. AMARAD DISTRIBUȚIE S.R.L și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 3/2011 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L.</p>	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
30.	<p>Ordinul nr. 32/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 85/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.</p>	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
31.	<p>Ordinul nr. 33/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 121/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială CORDUN GAZ - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 14/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. CORDUN GAZ - S.A.</p>	M.O. nr. 210 din 30.03.2015
32.	<p>Ordinul nr. 34/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 46/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. COVI CONSTRUCT 2000 - S.R.L și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. COVI CONSTRUCT 2000 - S.R.L.</p>	M.O. nr. 211 din 30.03.2015

33.	Ordinul nr. 35/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 37/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMÂNIA - S.R.L.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
34.	Ordinul nr. 36/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 124/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială DESIGN PROIECT - S.R.L. și pentru abrogarea pct. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 17/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. DESIGN PROIECT - S.R.L.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
35.	Ordinul nr. 37/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 41/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. DISTRIGAZ VEST - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 20/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. DISTRIGAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
36.	Ordinul nr. 38/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 125/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială EURO SEVEN INDUSTRY - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 23/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. EURO	M.O. nr. 211 din 30.03.2015

	SEVEN INDUSTRY - S.R.L.	
37.	Ordinul nr. 39/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 38/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GAZ NORD EST S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 25/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. GAZ NORD EST - S.A.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
38.	Ordinul nr. 40/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 43/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GAZ VEST - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 27/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. GAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
39.	Ordinul nr. 41/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 81/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZMIR IAȘI - S.R.L.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
40.	Ordinul nr. 42/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 128/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 29/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015

41.	<p>Ordinul nr. 43/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 129/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 27/2010 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A.</p>	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
42.	<p>Ordinul nr. 44/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 131/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială MIHOC OIL - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 8/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. MIHOC OIL - S.R.L.</p>	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
43.	<p>Ordinul nr. 45/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 44/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. M.M. DATA - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 33/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. M.M. DATA - S.R.L.</p>	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
44.	<p>Ordinul nr. 46/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 132/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială NORD GAZ - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de</p>	M.O. nr. 211 din 30.03.2015

	Reglementare în Domeniul Energiei nr. 34/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. NORD GAZ - S.R.L.	
45.	Ordinul nr. 47/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 133/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială OTTO GAZ - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 83/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. OTTO GAZ - S.R.L.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
46.	Ordinul nr. 48/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 134/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială PREMIER ENERGY - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 36/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. PREMIER ENERGY - S.R.L.	M.O. nr. 211 din 30.03.2015
47.	Ordinul nr. 49/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 135/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială PRISMA SERV COMPANY - S.R.L.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
48.	Ordinul nr. 50/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 45/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. PROGAZ P&D - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 38/2009 privind stabilirea	M.O. nr. 212 din 30.03.2015

	tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. PROGAZ P&D - S.A.	
49.	Ordinul nr. 51/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 39/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. SALGAZ - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 39/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. SALGAZ - S.A.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
50.	Ordinul nr. 52/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 91/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială TULCEA GAZ - S.A.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
51.	Ordinul nr. 53/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 98/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. WIROM GAS - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 44/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. WIROM GAS - S.A.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
52.	Ordinul nr. 54/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 136/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială TEHNOLOGICA RADION - S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 30/2011 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea	M.O. nr. 212 din 30.03.2015

	serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială TEHNOLOGICA RADION - S.R.L.	
53.	Ordinul nr. 55/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială INTERGAZ-EST - S.R.L.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
54.	Ordinul nr. 56/2015 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială MEHEDINȚI GAZ - S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 32/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. MEHEDINTI GAZ - S.A.	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
55.	Ordinul nr. 57/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 120/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Națională de Gaze Naturale "ROMGAZ" - S.A. Mediaș	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
56.	Ordinul nr. 58/2015 privind stabilirea tarifului reglementat pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale de către Societatea Națională de Gaze Naturale „Romgaz” S.A. Mediaș	M.O. nr. 212 din 30.03.2015
57.	Ordinul nr. 59/2015 pentru aprobarea Regulilor privind preluarea energiei electrice livrate în rețelele electrice, produsă în perioada de probe a capacităților de producere	M.O. nr. 239 din 08.04.2015
58.	Ordinul nr. 67/2015 privind stabilirea tarifului reglementat pentru înmagazinare subterană a gazelor naturale de către Societatea Comercială „Depomureș” – S.A. Târgu Mureș	M.O. nr. 241 din 08.04.2015
59.	Ordinul nr. 62/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială E.ON DISTRIBUȚIE ROMÂNIA – S.A.;	M.O. nr. 250 din 14.04.2015
60.	Ordinul nr. 64/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea	M.O. nr. 250 din 14.04.2015

	serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială AMARAD DISTRIBUȚIE – S.R.L.;	
61.	Ordinul nr. 65/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială CORDUN GAZ – S.A.	M.O. nr. 250 din 14.04.2015
62.	Ordinul nr. 66/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ NORD EST – S.A.	M.O. nr. 250 din 14.04.2015
63.	Ordinul nr. 68/2015 pentru modificarea și completarea anexei la Ordinul ANRE nr. 60/2013 privind aprobarea instituirii unor reguli pe piața de echilibrare și a Regulamentului de organizare și funcționare a pieței pentru ziua următoare de energie electrică cu respectarea mecanismului de cuplare prin preț a piețelor, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 82/2014	M.O. nr. 259 din 17.04.2015
64.	Ordinul nr. 15/2015 privind aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului de înaltă eficiență	M.O. nr. 267 din 21.04.2015
65.	Ordinul nr. 63/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 21/2015 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială E.ON ENERGIE ROMÂNIA – S.A.	M.O. nr. 271 din 22.04.2015
66.	Ordinul nr. 60/2015 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi;	M.O. nr. 287 din 28.04.2015
67.	Ordinul nr. 70/2015 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2015 – 2016.	M.O. nr. 288 din 28.04.2015
68.	Ordinul nr. 71/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ NORD EST – S.A.;	M.O. nr. 296 din 30.04.2015
69.	Ordinul nr. 72/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea	M.O. nr. 296 din 30.04.2015

	serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea NOVA POWER & GAS S.R.L.;	
70.	Ordinul nr. 73/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ VEST – S.A.;	M.O. nr. 296 din 30.04.2015
71.	Ordinul nr. 74/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială MEGA CONSTRUCT – S.A.	M.O. nr. 296 din 30.04.2015
72.	Ordinul nr. 69/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 147/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE în anul 2015.	M.O. nr. 301 din 04.05.2015
73.	Ordinul nr. 75/2015 pentru aprobarea Procedurii privind corecția datelor de măsurare în raport cu punctul de delimitare.	M.O. nr. 307 din 06.05.2015
74.	Ordinul nr. 76/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A.;	M.O. nr. 357 din 25.05.2015
75.	Ordinul nr. 77/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A.	M.O. nr. 357 din 25.05.2015
76.	Ordinul nr. 79/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială NORD GAZ – S.R.L.	M.O. nr. 378 din 29.05.2015
77.	Ordinul nr. 80/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială TIMGAZ-S.A.	M.O. nr. 378 din 29.05.2015
78.	Ordinul nr. 81/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială DISTRIGAZ VEST – S.A.	M.O. nr. 378 din 29.05.2015

79.	Ordinul nr. 82/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GRUP DEZVOLTARE REȚELE – S.A.	M.O. nr. 378 din 29.05.2015
80.	Ordinul nr. 61/2015 privind aprobarea Metodologiei de calcul pentru stabilirea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență în vederea certificării prin garanții de origine.	M.O. nr. 382 din 2.06.2015
81.	Ordinul nr. 85/2015 pentru aprobarea Convenției – cadru tripartite încheiate între furnizor, operatorul de rețea și clientul final titular al contractului de rețea și a Convenției – cadru multipartite încheiate între clientul final, furnizori și operatorul de rețea.	M.O. nr. 405 din 09.06.2015
82.	Ordinul nr. 84/2015 pentru aprobarea Procedurii privind regimul garanțiilor financiare constituite de către clienții finali în favoarea furnizorului de ultimă instanță	M.O. nr. 409 din 10.06.2015
83.	Ordinul nr. 83/2015 privind aprobarea tarifului reglementat de tranzit peceput de operatorul de transport și de sistem pentru prestarea serviciului de tranzit al energiei electrice din/spre țările perimetrice prin sistemul electroenergetic național.	M.O. nr. 413 din 11.06.2015
84.	Ordinul nr. 87/2015 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 53/2013.	M.O. nr. 417 din 12.06.2015
85.	Ordinul nr. 86/2015 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale administrată de Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM – S.A., aprobat prin Ordinul ANRE nr. 52/2013	M.O. nr. 424 din 15.06.2015
86.	Ordinul nr. 89/2015 privind aprobarea tarifelor zonale aferente serviciului de transport pentru introducerea de energie electrică în rețea (T _G) și a tarifului mediu de introducere a energiei electrice în rețea, practicate de operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice	M.O. nr. 434 din 18.06.2015
87.	Ordinul nr. 88/2015 pentru aprobarea contractelor –cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici și noncasnici ai furnizorilor de ultimă instanță a condițiilor generale pentru furnizarea energiei electrice la clienții finali ai furnizorilor de ultimă instanță, a modelului facturii de energie electrică și a modelului convenției	M.O. nr. 451 din 24.06.2015

	de consum energie electrică, utilizate de furnizorii de ultimă instanță	
88.	Ordinul nr. 92/2015 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali	M.O. nr. 452 din 24.06.2015
89.	Ordinul nr. 91/2015 privind aprobarea Procedurii de confirmare a dreptului de participare la piețele de energie electrică din România a unor persoane juridice străine având sediul social într-un stat membru al Uniunii Europene	M.O. nr. 458 din 25.06.2015
90.	Ordinul nr. 90/2015 privind aprobarea contractelor –cadru pentru serviciul de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 462 din 26.06.2015
91.	Ordinul nr. 78/2015 pentru aprobarea Metodologiei de monitorizare a sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie prin certificate verzi	M.O. nr. 466 din 29.06.2015
92.	Ordinul nr. 93/2015 privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifelor zonale aferente serviciului de transport pentru extragerea de energie electrică din rețea (T _L), a tarifului mediu de extragere de energie electrică din rețea și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă, practicate de Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “Transelectrica” S.A.	M.O. nr. 468 din 29.06.2015
93.	Ordinul nr. 94/2015 privind modificarea anexei la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 140/2014 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 468 din 29.06.2015
94.	Ordinul nr.95/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia	M.O. nr. 468 din 29.06.2015
95.	Ordinul nr. 97/2015 privind modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 107/2014 pentru stabilirea unor măsuri privind furnizarea gazelor naturale la clienții noncasnici în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate	M.O. nr. 468 din 29.06.2015
96.	Ordinul nr. 99/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de Societatea Comercială MIHOC OIL - S.R.L.	M.O. nr. 468 din 29.06.2015
97.	Ordinul nr. 105/2015 pentru modificarea ordinelor Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei privind stabilirea tarifelor reglementate	M.O. nr. 482 din 1.07.2015

	pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale	
98.	Ordinul nr. 106/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ EST - S.A.	M.O. nr. 482 din 1.07.2015
99.	Ordinul nr.107/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială M.M. DATA - S.R.L.	M.O. nr. 482 din 1.07.2015
100.	Ordinul nr.108/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială PROGAZ P&D - S.A.	M.O. nr. 482 din 1.07.2015
101.	Ordinul nr. 109/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială SALGAZ- S.A.	M.O. nr. 482 din 1.07.2015
102.	Ordinul nr. 96/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea de informare a clienților finali de energie electrică și gaze naturale	M.O. nr. 492 din 06.07.2015
103.	Ordinul nr. 98/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale și a condițiilor – cadru de valabilitate aferente autorizațiilor	M.O. nr. 493 din 06.07.2015
104.	Ordinul nr. 104/2015 pentru aprobarea Procedurii privind elaborarea studiului tehnico-economic în vederea realizării obiectivelor din sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 507 din 09.07.2015
105.	Ordinul nr. 100/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 48/2014	M.O. nr. 508 din 09.07.2015
106.	Ordinul ANRE nr. 102/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 519 din 13.07.2015
107.	Ordinul nr. 103/2015 pentru aprobarea Codului de măsurare a energiei electrice	M.O. nr. 523 din 14.07.2015
108.	Ordinul nr. 110/2015 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale	M.O. nr. 559 din 28.07.2015

	pentru titularii licențelor de furnizare și pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2015 – 2016	
109.	Ordinul nr. 111/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială GAZMIR IAȘI – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
110.	Ordinul nr. 112/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială CONI – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
111.	Ordinul nr. 113/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială CONCORDIA FILIALA CLUJ – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
112.	Ordinul nr. 114/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială M.M. DATA – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
113.	Ordinul nr. 115/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială PROGAZ – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
114.	Ordinul nr. 116/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială SALGAZ – S.R.L.	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
115.	Ordinul nr. 117/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială TULCEA GAZ – S.R.L.;	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
116.	Ordinul nr. 118/2015 privind aprobarea Standardului de performanță pentru activitatea de furnizare a energiei electrice	M.O. nr. 559 din 28.07.2015
117.	Ordinul nr. 101/2015 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovarea prin certificate verzi și a celor de achiziție	M.O. nr. 560 din 28.07.2015

	de certificate verzi	
118.	Ordinul nr. 123/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială EURO SEVEN INDUSTRY – S.R.L.	M.O. nr. 570 din 30.07.2015
119.	Ordinul nr. 124/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială GAZ EST – S.A.;	M.O. nr. 570 din 30.07.2015
120.	Ordinul nr. 125/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială B.E.R.G. SISTEM GAZ – S.A.	M.O. nr. 570 din 30.07.2015
121.	Ordinul nr. 126/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială MĂCIN GAZ – S.R.L.	M.O. nr. 570 din 30.07.2015
122.	Ordinul nr. 119/2015 pentru modificarea Ordinului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 145/2014 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice	M.O. nr. 572 din 30.07.2015
123.	Ordinul nr. 122/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială WIROM GAS – S.A.;	M.O. nr. 572 din 30.07.2015
124.	Ordinul nr. 127/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială PRISMA SERV COMPANY – S.R.L.	M.O. nr. 574 din 30.07.2015
125.	Ordinul nr. 128/2015 pentru completarea anexei nr. 3 la Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 111/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizare de Societatea Comercială GAZMIR IAȘI –	M.O. nr. 574 din 30.07.2015

	S.R.L..	
126.	Ordinul nr. 121/2015 pentru aprobarea Procedurii privind determinarea consumului de energie electrică în caz de înregistrare eronată și în sistem paușal și pentru modificarea art. 80 din Regulamentul de furnizare la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014	M.O. nr. 594 din 06.08.2015
127.	Ordinul nr. 131/2015 privind stabilirea calendarului de desfășurare a procesului de rezervare de capacitate de transport în punctele de intrare/ieșire în/din Sistemul național de transport al gazelor naturale pentru anul gazier 2015 – 2016	M.O. nr. 617 din 13.08.2015
128.	Ordinul nr. 135/2015 pentru modificarea Regulamentului privind regimul și principiile remunerării membrilor Comitetului de reglementare și salarizării personalului angajat al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 139/2014	M.O. nr. 621 din 13.08.2015
129.	Ordinul nr. 132/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială VEGA 93 – S.R.L.	M.O. nr. 624 din 17.08.2015
130.	Ordinul nr. 133/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Națională de Gaze Naturale ROMGAZ – S.A. Medaiș	M.O. nr. 624 din 17.08.2015
131.	Ordinul nr. 134/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială CONGAZ – S.A.	M.O. nr. 624 din 17.08.2015
132.	Ordinul nr. 129/2015 pentru aprobarea Procedurii privind constituirea garanțiilor financiare în cadrul contractului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 628 din 18.08.2015
133.	Ordinul nr. 130/2015 pentru aprobarea Procedurii privind alimentarea cu energie electrică a locurilor de consum aparținând furnizorilor, producătorilor sau operatorilor de rețea, altele decât consumul propriu tehnologic	M.O. nr. 628 din 18.08.2015
134.	Ordinul nr. 137/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a	M.O. nr. 629 din 19.08.2015

	gazelor naturale realizate de Societatea Comercială COVI CONSTRUCT 2000 – S.R.L.	
135.	Ordinul nr. 136/2015 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport	M.O. nr. 632 din 19.08.2015
136.	Ordinul nr. 138/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 48/2014	M.O. nr. 664 din 01.09.2015
137.	Ordinul nr. 139/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea investițiilor în proiecte de interes comun privind infrastructura pentru transportul energiei electrice inclusiv a riscurilor aferente acestora	M.O. nr. 704 din 18.09.2015
138.	Ordinul nr. 141/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială PREMIER ENERGY- S.R.L.	M.O. nr. 715 din 23.09.2015
139.	Ordinul nr. 142/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială MEHEDINȚI GAZ – S.A.	M.O. nr. 715 din 23.09.2015
140.	Ordinul nr. 143/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ SUD – S.A.	M.O. nr. 715 din 23.09.2015
141.	Ordinul nr. 144/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială TEHNOLOGICA RADION-S.R.L.	M.O. nr. 715 din 23.09.2015
142.	Ordinul ANRE nr. 146/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea OLIGOPOL-S.R.L.	M.O. nr. 730 din 29.09.2015
143.	Ordinul ANRE nr. 147/2015 pentru prorogarea termenului de intrare în vigoare a prevederilor art. 104 din Codul rețelei pentru Sistemul național de transport al	M.O. nr. 733 din 30.09.2015

	gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013.	
144.	Ordinul nr. 140/2015 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale și pentru modificarea unor ordine ale Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei	M.O. nr. 736 din 01.02.2015
145.	Ordinul ANRE nr. 149/2015 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și pentru titularii licențelor de operare a sistemelor de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2015 - 2016.	M.O. nr. 739 din 02.10.2015
146.	Ordinul ANRE nr. 148/2015 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare de beneficiază de schema de sprijin, respectiv o bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 15/2015	M.O. nr. 754 din 09.10.2015
147.	Decizia ANRE nr. 2080/2015 pentru aprobarea modalității de alocare transfrontalieră a costurilor aferente proiectelor de interes comun inițiate de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz S.A. din România și Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria	M.O. nr. 754 din 09.10.2015
148.	Ordinul ANRE nr. 151/2015 privind modificarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 49/2013	M.O. nr. 766 din 14.10.2015
149.	Ordinul ANRE nr. 150/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind soluționarea plângerilor împotriva operatorilor de rețea/sistem din domeniul energiei	M.O. nr. 774 din 16.10.2015
150.	Ordinul ANRE nr. 152/2015 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2016 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus	M.O. nr. 787 din 22.10.2015
151.	Ordinul ANRE nr. 153/2015 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale	M.O. nr. 787 din 22.10.2015

	prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016	
152.	Ordinul ANRE nr. 154/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea DESIGN PROIECT-S.R.L.	M.O. nr. 795 din 27.10.2015
153.	Ordinul ANRE nr. 155/2015 pentru prorogarea termenului de intrare în vigoare a prevederilor art. 104 din Codul rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 16/2013	M.O. nr. 806 din 29.10.2015
154.	Ordinul ANRE nr. 156/2015 privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență	M.O. nr. 818 din 03.11.2015
155.	Ordinul ANRE nr. 157/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru evaluarea investițiilor în proiecte de interes comun în infrastructura de gaze, inclusiv a riscurilor aferente acestora	M.O. nr. 828 din 05.11.2015
156.	Ordinul ANRE nr. 159/2015 privind aprobarea Metodologiei de alocare a capacității și de stabilire a tarifelor pe conducta de transport gaze naturale Isaccea III – Negru Vodă II	M.O. nr. 892 din 27.11.2015
157.	Ordinul ANRE nr. 160/2015 privind modificarea și completarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013	M.O. nr. 893 din 27.11.2015
158.	Ordinul ANRE nr. 158/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 12/2015	M.O. nr. 898 din 3.12.2015
159.	Ordinul ANRE nr. 164/2015 privind aprobarea certificării Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” – SA ca operator de transport și de sistem al sistemului electroenergetic național, conform modelului de separare a proprietății	M.O. nr. 908 din 8.12.2015
160.	Ordinul ANRE nr. 165/2015 privind Modificarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul Autorității Naționale de reglementare în Domeniul Energiei nr. 72/2013	M.O. nr. 908 din 8.12.2015

161.	Ordinul ANRE nr. 163/2015 pentru aprobarea Condițiilor generale asociate licenței pentru administrarea piețelor centralizate de energie electrică	M.O. nr. 918 din 11.12.2015
162.	Ordinul ANRE nr. 161/2015 privind aprobarea Standardului de performanță pentru serviciul de transport și de sistem al gazelor naturale	M.O. nr. 919 din 11.12.2015
163.	Ordinul ANRE nr. 162/2015 privind aprobarea Standardului de performanță pentru serviciul de distribuție și de sistem al gazelor naturale	M.O. nr. 919 din 11.12.2015
164.	Ordinul ANRE nr. 166/2015 privind modificarea și completarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 60/2015	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
165.	Ordinul ANRE nr. 167/2015 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
166.	Ordinul ANRE nr. 168/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Enel Distribuție Banat – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
167.	Ordinul ANRE nr. 169/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Enel Distribuție Dobrogea – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
168.	Ordinul ANRE nr. 170/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Enel Distribuție Muntenia – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
169.	Ordinul ANRE nr. 171/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrice Distribuție Transilvania Sud – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
170.	Ordinul ANRE nr. 172/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrice Distribuție Muntenia Nord – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
171.	Ordinul ANRE nr. 173/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru	M.O. nr. 940 din 18.12.2015

	serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrice Distribuție Transilvania Nord – S.A.”	
172.	Ordinul ANRE nr. 174/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „E.ON Distribuție România – S.A.”	M.O. nr. 940 din 18.12.2015
173.	Ordinul ANRE nr. 175/2015 pentru aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea „CEZ Distribuție – S.A.”	M.O.nr. 940 din 18.12.2015
174.	Ordinul ANRE nr. 176/2015 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate, precum și a condițiilor de aplicare a tarifelor reglementate și a tarifelor componenta de piață concurențială	M.O. nr. 959 din 24.12.2015
175.	Ordinul ANRE nr. 179/2015 pentru aprobarea Procedurii privind verificările și reviziile tehnice ale instalațiilor de utilizare a gazelor naturale	M.O. nr. 969 din 28.12.2015
176.	Ordinul ANRE nr. 177 din 16/2015 pentru aprobarea Procedurii privind acordarea despăgubirilor clienților casnici pentru receptoarele electrocasnice deteriorate ca efect al unor supratensiuni accidentale produse din culpa operatorului de rețea	M.O. nr. 971 din 29.12.2015
177.	Ordinul ANRE nr. 181/2015 privind modificarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 140/2015	M.O. nr. 972 din 29.12.2015
178.	Ordinul ANRE nr. 178/2015 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei în anul 2016	M.O. nr. 979 din 30.12.2015
179.	Ordinul ANRE nr. 183/2015 privind stabilirea cotei obligatorii estimate de achiziție de certificate verzi, aferentă anului 2016	M.O. nr. 988 din 31.12.2015
180.	Ordinul ANRE nr. 182/2015 privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea venitului unitar aferent activității de furnizare reglementată, desfășurată într-un	M.O. nr. 4 din 05.01.2016

	an de reglementare, și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, începând cu anul 2016	
181.	Ordinul ANRE nr. 180/2015 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a compensațiilor bănești între utilizatorii racordați în etape diferite, prin instalație comună, la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 12 din 07.01.2016

Total: Ordine: 180
Decizii: 1

Notă:

1. Ordinul nr. 2/2015 nu a fost publicat în Monitorul Oficial.
2. Numărul 120 a fost anulat.
3. Numărul 145 a fost anulat.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ
analizați în conformitate cu propunerile CEER referitoare la raportarea indicatorilor de performanță

A. INDEPENDENȚĂ

1. Independență legală și funcțională		Observații
1. Este autoritatea o entitate juridică distinctă de ministerul de resort sau de alte organisme guvernamentale?	Da	
2. Este ROF-ul în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
3. Este RI-ul în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
4. Este politica de personal (angajări, salarii, etc) în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
5. Cine numește membrii Comitetului de reglementare?	a. Executivul (Primul ministru) b. Legislativul (Parlamentul) c. Executivul + legislativul	
6. Care sunt prevederile cu privire la revocarea membrilor Comitetului de reglementare?	a. Nu există prevederi specifice b. Nu pot fi revocați c. Pot fi revocați de cel care i-a numit d. Pot fi revocați din motive care nu țin de strategie e. Pot fi revocați indiferent din ce motiv	Numirea și revocarea membrilor Comitetului de reglementare se fac de către Parlament în ședința comună a celor două Camere.
Este independența o condiție necesară pentru numire? Sau este o condiție stabilită în mod oficial în legislație sau în statut?	a. Da b. Nu	
2. Independența personalului și a managementului în raport cu interesele de piață și indicațiile guvernului/mediul de afaceri		
2.1 Pot membrii Comitetului de reglementare să dețină funcții în guvern sau în alte instituții din administrația publică?	a. Nu b. Doar cu acordul executivului c. Nu există prevederi speciale	

	d. Da	
2.2. Există prevederi în legislație/statut pentru evitarea conflictelor de interese în timpul executării mandatului de membru al Comitetului de reglementare? 2.3 Dacă da, se aplică aceste reguli și după expirarea mandatului?	a.Da, b. Nu	
2.4 Poate Guvernul să dea directive autorității de reglementare cu privire la politica generală? 2.5 Poate Guvernul să demareze acțiuni de investigare a activității ANRE?	a. Da b. Nu Da	
2.6 Are ANRE un Cod de conduită pentru personalul propriu și pentru management?	Da	
2.7 Există prevederi specifice pentru garantarea independenței personalului ANRE care desfășoară activități didactice în învățământul superior și de consultanță?	Nu	
3. Autonomia procesului decizional		
3.1 Este programul de reglementări al ANRE aprobat de un organism extern?	a.Nu b.Doar cu acordul executivului c.Nu există prevederi speciale d.Da	
3.2 Deciziile ANRE necesită aprobarea/ratificarea oficială a unui organism extern?	a. Nu b.Da, Guvernul c.Da, Parlamentul d.Da, alte instituții	
3.3 Există un alt organism în afară de Tribunal care să poată revoca deciziile emise de ANRE?	a.Nu b. Da, Guvernul c. Da, un organism independent	
4. Separare bugetară și autonomie financiară		
4.1 Care este sursa de finanțare a bugetului ANRE?	a.Tarifele și contribuțiile agenților economici din sector b. Bugetul de stat începând cu anul 2010 c. Combinat	
4.2 Este ANRE deplin responsabilă de implementarea bugetului, distinct față de legislația națională privind bugetul de stat?	a.Da, pe deplin b. Da, parțial, în cadrul instrucțiunilor stabilite de alte organisme	

	c.Nu, necesită aprobarea unui alt organism	
4.3. Cum este controlat bugetul ANRE ?	a.De ANRE b.De un Birou de contabilitate sau de Tribunal c. De Guvern d. De Parlament	
5. Dimensionarea schemei de personal și salarizarea		
5.1 Cine face propunerea de buget?	a.ANRE b. Guvernul c. Alt organism	
5.2 Care este organismul care propune dimensionarea schemei de personal (număr total și structura)?	a.ANRE, în mod independent, potrivit regulilor sale administrative interne Prin lege sau statut b. Guvernul c. Parlamentul	
5.3 este ANRE capabilă să atragă un număr suficient de mare de personal calificat?	a.Da b.Parțial, până la nivel de experți cu vechime c.Parțial, până la nivel de experți cu mai puțină vechime d. Nu	

B. ATRIBUȚII PRINCIPALE

1. Stabilirea tarifelor		Observații
1.1 Sunt tarifele pentru rețeaua de transport și pentru cea de distribuție stabilite/aprobate de ANRE ?	Da	
2. Asigurarea conformității		
2.1 Care este organismul competent pentru asigurarea conformității în domeniul separării legale în sectorul gazelor naturale și al energiei electrice ?	a. ANRE b.altă autoritate c.responsabilitate împărțită	
2.2 Care este organismul competent în vederea asigurării conformității în domeniul evidenței contabile ?	a.ANRE b.altă autoritate c.responsabilitate împărțită	
2.3 Care este organismul competent în vederea asigurării conformității	a.ANRE b.altă autoritate	

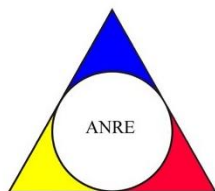
cu prevederile Regulamentelor 714/2009 and 715/2009?	c.responsabilitate împărțită	
3. Cooperarea transfrontalieră		
3.1 Este ANRE singurul organism de reglementare care asigură cooperarea privind schimburile transfrontaliere ?	a.Da b. Nu, ME este de asemenea implicat	
4. Protecția consumatorului		
4.1 Este ANRE singurul punct de contact?	a.Da b.Nu, în probleme de protecția consumatorului intervine și ANPC	

C. PUTERE DECIZIONALĂ

1. Decizii cu caracter obligatoriu		Observații
Este ANRE abilitată să emită decizii cu caracter obligatoriu pentru operatorii economici?	a.Da b.Nu	
Există o instituție/altă autoritate care poate revoca deciziile ANRE? Dacă da, care este aceasta?	a.Da b. Nu a. Tribunalul b.Guvernul c.Altă/alte instituție(ii)	
Există sancțiuni în caz de nerespectare a deciziilor emise de ANRE? Dacă da, care sunt acestea?	a. Da b. Nu a. Scrisoare publică adresată managementului prin care este dezaprobată încălcarea deciziei b. Publicarea unor rapoarte comparative prin care se demonstrează slaba performanță a respectivului operatorului de rețea c. În cazul contravențiilor se aplică amenzi, iar infracțiunile se pedepsesc conform prevederilor Codului penal.	
Ce tip de măsuri poate lua ANRE?	a.Să oblige OTS să facă	

	<p>anumite investiții</p> <p>b. Retragerea licenței</p> <p>c. Revizuirea tarifelor sau diminuarea ratei profitului în caz de nerespectare a deciziilor</p>	
2. Competențe de investigare		
2.1 Are ANRE competențe de investigare?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p> <p>c. Doar cu acordul executivului</p>	
2.2 Poate ANRE să efectueze inspecții?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p>	
2.3 Dacă da, există reguli specifice privind efectuarea inspecțiilor?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p>	
2.4 Sunt investigațiile limitate la anumite părți interesate (stakeholders)?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p> <p>c. Doar OTS</p>	
2.5 Este ANRE abilitată să efectueze inspecții la fața locului la sediul operatorilor economici?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p>	
2.6 Este necesară notificarea prealabilă din partea ANRE prin care să anunțe efectuarea unei inspecții la fața locului?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu, sunt posibile inspecții neanunțate</p>	
2.7 Are ANRE competența să verifice documentele operatorului inspectat ?	<p>a. Da, toate documentele</p> <p>b. Nu</p> <p>c. Da, dar numai cele specifice</p>	
3. Cooperarea cu organismele financiare și de concurență sau cu Comisia		
3.1 Cooperează ANRE cu organismele financiare și de concurență sau la efectuarea investigațiilor referitoare respectarea legiilor privind concurența ?	<p>a. Da</p> <p>b. Nu</p>	
3.2 Dacă da, cum este aplicată această cooperare?	<p>a. Sunt stipulate în regulile obișnuite</p> <p>b. printr-un Memorandum de Înțelegere între instituțiile implicate</p> <p>c. Altele</p>	
3.3 Are ANRE nevoie de o aprobare	<p>a. Da</p>	

oficială din partea unei alte instituții pentru stabilirea acestei cooperări?	b. Nu c. Da, de la Guvern și/sau Parlament d. Da, de la altă instituție	
3.4 Există sancțiuni dacă autoritățile nu cooperează cu ANRE?	a. Da b. Nu	
4. Colectarea informațiilor de la operatori		
4.1 Există limite privind accesul la informațiile solicitate de ANRE?	a. Da b. Nu c. Da, din partea Guvernului d. Da, din partea altor instituții e. Acces deplin f. Informații financiare g. Informații tehnice	
4.2 Ce timp de sancțiuni poate aplica ANRE în cazul nerespectării sau refuzului de a transmite informațiile solicitate?	a. Retragerea licenței b. Sancțiuni financiare c. Altele d. Sancțiunile nu sunt posibile	
5. Sancțiuni		
5.1 Are ANRE competența să penalizeze operatorii?	a. Da b. Nu	
5.2 Există o valoare limită a penalităților sau un procentaj limită din cifra de afaceri a operatorului	a. Da b. Nu	
5.3 Există prevăzute penalități pentru ANRE în caz de nerespectare a deciziilor ACER?	a. Da b. Nu	

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ
DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL
ENERGIEI - ANRE**

Str. Constantin Nacu nr.3
București, Sector 2
Cod poștal 020995

ROMÂNIA

Tel: 021/327.81.74
Fax: 021/312.43.65

E-mail: anre@anre.ro
www.anre.ro

